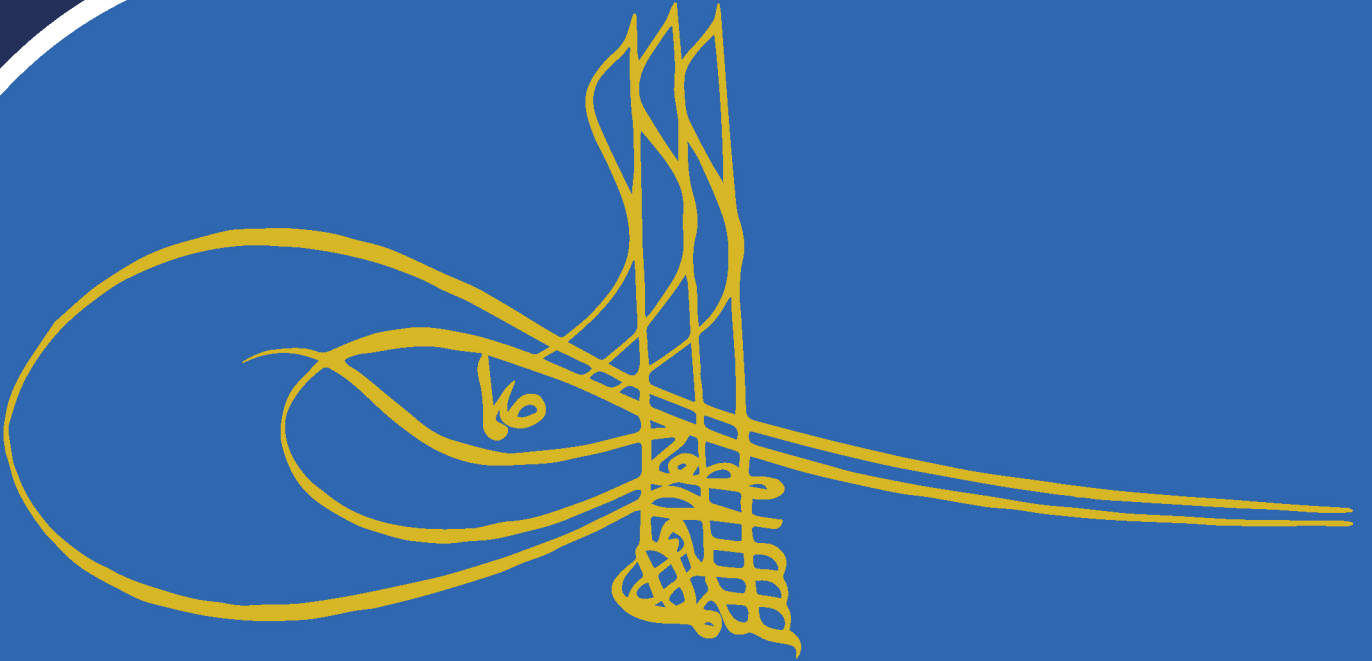

BELGELERLE OSMANLI YÖNETİMİNDE KIBRIS

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

BELGELERLE OSMANLI YÖNETİMİNDE KIBRIS

GENİŞLETİLMİŞ İKİNCİ BASKI

İSTANBUL-2020

BELGELERLE OSMANLI YÖNETİMİNDE KIBRIS

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
DEVLET ARŞİVLERİ
BAŞKANLIĞI

Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Uğur ÜNAL
Devlet Arşivleri Başkanı

Proje Sorumluları
Doç. Dr. Muhammet Ahmet TOKDEMİR
Devlet Arşivleri Başkan Yardımcısı

Cevat EKİCİ
Dış İlişkiler ve Tanıtım Dairesi Başkanı

Ahmet ÖZKILINÇ
Yayın Hizmetleri Şube Müdür V.

Alim Baki AKKOÇ
Tanıtım Hizmetleri Şube Müdür V.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON
AJANSI BAŞKANLIĞI

Proje Yöneticisi
Serkan KAYALAR
TİKA Başkan V.

Proje Sorumluları
Bülent KORKMAZ
TİKA - Ortadoğu ve Afrika Daire Başkanı

Burak Kadir KILLIOĞLU
TİKA Uzmanı

Kapakta II. Selim'in tuğrası kullanılmıştır.

Yayına Hazırlayanlar

Vahdettin ATİK	Hacı Osman YILDIRIM	Yılmaz KARACA	Umut SOYSAL
Dr. Murat CEBECİOĞLU	Hasan ÇAĞLAR	Ayhan ÖZYURT	İsmail ÖZKAN
M. Yahya OKUDAN	Mustafa SERİN	Ramazan TUĞ	Ali UZUN
Osman USLU	Fuat YAVUZ	Ali Rıza USTAALİOĞLU	Nazlı GENÇ GÜLTEKİN
Numan YEKELER	İsmail YÜCEDAĞ	Fuat RECEP	
Mehmet Selim TEMEL	İbrahim KESECİK	İlyas ÖZDEMİR	

Baskı

Seçil Ofset
100. Yıl Mahallesi Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77, Bağcılar/İstanbul
(0212) 629 06 15 - www.secilofset.com.tr
Sertifika No: 44903

ISBN

978-605-68926-6-0

Bu kitapta 115 g Topaz kâğıt kullanılmıştır.
Bu kitap Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının ortak yayınıdır.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Yayın No: 9

BELGELERLE OSMANLI YÖNETİMİNDE KIBRIS

GENİŞLETİLMİŞ İKİNCİ BASKI

Sunuş

Bir milletin bağımsızlığı; egemenlik haklarını üzerinde yaşadığı topraklarda olduğu kadar, kara ve hava sahasında da özgürce kullanabilmesi ile mümkündür. Bu egemenlik haklarına ilişkin günümüzde kullanılmakta olan kavramlardan biri de *Mavi Vatan*'dır. Bu kavramla; *Türkiye'nin tam egemen olduğu deniz alanları, deniz dibi kaynakları, deniz yetki alanları, bunların korunması ve böylece karadaki vatanın güvenliğinin de sağlanması* ifade edilmektedir.

Akdeniz'in kuzeydoğu ucunda Anadolu, Ortadoğu, Arap yarımadası ve Afrika kıtasına hâkim bir noktada bulunan Kıbrıs adası, tarihin her döneminde jeopolitik ve jeostratejik bir ehemmiyete sahip olmuştur. Kıbrıs Hz. Osman zamanında Hz. Peygamber'in süt halası Ümmü Haram'ın da katılıp şehit düştüğü deniz seferi neticesinde Müslümanlar tarafından fethedilmiştir.

Ada, Doğu Akdeniz'de Müslüman tacir ve hacıların güvenliği açısından büyük tehlike arz eden korsanlık faaliyetlerinin üssü hâline gelmesi ve Venediklilerin bu faaliyetlerin önlenmesine kayıtsız kalmaları üzerine 1571 yılında Osmanlı Devleti tarafından fethedilmiştir. Osmanlı Devleti diğer fethettiği yerlerde olduğu gibi Kıbrıs'ta da *istimalet* denilen ve halkın gönlünü kazanmayı esas alan bir idare tarzını benimsemiştir. Serf statüsünde olan yerli halka işlemleri için arazi tahsis ederek daha müreffeh hâle gelmelerini sağlamıştır. Ayrıca kiliselerine ve ruhani liderlerine serbestlik ve çok geniş idarî ve malî yetkiler vermiş, ahaliye din hürriyeti ve hukuki serbestlik tanımıştır.

Adadaki gayrimüslim ahali 307 yıl süren Osmanlı idaresi döneminde dinî ve millî kimliklerini muhafaza edebilme imkânına sahip olmuşlardır. Bu dönem, tarihçiler tarafından *Osmanlı Barışı* olarak ifade edilmektedir.

Kıbrıs 1878 yılında, Osmanlı Devleti'nin Ruslara karşı müttefik edinme ihtiyacından dolayı İngilizlerle yapılan bir antlaşma ile İngiltere'ye geçici olarak devredilmiştir. İngiltere 1914 yılında Birinci Dünya Savaşı'nı fırsat bilerek Ada'yı ilhak ve Rumlar lehine tek taraflı bir yönetim sergilemek suretiyle de Kıbrıs Türklerini terdirgin etmiştir. Bu durum Türklerin bir kısmının Anadolu'ya göç etmesine sebep olmuştur. Rumlar hiçbir tarihî dayanağı olmamasına rağmen Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlama emelini gerçekleştirmek için Ada Türklerine yönelik tedhiş hareketleri ve kanlı saldırılar gerçekleştirdikleri yeni bir süreç başlatmıştır.

Bunun üzerine Türkiye Cumhuriyeti soydaşlarımızın haklarını korumak ve Ada'ya huzur gelmesini temin etmek için harekete geçmiştir. 1959 yılında İngiltere, Türkiye ve Yunanistan'ın Ada üzerinde garantörlüklerini esas alan Zürih ve Londra Antlaşmaları yapılmıştır. Bu antlaşmaların Kıbrıs Türklerine tanıdığı hakların Rumlar tarafından dikkate alınmayarak kanlı terör hareketlerinin sürdürülmesi üzerine, Türkiye Cumhuriyeti, meşru garantörlük hakkına istinaden 1974 yılında Barış Harekâtını gerçekleştirmiştir.

Türkiye, harekâtın ardından Ada'nın iki topluma dayalı iki bölgeyi federatif bir devlet tarafından yönetilmesi tezini desteklemiştir. Bu amaçla 1975 yılında Kıbrıs Türk Federe Devleti oluşturulmuştur. Başlangıçta iki toplumlu federasyon kurulması konusunda ilke anlaşmasına varılan Rumların, daha sonra buna yanaşmayıp kendi egemenliklerinde bir devlet istemeleri üzerine, 1983 yılında bağımsız Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmuştur.

Bu kitapta, Osmanlı hâkimiyeti döneminde Kıbrıs'ta gerçekleştirilen idari, adli, hukuki, mali ve dinî uygulamalar ile Müslim ve gayrimüslim halkın demografik, toplumsal ve ekonomik durumlarına ilişkin pek çok bilgi bulunuyor. Kıbrıs ve Türkiye'deki Osmanlı arşivlerinde bulunan belgeler taranarak hazırlanan bu eser, güncel gelişmelere de ışık tutacak öneme sahiptir.

Bölge barışına katkı sağlamasını ümit ettiğim, Doğu Akdeniz ve Kıbrıs'taki tarihi varlığımızı kanıtlayan belgelerden oluşan bu çalışmanın hazırlanmasında ve yayınlanmasında emeği geçen Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı'nı tebrik ediyorum.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Türkiye Cumhurbaşkanı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
ESER HAKKINDA AÇIKLAMA.....	XVI
KISALTMALAR.....	XXV
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
I- KIBRIS'IN COĞRAFİ KONUMU, ADI, NÜFUS YAPISI VE EKONOMİK DURUMU	3
A- Coğrafi Konumu.....	3
B- Adı.....	3
C- Nüfus Yapısı.....	4
D- Ekonomik Durumu.....	5
II- KIBRIS'IN TARİHİ	5
A- Osmanlı Hâkimiyetine Kadar Kıbrıs.....	5
B- Kıbrıs'ın Osmanlı Devleti Tarafından Fethi.....	7
C- Osmanlı Dönemi.....	10
D- Kıbrıs'ın İngiltere'ye Kiralanması.....	12
E- İngiliz Dönemi.....	15
F- Kıbrıs Cumhuriyeti.....	18
G- Kıbrıs Barış Harekâtı ve KKTC.....	22
H- KKTC'nin Kurulması.....	24
III- OSMANLI DEVLETİ'NDE NÜFUS SAYIMLARI VE NÜFUS DEFTERLERİ	25
IV- TEMETTU' VERGİSİ ve TEMETTUÂT DEFTERLERİ	33
V- VAKIF MÜESSESESİ VE KIBRIS VAKIFLARI	36
A-İslâm Hukukunda Vakıf Müessesesi.....	36
B- Kıbrıs Vakıflarının Geçmişi, Bugünkü Durumu ve Vakıfların Yönetimi.....	40
İKİNCİ BÖLÜM	47
H. 1246 (1831) TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİ'NE GÖRE KIBRIS'IN NÜFUSU	47
H. 1246 (1831) TARİHLİ KIBRIS NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE KIBRIS'IN NÜFUSU*	49

I- Kıbrıs'ın, Kazâlarına Göre Toplam Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu ve Yüzde Oranları	49
II- Müslim ve Gayr-i Müslimlerin Kazâ ve Köylere Göre Nüfus Dağılımı.....	49
Lefkoşe'deki Misafir, Firarî, Muhâcir vs.'nin Nüfusu	49
Lefkoşa Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	50
Dağ Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	51
Değirmenlik Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	53
Omorfa Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	55
Dibkarpas Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu	56
Magosa Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu	58
Leymason Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	58
Piskopi Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu	60
Gilan Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	61
Evdim Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	62
Girinye Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	63
Baf-Kukla Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	65
Lefke Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	68
Tuzla Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	70
Mesarye Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	72
Hırsofi Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu.....	75
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	79
H. 1248 (1833) TARİHLİ TEMETTUÂT DEFTERLERİ'NE GÖRE KIBRIS'IN MÜSLİM VE GAYR-İ MÜSLİM HALKININ MAL VARLIKLARI	79
I- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs'ın Müslim ve Gayr-i Müslim Halkının Ada Genelindeki Toplam Mal Varlıkları ve Yüzde Oranları*	81
II- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs Müslümanlarının Ada Genelindeki Mal Varlıkları (Kazâ Yekûnlarına Göre).....	82
III- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs'taki Gayr-i Müslimlerin Ada Genelindeki Mal Varlıkları(Kazâ Yekûnlarına Göre).....	85
IV- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs'taki Müslim ve Gayr-i Müslimlerin Ada Genelinde Kazâlara Göre Mal Varlıkları ve Yüzde Oranları.....	88
Baf-Kukla Kazası.....	88
Dağ Kazası.....	89

Değirmenlik Kazası.....	90
Evdim Kazası.....	91
Gilan Kazası.....	92
Girinye Kazası.....	93
Hırsofi Kazası.....	94
Karpas Kazası.....	95
Lefke Kazası	96
Lefkoşa Kazası.....	97
Leymason Kazası.....	98
Magosa Kazası	99
Mesarye Kazası.....	100
Omorfa Kazası	101
Piskopi Kazası.....	102
Tuzla Kazası.....	103
V- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs Müslümanlarının Kazâ ve Köylere Göre Mal Varlıkları.....	104
Baf-Kukla Kazâsı ve Köyleri.....	104
Dağ Kazâsı ve Köyleri.....	111
Değirmenlik Kazâsı ve Köyleri.....	115
Evdim Kazâsı ve Köyleri.....	119
Gilan Kazâsı ve Köyleri	121
Girinye Kazâsı ve Köyleri	124
Hırsofi Kazâsı ve Köyleri.....	128
Karpas Kazâsı ve Köyleri	134
Lefke Kazâsı ve Köyleri.....	138
Leymason Kazâsı ve Köyleri	141
Magosa Kazâsı ve Köyleri	144
Mesarye Kazâsı ve Köyleri	145
Omorfa Kazâsı ve Köyleri.....	154
Piskopi Kazâsı ve Köyleri.....	158
Tuzla Kazâsı ve Köyleri	161
VI- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs'taki Gayr-i Müslimlerin Kazâ ve Köylere Göre	
Mal Varlıkları.....	166
Baf-Kukla Kazâsı ve Köyleri.....	166

Dağ Kazâsı ve Köyleri.....	175
Değirmenlik Kazâsı ve Köyleri.....	181
Evdım Kazâsı ve Köyleri.....	187
Gılan Kazâsı ve Köyleri	189
Girinye Kazâsı ve Köyleri	193
Hırsofi Kazâsı ve Köyleri.....	199
Karpas Kazâsı ve Köyleri	205
Lefke Kazâsı ve Köyleri.....	209
Lefkoşa Kazâsı ve Köyleri	214
Leymason Kazâsı ve Köyleri	216
Magosa Kazâsı ve Köyleri	224
Mesarye Kazâsı ve Köyleri	225
Omorfa Kazâsı ve Köyleri.....	233
Piskopi Kazâsı ve Köyleri.....	239
Tuzla Kazâsı ve Köyleri	241
VII- Kıbrıs'ta Bulunan Düvel Konsoloslar ve Tebalarının Emlâk ve Arazileri.....	246
Tuzla İskelesi'nde Bulunan Konsolosluklar	246
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	247
KIBRIS TÜRK VAKIFLARI VE MAL VARLIKLARI.....	247
I- Kıbrıs Türk Vakıfları Kataloğu(Kıbrıs Türk Vakıflarının İsimleri ve Mal Varlıkları)	249
II-Kıbrıs Türk Vakıflarının Mal Varlıkları (Genel)	311
III-Kıbrıs Türk Vakıflarının Mal Varlıkları (Kazâlara Göre).....	313
Lefkoşa Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel).....	313
Girinye Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel).....	314
Lefke Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)	315
Baf Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel).....	316
Leymason Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)	318
Tuzla Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel).....	319
Magosa Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)	320
IV- Kıbrıs'ın Müslim ve Gayr-i Müslim Halkının Temettuât Defterleri ve Vakfiye Kayıtlarına Göre Ada Genelindeki Toplam Mal Varlıkları ve Yüzde Oranları.....	321

BEŞİNCİ BÖLÜM	323
BELGELER	323
1. Osmanlı ordusunun Kıbrıs Adası'na ilk kez ayak bastığını gösteren Mühimme Defteri'ndeki kayıt: "Akşama karib Tuzla nam mahalle gelindi".....	325
2. "Bugün Tuzla'ya ordu gelip toplar çıkarılıp Kale-i Lefkoşa'nın fethine niyet olundu" şeklinde Lefkoşa Kalesi'nin fethine karar verildiğini gösteren Mühimme Defteri'ndeki kayıt.....	327
3. Kaptan-ı Derya Piyale Paşa'nın Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs Adası'nın fethiyle görevlendirildiği konusundaki fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....	329
4. Lefkoşa Kalesi'nin 8 Rebiülahir 978/9 Eylül 1570 tarihinde sabah namazından 2 saat sonra fethinin tamamlandığını gösteren Mühimme Defteri'ndeki kayıt.....	331
5. Fethedilen Kıbrıs Adası'nın idari faaliyetlerini yürütmek üzere Avlonya Sancakbeyi Muzaffer Paşa'nın ilk beylerbeyi olarak atandığını gösteren Mühimme Defteri'ndeki kayıt.....	333
6. Lefkoşa Kalesi'nde bulunan Büyük Kilise'nin Lefkoşa'nın fethinden sonra camiye çevrildiğine dair Mühimme Defteri'ndeki kayıt.....	335
7. Girne Kalesi'nin anahtarını teslim ederek kalenin fethini kolaylaştıran Gaspro adlı zimmiye (gayrimüslim) Kıbrıs Adası gelirlerinden günlük otuz akçe ulufe (maaş) verileceği konusunda Mühimme Defteri'ndeki kayıt.....	337
8. Fethedilen Kıbrıs Adası'nın mali faaliyetlerini yürütmek üzere Dersaadet Arpa Emmini Bali Çelebi'nin ilk defterdar olarak atanması konusunda Sultan II. Selim tarafından Vezir Mustafa Paşa'ya gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....	339
9. Lefkoşa Kalesi'nin Rebiülahir 978 (Eylül 1570) tarihinde fethedildiğine gösteren Mühimme Defteri'ndeki kayıt.....	341
10. Girne Kalesi'nin fethinde, kale anahtarının alınıp kale yöneticilerinin Osmanlı Devleti'ne itaatlerini sağlayan Mehmed'in her türlü vergiden muaf tutulduğuna dair Muafname-i Hümayun verildiği konusunda Sultan II. Selim tarafından verilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....	343
11. Magosa Hisarı'nda bulunan Canbolad ve Derviş Paşa kulelerinin temelden itibaren yapılması konusunda Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs Beylerbeyi'ne gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....	345

12. Kıbrıs Adası'nda beylerbeyi, kadı ve hazine defterdarı olanların ikamet etmeleri için Lefkoşa Kalesi içerisinde bulunan ve Ayasofya Cami Vakfı'na ait olan evlerden her bir görevli için birer ev bulunup, devlet hiyerarşisindeki yerlerine göre kendilerine kiraya verilmesi konusunda Ayasofya Cami Mütevellisi Abdülgaffar'a gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....347
13. Kıbrıs Adası'nın imarı için bazı vergi muafiyetleri ve ticari imtiyazlar karşılığında Konya, Larende (Karaman), Kayseri ve Niğde'den iskân edilmek üzere insanlar gönderilmesi konusunda Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs beylerbeyine gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....349
14. Kıbrıs Beylerbeyilerinin Lefkoşa Kalesi'nde ikamet ettikleri ancak Müslüman ahalinin toplam sayısının bin kişi kadar olup gayrimüslimlerin çok daha fazla sayıda olduklarından, bu durumun da bir güvenlik problemine yol açacağından, gayrimüslimlerden sadece sanat ehli olanlarının kale içinde ikamet etmelerine izin verilip diğerlerinin kale haricinde ikamet ettirilecekleri konusunda Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs beylerbeyine gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....351
15. Magosa'da bulunan Aya Nikola Kilisesi'nin camiye çevrilmesi konusunda gerekli adımların atılması için Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs beylerbeyi ve defterdarına gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....353
16. Magosa'da bulunan Ayasofya-ı Sagir (Lala Mustafa Paşa Cami) Magosa Müslümanlarına yetmemesi nedeniyle Magosa'daki zevattan Sasko Kilisesi'nin (Mustafa Paşa Cami-Esirler Cami) camiye çevrilmesi konusunda gerekli adımların atılması için Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs defterdarına gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....355
17. Güvenlik sorunu bulunmayan ve verimli topraklara sahip olan Kıbrıs Adası'nın imar ve geliştirilmesi amacıyla her on haneden bir hanenin iki yıl vergiden muaf olmak şartıyla mecburi göçe tabi tutulacağı ve önceliğin dağlık, verimsiz ve yetersiz arazisi olan köylüler, şehirlerde çalışan köylüler; işsizlikten dolayı leventlik yapanlar; sanat ehli olanlarda olacağı konusunda Anadolu, Karaman, Rum ve Zülkadriye eyaleti kadılarına hitaben yazılan Sultan II. Selim fermanının Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....357
18. Lefkoşa'nın imarı için Kıbrıs Beylerbeyilerinin mutlaka Lefkoşa Kalesi içerisinde bulunan evlerde ikamet etmeleri gerekliliği konusunda Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs Beylerbeyi'ne gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....361
19. Baf ve Leymosun (Limasol) kazalarında üretilen beş yüz elli kantar şekerin çam sandıklarla gönderilmesi konusunda Sultan III. Murad'ın Kıbrıs Beylerbeyi'ne hitaben gönderdiği fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....365

20. Kıbrıs Defterdar'ının Kıbrıs Adası'nda mevcut hurda ve kırık akçenin ortadan kalkması için bir darphane inşası gerekliliğini bildirmesi üzerine bir darphane inşa edilmesi konusunda Sultan III. Murad tarafından Kıbrıs Beylerbeyine gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.....367
21. Magosa Sancağı yönetiminin salyanesiyle birlikte kendisine verildiğinden bir an önce livanın işlerinin görmeye başlaması ve beratını almak üzere bir adamını Dersaadet'e göndermesi için Mehmed'e yazılan berat.....369
22. Tersane'nin mühimmatı için tahsis edilmiş olunan Kıbrıs Adası'nın 1093 senesi nüzül bedeli gelirlerinden gerek halk gerekse mütesellimler elinde kalan mikdarların bu kişilerden tahsil edilerek Tersane'ye gönderilmesi.....371
23. Şeyh Abdullah'ın, günde 20 akçe ücretle Lefkoşa'daki Aziz Efendi Zaviyesi'nde müderrislik yapması için Padişah III. Ahmed tarafından verilen berat.....373
24. Kıbrıs cizyesi malından günlük kırk akçe yiyecek parası verilmesi hususundaki beratını kaybeden Lefkoşa Mevlevihanesi Şeyhi Mehmed Sadreddine kendisine bundan sonra da bu paranın ödenmesi hakkında verilen yeni beratı.....375
25. Kıbrıs Adası'ndaki kalelerin korunması için Kıbrıs Muhassı'lına gönderilen Sultan III. Mustafa'nın tuğrasını taşıyan ferman.....379
26. Lefkoşa İskelesi'nde [kazasında] İsveç Konsolos Vekili yanında tercümanlık yapan Cibrail oğlu Salomî'nin Sultan I. Abdülhamid'in cülusu (tahta oturması) münasebetiyle yenilenen beratı (yetki belgesi).....383
27. Hazret-i Peygamber'in süt halası Ümmülharam binti Melhan'ın Tuzla kazasındaki memlaha (tuz ocağı) civarında bulunan türbesi vakfına ait araziye yapılan müdahalenin engellenmesi konusunda sunulan muameleli arzuhal (dilekçe ve üzerindeki işlemler).....387
28. Lefkoşa şehrinde İzzet Ahmed Paşa Cami yakınında bulunan Sezâyizâde Hacı Osman Efendi Medresesi'ne müderris atandığını gösteren Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan berat.....393
29. Müskirat (alkollü içecekler) yapımında ve naklinde uyulması gerekli kurallar ve alınacak rüsuma (vergiler) konusunda Kıbrıs Adası'nda bulunan kadı ve naiblerine (yardımcılarına) hitaben Sultan III. Selim tarafından gönderilen ferman.....395
30. Kıbrıs'ta İspanya Konsolosluk Tercümanı yanında hizmetkâr olarak çalışmakta olan Komniyo oğlu Kristodolo'nun himaye edilmesi konusunda Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan ferman.....399
31. Sicilyateyn Kıbrıs Konsolosluk Tercümanı Cebrail oğlu İlyas'ın vefat etmesi üzerine yerine Lefterodi oğlu Yorgaki'nin atandığını gösteren Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan ferman.....401

32. Kıbrıs'ta mukim Sicilyateyn Konsolosunun Tercümanı Lefterodi oğlu Yorgaki'nin hizmetkârı olan Kristodolo Karidi'nun her türlü vergiden muaf olduğunu gösteren Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan ferman.....405
33. Osmanlı'nın düşmanı olan Fransızların Mısır topraklarından çıkarılmaları için yapılacak harekatta kullanılmak üzere Kıbrıs'tan yüz adet genç ve kuvvetli katırın hemen Osmanlı Ordusu'na gönderilmesi.....407
34. Lefkoşa'da bulunan Ayasofya-i Kebir Camisi'ne (Selimiye Cami) imam atandığını gösteren Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan berat (yetki belgesi).....411
35. Sultan II. Selim'in ordu şeyhlerinden olup Kıbrıs'ın fethi sırasında şehit düşmüş olan Şeyh Abdülaziz Efendi adına Lefkoşa Ayasofya Cami civarında yaptırılan tekke dervişlerine taamiye (yeme-içme ücreti) tahsis edilmesi konusunda yapılan müracaatı gösteren arzuhal ve üzerinde konuya ilişkin işlemler.....413
36. Girne'ye bağlı Vasilya köyünde bulunan Vasilya Çiftliği'ne akmakta olan akarsuyun kullanımı konusunda adı geçen çiftlik ile Vasilya köyü civarında bulunan Aya Piraşki Manastırı (Panagia Kiriniotissa) arasında çıkan anlaşmazlığın çözülmesi konusunda Lefkoşa ve Girne kadılarına ile Kıbrıs muhasılına Sultan II. Mahmud tarafından gönderilen ferman.....417
37. Yağmurun azlığı sebebiyle Tersane tarafından yönetilen Kıbrıs Adası'nda bu sene mahsul az olduğu için sıkıntı olduğundan, yeni mahsul ortaya çıkıncaya kadar halkın sıkıntısını gidermek için İçel ve Karaman sahillerinden rayiciyle yirmi biner keyl buğday ve arpanın Kıbrıs'a gönderilerek bu alımların nerelerden yapıldığının defterinin tutularak İstanbul'a gönderilmesi.....421
38. Kıbrıs Adası'nda bulunan Omorfa Çiftliği'nin Cidde Valisi Mehmed Hasib Paşa kızları tarafından kiralandığını gösteren Sultan Abdülmecid'in tuğrasını taşıyan berat (yetki belgesi).....425
39. Tuzla Kalesi rıhtımının tamirine ilişkin Sultan Abdülaziz'in iradesi (Padişah Emri) ve rıhtıma ait plan.....429
40. Magosa ve Karpas kazaları arasında bulunan üç adet köprünün tamirine ilişkin Sultan Abdülaziz'in iradesi (Padişah Emri) ve köprülere ait planlar.431
41. Kıbrıs'ın Tuzla İskelesi'nde bulunan Evkaf Nezaretine bağlı Mustafa Bey Cami Vakf'ından günlük dokuz para vazife ile imam ve hatiplik görevlerinden hatiplik görevini yapan Hafız Hasan b. Mehmed'in ölümü ile bu vazifenin yapılan sınav neticesi ehliyetli olduğu anlaşılan Evliyazade Mehmed b. Ali'ye verilmesi.....433
42. Tuzla Limanı'nda demirden bir iskele inşasının gerekliliği ve masrafları konusunda Kıbrıs Meclisi'nin mazbatası (raporu) ve yapılacak iskeleye ait planlar.....435

43.	Tuzla kasabasında taş iskele inşa olunması konusunda Kıbrıs İdare Meclisince hazırlanmış mazbata (rapor) ve iskeleye ait plan.....	439
44.	Kıbrıs'ta öğretmen ataması yapılan köyler ile atanan öğretmenlerin isimleri	443
45.	Magosa'da sürgünde bulunan Namık Kemal hakkında Lefkoşa Belediye Dairesi ve Hapishanesi tabibi Afendis tarafından düzenlenen sağlık raporu ve tercümesi. Kemal Bey'in tedavi amaçlı Lefkoşa Kalesi'ne naklinin yararlı olacağı konusunda Sadaret'e (Sadrazamlık) hitaben yazılmış yazı.....	445
46.	Kanun-ı Esasî'nin ilanı münasebetiyle Kıbrıs Adası mutasarrıfı (vali), naibi (kadı yardımcısı), müftüsü, başpiskoposu ve eşrafın tebrikini gösteren yazı.	449
47.	Kıbrıs'ın Baf kazasına bağlı Ahtama kasabasında bulunan ve Küçük Cami diye bilinen caminin vakıf gelirlerinden günlük belli bir ücretle imamlık ve hitabet görevlerini yerine getiren Hasan b. Salih'in çocuksuz olarak ölmesinden dolayı boşta kalan görevinin bu işe liyakatli olan o yörenin müftüsü el-Hâcc Hafız Ali'ye verildiği.....	453
48.	Kıbrıs Adası'nda idadi mektebini bitiren beş öğrencinin her sene Darülfünun'un (Üniversite) tıp ve hukuk kısımlarında tahsillerine müsaade olunarak kendilerine bir miktar tahsisat verilmesi Kıbrıs Müslüman ahali tarafından talep olunmuştur.Kıbrıs İdadi Mektebi mezunlarının Darülfünun'a kabul edilmelerinde bir engel olmadığı, nizamname gereği öğrencilerden alınmakta olan harçların Kıbrıslı öğrencilere yardımcı olmak adına alınmayacağı ancak adadan gelecek öğrencilere daha başka bir para yardımıyla bulunulmasının mümkün olmadığına dair Meclis-i Vükelaca (Bakanlar Kurulu) alınan karar.....	455
49.	Magosa Kalesi	458
50.	Mühendis Mehmed Ali tarafından çizilmiş Magosa Kalesi planı.....	461
51.	Kıbrıs haritası.....	462
KAYNAKÇA.....		464
ARŞİV BELGELERİ.....		466
İNDEKS		467
HARİTA		

ESER HAKKINDA AÇIKLAMA

Dünya'nın en zengin ve en sistemli arşivlerinden birisi de; bugün Devlet Arşivleri Başkanlığında muhafaza edilmekte olan Osmanlı Devleti'nin resmî yazışmalarından müteşekkil arşiv malzemesinin oluşturduğu Osmanlı Arşivi'dir.

Osmanlı Arşivi'nin en büyük özelliği; Türkiye'nin olduğu kadar, bugün her biri müstakil birer devlet kurmuş olan kırka yakın Orta ve Yakın Doğu, Balkan, Akdeniz, Kuzey Afrika ve Arap ülkelerinin kültür, iktisat ve siyasî tarihlerinin burada kayıtlı olmasıdır.

Devletlerin, milletlerarası siyasî platformlarda ve ülke içerisinde karşılaştığı iç ve dış meselelerin ancak eldeki arşiv malzemesinin değerlendirilmesiyle çözülebileceği bugün artık herkesin kabul ettiği bir gerçektir.

Osmanlı Devleti ile İngiltere arasında 4 Haziran 1878'de imzalanan antlaşma ile Kıbrıs'ın İngiltere'ye kiralanması süreciyle başlayan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin milletlerarası platformlarda yıllardır bir numaralı problemi olan Kıbrıs meselesinin daha iyi anlaşılabilmesi ve değerlendirilebilmesi için arşive müracaat ederek Kıbrıs'ın dününü öğrenmek gerekmektedir.

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü olarak 1996 yılında; H. 978-979 (M. 1570-72) tarihli ve ağırlıklı olarak Kıbrıs Seferi'nde kara ordusunun hazırlıklarının yer aldığı hükümlerden oluşan II. Selim devrine ait "12 Numaralı Mühimme Defteri"ni yayımlayarak ilim âleminin hizmetine sunmuş ve kamuoyunun dikkatini Kıbrıs üzerine çekmeye çalışmıştık.

Şimdi de yüzyıllardır adada %35'lere varan bir nüfus yapısı ile %50'lere yakın arazi ve iş yerine sahip olan Kıbrıs Türklerinin adadaki varlığının belgesi olan ve H. 1246-1248 (1831-1833) tarihleri arasında tanzim edilen Kıbrıs Nüfus ve Temettuât Defterleri, Kıbrıs Türklerine ait vakıfların vakfiyelerini ve Osmanlı Dönemine ait çeşitli konulardaki belgeleri yayımlayarak bu meselenin daha iyi anlaşılabilmesi ve değerlendirilebilmesi için milletlerarası ilim âleminin istifadesine sunuyoruz.

*

Osmanlı Devleti tarafından 1571 yılında Kıbrıs'ın fethinin gerçekleştirilmesinin ardından, adada Türk hâkimiyetini yerleştirme faaliyetleri çerçevesinde sosyal, ekonomik ve kültürel bakımdan ada sathında gün geçtikçe ilerleyen bir çalışma başlatılmıştır.

Akdeniz'de, deniz ticaret yolları üzerinde yer alan Kıbrıs Adası, taşıdığı ekonomik ve stratejik özellikleri nedeniyle tarih boyunca Akdeniz'i hâkimiyeti altına almak isteyen birçok devletin ele geçirmek istediği önemli adalardan biridir. 1517 yılında Mısır'ın, 1521'de Rodos Adası'nın fethiyle Doğu Akdeniz'in hâkimiyeti için yapılan fetih hareketleri, Kıbrıs Adası'nın fethiyle son bulmuş ve Akdeniz, bir Türk denizi haline gelmiştir.

1571 yılında II. Selim devrinde Lala Mustafa Paşa tarafından fethedilen Kıbrıs, idarî yönden beylerbeyilik statüsüne tâbi tutulmuş ve Lefkoşa, beylerbeyiliğin merkezi olmuştur. Fethedilen yerlerde arazi ve nüfus durumunu tespit etmek için yapılan tahrirler, Kıbrıs'ın fethini müteakip de yapılmış ve Avlonya

Sancakbeyi Muzaffer Paşa Kıbrıs'a beylerbeyi tayin edilmiştir. Baf, Magosa ve Girne'nin sancak haline getirildiği adada, beylerbeyiliğin gelişmesi ve savunmasının güçlenmesi gayesiyle Anadolu'dan Alaiye, Tarsus, İçel, Zülkadriye ve Sis sancakları da Kıbrıs'a bağlanmıştır.

Lala Mustafa Paşa'nın Kıbrıs'ın fethinden sonra adada bıraktığı askerler ve diğer devlet görevlileri, adanın malî durumunu güçlendirmek ve Türk hâkimiyetini sağlamak için hiçbir fedakarlıktan kaçınmadılar. Fakat adanın, askerî bakımdan takviyesi yanında, nüfus olarak da takviye edilmesi gerekiyordu. Bunun içinde çeşitli teşvikler yoluyla Anadolu'nun Alâiye, Bozok, Karaman, İçil, Teke, Zülkadriye, Ak-saray, Develihisar, Ürgüp, Koçhisar, Niğde, Bor, Ilgın vs. bölgelerinden Türk göçmenlerin adaya gidip yerleşmeleri ve belirli bir süre vergiden muaf tutulmaları yönünde uygulamalar yapılmıştır.

Osmanlı Devleti, fethettiği yerlerde reaya arasında eşitliği ve özellikle vergi adaletini sağlamak, idarî açıdan da bir düzen getirmek gayesiyle çeşitli tedbirler almıştır. Bunların başında da; öncelikle fethedilen yerlerin arazi ve nüfus tahrirlerinin yapılması, kanunlarının düzenlenmesi ve vergi sisteminin ıslah edilmesi gelmektedir.

Kıbrıs'a ait arazi ve nüfus sayımları, fetihten sonra günümüze kadar ada sathında kurulan vakıflar ve tarihî gelişimiyle ilgili bilgileri ihtiva eden bu çalışmada Osmanlı Arşivi'nde bulunan Kıbrıs Adası'na ait 4 adet Temettuât Defteri, 4 adet Nüfus Defteri ve Kıbrıs Vakıflar Arşivi'nde Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'na görevlendirilen 4 uzman arkadaşımız tarafından hazırlanan "Kıbrıs Vakıfları" adlı çalışma esas alınmıştır. Bunlara ilave olarak idarî, hukukî, malî ve dinî uygulamaları ihtiva eden 51 belgenin özet ve çeviri yazıları bu çalışmada yer verilmiştir.

*

Çalışmanın Birinci Bölümünü: Kıbrıs'ın coğrafi konumu, adı, nüfus yapısı ve ekonomik durumu; Kib-

rıs'ın tarihi; Osmanlı Devleti'nde nüfus sayımları ve Nüfus Defterleri; temettü vergisi ve Temettuât Defterleri; vakıf müessesesi ve Kıbrıs vakıfları hakkında genel bilgilerden oluşan "Giriş" kısmı oluşturmaktadır.

"H. 1246 (1831) Tarihli Kıbrıs Nüfus Defterleri" çalışmanın İkinci bölümünü oluşturmaktadır. Osmanlı Devleti döneminde Kıbrıs'ta yapılan nüfus sayımlarıyla ilgili Osmanlı Arşivi'nde "Kıbrıs Mutasarrıflığı Evrak ve Defter Kataloğu"nda serî halde 25 adet defter bulunmaktadır. Bu defterler, Osmanlı Devleti'nde ilk genel nüfus sayımı olarak bilinen 1831 tarihine ve daha sonra yapılan sayımlara aittir. Defterler, her yerleşim yeri için ayrı ayrı tutulmuş ve daha sonra seri halde birleştirilerek ciltlenmiştir. 25 adet defterden 4'ü 1246 (1831), 1'i 1247 (1832), 2'si 1255 (1839), 7'si 1256 (1840), 5'i 1258 (1842), 1'i 1260 (1844), 5'i de 1264 (1848) yıllarında yapılan sayımlara aittir.

Nüfus defterlerinde şahısların belirleyici vasıfları ile varsa görevleri isimlerinin yanına kaydedilmiş, yaşları da isimlerin altına yazılmıştır. Doğum-ölüm ve yer değiştirenlerle ilgili bilgiler de daha sonra defterlerin ilgili yerlerine şerh düşülerek verilmiştir. Ayrıca gayrimüslimlerde cizye mükellefiyeti açısından dahil edildikleri sınıf da şahısların isimlerinin üzerine yazılmıştır. Çalışmada sadece Müslim ve gayrimüslim nüfusun miktarının tespitine çalışıldığından bu tür ayrıntılar dikkate alınmamıştır.

Bu çalışmada Kıbrıs'ın nüfus sayımlarıyla ilgili olan defterlerden, ilk nüfus sayımına ait olması dolayısıyla 1246 (1831) tarihli defterleri esas aldık. Bunlardan TŞR. KB. 40 numaralı olan defter 19.5x53 cm. ebadında ve 442 sayfadır. Bu defterde, 1831 yılında yapılan genel nüfus sayımında sadece Kıbrıs genelindeki Müslüman nüfus kaydedilmiştir. Kıbrıs'ın kazâları, köyleri ve mahallelerinde yaşayan Müslüman ahalinin yaşları, meslekleri ve görevleri ile kayıtlı olduğu bu defterde, sayım sonrası meydana gelen değişiklikler de kaydedilmiştir. Söz gelimi; bir yerleşim birimine sayımdan sonra gelenler varsa, defterde o yerleşim biriminin bittiği yerden itibaren bırakılan

boşluğa, bunlar siyakat yazı ve üslûbu ile kaydedilmiş ve bu durum “âmed der-sene...,” “âmed müceddeden” vb. ifadelerle belirtilmiştir. Doğum olayı meydana gelmişse, bu durum yine aynı şekilde çocuğun babasının isminin altına veya kenarına kaydedilmiş ve “tevellüd,” “be-nâm-ı tevellüd-i ...” gibi ifadelerle, tarih de yazılarak belirtilmiştir. Ölüm olayı meydana gelmişse, ilgilinin isminin üzerine kırmızı mürekkep ile “mürd şüd,” “mürd şüdest,” “mürdest,” “fevt” vb. ifadeler çizgi şeklinde çekilerek ve tarih de belirtilerek gösterilmiştir. Yine aynı şekilde, bir yerleşim biriminden ayrılmalardan olmuşsa, bu durum ayrılanların isimlerinin üzerine “reft be-...” ifadesiyle şerh verilerek gösterilmiştir.

Müslümanların sayımında şahıslar baba adları ile birlikte yazılmışlardır. Müslümanların yaşları yazı ile değil rakamla; “sinni” kelimesi ile ismin arasına yazılmıştır. Bazen “sinni” kelimesinin veya yaşının yazılmadığı da görülmektedir.

Şahısların isimlerinin üzerine veya yanına mensup oldukları zümre, meslek vb. özellik veya özürleri (zümre-i sipâhiyândan, topçu, basmacı, alaybeyi çavuşlarından, bî-kâr, İngiliz konsolosu yasakçısı, imâm-ı mahalle, masrûf, topal, âma) kaydedilmiştir.

Müslüman nüfus –muhtemelen bu tasnif askerlik ile alâkalı olduğundan– üç sınıfa ayrılmıştır: Sabî, tüvânâ, ihtiyar. Genellikle yaşı 12’den küçük olanların sabî, 12-42 arasında olanların tüvânâ, 42’den yukarı olanların da ihtiyar kabul edildiği görülmektedir. Nüfus yekûnları her kazânın sonunda toplu olarak verilmiş ve altında da bunlardan kaçının sabî, tüvânâ ve ihtiyar oldukları belirtilmiştir. Ancak defterdeki toplamalarda bazı hatalar olduğu görülmektedir. Bazı isimlerin üzerinde (nâ, sene 55; tüvânâ, sene 55; müsinn, sene 55) gibi kırmızı renkte verilmiş şerhler göze çarpmaktadır. Bu tarihlerin, ilgili şahısların tüvânâ oldukları ve tüvânâlıktan çıktıkları tarih olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu şerhlerin geleceğe dönük olarak sayım esnasında mı, yoksa sayımdan sonra yapılan yoklamalara göre zikredilen tarihte mi verildiği tam olarak anlaşılamamıştır.

Defterin sonunda defterde yazılı şahısların toplam kaç kişi olduğu belirtilerek görevli kadı tarafından mühürlenmiştir. Defterin 204-214. sayfaları arasında yazı çeşidi değişmiş ve kayıtlar siyakat yazısıyla tutulmuştur.

Defterin mühürlü son sayfasından sonra bir forma daha ilave edilmiştir. Bu formada da Kıbrıs muhassılının kapı halkı, kavvâsân, tüfenkciyân, Lefkoşa hâkiminin (kadısı) etbâ’ı, Mora’dan hicret edip Lefkoşa’da ikamet etmekte olanlar, Lefkoşa’daki hanlarda ve diğer yerlerde bulunan misafirler, firârîler, gelip-geçen kıbtîyân kaydedilmiş ve görevli kadı tarafından formanın sonu mühürlenmiştir.

Gerek Müslümanların, gerekse gayrimüslimlerin defterlerini mühürleyen kadı, o tarihte Lefkoşa Kadısı olan aslen Trabzonlu Hayâlî Mustafa bin el-Hâc İbrahim Efendi olup, nüfus sayımı da Halil Efendi tarafından yapılmıştır.

Gayrimüslimlerin kayıtlı olduğu 3 defterden ilki H. 1246 (1831) tarihli ve TŞR. KB. 41 numaralı defter olup; 19x52 cm. ebadında ve 385 sayfadır. Defterin baş tarafında, sayımı yapılan yerleşim birimlerinin fihristi mahiyetinde toplu bir listesi yer almaktadır. Bu liste, Lefkoşa’daki gayrimüslim mahallelerden başlayarak Kıbrıs’taki 15 kazâyı ihtiva etmektedir. Kazâ isimleri kırmızı renkte yazıldıktan sonra o kazâya bağlı köylerin isimleri yazılmıştır. Magosa, Limason, Gilan, Evdim, Girinye, Baf ve Kukla kazâlarında yaşayan gayrimüslim ahali de bu defterde kayıtlıdır.

İkinci defter TŞR. KB. 42 numaralı defter olup; 19x52.5 cm. ebadında ve 256 sayfadır. Bu defterde Tuzla, Mesarye ve Hırsofi kazâlarında bulunan gayrimüslimler kayıtlıdır.

Üçüncü defter ise TŞR. KB. 43 numaralı defter olup; 19x52 cm. ebadında ve 338 sayfadır. Defterin baş tarafında Kıbrıs’ın Lefkoşa, Dağ, Omorfo, Magosa, Karpas, Lefke, Girinye, Mesarye, Tuzla, Limason, Piskopi, Gilan, Evdim, Baf, Kukla, Hırsofi ve

Değirmenlik kazâlarına ait mahalleler ile köylerin bir listesi bulunmaktadır. 29-32. sayfalar arası sonradan eklenmiştir. Ayrıca defter mühürlendikten sonra Lefkoşa'nın Aya Kaşato Mahallesi'ne ait 1 sayfalık kayıt da sonradan eklenmiştir.

Gayrimüslimlerin kaydedildikleri defterlerde; şahısların isimleri baba adları ile birlikte yazılmış, altına da yaşları belirtilmiştir. Yaşları belirtilirken Müslümanlarda olduğu gibi rakamla değil, yazıyla belirtilmiştir. Ayrıca cizye mükellefi olanların da üst kısmına, cizye mükellefiyeti açısından dahil edildiği sınıf (â'lâ, evsat, ednâ) yazılmıştır. Avrupa tüccarı olanlar da aynı şekilde belirtilmiştir. Cizye mükellefiyeti olmayan şahısların isimlerinin üzerinde ise bazı tarih ve işaretler vardır. Bu tarih ve işaretler muhtemelen ilgili şahısların cizye mükellefi olacakları tarihi belirtmektedir. Her yerleşim biriminin sonunda, sayfa kenarında Müslümanların kayıtlı olduğu defterde görüldüğü gibi bazı rakamlar alt alta toplanmıştır. Bu rakamlar, gayrimüslimlerin tâbi oldukları cizye sınıflarından, o yerleşim yerinde kaçır kişi bulunduğunu göstermektedir. Bunlardan birincisi "â'lâ", ikincisi "evsat", üçüncüsü "ednâ", dördüncüsü ise cizye mükellefi olmayan "nüfus-ı sâire"nin sayısını belirtmektedir.

Defterlerde sayımı yapılan yerleşim yerinin sonunda, o yerde yaşayanların toplamı da verilmiştir. Ara toplamlar her bölümün sonunda genel yekûna dönüştürülmüştür. Sayımdan sonra meydana gelen değişiklikler daha sonra deftere işlenmiştir. Doğum-ölüm ve bir yerleşim biriminden ayrılanlar, defterlerde şerh verilerek gösterilmiştir. Defterlerin sonunda da o defterde sayılan şahısların genel toplamı gösterilmiş ve görevli kadı tarafından mühürlenmiştir.

Osmanlı Devleti'nde ilk defa nüfus sayımı adı altında 1831 yılında Müslim ve gayrimüslim nüfusu ortaya çıkartmak ve bu sayede asker ve vergi potansiyelini tespit etmek için sayım yapılmıştır. Bu nedenle sayım esnasında yalnız erkek nüfus esas alınmıştır. Çalışma esnasında sayımda tutulan kayıtlar, kaza, köy ve mahallelere göre Müslim ve gayrimüslim ayrı ayrı

toplanmış, bu toplamlar birleştirilerek tablolar şeklinde düzenlenmiştir.

*

Çalışmanın Üçüncü Bölümünü Kıbrıs'ın Müslim ve gayrimüslim halkının mal varlıklarını tespit etmek için ele aldığımız "H. 1248 (1833) Tarihli Kıbrıs Temettuât Defterleri" oluşturmaktadır.

Temettuât Defterleri: Osmanlı Devleti'nde herkesin kazancıyla mütenâsip olarak devlete verdiği vergi demek olan 'Temettu' Vergisi'nin düzenli olarak toplanabilmesi için gerekli olan bilgilerin yazıldığı defterlerdir. Temettuât Defterleri'ni tutma görevi muhassıllara verilmiştir.

Muhassılların bu defterleri daha sağlıklı tutabilmeleri için her kazânın ileri gelenlerinden, meclis tarafından seçilecek birinin başkanlığında bir katip tayiniyle sayımların kontrol edilmesi esası getirilmiştir.

Temettuât Defterleri; şehir, kazâ, kasaba, nâhiye, köy, mezraa, çiftlik ve benzeri bütün yerleşim birimlerinde yaşayan Müslim ve gayrimüslim ahalinin tasarruflarında bulunan ev, ahır, samanlık, dükkan, tarla, bağ, bahçe, vs. gibi gayrimenkulleri, bütün cins ve evsftaki hayvan ve ağaçları ile yetiştirmiş oldukları bütün ziraî ürünlerin cins, miktar ve değerlerinin teker teker yazılmasıyla oluşturulmuştur.

Defterlerde; hane reislerinin isimleri kaydedildikten sonra vergiye tâbi malları ve hayvanlarının cins ve miktarları, birim üzerinden tespit edilen vergi tarifi, ödenecek olan vergi miktarı ile bir yılda ödenecek olan toplam vergi miktarları yazılmıştır.

Defterlerde yerleşim birimleri ayrı ayrı yazılmış, büyük yerler ile birden fazla mahalleden oluşan köyler de ayrı ayrı kaydedilmiştir. Defterlerin ilk sayfalarında sırasıyla eyâlet, sancak, kazâ adları kaydedildikten sonra tahriri yapılan köy, kasaba, mahalle veya çiftliğin adı yazılmıştır.

Defterlerin baş tarafında tahrirde esas olan emr-i âliye atıfta bulunularak tahrirde görev alan şahıslar ve tahriri yapılacak yer belirtilmektedir.

Defter: “Müte’allik olan emr u irâde-i seniyye-i mülûkâne mücebince Kıbrıs cezîresinde kâin bi’l-cümle emlâk ve arâzinin tahriri bâbında şeref-sudûr buyurulan emr-i âlî mücebince Anadolu Muhâsebecisi esbâk Mehmed Esad Mehdî Beyefendi bendeleri ve bâdehu bâ-irâde-i seniyye mübâşir tayin kılınan hâcegân-ı Divân-ı Hümayûn’dan Hüseyin Halid Efendi kulları ma’rifetleri ve muharrir tayin buyurulan Mevkûfât Kalemi Ser-halifesi Mehmed Efendi kulları ma’rifeti ve cezîre-i mezkûr muhassılı Dergâh-ı Âlî Kapucubaşlarından Seyyid Mehmed Emin Ağa bendeleri nezâreti ve ma’rifet-i şer’-i şerîf ve vücûh-ı memleket ve vükelâ-yı raiyyet kulları ma’rifetleriyle ta’dil ve tesviye zımnında cezîre-i mezkûrede vâkı’ kazâlardan Tuzla ve Mesarye ve Girinye kazâ ve kurâlarında kâin bi’l-cümle ehl-i İslâm ve ehl-i zimmet reâyânın uhdelerinde bulunan emlâk ve arâzilerinin defteridir ki ber-vech-i âti zikrolunur.” şeklinde başladıktan sonra tahriri yapılacak olan köy veya mahallenin adı zikredilmekte ve bu girişten sonra genellikle imam, muhtar vs. görevlilerden başlayarak halkın vergiye tâbi olan gayrimenkul mal varlığı ile hayvanları teker teker yazılmaktadır.

Diğer Temettuât Defterleri’nde şahıslar yazılırken şahısların belirleyici ve ayırıcı vasıflarına geniş yer verildiği halde (uzun boylu, ak sakallı vs. gibi) Kıbrıs’a ait defterlerde bu fizikî vasıflar daha az geçmektedir.

Temettuât Defterleri’nde her evde hangi hayvandan kaç tane beslendiği ve bunlardan alınacak vergiler de yazılmıştır. Meselâ, bir çift a’lâ öküz 250 kuruş tahakkuk ettirilirken bir kısrağa 150 kuruş, bir evsat ineğe 100 kuruş, bir evsat bârgire 250 kuruş vergi tahakkuk ettirilmiştir. Bir dönüm subasar tarlanın temettü vergisi 15 kuruş, kıraç tarlanın ise 5 kuruş olduğu göz önünde bulundurulursa, bu hayvanların ne derece önemli olduğu ve bir çift öküzden 25 dönüm subasar tarla karşılığı verginin alındığını açıkça tespit

edebiliriz. Büyük ve küçükbaş hayvanların dışında arı kovanları da ayrı ayrı yazılmış ve arı kovanlarının her birine 5’er kuruş vergi tahakkuk ettirilmiştir.

Bütün bunlar tek tek yazıldıktan sonra vergi mükellefi olan aile reislerinin isimlerinin altında ödeyecekleri yıllık temettü vergisi gösterilmiştir. Her mahalle ve köyün ehl-i İslâm ve gayrimüslimleri tek tek yazılıp temettü vergisine esas olacak mal ve mülkleri, tahakkuk eden miktarla birlikte yazıldıktan sonra alt kısma o mahalle veya köyden toplanacak temettüün toplamı belirtilmiştir. Daha sonra da her kazâyı ait mahalle ve köyler ayrı ayrı yazılarak o kazâyı ait tahakkuk eden temettü vergisinin toplamı yazılmıştır. Bunlar da; “kazâ-i mezbûr ehl-i İslâmın emlâk ve arazi bahaları”, “kazâ-i mezbûr reâyâların emlâk ve arazi bahaları”, “mutasarrıfı Deraliyye’de olup beher sene bedel-i ma’lûme ile iltizâm olunan çiftlikâtın arazisi bahâsı”, “kazâ-i mezbûrda vâkı cevâmî’-i şerîfin arazisi bahâsı”, “kazâ-i mezbûrda vâkı’ manastır ve kiliselerin emlâk ve arazileri bahaları” vs. şeklinde ayrı ayrı yazılmıştır.

Camilere ait emlâk ve arazi ile kilise ve manastırların emlâk ve arazileri de ayrı ayrı belirtilmiştir.

Temettuât Defterleri yayına hazırlanırken, defterlerde yer alan her köy ve mahalledeki her şahsın mal varlığı tek tek tespit edildikten sonra bunlar köy ve mahalleler başlığı altında bir kalemde birleştirilmiştir. Ayrıca birbirine benzer olan ve defterde her biri ayrı ayrı yazılmış olan tarla, arsa, harman, frahtî, çiftlik, havlı, duhan tarlası ve hâsıllık bir başlık altında; bağ bahçe bir; değirmen, dolap, havuz ve kuyu bir; limon ve portakal ağacı bir; ayva, armut, elma ve nar ağaçları da başka bir başlık altında toplanmıştır.

Tarla, arsa, harman, frahtî, çiftlik, duhan, havlı, hâsıllık, bağ ve bahçelerin birim ölçüsü dönüm olarak yazılmasına karşın bazen de evlek ve adet şeklinde yazılmıştır. Bu şekilde yazılan durumlarda 4 evlek = 1 dönüm ve 1 adet = 1 dönüm olarak değerlendirmeye alınmıştır.

Ağaçlar yazılırken birim ölçüsü adet olarak verilmiş; bazen adet yerine dip, sak ve kök tabirleri de kullanılmış olup bunların hepsi adet başlığı altında toplanmıştır. Ağaçlarda bazen de dönüm ölçüsü kullanılmış olup, bunlar dönüm başlığı altında verilmiştir.

Koyun, keçi, inek, arı kovanı vb. gibi halkın sahip olduğu hayvanlar ile akarsular ve sulama hakları değerlendirmeye alınmamıştır.

Osmanlı Arşivi'nde Kıbrıs'a ait bulunan ve yayına hazırladığımız dört adet Temettuât Defteri 1248 (1833) tarihlidir. Kayıtlar rika kırması ve siyakat yazısı ile tutulmuştur. Serinin ilk defteri 16152 numaralı olup; 19x54 ebadında ve 316 sayfadır. Bu defterde Değirmenlik, Dağ, Omorfa, Magosa, Karpas ve Lefkoşa kazâ merkezleri ile köylerinin tahririyle ilgili kayıtlar bulunmaktadır. İkinci defter; 16153 numaralı, 19x54 ebadında ve 428 sayfalı bir defterdir. Bu defterde Tuzla, Mesarye ve Girinye'nin kazâ merkezleri ile köylerine ait sayımlar mevcuttur. Ayrıca 23. sayfada Milhan Sultan Dergâhı'nın, 30. sayfada Tuzla İskelesi Camii Evkâfı'nın ve 228. sayfada Kırklar Tekkesi'nin mallarının dökümü yazılıdır. Üçüncü defter; 16154 numaralı, 19x54 ebadında, 310 sayfalı, Leymason, Piskopi, Gilan ve Evdim kazâ merkezleri ile köylerine ait sayımların kayıtlı olduğu defterdir. Elimizde bulunan son defter ise; 16155 numaralı, 19x54 ebadında, 313 sayfalı defterdir. Bu defter de Baf, Kukla, Hırsofi ve Lefke kazâ merkezleri ile köylerinde yapılan temettü sayımlarıyla ilgili bilgileri ihtiva etmektedir.

Temettuât Defterleri'nde, sayımı yapılan yerlerin ziraat yapılabilen arazileri, bu arazilerin ne kadarının ekilebildiği, ne tür ürünler yetiştirildiği, yerleşim şekilleri, ahalinin meslek ve refah seviyesi açıkça görülmektedir.

Kıbrıs'a ait Temettuât Defterleri'ne baktığımızda Kıbrıs'ta yetişen ağaçların cins ve miktarlarını yörelerine göre ayrı ayrı tespit edebiliriz. Adada harup ve zeytin ağacı yaygın olarak bulunmaktadır. Dağlık alanlarda genellikle zeytin ve harup, nadiren ceviz ve

findık ağaçları görülmekle birlikte ovalık alanlarda dut bahçeleri çoğunluğu teşkil etmekte; ayrıca incir, badem ve narenciye gibi ağaçlar da görülmektedir. Dağlarda yetişen zeytinlerin yanı sıra ova zeytinleri de ayrı ayrı sayılmış ve ova zeytinlerinden alınacak vergi miktarı daha yüksek tutulmuştur. İlginç olan bir durum da adada elma, armut, limon, portakal ve nar gibi meyve ağaçlarının yok denecek kadar az sayıda bulunmasıdır.

Kıbrıs Temettuât Defterleri'nde gördüğümüz bir diğer husus da sular ve su haklarıdır. Tahrir esnasında şahısların kullanım haklarına sahip oldukları akarsular, kuyular, havuzlar ve akarsular üzerinde bulunan değirmenlerin hisseleri ayrı ayrı belirtilmiş ve ona göre vergi tahakkuk ettirilmiştir. Bunlar toplam olarak incelendiğinde sulak arazilerle akarsuların Karpas, Mesarye, Leymason ve Hırsofi taraflarında daha çok olduğu ve sulak arazilerin, yani verimli arazilerin de bu bölgelerde çoğunlukta bulunduğu görülmektedir. Defterlerden elde ettiğimiz bilgilere göre sayımın yapıldığı yıllarda Kıbrıs Adası'nda buğday, pamuk, tütün, bürölce, enginar ve kendir tarlaları bulunmaktadır.

Temettuât Defterleri'ndeki bu bilgiler ziraat yapılan araziler hakkında bir fikir verebildiği gibi bu toprakların ne kadarının ekilebildiği ve ne kadarının dikili sahalara ayrıldığı, ne tür ürünler elde edildiği ve arazilerin verimliliği hakkında da geniş bilgi vermektedir. Ayrıca arazilerin büyüklük ve küçüklüklerine göre sınıflandırma imkânı da mümkün olmaktadır.

Hâne reislerinin içinde oturdukları evler, iş yerleri, dükkanlar da tahrir esnasında kaydedildiği için nüfusun nerelerde yoğunluk kazandığı, ticaretin hangi bölgelerde yapıldığı hakkında da bilgi verilmektedir. Ticaretle uğraşan ahalinin hangi çeşit işlerle uğraştıklarını da dükkan çeşitlerinden anlamaktayız. Tespit edilebilen dükkan çeşitleri de şunlardır: Bakkal, aşçı, mağaza, yemenici, eskici, çukacı, boyacı, kasap, berber, kahvehâne, yorgancı, demirci, nalbant, bıçakçı, şerbetçi, duhancı, palancı, ekmekçi, helvacı, attar ... vb. Kıbrıs'a ait Temettuât Defterleri toplu olarak in-

celendiğinde nüfusun Tuzla, Mesarye, Baf ve Hırsofi taraflarında yoğunluk kazandığı, tabii olarak ticaretin de bu bölgelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu bölgelerin arazi durumlarını yani coğrafik özelliklerini incelediğimizde Kıbrıs'ın en verimli topraklarıyla en fazla gelir getiren ürünlerin bu bölgelerde çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ayrıca ticaretin de Tuzla ve Leymason taraflarında daha fazla yapıldığı tespit edilebilmektedir.

Kıbrıs'a ait defterleri incelediğimizde hayvancılığın genellikle dağlık bölgelerde yapıldığı, koyun ve keçinin dağlık köylerde çok görüldüğü, buna karşılık mandıraların Hırsofi, Baf ve Evdim'de diğer yerlere göre daha çok sayıda olduğu görülmektedir.

*

Çalışmanın Dördüncü Bölümünü "Kıbrıs Türk Vakıfları ve Mal Varlıkları" oluşturmaktadır. Bu bölümde; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü ile KKTC Millî Arşiv Müdürlüğü ve KKTC Vakıflar İdaresi Genel Müdürlüğü arasında 1996 yılında imzalanan işbirliği protokolü çerçevesinde Kuzey Kıbrıs'a görevli olarak gönderilen Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'nda görevli 4 uzman arkadaşımız tarafından, Kıbrıs vakıfları ve bu vakıflara ait mal varlıklarının tespiti için yapılan çalışmaya yer verilmiştir.

Bu çalışmada Kıbrıs Vakıflar İdaresi Genel Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan Osmanlı dönemine ait 54 adet Şeriye Sicil Defteri, 9 adet İngiliz Dönemi Şeriye Sicil Defteri, şeriye sicil geleneğinden sonra şeriye sicilleri yerine mahkemelerce tutulan zabıt defterlerinden I No'lu Zabıt Defteri, 7 adet Vakfiye Defteri ve 7 adet de transkripsiyonlu Vakfiye Defteri taranmış, çalışma sonucu Kıbrıs'a ait 608 adet vakfiye tespit edilmiştir. Bu vakfiyeler, tarihî kronoloji gözetilerek sıraya konulmuş, her birine müteselsil sıra numarası verilmiştir. Vakfiyelerin hangi kaynaktan alındığı hazırlanan tablonun "Referans No" bölümünde gösterilmiştir. Vakfeden şahsın ismi ve vakfiyenin tarihi "Vakfın İsmi" bölümünde belirtilmiş, "Mal Varlığı"

bölümünde ise; vakfa ait mal varlığının bulunduğu yer ile vakfın mallarının dökümü verilmiştir.

Bölüm sonunda Kıbrıs genelinde bulunan vakıflardan tespit edilebilen 608 vakfiyeye ait mal varlıkları bulundukları bölgelere göre tasnif edilmiş ve Kıbrıs vakıflarının toplam mal varlığı tablolar halinde gösterilmiştir. Tablolar hazırlanırken bir kısım tarla, arazi, mezraa, mukâtaa ve çiftlikler için vakfiyede arazi dökümü kesin rakamlarla belirtilmişse, bunlar "tarla, arsa" bölümünde toplama dahil edilmiştir. Ancak, çiftliklerin miktarları "ahalice bilinen", "falan adla bilinen" veya "falan kimseden satın alınan sekiz köydeki tarlalar" şeklinde net rakamlarla ifade edilmemişse, bu gibi çiftlik ve araziler "çiftlik, mezraa, mukâtaa" bölümünde sadece adet olarak belirtilmiştir. Aynı durumdaki tarla, arazi vs. de aynı şekilde ilgili bölümlerinde gösterilmiştir. Su vakıflarında da aynı problemle karşılaşıldığından, ne miktar su vakfedilmiş olursa olsun, bunların her biri bir "birim" olarak kabul edilip toplamda gösterilmiştir.

Ev, dükkan vs.'nin müştemilâtı kabilinden olan ayrıntılar (kat adedi, oda sayısı, banyo, ahır, samanlık vs.) toplama dahil edilmemiş, ancak bu gibi mallar için vakfiyede ayrıca avlusu, arsası, bahçesi, bağı, ağaçları olduğu belirtilmişse bunlar toplama dahil edilmiş ve "parça", "grup" şeklinde ayrıca gösterilmiştir. Hisseli mallar da hisseleri toplanıp tam sayıya çevrilerek belirtilmiştir. Bu bölümde yer alan tabloların sonuna "Kıbrıs'ın Müslim ve Gayr-i Müslim Halkının Temettuat Defterleri ve Vakfiye Kayıtlarına Göre Ada Genelindeki Toplam Mal Varlıkları ve Yüzde Oranları"nı gösterir genel durum tablosu ilave edilmiştir.

*

Çalışmanın Beşinci Bölümünü, Kıbrıs'ın Osmanlı dönemine ait 51 adet belge ve haritaları, "Giriş" kısmı için faydalanılan kaynakların verildiği "Kaynakça", ve yer, şahıs ve müessese adlarından oluşan "İndeks" bölümleri teşkil etmektedir.

İndeks hazırlanırken; bazı kazâ, köy, mahalle veya semt isimleri yer yer farklı şekillerde yazılmıştır. Bu farklılık; bu yer isimlerinin Nüfus ve Temettuât Defterleri'nde geçtiği şekilde, "Giriş" kısmında da günümüzdeki kullanım biçimlerinde verildiğinden meydana gelmektedir. Girne-Girinye, Lefkoşe-Lefkoşa gibi.

Ayrıca çalışmanın sonunda, Osmanlı dönemi-ne ait bölgedeki idarî, hukukî, malî ve dinî uygulamaları ihtiva eden 51 belgenin özet ve çeviri yazıları ile Kıbrıs'taki yerleşim yerlerine ve konuya daha iyi vâkıf olunması için H. 1246 (1831) tarihli Nüfus Defterleri esas alınarak; Müslüman, gayrimüslim ve nüfusu karışık olan köyler şeklinde Kıbrıs'ın yerleşim yerlerini gösterir bir harita hazırlanmıştır. Defterde adı geçmesine rağmen bugünkü bulundukları yer harita üzerinde tespit edilemeyen yerler harita içerisinde gösterilmemiş, haritanın dışında bağlı oldukları kazâ başlığı altında verilmiştir.

*

Kıbrıs'ın Nüfus ve Temettuât Defterleri ile vakfiyelerinin değerlendirilmelerinden sonra şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. 1831 yılında yapılan nüfus sayımında Kıbrıs Adası'nın nüfusu 45.365 kişidir. Nüfus sayımında yalnız erkek nüfus esas alındığından bu rakam erkek nüfusun toplamını göstermektedir. 45.365 kişiden 29.780'i gayrimüslim, 15.585'i de Müslüman ahalidir. Genel nüfus içerisinde gayrimüslimlerin oranı % 65.6, Müslümanların oranı ise % 34.4'tür.

Kıbrıs'ın kazâlarının Müslüman ve gayrimüslim nüfusuna baktığımızda: Müslümanların yoğunlukta bulunduğu kazâların başında Lefkoşa, Hırsofi, Evdim ve Piskopi gelmektedir. Lefkoşa'nın genel nüfusu 5.775 kişi olup Müslümanların sayısı 3.511, gayrimüslimler ise 2.264 kişidir. Lefkoşa'daki Müslüman nüfusun oranı, Lefkoşa'nın genel toplamının % 60.8'ini, gayrimüslimler ise % 39.2'lik kısmını oluşturmaktadır. Hırsofi'nin toplam nüfusu 2.302 olup Müslümanların sayısı 1.108, oranı % 48, gayrimüslim sayı-

sı 1.194, oranı % 52'dir. Gayrimüslimlerin yoğunlukta bulunduğu kazâların başında da Dağ ve Değirmenlik kazâları gelmektedir. Dağ kazâsında gayrimüslimlerin oranı, toplam nüfus içerisinde % 84.4'tür. Değirmenlik kazâsında ise % 81.4'tür.

Limason, Omorfa, Gilan, Girinye, Magosa ve Lefke'de Müslümanların genel toplam içerisindeki oranı yaklaşık 1/4'tür.

Kıbrıs'ın merkezi ve en büyük kazâsı sayılan Lefkoşa'da Müslüman nüfusun yoğun olarak yaşadığı mahalleler Arabahmedpaşa, Ayasofya ve Ömeriye Mahalleleri'dir. Buna karşın gayrimüslimler Aya Fanoromoni, Baş (Tribyodi) ve Aya Andoni Mahalleleri'nde yoğunluktadır. Lefkoşa'da Müslümanlarla gayrimüslimler ayrı ayrı mahallelerde yaşamaktadır. Yani diğer kazâların bazı mahallelerinde Müslüman ve gayrimüslimler bir arada yaşadıkları halde Lefkoşa merkezinde ayrı mahallelerde yaşamaktadırlar.

*

Kıbrıs'a ait Temettuât Defterleri'nde kilise emlâki sayıma dahil edildiği halde vakıflara ait emlâk ve arazi sayılmamıştır. Bunun sebebi de vakıf emlâk ve arazisinden elde edilen gelirlerin hayra hizmet ve toplum yararına kullanıldığı için vergiye tâbi olmamasındandır. Temettuât yazımında yalnızca gayrimüslimlerin tasarrufunda bulunan mallar, kilise malları ve Müslümanların şahsî malları sayılmıştır.

Bunun sonucu olarak, Kıbrıs Temettuât Defterleri ile bunları tamamlayan vakfiye kayıtlarını Lefkoşa merkezindeki Müslümanlara ait Temettuât Defteri bulunamadığı için değerlendirmeye alınmadığından buna tekâbüle eden Lefkoşa gayrimüslimleri de değerlendirme dışı tutulmuştur- birlikte değerlendirdiğimizde: Kıbrıs'taki arazinin yaklaşık yarıya yakını Müslümanların tasarrufu altında bulunmaktadır. Kıbrıs genelinde bulunan 21.182 adet hânenin 6.931'i Müslümanların, 14.251'i ise gayrimüslimlerindir. 6.931 Müslüman hânenin yüzde olarak oranı % 33

rakamına ulaşmaktadır ki; bu da Kıbrıs Türkleri için azımsanamayacak bir rakamdır.

Kıbrıs'ta bulunan dükkan, han, hamam, kahvehâne, fırın vb. gibi iş yerlerinin toplam sayısı 969 olup; bunun 676 adedi Müslümanlara, 293 adedi de gayrimüslimlere aittir. Burada da Müslümanların % 70 gibi ezici bir çoğunluğa sahip oldukları görülmektedir.

Tarla, arsa, çiftlik, bağ, bahçe, mezraa, harman vs. mevcuduna baktığımızda ise Müslümanların nüfuslarına göre daha fazla oranda araziye sahip oldukları görülmektedir. Müslümanların sahip oldukları tarla, arsa, çiftlik vs. oranı % 42, gayrimüslimlerin ise % 58'dir. KKTC arşivlerinde iki ay gibi kısa süre içerisinde yapmış olduğumuz çalışma esnasında bulu-

namayan veya ulaşılamayan vakfiyelerdeki mal varlıklarını da düşünecek olursak Kıbrıs Türklerinin sahip oldukları mal varlıklarının tespit ettiklerimizden çok daha fazla olacağı aşikârdır.

Bütün bu rakamlardan da anlaşılmaktadır ki Kıbrıs Türkü gerek nüfus oranı, gerekse sahip oldukları menkul ve gayrimenkul mal varlıkları ile adada hiçbir zaman azınlık statüsüne düşmemiş, bilakis her zaman adanın aslî sahibi olmuşlardır.

Hazırlanan bu çalışmanın ilgililere yararlı olması en içten dileğimizdir.

Yayına Hazırlayanlar

KISALTMALAR

M.	Muharrem
S.	Safer
Ra.	Rebî'ü'l-Evvel
R.	Rebî'ü'l-Âhir
Ca.	Cemâziye'l-Evvel
C.	Cemâziye'l-Âhir
B.	Receb
Ş.	Şa'bân
N.	Ramazân
L.	Şevvâl
Za.	Zi'l-ka'de
Z.	Zi'l-hicce
Hzn.	Haziran
Tmz.	Temmuz
Ağs.	Ağustos
Tevl.	Teşrîn-i Evvel
T.sn.	Teşrîn-i Sâni
K.evl.	Kânun-ı Evvel
K.sn.	Kânun-ı Sâni
A.DVNS.MHM.d	Bâb-ı Âsafî Dîvân-ı Hümâyûn Sicillatı Mühimme Defterleri
A.MKT.MHM	Sadâret Mektubî Mühimme Kalemi
AE.MST.III	Ali Emiri Sultan Mustafa III
AE.SMMD.IV	Ali Emiri Sultan Mehmed IV
b.	bin, ibn
bkz.	bakınız
BOA	Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
BOA.	Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
C.	Cilt
C.AS	Cevdet Askeriye
C.DH	Cevdet Dahiliye
C.EV	Cevdet Evkaf

C.MF	Cevdet Maarif
C.ML	Cevdet Maliye
d.	defter
EV.BRT	Evkâf Berat
HAT.	Hatt-ı Hümayûn
HRT.h	Haritalar
İ.MVL	İrâde Meclis-i Vâlâ
İ.Ş.S.	İngiliz Dönemi Şeriyeye Sicilleri (Kıbrıs)
İ.ŞD	İrâde Şûrâ-yı Devlet
k.	karye
K.V.D.	Küçük Vakfiye Defteri (Kıbrıs)
K.V.G.M.A.	Kıbrıs Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi
kr.	karton
ks.	kasaba
kz.	kazâ
M.	mahalle
MF.MKT	Maarif Nezareti Mektubi Kalemî
MFB	Müzehheb Ferman ve Beratlar
MV	Meclis-i Vükela Mazbataları
n.	nâhiye
nr.	numara
P.Ş.S.	Perakende Şeriyeye Sicilleri (Kıbrıs)
s.	sayfa
S.	sayı
sn.	sancak
Ş.S.	Osmanlı Dönemi Şeriyeye Sicilleri (Kıbrıs)
ŞD	Şûrâ-yı Devlet Evrakı
TV.D.	Transkripsiyonlu Vakfiye Defterleri (Kıbrıs)
TS.MA.e	Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Evrakı
V.D.	Vakfiye Defterleri (Kıbrıs)
V.G.M.A.	T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi
vb.	ve benzeri
Y.EE	Yıldız Esas Evrak

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

I- KIBRIS'IN COĞRAFİ KONUMU, ADI, NÜFUS YAPISI VE EKONOMİK DURUMU

A- Coğrafi Konumu

Sicilya ve Sardinya'dan sonra Akdeniz'in üçüncü büyük adası olan Kıbrıs; Toroslar'ın çevrelediği Çukurova bölgesi ile Amanoslar'ın kuşattığı bugünkü Hatay bölgesi arasında bir ada olması dolayısıyla bu kara parçaları ile bir bütünlük arz eder. Aynı zamanda Hatay ile Anadolu kıyılarının teşkil ettiği İskenderun Körfezi'ne hâkim bir noktada bulunduğundan bu toprakları kontrol eder durumdadır.

Kıbrıs'ın yüzölçümü 9.251 km² olup, Türkiye sahillerinden 70, Suriye'den 100, Mısır'dan 370, Rodos'tan 400 ve Yunanistan sahillerinden 800 km. uzaklıkta bulunmaktadır. Girintili çıkıntılı bir özelliğe sahip olan 782 km. uzunluğundaki sahilleriyle kendine has bir şekle sahip olan Kıbrıs, 35° kuzey paraleli ve 35° doğu meridyeni üzerinde yer alır. Ada; kuzeyinde Kormakiti Yarımadası'ndan başlayarak Karpas Yarımadası'na doğru uzanan ve en yüksek zirveleri 1.000 metreyi nadiren aşan Girne-Karpas Dağları, güneyinde Trodos Dağları ve bunların arasında 100 km. uzunluğunda, 10-15 km. genişliğinde bir alçak sahadan meydana gelir. Adanın doğuda ve batıda uç noktalarını teşkil eden Andreas ve Drepena burunları arası 227 km. ve güney ve kuzey istikametindeki uç noktalar olan Gata ve Kormakiti burunları arası ise 97 km'dir.

Kıbrıs yapı ve yeryüzü şekilleri itibarıyla Anadolu'nun güneyindeki Toros sistemi içinde mütâlaa edilir. Hatay'daki dağ ve ovalar 130 km. güneybatıda, Kıbrıs'ta deniz seviyesi üzerine çıkarak aynı vasıflarla devam etmektedir. Derinliği birkaç yüz metrelik bir denizaltı platformu ile Anadolu'ya bağlı olan adanın temeli, batıda ve güneyde 2.000 metreden daha derin denizaltı çukurları tarafından çevrilmiştir.

Yeryüzü şekilleri ve yapısı hakkında verilen kısa bilgiler Kıbrıs Adası'nın, Anadolu Yarımadası'na akraba, hatta onun küçük bir örneği olduğunu göstermektedir. İklim bakımından da aynı paralelliği görmek mümkündür. Akdeniz Bölgesi'ne has iklim kuşağında olup yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlı geçer. Bitki örtüsü bakımından da Toroslar'la benzerlik arz etmektedir.

İlk Çağ'ın başlangıcında Kıbrıs'ın, yalnız dağlarının değil ovalarının da kesif ormanlarla kaplı olduğu, fakat bakır ve gümüş madenlerinin işletilmesi, gemi inşaatı ve Mısır gibi ormanları olmayan ülkelere yapılan odun ihracatı yüzünden ormanlarının büyük tahribata uğradığı bilinmektedir.

B- Adı

Türkçe'de Kıbrıs, Arapça'da "Kubrus" (Kubruş), Batı dillerinde "Cyprus", "Cypre", "Chypre", "Gipros" ve "Cypren" olarak adlandırılan ada; Mısır ve Hitit kaynaklarında müştereken Alasya (Alasya) şeklinde geçerken, Mısır kaynaklarında, ayrıca "Asi" kelimesiyle

de ifade edilmektedir. Asurlular'da "Yatnana" veya "Ya", İbraniler'de "Kittim" denilen Kıbrıs; "Kypros" olarak ilk defa Homeros'ta zikredilmektedir. Adının, Ana Tanrıça Kibele'ye bu adada verilen isim olan Kipris'ten geldiği de rivayet edilmektedir. Adanın adının;

adada bolca bulunan kına çiçeğinin İbranice karşılığı olan “*Kopher*”, yine adada bolca çıkan bakırın Latince karşılığı olan “*Cuprum*” veya Batı dillerine “*Copper*” ve “*Kopher*” olarak geçen bakırın Akadca aslı ve nihayet Latince’de servi anlamına gelen “*Cypress*” kelimesinden geldiği şeklinde rivayetler de mevcuttur.

Kıbrıs, tarihte bunlardan başka daha birçok isimlerle anılmıştır. Havasının güzelliğine göre “*Aeria*”, bakır madenlerine göre “*Eroza*”, tanrıçalara nispet-

le “*Afrodisia*” ve “*Amatosia*”, önemli şehirlerinin deniz seviyesinde oluşundan dolayı “*Koloni*”, dağlık oluşu nedeniyle “*Keraşitsi*”, halkının bahtiyarlığına izafeten “*Makarya*”, işgal eden milletlerin adlarına göre “*Mionis*”, “*Esfekia*” ve adayı ilk işgal eden Yasef’in oğlunun adına izafeten “*Kittim*” veya “*Chetim*”, M.Ö. 600 yılında bugünkü Lefke yakınlarında bulunan Depa (Soli) şehrinin Kralı olan Philocyprus’un adına izafeten “*Cyprus*” ve bir şehir adı olarak da “*Pafos*” denilmiştir.

C- Nüfus Yapısı

Ada nüfusu hakkında Venedikliler dönemine kadar elde yeterli ve sağlıklı bilgiler yoktur. Venedikliler zamanında (1489-1570) 100.000 ile 200.000 arasında değişen ada nüfusu, bu dönemde şöyle bir seyir takip etmiştir:

1490 yılında	106.000
1504 yılında	110.000
1510 yılında	147.700
1523 yılında	121.179
1529 yılında	126.000
1540 yılında	197.000
1559 yılında	150.000
1562 yılında	180.000

Osmanlılar tarafından 1571 yılında fethinden önce Lefkoşa’da 56.044, Magosa’da 6.616 ve diğer yerlerde 134.926 olmak üzere ada nüfusu toplam 197.586 kişidir.

Fethi müteakip ilk vali Muzaffer Paşa’nın yaptırdığı sayıma göre erkek nüfusunun 120.000 olarak belirlendiği Kıbrıs’ta, bazı kaynaklarda istilalar, kuraklıklar, veba, çekirge sürüleri nedeniyle 18. yy’ın sonlarında toplam nüfusun 80.000’e kadar düştüğü de belirtilmektedir. Adanın İngiltere’ye devrinden sonra İngilizlerin 1881 yılında yaptığı sayıma göre 186.173 olan nüfus; sürekli artış göstererek I. Dünya Savaşı’ndan önce (1911) 274.108, II. Dünya Savaşı’ndan önce (1931) 347.959, savaştan sonra (1946) 450.114 olmuş ve 1952’de 500.000’i bulmuştur. Son dönemde 1956’da

yapılan sayımda 130.000 Türk (%25) ve 391.000 Rum (%75) olmak üzere 521.000 çıkan toplam nüfus, 1960 sayımında 571.000’e ulaşmıştır. 1963 olaylarına rastlayan ilk Cumhuriyet yıllarında ise 600.000 civarında olan nüfusun 1/5’i Türklerden ve 4/5’ü Rumlardan oluşuyordu. Ancak burada, Rum sayım memurlarının Türk nüfusu az gösterme gayretlerini de gözardı etmemek gerekir.

Türk ve Rum cemaatleri arasındaki orantı bazen 1/4 (1937 ve 1956), bazen 1/5’dir. Bu orantının Türklerin lehine olduğu dönemler de yaşanmıştır. Rahip Kyprianos’a göre 1777 senesinde 47.000 Türk ve 37.000 Rum olmak üzere toplam nüfus 84.000’dir. Anadolu Türk nüfusunun artış oranına göre Kıbrıs Türk nüfusunun artış oranı daha düşüktür. Bu ise; önemli siyasi sarsıntılar, 1877-78 savaşı, I. ve II. Dünya Savaşları, 1950-56 Enosis kampanyaları, Türkiye’ye ve İngiliz Milletler Topluluğu Ülkeleri’ne göç ve 1963 Noelindeki terör olayları vb. sebeplerden kaynaklanmaktadır. Örneğin İngiltere, Kanada ve Amerika’da bugün birçok Kıbrıs kökenli Türk yaşamaktadır.

Türk nüfusu sayıca az olmasına rağmen, kendi nüfusunun genel nüfusa olan oranından daha yüksek bir oranda toprak sahibiydi. Bütün olumsuz şartlara rağmen ekilen arazinin %38’ini ellerinde bulunduran Türklerin, 1946 sayımına göre 500-1.000 dönüm arası büyüklükteki arazinin %51’i tasarruflarında idi.

D- Ekonomik Durumu

Kıbrıs ekonomisinin temeli tarıma dayalıydı. Milli gelirin %22'si tarım, %22'si madencilik ve endüstri, %16'sı kamu hizmetleri, %10'u ticaret ve geri kalanı da diğer hizmetlerden elde ediliyordu. Arazinin %60'ı tarıma elverişli olup bunun 1/3'ü tahıl ekimine ayrılmıştı. Baklagiller ve patates ondan sonra gelmekteydi.

Adanın güneyinde, meşhur Kıbrıs şarabının üretildiği üzümün yetiştirildiği bağlar geniş bir alanı kaplamaktadır. Ovalarda, dağ ve tepelerin alçak ve düz kısımlarında genellikle tahıl ekilirdi. Kıyılara yakın kısımlarda, özellikle köy ve kasabalarda bol miktarda narenciye bahçeleri yer almaktadır. Nar, limon, ceviz, harnup, şeftali, elma ve armut en çok yetiştirilen meyvelerdendir.

Adada ehli hayvanların her çeşidi bol miktarda mevcuttur. Hayvancılıkta koyunun önemli bir yeri olup, incirle beslenen eşek ve domuzları meşhurdur.

Eskiden ada ormanlarında yetişen ağaçlardan elde edilen kereste, başta gemi sanayi olmak üzere in-

şaat işlerinde kullanılıyor ve Suriye ile Mısır'a ihraç ediliyordu.

Orta Çağ'da Kıbrıs, Doğu-Batı deniz ticaret yollarının üzerinde bulunması nedeniyle ticaret mallarının el değiştirdiği önemli bir pazar yeri idi. Yine aynı dönemde Kıbrıslılar, Antalya Limanı aracılığıyla şap, yün, ipek, ipekli kumaş, pamuk, halı, Ankara tiftiği, deri, sabun ve boyacılığa ait çeşitli maddeler ile Doğu'dan gelen çeşitli baharatları alıyorlardı. Kıbrıs'ın fethinden önce ve sonra işletilen bakır, demir, gümüş, tuz, alçı taşı gibi madenlerle, kerestecilik ve gemicilik, şarap, sabun ve şeker sanayi, dericilik ve dokuma işleri Kıbrıs ekonomisinde önemli yer tutmaktaydı.

Bağcılığa dayanan şarap endüstrisiyle turuncgiller, üzüm, patates, tütün, zeytin ve harnupun Kıbrıs'ın gelir kaynakları arasında önemli bir yeri vardır. Adada hayvancılık da yapılıyor olmasına rağmen elde edilen et ve süt mamülleri ihtiyacı karşılamadığı için bu sektördeki açık ithalat yoluyla kapatılmaktadır.

II- KIBRIS'IN TARİHİ

A- Osmanlı Hâkimiyetine Kadar Kıbrıs

Mısır ve Doğu Akdeniz ticaret yolları üzerinde yer alması, tarihin bilinen ilk devirlerinden itibaren Kıbrıs'ın önem kazanması ve bu önemin sürekli olması neticesini doğurmuştur. Jeolojik devirlerde bir çöküntü neticesinde Hatay bölgesinden ayrılıp bir ada haline gelen Kıbrıs'ın ilk sakinleri Anadolu'dan gelmişlerdir. Adanın kuzeyinde ve Karpas Yarımadası üzerinde Neolitik devre ait yerleşim yerlerinde yapılan kazılar neticesinde elde edilen buluntular, Anadolu'nun Hacılar ve Çatalhöyük Neolitik devir yerleşim yerlerinde elde edilen buluntularla benzerlikler arz etmektedir. M.Ö. 4000 yılından itibaren insan unsuruna rastlanılan adanın, M.Ö. 3000'de yoğun bir iskâna sahne olduğu ve elde edilen eserlerden de bu iskânın Anadolu kaynaklı olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan Kıbrıs'ta

eski mezarlardan elde edilen eserler de, Truva kültürünün ürünüdür.

İlk zamanlarda Kıbrıs'ın mahallî teşekküller halinde bağımsız bir hayat sürdüğü anlaşılmaktadır. Daha sonraları ada ile Mısır arasında kurulan siyasi münâsebetler, zamanla tâbiyyet şeklini almıştır. Mısır Firavunu III. Tutmosis tarafından (M.Ö. 1479-1425) Mısır'a bağlanan Kıbrıs; Mısır ve Hititler arasında sürekli bir mücadele konusu olmuş ve Kral III. Tundhaliya zamanında (M.Ö. 1320'de) Hitit hâkimiyetine girmiştir. 120 yıl süren bu dönem boyunca Hititler adadan bakır ihtiyaçlarını karşılamışlar ve adayı sürgün yeri olarak da kullanmışlardır. Meselâ Kral Uhri-Teşup (III. Murşili), amcası III. Hattuşili tara-

findan tahttan indirilince Kıbrıs'a sürülmüştür. Hitit Devleti'nin M.Ö. 1200 yıllarında yıkılmasıyla Mısır Firavunu III. Ramses tarafından tekrar Mısır hâkimiyeti altına alınmıştır. Bu dönemde Dor istilası nedeniyle Ege'den ve Anadolu'dan gelen bir kısım kavimler Kıbrıs'ta koloniler kurdular. M.Ö. 1000 tarihlerinde ise bu kolonilerin bir kısmında bulunan Fenikeliler adanın tamamının hâkimiyetini ellerine geçirdiler. Fenikeliler'in hâkimiyeti M.Ö. 709'da Asurlular'ın Kıbrıs'ı almalarına kadar devam etti. Bu tarihte kolonizatörler bir araya gelerek Asur hâkimiyetini tanıdılar ve yapılan bir anlaşmayla vergi vermeye başladılar.

Asur hâkimiyeti M.Ö. 669'da sona erdikten sonra Kıbrıs, bir müddet bağımsız krallık olarak devam etmişse de bu uzun sürmedi; tekrar Mısır hâkimiyetini kabul ettiler. Pers Kralı Kombizes M.Ö. 525'te Mısır'ı işgal edince Kıbrıs da Pers hâkimiyetine girmiş oldu. Makedonyalı Büyük İskender'in M.Ö. 333'te Persler'e karşı kazandığı İssus Savaşı'ndan sonra Kıbrıs Makedonya hâkimiyetini tanıdı. Büyük İskender döneminde Kıbrıs'ta başlarında Nikokles ve Nikokreon'un bulunduğu Pafos ve Salamis Krallıkları vardı.

Büyük İskender'in ölümüyle Makedonya İmparatorluğu'nun parçalanması üzerine I. Pitolemaios Mısır'da Pitoleme Hânedanlığı'nı kurdu. Pitolemeler döneminde ada, yarı bağımsızlık statüsüyle Mısır'a bağlandı. M.Ö. 80'den itibaren Mısır'a bağımlılıktan tamamen kurtularak M.Ö. 58'e kadar bağımsız bir krallık olarak devam etti. Bu tarihte Romalı komutan Marcus Porcius Cata tarafından Roma İmparatorluğu hâkimiyetine alındı. M.S. 394'te Büyük Konstantin'in ölümüyle Roma İmparatorluğu'nun parçalanması üzerine ada, Doğu Roma İmparatorluğu'nun (Bizans) payına düştü. Bizans döneminde ayrı bir hükûmet kurulması uygun görülmeyip Fenike, Filistin, Suriye ve Kilikya'ya bağlı bir il haline getirildi. Bizans hâkimiyeti ile Kıbrıs'ta büyük değişiklikler meydana gelmiş, Hristiyanlığın doğuşunda bu dini ilk kabul eden Roma vilâyetlerinden biri olmuş ve Ortodoks Kilisesi kurulmuştur. Ancak Katolik-Ortodoks mücadelesi Osmanlı fethine kadar devam etmiştir.

VII. yüzyılda Bizans sınırlarına dayanan İslâm orduları tarafından 632-964 yılları arasında yirmi dört defa kuşatılan Kıbrıs, Halife Hz. Osman döneminde Şam Valisi Muaviye tarafından 649 yılında fethedilerek Müslümanların hâkimiyeti bir anlaşmayla kabul ettirildi. Bu anlaşmaya göre Kıbrıslılar Bizans'a vermekte oldukları 7.200 altını Müslümanlara verecek, Bizanslılar'la yapılacak savaşlarda onlara yardım etmeyecek ve Müslümanlar Kıbrıs'ı üs olarak kullanabileceklerdi. Ancak, bir süre sonra Kıbrıslılar'ın Bizans'a yardım etmeleri üzerine bozulan anlaşma, 653'te adaya tekrar sefer düzenlenerek yenilendi. Bu sefer sonunda, adada İslâm ordusundan bir miktar asker bırakılmışsa da, Halife Yezid döneminde bu asker geriye çağırıldı. 688'de Halife Abdülmelik b. Mervan ile İmparator II. Justinianus'un yaptığı anlaşmayla Kıbrıs'tan alınan vergiler iki devlet arasında paylaşıldı. Daha sonraları bu vergiler birçok defa savaş nedeni olduysa da, Müslümanlar devamlı galip geldiler. Emeviler zamanında Kıbrıs, iki rakip devlet arasında nisbî bir muhtariyeti korumuş ve bu devletlere sadece vergi ile bağlanmış idi. Bu durum Abbasi döneminde de devam etti. Üç asır devam eden İslâm hâkimiyeti döneminde Kıbrıs'ta üretim artmış ve ada ticaret sayesinde oldukça ilerlemiştir. 964'te Bizans İmparatoru II. Nikeforos Fakos tarafından Kıbrıs tekrar geri alınmışsa da, bu dönemde yapılan bir anlaşmayla camiye çevrilen mâbetlerin ve kutsal yerlerin tanınması Bizanslılar'a kabul ettirildi.

Bizans İmparatorluğu'nun zayıflaması ve çöküşünün hızlanması sürecinde, eyâletlerin teker teker elden çıkması Kıbrıs'ı da etkiledi. Ermeniler'le yaptığı savaşta esir olan İmparator Manuel Komnenus'un yegeni ve Tarsus Valisi İsak Komnenus, daha sonra İmparator olan I. Andronikos tarafından fidyesi Kıbrıs gelirinden ödenmek şartıyla kurtarıldı. Fakat, istenilen paranın bir kısmının ödenmesiyle serbest bırakılan İsak Komnenus kalan paranın toplanması için görevlendirildiği Kıbrıs'ta halkı, Bizans İmparatorluğu tarafından Katapon ya da Kıbrıs Valisi tayin edildiğini gösteren sahte belgelerle kandırarak bir yıl sonra ada-

nın bağımsızlığını ve kendisinin imparatorluğunu ilan etti. Halk, yedi yıl süren Komnenus hâkimiyeti müddetince ağır vergiler ve baskılar altında ezildi.

III. Haçlı Sefer’inde İngiltere Kralı I. Richard (Arslan Yürekli Richard) tarafından 1191’de alınan Kıbrıs, Templar (Templier) şövalyelerine satıldı. Bu yönetimden de memnun olmayan Kıbrıslıların 1192 Paskalya Yortusunda isyan etmeleri üzerine adada daha fazla kalamayacaklarını anlayan Templar şövalyeleri, adayı I. Richard’a geri verdiler; o da, Kudüs Kralı Guy de Lusignan’ı Kıbrıs Krallığı’na getirdi. Lusignan ilk olarak Filistin’den getirdiği yandaşlarına arazi bağışlayarak yerini sağlamlaştırdı ve adada feodal bir düzen kurdu. Kıbrıs’ta Lusignanlar’ın bulunduğu bu tarihlerde Anadolu, Selçuklu Türkleri’nin idaresinde bulunuyordu. Çeşitli gıda maddelerini Antalya’dan temin eden Lusignanlar, Antalya’nın Selçuklular’ın eline geçmesinden sonra onlarla iyi geçinmek zorunda kaldılar. Selçuklular ile çeşitli anlaşmalar yapan Lusignanlar fırsat buldukça anlaşmaları yine kendileri bozdular. Lusignanlar’ın Kıbrıs’ta gerçekleştirdikleri en önemli olay; “*Kıbrıs Latin Başpiskoposluğu*”nu kurmak oldu. Katoliklik Ortodoksluk’u gölgelemeye başladı. Ortodoks halkın çıkardığı isyanlar şiddetli bir şekilde bastırıldı. XIV. yüzyılın sonlarına kadar süren Latin hâkimiyeti, iki İtalyan şehir devleti olan Cenevizliler ve Venedikliler tarafından tehdit edilmeye başlandı. 1372 yılında Magosa’yı alan Cenevizliler 1464 yılına kadar ellerinde tuttular. Memlûk Sultanı Barbays da 1425 yılından itibaren Kıbrıs’a müdahale etmeye başladı. Adaya çıkan Memlûk ordusu, 1426 tarihinde Kral Janus’u mağlup edip esir aldı. Ada üzerinde Memlûklar, Papalık ve İtalyan şehir devletlerinin giriştikleri mücadeleden Venedikliler galip çıktı. Evlen-

diği Kıbrıs Kralı II. Jacques’ın bir yıl sonra ölmesiyle 1484 yılından itibaren beş yıl Kıbrıs’ı idare eden Kraliçe Venedikli Katerina Kornaro, idareyi Venedikliler’e bırakarak ülkesine gitti. İdare Venedikliler tarafından ele geçirildikten sonra Kıbrıs, Venedik soylularından seçilen bir askerî valiyle yönetildi.

Kıbrıs’ta Venedikliler’in hüküm sürdükleri dönemde her yönden güçlenmiş durumda olan ve zaman zaman adaya akınlar düzenleyen Osmanlılar, 1489’da Karpas bölgesine bir filo çıkartarak birçok ganimet ve esir aldılar. Yavuz Sultan Selim’in 1517 yılında Mısır’ı zabtetmesi Osmanlı Devleti’nin Kıbrıs’la doğrudan münasebete girmesine sebep oldu. Venedikliler Kıbrıs için Memlûk Devleti’ne her yıl 8.000 duka vergi vermekte idiler. Osmanlı ve Venedikliler arasında yapılan anlaşma gereğince bu vergi, artık Osmanlı Devleti’ne verilecekti. Kanunî döneminde yapılan bir anlaşmayla da İstanbul’da bulunan Venedikliler’e yeni haklar verilerek Kıbrıs’tan alınan vergi 10.000 dukaya çıkarıldı. Bununla beraber Venedikliler, Kıbrıs’ın Osmanlılar tarafından alınacağı duygusundan kendilerini hiçbir zaman kurtaramadılar.

1521’de Rodos Adası’nın Osmanlılar tarafından fethedilmesiyle telaşa düşen Venedikliler, savunma hazırlıkları yapmaya başladılar. Bu meyan da, Lefkoşe’nin surları daraltılarak Magosa Kalesi’nin surlarına takviyeler yapıldı. Bu arada yerli halka baskılar bütün şiddetiyle devam etmekte, halk Venedikliler’in topraklarında angarya usulüyle çalıştırılmakta ve Ortodokslar zorla Katolik yapılmaya çalışılmaktaydı. Ağır vergiler ve zulüm altında ezilen halk, zalim Venedik yönetiminin yerine âdil Türk yönetiminin olmasını tercih etmekteydi.

B- Kıbrıs’ın Osmanlı Devleti Tarafından Fethi

Yavuz Sultan Selim’in Mısır’ı fethinden sonra kendisine Doğu Akdeniz hâkimiyeti yolu açılan Osmanlı Devleti’nin Girit ve Kıbrıs adalarını da alması askerî ve siyasi bir zorunluluk halini almıştı. Sıkıştırıldıklarında Kıbrıs’a sığınan korsanlar, deniz ticaret

gemilerine ve hacca giden yolcu gemilerine saldırarak yol güvenliğini yok ediyor ve sürekli bir tehdit unsuru oluşturuyordu. Ayrıca Güney Anadolu, Suriye ve Mısır’a yapılması muhtemel bir düşman saldırısında da adanın üs olarak kullanılması tehlikesi vardı. Do-

layısıyla, Kıbrıs Adası Venedikliler'in elinde kaldığı müddetçe Doğu Akdeniz'de Osmanlı hâkimiyetinin tam olarak tesisi mümkün olmayacaktı.

Kıbrıs'ın Ortodoks olan yerli halkı Venedik yönetimince Katolik olmaya zorlanıyor, ağır vergiler altında eziliyor ve Venedikliler'in topraklarında angarya usulüyle çalışmak zorunda bırakılıyordu. Osmanlı Devleti'nin adâletli yönetimini bilen halk, fırsat buldukça İstanbul'a heyetler göndererek kendilerinin bu zulümden kurtarılmasını istiyordu.

Osmanlı Devleti'nin Girit ve Kıbrıs Adaları'na olan ilgisini gören ve bu iki ada elinden gittikten sonra büyük devlet olma vasfını kaybedeceğini bilen Venedik yönetimi, bir taraftan Osmanlılar'la iyi geçinmeye çalışıyor, diğer taraftan da Avrupâ'da Osmanlılar'a karşı girişilen hareketleri el altından destekleyerek iki yüzlü bir politika takip ediyordu.

Başlıca gelirini korsanlıktan sağlayan Venedikliler'in zorba idaresi karşısında ada halkının sürekli yardım talepleri, II. Selim'e şehzâdeliği döneminde Mısır'dan gönderilen hediyelere el konulması ve 1563

yılında Mısır Hazîne defterdârının bindiği geminin yağmalanması üzerine bu tür gasp, yağmalama ve taciz hadiselerine son verilmek için yapılan girişimlerin sonuçsuz kalması ve Kıbrıs'taki Hala Sultan Türbesi'nin güvenceye alınması gayesiyle adaya bir sefer düzenlenmesi kaçınılmaz hale geldi.

Şeyhülislam Ebussuûd Efendi'nin de; " "Sâbıkâ vilâyet-i dâr-ı İslâm'dan olup ba'de-zamânin küffâr-ı hâksâr müstevlî olup medâris ü mesâcidin harâb u mu'attal ve menâbir ü mahâfilin alâim-i küfr [ü] dalâl ile mâl-â-mâl idüp nice dürlü ef'âl-i habîse ile dîn-i İslâm'a ihânet kasdın eyleyüp ve etrâf-ı âleme evzâ'-ı kabîhaların işâat eyleseler pâdişâh-ı dîn-penâh hazretleri hamîyyet-i İslâm muktezâsınca diyâr-ı mezkûr-ı küffâr-ı dû siyâh(?) elinden alup dâru'l-İslâm'a ilhâk eylemeğe azîmet ü himmet buyursalar sâbıkâ mezkûr keferenün tasarruflarında olan âhar vilâyetler musâ-laha olundukda ellerine virilen ahidnâmede mezkûr vilâyet dâhil olmak ile Şerîat-i Mutahhere mücebince mezkûr ahidnâme nakzına azîmet buyurmalarına mâni' olur mı?" Beyân buyurıla.

El-cevâb:

"Aslâ mâni' olmak ihtimâli yokdur. Pâdişâh-ı ehl-i İslâm *e'azza'llâhü ensârahû* tavâ'if-i kefere ile sulh eylemeği ol vakit meşrû' olur ki; kâffe-i müslimîne menfaât ola, menfaât olmayacak aslâ sulh meşrû' değildir. Müşâhede olunup müebbed yâhûd muvakkat sulholundukdan sonra menfaât bu zamânda bozılması enfa' görülse elbette bozmak vâcib ü lâzım olur. Hazret-i Rasûlu'llâh *salla'llâhu aleyhi ve sellem* Hicret-i Nebeviye'nün altıncı yılında küffâr-ı Mekke ile on yıla sulhidüp Hazret-i Ali *kerrema'llâhü vecchêhü* müekked ahidnâme yazup muâhede-i mukarrere (?) kılındukdan sonra gelecek yıl bozmak enfa' görülüp Hicret'ün sekizinde üzerlerine varup Mekke-i Mu'azzama'yı feth

buyurmuşlardır. Hazret-i Halîfe-i Rabbü'l-âlemîn *halleda'llâhü te'âlâ zılâle saltanatihî alâ-mefârikî'l-müslimîn ve eyyedehû bi'n-nazari'l-azîz ve'l-fethi'l-mübîn* hezîmet-i (?) hümayûnlarında Cenâb-ı Risâlet-penâh *salla'llâhü aleyhi ve sellem* hazretlerinin sünnet-i şerîfelerine ıktidâ'en buyurmuşlardır. Müstedbî' feth-i mübîndir. (?) Bi-ınâyeti'l-lâhî'l-meliki'l-mu'in." "fetvâsı¹ üzerine Kıbrıs'a sefer açılmasına karar verildikten sonra, Osmanlı Devleti adanın kan dökülmeden ele geçirilmesi için diplomatik teşebbüslere başladı. Bu meyanda Venedike gönderilen Divân-ı Hümayûn tercümanlarından Mahmud Efendi'nin ve Venedik'teki diğer Osmanlı tebaasının ilişkilerin gerginleşmesiyle

1 Bayezit Devlet Kütüphanesi, Umûmî 2757, varak 100 a.

tutuklanması üzerine, mukâbil olarak Osmanlı Devleti de İstanbul'da bulunan Venedikli tâcir, konsolos ve konsolosluk memurlarını tutuklayarak Venedik ticaret gemilerine el koydu.

Bu arada Osmanlı Devleti, Kıbrıs Seferi sırasında diğer ülkelerle problem çıkmaması için bir takım siyasî ve askerî girişimlerde bulunmuş; 1568'de Avusturya'yla sekiz yıllık barış, 1569'da Fransa'yla II. Kapitülasyon ve 1570'te de Rusya'yla dostluk anlaşmaları imzalamıştı. İlâveten, Klis ve Hersek sınırlarında güvenlik artırıcı önlemler alıp donanmayı güçlendirmek için girişilen faaliyetleri de hızlandırmıştı.

İstanbul'daki sefer hazırlıklarını farkederek Venedik Elçisi Antonio Barbaro, bir yandan durumu Venedik Senatosu'na bildirerek önlem alınmasını isterken, diğer yandan da olayı Sokollu nezdinde protesto etti. 1570 Şubat ayında Sokollu Mehmed Paşa ile Venedik Elçisi Barbaro görüşmelerde bulunmak üzere Venedik'e ikinci bir elçinin gönderilmesinde anlaştılar.

11 Şubat 1570'te Venedik'e gönderilen Divân-ı Hümayûn çavuşlarından Kubad Çavuş, götürmüş olduğu notayı 18 Mart 1570'te Venedik Senatosu'na sundu. Ültimatom niteliği taşıyan notada; "Kıbrıs Adası'nın Venedik'e 2.000 mil uzaklıkta olduğu, Dalmasya bölgesinde Venedikliler'in Osmanlı sınırlarına saldırdığı, Akdeniz'de tüccar ve hac gemilerine saldıran korsanların Kıbrıs'a sığındığı ve Venedikliler için gereksiz olan bu adanın ellerinde tutulmasının dostluğa sığmayacağı" belirtilerek; "bu gibi olayların önlenmesi ve barışın korunması için teminat olmak üzere adanın Türklere terk edilmesi" istenmekte "Aksi halde savaşın kaçınılmaz olacağı" sert bir dille bildirilmekte idi. Senato bunu reddetti. Kubad Çavuş Senato'nun olumsuz cevabını 5 Mayıs 1570'te İstanbul'a getirdi.

Durumun vehametini kavrayan Venedikliler, Avrupa devletleriyle temasa geçerek destek arayışlarına giriştiler. Bu teşebbüsler sonunda Papalık, Venedik ve İspanya, Osmanlı Devleti'ne karşı üçlü bir ittifak yapılmasını kararlaştırdı. Malta Şövalyeleri, Sicilya

Krallığı, Genova Cumhuriyeti ve Savva Dükalığı da bu ittifaka birer ikişer gemiyle sembolik olarak katıldı.

Bir taraftan diplomatik faaliyetler sürerken diğer taraftan İstanbul'da sefer hazırlıkları bütün hızıyla aralıksız devam ediyordu. Kıbrıs Seferi'ne Serasker olarak Vezir Lala Mustafa Paşa, tecrübesine binâen de denizdeki donanma faaliyetine Vezir Piyale Paşa tayin edildi. 1570 Mart ayı geldiğinde Osmanlı Donanması tedarik görüp üç filo halinde Ege ve Akdeniz'e hareket etti. İlk filo Murad Reis komutasında, ikinci filo Piyale Paşa komutasında ve donanmanın en büyük bölümünü oluşturan üçüncü filo da Kaptan-ı Deryâ Müezzinzâde Ali Paşa'nın komutasında idi. Serasker Lala Mustafa Paşa'nın da bulunduğu son filonun denize açılma törenine II. Selim bizzat katıldı.

Bu arada aralarında aldıkları karar gereği Girit'in Suda Limanı'nda birleşecek olan müttefik donanması, ittifaka dahil güçlerden sadece Venedik Donanması'nın bölgeye gelmiş olması dolayısıyla Osmanlı Donanması'na müdahale edemedi. 1570 Ağustosunda bir araya gelebilen müttefik donanması değişik kısımlardan 206 gemi, 1.300 top, 16.000 asker ile 36.000 gemici ve kürekçiden oluşuyordu. Osmanlı Donanması ise; 180 kadirga, 10 mavna, 170 barça ile karamürsel denilen küçük deniz parçalarından olmak üzere toplam 360 gemiden oluşuyordu.

Haziran ayında Finike Limanı'na gelen Osmanlı Donanması, 20 günlük bir moladan sonra buraya sevk edilen Anadolu sipahileri ile 2 Temmuz 1570'te adaya ilk çıkarmayı yaptı. 3 Temmuz'da Tuzla'nın ele geçirilişinin ardından 27 Temmuz'da Lefkoşe kuşatıldıysa da, kalenin fethindeki gecikme ve güçlük dolayısıyla takviye olarak Donanma'dan getirilen kapıkulu ocaklarının da katılımıyla Lala Mustafa Paşa tarafından 9 Eylül 1570'te ancak fethedilebildi. Bu sırada müttefik donanması Meis adasına kadar gelmiş ve Lefkoşe'nin düştüğü haberini alarak geri dönmüştü.

Öte yandan Venedikliler boş durmuyor, hem Papalık nezdinde diplomatik destek arayışlarında bu-

lunuyor hem de barış için Osmanlı Devleti'ne müracaat ediyordu. Sokollu Mehmed Paşa ise onların bu taleplerini ancak Magosa'nın fethinden sonra görüşmek üzere reddetti.

Lefkoşe'nin düşmesinden sonra Magosa dışın-da bütün Kıbrıs teslim oldu. 1570 yılı Ekim ayı ortalarında Magosa üzerine yürüyen Osmanlı ordusu şehri muhasara altına aldı. Kaleye deniz tarafından gelmesi muhtemel yardımın önünü kesmek ve ani düşman baskını ihtimalini yok etmek gayesiyle Piyale Paşa Rodos açıklarında bekliyordu. Ancak yaklaşan kış mevsimi dolayısıyla Piyale Paşa, Arap Ahmed Paşa komutasında kırk kadar kadirga bıraktıktan sonra adadan ayrıldı. Kıbrıs'ta ise yalnız Serdar Lala Mustafa Paşa kalmıştı.

Kış mevsimi geçtikten sonra İstanbul'dan Müezzinzâde Ali Paşa ve Pertev Paşa kumandalarında iki donanma Akdeniz'e çıkarıldı. Bu donanmaların desteğini alan Lala Mustafa Paşa da Magosa'yı iyice sıkıştırdı. Nihayet Kale Komutanı Bragadino 4 Ağustos 1571'de beş maddelik anlaşmayla kaleyi teslim etti ve böylece Kıbrıs'ın fethi tamamlanmış oldu.

C- Osmanlı Dönemi

Fetihden sonra Lefkoşe merkez olmak üzere Kıbrıs idarî yönden bir "Beylerbeyilik" statüsüne alınarak tahrir olunup, Avlonya Sancakbeyi Muzaffer Paşa Beylerbeyi tayin edildi. Baf, Magosa ve Girne'nin sancak haline getirildiği adada, beylerbeyiliğin gelişmesi ve savunmasının güçlendirilmesi gayesiyle de Alâiye, Tarsus, İçil, Zülkadriye ve Sis sancakları da Kıbrıs'a bağlandı. Adada, "Kıbrıs Kanunnâmesi" hazırlanıncaya kadar "Karaman Vilâyeti Kanunnâmesi" uygulanacaktı.

Lala Mustafa Paşa Kıbrıs'tan ayrıldığı zaman geride kalan asker sayısı 3.779 idi. Devlet, bunların adada yerleşmelerini özendirici bir takım uygulamalara gitti. Askerler dışında adada görev alan defterdar, kadı, tezkireci vs. gibi bir kısım memurlar da, görevleri dolayısıyla aileleri ile birlikte Kıbrıs'ta bulunmakta idiler.

Adanın askerî bakımdan takviyesi yanında, nüfus olarak da Türk iskânına ihtiyaç duyuluyordu. Fetih ve öncesi dönemde yerlerini terk ederek dağlık bölgelere sığınmış olan yerli halktan geri dönmek isteyenlere her türlü kolaylık gösterilip yardımlar yapıldı. Bütün bu teşvik ve tedbirlere rağmen istenilen sonuç alınamadı. 1572 tarihinde yapılan bir nüfus tespit çalışmasına göre Mesarye ve Mazato bölgesindeki 76 köyde kimsenin yaşamadığı görülmüştü. Bu sebeple,

diğer yeni fethedilen bölgelerde yapıldığı gibi adaya, Anadolu'dan Türk göçmenler getirilip bu ve bunun gibi boş yerlere yerleştirilerek iki ya da üç yıl vergiden muaf tutuldu.

Osmanlı Devleti fethettiği her yerde Türk adaleti ve idarî düzeninin sağlanabilmesi için tedbirler almıştır. Bunların başında; önce oranın tahririnin yapılması, kanunların düzenlenmesi, vergi sisteminin ıslah edilmesi gelmektedir. Bu düzenlemelere paralel olarak bir de iskân politikası yürütülmüştür. Bu iskân genelde kendi rızalarıyla gidenleri kapsadığı gibi, iskâna tabi tutulan yöre ahalisinden her on hânede bir hâne olmak üzere tespit edilen miktarın "sürgün" denilen usulle nakli şeklinde de olmuştur. İskana tabi tutulanlar belli bir süre vergilerden muaf tutulmak ve yerleştikleri yerler kendilerine mülk olarak verilmek gibi şartlarla nakledilmiştir. Kıbrıs'ın fethinden sonra da buna benzer bir metod takip edildi. Naklin gerçekleşmesi ve gideceklerin teşviki açısından adanın ikliminin güzelliğinden, topraklarının her türlü ziraate elverişli olduğundan bahsedilerek bir nev'i propaganda yapıldı.

Kıbrıs'a genel iskân 21 Eylül 1572 (13 Cemâziye'l-evvel 980) tarihli hükümle başladı. Bir sûretinin de Alâiye, Manavgat, İçil, Bozok ve Teke kadılarına gönderildiği bu hükümde; "Karaman, Anadolu ve

Zülkadriye eyâletlerinde bulunan kasabalarda her on aileden birinin nakli” isteniyordu.² 1572’de yapılan kayıtlara göre Kıbrıs’a gönderilmek üzere Aksaray’dan 225, Beyşehir’den 262, Seydişehir’den 202, Anduğ’dan 145, Develihisar’dan 197, Ürgüp’den 64, Koçhisar’dan 88, Niğde’den 172, Bor’dan 69, Ilgın’dan 48, İshaklı’dan 87 ve Akşehir’den 130 olmak üzere toplam 1.689 aile belirlenmiştir.³ Bu şekilde Kıbrıs nüfusunun takviyesi maksadıyla göçmen nakli uzun müddet devam etmiştir.

Magosa Kalesi hariç, adanın fethinin kolay olmasında yerli halkın yardımlarının da büyük rolü olmuştu. Hatta adanın ileri gelenlerinden bazıları, Girne’nin kan dökülmeden ele geçirilmesinde etkili olmuşlar ve bunlara bazı vergilerden muaf olduklarına dair belgeler verilmişti. Kıbrıs’ta asker ve idareci olarak bulunanlara ada halkının malî durumlarını kuvvetlendirmeleri için hiçbir gayretten sakınmama-ları ve onları korumaları tavsiye edildi. Fetihden sonra çıkarılan “*Kıbrıs Kanunnâmesi*”yle (23 Zilhicce 979) Venedik döneminde can, mal ve ırzlarından emin olmayan Kıbrıs Rumları, Türk yönetiminde emniyet ve huzura kavuştular ve Venedikliler döneminde verdikleri verginin yarısını vermekle yükümlü kıldılar. Feodal sistemin kaldırılarak lordların yüzyıllardır esiri olan halkın esaretten kurtarıldığı adada Osmanlı Devleti’nin ada halkının hukuk nizâmında yaptığı en büyük değişiklik, uzun zamandan beri devam eden ücretsiz mecburi çalışma angaryasını kaldırmak oldu. Öte yandan Lusignanlar ve Venedikliler döneminde halkın elinden alınan dinî hürriyet geri verilerek sürgünde olan Ortodoks başpiskoposunun adaya dönmesine müsaade edildi.

Osmanlılar’da boş veya ekilebilen bütün araziler mîrî arazi olarak hükümdarın şahsına aitti. Boş araziler; adanın korunması ve savunması için adada oturmak şartıyla dirlik olarak timar sahiplerine verildi. Yerli Hristiyanların ev, dükkan ve bahçeleri şahsî

mülkleri kabul ediliyordu. Arazi ise padişahın şahsî malı olmakla birlikte reayânın bu toprağı işlemesine izin veriliyor, ancak toprağın gelirinden belli miktar öşür ödemekle yükümlü tutuluyordu.

Fetihden sonra yeni bir mülkî yapıya kavuşan Kıbrıs, Lefkoşe idare merkezi olmak üzere 16 kazâyâ ayrıldı. Bunlar Tuzla, Limasol, Piskopi, Gilan, Evdim, Magosa, Karpas, Dağ, Değirmenlik, Baf, Kukla, Hırsofi, Omorfa, Mesarye ve Girne kazâlarıdır. Kıbrıs Beylerbeyliği’nin beylerbeylik statüsü 1670 yılına kadar devam etti.

Girit Savaşı (1645-1669) yıllarında nüfusun azalması ve ticarî hayatın bozulması Kıbrıs Beylerbeyliği gelirlerinde düşüşe sebep oldu. Bu nedenle ada, 1670 yılında Kaptanpaşalık’a bağlandı. Bu dönemde vergi toplamakla görevli olan ağalar arasındaki rekabet neticesinde artan huzursuzluk 1685 yılında kendini Boyacıoğlu Mehmed İsyanı şeklinde dışa vurdu. 1687’de bastırılan bu isyanda Kaptanpaşalık yönetiminin yetersizliği görülerek ada, sadrazama “has” olarak verildi. 1785 yılında ise sadrazam hassı olmaktan çıkarılarak Divân-ı Hümayûn’a bağlı bir muhassıllık haline getirilen Kıbrıs, bu statüyü 1839 yılında Tanzimat’ın ilanına kadar korudu. Tanzimat sonrasında Cezâyir-i Bahr-i Sefid eyâletine bağlı bir sancağa dönüştürülüp idaresine “*kaymakam*” ünvanıyla bir mutasarrıf tayin olundu. 1861’de Cezâyir-i Bahr-i Sefid eyâletinden ayrılarak 1878’de adanın İngiltere’ye devrine kadar İstanbul’a bağlı bir mutasarrıflık olarak kaldı.

Ada Rumları 308 yıllık Türk idaresinde (1570-1878) varlıklarını korudukları gibi ekonomik, kültürel ve hatta siyasî bakımdan da gelişme imkânını bulmuşlardır.

2 BOA, Bâb-ı Âsafî Divan-ı Hümayûn Sicillatı Mühimme Defterleri (A.DVNS.MHM.d.), no. 19, s. 334-337.

3 BOA, Kamil Kepeci Defterleri (K.K.d.), no. 2251.

D- Kıbrıs'ın İngiltere'ye Kiralanması

Osmanlı Devleti, 1853-1856 tarihleri arasında üç yıl devam eden Kırım Savaşı'nda İngiltere, Fransa ve Piyemonte (İtalya) ile işbirliği yaparak Rusya'ya karşı galip gelmişti. Savaş sonunda 1856 yılında yapılan Paris Anlaşması'yla Osmanlı Devleti, Avrupa Devletler Hukuku kapsamına alınarak bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü garanti altına alındı. Böylelikle Osmanlı Devleti, 18. yüzyıldan beri gittikçe artan Rus baskısından kısa bir süre için de olsa kurtulmuş oldu.

19. yüzyılın sonlarında dönemin iki sömürge imparatorluğu olan İngiltere ile Rusya, Orta Doğu'daki menfaatleri bakımından birbirleriyle büyük bir çatışmanın içine girmişlerdi. Rusya nihaî hedefi olan İstanbul'a girmek ve Boğazları almak düşüncesinin yanısıra, Kafkasya üzerinden İskenderun ve Basra körfezlerine inmeyi de tasarlamaktaydı. Rusya'nın bu politikası, Osmanlı Devleti'nin güneyini hayati bölge olarak gören İngiltere'nin menfaatlerine uygun düşmemekteydi.

1875'te başlayan Hersek İsyanı'nın sonunda Osmanlı ordusu başarı kazanmasına rağmen Rusya'nın 31 Ekim 1876'da verdiği ultimatom ile mütareke imzalamak zorunda bırakıldı. Bosna-Hersek ve Bulgaristan meselelerinde Rusya, İngiltere, Fransa, Avusturya-Macaristan, Almanya ve İtalya tarafından akdedilen Londra Protokolü'nün (31 Mart 1877) Osmanlı Devleti tarafından reddedilmesi sonucu zaten içte ve dışta büyük sıkıntılar içinde olan Osmanlı Devleti, 1877 yılı başında Avrupa devletlerinin desteğini de tamamen kaybetmiş oldu. Bunun üzerine Rusya, Osmanlı Devleti'ne 24 Nisan 1877'de savaş ilan etti. 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nda yenilgiye uğrayan Osmanlı Devleti, büyük toprak kayıplarına sebep olan Ayastefanos Anlaşması'nı imzalamak zorunda kaldı. 3 Mart 1878 tarihinde imzalanan bu anlaşma ile Rusya'nın Slavcılık politikası büyük bir zafer kazanmış, Osmanlı Devleti'nden önemli bir toprak kütlesi kopararak Balkanlar'da nüfuzunu arttırmıştı.

Ayastefanos Anlaşması ile Rusya'nın elde ettiği askeri ve politik güç, İngiltere'nin Orta Doğu'daki emellerini tehdit etmekte idi. 19. yüzyılın başlarından itibaren Mısır ve Doğu Akdeniz'le yakından ilgilenmeye başlayan ve Kıbrıs üzerinde de hesapları olan İngiltere, harekete geçmek ihtiyacı duydu ve bugünlerde mevcut statükoda Kıbrıs'ın yeri ve adanın kıyı ile bağlantısını sağlayacak İskenderun'un alınması fikri İngiliz kabinesinde tartışıldı. Tartışmada muhalif görüşe sahip olup istifa etmek zorunda bırakılan Hariciye Nazırı Lord Derby'nin yerine Kıbrıs'ın işgalinden yana görüş belirten Lord Salisbury getirildi. Yeni Hariciye Nazırı, Orta Doğu'da artan Rus baskısı üzerine pasif kalma yerine, aktif olarak karşı çıkma eğilimindeydi. İngiltere, anlaşmalarla tespit edilip Avrupa devletleri tarafından garanti edilmiş olan statükonun Rusya tarafından bozulduğunu belirterek Ayastefanos Anlaşması'nın yeniden gözden geçirilmesini öneriyordu. Bu bağlamda, 3 Mayıs 1878'de Rusya'nın Londra Elçisi Kont Shuvalos Dışişleri Bakanlığı'na çağrılarak İngiltere'nin tekliflerini içeren bir nota verildi. İngiltere tarafından Rusya'ya verilen notayla; Ayastefanos Anlaşması'nın şartlarına itiraz edilmekte, Bulgaristan Prensliği'nin küçültülmesi ve Rusya'nın Doğu Anadolu'dan çekilmesi teklif edilmekteydi. Rusya ise; 22 Mayıs 1878 tarihinde İngiliz notasına verdiği cevapta Doğu Anadolu'nun terki dışında İngiltere'nin tekliflerini kabul ettiğini bildirdi.

Hariciye Nazırı Salisbury 16 Mayıs 1878'de İngiltere'nin Kıbrıs'a yerleşmesini sağlayacak şartları araştırmak üzere İstanbul Elçisi Henry Layard'a bir talimat gönderdi ve bu tarihten sonra Londra ile İstanbul arasında gizli bir haberleşme trafiği başladı. Öte yandan, 22 Mayıs 1878'de Rusya'dan aldığı cevapla İngiltere'nin, Ayastefanos Anlaşması'nın ağır olan şartlarının tadili veya Rus emellerinin durdurulması gibi vaatlerle Osmanlı'ya nüfuz imkânı doğmuştu. 25 Mayıs 1878'de Layard, hükûmeti tarafından gönderilen ve Osmanlı Devleti ile İngiltere arasında ittifak teklifini içeren mektubu saraya sundu. Bunu, İngiltere'nin Osmanlı Devleti'ni destekleyebilmesi için Ana-

dolu'ya Malta adasından daha yakın bir üs verilmesi gerektiğini bildiren ikinci mektup ve nihayet bu yakın yerin Kıbrıs olabileceğini belirten üçüncü mektup takip etti. Bu mektuplarla İstanbul'un olaya yeteri derecede ısındırıldığını düşünerek Mabeyn Müşiri Said Paşa'nın tavassutuyla II. Abdülhamid ile gizli bir görüşme yapan Henry Layard, gelirinin yine Osmanlı hazinesine verilmesi şartıyla Kıbrıs adasının geçici olarak İngiltere'ye terk edilmesi konusunda padişahı

ikna etti. İngiltere müdahalesini o günkü şartlarda uygun bulan II. Abdülhamid, Sadrazam Sadık Paşa ile Hariciye Nazırı Safvet Paşa'yı İngiliz Elçisi Layard'la görüşmek üzere görevlendirdi. 26 Mayıs tarihinde taraflarca varılan mutabakat üzerine, Osmanlı Devleti adına Hariciye Nazırı Safvet Paşa, Büyük Britanya ve İrlanda Birleşik Krallığı adına Elçi Layard iki maddelik anlaşmayı 4 Haziran 1878'de imzaladılar. Anlaşma metni şöyledir:

*

“Cezîre-i mezkûreye dâ’ir Devlet-i Aliyye ile İngiltere beyninde 6 Receb [1]295 ve 4 Haziran 1878 târîhinde akdedilmiş olan iki mâddeyi şâmil mukâvele-nâmenin Türkçe ve Fransızca sûretleridir.”⁴

Birinci mâdde: Rusya Devleti Batum ve Ardahan ve Kars veyâhûd mevâkı-i mezkûreden birini yed-i zabtında tutup da ileride her ne vakit olursa olsun muâhede-i kat’iyye-i sulhiyye ile ta’yîn olunan Asya memâlik-i şâhânesinden bir kısmını daha zabt ve istilâyâ tasaddi edecek olursa ol hâlde İngiltere Devleti memâlik-i mezkûreyi silâh ile muhâfaza ve müdâfaa etmek üzre Saltanat-ı Seniyye ile birleşmeyi taahhüd eder ve buna mukâbil zât-ı hazret-i pâdişâhî dahi Memâlik-i Mahrûse’de bulunan tebaa-i Hıristiyanıyye ve sâ’irenin hüsn-i idâre ve himâyelerine müte’alilik ileride devleteyn beyninde kararlaştırılacak olan ıslâhât-ı lâzimeyi icrâ edeceğini İngiltere Devleti’ne vâd ile berâber devlet-i müşârun-ileyhâyı taahhüdât-ı vâkıasının icrâsınca lâzım gelen vesâ’iti te’min edebilecek bir hâlde koymak için kendisine Kıbrıs cezîresi-

ni tahsis ve asker ikâmesiyle cezîreyi idâre etmesine muvâfakat eyler.

İkinci mâdde: İşbu mukâvele-nâme tasdik olunacak ve tasdik-nâmeleri dahi bir ay zarfında ve mümkün olduğu hâlde daha evvelce te’âtî edilecektir. Tasdikan li’l-makâl tarafeyn murahhasları işbu mukâvele-nâmeyi imzâ ve temhîr etmişlerdir.”

Anlaşmayla Kıbrıs idaresi İngiltere’ye bırakılmakla beraber Osmanlı Devleti’nin ada üzerindeki mülkiyet hakkı ortadan kalkmıyordu. Ayrıca, 1 Temmuz 1878’de yapılan sekiz maddelik bir ek anlaşmayla Rusya’nın Kars ve Doğu Anadolu’yu terk etmesi durumunda İngiltere’nin Kıbrıs’ı tahliye edeceği kayıt altına alındı:

“Ek anlaşma:

Kıbrıs Adası’nın idâresine ve asker ikâmesine müte’alilik olan şerâ’it-i âtiyeyi İngiltere’nin muvâfakat eylediği tarafeyn-i müte’akıdeyn beyninde mukarrerdir.

Evvelen: Adada kemâ-kân bir mahkeme-i şer’iyye bulunacak ve bu mahkeme adanın ahâlî-i İslâmiyyesi’ne â’id mesâlihden yalnız mesâlih-i şer’iyyeyi rü’yete devâm eyleyecektir.

Sâniyen: Cevâmi’-i şerîfe ve İslâm mezârlığı ve mekteblerine ve adada bulunan sâ’ir te’sîsât-ı dîniyyeye â’id emlak ve arâziye İngiltere Hükûmeti tarafından ta’yîn olunacak bir me’mûr ile birlikte idâre etmek üzre Evkâf-ı Hümayûn Nezâreti dahı ahâlî-i İslâmiyye-i cezîreden birini me’mûr ta’yîn eyleyecektir.

4 Fahreddin Rumbeyoğlu-Mehmed Nabi, *Kıbrıs Meselesi*, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1335 (1919), s. 10.

Sâlisen: İngiltere, masârif-i idâre çıkarıldıktan sonra vâridâtın el-yevm fazla kalan mikdârını sene be sene Bâb-ı Âlî'ye te'diye edecek ve bu fazla geçen beş senenin yirmi iki bin dokuz yüz otuz altı keseye ta'yîn olunan hatt-ı mutavassıt vâridâtı üzerine hesâp ve ta'yîn ve mezkûr fazladan sonra usûlü vechile tahkîk kılınacak ve bunun yekûnundan mezkûr beş senede arâzî-i emîriyye ve evkâf-ı hümayûnun satılmasından veyâ iltizâma verilmesinden hâsıl olan akça hâric tutulacaktır.

Râbi'an: Bâb-ı Âlî Kıbrıs'da bulunan arâzî-i emîriyyeyi ve evkâf-ı hümayûnu serbestce fûrûht ederek veyâ iltizâma vererek bunlardan hâsıl olacak akça üçüncü bendde zikrolunan vâridât-ı cezîre dâhilinde tutulmayacaktır.

Hâmisen: İngiltere Devleti, umûr-ı nâfî'a ve sâ'ir fâ'ide-i umûmiyye makâsıdına mebnî lâzım gelen arâzîyi ve arâzî-i gayr-i mevrûâyı kıymet-i münâsibe ile almak için hakk-ı mübâyâyı iktizâ eden me'mûrları vâsıtasıyla icrâ edebilecektir.

Sâdisen: Eger Rusya Kars ve muhârebe-i ahîrede Ermenistan'da zabtetmiş olduğu sâ'ir yerleri Devlet-i Osmâniyye'ye reddedecek olursa Kıbrıs Adası İngiltere tarafından tahliye edilecek ve 1878 senesi Hazîran-ı'nın dördü târîhli mukâvele-nâmenin dahi hükmü olmayacaktır.

1 Temmuz 1878⁵

*

Sultan II. Abdülhamid anlaşmayı "Hukûk-ı şâhâneme hâlel gelmemek şartıyla muâhedeyi tasdik ederim" diye tasdik ettiğini belirtti. Sultan II. Abdülhamid anlaşmanın yürürlüğe konulması hususunu 13 Haziran 1878 tarihinde başlayan Berlin Konferansı sonrasına bırakmayı düşünüyor idiyse de, Salisbur-y'nin tehditleri üzerine imzalamak zorunda kaldı. Bahr-i Sefid Valisi Sâdık Paşa ile Kıbrıs Mutasarrıfı

Ahmed Paşa'ya durumu bildirir fermanları götürmekle görevli Sami Paşa, Kıbrıs'a İngiliz donanmasına ait bir filonun 4 Temmuz'da Larnaka Limanı'na varışından sonra ancak 10 Temmuz'da ulaşabildi ve söz konusu ferman 12 Temmuz 1878 tarihinde İngiliz amiralin huzurunda okunarak 308 yıllık Osmanlı idaresi sona ermiş oldu.

*

*Kıbrıs'ın İngiltere'ye devri ile ilgili ferman:*⁶

Emr-i Âlî

Efâhım-ı vûkelâyı Devlet-i Aliyyem'den Cezâyir-i Bahr-i Sefid Vilâyeti Vâlisi olup birinci rütbe Mecidî ve Osmânî nişân-ı zî-şânlarını hâ'iz ü hâmil olan Vezîr-i dirâyet-semîrim Sâdık Paşa [dâme] iclâlühûya ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kıbrıs Cezîresi Mutasarrıfı ve mezkûr Mecidî nişân-ı zîşânının üçüncü rütbesinin hâ'iz ü hâmili Ahmed Paşa dâme ikbâlühûya

ve Lefkoşe nâ'ib ve müftîsi zîde ılmühümâyâ ve azâ-yı meclis ve müteberân-ı ahâlî zîde mecdühüme hüküm ki:

Kıbrıs cezîresinin esbâb-ı ma'lûmeden dolayı sûret-i muvakkatede kendülerine teslimi İngiltere devlet-i fahîmesi cânibinden arzu vü iltimâs olunmuş ve keyfiyet Meclis-i Hâss-ı Vûkelâ-yı Fihâmım'da lede'l-müzâ-

5 Rumbeyoğlu-Nabi, *Kıbrıs Meselesi*, s. 13.

6 BOA, Bâb-ı Âsafî Divan-ı Hümayûn Sicilleri Nâme-i Hümayûn Defterleri (A.DVNS.NMH, d.), no. 14, s. 5.

kere Devlet-i Aliyye ile devlet-i müşârun-ileyhâ bey-ninde mine'l-kadîm der-kâr olan revâbıt-ı dostî vü musâfât iktizâsınca Devlet-i Aliyyem hakkında olan efkâr u niyyât-ı hayr-hâhânesinin şimdiye kadar pek çok âsârını delâ'il-i fi'liyye ile isbât eylemiş olduğundan bu cihetle devlet-i müşârun-ileyhânın cezîre-i mezkûreyi sûret-i muvakkatede tasarruf eylemesi îcâb-ı hâl ü maslahata muvâfık olacağından ol bâbda tanzîm olunan sened mücebince adada kemâ-kân bir mahkeme-i şer'îyye bulunmak ve bu mahkeme adanın ahâlî-i İslâmiyyesi'ne â'id ve mesâlih-i şer'îyyeyi ru'yete devâm eylemek ve cevâmî'-ı şerîfe ve İslâm mezârlığı ve mekteblere ve adada bulunan sâ'ir te'sîsât-ı dîniyyeye â'id emvâl ü emlâk ü arâziyi devlet-i müşârun-ileyhâ tarafından tayîn olunacak bir me'mûr ile birlikte idâre etmek üzere Evkâf-ı Hümayûn Nezâret-i Celîlesi tarafından ahâlî-i İslâmiyye-i cezîreden biri me'mûr tayîn olunmak ve cezîre-i mezkûrenin el-yevm taraf-ı Devlet-i Aliyyem'e itâ etmekde olduğu mürettebât-ı şâhânem yekûnundan masârifât-ı mahalliyye ihrâc kılındıktan sonra fazla kalacak mikdârı sene be-sene taraf-ı Devlet-i Aliyyem'e te'diye olunmak ve cezîre-i mezkûrede bulunan arâzî-i mîriyye ve vakfiyye serbestce fûrûht olunarak veyâ il-tizâma verilerek bunlardan hâsıl olacak akça vâridât-ı

mezkûre dâhilinde tutılmamak ve devlet-i müşârun-ileyhâ umûr-ı nâfi'a ve sâ'ir fâ'ide-i umûmiyye makâsıdına mebnî lâzım gelen arâziyi ve arâzî-i gayr-i mezkûreyi kıymet-i münâsibe ile ve me'mûrları vâsitasiyla mübâ-yâya me'zûn olmak şerâ'iti ile cezîre-i mezkûre idâre-i muvakkatesinin devlet-i müşârun-ileyhâ me'mûrlarına teslîmi bi't-tensîb keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede'l-istizân ol vechile icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte'allik ve şeref-sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşâr ve mutasarrıf u nâ'ib ve müftî ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz, bâlâda beyân olunduğı üzere cezîre-i mezkûre idâre-i muvakkatesinin devlet-i müşârun-ileyhâya teslîmi husûsuna mübâderet ve bu bâbda hılâf-ı rızâ-yı şâhâneme bir gûne hâl ü hareket vukûa gelmemesine ihtimâm u dikkat eylesiniz.

Tahrîran fi'l-yevmi's-selâsûn, min-şehri Cumâ-de'l-âhıra, li-sene hamse ve tis'ine ve mi'eteyn ve elf."

Her ne kadar adanın mülkiyeti Osmanlı Devleti'nde kalmak şartıyla yönetimi geçici olarak İngiltere'ye verilmişse de, bu husus kağıt üzerinde kaldı ve İngiltere, bir anlaşmayla şartlı olarak girdiği adayı 15-16 Ağustos 1960'ta Kıbrıs Cumhuriyeti ilân edilinceye kadar elinde tuttu.

E- İngiliz Dönemi

Osmanlı Devleti'nin Kıbrıs'ı İngiltere'ye devretmesinden sonra Kıbrıs Türk ve Rum halklarının ilişkilerini belirleyen en önemli etken Kıbrıs Rumları'nın "enosis" mücadelesi olmuştur.

Adanın İngilizler'e kiralanmasının, "enosis" yolunda önemli bir aşama olduğunu düşünen Rumlar, Yunanistan'ın da yoğun tahrikleriyle ilhak faaliyetlerini hızlandırmaya başlamışlardır. Nitekim İngiliz yüksek komiseri daha adaya adımı atar atmaz, kendisini karşılayan başpiskopos başkanlığındaki Rumlar, yönetim değişikliğini sevinçle karşıladıklarını, çünkü İngiltere'nin Ege adaları gibi Kıbrıs'ı da Yunanistan'a vereceğine inandıklarını belirtmişlerdir.

İstanbul'daki İngiliz Büyükelçisi Layard, 1 Ağustos 1878 tarihinde Dışişleri Bakanı Lord Salisbury'e gönderdiği bir raporda "Rumlar Türkleri her şeyden yoksun bırakmak ve adadan kovmak gayesiyle büyük çaba harcayacaklardır. Bütün Kıbrıs topraklarını elde etmek için her türlü sahtekârlığı yapacaklar ve böylece Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamak isteyeceklerdir" şeklinde görüşlerini bildiriyordu.

Büyükelçi Layard gözleminde yanılmamış ve İngiliz yönetimi ile birlikte adanın Yunanistan'a ilhak çalışmaları artmıştır.

İngiliz kraliçesi tarafından adanın idaresine memur edilen Sir Garnet Wolseley, kendisine bağlı

kuvvetlerle 22 Temmuz 1878 tarihinde Larnaka'dan karaya çıkarak görevine fiilen başladı. Adadaki Türk valisinden görevi devraldıktan sonra altı idarî bölgedeki Türk kaymakamların yerine İngiliz memurlar tayin ederek mahkemelerde ve idarî işlerde İngilizce'nin yanı sıra Türkçe ve Rumca'yı da resmî dil olarak kabul etti.

İngiltere'de Kraliyet kolonileri için çıkarılan "Konsey Emirnâmesi"ne göre yüksek komiser, adada kraliyet hükûmeti tarafından tayin edilecek "Kavanin Meclisi"nin onayıyla kanun yapabilecekti. Başlangıçta, Osmanlılar'daki "Divân"a benzeyen Kavanin Meclisi; dört İngiliz memur ve üç halk temsilcisinden oluşuyorken, daha sonraları bu meclisin yerini 9 Rum, 3 Türk ve 6 İngiliz'den oluşan "Teşrû Meclisi" aldı.

Türkler adanın Yunanistan'a verileceği endişesi ile İngiliz idaresine destek oldukları halde, İngilizler reorganizasyon ve tensikât maskesi altında iş başındaki Türkleri emekliye sevk edip yerlerine Rum memurları tayin ettiler. Bunun neticesi olarak ekonomik sıkıntıya giren Kıbrıs Türk halkının bir kısmının adadan ayrılarak Anadolu'ya göç etmesi adadaki nüfus dengesinin Türkler aleyhine bozulmasına neden oldu.

Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na Almanya'nın yanında katılmasıyla İngiltere 5 Kasım 1914 tarihinde Kıbrıs'ı tek taraflı olarak ilhâk etti. Osmanlı Devleti ise bu ilhâkı sadece protesto etmekle yetindi. Bu durum karşısında İngiliz tâbiyetine girmek istemeyen 8.000 kadar Türk ailesi Anadolu'ya göç etti.

İngiliz idaresinin Rum yanlısı tutumunun tahrik ettiği, Rumların "enosıs" emellerini gerçekleştirme çalışmalarını önlemek için teşkilatlanma ihtiyacı duyan Kıbrıs Türkleri 10 Aralık 1918'de Kıbrıs Müftüsü Hacı Hâfız Ziyâî Efendi başkanlığında "Meclis-i Millî" adını verdikleri bir meclis toplayarak "Adanın yeniden Osmanlı Devleti'ne verilmesi gerektiği"ni açıkladılar. Bu toplantıda "Türk haklarının korunması" için, Paris'te yapılacak olan Barış Konferansı'na gönderilmesi kararlaştırılan Hacı Hâfız Ziyâî Efendi'nin Kıbrıs'tan ayrılmasına İngiliz idaresi izin vermedi.

15 Mayıs 1919 tarihinde Yunanistan'ın İzmir'e saldırarak Bizans'ı yeniden canlandırmak istemesi "enosıs" duyguları güçlenen Kıbrıs Rumları'na bir heyecan getirmişti. Yunanlıların İzmir'de hezîmete uğraması üzerine, kin duyguları daha da körüklendi. 25 Mart 1921 tarihinde Omorfa'nın Filya köyünde Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhâkını istedikleri ilk plebisit ve daha sonra yaptıkları müracaatlar İngilizler tarafından reddedildi.

İstiklâl Savaşı kazanıldıktan sonra 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Anlaşması ile İtilaf Devletleri tarafından resmen tanınan Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs'ın İngiliz mülkü olduğunu kabul etti. Bu anlaşmanın 16, 20 ve 21. maddeleri Kıbrıs ile ilgilidir:

"Madde 16: Türkiye işbu muâhedede açıklıkla belirtilen hususlar dışında bilcümle arazi üzerinde ve bu araziye bağlı kezâlik işbu muâhede ile üzerlerinde kendi hâkimiyet hakkı tanınmış olan adalardan gayri cezîreler üzerinde (-ki bu arazi ve cezîrelerin mukadderatı ilgililer tarafından tayin edilmiş veya edilecektir-) her ne mahiyette olursa olsun hâiz olduğu bütün hukuk ve müstenidatından feragat ettiğini beyan eyler.

İşbu maddenin hükümleri komşuluk münasebetiyle Türkiye ile hem-hudud memleketler arasında kararlaştırılmış veya kararlaştırılacak olan özel hükümleri ihlâl etmez."

"Madde 20: Türkiye Hükûmeti Kıbrıs'ın Britanya Hükûmeti tarafından 5 Kasım 1914'te ilan olunan ilhakını tanıdığını beyan eyler."

"Madde 21: 5 Kasım 1924 tarihinde Kıbrıs adasında oturan Türk tebaası mahallî kanunun tayin ettiği şartlar dairesinde İngiliz tâbiyetine sahip ve bu yüzden Türk tâbiyetini kaybetmiş olacaktırlar. Bununla beraber işbu muahedenâmenin meriyyet mevkiine girdiği günden itibaren iki yıllık bir müddet zarfında Türk tâbiyetinde kalmakta serbest olacaktırlar. Bu takdirde bu haklarını kullandıkları tarihi takip eden 12 ay zarfında Kıbrıs adasını terk etmeye mecbur olacaktırlar.

Bu muahedenâmenin yürürlüğe girdiği tarihte Kıbrıs adasında oturmakta olup da yerli kanunun tayin ettiği şartlar dairesinde yapılan müracaat üzerine belirtilen tarihte İngiliz tâbiyetini ihrâz etmiş veya etmek üzere bulunmuş olan Türk vatandaşları da bundan dolayı Türk tâbiyetini kaybetmiş olacaklardır. Şurası şüphesizdir ki, Kıbrıs Hükûmeti Türk Hükûmeti'nin rızası olmaksızın Türk tâbiyetinden başka bir tâbiyet ihrâz etmiş olan kimselere İngiliz tâbiyetini vermekten kaçınmak yetkisine hâiz olacaktır.”

Kıbrıs'ın İngiltere'ye ilhâkını da içeren Lozan Anlaşması İngilizler tarafından 6 Ağustos 1924 tarihinde tasdik edildi. 10 Mart 1925 tarihinde de Yüksek Komiserlik makamı kaldırılarak yerine valilik makamı ihdas edildi. Lozan Anlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçmek isteyen Kıbrıslı Türklere iki yıllık bir süre tanınması üzerine, İngiliz idaresinden memnun olmayan çok sayıda Türk anavatan Türkiye'ye göç etti.

1925'ten 1959'a kadar süren dönem içinde Rumlar adanın statüsünü değiştirmek için teşebbüslerde bulundular. İngiliz Hükûmeti Orta Doğu politikasında yaptığı değişiklik sonucu Rumlardan yüz çevirince vergi kanununu bahane ederek 21 Ekim 1931 tarihinde ilk isyanlarını yaparak vali konağını ateşe verdiler. İsyan Mısır'dan getirilen takviye kuvvetlerle bastırılabilirdi.

II. Dünya Savaşı'nda İngiltere'nin Yunanistan'a, kendi taraflarında savaşa katılmaları halinde Kıbrıs'ı Yunanlılara verebileceklerine dair teklifi Yunanlılar tarafından reddedildi. Buna rağmen Rumlar İngilizlerle birlikte savaşmış gibi Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhâkını talep ettiler. İngilizler bu talebi reddederek anayasa hazırlanmasını önerdiler. Rum tarafı “enosis”i önermeyen hiçbir teklifi kabul etmedi.

İngiliz Hükûmeti, adada muhtar bir idare kurmak üzere 1947 yılında Lord Winster'i vali olarak tayin etti. Ancak Winster'in muhtariyet teşebbüsü,

hazırlanan anayasanın Türkler ve Rumlar tarafından benimsenmemesi üzerine başarısızlığa uğradı. Vali Winster de seçtiği bir “İstişâre Meclisi” ile adayı yönetmeye devam etti.

Daha sonra, 15-20 Ocak 1950 tarihinde Kıbrıs Rum Ortodoks Kilisesi önderliğinde yapılan “plebisit” ile Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhâkı tekrar istendi. Bu plebisiti tanımayarak adaya muhtariyet verilmesi konusunda yeni adımlar atan İngiltere'nin 1954 anayasa teklifi de sonuçsuz kaldı. Barışçı yollardan “enosis”i gerçekleştiremeyeceklerini anlayan Rumlar 1953 yılında kurdukları “EOKA” terör örgütünü 1 Nisan 1955'te harekete geçirdiler. Grivas'ın komutasındaki “EOKA” yayınladığı bildiriyle İngilizleri ve Türkleri düşman ilan edip onları imha edeceklerini açıkladılar. “Enosis” uğruna birçok İngiliz ve Kıbrıslı Türk “EOKA”nın kurbanı oldu. İngiltere “EOKA”nın üzerine fazla gitmedi. Şiddet eylemleri karşısında kendini korumaya ihtiyacı hisseden Kıbrıs Türk Halkı 1 Ağustos 1956 tarihinde “Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatı”nı (TMT) kurdu. TMT Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakı teşebbüslerine karşı başarılı mücadeleler yaptı.

Rumların “enosis” çabaları karşısında Kıbrıs Türkleri TMT'nin dışında da faaliyetlerini gerçekleştirdikleri; *Millî Cephe Partisi*, *Kıbrıs Adası Türk Azınlığı Kurumu*, *Kıbrıs Millî Türk Halk Partisi*, *Kıbrıs Türk Kurumları Birliği*, *Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu* ve *Kıbrıs Millî Türk Birliği* gibi cemiyetler kurdular.

Şiddet eylemlerinin artması üzerine Kıbrıs Valisi Mareşal Harding, başta Makarios olmak üzere Rum liderlerle “self-government” üzerinde anlaşmaya çalıştı. Bu teklifi de kabul etmeyen Rum liderleri Makarios ve Kipriyanu Atina'ya gitmek üzere iken yakalanarak sürgüne gönderildi. Diğer yandan İngiltere Başbakanı MacMillan adanın Türk ve Rum tarafları ile birlikte Türkiye, Yunanistan ve İngiltere tarafından ortak yönetilmesi teklifini getirdi. Yunanistan'ın reddetmesine rağmen, İngiltere MacMillan planını yürürlüğe koydu. Plan gereğince Türkiye temsilcisinin 1 Ekim 1958'de resmen ve fiilen görevine başlaması

üzerine Yunanistan görüşme masasına oturmak zorunda kaldı.

Yunanistan ve Türkiye Dışişleri bakanları Zürih'te bir araya gelerek Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulması konusunda anlaştılar. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Adnan Menderes ve Yunanistan Başbakanı Karamanlis de 11 Şubat 1959'da 27 maddelik Zürih Anlaşması'nı imzalayarak Kıbrıs Cumhuriyeti için ilk

adımı attılar. Nihayet Kıbrıs Türk ve Rum liderleri de 19 Şubat 1959'da Londra Anlaşması'nı imzalayarak Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasını kabul ettiler. Bu anlaşmalara dayanılarak hazırlanan Kıbrıs Anayasası'nın kabulüyle 15-16 Ağustos 1960 gece yarısı "Kıbrıs Cumhuriyeti" ilan edildi. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ilanı ile Yunanistan "enosis", Türkiye de "taksim" tezin-den vazgeçmiş oldu.

F- Kıbrıs Cumhuriyeti

Zürih ve Londra anlaşmalarına dayanılarak hazırlanan "Kıbrıs Anayasası" ile Kıbrıs Türk halkına eşit statülü kurucu ortaklık hakkı tanındı. Yeni anayasaya göre % 30'u Türk, % 70'i Rumlardan oluşan "Temsilciler Meclisi" kurulması, cumhurbaşkanının Rum, yardımcısının Türk, Bakanlar Kurulu'nun 7 Rum ve 3 Türk bakandan oluşması, idare ve belediyelerde % 70-30 oranının korunması, ordu, polis ve jandarma teşkilatı mevcudunun % 60 Rum ve % 40 Türk'ten oluşması gerekiyordu.

Adanın savunması için Türkiye'den 650, Yunanistan'dan 950 kişilik bir alay oluşturulacak ve Kıbrıs Cumhuriyeti tehlikeye girdiği zaman İngiltere, Türkiye ve Yunanistan ortak olarak ya da tek başlarına müdahale hakkına sahip olacaktı. Kıbrıs Türk Alayı ile Yunan Alayı 16 Ağustos 1960 günü adaya ayak basarak göreve başladılar.

Kurulan bu cumhuriyetin devamı ancak iki toplumun işbirliği ile sağlanabilirdi. Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'na Başpiskopos Makarios, yardımcılığına da Kıbrıs Türk Toplum Lideri Doktor Fazıl Küçük getirildi.

Cumhuriyet kurulduktan sonra da "enosis"i gerçekleştirmek için faaliyetlerini sürdürdükçe yeraltı örgütleri kurmakta gecikmeyen Kıbrıs Rumları, EOKA ileri gelenlerinin katılımıyla EDMA (Millî Demokratik Mücadeleciler Cephesi) ve Nikos Sampson'un önderliğinde OPEK (Kıbrıs Rumlarını Koruma Teşkilatı) gibi cemiyetler kurdular.

Kıbrıs Cumhuriyeti kurulduğunda devlet dairelerinde Türklerin Rumlara oranı % 10 idi. Rumlar, anayasanın Türklere tanıdığı memuriyette % 70 Rum'a karşılık % 30 Türk oranıyla ilgili maddeyi uygulamadılar. Memuriyet için başvuran Türklerin hakkı tanınmayarak açık bulunan kadrolara da Rumlar tayin edildi.

Cumhuriyeti "enosis"e giden yolda bir geçiş olarak gören Makarios, verdiği demeçlerde "Enosis davası ölmemiştir. Enosis unutulmamıştır" ya da "Bu mücadelenin gayesi cumhuriyet kurmak değil, bu anlaşmalar sâdece temelleri koymuştur" diyordu.

Yunanistan'ın da desteğini alan Makarios, Rumları "enosis" gayretlerinin artması hususunda teşvik etti. Anayasada Türklere verilen hakları tanımadığı gibi Türk belediyelerinin kurulmasını engellemeye çalışıyordu. Ancak EOKA'nın şiddet eylemleri sonucu Türk ve Rum kesimleri daha önceden ayrılmış ve Türk belediyeleri fiilen göreve başlamıştı. "Türk Cemâat Meclisi" 31 Aralık 1962'de çıkardığı "Türk Belediyeler Kanunu" ile fiilen mevcut olan Türk belediyelerinin hukukî dayanağını hazırladı. 19 Şubat 1963'te belediyeler konusu üzerinde Türk Cemaat Meclisi Başkanı Rauf Denktaş ile Temsilciler Meclisi Başkanı Klerides bir görüşme yaptıysa da uzlaşma sağlanamadı. Makarios'un "Türk Belediyeler Kanunu"nu uygulamaması üzerine Türk tarafı Anayasa Mahkemesi'ne gitti. Türk belediyelerinin kurulmasını adada Türk yönetiminin meydana geleceğinin bir işareti olarak

gören Makarios Anayasa Mahkemesi'nin Türkler lehine vereceği kararı tanımayacağını ilan ederek; daha önce kabul etmediği "Bölge Gelişme Komitesi Kanunu"nu uygulamaya koydu. Anayasa Mahkemesi'nin Türkler lehine karar vermesi üzerine, aleyhlerine iftira kampanyası açılan Mahkeme Başkanı Alman Prof. Dr. E. Forsthoff ile Sekreteri Dr. Heinze istifa etmek zorunda kaldılar.

Daha sonraları Dr. Heinze 1960-63 dönemiyle ilgili değerlendirmesinde şu sonuca varmıştır: "Ortak bir yasama oluşturmadaki başarısızlık, ilgili tarafların beceriksizliğinden değil, yönetimdeki Kıbrıslı Rumların egemen kesiminin işbirliğine gitmek veya bir uzlaşmaya varmak çabası harcamayıp, varolan anayasayı gözardı ederek artan bir inatla idarelerinden ileri gelmektedir. Bu nedenle anayasanın uygulanabilirliği hiçbir zaman denenmedi. Anayasanın başarısızlığı bundan yararlanmak için iyi niyetin olmamasından idi."

Yüksek Anayasa Mahkemesi tamamen etkisiz hale getirildikten sonra, Makarios bütün gayretini cumhuriyetin ortadan kaldırılmasına harcadı. Polikarpos Yorgacis, Tossos Papadopoulos ve Glafkos Klerides'i gizli bir eylem planı hazırlamakla görevlendirdi. Hazırlanan plan; "enosis"i gerçekleştirmek gayesiyle hükümet içinde bir darbe yapılması ve bütün muhalefetin temizlenmesini içeriyordu. İlk adım olarak, Makarios tarafından anayasada bir kısım değişiklikler yapılması teklif edilecek ve böylece Kıbrıs Türk Toplumunu en önemli haklarından yoksun bırakılacaktı. Makarios Anayasanın 13. maddesinde değişiklik yapılması teklifini garantör devletlere ve Kıbrıs Türk Liderliği'ne sundu. Bu teklif Kıbrıs Türk Liderliği ve Türkiye tarafından reddedildi.

Makarios'un değişiklik teklifleri şunlardı:

- 1- Cumhurbaşkanı ve yardımcısının veto haklarının kaldırılması,
- 2- Cumhurbaşkanı'nın yokluğunda yardımcısının ona vekâlet edebilmesi,

3- Temsilciler Meclisi'nin Rum başkanı ile Türk yardımcısının, Rum ve Türk cemaatler yerine meclisin tümü tarafından seçilmesi,

4- Temsilciler Meclisi başkanının yokluğunda yardımcısının ona vekâlet edebilmesi,

5- Bazı kanunlar için anayasada belirtilen Rum ve Türk temsilcilerinin ayrı ayrı çoğunluğu gereğinin kaldırılması,

6- Belediyelerin birleştirilmesi,

7- Adalet mekanizmasının tek elde birleştirilmesi,

8- Polis ve jandarmadan oluşan güvenlik güçlerinin birleştirilmesi,

9- Ordunun mevcudunun anayasaya bağlı olarak özel bir kanunla düzeltilmesi,

10- Memurların oranlarının nüfusa göre tespit edilmesi,

11- Kamu Hizmetleri Komisyonu'ndaki 10/3 oranının 5/1'e indirilmesi,

12- Kamu Hizmetleri Komisyonu'nun basit çoğunlukla karar alması,

13- Kıbrıs Rum ve Türk cemaat meclislerinin kaldırılması.

Kıbrıs Rumları "Kıbrıs Anayasası'nı tâdil" için yaptıkları bu müracaatın reddi üzerine sorunu silahla halletmek ve adadaki Türk meselesini kökünden bitirmek üzere hazırladıkları ve Kıbrıs Türklerini bir gecede yok etmeyi plânladıkları "AKRİTAS PLANI"nı 21 Aralık 1963'te uygulamaya koydular. Planın uygulamaya konulmasında Akritas adını kullanan EOKA liderlerinden Polikarpos Yorgacis büyük rol oynadı. Rumlar ilk hedefleri olan Lefkoşe'ye gitmek için engel olarak gördükleri KüçükKaymaklı Kasabası'na 22 Aralık'ta saldırıya geçerek katliâmı başlattılar. 23 Aralık'tan itibaren takviye kuvvetler alan Rumların başına Nikos Sampson geçti. Rum çeteciler kadın-erkek, genç-ihthiyar önlerine kim geldiyse katlettiler. Oturmakta oldukları 203 köyden kaçan Kıbrıs Türkleri altı kanton bölgeye sığınıp canlarını zor kurtardılar. Kıbrıs Türk halkının 92 şehit, 475 yaralı ve pek çok sayıda kayıp verdiği bu katliâm, 25 Aralık 1963'te Türk jet-

lerinin Lefkoşe üzerinde alçak uçuş yaparak ateşkesi sağlamasıyla durduruldu.

1963 kanlı Noel olayları Kıbrıs Türk halkının can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürdüğü için Türkiye garantörlük hakkını kullandı. Dr. Küçük ve Makarios'un anlaşması üzerine 29 Aralık 1963'te İngiliz kuvvetleri Yeşilhat'a girdiler. Kıbrıs'ın bölünmesi de böylece Lefkoşe olayları ile başlamış oldu.

Makarios'un 1 Ocak 1964 tarihinde, Kıbrıs'la ilgili bütün anlaşmaları feshettiğini açıklamasıyla Kıbrıs Cumhuriyeti ortadan kalkmış, yerine gayrimişru Rum yönetimi ortaya çıkmıştır. Bu yönetim de Kıbrıs Cumhuriyeti olarak tanınmaya devam etmiştir. Rumlar Türklere saldırılarını sürdürmüş, evler yakılıp yıkılmış, savunmasız Türkler topluca öldürülmüş, hayat yaşanmaz hale gelmiştir.

İngiltere'nin talebi üzerine 13 Ocak 1964'te siyasi çözüm bulunması için Londra'da üçlü olarak başlayan ve 15 Ocak'ta Kıbrıs Türk ve Rum taraflarının katılımıyla beşli olarak devam eden konferans hiçbir sonuç alınamadan dağıldı. Bu konferansın dağılmasından sonra Rumların Lefkoşe'deki Bayraktar Câmii'ni bombalaması üzerine Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine başvurdu. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 4 Mart 1964 tarihinde aldığı kararla kurulan Barış Gücü, Yeşilhat'taki İngiliz kuvvetlerinden görevi devraldı. BM'den istedikleri kararları çıkartamayan Rumlar 14 Şubat'ta Limasol'da, 9 Mart'ta Baf'ta, 19 Martta Gaziviran ve diğer yerlerde yaşayan Türklere karşı, saldırılar düzenlediler. Bu olaylar karşısında Türkiye'nin adaya çıkarma yapma kararının uygulanması ABD Başkanı Johnson'un girişimleriyle engellendi. ABD'nin bu tutumundan cesaret alan Rumlar, Grivas'ın komutasında Erenköy'deki Türkleri imhâ hareketine başladılar. Türkiye de 9 Ağustos 1964 günü jetlerle müdahale ederek ateşkesi sağladı. Bu harekât sırasında uçağı düşen Yzb. Cengiz Topel şehit oldu.

Erenköy olaylarından sonra Kıbrıs Türklerine ekonomik abluka uygulayan Makarios, stratejik madde olduğunu iddia ederek çimento, demir, çini, kereste ve benzin gibi maddelerin Türk bölgelerine girişini yasakladı. Ancak Türkiye'nin Eylül ayında kuvvet kullanarak Kıbrıs Türklerinin ihtiyaç duydukları maddeleri adaya sevk edeceğini açıklamasından sonra malzemelerin Türk bölgelerine ulaşmasına göz yummak zorunda kaldı.

1964 yılının sonlarında tarım ve ekonomide yapılan zarar dışında devlet dairelerinde veya Rum bölgelerinde çalışan 4.000 civarında Türk işten çıkarılmış, 109 kasabada Türklere ait 527 ev tahrip edilmiş ve 2.000 ev de hasar görmüştü. Bu zulüm üzerine 25.000 civarında Türk, yaşadığı bölgelerden göç etmek zorunda kalmıştır.

1963-1964 olaylarından sonra seçimle işbaşına gelen Kıbrıs Türk temsilcileri Temmuz 1965'te Temsilciler Meclisi'ne girmek istediklerinde meclise girmeleri engellendi. Sonunda Kıbrıslı Türkler vatandaşlık hakkından mahrum, ülkesiz kişiler haline getirildiler. Yeni doğan Türk çocukları Kıbrıs vatandaşı olarak kayda geçirilmiyor ve Türklere pasaport verilmiyordu.

1963 olaylarından sonra yapılan anlaşmaya göre Rum askerî birliklerinin Türklere ait bölgelerden geçmesi yasaklanmıştı. Rumların Geçitkale ve Boğaziçi arasındaki yollardan geçmek istemelerinin Türkler tarafından reddedilmesi üzerine Rumlar 15 Kasım 1967'de bu iki köye saldırdılar. Bu köylerin işgal edilmesiyle Kıbrıs meselesinin çözümü için Türkiye ve Yunanistan arasında 1965 yılında başlayan görüşmeler kesildi. TBMM Kıbrıs'a müdahale kararı aldı. Askerî birlikler güneye intikal ettirilirken Türk Donanması da İskenderun'da çıkartma hazırlıklarına başladı. Türk Hükûmeti 17 Kasım'da çıkartma kararını Yunanistan ile dost ve müttefik ülkelere bildirdi.

Bu sırada ABD Başkanı Johnson da adadaki çatışmaların önlenmesi için çalışmalar yapmak üzere Savunma Eski Bakan Yardımcısı Cyrus R. Vance'yi özel temsilci olarak bölgeye göndermişti. Cyrus Vance Ankara, Atina, Kıbrıs üçgeninde mekik diplomasisi ile Türk Hükûmeti'nin:

- 1- General Grivas'ın adayı terk etmesi,
- 2- İttifak anlaşmasında belirtilenden fazla Yunan askerinin geri çekilmesi,
- 3- Kıbrıslı Rumların silahtan arındırılması,
- 4- Kıbrıslı Rumların Boğaziçi ve Geçitkale'deki can ve mal kaybı için tazminat ödemesi,
- 5- Kıbrıslı Türklere uygulanan ekonomik kısıtlamaların kaldırılması,
- 6- Türk mahallelerine ve köylerine taarruz yapılmayacağına dair garanti verilmesi,

gibi isteklerinden bir kısmını Yunanistan'a kabûl ettirerek çıkartmayı önledi ve meselenin ikili görüşmelerle çözümlenmesi hususunda mutabakat sağladı.

1967 bunalımının silaha başvurulmadan çözümlenmesinden sonra Kıbrıslı Türkler ekonomik ablukadan kendilerini kurtarmak için teşkilatlanma ihtiyacı hissettiler. 1964 yılında kurulan "Genel Komite" yeniden canlandırılarak 28 Kasım 1967'de "Geçici Kıbrıs Türk Yönetimi" kuruldu. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Başkan Vekili Dr. Fazıl Küçük, komitenin başkanı olarak komite üyelerini tayin etti. Yasama faaliyetleri, Temsilciler Meclisi'nin 15 Türk üyesi ile Kıbrıs Türk Cemaat Meclisi'nin 115 üyesinden oluşan Yasama Meclisi tarafından yürütülecek, davalar da bağımsız Türk mahkemelerinde görülecekti.

Geçici Kıbrıs Türk Yönetimi'nin kurulmasıyla iki toplumun birbirinden ayrılması tamamlanmış oldu. Dolayısıyla Kıbrıs'ın etnik olarak muhtar iki devlete ayrılması sanıldığı gibi 1974 harekatiyle değil, Makarios ve Grivas'ın 1960'larda başlayan Türk toplumunu tecrit kampanyasının sonucunda hazırlanmış oldu.

Geçici Türk Yönetimi'nin ilan edilmesi Kıbrıs Rumları tarafından büyük bir tepki ile karşılandı. Rauf Denктаş'ın 13 Nisan 1968'de Kıbrıs'a dönmesinden sonra Beyrut'ta, Denктаş ve Klerides'in bir araya gelmesiyle yeniden başlayan toplumlar arası görüşmeler hiçbir sonuç alınmadan Nikos Sampson darbesine kadar aralıklı olarak devam etti.

21 Nisan 1967'de Yunanistan'daki askerî darbeden sonra Makarios'un kral taraftarı olması nedeniyle cunta ile arası açılmıştı. Makarios "enosis" in uzak bir hedef olduğunu düşünerek uzun vadeli bir mücadele taktiği benimsemişti. Diğer taraftan cunta ise bir an önce "enosis" i gerçekleştirerek Yunanistan'daki durumunu güçlendirmek istiyordu. Bu nedenle Yunanistan'daki cunta yönetimi Makarios'a karşı bazı suikast planları hazırladıysa da başarılı olamadı.

Türkiye'nin baskısı sonucu 1967'de Kıbrıs'tan ayılmak zorunda kalan Grivas 1971 Eylül'ünde tekrar adaya döndü. Enosis mücadelesini daha fazla körüklemek için EOKA-B adıyla yeni bir yeraltı teşkilatı kurdu. O zamana kadar Makarios'un yanında yer alan ve hatta Aspida isimli bir yeraltı teşkilatı kuran Nikos Sampson da Grivas'ın bu teşebbüsüne destek verdi. Ayrıca Sinod üyesi üç piskopos, Makarios'u dinî yetkileri gasbetmiş bir kişi olarak suçladılar ve başkanlıktan çekilmesini istediler. Makarios ise kendisi hakkında ancak Yüksek Kilise Meclisi'nin karar verebileceğini iddia etti. Rum Ortodoks başpiskopos ve patriklerini Lefkoşe'ye davet ederek bu üç piskoposu kiliseden ihrac ettirdi. Fakat bu piskoposlar adanın her tarafında mezarlıklarda veya kiliselerde dinî ayinleri yönettiler ve EOKA-B'yi desteklemeye devam ettiler. Grivas'ın ölümünden sonra EOKA-B'nin liderliğine geçen Georgios Karusos "enosis" mücadelesinin şiddet hareketleriyle başarıya ulaşamayacağını düşünerek mücadelenin siyasi alana kaydırılmasını savunuyordu. Buna karşı çıkan EOKA'cılar hareketi geçmesiyle Karusos Yunanistan'a kaçmak zorunda kaldı. EOKA içindeki bu mücadeleyi fırsat bilen Makarios 25 Nisan 1974'te yayınladığı bildiri ile EOKA-B'yi yasa dışı ilan etti.

2.000 civarında EOKA-B üyesi tutuklandı. Yapılan bir açıklamayla da, EOKA-B'nin Yunanistan'dan verilen emirlerle yönetildiği, Yunan istihbarat teşkilatıyla ilişkilerinin olduğu ve Rum Milli Muhâfız Ordusu'nun Kıbrıs Rum Yönetimi'ne bağlanacağı ilan edildi. Diğer yandan Makarios, Yunanistan Cumhurbaşkanı General Gizikiş'e gönderdiği mektupla da "Millî Muhâfız Ordusu'nda görev yapan Yunanlı subayların geri çekilmesini" istedi.

Rum Bakanlar Kurulu'nun, askerlik süresini 14 aya düşürmesi ve ordunun mevcudunun yarı yarıya azaltılarak polis teşkilatının takviyesi kararını alması sebebiyle Yunanlı subayların Rum askerlerini tahrik etmesi üzerine 3 Temmuz 1974'de Metaksos Meydanı'nda askerler ile polisler arasında çatışma çıktı. EOKA-B'nin şiddet eylemlerinin arkasında Yunanistan'ın olduğunu belirten Makarios Yunanistan'ı Kıbrıs Devleti'ni yıkmakla suçladı.

15 Temmuz 1974'te Yunan Hükûmeti'nin "Başkanlık Harekatı" adı altında yaptığı darbeden İngilizlere sığınarak ölümden kurtulan Makarios ABD'ye

gitmeyi başardı. Cunta tarafından Cumhurbaşkanlığı koltuğuna getirilen Nikos Sampson aynı gün 1960 anayasasına aykırı olarak "Kıbrıs Helen Cumhuriyeti"ni ilan etti.

19 Temmuz 1974'te BM Güvenlik Konseyi'nde bir konuşma yapan Makarios: "Yunanlılar Kıbrıs'ı işgal etmişlerdir. Büyük binalarda Yunan bayrakları dalgalanmakta ve ambulanslar sürekli olarak yaralı taşımaktadırlar. Yunanlılar Türklerden daha çok tehlikelidirler. Çarpışmalar kanlı bir şekilde devam etmektedir. Türkler de büyük tehlike içindedirler. Bu işgal harekatı Kıbrıs'ın bağımsızlığını tamamen ortadan kaldırmıştır" dedi.

Darbenin hemen arkasından Rumlar arasında çatışmaların başlaması, Kıbrıs Türk kesiminde de telaşa yol açtı. Kıbrıs Türklerinin Lideri Rauf Denktaş bir taraftan Bayrak Radyosu'ndan yayınladığı mesajla "darbenin Rumlar arasında bir iç mesele olduğu ve Türkleri ilgilendirmedeği"ni açıklarken, diğer taraftan da Türkiye'nin 1960 Anayasası'ndaki garantörlük hakkını kullanarak müdahale etmesini istedi.

G- Kıbrıs Barış Harekâtı ve KKTC

Makarios'a karşı düzenlenen darbeye Türkiye Hükûmeti'nin tepkisi sert oldu. Kıbrıs Türk halkının imhâ tehlikesi ile karşı karşıya olduğunun Makarios gibi yetkili bir ağızdan BM Güvenlik Konseyi'nde açıklanmış olması, garantör devletlerden biri olan Türkiye'yi harekete geçirdi. 15 Temmuz 1974'te toplanan Bakanlar Kurulu ülkenin menfaatleri ve güvenliği ile her türlü tedbiri almak üzere Başbakan Bülent Ecevit'e tam yetki verdi.

Bu arada Kıbrıs'ta da çatışmalar devam ediyordu. Bütün Kıbrıs'ta sıkıyönetim ilan eden darbeciler kısa zamanda Lefkoşe ve Girne'ye hâkim oldular. Nikos Sampson Kıbrıs'ta bir "Helen Cumhuriyeti" kurulduğunu açıklayarak "enosis'e giden yolda önemli bir adım atmıştı. İngilizler tarafından bir helikopterle adadan kaçırılan Makarios ise Kıbrıs'ın Yunanistan işgalinde olduğunu açıklamıştı.

Gelişmeleri endişeyle takip eden Türkiye; İngiltere, ABD ve SSCB ile temasa geçerek tepkilerini ilettili. Diğer yandan Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün davetiyle TBMM 17 Temmuz 1974'te olağanüstü toplandı. Aynı gün Londra'ya giden Başbakan Bülent Ecevit, İngiliz Hükûmeti'ni müşterek müdahaleye ikna etmeye çalıştıysa da başarılı olamadı. BM'de ise SSCB'nin, Yunanistan'ın kınanması isteği ile verdiği önerge ABD tarafından veto edildi. Bununla birlikte ABD anlaşmazlığın barışçı yollarla çözülmesi için Londra, Ankara ve Atina'da görüşmelerde bulunmak üzere Dışişleri Bakan Yardımcısı Joseph Sisco'yu görevlendirdi. 18 Temmuz'da Sisco ile görüşen Başbakan Ecevit onun vasıtasıyla Yunanistan'a, Türkiye'nin isteklerini içeren bir ültimatoma gönderdi. Bu ültimatomla Nikos Sampson'un Kıbrıs Devlet Başkanlığı'nı bırakması, Kıbrıs Millî Muhâfız Teşkilâtı'ndaki 650

Yunan subayının geri çekilmesi ve adanın bağımsızlığı için sağlam garanti verilmesi isteniyordu. Yunanistan'daki cunta Türklerin, ABD'nin baskısıyla kuvvet kullanamayacaklarına kanaat getirdiği için bu istekleri reddetti.

Bütün bu çalışmaların olumsuz sonuç vermesi üzerine Türkiye, Garanti Anlaşması'nın IV. maddesine istinaden 20 Temmuz 1974 günü tek taraflı olarak Kıbrıs Barış Harekâtı'nı başlattı. Girne kıyılarından başlayan Türk çıkarmasında hava kuvvetlerinin de desteğiyle Girne-Lefkoşe arasında küçük bir köprübaşı tutuldu. Türk askerleriyle mücadele edemeyen Millî Muhâfız Ordusu ve EOKA-B, Türk yerleşim birimlerine saldırarak büyük bir katliâma girişti. Yüzlerce Kıbrıslı Türk katledildi. Kadınların ırzına geçildi, çocuklar sokak ortalarında öldürüldü, köyler yakılıp yıkıldı. Türk kuvvetleri 22 Temmuz'da Girne'yi ele geçirdi. 22 Temmuz akşamı Türkiye, BM Güvenlik Konseyi'nin ateşkes kararını kabul etti. Türk müdahalesi sonucu Yunanistan'daki cunta idaresi ve onun Kıbrıs'taki kuklası Nikos Sampson Hükûmeti de yıkıldı.

Ateşkes kararından sonra 25 Temmuz 1974'te Türkiye, Yunanistan ve İngiltere dışişleri bakanları I. Cenevre Konferansı çalışmalarına başladı. 30 Temmuz'da sona eren konferansta Türk tarafının istekleri doğrultusunda: "Ada'da bir güvenlik bölgesinin kurulması, Rum ve Yunan işgalindeki Türk bölgelerin derhal boşaltılması, esir durumda olan asker ve sivillerin mübadele edilmeleri veya serbest bırakılmaları, barışın sağlanması ile birlikte anayasaya uygun bir hükûmetin yeniden kurulmasının temini, Kıbrıs Cumhuriyeti'nde Kıbrıs Türk Toplumunu ile Kıbrıs Rum Toplumunu olmak üzere iki otonom idarenin mevcûdiyeti" kabul ve ilan edildi.

Bu anlaşmanın, Millî Muhâfız ve EOKA-B elemanlarının Kıbrıs Türk Toplumuna yapacağı saldırıları da sona erdireceği umuluyordu. Ancak 8 Ağustos'ta II. Cenevre Konferansı'nın yapılmakta olduğu zamanda Millî Muhâfız ve EOKA-B işgal ettikleri yerleri tahliye etmedikleri gibi ellerindeki esirleri

de serbest bırakmadılar. İkinci konferans esnasında Türklerin "iyi niyet jesti" olarak Limasol ve Larnaka civarında bir miktar köyü boşaltmış olmalarına rağmen, Rum-Yunan kuvvetleri Türk köylerine saldırılarını sürdürdüler.

Bu arada Cenevre'de devam eden II. Konferans'ta Rum ve Yunan delegeler I. Konferans'ta Yunan dışişleri bakanının kabul ettiği konuları inkar yoluna saptılar. Rum-Yunan ikilisi meseleyi sürüncemede bırakmak taktiğiyle görüşmelerde olmadık tekliflerde bulunuyorlar ve ilgili-ilgisiz bazı devletleri meselenin içine çekerek bir takım masabaşı oyunları ile oyaltma taktiği yürütüyorlar ve bu zaman zarfında Yunanistan'ın gerekli askerî hazırlıklarını tamamlayarak adaya kuvvet göndereceğini hesaplıyorlardı. Türkiye, Rum-Yunan ikilisiyle anlaşmanın mümkün olmadığını görerek 22 Temmuz'da başlayan fakat ateşkes sonucu tamamlanamayan hareketin tamamlanmasına karar verdi. 14 Ağustos'ta başlayıp 16 Ağustos'ta sona eren üç günlük harekât neticesinde bir taraftan Magosa'ya diğer taraftan Lefke'ye varılarak Türk tarafının sınırları çizildi.

Kıbrıs Türk Barış Harekâtı'nı incelemek üzere, İngiltere Parlamentosu tarafından kurulan özel komite 1976 yılında verdiği raporda; "Türk kuvvetlerinin I. Barış Harekâtı'nda ulaşmış olduğu yerler askerî bakımdan savunmak için yeterli olmadığından dolayı II. Barış Harekâtı'nın yapılması kaçınılmazdı" denilmektedir. Ayrıca Lord Neval da "1974 yılında Türk askerî müdahalesi olmasaydı, adada Türk kalmayacaktı" demiştir. Barış harekâtı sonrasında ortaya çıkan Muratağa, Atlılar, Sandallar vb. katliamları harekâtın ne derece yerinde bir karar olduğunun göstergesidir.

Kıbrıs Barış Harekâtı'yla adada yıllardır devam eden Rum işkencesi sona erdirilmiş, Türklerin insanca yaşayabilecekleri bir ortam sağlanmış ve hürriyet özlemi Türkiye'nin yerinde müdahalesiyle sona ermiştir. Rum-Yunan ikilisi tarafından Kıbrıs'ın Türkiye tarafından işgal edildiği dünya kamuoyuna propaganda edilmesine rağmen, Atina Yüksek Mahkemesi 21

Mart 1979 tarihinde aldığı kararla Türkiye'nin müdahalesinin, Garanti Anlaşması'nın IV. maddesine göre yasal olduğunu onaylamıştır. Avrupa Konseyi de 29

Temmuz 1974 tarihinde almış olduğu 873 sayılı karar ile Türk müdahalesinin yerinde olduğunu kabul etmiştir.

H- KKTC'nin Kurulması

Kıbrıs Barış Harekâtı'nın çizdiği sınırlar Türk tarafına devlet kurma imkânı verdi ve 13 Şubat 1975 tarihinde "Kıbrıs Türk Federe Devleti" ilan edildi. Bu gelişme üzerine Rumlar Viyana'da 28 Nisan-3 Mayıs, 5-7 Haziran ve 31 Temmuz-2 Haziran 1975 tarihlerindeki görüşmelere katılmak zorunda kaldı. Son toplantıda Güney Kıbrıs'taki Türkler ile Kuzey Kıbrıs'taki Rumların gönüllü olarak yer değişimi hususunda anlaşmaya varıldı. 8-10 Eylül 1975 tarihlerinde de mübâdele gerçekleştirildi. Böylece Kıbrıs adası fiilen iki toplumun temsil edildiği iki devlete ayrılmış oldu.

Bundan sonra zaman zaman toplumlar arası görüşmeler devam ettiyse de Kıbrıs Rumları ve Yunanistan'ın olumsuz tavırları nedeniyle anlaşma zemini oluşmadı. 3 Ağustos 1977 tarihinde Başpiskopos Makarios'un ölümü üzerine yerine Demokratik Parti Lideri Sipiros Kipriyanu'yu Rumlar Kıbrıs Cumhurbaşkanı olarak seçti. Kıbrıs Türk Federe Devleti ve Türkiye, Kipriyanu'nun ancak Güney Kıbrıs'taki Rumları temsil edebileceğini belirterek cumhurbaşkanlığını tanımadı. Toplumlar arası görüşmelere yine de devam edildi. Ancak Rumlar ve Yunanistan meseleyi uluslararası platformlara kaydırmayı ve ilgili-ilgisiz bir takım devletleri de devreye sokarak Birleşmiş Milletler'den lehlerine bir karar çıkarmayı planlıyorlardı. Bu çalışmanın sonucu olarak da BM'den KTFD'ni ortadan kaldırmayı öngören 13 Mayıs 1983 tarihli kararı çıkartmaya muvaffak oldular.

Bu durum karşısında Kıbrıs Türk halkı, 20 Mayıs 1983 tarihinde Devlet Başkanı Rauf Denktaş'a bir

muhtıra vererek bağımsızlık ilan edilmesini istedi. Kıbrıs Rumları ve Yunanlılarla yapılacak görüşmelerden bir sonuç alınamayacağını gören Kıbrıs Türk Federe Devleti Meclisi de 15 Kasım 1983 tarihinde oybirliğiyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ilan etti. "Bağımsızlık bildirisi" Rauf Denktaş tarafından okundu. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 17 Kasım 1983 tarihinde yaptığı toplantısında aldığı 541 sayılı kararla "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanı"nın gereksiz olduğu ve Türk tarafının kararından vazgeçmesi istenmiştir. Güvenlik Konseyi bu kararla "Siyasi statülerini serbestçe belirleyebildikleri ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeleri özgürce takip ettikleri takdirde bütün halklar self-determinasyon hakkına sahiptir" şeklindeki kendi yasalarına ters düşmüştür. BM Güvenlik Konseyi'nin bu taraflı kararı Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarafından kabul edilmedi. KKTC'ni, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti resmen tanıdı. 17 Nisan 1984 tarihinde de büyükelçiler, karşılıklı olarak güven mektuplarını cumhurbaşkanlarına sundular.

KKTC Kurucu Meclisi tarafından hazırlanan anayasa 12 Mart 1985 tarihinde Meclis'de kabul edildikten sonra 5 Mayıs 1985 tarihinde yapılan halk oylamasında Kıbrıs Türkü'nün % 70'inin onayını alarak yürürlüğe girdi. Dört adayın katıldığı 9 Haziran 1985 tarihinde yapılan seçimde Kıbrıs Türk halkının % 70,48'inin oyunu alan Rauf Denktaş Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilk cumhurbaşkanı olmuştur.

III- OSMANLI DEVLETİ'NDE NÜFUS SAYIMLARI VE NÜFUS DEFTERLERİ

Nüfus, sosyo-ekonomik bakımdan bir toplumun kalkınmasına tesir eden en büyük faktörlerden birisidir. Bir toplumda nüfusun artıp, azalması ile nüfus ve üretim ilişkisi savaşların ve tarihi olayların bazen sebepleri bazen de sonuçları arasında yer alır.

Nüfus sayımları, bir toplumu meydana getiren fertlerin sayı, cinsiyet, yaş, meslek, dil, din ve öğrenim durumlarını ortaya koyduğundan toplumların sosyolojik, ekonomik ve tarihî yönlerini araştırmak, sosyal tarihlerini yazmak için çalışma yapacak olanlar açısından oldukça önemlidir.

Osmanlı Devleti'nde ilk genel nüfus sayımı 1246 (1831) tarihinde II. Mahmud zamanında yapılmıştır. Osmanlı Devleti bu sayımla; müslim ve gayrimüslim nüfusu ortaya çıkartmayı, böylece II. Mahmud döneminde Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılıp (15-16 Haziran 1826) yerine yeni bir ordunun kurulması için ülke dahilindeki aktif gücün, yani askere alabileceği Müslüman erkek nüfusun, diğer taraftan da ülke sınırları genişlediği için cizye alabileceği gayrimüslim nüfusun tespitinin yapılması gayesini gütmüştür.

II. Mahmud döneminde (1808-1839) Osmanlı Devleti iç isyanlar, savaşlar ve devlet kademelerindeki çeşitli bozukluklar nedeniyle gerek ordu sisteminde, gerekse bürokratik ve malî açıdan çeşitli yenilikler ve düzenlemeler yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Ülkenin güvenliğini sağlamakta olan Yeniçeri Ordusu'nun giderek bozularak yönetime başkaldıracak seviyeye gelmesi, eğitimden uzaklaşması ve gitgide devleti çeşitli sahalarda çökertmeye başlaması üzerine ülke dahilinde köklü düzenlemeler yapılması, bunun için de öncelikle ülke güvenliğinin sağlanması gerekiyordu. Bu da ancak ordunun bir düzene sokulması, teknolojik yeniliklerle donatılması ve yenilenmesi ile mümkündü. Çünkü düzensiz ve başıbozuk bir ordu ile köklü yeniliklere gitmek, zaten bozulmaya başlayan bir sistem için zor gözükmekteydi.

Bu nedenle, bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin en güçlü kurumu iken sonraları bozulan ve devlete zarar vermeye başlayan Yeniçeri Ocağı 15-16 Haziran 1826'da lağvedildi. Bu olay Osmanlı tarihine "*Vak'a-i Hayriyye*" olarak geçti. Yeniçeri Ocağı'nın yerine "*Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye*" adıyla yeni bir ordu kuruldu. Bu ordunun sağlam temellere oturtulması, sürekli geliştirilmesi ve hem maddî hem de insan gücü yönünden yeni kaynaklara sahip olması gerekiyordu. Yani ülke dahilinde askerlik yapabilecek halkın sayısı ile vergi mükellefi olanların sayılarının bilinmesi, yeni ordunun aktif gücünün tespit edilmesi ve son zamanlarda birçok aksaklıkları uğrayan vergi sisteminin yeniden düzene sokularak devletin gelir kaynaklarının tespit edilip düzenli şekilde vergi toplanması gerekiyordu. Bunları gerçekleştirebilmek için devlet kademelerinde yeni arayışlar başladı.

Tanzimat'la birlikte Osmanlı Devleti'nin çeşitli kademelerinde başlayan yenileşme hareketleri ve merkezî idarenin taşralarda daha fazla söz sahibi olması yani idarede merkezîyetçilik fikri, bürokratik yapıda da çeşitli yeniliklerin yapılması zorunluluğunu getirdi. Mahallî idarelerde birtakım değişiklikler yapılarak en küçük idarî birim olan muhtarlıklardan başlanıp, kazâ, sancak ve eyâletlerin idarî yapılarında da bir takım değişikliklere gidildi. Mahallelerde doğanların, ölenlerin, gelip gidenlerin ve güvenliklerinin takibi görevi Müslüman mahallelerde imamlardan alınarak muhtarlara, gayrimüslim mahallelerde ise papazlardan alınarak kocabaşılara verildi.

Nüfus işlerini takip için 1839'dan itibaren eyâletlerde nüfus nâzırı, sancak ve kazâlarda da nüfus memuru ve mukayyid adıyla memurlar görevlendirilmişlerdir. Bu memurların görevleri, bölgelerinde veya sorumluluk alanlarındaki doğum ve ölüm olaylarını takip ederek aylık cetveller halinde merkeze, yani İstanbul'da bu cetvelleri toplayacak ve takip edecek olan *Ceride-i Nüfus İdaresi*'ne bildirmektir.

Cerîde Nâzırı Mehmed Said Paşa tarafından hazırlanan ve padişaha takdim olunan takrirden, vilâyetlerde ve kazâlarda yapılan sayımlarla ilgili tutulan defterlerin İstanbul'a gönderilmesi teklif edilmiştir.⁷

Osmanlı Devleti, başta yeni fethedilen yerler olmak üzere ülke toprakları üzerinde yaşayan halkın sayım ve yazımını yaptırmıştır. Çünkü reayânın iyi bir şekilde idaresi Osmanlı Devleti'nin yükseliş ve gelişme dönemlerinde devlet için esas sayılmıştır. Bu esasa göre de devlet için bilinmesi gereken en önemli şey reayânın elinde bulundurduğu toprak ve bu toprak ile reayâ arasında var olan ilişkidir. Reayâ ile toprak arasındaki bu ilişkiyi tanıyıp iyi bilmek için de öncelikle toprak ve nüfus sayımının yapılması gerekmektedir.⁸ Vergi ve askerlik işleri bu sayım ve yazım esasına dayandığından, devletin toprak düzeni ve yönetim sistemi bu sayım ve yazımı zorunlu kılıyordu.

Osmanlı Devleti'nde nüfus sayımı asırlarca toprak yazımı ve dolayısıyla askerlik yapacak potansiyeli tespit için yapılmıştır. Toprak yazımının sonunda düzenlenen *Tapu-Tahrir Defterleri*'nde yazımla ilgili bilgiler toplanmıştır. XVI. yy'da yaygın bir şekilde yapılan toprak yazımı daha sonraki senelerde çeşitli sebeplerden dolayı aksamalara uğramıştır.

Askerî ve malî konuları esas alarak yapılmış olan toprak yazımlarını nüfus sayımları gibi kabul etmek doğru değildir. Fakat toprak yazımı için tutulan kayıtlardan yola çıkılarak o dönemde yazımı yapılan yerlerin nüfusu hakkında kesin olmasa da yaklaşık olarak bir bilgi sahibi olmak mümkündür.

Toprak yazımı esnasında tutulan kayıtlarda yani *Tapu-Tahrir Defterleri*'nde belli bir yaşa gelmiş, eli silah tutan ve vergi mükellefi olan şahıslar esas alınmakta, ayrıca evlenmemiş vergi mükellefi olanlar da kayıtlarda belirtilmektedir. Bazı yerli ve yabancı araştırmacıların, tahrir defterlerinden o dönemde yazımı

yapılan yerlerin genel nüfusu ile ilgili çalışmalarda kullanılabilecek standart bir sayı ortaya koyma yönünde yaptıkları çalışmalarda tahrir defterlerindeki hâne reislerinin, yerine göre 3-5 rakamlarıyla çarpılması sonucunda yazımı yapılan yerin ortalama nüfusunun bulunabileceğini belirtmelerine ve yaptıkları araştırmalarda bu yönde tahminlerde bulunmalarına rağmen bu tahminler objektif olamamaktadır. Çünkü hâne halkının sayısı coğrafi bölge, iklim, sosyal durum, göçler, savaşlar vs. gibi sebeplerden dolayı değişebilmektedir. Ayrıca vergiden muaf tutulanlar ile devlet görevlilerinin emrinde bulunan "*maiyyet halkı*" ve şehirlerde oturan yabancı tüccarlar ile aileleri tahrir defterlerinde belirtilmediğinden, bunların da dikkate alınması gerekmektedir. Ancak bu şekilde bölgenin tahmini nüfusu hakkında bir fikir yürütülebilir.

Buna rağmen tahrir defterlerinden, yazımı yapılan yerlerin nüfus yoğunluğu, gelir durumu, gelişmişlik durumu, ticarî faaliyetleri, ekilip-biçilen arazinin durumu gibi konularda bilgi elde etmek mümkündür. Ayrıca değişik zamanlarda yapılan sayımlarda tutulan defterler karşılaştırıldığında özellikle küçük yerleşim yerlerinin gelişmişlik durumu hakkında bilgi edinilebilir.

XVII. yy'da fetihler sonucunda kazanılan topraklar bir yandan sınırları genişletirken, diğer yandan da kazanılan toprakların savunulması malî yönden Osmanlı Devleti'ni etkilemeye başladı. Fethedilen yerlerin geliri ancak kendi kendine yetebildiğinden, devletin mâliyesine yeni kaynaklar eklenemedi. Oysa o dönemlerde Avrupa'da savaş tekniklerinin gelişmesi ateşli silahların kullanılmaya başlaması Avrupa devletlerini güçlendirmekte, buna karşılık Osmanlı Devleti'ni de kendini yenileme, ordusunu güçlendirme ve teknik açıdan çağa ayak uydurma yönünde adımlar atmaya zorlamaktaydı. Bütün bunlar için de malî yönden güçlenmek ve gelir kaynaklarını artırmak gerekiyordu. O dönemde devlet tarafından öncelik-

7 BOA, HAT, 19202.

8 Enver Ziya Karal, *Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı 1831*, Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, Ankara 1943, s. 6.

le Kapıkulu Ocakları'nda bir düzenlemeye gidildi ve çağın gelişmelerine ayak uyduracak hale getirildi. Bunun için devletin gelirlerinin büyük bir kısmı seferber edildi. Fakat bir yandan Kapıkulu Ocakları'na önem verilirken diğer yandan devlete ait toprakları tasarruf etmelerine karşılık toprak sahiplerinin sefer esnasında çıkardıkları tımarlı sipahilere gereken önem verilmedi ve tımarlı sipahiler gitgide eski güçlerini yitirdiler. Yerinde idareden merkezden idareye doğru bir geçişin sonucu olarak tımarlı sipahilerin işledikleri toprağın gelirinden büyük bir kısmını merkeze, yani devletin bütçesine aktarmak zorunda kalmaları kendilerini özellikle ateşli silahlar konusunda yenileyememelerine ve yavaş yavaş eski önemlerini yitirmelerine neden oldu. Kapıkulu Ocakları'nın sayısının artması, tımarlı sipahilerin eski önemlerini yitirmeleri, XVII. yy'da paranın değerinin gitgide düşmesi, taht değişikliklerinde dağıtılan cülûs bahşişlerinin artması ve diğer birçok sebepten dolayı devletin mâliyesi bozulmaya, para sıkıntısı çekilmeye başladı.

XVII. yy'da devlet malî açıdan içine girdiği sıkıntılardan kurtulmak için çeşitli çareler aradı, bunun için de devlet idaresi, ordu ve malî sistemde köklü değişiklikler yapılması zorunlu hale geldi. Köklü değişikliklerin yapılması için ülke dahilinde toprak sayımının yeniden yapılması, böylece vergi gelirlerinin artırılması için çalışmalar yapıldı. Bu konuda Sadrazam Kemankeş Kara Mustafa Paşa tarafından hazırlanan lâyhada ülke dahilinde her otuz yılda bir tahrir yapılması, tahrirde Müslüman ve dindar adamların görevlendirilmesi teklif olundu.⁹

XIX. yüzyılın başlarına gelindiğinde savaşlar, iç isyanlar ve malî güçlükler nedeniyle askerî ve malî alanlarda köklü değişiklikler yapılması zorunlu hale gelmişti. Ragıb Efendi tarafından II. Mahmud'a sunulan lâyhada:¹⁰ Her sancak ve kazâya devlet tarafından, işten anlayan ve dirayetli birer müdür tayin edilmesi, kazâ müdürü veya başka bir isim taşıyacak

olan bu memurların valilere tabi olması, tapu, evkâf, salyâne, cizye evrâkının dağıtılması ve düzeltilmesi işleri, koyun ve sığır vergisi, mîrî zahire işleri, redif askeri işleri vs. işlerle ilgilenmesi, sancak ve kazâlarda halkın ictimâî ve malî durumunu tespit etmesi ve muattal toprakları işletirmesi teklif edilmekteydi.

Yine bu lâyhada: Görevlendirilecek memurlar tarafından önce şehir merkezlerinde daha sonra da köylerde mutavattın ahalinin mutasarrıf oldukları hâne, han, hamam, dükkan, çiftlik, değirmen, bağ, bahçe, tarla, çeltik, mera, çayır, zeytinlik, dutluk vs. emlâk ve arazilerinin tımar, mülk ve vakıf tarlalarından kendilerine verilmiş olan senetlerin bizzat görümlere tek tek isim ve şöhetleriyle deftere kaydedilip; tapu senetleriyle, mukâtaa, zeâmet, tımar ve vakıf senetleriyle mutasarrıf oldukları mülk ve arazilerin ayrı ayrı defterlere kaydolanması, tapu defterlerinin İstanbul'a gönderilmesi, İstanbul'da senetlerin yenilenerek ayrı bir mühürle mühürlenip, eski senetler alınarak yenilerinin emlâk ve arazi sahiplerine verilmesi; altı ayda bir salyâne ve nüfus defterlerinde yapılması gereken değişiklikler hakkında mahallinden tutulan raporlar geldikçe bu defterlerde de gereken değişikliklerin yapılması, böylece çeşitli haksızlıkların ve vergi kayıplarının önüne geçilebileceği teklif edilmiştir.

Ragıb Efendi, lâyihasında ayrıca görevli memurların görev yerlerine vardıklarında öncelikle şehir merkezi ve köyleri ahalisinin mutasarrıf oldukları emlâk, arazi ve akârâtı, koyun, keçi, manda, sığır, inek, deve, at, bârgir, katır, eşek, arı kovarı, domuz vs. hayvanların cins cins tespit edilip sahiplerinin isim ve şöhetleriyle birlikte deftere kaydolanması, sayım ve yazım işi bittikten sonra ahalinin yıllık geliri ve verecekleri yıllık verginin her köyün defterinin sonuna kaydedilmesi ve bundan sonra bu sayım ve yazım esas alınarak, değişikliklerin bu defterler üzerinde yapılması; böylece vergiye tabi mal, mülk, hayvan ve diğer gelir getiren varlıkların tespit edilerek, herkesin kazancına göre vergi vermesi,

9 "Sadrazam Kemankeş Kara Mustafa Paşa Lâyihası" için bkz. "Mecmu'atü'r-Risâle" Nuruosmaniye Kütüphanesi Nr: 4950, s. 1-29.

10 Enver Ziya Karal, "Ragıb Efendi'nin Islahat Lâyihası (Mahmud II. Devri)," *Tarih Vesikaları Dergisi*, S. 5, 1942, s. 356.

vergi yüzünden kimsenin haksızlığa uğramaması, fu-karaya zulmedilmemesi ve âdilâne bir vergi dağılımının yapılması üzerinde durmuştur.

Ragıp Efendi, ahali ile emlak ve arazinin yeniden sayım ve yazımının yapılması sonucu kazâ ve köylerdeki halkın mutasarrıf oldukları vakıf mallarının da ortaya çıkacağını, bu malların tapu senetlerine göre yeniden defterlere kaydolunacağını, böylece uzun yıllar mütevellîlerinin ihmal ve ilgisizliklerinden dolayı bakımsız kalan vakıf, cami, medrese, mektep, tekke, köprü, kuyu, kaldırım vs. birçok hayrâtın Evkâf Nezâreti tarafından kurtarılabilceğini teklif etmektedir. Ayrıca bu sayımla birlikte gayrimüslim reayânın sayısı ve ekonomik durumu da ortaya çıkacağından, devlete ödeyeceği cizye miktarı da sağlıklı bir şekilde bilinecek, hakkaniyet üzere vergi vermeleri sağlanacaktır.

Görüldüğü gibi Ragıp Efendi hazırladığı lâyhada, yapılacak sayımla devletin elindeki toprakların, vergi toplanabilecek kayıtların, aynı zamanda da askere alınabilecek insan potansiyelinin güvenilir bir biçimde ortaya konabileceğini teklif etmekle kalmamış, bu sayımda nelere dikkat edileceği, nelerin esas alınacağı ve sayım sonucu tutulacak defterlerin nasıl değerlendirilmeye tabi tutulacağını da açıkça belirtmiştir. Lâyhada ayrıca sayım memurlarının hangi konularda hassas ve ketum davranacakları hakkında da tavsiyelerde bulunmuştur.

II. Mahmud'un, bu lâyihayı esas alarak öncelikle ehl-i İslâm ve reayânın sayısının tespit edilmesini istediğini ve sayıma öncelikle Karaman'dan başlanılmasını emrettiğini Karaman valisine yazılan bir emr-i âlî müsveddesinde açıkça görmekteyiz. Emr-i âlîde öncelikle sayımı gerektiren sebepler sıralanmaktadır.¹¹

Bu sebepler şöyle özetlenebilir:

1- Bir müddetten beri vuku bulan seferler sebebiyle halk çok masraf yapmış, bu masraflardan dolayı birçok sıkıntı içerisine girmiştir.

2- Birçok kazâ ve köyde halk tahammülünden fazla vergi vermeye zorlanmakta, bir kısmı vergisini hiç ödeyememekte, bir kısmının büyük vergi bakayaları bulunmakta, ayrıca görevli memurlar tarafından himaye ve iltimas edilen bir kısım halk vergiden muaf tutulmakta, bu gibilerin ödemeleri gereken vergiler diğer ahalinin üzerine yüklenmektedir. Vergi adaletsizliği yüzünden özellikle fakir halka yapılan zulmün ortadan kaldırılması, vergi sisteminin yeniden bir düzene sokulması gerekmektedir.

3- Anadolu'da bazı köylerin ahalişi önceki tahrirlerde köprü ve hanların tamiri, derbendlerin muhafazası görevlerine tayin olunup bu görevlerine karşılık vergiden muaf tutuldukları halde aradan geçen zaman içerisinde tamir edecekleri köprü ve hanların yıkıldığı, ortada tamir edilecek birşey kalmadığı, derbendcilik hizmetinin ise sadece sözde kaldığı, yani muafiyetlerine karşılık yapacakları bir görevleri olmadığı halde halen muafiyetlerini bahane ederek vergi vermekten kaçınmaları.

4- Devletin bu gibi durumlardan haberi olması na ve zaman zaman bazı tedbirler almasına rağmen savaşların devam etmesi nedeniyle bir sonuç alınamaması, şimdi ise seferlerin durduğu, bu konuların bir kere daha etraflıca ve dikkatlice incelenerek ne gibi tedbirler alınması gerekiyorsa alınarak vergilerin hafifletilip yeniden düzenlenerek bir intizama sokulması.

II. Mahmud'un geniş ölçüde bir ıslahat yapma isteği, bunun için de öncelikle genel bir nüfus ve arazi sayımının yapılmasını emretmesi, Ragıp Efendi'nin hazırladığı lâyiha'nın II. Mahmud üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Nüfus sayımının ne şekilde yapılacağını belirlemek için özel bir meclis teşkil edilmiş ve bu meclis tarafından talimatnâmeler hazırlanmıştır.¹² Bu konuda sadaret kaymakamı tarafından II. Mahmud'a takdim olunan bir takrirden yapılacak tahririn açıkça nüfus

11 BOA, HAT, 19203.

12 BOA, HAT, 19217.

tahriri olduğu belirtilmekte ve nelere dikkat edileceği anlatılmaktadır.

Sayım yapılırken sayım memurlarının elleri-ne sayımın nasıl yapılacağı ve nelere dikkat edileceği hakkında yazılı bir talimat verilmeyip konu şifahen kendilerine anlatıldığından, memurlar özellikle İslâm nüfusu sayarken aynı esasa göre hareket etmemişlerdir. Bazı yerlerde yaşa göre bir ayırım yapılmış, bazı yerlerde sakal ve bıyık esas olarak alınmış, bazı yerlerde de askerliğe elverişli olup olmamalarına göre sayım yapılmıştır.

Sayım yapılmadan önce sayım için görevlendirilen şer'î memurlar Bâb-ı Âlî'ye çağrılarak harcırahları verilmiş, sayımda ketum davranmaları ve sayım göreviyle gidilen yerlerde herhangi bir fenalık zuhur etmemesi için itinalı davranmaları yolunda tenbihte bulunulmuştur. Yine bu toplantıda sayımın nasıl yapılması gerektiği hakkında Kütahya'yı tahrir ile görevlendirilen Hüsameddin Efendi kendi düşüncelerini anlatmış, sayımın tenbih edildiği şekilde yapıldığı takdirde çok uzun süreceğini ve sayımın ne için yapıldığı açıkça anlatılamayacağı için ahalide bir huzursuzluk yaratacağını dile getirmiştir. Hüsameddin Efendi, bunun önüne geçilmesi ve sayımın kısa zamanda tamamlanabilmesi için yaş taksimine gidilmesi, sekiz yaşına kadar olanların "asgar", 8-15 yaş arası "sağır", 15-40 arası "şâb-ı emred", 40-60 arası "sinn-i vustâ" ve 60'dan yukarı yaşta olanların da "pîr" şeklinde yazılmasını, böylece hem sayımın hızlı bir şekilde yapılabileceğini hem de sayımı yapılan yerlerde askerliğe elverişli olanların ortaya çıkarılabileceğini ve sayımın gerekçelerini saklamaya gerek kalmayacağını, daha rahat sayım yapılabileceğini teklif etmiştir. Teklif toplantıya katılanlar ile serasker paşa tarafından da kabul görmüş ve uygun görüldüğü takdirde sayım için görevlendirilen bütün memurlara sayımda bu usûlün uygulanması yolunda birer pusula verilmesi konusu padişaha takdim edilmiştir. Sultan II. Mahmud'un

konuya ilişkin hatt-ı hümayûnu aynen şöyledir: "Bu Rumeli ve Anadolu'nun tahriri maddesi pür dikkat ve i'tinâ olunacak maddedendir. Felan böyle diyor beriki şöyle diyor diyerek bunu usûl-i sâbıkasından çıkarmaya gelmez. İşte Konya tahririne memur olan Nazif Bey yoluyla davranmaktadır. Bu Bursalı Hüsam Efendi ki, nahiye'nin tahririne elvermez ise âhar bir münasibi ile uyuşdurulsun, el-hâsıl usûl-i sâbika üzerine her birine vasâyâ-yı hafiyeye tefhim ve ifâde olunmak üzere icrasına mübâderet olunsun."¹³

II. Mahmud bu emriyle, nüfus sayımının eski usûle göre yapılmasını, onun bunun teklifleriyle hareket edilmemesini istemiştir. Yani sayım için görevlendirilen memurlara sayımın nasıl yapılacağına dair yazılı bir talimat verilmediğinden her bölgeye veya sayımı yapılan yerleşim birimlerinin özelliklerine göre değişik yöntemler kullanılmıştır. Fakat sayımın asıl gayesi ülke toprakları dahilindeki vergi mükellefleri ile askere alınabilecek şahısların tam sayısını, yani vergi ve asker potansiyelini öğrenmek olduğu için hangi yöntem uygulanırsa uygulansın sayım memurları bu esasa dikkat etmişlerdir.

Memurlar görevleri başına gönderildikten sonra, sayım yapılan yerlerde düzenlenip İstanbul'a gönderilecek defterleri düzenleyip derlemek ve genel bir sonuç çıkartmak için Ceride Nezâreti kurulmuştur. 1832 (1247) yılında Ceride Nâzırı Said Efendi tarafından yazılıp, sadrazam tarafından padişaha takdim olunan bir takirde de; tahrirden sonra, tahrir memurlarınca düzenlenen ve Ceride Odası'na teslim olunan defterlerde ve tahriri yapılan yerlerde, tahrirden sonra vuku bulacak değişikliklerin defterlerde düzeltilmesi hakkında yapılması gereken işler için bir takım tekliflerde bulunulmakta, yapılan sayım işinin boşa gitmemesi ve bir düzene sokulması için konunun bir nizama bağlanmasını istemektedir.¹⁴

Ceride Nâzırı Said Efendi'nin nizama bağlanmasını istediği konuları şöyle özetleyebiliriz:

13 BOA, HAT, 19217.

14 BOA, HAT, 19202.

1- Anadolu ve Rumeli'de tahrirleri yapılan kazâ, kasaba ve köylerde sâkin ve mütemekkin ehl-i İslâm ve reayâ, memurlar tarafından yazılıp defterleri Dersaâdet'e geldikten sonra gerek ehl-i İslâm gerekse reayânın gelip-gidenleri, ölenleri ile yeni doğanların isim ve şöhretleriyle birlikte, Cerîde Odası'ndaki kayıtları düzeltilmek üzere her üç ayda bir yoklama defterlerinin Dersaâdet'e gönderilmesi.

2- Anadolu ve Rumeli'nin her bir kazâsına ve yahut küçük kazâların bir kaç adedine mahallerinde ahâlden güvenilir ve mutemed birer mukayyid görevlendirilerek vilâyetten münasib bir maaş verilmesi ve bunun dışında kimseden her ne adla olursa olsun ücret alınmaması.

3- Doğan çocukların ismi, babasının isminin altına doğum tarihiyle birlikte kaydedilmesi, ölen şahısların isimlerinin üzeri çizilerek, ölüm tarihinin yazılması, başka diyarlarda olup vilâyetine gelenler ve başka kazâda olup memleketine gidenler, hacca gidenler-gelenler, askerlik veya başka bir iş için İstanbul'a gelenler ve başka yerlere taşınanların kayıtları defterlerinden bulunup gerekli değişikliklerin yapılması, bu nizamın düzenli olarak devamı ve kontrolü için Anadolu'da livâ merkezlerinde, Rumeli'de ise her bir kazâda güvenilir bir nâzır-ı defter tayin olunması.

4- Büyük kazâlarda muhtar ve mütevellîler, muhtar ve mütevellîsi olmayan yerlerde imamlar ve yaşlıların gelip-gidenleri, doğanları ve ölenleri haber vermesi.

5- Rumeli'de köylerden kazâlara, Anadolu'da ise kazâlardan livâ merkezlerine nüfusla ilgili değişikliklerin bildirilmesi, kazâ ve livâlardan ise valiler, mutasarrıflar veya ayanlar tarafından Dersaâdet'e bildirilmesi.

6- Papaz ve kocabaşlarının da reayânın doğum ve ölümlerini, gelip-geçenleri ve göçenlerini deftere kaydettirmeleri.

7- Bu nizamın icrası sırasında Dersaâdet'teki Cerîde Odası'nda görevli bulunanlar ile tahrir defterlerinin tashihi ve değişikliklerini bildirmekle mükellef olan görevli memurlardan görevlerinde kusur edenler olursa gereken cezaların verileceğinin ilgililere bildirilmesi.

8- Nüfusla ilgili bu usûlün bundan sonra da düzenli olarak devam ettirilebilmesi için Anadolu ve Rumeli'deki tüm mülkî görevlilerle Cerîde Odası'na Divân-ı Hümayûn'dan gereken emirlerin gönderilmesi.

Cerîde Nazırı Said Efendi tarafından takdim olunan bu takrîre, II. Mahmud'un yazdığı hatt-ı hümayûn ise şöyledir: "Cerîde nâzırının mecliste bi'l-müzâkere surh işaretiyle arzolunan işbu takrîri manzûr u ma'lûm-ı hümayûnum olmuştur. Vâkiâ bu vechile nizâma rabtolunarak iktizâ eden evâmirin ısdâr olunmasına mübâderet olunsun."

II. Mahmud, Cerîde Nazırının hazırladığı nizamnâme sûretini aynen kabul etmiş ve bundan sonra aynen uygulanmasını istemiştir. Bu konuda irâde çıkarılarak ilgililere gönderildiği fakat ilgililerin konuya gereken önemi vermedikleri, bazen de gelişi güzel davrandıkları görülmüş, bunun önüne geçilmek için de 1836 yılında Müslüman mahallelerin imam ve muhtarları ile gayrimüslimlerin patrikleri ve hahambaşalarına birer talimatnâme hazırlanarak konunun önemi anlatılmış ve yapacakları işler belirtilmiştir.¹⁵

Talimatnâmelerde, cerîde nâzırı tarafından hazırlanıp padişah tarafından da aynen uygulanması emri verilen nizamnâme hatırlatılarak mahallenin imam ve muhtarları tarafından, mahallerinde her ne kadar nüfus var ise istisnasız hepsinin sayılması istenmiş ve görevini aksatanların gerekli cezaya çarptırılacağı belirtilmiştir. Patriklere ve hahambaşılara verilecek talimatnâmede ise konunun önemi belirtilmiş, gayrimüslimler içinde hâlâ sayılmayanların bulunduğu, sayımdan sonra meydana gelen doğum-ölüm

15 BOA, HAT, 19258-B ve HAT, 19258-C.

ve diğer yer değiştirmelerle ilgili bilgilerin defterlerde düzeltilmediği, hatta sayımda sayımı yapan görevlilerin görevlerini suistimal ettikleri, mesela; tahrirde 8 yaşında yazılan bir şahsın bir iş için murûr tezkeresi almaya geldiğinde tahrirden bu güne kadar 6 yıl geçtiği halde 14 yaşında olması gerekirken 20-30 yaşlarında olduğunun görüldüğü, bunun da sayımı yapan görevlilerin ihmallerinin bir sonucu olduğu dile getirilmiştir.

1831 yılında yapılan nüfus sayımı, bir takım eksiklik ve aksaklıklara rağmen ülke dahilinde yaşayan Müslüman ve gayrimüslim nüfusu ortaya çıkarması bakımından önemlidir. Bu sayım Osmanlı Devleti'nin toprak yazımı vesilesi olmadan yapılan bir nüfus sayımı olarak kabul edilebilir. Ayrıca 1831 sayımı öncesi ve sonrası yapılan bir takım değişiklikler ile çıkartılan nizamnâmeler, ülke dahilinde merkezi bir nüfus kayıtlar sisteminin kurulmasını ve nüfus değişikliklerinin düzenli olarak takip edilmesini sağlaması açısından önemlidir.

1831 nüfus sayımı Rumeli ve Anadolu'da yapılmıştır.

Rumeli'de sayımı yapılan kazâlar şunlardır.¹⁶

Çatalca, Tekfurdağı, İncecik, Malkara, Gelibolu, Şarköy, Bergos, Çorlu, Ereğli, Baba-i Atik, Havsa, Hayrabolu, Evreşe, Keşan, İnez, Cisir-i Ergene, Enez, Edirne, Çirmen, Çırpan, Ahıçelebi, Akçakızanlık, Zağra-i Atik, Dimetoka, Ferencik, Meğri, Gümölcine, Yenice-i Karasu, Uzuncaâbad, Hasköy, Sultanyeri, Drama, Sarışaban, Tırnova, Filibe, Tatarbazarcık, Ahtıman, Sofya, Şehirköy, Pravişte, Kavala, Berkofça, Cumapazarı, Sarıgöl, Eğribucak, Serfice, Tikveş, Petriç, Radovişte, Nevrekop, Menlik, Demirhisar, Zihne, Siroz, Selanik, Yenice-i Vardar, Vodine, Ağustos, Karaferye, Preznic, İznebol, Usturumca, Toyran, Karadağ, Avrathısı, Radomir, İvrace, Köstendil, İvranya, Palanga, Eğride, Vidin, Köprülü, Pirlepe, Samakov, Behişte, Kesriye,

Persepe, Manastır, Filorina, İstrova, Horpeşte, Naslıç, İştıp, Koçana, Komanova, Niğbolu, Servi, İzladı, Atrepoli, Lofça, Plevne, Rahova, Çire, Zıştovi, Rusçuk, Yanbolu, Zağra-i Cedid, Kızılağaç, Niş, Prezrin, Sahrika, Tırgovişte, Üsküp, Kalkandelen, Kırçova, Silistre, Varna, İshakçı, Minkalye, Balçık, Saçın, Köstence, Hırsova, Tolcı, Babadağı, Edirne ve nahiyeleri ile Üsküdar, Manastır, Çöke, Ada ve Tirfilli.

Anadolu'da sayımı yapılan sancaklar da şunlardır:

Hüdavendigar, Karesi, Kocaeli, Eskişehir, Karaman, İçil, Alâiye, Menteşe, Teke, Hamid, Aydın, Saruhan, Bolu, Viranşehir, Ankara, Çankırı, Amasya, Sivas, Bozok, Çorum, Biga, Akdeniz adaları (Cezâyir-i Bahr-i Sefid), Kütahya, Adana, Bilan, Tarsus, Trabzon, Canik, Çıldır, Kars, Kastamonu ve Silistre.

Sayımda Müslüman ve gayrimüslim nüfus ayrı ayrı sayılmış, defterleri de ayrı tutulmuştur. Bütün sancak, kazâ ve köylerde halk İslâm ve reayâ (gayrimüslim) olarak iki gruba ayrılmıştır, Rumeli tarafında Kıptiler de ayrı sayılmış ve defterleri ayrı tutulmuştur. Ayrıca Yahudiler, Fellahlar ve göçebeler de ayrı sayılmıştır. Anadolu'da ise aşiretlerin nüfusları ayrı gösterilmiş; fakat İslâm nüfusun toplamına katılmıştır. Anadolu'nun bazı sancak ve köylerinin sayımında hâne numaraları da gösterilmiştir. Doğu'daki aşiretler sayılırken de bazı defterlerde çadır sayısı görülmektedir.

1831 nüfus sayımında Anadolu ve Rumeli'de yaşayan erkek nüfusu yaşına bakılmadan istisnasız sayılmıştır. Orduya asker vermeyen bölgeler sayımın dışında tutulmuştur. Sayım dışında tutulan ve orduya asker vermeyen eyâletler şunlardır: Lahsa, Basra, Yemen, Mısır, Tunus, Cezâyir, Trablusgarb ve Habeş. Burada da açıkça görüldüğü gibi 1831 sayımının en büyük sebebi Yeniçeri Ocağı kaldırıldıktan sonra yeni kurulan "Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye" adı ve-

16 Karal, *Nüfus Sayımı 1831*, s. 13.

rilen orduya alınacak asker potansiyelinin tespiti ile vergilerin dağılımı ve tahsilinde görülen aksaklıkların düzeltilerek yeni bir vergi sisteminin uygulamaya konmak istenmesidir. Bu bakımdan sayım gayesine ulaşmıştır. Yalnız, harp münasebetiyle Silistre eyâletinin nüfus sayımı yapılamadığından, buralarda da sayım yapılabilmesi için iki yıl sonra tekrar memur görevlendirilmiştir.¹⁷

Bu sayımda Arnavutluk taraflarında sayım için görevlendirilen memurlar ahali tarafından hoşnutsuzlukla karşılanmış, sayıma değişik manalar verilmeye çalışılmıştır. Hatta Arnavutluk ve Üsküp taraflarının sayımı için görevlendirilen memurlar, görev yerlerine ulaşmamışlarsa geri çağrılmaları, görev yerlerine ulaşmış fakat sayıma başlamamışlarsa sayımın ertelenmesi, sayıma başlamışlarsa herhangi bir huzursuzluğa meydan verilmeden devam olunması hakkında II. Mahmud'un emri üzerine bu bölgelerde sayım ertelenmiştir. Arnavutluk taraflarında birkaç köy sayılmışsa da sayımda görevlendirilen katiplerin acemiliği yüzünden sayım bir işe yaramamış, yaklaşık iki yıl sonra buralarda tekrar sayım yapılmak üzere İstanbul'dan tecrübeli üç katip görevlendirilmiştir.¹⁸

1831 Nüfus sayımı için görevlendirilen sayım memurları sayımı yapılan yerlerle ilgili tuttıkları defterleri önce kendi bölgelerine göre birleştirmişler ve defterleri temize çektikten sonra İstanbul'a göndermişlerdir.¹⁹

Tahrir münasebetiyle her taraftan gelecek defterlerin merkezde tek bir yerde toplanıp kaydedilmesi ve daha sonra olabilecek değişiklikleri gelen defterlere işlemek üzere İstanbul'da bir daire açılması istenmiş ve II. Mahmud'un emriyle Sadaret Mektupçusu Said

Efendi "Defâtir Nâzırı" adıyla ve 7.500 kuruş maaşla bu iş için görevlendirilmiştir.²⁰ Defterlerin peyderpey Dersâdet'e gelmeye başlaması üzerine sadaret makamı tarafından Said Efendi'nin emrine memurlar görevlendirilmesi teklif edilmiş, fakat padişah tarafından bu teklif kabul edilmemiş ve büyük kazâların defterleri gelinceye kadar memur tayini işinin beklemeye alınması ve ileride bu konuda gerekenin yapılacağı belirtilmiş, ayrıca daha önce "Defâtir Nâzırı" ünvanıyla görevlendirilen Said Efendi'nin ünvan ve görevinin "Cerîde Nâzırı" olarak değiştirilmesi, yeni ihdas edilen daireye de "Cerîde Nezâreti" adı verilmesi istenmiştir.²¹

1831'de yapılan nüfus sayımında herhangi bir karışıklık çıkmaması için sayımı tehir edilen Rumeli'nin bazı bölgeleri ile Arnavutluk'ta daha sonra sayım yapılmıştır.²² Ayrıca o tarihlerde harp münasebetiyle Silistre'nin bir kısım kazâlarında da nüfus sayımı yapılamamış, yaklaşık iki yıl sonra (1833) buranın sayımı için Nâbi Efendi görevlendirilmiştir.²³ Bu kısmî sayımı bazı tarihçiler yeni bir nüfus sayımı olarak göstermektedir. Oysa bu sayım 1831'de yapılan fakat yukarıda işaret edildiği gibi bazı sebeplerden dolayı ertelenen yerlerde yapılan bir sayım olup 1831 sayımının devamı niteliğindedir.

1831 sayımına göre, sayımı yapılan yerlerde 2.5 milyonu Anadolu'da, 1.5 milyonu da Rumeli'de olmak üzere ortalama 4 milyon erkek nüfus yaşamaktadır.²⁴

1831 sayımından sonra 1844 yılında ülke genelinde bir nüfus sayımı daha yapılması kararlaştırılmıştır. Bu sayımın gayesi 1834-35 yıllarında "Redif Asâkir-i Mansûre" adıyla Yeniçeri Ordusu'nun yerine kurulan yeni orduya alınabilecek asker potansiyelini

17 BOA, HAT, 19248.

18 BOA, HAT, 19255.

19 BOA, HAT, 19272.

20 BOA, HAT, 19210.

21 BOA, HAT, 19263.

22 BOA, HAT, 19275.

23 BOA, HAT, 19248.

24 KARAL, E. Ziya, 1831 Nüfus Sayımı, s. 9.

tespit etmekte. 1831 sayımıyla ülkede düzenli olarak nüfus olaylarını takip edecek bir kayıt sistemi kurulmuş olduğundan, 1844 sayımı daha detaylı yapılmak istenmiş fakat istenildiği kadar başarılı olunamamıştır. Yeni kurulan redif teşkilatının gayesi büyük bir genç nüfusu asker olarak uzun süre silah altında tutmak yerine, askerlik çağına gelmiş gençleri kendi bölgelerinde az masrafla ve kısa aralıklarla eğitip savaşa hazırlamaktır. Sayımın asıl gayesi asker potansiyelini belirlemek olduğu halde, bu sayımda 1831 sayımından farklı olarak erkek nüfusun yanında kadın nüfus da sayılmıştır. Buna rağmen halk, sayımının asıl gayesinin asker potansiyelini tespit olduğunu bildiğinden askere gitmemek için yanlış bilgi vermiş, gayrimüslim din adamları da kendi cemaatleri hakkında doğru bilgi vermemişlerdir.

*

Osmanlı Devleti döneminde Kıbrıs'ta yapılan nüfus sayımlarıyla ilgili Osmanlı Arşivi'ndeki pek çok müstakil defter ve nüfus yoklama defterlerinden başka serî halde 19 adet defter bulunmaktadır. Bu defterler, Osmanlı Devleti'nde ilk genel nüfus sayımı olarak bilinen 1831 tarihine ve daha sonra yapılan sayımlara aittir. Defterler, her yerleşim yeri için ayrı ayrı tutulmuş ve daha sonra serî halde birleştirilerek ciltlenmiştir. 19 adet defterden 6'sı 1246 (1831), 7'si 1255 (1839) ve diğer 6'sı da 1258 (1842) yıllarında yapılan sayımlara aittir.

1844 sayımından sonra 1852'de Rumeli'de 1856'da Anadolu ve Suriye'de nüfus sayımları yapıldı. 1870'te genel bir nüfus sayımı yapılması için çalışmalar yapıldıysa da çeşitli sebeplerden dolayı sayım yapılamadı. 1874 yılında Tuna vilâyetinde ayrıntılı bir sayım yapıldı. 1877-1878 Osmanlı-Rus savaşıdan sonra da bir nüfus sayımı yapıldı. Fakat bu sayım Rumeli'den sürekli göç gelmesi nedeniyle çok geç tamamlanabildi.²⁵

Savaşlar ve çeşitli malî zorluklar nedeniyle zorla yapılabilen bu sayımlardan sonra 1882, 1895 ve 1906 tarihlerinde de kapsamlı nüfus sayımları yapıldı. Bunlar önceki sayımlardan daha başarılı oldu.

Bu çalışmada Kıbrıs'ın ilk nüfus sayımına ait olan 1246 (1831) tarihli 4 defter esas alınmıştır. Bunlardan 10605 numaralı deftere Müslümanlar; 1521, 5367 ve 10669 numaralı diğer üç deftere ise gayrimüslimler kaydedilmiştir. Bu defterlere esas olan nüfus sayımı Halil Efendi tarafından yapılmış olup, defterler Lefkoşe Kadısı Hayâlî Mustafa bin el-Hâc İbrahim Efendi tarafından mühürlenmiştir.

IV- TEMETTU' VERGİSİ ve TEMETTUÂT DEFTERLERİ

"Temettu" kelime olarak kâr etme, fayda görme; "temettu' vergisi" ise, herkesin kazancıyla mütenasip olarak devlete verdiği vergi, esnaf vergisi anlamına gelmektedir.

Temettu' vergisinin esası H. 1241 (1826) tarihinde II. Mahmud zamanında ihdas olunan ihtisab resmidir.

İhtisab resmi: şehriyye-i dekâkin ve yevmiyye-i dekâkin adıyla anılan vergilerle; belediye geliri olarak pazar ve panayırlardan alınan damga, tartı, ölçü vs. vergiler ve hile yapan esnaftan alınan para cezaları ile bütün yiyecek, içecek vs.'den alınan müteferrik vergilerden ibarettir.

25 Halime Doğru, "Osmanlı Devleti'nde Toprak Yazımından Nüfus Sayımına Geçiş ve Bir Nüfus Yoklama Defteri Örneği", *Anadolu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 2, 1989, s. 249.

Gülhâne Fermanı'nın ilanından sonra 19 Zilkade 1255 (1839) tarihinde çıkarılan bir talimatla muhassıllar nezâretine, her yerde ahalinin ismi, şöreti, arazileri, hayvanları; tüccar ve esnafın ise yıllık gelirleri vs. bilgilerinin yazıldığı defterler tutulması emredilmiştir.

1255 (1839)'ten 1275 (1858)'e kadar temettu' vergisi "an-cemâatin" tevzi olunan verginin bir kısmını teşkil etmek şartıyla "bileşik vergi" arasında görülmekteydi.

1275 (1858) tarihli Tahrir Talimatı ve 1277 (1860) tarihli Tahrir-i Umûmî Nizamnâmesi gereğince; herkesin emlak, arazi ve senelik kazancı tahrir ve tahmin edilerek ilk defa senelik kazanç üzerinden %30 vergi alınması kararlaştırılmıştır.

Temettu' vergisinin düzenli toplanabilmesi için gerekli bilgilerin yazıldığı Temettuât Defterleri tutulmaya başlanmış, bu görev de muhassıllara verilmiştir. Muhassılların, bu defterleri daha sağlıklı tutabilmeleri için her kazânın ileri gelenlerinden, meclisçe seçilecek birinin başkanlığında bir katip tayiniyle sayımların yapılması, defterlerin ve sayımların muhassıllar tarafından kontrol edilmesi emredilmiş, böylece sayımlarda suistimale ve haksızlığa meydan verilmemesi, kazançların eksik gösterilmemesi ve suistimalde bulunanlara gerekli cezaların verilmesi amaçlanmıştır.

Temettu' vergisi hakkında 1907'de çıkartılan bir nizamnâmede ise temettu' vergisinin; vilâyet, livâ, kazâ merkezleriyle nüfusu iki bini aşkın yerlerde ticaret, sanat ve hırfet erbâbından mart ve eylül aylarında olmak üzere yılda iki taksit halinde alınması kararlaştırılmıştır. Bu verginin adı daha sonraları "kazanç vergisi"ne çevrilmiştir.

Tanzimat'a kadar değişik adlarla ahaliden alınan vergilerin yerine ikame edilen temettu' vergisinin kaydedildiği defterlere "Temettuât Defteri" adı verilmektedir. Bu defterler XIX. yy. ortalarında Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu iktisadî, sosyal ve ticarî

hayatı çok açık bir şekilde gözler önüne sermektedir. Tapu Tahrir Defterleri'ndeki bilgilerin daha fazlasını bu defterlerde bulmak mümkündür. Bu defterler bu yönüyle çok değerli bilgiler ihtiva etmektedir.

Temettuât Defterleri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunmaktadır. 1988 yılına kadar tasnif edilmediği için defterler üzerinde herhangi bir araştırma yapılmamıştır. 1988 yılında tasnif edilerek araştırmaya açılan 17.447 defterin büyük bir kısmı 1260-1261 (1845) tarihinde yapılan sayımlara aittir. Çok az sayıda da 1256 (1847)'da yapılan tahrirlere ait defterlere rastlanmaktadır.

Temettuât Defterleri; şehir, kazâ, kasaba, nahiyeye, köy, mezraa ve çiftlik gibi bütün yerleşim birimlerinde yaşayan müslim ve gayrimüslim ahalinin tarla, bağ, bahçe, ev, ahır, vs. gayrimenkulleri ile bütün cins ve evsftaki hayvanları ve yetiştirmiş oldukları ürünlerin teker teker yazılmasıyla oluşturulmuştur.

Defterlerde yerleşim birimleri ayrı ayrı yazılmış, büyük yerler ile birden fazla mahalleden oluşan köyler ayrı ayrı kaydedilmiştir. Defterin ilk sayfasında sırasıyla eyâlet, sancak, kazâ adları kaydedildikten sonra tahriri yapılan köy, kasaba, mahalle veya çiftliğin adı yazılmıştır.

Köy veya mahallelerde genellikle imam, muhtar vs. görevlilerden başlayarak vergiye tabi olan mallarının sayımı yapılmıştır.

Sayım yapılırken ehl-i İslâm ve ehl-i zimmet reayâ ayrı ayrı yazılmıştır. Defterler vergi toplamaya yönelik tutulduğu için yalnızca vergiye tabi mal ve mülkleri olan aile reisleri esas alınmıştır. Bunlar genellikle erkek nüfus olduğu gibi, yer yer eşleri ölmüş kadınlar ve babaları ölmüş çocukların kayıtlarına da rastlanmaktadır.

Menkul ve gayrimenkul mallar yazılırken yanına birim değeri üzerinden alınacak vergi tarifesi de genellikle belirtilmiştir. Meselâ:

“Meyvesiz bahçe, dönüm 2” yazıldıktan sonra hâne reisinin her dönüm için vereceği vergi yanına yazılmış, altına da toplam vergi miktarı belirtilmiştir.

Defterlerde genellikle her hânenin mal varlığı yazıldıktan sonra toplam vergi miktarı da ayrıca belirtilmiştir. Her mahalle veya köyün yazımı bittikten sonra da mahalle veya köyden alınacak toplam vergi miktarı yazılmıştır.

Temettuât Defterleri dikkatle incelendiğinde tahriri yapılan yer veya bölge hakkında sosyal ve iktisadî bakımdan birçok bilgilere ulaşabiliriz. Ahalinin refah seviyesi, ekilip-biçilen ürün çeşitleri, bölgenin iklimi, ticarî durumu, yerleşim şekilleri vs. gibi bilgileri bu defterlerde açıkça görebiliriz. Defterlerde ekili tarlalar “mezrû tarla” olarak gösterilmektedir. Bunlar da “sulak tarla, kıraç tarla, dağ tarla, ova tarlası” şeklinde belirtilmekte, her birinden alınacak vergi miktarı da ona göre tespit edilmektedir. Ayrıca mezrû tarlalarda ekilen ürünlerin çeşitlerinden de tahriri yapılan yerlerin coğrafik özellikleri tespit edilebilmekte, ne kadar arazinin ekilip-biçildiği, ne kadarının bahçe olarak kullanıldığı belirtilmektedir.

Bunun yanında dikili ağaçların ürün elde edilenlerinden de vergi alındığından Temettuât Defterleri’nde bunların da adetleri veya dönümleri belirtilmiştir.

Hâne reislerinin içinde oturdukları evler, işyerleri, dükkanlar da tahrir esnasında kaydedildiği için nüfusun nerelerde yoğunluk kazandığı, ticaretin hangi bölgelerde yapıldığı hakkında da bilgi verilmektedir.

Temettuât Defterleri’nde gayrimenkullerden sonra hayvanlar yazılmıştır. Defterler incelendiğinde bir köyde veya bölgede en çok hangi hayvanın beslenip yetiştirildiği, mandıraların hangi bölgelerde çoğunlukta olduğu ve bunlardan ne ölçüde kazanç sağlandığını tespit etmek mümkündür. Ziraat yapılan yörelerde ahalinin toprağı işleyebilmesi için besledikleri ve genellikle de ziraat için kullandıkları öküz, temettuât

defterlerinde yazılan hayvanların başında gelir. Öküzler yazılırken âlâ ve evsat olarak ayrılmış ve genellikle çift olarak yazılmıştır. Daha sonra kısarak ve bârgirler yazılmıştır. Bu cins hayvanların yetiştirildikleri bölgelere göre dağılımına baktığımızda ise; hayvan sahiplerinin genellikle ziraatle uğraşan hâli vakti yerinde olan çiftçilerle geniş arazi sahipleri oldukları görülmektedir.

Çiftçilikte ve taşımacılıkta kullanılan hayvanlardan sonra eti, sütü ve yünü için beslenen koyun, keçi ve inek vs. gibi hayvanlar, erkek ve dişi olarak veya âlâ, evsat, kısır olarak kaydedilmiştir.

Temettuât Defterleri’nde her evde hangi hayvandan kaç tane beslendiği ve bunlardan alınacak vergiler de yazılmıştır.

Bütün bunlar tek tek yazıldıktan sonra vergi mükellefi olan aile reislerinin de isimlerinin altında yıllık ödeyecekleri temettu’ vergisi gösterilmiştir. Her mahalle ve köyün ehl-i İslâm ve gayrimüslimleri tek tek yazılıp temettu’ vergisine esas olacak mal ve mülkleri, tahakkuk eden miktarla birlikte yazıldıktan sonra alt kısma o mahalle veya köyden toplanacak temettu’un toplamı belirtilmiştir. Daha sonra da her kazâya ait mahalle ve köyler ayrı ayrı yazılarak o kazâyâ ait tahakkuk eden temettu’ vergisinin toplamı yazılmıştır. Burada da “kazâ-i mezbûr ehl-i İslâmın emlak ve arazi bahaları”, “kazâ-i mezbûr reâyâların emlak ve arazi bahaları”, “mutasarrıfı Deraliyye’de olup beher sene bedel-i ma’lûme ile iltizâm olunan çiftlikâtın arazisi bahâsı”, “kazâ-i mezbûrda vâkı cevâmi-i şerîfin arazisi bahâsı”, “kazâ-i mezbûrda vâkı manastır ve kiliselerin emlak ve arazileri bahaları” şeklinde ayrı ayrı yazılmıştır.

Temettuât Defterleri XV. ve XVI. yy.’larda yapılan tahrirlerde tutulan Tapu Tahrir Defterleri’nden daha geniş ve mükemmel bilgi veren defterlerdir. Bu yönleriyle Temettuât Defterleri:

- 1- Tutulduğu dönemin nüfusu hakkında,
- 2- Tahriri yapılan bölgenin arazisi hakkında,

- 3- Yetiştirilen ürünler hakkında,
- 4- Yetiştirilen hayvanlar hakkında,
- 5- Ailenin gelir ve refah seviyesi hakkında,

6- İktisadî hayat, ekonomi, ticaret vs. pek çok konu hakkında bilgiler vermektedir.

*

Osmanlı Arşivi'nde Kıbrıs'a ait bulunan ve yayına hazırladığımız dört adet Temettuât Defteri 1248 (1833) tarihli dir.

Serinin ilk defteri 16152 numaralı olup; Değirmenlik, Dağ, Omorfa, Magosa, Karpas, ve Lefkoşe

kazâlarının temettuât kayıtlarını ihtivâ etmektedir. 16153 numaralı defterde Tuzla, Mesarye ve Girinye kazâları; 16154 numaralı defterde Leymason, Piskopi, Gilan ve Evdim kazâları; 16155 numaralı defterde ise Baf, Kukla, Hırsofi ve Lefke kazâlarının temettuât kayıtları yer almaktadır.

V- VAKIF MÜESSESESİ VE KIBRIS VAKIFLARI

A-İslâm Hukukunda Vakıf Müessesesi

“Vakıf”, kelime olarak “habsetmek, alıkoymak, durdurmak” manalarına gelmektedir. Hukukî manada ise; “bir şeyin faydalanma hakkının veya mülkiyetinin kamu yararına tahsis edilerek devamlı olarak başkalarının mülk edinmelerini engellemek, yani mülkiyetin Allah’ın rızasını kazanmak ve insanlara faydalı olmak gayesiyle kamu yararına tahsisi” demektir.

Başka bir ifadeyle vakıf, hukukî bir akid olup; bununla, bir kimse Allah’a yakın olma gayesiyle menkul veya gayrimenkul, mülk veya emlakini dinî, hayrî ve sosyal bir gaye için müebbeden tahsis etmektir.

İslâm’da vakıf müessesesinin ortaya çıkması ve gelişmesini sağlayan âmiller konusunda ileri sürülen farklı fikirler vardır. İslâm hukukçuları Kur’an’da “vakıf” ve onun eş anlamlısı “habs” kelimeleri bulunmasına rağmen karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma, fakir-fukaraya yardım etme, malını Allah yolunda harcama, malını gönül hoşluğu ile ödünç verme, hayır-hasenât yapma gibi mefhumları içine alan âyetleri dikkate alarak vakfın menşei İslâm prensiplerine dayandırmaktadırlar. Kur’an’da Müslümanların mallarını nerelere teberra edebilecekleri ayrıntılı olarak belirtilmiş ve sadakanın her çeşidi tavsiye edilmiştir.

Kur’an’da vakıfla ilgili üzerinde ittifakla durulan âyet “Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça tam hayra nâil olamazsınız” meâlindeki Âl-i İmrân sûresinin 92. âyetidir.

Nakledildiğine göre bu âyet geldiğinde sahabe ler âyetin manasını anlayamamışlar, Peygamber’e sor duklarında da Peygamber tarafından “vakıf” ile ilgili açıklama getirilmiştir. Nakledildiğine göre Ebu Talha isimli sahabe bu âyet geldiğinde “Rabbimiz bizden mallarımızı istiyor; şahit ol ey Allah’ın Peygamber’i, ben en sevdiğim arazimi Allah rızası için hayra tahsis ettim” demiş, Hz. Peygamber ise yakın hısımları olan Hasan ve Übeyye’ye tahsis etmesini tavsiye etmiştir. Bu âyetin vakıfla ilgili delil olduğunu tefsircilerin çoğunluğu kabul etmektedirler.

İslâm hukukçuları tarafından Hz. Peygamber’in hadislerinden vakıfla ilgili gösterilen en önemli delil ise şudur: “İnsanlar öldükleri zaman amelleri kesilir. Bunun üç istisnâsı vardır: Birincisi; devamlı sadaka meydana getiren kimsedir ki, bundan intifa‘ devam ettikçe onun ameli de devam eder. İkincisi; kendisinden sonra yararlı olan ilim; üçüncüsü ise; kendisine hayır duâ eden hayırlı bir evlattır.” Bu hadiste vakıf muamelesine karşı bir teşvik vardır. Zira sadaka-i câriye vakıftan başka bir şey değildir.

Bugün yaşayan ve bizden sonra da yaşayacak olan halkın yükselmesine yardım ve hizmet maksadıyla kurulmuş birer hayır kurumu olan vakıfların ana gayesi sosyal yardımlaşma, dayanışma ve insanlığa hizmettir. Vakıflar ile yapılan hizmetler farklıdır. Vakıfların pek çoğu bayındırlık işleri ve sosyal bünyenin korunması gibi yüksek hedefler güder. Yollar, köprüler, çeşmeler, su yolları, su kemerleri, camiler, medreseler, kütüphaneler, okullar, misafir evleri, hemen her yerde bulunan ve herkesin faydalandığı eserlerdir. Bunlardan başka fakir öğrencilere yiyecek, giyecek, kitap, burs vs. temini, fakir ve kimsesizlerin cenazelerinin kaldırılması, evlenecek olanlara yardım edilmesi, çocukların ve fakirlerin sevindirilmesi, spor tesisleri yapılması ve diğer hizmetlerin yerine getirilmesi için kurulmuş birçok vakıf da vardır.

Vakıfta esas olan, iyilik ve hayır fikrinin ebedî olmasıdır. Bu nedenle vakıf sistemi, hayırsever kimselerin hayra hizmetlerinin, kendileri öldükten sonra da devam etmesini sağlar. Bu açıdan vakıf müessesesi çoğu zaman dinî bir müessese olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Vakıf kurma ve vakfetme Türk ve İslâm toplumunda bir gelenek halini almış ve şehirlerden kasabalara, hatta en ufak köylere dahi bu gelenek yayılmış, halkın her sahadaki ihtiyaçlarını her devirde karşılamıştır.

Vakıf yapan kişiye “*vâkıf*”, vakfedilen şeye “*mevkûf*” denir. Bizzat kendisinden yararlanılmak üzere vakfedilen bina veya müesseselere “*hayrât*”; bu müesseselerin ebedî olarak yaşatılması ve topluma hizmet sunması için vakfedilen gelir kaynaklarına “*âkar*”, vakfın kuruluş belgesine de “*vakfiye*” adı verilir.

Osmanlı Devleti’nde vakıflar fikhî kurallara göre kurulup idare edilmekteydi. Vâkıfın tayin ettiği mütevellî, vakfın yönetimini sağlıyordu. 1826 yılında I. Abdülhamid ve II. Mahmud vakıfları için özel bir yönetim kurularak buna “*Evkâf-ı Hümayûn Nezâreti*” denmiştir. Bu suretle hânedân vakıflarını idare eden-

lere de “*Nâzır*” adı verilmiştir. Bu nazırlar önceleri hükûmet yetkilisi olmadıkları halde daha sonraları hükûmet bünyesine dahil edilmiştir. Önce, mütevellîleri bir makama şart edilen vakıflarla, mütevellîliği vakfedenlerin evlatlarından başkalarına şart edilmiş vakıfların idaresi Evkâf Nezâreti’ne verilmiştir. Zamanla Evkâf Nezâreti bütün vakıfların denetiminin kendisine bağlandığı bir makam olmuştur.

Cumhuriyet’in ilanından sonra vakıfların yönetim işleri Şer’iyye ve Evkâf Vekâleti’ne verilmiştir. Ancak Türk Medenî Kanunu’nun 864. maddesine göre Medeni Kanun yürürlüğe girmeden önce kurulmuş vakıfların özel bir kanunla yürütülmesi öngörülmüştür. Daha sonra bir komisyon kurularak 5 Haziran 1935 tarihinde 2762 sayılı Vakıflar Kanunu çıkartılmıştır. Bu kanun, eski vakıfları, tarihî gelişimlerine uygun olarak dört kısma ayırmıştır:

1- *Mazbut Vakıflar*: Bu vakıflar, tek bir tüzel kişi olarak kabul edilmiş ve idareleri Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne devredilmiştir.

2- *Mülhak Vakıflar*: Mütevellîleri tarafından yönetilen, mütevellîliği vâkıf tarafından şart edilmiş bulunan, gözetim ve denetimi ise devlet adına Vakıflar Genel Müdürlüğü’nce yapılan vakıflardır.

3- *Azınlık Vakıfları*: Azınlıkların kurduğu vakıflardır. Kendi yönetim kurulları tarafından idare edilirler. Gözetim ve denetimleri Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılır.

4- *Esnaf Vakıfları*: Bu vakıflar da kendi seçtikleri kurul veya mütevellîler tarafından yönetilir. Gözetim ve denetimleri ise Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne aittir.

İslâm Hukuku’na göre vâkıfın (vakfeden kişi) bazı şartları taşıması gerekir. Vâkıfta aranan şartlar; vâkıfın hür, akıllı ve ergenlik çağına ulaşmış olması, borç veya aşırı müsriflik yüzünden malını kullanmaktan alıkonulmamış olmasıdır. Yani vâkıfın herşeyden önce malına, mülküne veya parasına sahip çıkma, kullana-

bilme, tasarruf edebilme ve vakfetme yetkisine sahip olması gerekmektedir. Vâkıfta bazı şartlar arandığı gibi mevkûfta da (vakfedilen şey) bir takım şartlar aranmaktadır. İslâm Hukuku'na göre vakfedilecek şeyde aranan ilk şart, gelirinin devamlı olması ve vâkıfın tam mülkiyetinde ve kullanma yetkisinde bulunmasıdır. Ancak iktisadî ve sosyal şartlar, hukukçuları bu şartın çerçevesini genişletmek zorunda bırakmıştır. Meselâ Hanefî mezhebinde Ebu Hanife, menkul eşyanın vakfını kesin olarak yasakladığı halde Ebu Yusuf, gayrimenkulün tamamlayıcıları veya sadece onun için faydalı unsurlar oldukları takdirde menkullerin de vakfedilebileceği yönünde görüş beyan etmiştir.

Vakfın gayesine tahsis edilecek mal, taşınır veya taşınmaz bir mal olabilir. Vâkıfın üçüncü şahıslardaki alacakları, aktif ve pasifiyle bir mal varlığı, ticarî bir işletme, bir mal varlığının gerçekleşmiş veya ileride gerçekleşecek gelirleri, sınırlı aynî hakları, fikrî ve sınaî haklar da vakfa tahsis edilebilir.

Vakıf, bir gayenin gerçekleştirilmesi için kurulur. Tahsis edilen mal da bu gaye uğruna harcanır. Vakfın gayesi ahlâka, âdâba, millî menfaatlara ve kanuna aykırı olamaz. Herhangi bir siyasî düşünce, ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesiyle vakıf kurulamaz.

Vakıflar, kuruluş gayelerine göre beş kısma ayrılırlar:

1- *Aile vakıfları*: Bu çeşit vakıflar, aile fertlerinin tahsil ve terbiyesini sağlamak, ailedeki kişilere yardım etmek, evleneceklerle eşya temini vs. gibi maksatlarla kurulabilir. Bu vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğünün denetimi altındadır.

2- *Dinî gayeli vakıflar*: Gayesi sadece dinî olan ve ibadete mahsus vakıflardır. Cami, mescid, kilise vs. inşası ile bunların giderleri ve buralarda hizmet edecek din görevlilerinin ihtiyaçlarının karşılanması, din adamları yetiştirmek üzere okul inşası, öğrencilerin iâşelerinin sağlanması gibi gayelerle kurulan vakıflardır.

3- *Personel ve işçilere yardım vakıfları*: İşveren veya personelin katkılarıyla kurulup üye olanların çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan yardım vakıflarıdır.

4- *Kamuya yararlı vakıflar*: Gelirlerinin büyük bir kısmını kamu hizmeti için harcamak üzere kurulan vakıflardır.

5- *Yükseköğretim kurumları vakıfları*: Kazanç gayesine yönelik olmamak üzere yükseköğretim kurumu açmak, öğretim kadrosu kurmak ve tesis yapmak üzere kurulan vakıflardır.

Kendilerinden yararlanma açısından da vakıflar üç kısma ayrılırlar:

1- *Aynıyla İntifâ' Olunan Vakıflar*: Doğrudan doğruya aynıyla istifade olunan vakıflardır. Bunlara vakıf hukukunda "müessesât-ı hayriyye" adı verilir. Bunlar mabet, mektep, darülfünûn, medrese, kütüphâne, imâret, hastahâne, yetimhâne, dulhâne, köprü, yol, kuyu, bend, suyu, göl, kabristan, karakol ve misafirhâneler gibi hayır sahipleri tarafından inşa ve vakfedilen hayır eserleridir. Bunlara "*hayrât ve meber-rât*" da denir. Bu tür vakıflara "*Müessesât-ı Hayriyye*" adı verilir.

Müessesât-ı Hayriyye kendi arasında ikiye ayrılır:

a) *Herkesin yararlanabileceği müessesât-ı hayriyye*: Zengin-fakir herkesin eşit olarak kendisinden yararlanması câiz olan hayır müesseseleridir. Bazı ihtiyaçlar vardır ki umumîdir, herkesin bundan yararlanması doğaldır. Her Müslüman ibadet için camiye, ölülerini gömmek için kabristana, yolcu ise misafirhâneye muhtaç olur. Yani zengin bile olsa insanların servetle elde edilemeyecek olan bazı şeylere ihtiyacı vardır. İşte mabet, mezarlık, mektep-medrese, köprü, yol ve kütüphâneler bu kabil vakıflardandır.

b) *Sadece fakirlerin yararlanabileceği müessesât-ı hayriyye*: Bu çeşit hayır müesseselerinin faydalanma hakkı sadece fakirlere aittir. İmaretler, hastalarının gıda ve ihtiyaçları vakıf tarafından karşılanmak üzere şart edilen vakıf hastahâneler ve talebesinin ihtiyaçları vakfın gelirinden karşılanmak üzere vakf ve şart edilen mektepler bu tür müessesât-ı hayriyyedendir.

2- *Geliri ile İntifâ' Olunan Vakıf İşletmeleri*: Bu çeşit vakıflar, doğrudan doğruya değil de gelirinden faydalanılan vakıflardır. Hastahâne, cami ve mektep gibi hayır müesseselerinin masraflarını karşılamak üzere, vâkıflar tarafından, bunlar için gelir kaynağı teşkil edecek menkûl ve gayrimenkûl mallar tahsis edilir. Bu mallar işletilir ve elde edilen gelirler hayır müesseselerine verilir. Bu tür işletmeler iki grupta toplanabilir.

a) *"Musakkafât"* adı verilen, üzerinde bina olan veya bina yapmak üzere hazırlanmış bulunan yerlerdir. Yani içinde oturmak için vakfedilen meskenler ve iktisadî kuruluş mahiyetindeki gelir getiren dükkan ve kiraya verilen yerler bu türdendir.

b) *"Müstegillât"* adı verilen ve tarım, ağaç dikme vb. tasarruflarla kendisinden istifade edilen arazilerdir. Bunlara tarım işletmeleri adı da verilebilir. Bağ ve bahçeler, bina yapmak için hazırlanmış olmamak kaydıyla arsalar, çiftlikler ve maden ocakları bu grupta yer alır.

Geliri ile intifâ' olunan bu vakıfları; işletme usulleri açısından da *icâre-i vâhideli*, *icâreteynli*, *mukâtaalı* ve *icâre-i vâhide-i kadîmeli* vakıflar diye dörde ayırmak da mümkündür.

3- *Avâız Vakıfları*: Geliri bir köy veya mahalle ahalisinin beklenmedik ihtiyaçlarına sarfedilmek üzere tesis edilen vakıflardır. Yani hastalık, yangın, kuraklık, fakirlik gibi vukûu istenilmeyen ve beklenilmeyen hallerde zarar görenlere yardım için tesis olunan vakıflardır.

Başlangıçta vatan ve mukaddesâtın müdafaa-sı için aniden belirecek donatım masraflarını temin için yapılan avâız vakıfları, daha sonra gaye itibarıyla genişlemiştir. Belediyeye ait bazı görevlerin ifası için, hayır sahipleri vakıf vucûda getirmişlerdir.

Bir köy veya mahallede fakirlerden ölenlerin teçhîz ve tekfini, hastalanan fakirlerin tedavisi, hastalık veya başka bir sebeple çalışamayanların iâşesi, kimse-siz çocukların bakılıp eğitilmesi ve en önemlisi de köy ve mahallenin tamire muhtaç yol, kaldırım ve suyuollarının tamiri için avâız vakıflarına mallar tahsis edilmiştir. Eskiden İstanbul mahallelerinde böyle birçok vakıf mevcut olduğu gibi, Anadolu'nun en ücrâ köşelerinde de bu çeşit vakıflara rastlamak mümkündür.

Avâız vakıflarından faydalanmak için din ayrılığı dikkate alınmamaktadır. Müslüman ve gayrimüslim, karışık oturdukları bir mahalle veya köyde avâız vakıflarından, ahalinin tamamı, şartların yerine gelmesi halinde yararlanabilir. Yine din farkı gözetmeden bir sanat erbâbı veya belli bir esnafın; ihtiyacı olanlara kredi vermek, iflas edenlere yardım etmek, durumu kötüye giden tüccarlara borç para vermek üzere kurdukları bir çeşit tasarruf ve yardımlaşma sandıkları mahiyetindeki avâız vakıfları da mevcuttur. Osmanlı Devleti'nde esnaf cemiyetleri aynı meslekten olanlar arasında yardımlaşmayı temin ve cemiyetin çeşitli ortak masraflarını karşılamak için "avâız sandıkları"na sahiptiler. Yeniçeri teşkilatında da her ortanın (bölüğün) bir tasarruf ve yardımlaşma sandığı mevcuttu. Avâız vakıflarının konusunu çoğunlukla vakıf paraları teşkil eder.

Vakıflar, nâzır, mütevellî veya yönetim kurulları tarafından yönetilirler. *Nâzır*: Mütevellîlerin tasarruflarına nezâret etmek üzere görevlendirilen şahıs olup, vakıfta tasarruf hakkına sahip değildir. Vâkıfın şartlarının yerine getirilmesi, vakfın menfaatlerinin korunması ve zarar görmemesi için mütevellîlere nezâret eder. *Mütevellî* ise: Vakıf işlerini, vakfiye şartları ve kanunlar çerçevesinde idare etmek ve yürütmek üzere tayin edilen görevliye verilen isimdir. Mütevellî ya

vâkıfın şartı ile veya mahkemenin görevlendirmesiyle tayin olunur. Vakıfta tasarruf hakkı mütevellîye aittir. Son dönemlerde kurulan ve genellikle kamuya yararlı vakıflar ile sosyal dayanışma gayeli vakıfların yönetimi de yönetim kurulları tarafından yapılır.

Vakfeden kişi veya kişilerin veya tüzel kişilerin, kurdukları vakıfla ilgili ileri sürdükleri şartları ihtiva eden ve mahkeme tarafından onaylanan belgeye “*vakfiye*” adı verilir. Vakfiyelerde vakfın nasıl ve kimler tarafından idare edileceği, kimlerin hangi şartlarda ve ne ölçüde yararlanacağı konularıyla vakıfla ilgili diğer işlemler açıkça belirtilir.

Vakfiyeler genellikle aşağıdaki bölümlerden oluşur:

- 1- Allah’a hamd ve övgü ile hayır yapma ve başkalarına yardım etme hakkında âyet ve hadisler,
- 2- Vakfın kurucusunun (vâkıfın) adı, soyadı, ünvânı, lâkabı, doğum yeri vs. ile ilgili kimlik bilgileri,
- 3- Vakfa mütevellî olacak şahıs veya şahıslarla ilgili bilgiler,

4- Vakfedilecek şeyin ne olduğu, arazi ise sınırları, ölçüsü, nerede bulunduğu, kimden intikal ettiği veya alındığı hakkındaki bilgiler,

5- Vakfolunan malın nasıl idare olunacağı,

6- Vakıftan sağlanacak gelirlerin nerelere harcanacağı,

7- Vakfın kimler tarafından idare edileceği,

8- Kadı, hâkim veya mahkemenin, vakfın doğruluğuna ve geçerliliğine ilişkin hükmü,

9-Vakfiyenin tarihi, şahitler, isimler, imzalar ve mühürler.

Vakıf kuran kişi veya kişilerin açıkça beyanı ile kadı veya mahkemenin, vakfın gereğini ve geçerliliğini onaylayarak sicile geçirmesiyle, yani vakfiyenin kânu-nen geçerli kılınmasıyla, ne vakfeden, ne vârisler ne de başka şahıslar bunu değiştiremez, bozamaz ve yasa dışı işler yapamazlar. Hatta bu konuda bazı vakfiyelerde vâkıfın şartlarına riayet edilmemesi ve yasadışı işler yapılması halinde bedduâlar dahi bulunmaktadır.

Vakfiyeler vakıf eserlerin, şehir ve kasabaların, şahısların geçmişine tanık olmaları bakımından çok değerli belgelerdir.

B- Kıbrıs Vakıflarının Geçmişi, Bugünkü Durumu ve Vakıfların Yönetimi

1571 yılında Kıbrıs’ın Osmanlılarca fethinden sonra Türkler tarafından adada kurulan vakıflar, Kıbrıs’ta Türk toplumunun varlığını sosyal, ekonomik ve kültürel yönden kanıtlayan en önemli varlıkların başında gelir. Fetih hareketiyle birlikte Kıbrıs’ta vakıf geleneğini sürdürme düşüncesi kısa zamanda Türk anlayış ve geleneğinin süratle adada yayılmasına ve çok değerli eserlerin ortaya çıkmasına önayak olmuştur.

Adanın, yaklaşık dört asır öncesi içinde bulunduğu esâret havasını dağıtıp, hak ve adalet prensiplerine dayanan bir idare sistemini gerçekleştiren Türkler, aynı zamanda hayırseverlik ve bağış yapma anlayışı ile özverisinin doğal bir sonucu olarak Kıbrıs’ta vakıf geleneği ve kurumunun da temelini atmışlardır.

1571 Kıbrıs fetih harekâtıyla adada temeli atılan vakıflar, daha ilk yıllarda îfa ettiği dinî hizmetlerin yanı sıra, toplumsal düzenin gerekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda hizmetler vermek suretiyle kendisini kısa bir zamanda göstermiştir.

Vakıflar Kıbrıs Türkü’nün en eski, tarihî ve köklü varlıklarıdır. Bu yönüyle vakıflar, Kıbrıs Türk toplumunun tarihî geçmişini ve ada üzerindeki hak ve hâkimiyetini kanıtlayabilen yegane varlığı, toplumsal hüviyeti ve geleceğine olan inancının dayanağı ve en önemli güç kaynağıdır.

Kıbrıs’ın fethini takibeden yıllarda kurulup bugüne kadar devam eden vakıfların yönetimi, Kıbrıs’ta

kurulan “Evkâf İdaresi” tarafından yapılmıştır. Bu yönüyle Evkâf İdaresi, Kıbrıs Türkü’nün en eski, tarihî ve köklü kuruluşudur. Kıbrıs’taki Türk varlığının korunmasında ve Kıbrıs davasının bugünkü aşamaya ulaşmasında Evkâf İdaresi’nin büyük katkıları ve rolü olmuştur. Bu yönüyle bakıldığında Kıbrıs Türklüğünün varlığına kastedilen dönemlerde sağladığı sosyal, dinî, kültürel ve ekonomik katkılarla Kıbrıs Türk halkının özünden hiçbir şey kaybetmeden bugünlere kadar gelmesinde büyük rol oynamıştır.

Kıbrıs’ın Osmanlı Devleti yönetiminde bulunduğu 1571 yılından, İngilizlere kiralandığı tarih olan 1878 tarihine kadar Kıbrıs vakıfları *Ahkâmü’l-Evkâf’a* göre yönetilmiştir. 1826 yılına kadar nâzır ve mütevelliler, 1878’e kadar da Evkâf-ı Hümayûn Nezâreti tarafından atanan bir muhasebeci tarafından vakıfların işleri yürütülmüştür.

Kıbrıs vakıfları 1878’den 1915 yılına kadar Türkiye’deki Evkâf Nezâreti’nce Kıbrıs Türkleri arasından seçilen bir temsilci ve İngiliz yetkililerince tayin edilen bir delege tarafından idare edilmiştir. 1915 yılında İngilizler Türk temsilciliğini iptal etmişler ve kendileri tarafından tayin edilmek üzere bir Türk ve bir İngilizden oluşan iki evkâf delegesi sistemini kurmuşlardır. Bu değişiklik, Kıbrıs vakıflarının Türkiye ile olan bağlantısını tamamen koparmıştır. 1928 yılında ise Kıbrıs Evkâf Dairesi, Kıbrıs Koloni Hükûmeti’ne bağlanmış ve evkâf resmî bir hükûmet dairesi şekline sokulmuştur.

1928 Kıbrıs Konvansiyonu çerçevesinde Kıbrıs evkâfının bir İngiliz ve bir Türk tarafından Ahkâmü’l-Evkâf’a göre yönetileceği, görevlilerin yetkilerine ve işlerine karışılmayacağı, evkâfa ait kuralların aynen geçerli olacağı ve İngiliz Hükûmeti’nin sadece evkâf mallarının idaresinin teftişini yapacağı hakkında güvence verildiği halde; daha İngiliz hâkimiyetinin ilk günlerinde vakıflar üzerinde bir baskı taktığı uygulamaya konuldu. Vakıflar İdaresi, Türk cemaatinin koparılacak tamamen İngilizler tarafından Kıbrıs

valisi olarak görevlendirilen Sir Ronald Stros’un eline teslim edildi. Stros’un göreve geldikten sonraki en büyük gayesi Kıbrıs’ta Türk cemaatini tamamen susturmak, Türk evkâf murahhasları ile Türk cemaatini karşı karşıya getirmektir. Oysa İngiltere Devleti Lozan görüşmelerinde Türk tarafına, Kıbrıs’taki vakıflarla ilgili gerekli teminatı vermiş, Ahkâmü’l-Evkâf’ın aynen devam edeceğini ve vakıf geleneğinin korunacağını bildirmişti. Fakat Kıbrıs’a tayin edildikten sonra Rumlarla daha sıkı ilişkilere giren Vali Stros’un Rum toplumu ve yöneticileriyle el ele vererek Kıbrıs Türk toplumunun varlığı, köklü kuruluşları ve vakıf mal varlıkları üzerinde başlattığı yağmalama ve parçalama hareketleri kısa bir süre sonra açığa çıkmıştır.

Bu dönemde bir taraftan vakıfların mal varlıkları İngilizler ve Rumlar tarafından sömürülmekte, müftülük ve kadılık kurumları kaldırılmaya çalışılmakta, vakıf gelirlerinden Türk okullarına verilmesi gereken yardımlar kesilmekte, diğer taraftan da öşür hakları lağvedilmekteydi.

1928 yılında Buckingham Kraliyet Sarayı’nda İngiliz Kralının Has Meclisi’nde, “Kıbrıs’taki Müslüman Mallarının İdaresi Fermân-ı Kanûnîsi” adı altında Kıbrıs’taki vakıf mallarının yönetimi, camiler, İslâm mezarlıkları, mektepleri ve diğer dinî müesseselerin idaresi hakkında bir ferman çıkartılmıştır. Bu fermana göre Kıbrıs valisi, İngiliz Hükûmeti’nin onayıyla zaman zaman Kıbrıs’ta bulunan camileri, mezarlıkları, İslâm okullarını ve diğer dinî müesseselere ait bütün malları, paraları ve araziye idare ve onlara nezâret etmekle görevli biri Müslüman olmak üzere iki kişiyi evkâf murahhası olarak tayin etmekle yükümlü olacaktır. Ayrıca, İslâm dininde olanların mallarını idare ve onlara nezâret etme görevi ile mükellef murahhasların işlerini yürütebilmeleri için Kıbrıs’ta “Evkâf Dairesi” adıyla bir daire kurulacak ve bu daire bir hükûmet dairesi olarak görev yapacaktır. Murahhaslar, görevlerini yaptıkları sırada ve Evkâf Dairesi’ne ait bütün konularda valinin nezâreti altında bulunacaklardır. Evkâf Dairesi’nin geliri, Kıbrıs’ın diğer gelirle-

rinden ve diğer paralardan ayrı tutulacaktır. Ayrıca bu gelirler Evkâf Dairesi'nin devamı hususunda vali tarafından onaylanacak masraflar çıkartıldıktan sonra murahhaslar tarafından idare olunan vakıf mallarının idâmesi, imarı, Kıbrıs Türk cemaatinin dinî ihtiyaçları ve eğitimi için kullanılacaktır. Murahhaslar ve Evkâf Dairesi memurları diğer memurlar gibi hükûmet memuru sayılmayacaklar ve maaşları Evkâf Dairesi'nin gelirlerinden ödenecektir.

Kıbrıs'taki Müslüman Mallarının İdaresi Ferman-ı Kanûnisi'ne göre vakıf kurmak isteyenler, öncelikle şer'îye hâkimine mürâaat edip vakfiyeyi tasdik ettirdikten sonra, ilgili deftere kaydettirecektir. Daha sonra vakfiye, murahhaslar tarafından incelenecek ve uygun bulunursa tapuya şerh verilmek üzere bir nüshası gönderilecektir. Usûle göre kaydedilecek vakfiyeler feshedilemez sayılacak, böylece bir kişi bir malını vakfettikten sonra, kendi kurduğu vakfı feshetmeye yetkisi olmayacaktır. Vakıfların, önceden İstanbul'daki Evkâf Hazinesi'ne gönderilen gelir fazlası paralar evkâf-ı mezbûta gelirlerine dahil olacak ve bu gelirlerin bir parçasını oluşturacaktır.

1 Ocak 1929 tarihinde yürürlüğe giren bu ferman, bütün vakıf malları ile bundan sonra kurulacak vakıfların mallarını ve gelir fazlalıklarını da Evkâf İdaresi gelirlerine dahil etmekte ve böylece Evkâf İdaresi bir hükûmet dairesi olmasına karşılık kendi bütçesi ve murahhasların yönetimi ve İngiliz valinin denetiminde bir kurum haline getirmektedir. Böylece İngiltere'nin sömürge rejmiyle yönettiği Kıbrıs adasında, Müslüman mallarına ve vakıflarına yasalarla el koyma, sömürme ve yönetme taktiği yürürlüğe girmiştir. Bu ferman ve daha sonra bu ferman esas alınarak çıkartılan emir-nâmeler, Kıbrıs Türk toplumunu son derece tedirgin etmiş ve kaygılandırmıştır. Evkâf anlayışı ve kutsallığının özüne indirilmiş bir darbe olarak nitelendirilen bu uygulamalar, Evkâf İdaresi'ne bir çekidüzen ve resmi bir daire statüsü verilme izlenimi yaratılmak suretiyle Kıbrıs Türk toplumunun kutsal varlıklarına yıllar boyu sürecek derin yaralar

açmıştır. Kilise mallarına ve bu malların yönetimine hiçbir şekilde müdahale edilmediği halde vakıf mallarının yönetimi ve gelirlerine İngilizler tarafından yapılan müdahale daha sonra etkilerini göstermiş ve Türk toplumunun en köklü varlıkları olan vakıflara ağır darbeler indirmiştir. 1929 yılında bir oldubitti ile Kıbrıs Müftülüğü de lağvedilerek Müslümanların din işlerini görmek üzere Evkâf murahhaslarının maiyyetinde "Fetvâ Emîni" adı altında bir makam ihdas edilmiştir.

Kıbrıs Türk toplumuna temel ve taban teşkil eden vakıfların doğal olarak kurumlaştırdığı Evkâf İdaresi, İngiliz sömürge yönetiminin bütün baskılarına rağmen Kıbrıs'ta Türk toplumunun siyasî mücadelesinin çatısını oluşturmuş, Evkâf'a murahhas olarak tayin edilen Türk yöneticileri her şeye rağmen bir mesned, dayanak hatta kurtarıcı niteliğinde yaklaşımlarda bulunmuşlardır.

Evkâf İdaresi 1955 yılına kadar tamamen bir Koloni Hükûmeti organı haline dönüştürülmüştür. Bu dönemde de herşeye rağmen Evkâf'ın Türk toplumuna büyük hizmet ve katkıları olmuş, Kıbrıs Türklerinin toplumsal ihtiyaçlarını karşılama örgütü olarak görev yapmıştır. Vakıf şartlarına uygun olarak yeni cami yapımı ile mevcut camilerin tamir ve idare masraflarını üstlenmiş, Türk toplumunun hemen hemen tüm eğitim masraflarını karşılamıştır. Türk okullarının inşaat, idâme ve öğretmen maaşlarının büyük bir kısmını Evkâf finanse etmiş, öğrencilere burslar vermiş, yeni lise binalarının yapımını üstlenmiştir. Ayrıca şer'îye mahkemelerinin organize ve finansesini yapmış, belediye işlerini büyük ölçüde yerine getirmiş, esnaf ve köylülere çeşitli krediler vererek destek olmuştur.

Evkâf İdaresi'nin bir hükûmet dairesi haline getirilmesi ve vakıf mallarının yönetimine el konması, Türk toplumunun da birbirine kenetlenmesini sağlamış, Evkâfın kayıtsız ve sartsız olarak tamamıyla Türk toplumuna devredilmesi için çalışmalar başlatılmıştır. "Evkâfı Kurtarma Kampanyası" adı verilen kampanya

çerçevesinde Türk cemaatinin önde gelen şahsiyetlerinin kurdukları çeşitli heyet ve birliklerle haklı davalarını Kıbrıs içinde ve dışında anlatmaya, mücadele etmeye başlamışlardır. Bu çerçevede İngiliz Hükûmeti'ne çeşitli telgraflar çekilmiş, bu telgraflarda "Evkâfın kayıtsız ve şartsız olarak Türklere teslim edilmesine kadar mücadeleye devam" edileceği belirtilmiştir.

Kıbrıs Millî Türk Birliği tarafından açılan "Evkâfı Kurtarma Kampanyası" ile gerek Kıbrıs halkına, gerekse İngiliz yöneticiler ile yurt dışındaki çeşitli kurum ve kuruluşlara Kıbrıs Türk toplumunun haklı davaları anlatılmaya başlandı. Vakfedilmiş malların, Evkâf Kanunu nazarında aynı zamanda dinî bir hüviyet taşıdığı, İngiliz yöneticilerin, Müslümanların hâ-misi rolünü oynayarak evkâfın yönetimine el koymalarının yanlış olduğu ve en azından Kıbrıs'taki diğer toplumlara tanınan dinî, toplumsal ve iktisadî serbestiyet haklarının Türk toplumuna da tanınması, camiler, okullar ve vakıfların yönetiminin Türk toplumuna verilmesi her fırsatta dile getirildi.

6 Şubat 1955 günü Kıbrıs Millî Türk Birliği tarafından Lefkoşe'de bir "Evkâf Mitingi" düzenlendi. Hükûmetin Evkâf konusunda izlediği tutumun doğru olmadığı, bugüne kadar İngiliz Hükûmeti'ne Türk toplumu tarafından gösterilen sadakate karşılık evkâfın yönetiminin Türklerin elinden alındığı, Rumların adada yükselmesinin kilise malları sayesinde olduğu, oysa evkâfın yönetiminin Türk toplumunun elinden alınmasıyla Türklerin adadaki güçlerinin zayıfladığı, vakıfların bakımsız kaldığı, vakfedilen paraların bankalarda hiçbir işe yaramadığı anlatılarak Evkâfın Türk toplumuna devredilemesi istendi.

19 Mart 1955 günü ise Türk Evkâf Murahhası Fuat Sami Bey tarafından Evkâfın durumu hakkında geniş bir basın toplantısı düzenlendi. Aynı tarihte İngiltere gezisini tamamlayarak adaya dönen Kıbrıs'ın İngiliz Valisi Sir Robert Armitage, İngiltere Sömürgeler Bakanlığı ile yaptığı çeşitli temaslarda Kıbrıs Türk toplumunun en önemli davası olan Evkâf'ın yönetimi ve bu konuda yapılacak yeni yasa değişik-

liğini görüştüğünü ve yeni bir Evkâf yasasının hazırlanması konusunda görüş birliğine varıldığını bildirdi. Bu aşamalardan sonra vali tarafından 12 Mayıs 1955 tarihinde Türk toplumunun ileri gelenleri ile Evkâf'ın geleceğiyle ilgili bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda edildiği sonuçlar ışığında uzun süreli bir değerlendirme aşamasından sonra "Evkâf'ın Türk toplumuna teslim edilmesine yönelik yasa" hazırlandı. Bu yasanın asıl gayesi: Senelerden beri Türk toplumunun Kıbrıs'ta verdiği en büyük mücadelesinin çözüme kavuşturulması, bu çerçevede vakıflarla ilgili kanunları teke indirmek ve bazı emniyet tedbirlerine tabi olmak üzere Kıbrıs'taki vakıf mallarını Türk toplumunun kendi arzularına göre seçilmiş temsilcilerin kontrol ve idaresine vermektir.

Hazırlanan yasa tasarısı Kıbrıs Resmî Gazetesi'nin 22 Temmuz 1955 günkü sayısında "Vakıflara Dair İslâm Mukaddes Kanunu ile Müslümanların Dinî Emvâlinin İdaresiyle İlgili Kanunu Tadîl Eden ve Birleştiren Kanun" adıyla yayınlandı. Buna göre vakıflar, Türk toplumundan seçimlerle iş başına getirilecek 15 üye ile tabii üyeler olan müftü ve daha önce görev yapan Türk evkâf murahhasından oluşacak bir "Yüksek Meclis" ve bunun altında da yine üyeler arasından seçilen 7 kişiden oluşacak bir "İcrâ Komitesi" ve Yüksek Meclis tarafından secilecek bir "Evkâf Müdürü" tarafından yönetilecekti.

Yüksek Meclis ile İcrâ Komitesi'ni oluşturacak üyelerin tespit edilmesi için 29 Ocak 1956 Pazar günü "Evkâf Seçimleri" adı altında seçimler yapıldı. Bu seçimler sonucu Evkâf Yüksek Meclisi Başkanlığı'na Dr. Fazıl Küçük, Başkan Yardımcılığı'na Avukat Osman Örek, İcrâ Komitesi Başkanlığı'na Faiz Kaymak, İcrâ Komitesi üyeliklerine de Dr. Niyazi Manyera, Dr. Orhan Müderrisoğlu, A. M. Berberoğlu, Ahmed Raşit Mustafa, Salih Kanat ve Fedai A. Ferit göreve getirildiler.

Evkâfın kayıtsız ve şartsız olarak Türk toplumuna devredilmesi için verilen mücadeleler, 15 Nisan 1956 Pazar günü Evkâf İdaresi binasının direğine

Türk bayrağının çekilmesiyle son bulmuş, yasal olmayan uygulamalarla yönetimine el konulan vakıf malları artık resmen Türk toplumunca seçilen temsilcilerin yönetimine bırakılmıştır. Bu tarihten itibaren vakıf malları Yüksek Meclis adına kaydettirilmiş, ayrıca köy camilerinin mallarını idare etmek için “Yüksek Meclis”e karşı sorumlu olan “Köy Cami Komisyonları” kurulmuştur.

1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti’nin kurulması üzerine Cumhuriyet Anayasası’na göre tüm vakıf işleri Türk Cemaat Meclisi’ne verilmiştir. 12 Nisan 1961 tarihinde “*Vakıflar ve Din İşleri Dairesi Teşkilat Kanunu*” yürürlüğe girmiş ve Evkâf Dairesi ve mülhak vakıflar 13 Ekim 1970 tarihine kadar bu kanun çerçevesinde ve bir müdür idaresinde Türk Cemaat Meclisi İcra Heyeti’ne bağlı bir birim olarak yönetilmiştir.

Bu dönemde Evkâf İdaresi tüm din görevlileri ile müftülük personelinin ödeneklerini, Müftülük Dairesi’nin masraflarını, dinî tesislerin inşaat, tamirat, tefriş ve diğer ihtiyaçlarını karşılamış, evkâfın iktisadî fonksiyonunun önemi gitgide ortaya çıkmış ve özellikle turizm ile tarım sektöründe yatırımlar yapmaya başlamıştır. Ayrıca sosyal kurum ve kuruluşlara, yurt dışına eğitim için gönderilen öğrencilere ve işyeri açmak isteyen esnafa Evkâf İdaresi tarafından çeşitli yardımlar yapılmıştır. Böylece vakıflar, Türk toplumunun malî ve ekonomik yapısına olan katkılarıyla Kıbrıs’ta hakettiği yere gelmeye ve aslî görevini üstlenmeye başlamıştır.

15 Nisan 1956’da vakıfların Türk toplumu tarafından devralınmasından sonra ve sosyal devlet anlayışının gelişmeye başlaması ile birlikte geleneksel fonksiyonlarının yanında ada çapındaki emlakî ve çok yönlü fonksiyonları itibarıyla gelirini yükselterek dinî ve sosyal katkılarını arttırabileceği, buna ilaveten toplumun ekonomik yaşantısını büyük ölçüde etkileyerek toplum kalkınmasına katkıda bulunabileceği gerçeği benimsenmiş ve bu tarihten itibaren düzenlenen yasalarla Vakıflar İdaresi’ne dinî ve sosyal görevlerin yanı sıra iktisadî alanda da görevler verilmiştir. Bu suretle

Vakıflar İdaresi, Kıbrıs Türk toplumunun ilk iktisadî kamu kuruluşu olarak faaliyete geçmiştir. Bu çerçevede malî, ticarî, sınaî ve ziraî teşebbüslerde bulunmak, işletmeler kurmak, mevcut işletme ve şirketlere iştirak etmek gibi görevleri üstlenmiştir.

1960 yılında kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası’na göre vakıf müessesesi ve Ahkâmü’l-Evkâf aynen tanınmıştır. Anayasa’nın 110. maddesinin 2. fıkrasında da belirtildiği gibi vakıflarla ilgili tüm işlem ve yetkiler Türk Cemaat Meclisi’ne devredilmiştir. Anayasa’nın ilgili hükmü şöyledir:

“Vakıf müessesesi ve Ahkâmü’l-Evkâf bu Anayasa’ca tanınır. Vakıf müessese veya tesisini veya vakıfları veya camileri ve herhangi diğer bir İslâm dini müessesesine ait mallar da dahil olmak üzere herhangi vakıf malları ilgilendiren veya herhangi bir suretle bunlara tesir eden bütün konular, münhasıran Ahkâmü’l-Evkâf ve Türk Cemaat Meclisi’nce çıkarılan veya yapılan kanun ve nizamnâmelere tâbidir ve bunlara göre ve bunlar gereğince idare olunur ve hiçbir teşriî, icraî veya herhangi diğer bir muamele bahis konusu kanunları ve nizamnâmelerini ihlal edemez veya onlara üstün gelemmez veya müdahale edemez.”

Bu madde ışığında 21 Nisan 1961 tarihinde hazırlanan “*Vakıflar ve Din İşleri Teşkilat Kanunu*”, Kıbrıs Türk vakıf işlerine yön vermiş, 1970 yılında hazırlanan yeni yasaya kadar vakıf işlemleri bu kanuna göre yürütülmüştür.

1970 yılında çıkartılan “*Vakıflar ve Din İşleri Dairesi Teşkilat Kuralı*” ile Vakıflar İdaresi’nin iktisadî fonksiyonu daha da genişletilmiştir. Bu çerçevede iktisadî faaliyetlerden elde edilecek gelirlerle hem din işlerinin gerektirdiği giderleri, hem de sosyal devlet anlayışının gelişmesi ile azalan sosyal fonksiyonlarını finanse edip yeni yatırımlara imkân tanımak, işletmecilik faaliyetlerinde bulunmak ve toplumun kalkınmasına öncülük etmek, Vakıflar İdaresi’nin en büyük hedefi olmuştur.

Vakıflar İdaresi bu dönemde iktisadî fonksiyonlarının yanı sıra tüm din görevlilerinin her türlü maaş ve ödenekleri ile dinî tesis inşası, tesisi, tamiri ve tefrişi işlerini de üstlenmiştir.

20 Temmuz 1974'ten sonra da Vakıflar'ın kuruluş ve teşkilatı esas itibariyle değişmemiş, ancak kendi içerisinde bazı servis ve şubelerinde yeni gelişmeler olmuştur. Bu dönemde de ekonominin her sektöründe toplumu bekleyen büyük işler olduğunu ve bunların özel şahıslar yanında devlet ve kamu kuruluşları ile birlikte ele alınması gerektiğine inanan Vakıflar İdaresi, kendi mülkiyetinde olan tarımsal arazilerle turistik tesisleri bizzat işletme yönüne gitmiş, emlakı ise kısa ve uzun vadeli kiralama yoluyla gelirlerini artırmak için çalışmalar yapmıştır.

20 Temmuz 1974 Barış Harekâtı'ndan sonra Vakıflar İdaresi'ne ait emlakın büyük bir kısmı Kıbrıs Rum Kesimi'nde yani Güney Kıbrıs'ta kalmıştır. Adet itibariyle ortalama % 44'ü, gelir kaynakları itibariyle de ortalama % 63'ü Güney'de kalan ve çok kısa zamanda, hiçbir yatırım gerektirmeden yüksek gelir getiren ve yatırımlar için finans kaynağı niteliği taşıyan emlak ve araziye karşılık, Kuzey'de Rumlardan kalan ve çoğunluğunu kilise emlakının oluşturduğu emlak ve araziden Vakıflar İdaresi kısa zamanda gelir elde edemediği gibi işletmeye açmak için büyük paralar harcamak zorunda kalmıştır. Güney'de kalan vakıf mallarına eş değer olarak Kuzey'de tahsis edilen emlak ve arazinin gelir getirir nitelikte olmaması, harap bir durumda bulunması, tamiri ve işletilebilir duruma gelebilmesi için büyük yatırımlara gerek duyulması, çoğunun giderlerinin gelirlerinden fazla olması nedeniyle zarar etmesi, bir kısmının Güney'den gelen göçmenlere devlet tarafından tahsis edilmesi ve dış pazarlar ile ulaşım nedeniyle vakıfların kontrolü dışındaki faktörlerden dolayı işletilememesi sonucu Vakıflar İdaresi'ne tatminkar bir gelir getirmemiştir.

Bütün bunlara rağmen Vakıflar İdaresi, adadaki varlığına kasdedilen dönemlerde dahi sağladığı sosyal, dinî, kültürel ve ekonomik katkılarıyla Türk toplu-

munun özünden hiçbir şey kaybetmeden bugünlere ulaşmasını sağlayan Kıbrıs'taki en büyük kuruluştur. Kıbrıs'ta bulunan tarihî eserlerin büyük çoğunluğu Vakıflar'ın kontrolü altındadır. Vakıf yoluyla vucuda getirilen cami, mescit, okul, çeşme, sarnıç, su kemerleri, spor tesisleri, hanlar, hamamlar ve daha nice hayır kuruluşları Vakıflar İdaresi tarafından yaşatılmakta ve gelecek nesillere ulaşması için gayret gösterilmektedir. Sahip olduğu emlak ve arazi ile Türk toplumunun Kıbrıs'taki toprak politikasında en büyük dayanağı ve garantörü konumundadır. Ayrıca işletmeye açtığı iktisadî kuruluşlar, oteller, turizm tesisleri ve çiftlikler ile kiraya verdiği emlak ve araziden elde ettiği gelirlerle Türk toplumunun kalkınmasına öncülük etmektedir.

Bugünkü statüsü bakımından Kıbrıs Vakıflar İdaresi; Ahkâmü'l-Evkâf, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası ve 31/1970 sayılı Vakıflar ve Din İşleri Teşkilat Kanunu'na göre devamlı mevcudiyeti olan, resmî mührü bulunan, ayrı tüzel kişiliğe sahip anayasal bir kuruluştur. Aynı tüzel kişiliğe sahip diğer bir kuruluş da Kıbrıs Müftülüğü'dür. Tarihî ve Klasik vakıf fonksiyonlarının yerine getirilmesinin yanı sıra ekonomik faaliyetleri de yerine getiren Vakıflar İdaresi, bu gayeye yönelik işler için yeniden teşkilatlandırılmış, devlet mekanizmasında mevcut bürokratik engellerin ortadan kaldırılıp modern işletmeciliğin gerektirdiği çabuk karar alma ve uygulama sürecine geçebilmek için özerk bir kuruluş haline getirilerek bir başkan ile en az 4, en fazla 6 üyeden oluşan bir İdare Heyeti'ne bağlanmış; din işleriyle emlak ve işletmecilik faaliyetlerinin daha etkin bir şekilde sürdürülebilmesi için Vakıflar İdaresi ile Müftülük birimleri aynı tüzel kişilik altında ayrı birimler olarak oluşturulmuştur. Bu çerçevede Vakıflar İdaresi'nin görevleri şunlardır:

- 1- Tüm mazbut emlakı asâleten idare, idâme ve inkişaf ettirmek,
- 2- Mülhak vakıfları idare ve kontrol etmek, gelişmelerini sağlamak,
- 3- Vakıflara ait tarihî ve mimarî eserlerin tamir, bakım ve muhafazasını yapmak,

4- Gerek vakfiyelerde, gerekse kanun, tüzük ve diğer mevzuâtla tespit edilen hayır hizmetlerini yerine getirmek,

5- Kendi gelir kaynaklarını en verimli şekilde kullanarak, Türk toplumunun iktisadî ve sosyal kalkınmasına dönük çalışma yapmak,

Bu sebeple bir Genel Müdürlük idaresi altında İdarî, Malî, İşletme ve Araştırma, İnşaat ve Emlâk şubeleri oluşturmuş ve idarî kadroları genişletilmiş ve tüm programları ile faaliyetleri devletin kontrol organlarının denetimine tabi kılınmıştır.

Bu çalışmada Kıbrıs Vakıflar İdaresi Genel Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan Osmanlı dönemine ait 54 adet Şeriye Sicil Defteri, 9 adet İngiliz Dönemi Şeriye Sicil Defteri, şeriye sicil geleneğinden sonra şeriye sicilleri yerine mahkemelerce tutulan zabıt defterlerinden I No'lu Zabıt Defteri, 7 adet Vakfiye Defteri ve 7 adet de transkripsiyonlu Vakfiye Defteri taranmış, çalışma sonucu Kıbrıs'a ait 608 adet vakfiye tespit

Aynı tüzel kişilik içerisinde yer alan Kıbrıs Müftülüğü ise; tüm dinî hizmetleri yürütmek, camilerin ve dinî tesislerin bakım ve idamelerini sağlamakla görevlendirilmiştir.

Vakıflar İdaresi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde devlete yük olmadan kendi bütçesini hazırlayan kendi personelinin emeklilik de dahil olmak üzere tüm malî haklarını karşılayan; Kıbrıs Rum Kesimi ve İngiltere başta olmak üzere diğer birçok devlet tarafından müstakil olarak tanınan bir kuruluştur. Ayrıca vakıflarla ilgili tüm kayıtların ve vakfiyelerin hemen tamamının kendi arşivinde bulunması açısından da ayrı bir önem taşımaktadır.

*

edilmiştir. Bu vakfiyeler, tarihî kronoloji gözetilerek sıraya konulmuş, her birine müteselsil sıra numarası verilmiştir. Vakfiyelerin hangi kaynaktan alındığı hazırlanan tablonun "Referans No" bölümünde gösterilmiştir. Vakfeden şahsın ismi ve vakfiyenin tarihi "Vakfın İsmi" bölümünde belirtilmiş, "Mal Varlığı" bölümünde ise; vakfa ait mal varlığının bulunduğu yer ile vakfın mallarının dökümü verilmiştir.

İ K İ N C İ B Ö L Ü M

H. 1246 (1831) TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİ'NE GÖRE KIBRIS'IN NÜFUSU

H. 1246 (1831) TARİHLİ KIBRIS NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE KIBRIS'IN NÜFUSU*

I- Kıbrıs'ın, Kazâlarına Göre Toplam Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu ve Yüzde Oranları

Kazâ	Müslim	%	Gayr-i Müslim	%	Yekûn
Kıbrıs (Genel Toplam)	15.585	34.4	29.780	65.6	45.365
Lefkoşa	3511	60.8	2264	39.2	5775
Dağ	396	15.6	2149	84.4	2545
Değirmenlik	578	18.6	2523	81.4	3101
Omorfa	586	23	1935	77	2521
Dibkarpas	696	37	1171	63	1867
Magosa	372	26	1064	74	1436
Leymason	480	22	1745	78	2225
Piskopi	408	41	596	59	1004
Gilan	288	23	968	77	1256
Evdim	484	42	669	58	1153
Girinye	792	25	2330	75	3122
Baf - Kukla	1462	39	2324	61	3786
Lefke	673	26	1922	74	2595
Tuzla	1785	32	3766	68	5551
Mesarye	1966	38	3160	62	5126
Hırsofi	1108	48	1194	52	2302

*"Kıbrıs Mutasarrıflığı Evrak ve Defter Kataloğu"ndaki 40-43 numaralı defterler esas alınmıştır.

II- Müslim ve Gayr-i Müslimlerin Kazâ ve Köylere Göre Nüfus Dağılımı

Lefkoşe'deki Misafir, Firarî, Muhâcir vs.'nin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
LEFKOŞA	483	—	483
Firariler	57	—	57
Hanlarda ikâmet edenler	27	—	27
İkamet şeklinde misafir	202	—	202
Kıbrıs kadısının etbâ'ı	6	—	6
Kıbrıs muhassılının etbâ'ı	59	—	59

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Kıbrıs muhassılının kavvasları	29	—	29
Kıbrıs muhassılının tüfenkçileri	33	—	33
Kıbtîyân	43	—	43
Ömeriye M. (Mora Muhacirleri)	27	—	27

Lefkoşa Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
LEFKOŞA	3028	2264	5292
Abdiçavuş M.	128	—	128
Arabahmedpaşa M.	323	—	323
Arablar Câmii (/Yahyapaşa) M.	52	—	52
Aya Andoni M.	—	255	255
Aya Fanoromani M.	—	441	441
Aya Kaşano M.	—	237	237
Aya Luka M.	—	132	132
Aya Sava M.	—	198	198
Aya Sofya M.	396	—	396
Aya Yani M.	—	252	252
Baş (/Tribyodi) M.	—	439	439
Debbağhâne M.	150	—	150
Ebukâvıkpaşa M.	336	—	336
Ermeniyân M.	—	114	114
Haydarpaşa M.	107	—	107
İbrahimpaşa M.	208	—	208
İplikpazarı M.	20	—	20
Kafesli (/Alatyodise) M.	—	196	196
Karamanzâde M.	42	—	42
Korkudefendi M.	64	—	64

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Mescid-i Mahmudpaşa M.	181	—	181
Nevbethâne M.	108	—	108
Ömeriye M.	329	—	329
Tahte'l-kal'a M.	213	—	213
Tophâne M.	84	—	84
Yenicami M.	287	—	287

Dağ Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
DAĞ	396	2149	2545
Ağrocipye	—	7	7
Analyonda	14	34	48
Anaya	—	21	21
Aplic	—	19	19
Aradyu	24	27	51
Argadez	—	37	37
Aşağı Deftere	15	24	39
Aşağı Lakatamya	29	80	109
Aya Demet (/İncirli)	—	114	114
Aya Marina (/Maşara Manastırı)	—	34	34
Aya Pifan	—	13	13
Aya Varvara	—	116	116
Aya Vasil	15	19	34
Aya Yani Malunda	—	18	18
Ayos Drimitya	—	28	28
Ayos Vavatsinya	—	70	70
Balcı Ayazma	—	71	71

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Dirimitya	—	36	36
Engomi (/Yukarı/Pano İncirli)	21	51	72
Farmaka	—	62	62
Fikardo	—	14	14
Gönyeli	82		82
Guri (/Vorri)	—	32	32
İkliro	—	97	97
Kadalyonda	11	—	11
Kamya	—	49	49
Kanbi	—	34	34
Kapades	—	60	60
Kato Moni	—	17	17
Koçyat	17	—	17
Lazanya	—	19	19
Litronda	20	149	169
Malunda	—	32	32
Mamari	—	32	32
Marki	15	—	15
Matyat	54	29	83
Merika	—	31	31
Mitsero	—	27	27
Odu (/Orta)	16	60	76
Palahor	—	79	79
Palyemedoho (/Paleometokhi)	—	85	85
Pera	—	114	114
Piskopiyo	—	27	27
Şillura	29	36	65

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Vavatsinya	20	33	53
Yerolakko	4	73	77
Yukarı Deftere	10	98	108
Yukarı Lakatamya	—	41	41

Değirmenlik Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
DEĞİRMENLİK	578	2523	3101
Abohor	95	—	95
Alamra	—	48	48
Anye Milye	—	42	42
Aya Sezomeno (/Aya Sozemene)	34	33	67
Aya Androniko M.	—	183	183
Palırkodise	—	92	92
Büyük Kaymaklı (/Mesokelepsi)	8	198	206
Çeri (/Atesri)	—	64	64
Dali	—	176	176
Değirmenlik (Merkez)	4	—	4
Delicipo	—	20	20
Dimbu (/Dinbu)	7	66	73
Eğlence	5	52	57
Eksomatos	—	83	83
Harcodisse M.	—	139	139
İpsomolof	6	72	78
İstrovillo	—	147	147
İşa	—	76	76
Kalavaç	29	—	29

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Kato Rosiye M.	—	41	41
Kırklar Tekkesi (Lefkoşa)	5	—	5
Korno	—	69	69
Koşi	7	—	7
Kuru Manastır	18	—	18
Küçük Kaymaklı (/Omorfide)	37	45	82
Luricine (/Buricina)	104	25	129
Mallora	—	4	4
Mallora Manastırı	—	9	9
Margo	13	9	22
Minareli (/İnyohorko)	45	65	110
Mosfilidi	—	54	54
Nisuz (/Dizdar)	—	35	35
Palıkitre	49	34	83
Pano Rosiye M.	—	102	102
Piroi	21	15	36
Polidiko	—	33	33
Potamya	35	25	70
Sevda	—	23	23
Sirkanya M.	—	58	58
Tabe ve Limya	10	69	79
Tarhun (/Tirhon)	29	35	64
Trahona (/Kızılbaş)	—	46	46
Voni	—	116	116
Yenice	17	—	17
Yerahorko	—	51	51
Yeri	—	69	69

Omorfa Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
OMORFA	586	1935	2521
Akaça	49	116	165
Alisino	—	19	19
Alona	—	49	49
Angolem	25	—	25
Arkacı	49	73	122
Aska	—	27	27
Aspromeliti	—	64	64
Aşağı Zodya (/Kato Zodya)	—	61	61
Avlona	—	27	27
Aya Marina	—	9	9
Ayarini	—	7	7
Denya	17	8	25
Elya	120	17	137
Filya	—	33	33
Gaziviran (/Kadıvıran)	19	2	21
Hırsilyo (/Horsilyo)	2	31	33
İflori	3	—	3
İfterikoi	—	23	23
İkselyari	—	4	4
Kannavya	—	34	34
Kanohorko	—	64	64
Kaput	4	61	65
Kato Kopya	—	85	85
Kire	—	52	52
Kotrafa	43	—	43
Lagudera	—	23	23

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Livadya	—	22	22
Livatya (/Sirkanahori)	—	4	4
Masari	—	4	4
Meniko	16	105	121
Nikidari	—	8	8
Nikide (/Nicida)	11	22	33
Omorfa (Merkez)	31	375	406
Orunda	24	46	70
Palahor	—	70	70
Pendaya	—	11	11
Perestorona (/Perustorana)	98	77	175
Petre	53	86	139
Planadisdase	—	39	39
Polidiko	—	25	25
Potami	8	12	20
Prasko (/Praşkü)	6	41	47
Sarandi	—	18	18
Vizaca	8	11	19
Yukarı Zodya (/Ana Zodya)	—	70	70

Dibkarpas Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
DİBKARPAS	696	1171	1867
Ardana	—	35	35
Aya İliye	—	34	34
Aya Simyo	30	—	30
Aya Todro	31	34	65
Ayandroniko	62	55	117

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Ayistat (/Aya Eystathios)	12	—	12
Davros	—	13	13
Dibkarpas (Merkez)	—	182	182
Dutlaka [/Vudilaka]	—	22	22
Eftakomi	10	53	63
Kalaburnu	83	—	83
Kalatya	111	—	111
Kasdirga	—	59	59
Kilanemoz	7	10	17
Kiridya	16	—	16
Kom-i Kebir	26	64	90
Koroviya	65	—	65
Kumyalık	7	67	74
Legonarisso	—	103	103
Litronkomi	26	25	51
Livati	43	9	52
Milanarka	12	19	31
Monarka [/Motarfa (?)]	6	—	6
Neda	—	19	19
Ovokoros	16	—	16
Padriç	2	53	55
Pladanisso	70	4	74
Tirkomi	37	164	201
Topcu	13	—	13
Vasili	11	—	11
Vavlos	—	33	33
Vokolyo	—	22	22
Yalusa	—	74	74
Yerani	—	18	18

Magosa Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
MAGOSA	372	1064	1436
Aya Memno	—	89	89
Aya Nikola M.	—	84	84
Aya Prasko M.	—	40	40
Aya Serki	44	143	187
Aya Zoni M.	—	90	90
Derinya	—	135	135
Engomi	—	41	41
Fannaro	—	71	71
Gügercinlik (/Aşarido)	12	42	54
İstavro M.	—	56	56
Limye	—	162	162
Magosa Kalesi	316	—	316
Paralim	—	111	111

Leymason Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
LEYMASON	480	1745	2225
Abşu	—	46	46
Agridya	—	32	32
Ağro	—	101	101
Akrunda	8	—	8
Alacamescid M.	69	—	69
Arakapa	—	36	36
Armenohor	8	—	8
Arnabud M.	72	—	72
Atrako	—	11	11

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Aya Andoni M.	—	44	44
Aya Atanaş (/Ayatanaş)	4	29	33
Aya Kostantino	—	20	20
Aya Napa M.	—	223	223
Aya Pavlo	—	33	33
Aya Todro	—	30	30
Aya Yani Ağro	—	45	45
Ayandihona	7	—	7
Azgada	—	35	35
Câmi-i Kebîr M.	83	—	83
Celacı	—	78	78
Dimes	—	25	25
Eftagonya	—	82	82
Fasulla	10	46	56
Filonari	1	13	14
Finikarya	6	13	19
Kado Diyerona	—	5	5
Kado Mili	—	13	13
Kalahorko	—	56	56
Kavilici M.	—	78	78
Lugara	—	34	34
Manağrul	29	23	52
Masikoloni	10	—	10
Mesaitonya (/Mesayidenya)	7	27	34
Miloz	—	18	18
Moni	1	33	34
Oronko	2	13	15

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Palandirye	—	103	103
Palyoklişe [/Peraklişe]	—	16	16
Pano Diyerona	—	55	55
Pendakomo	35	17	52
Pirko	14	23	37
Podamidisse	1	33	34
Prasko	—	55	55
Putayaka	28	—	28
Sanida	—	32	32
Skopedra	1	14	15
Tarhun	—	31	31
Vasa	1	28	29
Yenicami M.	79	—	79
Yermasoya (/Yarmasu)	4	54	58
Zopi	—	42	42

Piskopi Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
PİSKOPİ	408	596	1004
Akrodir	—	66	66
Apeşa	—	23	23
Asomado	6	—	6
Aya Fila	—	111	111
Erimi	2	18	20
Fasur	4	—	4
İspidallı	15	4	19
Kado Çividis	26	—	26

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Kado Polemidya	48	—	48
Kando	33	—	33
Koloş	24	77	101
Korfi	2	35	37
Palodya	2	11	13
Pano Çividis	6	36	42
Pano Polemidya	21	37	58
Paramide	1	17	18
Piskopi (Merkez)	203	91	294
Sodira	—	28	28
Tarhun	12	—	12
Yerasa	—	23	23
Zakaci	3	19	22

Gilan Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
GİLAN	288	968	1256
Aya Mama	—	60	60
Aya Terap	2	44	46
Aya Yorgi	—	36	36
Doro (/Zoro)	8	27	35
Durnar	—	23	23
Gilan (Merkez)	49	192	241
Kado Pladres	—	34	34
Kapilyo	—	29	29

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Koka	10	10	20
Lanya	13	66	79
Limnad	42	42	84
Lof	—	115	115
Mandirya	—	32	32
Monagri	66	13	79
Monyad	12	12	24
Pano Pladres	—	10	10
Perapeki	—	43	43
Siliku	54	25	79
Trimiklini	24	13	37
Vuni	5	142	147
Zinona (?)	3	—	3

Evdim Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
EVDİM	484	669	1153
Alektora	58	—	58
Anoyra	63	34	97
Arçoz	—	79	79
Aya Toma	20	—	20
Ayavras	—	25	25
Cisusa	17	9	26
Dora	—	43	43

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Evdim (Merkez)	95	—	95
Fini	—	48	48
Malya	77	17	94
Omodo	—	131	131
Pahna	32	86	118
Paramal	35	—	35
Pirasko (/Prasyo)	16	17	33
Pissuri	13	73	86
Pladanisa	42	—	42
Podamyo	—	17	17
Vasa	—	90	90
Yerovasa	16	—	16

Girinye Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
GİRİNYE	792	2330	3122
Ağırda	61	—	61
Ağırlaki (/Ağırdacı)	—	29	29
Akmanastır	—	10	10
Anastasiya M. - Lapta	—	147	147
Andifoni Manastırı	—	3	3
Arapköyü (/Klapin)	5	15	20
Asamato	—	32	32
Aşrobidi Manastırı	—	4	4
Aya Luka M. - Lapta	—	191	191
Aya Pihtido (/Çatalköy)	17	47	64
Aya Prasko M. - Lapta	—	175	175

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Aya Totro M. - Lapta	—	184	184
Ayarini	11	28	39
Ayoz Amrosyos (/Aya Koroş)	—	70	70
Dikomi	4	125	129
Durkari ve Trepaze	4	—	4
Elya ve Efterha	1	13	14
Ermeni Manastırı ve Azalu Çiftliği	—	13	13
Ermola (/Ayarmola)	11	1	12
Girinye (Merkez)	123	113	236
Gündimen (/Gürdemen)	—	31	31
Harca [/Harçeh]	9	14	23
Hota	25	—	25
Kahra Manastırı	—	6	6
Kalorka	—	12	12
Kanbili (/Kanili)	30	12	42
Karava	—	392	392
Karava-i İsfınadi	—	43	43
Karmi ve Tirmid	4	59	63
Karpaşa	7	26	33
Kazapıfan (/Kazafan/Gazipifan)	94	106	200
Koçi Çiftliği	1	—	1
Kormacid	—	91	91
Kömürce	9	—	9
Krini	34	—	34
Kutsovandi	1	13	14
Lapta	178	—	178
Larnaka	10	35	45

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Margi	1	3	4
Melandrina Manastırı	—	3	3
Melanisko	30	—	30
Mirti Manastırı	—	36	36
Mirtu	—	44	44
Palyosofo	—	13	13
Plaşa	8	—	8
Podromo M. - Lapta	—	67	67
Prasyo	1	—	1
Sihari	—	13	13
Sisklip	—	30	30
Temloz	34	—	34
Tirmitya	1	—	1
Tursina Manastırı	—	1	1
Vasilya	52	32	84
Vunos	—	10	10
Yorkes (/Yorgos)	26	38	64

Baf-Kukla Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
BAF - KUKLA	1462	2324	3786
Aksyalu	11	—	11
Akurso	36	20	56
Amargerde(/Amarkez)	36	56	92
Anarida	14	39	53
Anavarko	—	26	26
Arcimandirva (/Arçimandirye)	21	15	36

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Arminu	—	33	33
Armuta	10	44	54
Asproya	28	76	104
Aşelya	5	16	21
Avrece	51	—	51
Aya Fodi	—	51	51
Aya Kenoya	—	61	61
Aya Marina	8	19	27
Aya Nikola	109	25	134
Aya Todro	—	38	38
Aya Yani	56	—	56
Aya Yorgi	25	—	25
Ayasofya M.	212	—	212
Baf (Merkez)	40	12	52
Celocedra	—	41	41
Cidares	3	31	34
Cidas	29	—	29
Cili	—	71	71
Cisonerka	—	40	40
Dala	4	49	53
Derinya	12	42	54
Dimi	24	38	62
Drimu	—	48	48
Eledyu	7	—	7
Emba (/Enba)	—	44	44
Falya	34	—	34
Fasulla	12	—	12

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Filusa	16	42	58
Finike	14	—	14
Galatarka	9	33	42
Gilinya	—	53	53
Hulu	32	75	107
İhloraka	—	25	25
İpşati (/İşati)	13	2	15
İstato	—	72	72
İstavrakonno	71	8	79
İstrunbi	—	64	64
Kado Panaya	7	41	48
Kallepya	—	28	28
Kannavyu	—	13	13
Koloni	22	—	22
Konya	—	39	39
Kukla (Merkez)	48	67	115
Kurdaka	16	—	16
Ledimbu	—	50	50
Lemona	—	25	25
Lepihku ma'a Kannavyu	36	—	36
Limba (/Limya)	21	—	21
Malunda	25	—	25
Mamonya	11	24	35
Mandirya (/Mandriya)	24	20	44
Marahunda	—	41	41
Marona	31	—	31
Mesahorko	—	43	43

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Mesana	—	15	15
Mesoyi	—	41	41
Moronero	20	—	20
Musere	—	8	8
Nada	—	54	54
Nikokla	—	20	20
Orta (/Küçük Câmi) M. -İhtima kasabası	141	—	141
Pano Panaya	13	—	13
Pendalya	—	47	47
Peya	—	55	55
Piskopi Muronnero	—	37	37
Pitargu	27	—	27
Polem	—	67	67
Prasyo	17	—	17
Predori	10	34	44
Salamyu	—	60	60
Sovsuku (/Sosyo)	21	13	34
Şada	—	58	58
Traşipedevele	—	14	14
Tirmittusa [/Trimitusa]	—	25	25
Yerokipo (/Yeroşibo)	30	76	106

Lefke Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
LEFKE	673	1922	2595
Ağrolladi(/Ağrolladu)	6	13	19
Ambeliku (/Anbaliku)	51	11	62

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Aya Dimitri	—	8	8
Aya Marina ve Pirko	59	130	189
Aya Nikola	7	13	20
Aya Pifan	33	11	44
Aya Yorgi	14	14	28
Câmi-i Cedîd M.	88	—	88
Câmi-i Sagîr M.	93	—	93
Ciberunda	—	51	51
Çamlı (/Kalahorko)	22	7	29
Çiko Manastırı	—	45	45
Evrihu	9	168	177
Galata	—	59	59
Galini	—	55	55
Handirye	—	46	46
İflasu	31	55	86
İkseroğonu	59	—	59
Kakopedirka	—	85	85
Kalapanayot	—	107	107
Kalyana	—	42	42
Kambo ve Sakistre	11	100	111
Kaminarka	—	72	72
Katide (/Kattidere)	8	41	49
Koraku	16	81	97
Kurdali ve İspilye	—	46	46
Lefke (Merkez)	—	34	34
Lemitu	—	65	65
Linu	10	60	70

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Litro	—	44	44
Midillü	—	66	66
Milikori	—	85	85
Palyomilo	—	22	22
Pedulla	—	105	105
Perestnonari	12	—	12
Pîrîpaşa M.	113	—	113
Purodromo	—	47	47
Sinyenehorko	—	20	20
Temmirka	11	55	66
Tîrsel Elyas	—	32	32
Varişa	20	—	20
Yeraces	—	27	27

Tuzla Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
TUZLA	1785	3766	5551
Akapnu	—	26	26
Alaminyo	73	20	93
Alatirko	18	46	64
Ano Fodi (/Ana Fodile)	43	33	76
Aplanda	4	—	4
Aradip	—	318	318
Arpere	—	15	15
Ashâb-ı Havâriyyûndan Tûrâbî Tekkesi	12	—	12
Aya Nana (/Aya Anna)	9	4	13
Aya Segudro (/Aya Todori)	63	52	115

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Aya Yani M.	—	326	326
Ayos Mina Manastırı	—	3	3
Celye	51	22	73
Civil	62	14	76
Çite	56	204	260
Dohni	82	44	126
Grabya (/Drapya)	1	8	9
Hala Sultan Türbesi	20	—	20
Hirokidya (/Şiocitya)	16	39	55
Hırsopolidise M.	—	201	201
İhlisiye (/İhlisides)	34	39	73
İpsemadizmeno (/Yalancı)	7	22	29
İskarino	—	43	43
İskele-i Tuzla (/İskele Kasabası)	341	573	914
Kado Dira	—	109	109
Kado Lefkara	3	75	78
Kalavusun	62	68	130
Klabiye (?)	56	—	56
Kofine (/Kofno)	130	8	138
Laya	4	28	32
Livatya	—	49	49
Maroni	31	33	64
Mazato (/Amazato)	13	48	61
Melini	—	55	55
Menevi	6	28	34
Menoya	35	7	42
Mormenekşe (/Romolaksa)	38	53	91

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Ora	—	98	98
Pano Lefkara	50	304	354
Pile	31	51	82
Pirga	25	38	63
Sodira M.	—	422	422
Suhteler	11	—	11
Tatlısu	41	—	41
Tersefano	—	60	60
Tuzla (Merkez)	274	—	274
Vavla	9	33	42
Voroklini	—	99	99
Vuda	74	48	122

Mesarye Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
MESARYE	1966	3160	5126
Afanya	76	53	129
Ahna	—	56	56
Ahridye (/Çiftlik-i Çömlekçi)	3	—	3
Akatu	10	163	173
Aloda	24	—	24
Ankastina	22	53	75
Arçoz	27	28	55
Arnayi	3	33	36
Artemi	17	—	17
Atyoni	—	235	235
Avdellero	—	15	15

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Avkoro (/Avkaro)	24	59	83
Aya Nakofa	31	1	32
Aya Napa	—	62	62
Aya Nikola	—	14	14
Aya Yorgi İcsara (/Aya Yorgi Çere)	1	6	7
Aya Yorgi İşpetariko	11	71	82
Ayakebir	41	—	41
Çatoz	148	—	148
Dimbu	—	22	22
Görneç	69	—	69
Haritmi	—	1	1
İflamuda	—	33	33
İkselofai	—	43	43
İlide (?)	11	—	11
İpsillad	78	—	78
İpsoz	—	112	112
İşpetariko	9	23	32
İstilloz	24	61	85
İstironcalu (/İstroncilo)	69	44	113
Kalopside	28	103	131
Kaydura (/Gaydura)	3	32	35
Kondeya Çiftliği	2	—	2
Kufez	63	18	81
Kukla	65	9	74
Kunedra	124	14	138
Lapatoz	32	20	52
Lefkonuk	37	220	257

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Ligopedri	82	11	93
Lisi	—	149	149
Livatya Lisi	—	59	59
Makrasika	—	43	43
Malunda	16	—	16
Mandıra-i Alaksi	—	25	25
Manya (/Çiftlik-i Manya)	9	28	37
Marata	8	—	8
Maratogni	—	138	138
Meluşa	26	—	26
Milya	—	47	47
Mora	71	—	71
Musilida	—	34	34
Ormidya	—	36	36
Ornuta	45	2	47
Ostirilloz	2	45	47
Paşa	95	157	252
Pereisi (?)	—	17	17
Peresterona (/Peristorene)	71	72	143
Pergamo	16	—	16
Petrohan	11	—	11
Pigi	—	50	50
Piladan	40	—	40
Pirga	9	89	98
Praspo (/Prasko)	11	177	188
Sandallar	11	16	27
Sinde	69	—	69

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Singrasi	45	51	96
Sodira	—	75	75
Tiremetuşa (/Tiremenitşe)	24	33	57
Tirmen	1	43	44
Vadili	121	100	221
Viçsada	56	10	66
Yanagra	75	49	124

Hırsofi Kazâsı ve Köylerinin Nüfusu

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
HIRSOFİ	1108	1194	2302
Akurdalya	12	21	33
Anadyu	28	—	28
Androliku	69	1	70
Argaka	—	30	30
Arudez (/Arodes)	54	47	101
Aya İsidora	28	33	61
Aya Marina	—	17	17
Aya Nakofo	—	1	1
Ayamteriyano	—	46	46
Aymako	5	—	5
Cinusa (/Cenusa)	10	18	28
Evratu	37	—	37
Faslı	19	—	19
Fidi	—	63	63
Filusa	12	26	38
Giritmarut	25	42	67

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Girittera (/Girid)	25	76	101
Hırsofi (Merkez)	52	—	52
Huli	—	26	26
İnye	—	44	44
İskarko	—	15	15
İskulli	11	—	11
İstinco	44	—	44
Kadika	—	45	45
Koçina	46	—	46
Lasa	—	38	38
Liso	6	55	61
Livayi	—	32	32
Lukroni	20	—	20
Magunda	56	—	56
Malatya	43	10	53
Malya	—	10	10
Melamiyu (/Melamyu)	14	4	18
Melandra	37	—	37
Milya	21	—	21
Milyu	—	26	26
Mirminko	13	—	13
Perustorona (/Peristorana)	8	34	42
Platosa	38	—	38
Poli	82	68	150
Poli Çiftliği	—	49	49
Pomo	8	63	71
Sarama	33	—	33

Kazâ Karye-Mahalle	Müslim	Gayr-i Müslim	Yekûn
Simu	1	33	34
Teledra	—	81	81
Tera	71	—	71
Trimutusa (/Tremetusa)	25	1	26
Turuşa (/Turişe)	1	53	54
Vodi (?)	27	13	40
Yalya	121	—	121
Yulu	—	73	73
Zaharka	6	—	6

Ü Ç Ü N C Ü B Ö L Ü M

H. 1248 (1833) TARİHLİ TEMETTUÂT DEFTERLERİ'NE GÖRE KIBRIS'IN MÜSLİM VE GAYR-İ MÜSLİM HALKININ MAL VARLIKLARI

I- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs'ın Müslim ve Gayr-i Müslim Halkının Ada Genelindeki Toplam
Mal Varlıkları ve Yüzde Oranları*

		Kıbrıs	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	20972	6138	14834	29	71
Dükkan	ad.	514	164	350	32	68
Hamam	ad.	12	10	2	83	17
Şıra-Hâne	ad.	650.29	32.85	617.44	5	95
Mandıra	ad.	493.7	274.5	219.2	56	44
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	509401.97	193189.12	316212.85	38	62
Bağ, Bahçe	dön.	47326.33	6007	41319.33	13	87
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1131.24	367.58	763.66	32	68
Ceviz Ağacı	dön.	9.25	3.25	6	35	65
	ad.	1939.75	192	1747.75	10	90
Dut Ağacı	dön.	4200.61	862.25	3338.36	21	79
	ad.	3458	1490	1968	43	57
Fındık Ağacı	dön.	124.75	0	124.75	0	100
	ad.	379	1	378	1	99
Harup Ağacı	dön.	11.25	0.25	11	2	98
	ad.	40682	9733	30949	24	76
Zeytin Ağacı	dön.	135.5	49	86.5	36	64
	ad.	143221	30887	112334	22	78
İncir Ağacı	dön.	22	3.5	18.5	16	84
	ad.	764	151	613	20	80
Badem Ağacı	dön.	6	1	5	17	83
	ad.	2679	811	1868	30	70
Limon, Portakal Ağacı	dön.	103.75	50.75	53	49	51
	ad.	83	10	73	12	88
Ahur, Samanlık Develik	ad.	38	30	8	79	21
Kamışlık, Kavaklık	dön.	22	1.5	20.5	7	93
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	11	2	9	18	82

* 16152-16155 numaralı temettuât defterleri esas alınmıştır.

II- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs Müslümanlarının Ada Genelindeki Mal Varlıkları (Kazâ Yekûnlarına Göre)

		Müslim	Baf-Kukla	Dağ	Değirmenlik	Evdım	Gılan
Hâne	ad.	6138	789	213	329	276	155
Dükkan	ad.	164	19	2	0	0	3
Hamam	ad.	10	1	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	32.85	3	8.85	0	5	11
Mandıra	ad.	274.5	46	9	6	29	17
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	193189.12	14018.5	11166.75	25043.25	3343.5	1766.25
Bağ, Bahçe	dön.	6007	632.75	553.5	585.5	598.25	1067.75
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	367.58	22.33	6	19.5	20	5
Ceviz Ağacı	dön.	3.25	0	0	0	0	0
	ad.	192	11	0	0	5	22
Dut Ağacı	dön.	862.25	316	0.5	21	22.75	5.75
	ad.	1490	0	45	216	0	0
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0	0
	ad.	1	1	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0.25	0	0	0	0	0
	ad.	9733	49	0	61	673	626
Zeytin Ağacı	dön.	49	0	20	0	0	0
	ad.	30887	2417	2811	2531	1075	912
İncir Ağacı	dön.	3.5	0	0	0	0	0
	ad.	151	0	11	4	0	0
Badem Ağacı	dön.	1	0	0	0	0	1
	ad.	811	127	0	0	12	60
Limon, Portakal Ağacı	dön.	50.75	0	0	0	0	0
	ad.	10	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	30	0	0	4	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	1.5	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	2	0	0	0	0	0

		Girinye	Hırsofi	Karpas	Lefke	Leymason
Hâne	ad.	389	563	332	395	340
Dükkan	ad.	11	0	0	14	28
Hamam	ad.	1	0	0	2	1
Şıra-Hâne	ad.	0	0	0	0	3
Mandıra	ad.	10	53	17	7	7
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	7956	10776.5	9764.5	6404	4281.75
Bağ, Bahçe	dön.	190.75	71.75	54	235	686.25
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	24	26	60.25	30	36
Ceviz Ağacı	dön.	0	2.25	0	0	0
	ad.	8	20	0	79	39
Dut Ağacı	dön.	24	215	83.5	86	5
	ad.	241	0	44	365	0
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	1584	106	24	111	1869
Zeytin Ağacı	dön.	1	0	0	8	0
	ad.	4447	564	486	2687	2319
İncir Ağacı	dön.	0	0	0.5	0	0
	ad.	0	0	8	46	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	162	73	0	38	51
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	50.75	0
	ad.	4	0	0	6	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

		Magosa	Mesarye	Omorfa	Piskopi	Tuzla
Hâne	ad.	43	800	319	280	915
Dükkan	ad.	1	0	0	3	83
Hamam	ad.	0	0	0	1	4
Şıra-Hâne	ad.	0	0	0	2	0
Mandıra	ad.	3	24	22.5	18	6
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	2811	43334.25	14249.87	3858.5	34414.5
Bağ, Bahçe	dön.	186.5	374	34.75	383.75	352.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	12	48	13.5	10.5	34.5
Ceviz Ağacı	dön.	0	1	0	0	0
	ad.	0	0	5	3	0
Dut Ağacı	dön.	20	5.25	9.75	18.75	29
	ad.	35	96	227	0	221
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0.25
	ad.	0	34	10	1904	2682
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	20
	ad.	17	1340	1135	510	7636
İncir Ağacı	dön.	0	3	0	0	0
	ad.	4	19	20	0	39
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	21	35	232
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	7	0	19
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	1.5	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	2

**III- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs'taki Gayr-i Müslimlerin Ada Genelindeki Mal Varlıkları
(Kazâ Yekûnlarına Göre)**

		Gayr-i Müslim	Baf-Kukla	Dağ	Değirmenlik	Evdim	Gilan
Hâne	ad.	14834	1396	1153	1208	373	568
Dükkan	ad.	350	2	0	37	1	0
Hamam	ad.	2	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	617.44	13	116.41	2.5	27.33	79.2
Mandıra	ad.	219.2	56	7	4	8	8.2
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	316212.85	25989.75	20411.75	28569.62	3866.25	5219.75
Bağ, Bahçe	dön.	41319.33	2018	4692.99	2536.36	2620.25	5605.75
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	763.66	63.5	25.75	7	18	30
Ceviz Ağacı	dön.	6	0	0	0	0	0
	ad.	1747.75	30	0	0	17	63.25
Dut Ağacı	dön.	3338.36	1228	0.5	4	56	36.75
	ad.	1968	0	10	15	0	0
Fındık Ağacı	dön.	124.75	0	0	0	0	0
	ad.	378	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	11	0	11	0	0	0
	ad.	30949	65	0	43	442	723
Zeytin Ağacı	dön.	86.5	0	0	0	0	0
	ad.	112334	4151	6867	5112	650	1612
İncir Ağacı	dön.	18.5	0	0	0	0	0
	ad.	613	0	0	0	0	0
Badem Ağacı	dön.	5	0	0	0	0	2
	ad.	1868	132	0	0	31	81
Limon, Portakal Ağacı	dön.	53	0	0	0	0	0
	ad.	73	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	8	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	20.5	0	16	1	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	9	0	0	0	0	0

		Girinye	Hırsofi	Karpas	Lefke	Lefkoşa	Leymason
Hâne	ad.	1046	668	638	1099	583	1225
Dükkan	ad.	2	3	13	13	59	101
Hamam	ad.	0	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	3	0	0	38	0	245.5
Mandıra	ad.	35	25	6	12	0	5
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	20081.49	14499.25	26764.5	10667.5	2	9829.75
Bağ, Bahçe	dön.	1188.23	473.5	195.5	4791.75	6	9111.75
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	78.5	28.5	178.5	45	0	76.75
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0	0
	ad.	23	21	0	721.5	0	455
Dut Ağacı	dön.	174.12	352.25	646	342.25	0	69.75
	ad.	641	0	52	805	0	6
Fındık Ağacı	dön.	3	0	0	0.5	0	0.5
	ad.	0	2	0	0	0	362
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0	0
	ad.	5760	56	333	44	0	5677
Zeytin Ağacı	dön.	3	0	0	0	0	20
	ad.	20120	729	5435	3906	0	11379
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0	0
	ad.	6	0	34	101	0	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0	0
	ad.	256	123	12	280	0	464
Limon, Portakal Ağacı	dön.	6.5	0	0	16.5	0	0
	ad.	20	0	0	39	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	4	0	0

		Magosa	Mesarye	Omorfa	Piskopi	Tuzla
Hâne	ad.	456	1340	956	357	1768
Dükkan	ad.	10	3	4	0	102
Hamam	ad.	0	0	0	0	2
Şıra-Hâne	ad.	2	0	42.75	19.75	28
Mandıra	ad.	6	24	14	6	3
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	10826	63374.62	23806.12	5473.5	46831
Bağ, Bahçe	dön.	471	277.5	1761.25	960	4609.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	50.5	46	17	13	85.66
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	6	0
	ad.	0	0	351	61	5
Dut Ağacı	dön.	223.5	65.25	33.49	20.25	86.25
	ad.	0	10	323	0	106
Fındık Ağacı	dön.	0	0	120.75	0	0
	ad.	0	0	4	10	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	2	98	1	3370	14335
Zeytin Ağacı	dön.	0	63.5	0	0	0
	ad.	146	2264	1679	1170	47114
İncir Ağacı	dön.	0	4	0	0	14.5
	ad.	0	57	72	0	343
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	3
	ad.	0	0	399	19	71
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	30
	ad.	0	0	0	0	14
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	8
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	2.5	0	1
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	5	0	0

IV- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs'taki Müslim ve Gayr-i Müslimlerin Ada Geneline Kazâlara
Göre Mal Varlıkları ve Yüzde Oranları

Baf-Kukla Kazası

		Baf-Kukla	Müslim	Gayr-i müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	2185	789	1396	36	64
Dükkan	ad.	21	19	2	90	10
Hamam	ad.	1	1	0	100	0
Şıra-Hâne	ad.	16	3	13	19	81
Mandıra	ad.	102	46	56	45	55
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsılık	dön.	40008.25	14018.5	25989.75	35	65
Bağ, Bahçe	dön.	2650.75	632.75	2018	24	76
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	85.83	22.33	63.5	26	74
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	41	11	30	27	73
Dut Ağacı	dön.	1544	316	1228	20	80
	ad.	0	0	0	0	0
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	1	1	0	100	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	114	49	65	43	57
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	6568	2417	4151	37	63
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	259	127	132	49	51
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Dağ Kazası

		Dağ	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	1366	213	1153	16	84
Dükkan	ad.	2	2	0	100	0
Hamam	ad.	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	125.26	8.85	116.41	7	93
Mandıra	ad.	16	9	7	56	54
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	31578.5	11166.75	20411.75	35	65
Bağ, Bahçe	dön.	5246.49	553.5	4692.99	11	89
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	31.75	6	25.75	19	81
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Dut Ağacı	dön.	1	0.5	0.5	50	50
	ad.	55	45	10	82	18
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	11	0	11	0	100
	ad.	0	0	0	0	0
Zeytin Ağacı	dön.	20	20	0	100	0
	ad.	9678	2811	6867	29	71
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	11	11	0	100	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	16	0	16	0	100
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Değirmenlik Kazası

		Değirmenlik	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	1537	329	1208	21	79
Dükkan	ad.	37	0	37	0	100
Hamam	ad.	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	2.5	0	2.5	0	100
Mandıra	ad.	10	6	4	40	60
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	53612.87	25043.25	28569.62	47	53
Bağ, Bahçe	dön.	3121.86	585.5	2536.36	19	81
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	26.5	19.5	7	74	26
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Dut Ağacı	dön.	25	21	4	84	16
	ad.	231	216	15	94	6
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	104	61	43	59	41
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	7643	2531	5112	33	67
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	4	4	0	100	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	4	4	0	100	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	1	0	1	0	100
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Evdım Kazası

		Evdım	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	649	276	373	43	57
Dükkan	ad.	1	0	1	0	100
Hamam	ad.	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	32.33	5	27.33	15	85
Mandıra	ad.	37	29	8	78	22
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	7209.75	3343.5	3866.25	46	54
Bağ, Bahçe	dön.	3218.5	598.25	2620.25	19	81
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	38	20	18	53	47
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	22	5	17	23	77
Dut Ağacı	dön.	78.75	22.75	56	29	71
	ad.	0	0	0	0	0
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	1115	673	442	60	40
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	1725	1075	650	62	38
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	43	12	31	28	72
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Gilan Kazası

		Gilan	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	723	155	568	21	79
Dükkan	ad.	3	3	0	100	0
Hamam	ad.	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	90.2	11	79.2	12	88
Mandıra	ad.	25.2	17	8.2	67	33
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	6986	1766.25	5219.75	25	75
Bağ, Bahçe	dön.	6673.5	1067.75	5605.75	16	84
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	35	5	30	14	86
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	85.25	22	63.25	26	74
Dut Ağacı	dön.	42.5	5.75	36.75	14	86
	ad.	0	0	0	0	0
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	1349	626	723	46	54
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	2524	912	1612	36	64
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Badem Ağacı	dön.	3	1	2	33	67
	ad.	364	283	81	78	22
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Girinye Kazası

		Girinye	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	1435	389	1046	27	73
Dükkan	ad.	13	11	2	85	15
Hamam	ad.	1	1	0	100	0
Şıra-Hâne	ad.	3	0	3	0	100
Mandıra	ad.	45	10	35	22	78
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	28037.49	7956	20081.49	28	72
Bağ, Bahçe	dön.	1378.98	190.75	1188.23	14	86
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	102.5	24	78.5	23	77
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	31	8	23	26	74
Dut Ağacı	dön.	198.12	24	174.12	12	88
	ad.	882	241	641	27	73
Fındık Ağacı	dön.	3	0	3	0	100
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	7344	1584	5760	22	88
Zeytin Ağacı	dön.	4	1	3	25	75
	ad.	24567	4447	20120	18	82
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	6	0	6	0	100
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	418	162	256	39	61
Limon, Portakal Ağacı	dön.	6.5	0	6.5	0	100
	ad.	24	4	20	17	83
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Hırsofi Kazası

		Hırsofi	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	1231	563	668	46	54
Dükkan	ad.	3	0	3	0	100
Hamam	ad.	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	0	0	0	0	0
Mandıra	ad.	78	53	25	68	32
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	25275.75	10776.5	14499.25	43	67
Bağ, Bahçe	dön.	545.25	71.75	473.5	13	87
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	54.5	26	28.5	48	52
Ceviz Ağacı	dön.	2.25	2.25	0	100	0
	ad.	41	20	21	49	51
Dut Ağacı	dön.	567.25	215	352.25	38	62
	ad.	0	0	0	0	0
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	2	0	2	0	100
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	162	106	56	65	35
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	1293	564	729	44	56
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	196	73	123	37	63
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Karpas Kazası

		Karpas	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	970	332	638	34	66
Dükkan	ad.	13	0	13	0	100
Hamam	ad.	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	0	0	0	0	0
Mandıra	ad.	23	17	6	74	26
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	36529	9764.5	26764.5	27	73
Bağ, Bahçe	dön.	249.5	54	195.5	22	78
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	238.75	60.25	178.5	25	75
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Dut Ağacı	dön.	729.5	83.5	646	11	89
	ad.	96	44	52	46	54
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	357	24	333	7	93
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	5921	486	5435	8	92
İncir Ağacı	dön.	0.5	0.5	0	100	0
	ad.	42	8	34	19	81
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	12	0	12	0	100
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Lefke Kazası

		Lefke	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	1494	395	1099	26	74
Dükkan	ad.	27	14	13	52	48
Hamam	ad.	2	2	0	100	0
Şıra-Hâne	ad.	38	0	38	0	100
Mandıra	ad.	19	7	12	37	63
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	17071.5	6404	10667.5	38	62
Bağ, Bahçe	dön.	5026.75	235	4791.75	5	95
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	75	30	45	40	60
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	800.5	79	721.5	10	90
Dut Ağacı	dön.	428.25	86	342.25	20	80
	ad.	1170	365	805	31	69
Fındık Ağacı	dön.	0.5	0	0.5	0	100
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	155	111	44	72	28
Zeytin Ağacı	dön.	8	8	0	100	0
	ad.	6593	2687	3906	41	59
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	147	46	101	31	69
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	318	38	280	12	88
Limon, Portakal Ağacı	dön.	67.25	50.75	16.5	75	25
	ad.	45	6	39	13	87
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	4	0	4	0	100

Lefkoşa Kazası

		Lefkoşa	Müslim	Gayr-i Müslim
Hâne	ad.	583	—	583
Dükkan	ad.	59	—	59
Hamam	ad.	0	—	0
Şıra-Hâne	ad.	0	—	0
Mandıra	ad.	0	—	0
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	2	—	2
Bağ, Bahçe	dön.	6	—	6
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	0	—	0
Ceviz Ağacı	dön.	0	—	0
	ad.	0	—	0
Dut Ağacı	dön.	0	—	0
	ad.	0	—	0
Fındık Ağacı	dön.	0	—	0
	ad.	0	—	0
Harup Ağacı	dön.	0	—	0
	ad.	0	—	0
Zeytin Ağacı	dön.	0	—	0
	ad.	0	—	0
İncir Ağacı	dön.	0	—	0
	ad.	0	—	0
Badem Ağacı	dön.	0	—	0
	ad.	0	—	0
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	—	0
	ad.	0	—	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	—	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	—	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	—	0

Leymason Kazası

		Leymason	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	1565	340	1225	22	78
Dükkan	ad.	129	28	101	22	78
Hamam	ad.	1	1	0	100	0
Şıra-Hâne	ad.	248.5	3	245.5	1	99
Mandıra	ad.	12	7	5	58	42
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	14111.5	4281.75	9829.75	30	70
Bağ, Bahçe	dön.	9798	686.25	9111.75	7	93
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	112.75	36	76.75	32	68
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	494	39	455	8	92
Dut Ağacı	dön.	74.75	5	69.75	7	93
	ad.	6	0	6	0	100
Fındık Ağacı	dön.	0.5	0	0.5	0	100
	ad.	362	0	362	0	100
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	7546	1869	5677	25	75
Zeytin Ağacı	dön.	20	0	20	0	100
	ad.	13698	2319	11379	17	83
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	515	51	464	10	90
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Magosa Kazası

		Magosa	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	499	43	456	9	91
Dükkan	ad.	11	1	10	9	91
Hamam	ad.	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	2	0	2	0	100
Mandıra	ad.	9	3	6	33	67
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	13637	2811	10826	21	79
Bağ, Bahçe	dön.	657.5	186.5	471	28	72
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	62.5	12	50.5	19	81
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Dut Ağacı	dön.	243.5	20	223.5	8	92
	ad.	35	35	0	100	0
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	2	0	2	0	100
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	163	17	146	100	0
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	4	4	0	100	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Mesarye Kazası

		Mesarye	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	2140	800	1340	37	63
Dükkan	ad.	3	0	3	0	100
Hamam	ad.	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	0	0	0	0	0
Mandıra	ad.	48	24	24	50	50
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	106708.87	43334.25	63374.62	41	59
Bağ, Bahçe	dön.	651.5	374	277.5	57	43
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	94	48	46	51	49
Ceviz Ağacı	dön.	1	1	0	100	0
	ad.	0	0	0	0	0
Dut Ağacı	dön.	70.5	5.25	65.25	7	93
	ad.	106	96	10	91	9
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	132	34	98	26	74
Zeytin Ağacı	dön.	63.5	0	63.5	0	100
	ad.	3604	1340	2264	37	63
İncir Ağacı	dön.	7	3	4	43	57
	ad.	76	19	57	25	75
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Omorfa Kazası

		Omorfa	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	1275	319	956	25	75
Dükkan	ad.	4	0	4	0	100
Hamam	ad.	0	0	0	0	0
Şıra-Hâne	ad.	42.75	0	42.75	0	100
Mandıra	ad.	36.5	22.5	14	62	38
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	38055.99	14249.87	23806.12	60	40
Bağ, Bahçe	dön.	1796	34.75	1761.25	2	98
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	30.5	13.5	17	44	56
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	356	5	351	1	99
Dut Ağacı	dön.	43.24	9.75	33.49	23	77
	ad.	550	227	323	41	59
Fındık Ağacı	dön.	120.75	0	120.75	0	100
	ad.	4	0	4	0	100
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	11	10	1	91	9
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	2814	1135	1679	40	60
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	92	20	72	22	78
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	420	21	399	5	95
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	7	7	0	100	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	4	1.5	2.5	38	62
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	5	0	5	0	100

Piskopi Kazası

		Piskopi	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	637	280	357	44	56
Dükkan	ad.	3	3	0	100	0
Hamam	ad.	1	1	0	100	0
Şıra-Hâne	ad.	21.75	2	19.75	9	91
Mandıra	ad.	24	18	6	75	25
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	9332	3858.5	5473.5	41	59
Bağ, Bahçe	dön.	1343.75	383.75	960	29	71
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	23.5	10.5	13	45	55
Ceviz Ağacı	dön.	6	0	6	0	100
	ad.	64	3	61	5	95
Dut Ağacı	dön.	39	18.75	20.25	48	52
	ad.	0	0	0	0	0
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	10	0	10	0	100
Harup Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	5274	1904	3370	36	64
Zeytin Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	1680	510	1170	30	70
İncir Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Badem Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	54	35	19	65	35
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0	0	0	0	0
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0	0	0	0	0
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0	0	0	0	0

Tuzla Kazası

		Tuzla	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	ad.	2683	915	1768	34	66
Dükkan	ad.	185	83	102	45	55
Hamam	ad.	6	4	2	67	33
Şıra-Hâne	ad.	28	0	28	0	100
Mandıra	ad.	9	6	3	67	33
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	81245.5	34414.5	46831	42	58
Bağ, Bahçe	dön.	4962	352.5	4609.5	8	92
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	120.16	34.5	85.66	29	71
Ceviz Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	5	0	5	0	100
Dut Ağacı	dön.	115.25	29	86.25	25	75
	ad.	327	221	106	68	32
Fındık Ağacı	dön.	0	0	0	0	0
	ad.	0	0	0	0	0
Harup Ağacı	dön.	0.25	0.25	0	100	0
	ad.	17017	2682	14335	16	84
Zeytin Ağacı	dön.	20	20	0	100	0
	ad.	54750	7636	47114	14	86
İncir Ağacı	dön.	14.5	0	14.5	0	100
	ad.	382	39	343	10	90
Badem Ağacı	dön.	3	0	3	0	100
	ad.	303	232	71	77	23
Limon, Portakal Ağacı	dön.	30	0	30	0	100
	ad.	14	0	14	0	100
Ahur, Samanlık Develik	ad.	27	19	8	70	30
Kamışlık, Kavaklık	dön.	1	0	1	0	100
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	2	2	0	100	0

V- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs Müslümanlarının Kazâ ve Köylere Göre Mal Varlıkları

Baf-Kukla Kazâsı ve Köyleri

		Baf - Kukla	Kasaba-i Baf ma'a İhtima	Limya	Dala	Peya	Akurso	İşati (İpşati)
Hâne	ad.	789	171	14	3	2	20	6
Dükkan	ad.	19	17					
Hamam	ad.	1	1					
Şıra-Hâne	ad.	3						
Mandıra	ad.	46	1					
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	14018.5	1440	35.5	70	91	516.5	83
Bağ, Bahçe	dön.	632.75	81				1.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	22.33	5.33					
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	11						
Dut Ağacı	dön.	316	63.5	4.5	3		24	8.5
	ad.	0						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	1						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	49					6	
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	2417	153		10		23	2
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	127						
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Tranya [Derinya]	Drimu	Kurtaka	Pitargu	Eledyu	Kado Panaya	Akaslu [Aksyalu]
Hâne	ad.	6	3	9	18	8	7	7
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	1						
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	125.25	54	199	570	105	302	53
Bağ, Bahçe	dön.	4		14.5	1.5	2	1	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.						1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	7.5	2	0.25	1.5	1.5	3.5	2
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							1
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.			16	30	8	48	3
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.				2	2		2
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Maronero	Amarget	Aya Marina	Galatarka	İvrecca [Avrece]	Asproya	Lapityo [Lepihku]
Hâne	ad.	11	23	4	3	27	14	15
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		1	1		2	2	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	56	300	26	20	458.5	68.5	1008.5
Bağ, Bahçe	dön.		3		5.5	18.5	7	6
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.					3		1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.					7		1
Dut Ağacı	dön.	4	9.75		2	18.5	4	6.75
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							2
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	10	53	16	12	139	18	62
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		12	9		2		7
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Pano Panaya	Hulu	Falya	Finike	Kannavyu	Malunda	Aya Yanni
Hâne	ad.	7	19	30	6	2	19	32
Dükkan	ad.	1						
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	1	1		1		1	3
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	64	150.5	102	62.5	7	143	477
Bağ, Bahçe	dön.	14	9.5			2		26.25
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.						2	1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	6.5	6.25	5		1	8.25	6.75
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.						2	
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	12	47	29	9		90	89
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		8	2			11	4
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Aya Nikola	Filusa	Predor	Cidares	Arminu	Kidas [Cidas]	Marona
Hâne	ad.	54	5	3	3	7	16	19
Dükkan	ad.	1						
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	3						
Mandıra	ad.	3			1	1		3
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	530	69.5	13	21	75.5	136	278
Bağ, Bahçe	dön.	333.5	33	12	15			16
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1				1	2	1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	1	1				1	
Dut Ağacı	dön.	24	0.75	1.5	4.5	1.5	25.75	0.25
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.	1						
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	1						
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	205	11	1	10	6	75	144
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	26	2	2		2	1	2
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Prasko [Prasyo]	Fasula	Sosyo	Kukla	Mandriya	Mamonya	Aya Yorgi
Hâne	ad.	8	14	13	26	11	8	9
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		2	2	3	2		2
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	165	120.5	427	2569	639	102	122
Bağ, Bahçe	dön.	12	2		1		6	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1		1				1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	3		8.5	16.75	6	2	3.5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.		9	16	2			
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	143	61	221	28	40	40	93
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	10	2	2	1	1		2
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		İstavrakonno	Dimi	Aya Varvara	Anarida	Aşelya	Koloni	Yeroşibo
Hâne	ad.	40	16	4	9	6	13	19
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	4	3	1			2	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	577.5	744	77.5	163.25		457	144
Bağ, Bahçe	dön.	3					2	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.						1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	3	1		2	4	2	5.5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	5			5			
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	409	4	5	15		20	7
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	7			6			
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Dağ Kazâsı ve Köyleri

		Dağ	İncirli (Aydemet)	Balcı Ayazması	Orta	Gönyeli	Litronda	Analyonda
Hâne	ad.	213	6	2	8	25	10	8
Dükkan	ad.	2				2		
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	8.85					2	
Mandıra	ad.	9	2	1				2
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	11166.75	1928	235	866	2653	126	202
Bağ, Bahçe	dön.	553.5	20				55.25	17
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	6	3				1	
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Dut Ağacı	dön.	0.5		0.5				
	ad.	45	4					
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Zeytin Ağacı	dön.	20						
	ad.	2811	48		100	10	146	43
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	11			5			
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Engomi (İncirli)	Katolyonda	Matyat	Yukarı Lakatamya	Aşağı Lakatamya	Deftera	Aya Marina
Hâne	ad.	9	5	24	2	11	12	5
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.				1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	232.25	87	498	451	982	370	31
Bağ, Bahçe	dön.	7	10	145.5			42	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.				1			
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.	21			20			
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	42	7	251	280	897	261	25
İncir Ağacı	dön.							
	ad.	6						
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Margi	Anaya	Ayos Vavatsinya	Pera	Malunda	Merika	Argadez
Hâne	ad.	7	2	5	2	10	2	2
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.					4		
Mandıra	ad.				1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	429	132	4	101	192	8	52
Bağ, Bahçe	dön.	4	11	45	12	43	5	14
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1						
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	25		35	52	118	4	26
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		İligoroz	Aratyu	Vavatsinya	Şillura	Koççat	Yerolakko	Aya Vasil	Mammari
Hâne	ad.	6	12	9	11	6	3	8	1
Dükkan	ad.								
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.		1.45	1.4					
Mandıra	ad.				1	1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	32	418	1.5	317	322	82	356	59
Bağ, Bahçe	dön.	6.5	16	91.25		8			1
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.								
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.								
Dut Ağacı	dön.								
	ad.								
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								
Harup Ağacı	dön.								
	ad.								
Zeytin Ağacı	dön.					20			
	ad.	34	190	104	87	18			8
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								
Badem Ağacı	dön.								
	ad.								
Limon, Portakal Ağacı	dön.								
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

Değirmenlik Kazâsı ve Köyleri

		Değirmenlik	Mesokelepsi (Kaymaklı- yı Kebir)	Küçük Kaymaklı	Palırkodise	Trahona	Margo	İstrovillo	İsmolof
Hâne	ad.	329	4	25		2	7	1	5
Dükkan	ad.	0							
Hamam	ad.	0							
Şıra-Hâne	ad.	0							
Mandıra	ad.	6				1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsılık	dön.	25043.25	1427	1682.25	20	1490	1081	450	595
Bağ, Bahçe	dön.	585.5					1		46
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	19.5				6	1		
Ceviz Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Dut Ağacı	dön.	21						5	
	ad.	216					150		6
Fındık Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Harup Ağacı	dön.	0							
	ad.	61				50			
Zeytin Ağacı	dön.	0							
	ad.	2531		46			40	100	160
İncir Ağacı	dön.	0							
	ad.	4							4
Badem Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Ahur, Samanlık Develik	ad.	4							

		Değirmenlik	Mesokelepsi (Kaymaklı- yı Kebir)	Küçük Kaymaklı	Palırkodise	Trahona	Margo	İstrovillo	İsmolof
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0							

		Aya Sozomeno	Manastır Korı	Dizdar	Eğlence	Dali	Anyemilye	Minareli	Luricine
Hâne	ad.	18	12	11	4	28	1	26	39
Dükkan	ad.								
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.								
Mandıra	ad.				1				
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	992	597	736	802	764	505	2359	2098
Bağ, Bahçe	dön.	19	3	6	1	55		173.5	112
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	7						2.5	
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.								
Dut Ağacı	dön.	8							
	ad.			60					
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								
Harup Ağacı	dön.								
	ad.								
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	112	39	566	43	91		207	130
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								

		Aya Sozomeno	Manastır Korı	Dizdar	Eğlence	Dali	Anyemilye	Minareli	Luricine
Badem Ağacı	dön.								
	ad.								
Limon, Portakal Ağacı	dön.								
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.				4				
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

		Podamya	Tarhun	Hardacodisse M. – Değirmenlik	Palıkitre	Dimbu	Bey	Yenice	Voni
Hâne	ad.	14	9	4	17	5	3	7	2
Dükkan	ad.								
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.								
Mandıra	ad.					1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	504	539	777	2762	497	113	181	251
Bağ, Bahçe	dön.	30	54		4	1			19
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			2		1			
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.								
Dut Ağacı	dön.			8					
	ad.								
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								

		Podamya	Tarhun	Hardacodisse M. – Değirmenlik	Palakitre	Dimbu	Bey	Yenice	Voni
Harup Ağacı	dön.								
	ad.								
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	31	64	420	3	6	14	1	80
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								
Badem Ağacı	dön.								
	ad.								
Limon, Portakal Ağacı	dön.								
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

		Piroy	Abohor	Yeri	Kalavaç	Olmaya(?) [Ormidye (?)]	Alambra	Delicipo	Polidiko
Hâne	ad.	10	44	7	12	3	1	7	1
Dükkan	ad.								
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.								
Mandıra	ad.		1	1				1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	626	1522.25	533	332	102	41	63.75	601
Bağ, Bahçe	dön.	28	1		7	7	3	15	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.								

		Piroy	Abohor	Yeri	Kalavaç	Olmaya(?) [Ormidye (?)]	Alambra	Delicipo	Polidiko
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.								
Dut Ağacı	dön.								
	ad.								
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								
Harup Ağacı	dön.								
	ad.		11						
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	137	19	7	33	4	65	110	3
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								
Badem Ağacı	dön.								
	ad.								
Limon, Portakal Ağacı	dön.								
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

Evdim Kazâsı ve Köyleri

		Evdim	Evdim	Pladanisa	Aya Toma	Anoyra	Yerovasa
Hâne	ad.	276	58	27	15	28	12
Dükkan	ad.	0					
Hamam	ad.	0					
Şıra-Hâne	ad.	5					
Mandıra	ad.	29	8	1	2	5	

		Evdim	Evdim	Pladanisa	Aya Toma	Anoyra	Yerovasa
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	3343.5	638.25	268.25	140.5	345.5	146
Bağ, Bahçe	dön.	598.25	29	1.75	0.5	2	2.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	20	13	2			
Ceviz Ağacı	dön.	0					
	ad.	5					
Dut Ağacı	dön.	22.75	1.5	3.25	1.75	1.25	2.5
	ad.	0					
Fındık Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Harup Ağacı	dön.	0					
	ad.	673	131	69	118	133	
Zeytin Ağacı	dön.	0					
	ad.	1075	183	175	136	81	16
İncir Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Badem Ağacı	dön.	0					
	ad.	12					
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0					
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0					

		Malya	Pissuri	Paramali	Alektora	Pahna	Cisusa
Hâne	ad.	41	11	27	26	19	12
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.	4					1
Mandıra	ad.	1	1	3	5	3	

		Malya	Pissuri	Paramali	Alektora	Pahna	Cisusa
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	433.5	125	776.75	230.5	135.5	103.75
Bağ, Bahçe	dön.	341.5	11	14	1	98.5	96.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	2		2	1		
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.						5
Dut Ağacı	dön.	6.75	2		2.25		1.5
	ad.						
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.		34	26	160		2
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	40	42	244	105	37	16
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.	6		5		1	
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

Gilan Kazâsı ve Köyleri

		Gilan	Gilan	Koka	Monyad	Lanya	Prasyo	Kaloynade ?
Hâne	ad.	155	24	5	6	6	8	4
Dükkan	ad.	3			1			
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	11	1	1				
Mandıra	ad.	17	1		1	2		1

		Gilan	Gilan	Koka	Monyad	Lanya	Prasyo	Kaloynade ?
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1766.25	206.5	56.5	20	96.5	189.5	68.5
Bağ, Bahçe	dön.	1067.75	176.25	35	32.25	44	8.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	5						
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	22	6	6	4			
Dut Ağacı	dön.	5.75				0.25	2	0.25
	ad.	0						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	626				137	22	13
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	912	29	22	45	106	62	14
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Badem Ağacı	dön.	1					1	
	ad.	60	8	9		2		
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Aya Terap	Goti	Monagri	Trimiklini	Limnad	Siliku	Doro
Hâne	ad.	1	7	30	19	17	22	6
Dükkan	ad.						2	
Hamam	ad.							

		Aya Terap	Goti	Monagri	Trimiklini	Limnad	Siliku	Doro
Şıra-Hâne	ad.			3	3	1	2	
Mandıra	ad.		1	3		3	5	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	8	74	370	283	212.75	146	35
Bağ, Bahçe	dön.	7	54	247	163	120.5	166.25	14
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			2	1		2	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.				4	1	1	
Dut Ağacı	dön.					1.75		1.5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			244	28	164	15	3
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	2	2	164	70	191	190	15
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.			1	20	4	13	3
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Girinye Kazâsı ve Köyleri

		Girinye	Girinye	Temlos	Karmi ve Trimit	Elea ve Efteriha	Mahalle-i Câmî-Lapta
Hâne	ad.	389	71	7	4	1	89
Dükkan	ad.	11	8				3
Hamam	ad.	1	1				
Şıra-Hâne	ad.	0					
Mandıra	ad.	10	1	1			1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	7956	684	260.75	72	2	2118
Bağ, Bahçe	dön.	190.75	18.5	0.5	2.5	4	122
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	24	2	1	1	1	11
Ceviz Ağacı	dön.	0					
	ad.	8					
Dut Ağacı	dön.	24	1				20
	ad.	241	6				39
Fındık Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Harup Ağacı	dön.	0					
	ad.	1584	282	107	30	1	119
Zeytin Ağacı	dön.	1					1
	ad.	4447	711	179	433	43	984
İncir Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Badem Ağacı	dön.	0					
	ad.	162	34	2	1		11
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0					
	ad.	4					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0					
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0					

		Vasilya	Yorgos	Margi	Kanili	Larnaka	Ayarmola
Hâne	ad.	25	11	3	26	4	14
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.	1	1		1		1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	513	244.25	118.5	647.75	144	311.5
Bağ, Bahçe	dön.	11	6.5	4	3	1.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.				1		
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.						
Dut Ağacı	dön.	0.25	1			1.25	
	ad.	32	53	11	27		
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.	42		3		4	3
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	423	16	53	247	83	26
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.	13				6	
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.	2		2			
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

		Ayarini	Ağırda	Kömürcü	Hota	Plaşa	Krini
Hâne	ad.	8	21	8	11	7	7
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.			1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	6.25	513.5	243	172	136	130
Bağ, Bahçe	dön.						
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			1			1
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.	8					
Dut Ağacı	dön.						
	ad.					18	
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.		53	42		3	4
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	3	181	59		17	23
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.		41	1			
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

		Dikomi	Gazipifan	Arab	Aya Pihtido	Melanisko	Harçeh	Durkari ve Trapeza
Hâne	ad.	3	38	5	9	9	7	1
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.					1		1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	351	663	125	262	25	12.5	201
Bağ, Bahçe	dön.		11.75		5.25	0.25		
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		5					
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.				0.25		0.25	
	ad.	50					5	
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.		576	26	276	2	1	10
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	8	521	21	302	5	9	100
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		34		18		1	
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							

		Dikomi	Gazipifan	Arab	Aya Pihtido	Melanisko	Harçeh	Durkari ve Trapeza
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Hırsofi Kazâsı ve Köyleri

		Hırsofi	Hırsofi	Giritmarut	Milya	Simu	Sarama	Evratu
Hâne	ad.	563	49	10	8	1	22	19
Dükkan	ad.	0						
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	0						
Mandıra	ad.	53	2	2	2			1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	10776.5	677.75	155	78	51	223	387.5
Bağ, Bahçe	dön.	71.75	4.5	7		2.5		1.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	26	1			0.5	1	1
Ceviz Ağacı	dön.	2.25						
	ad.	20		1				3
Dut Ağacı	dön.	215	22.25	5.5	1.5		11	18
	ad.	0						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	106	26	1				7
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	564	44	8		5	16	26
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						

		Hırsofi	Hırsofi	Giritmarut	Milya	Simu	Sarama	Evratu
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	73	2	4				5
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Filusa	Trimitusa	Malatya	İstinco	Çinusa	Melandra	Anadyu
Hâne	ad.	5	21	21	25	7	24	12
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		2	3	1	1	3	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	143.5	223.5	695	365	64.5	365	449
Bağ, Bahçe	dön.			0.5	1	1	14.5	3.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	5.5				
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							1
Dut Ağacı	dön.	5.5	6	22	12.5	1	12	1.5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	4	2	1			10	
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	4	13	22		5	23	15
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							

		Filusa	Trimitusa	Malatya	İstinco	Çinusa	Melandra	Anadyu
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		1	4		4		1
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Liso	Aya Merkori	Zaharka	Aya Sidiro	Mirminko	Platos	Peristorona
Hâne	ad.	5	1	3	11	6	22	3
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		1	1	1	1	1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	81	25	97.5	261.5	154	471	99.5
Bağ, Bahçe	dön.				2		0.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.						2	
Ceviz Ağacı	dön.					2.25		
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	4.5		2	9		5.25	1.25
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			1			5	2
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	5	5	4	15	6	25	1
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							

		Liso	Aya Merkori	Zaharka	Aya Sidiro	Mirminko	Platoso	Peristorona
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	1			3		7	
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Arudez	Turuşa	Androliku	Faslı	Lukroni	Akurdalya	Milyu
Hâne	ad.	43	1	33	6	6	4	1
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	2		7	2			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1126	12	549	108.5	43	22	
Bağ, Bahçe	dön.			2				
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			2				
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	24.75		2.5	1.75	0.5		0.25
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			5				
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.			27				
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							

		Arudez	Turuşa	Androliku	Faslı	Lukroni	Akurdalya	Milyu
Badem Ağacı	dön.							
	ad.			2				
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Tera	Girittera	İskulli	Magunda	Aymakor	Vorri	Koçına
Hâne	ad.	32	10	5	26	1	12	14
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	2			4	1	1	4
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	516.5	162	43.25	412.25	25	202.75	402
Bağ, Bahçe	dön.		6.5		0.25		4	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	2			4		1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.			1	1			
Dut Ağacı	dön.	12	4	0.75	0.5		3.75	0.5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	20	1	6	1			1
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	24	2		22	5	9	25

		Tera	Girittera	İskulli	Magunda	Aymakor	Vorri	Koçına
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	1			20		8	1
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Pomo	Yalya	Poli	Melamyu
Hâne	ad.	2	39	43	10
Dükkan	ad.				
Hamam	ad.				
Şıra-Hâne	ad.				
Mandıra	ad.		4	2	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsılık	dön.	49	429.5	1363.5	243
Bağ, Bahçe	dön.		11	9.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		4		
Ceviz Ağacı	dön.				
	ad.		12	1	
Dut Ağacı	dön.	0.5	8	6	8.5
	ad.				
Fındık Ağacı	dön.				
	ad.				
Harup Ağacı	dön.				
	ad.		11	2	

		Pomo	Yalya	Poli	Melamyu
Zeytin Ağacı	dön.				
	ad.	3	42	144	19
İncir Ağacı	dön.				
	ad.				
Badem Ağacı	dön.				
	ad.		4		5
Limon, Portakal Ağacı	dön.				
	ad.				
Ahur, Samanlık Develik	ad.				
Kamışlık, Kavaklık	dön.				
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.				

Karpas Kazâsı ve Köyleri

		Karpas	Trikomo	Yerani	Aya Elya	Ovkoroz	Topcu
Hâne	ad.	332	14	1	2	7	7
Dükkan	ad.	0					
Hamam	ad.	0					
Şıra-Hâne	ad.	0					
Mandıra	ad.	17				1	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	9764.5	294.5	13	12	329	74.5
Bağ, Bahçe	dön.	54	7			3	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	60.25					
Ceviz Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Dut Ağacı	dön.	83.5			2		
	ad.	44					

		Karpas	Trikomo	Yerani	Aya Elya	Ovkoroz	Topcu
Fındık Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Harup Ağacı	dön.	0					
	ad.	24					
Zeytin Ağacı	dön.	0					
	ad.	486	27		12	62	22
İncir Ağacı	dön.	0.5					
	ad.	8					
Badem Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0					
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0					

		Ayostasi [Ayistat]	Kom-i Kebîr	Livayi [Livati]	Padric	Aya Totoro	Eftakomi
Hâne	ad.	6	16	21	2	26	8
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.						
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	203	214.5	641	35	331	171.5
Bağ, Bahçe	dön.		13			4	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	2	2	3		1	1
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.						
Dut Ağacı	dön.						
	ad.				7		

		Ayostasi [Ayistat]	Kom-i Kebîr	Livayi [Livati]	Padric	Aya Totoro	Eftakomi
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.		5				
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.		65	13	5	10	2
İncir Ağacı	dön.						0.5
	ad.	6					
Badem Ağacı	dön.						
	ad.						
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

		Kumyalık	Pladanisso	Litronkomi	Kiridya	Vasili	Ayandroniko
Hâne	ad.	3	35	12	12	5	28
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.	1				1	2
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	69	843	478.5	188	438	1707.5
Bağ, Bahçe	dön.				1.5		24.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		5	2		5	23.5
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.						
Dut Ağacı	dön.			2		15.5	49.5
	ad.						
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						

		Kumyalık	Pladanisso	Litronkomi	Kiridya	Vasili	Ayandroniko
Harup Ağacı	dön.						
	ad.		2			13	
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.		1	56	25	35	22
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.						
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

		Kilanimoz	Aya Simyo	Yalusa	Milanarka	Koroviya	Kalaburnu	Kalatya
Hâne	ad.	4	11	2	11	26	33	40
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		1		1	1	8	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	94	212.5	51	342	673.5	902.5	1446
Bağ, Bahçe	dön.					1		
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1		1	4	6	3.75
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	6	1	2.5	5			
	ad.					5	32	
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							

		Kılanimoz	Aya Simyo	Yalusa	Milanarka	Koroviya	Kalaburnu	Kalatya
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	4						
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	14	25	5	74	6		5
İncir Ağacı	dön.							
	ad.					2		
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Lefke Kazâsı ve Köyleri

		Lefke	Lefke	Anbaliku	Varuşa	İstroğolo (?)	Anbelye	Aya Totora
Hâne	ad.	395	193	32	9	26	2	14
Dükkan	ad.	14	14					
Hamam	ad.	2	2					
Şıra-Hâne	ad.	0						
Mandıra	ad.	7	4					
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	6404	3221.25	560	181	958	1.25	228
Bağ, Bahçe	dön.	235	178.25			1		
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	30	15	2		5		1
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	79	65	2				
Dut Ağacı	dön.	86	45.5	2.75				
	ad.	365	153	42		10		

		Lefke	Lefke	Anbaliku	Varuša	İstroğolo (?)	Anbelye	Aya Totora
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	111	29	7		26	2	
Zeytin Ağacı	dön.	8						
	ad.	2687	1299	173	21	358	5	126
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	46	3		4	22	1	15
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	38	18	17				
Limon, Portakal Ağacı	dön.	50.75	50.75					
	ad.	6	6					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Kambo ve Çakistre	Koraku	Temmirka	Evrihu	Ağrolladu	Flasu	Katizade [Katide]
Hâne	ad.	8	8	11	13	2	20	4
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		1					
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	4	34	20.5	136.5	8.5	70.5	20
Bağ, Bahçe	dön.	34.25	5.5		9		4.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.				3		1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	3	3	4		1	1	
Dut Ağacı	dön.	2.25	3.5	3	4	2.5	6.5	2
	ad.			10	12		33	3

		Kambo ve Çakistre	Koraku	Temmirka	Evrihu	Ağrolladu	Flasu	Katizade [Katide]
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			4				
Zeytin Ağacı	dön.			8				
	ad.	6	50	16	66	8	85	20
İncir Ağacı	dön.							
	ad.						1	
Badem Ağacı	dön.							
	ad.						1	1
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Aya Pifan	Linu	Çamlı [Kalahorko]	Aya Yorgi	Aya Nikola	Peristoranari
Hâne	ad.	19	7	9	9	3	6
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.			2			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	120	108.5	352	57		323
Bağ, Bahçe	dön.		2.5				
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1	1	1		
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.						
Dut Ağacı	dön.	3.5	7.5		3		
	ad.	80	3		2		17

		Aya Pifan	Linu	Çamlı [Kalahorko]	Aya Yorgi	Aya Nikola	Peristoranari
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.	25		17	1		
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	114	67	53	51		169
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.	1					
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

Leymason Kazâsı ve Köyleri

		Leymason	Leymason	Ayandihona	Akrunda	Pendakomo	Fasulya [Fasulla]	Vasa
Hâne	ad.	340	211	5	5	12	5	1
Dükkan	ad.	28	28					
Hamam	ad.	1	1					
Şıra-Hâne	ad.	3						
Mandıra	ad.	7		1				
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	4281.75	2217.75	153.5	140	340.25	140	1
Bağ, Bahçe	dön.	686.25	454.75	1			65.5	3.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	36	22		3		1.5	
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	39	12					

		Leymason	Leymason	Ayandihona	Akrunda	Pendakomo	Fasulya [Fasulla]	Vasa
Dut Ağacı	dön.	5		3				
	ad.	0						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	1869	635	115	135	133	160	
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	2319	1430	74	110	127	60	5
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	51		5				1
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Moni	Oğronko	Aya Pavlo	Masikoloni	Mesaidonya	Aya Atanaş	Finikarya
Hâne	ad.	1	7	7	14	8		3
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.		1	1				
Mandıra	ad.				2			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	20	21	3.25	265	37	28	41.25
Bağ, Bahçe	dön.	1.5	42.5	46	9.5			
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		3	1	1			
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.			2				

		Moni	Oğronko	Aya Pavlo	Masikoloni	Mesaidonya	Aya Atanaş	Finikarya
Dut Ağacı	dön.			1.5		0.5		
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	12	10	20	264	49		55
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	4	44	84	190	16	7	10
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		6	3	7			
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Putayaka	Armenohor	Manağrul	Pirko	Podamidisise	Aya Todoro	Tarhun
Hâne	ad.	17	5	14	8	1	8	8
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							1
Mandıra	ad.				1			3
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	175.25	159	288	55		3.5	193
Bağ, Bahçe	dön.	0.25	1.5	3	0.5	11.75	29.5	15.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	2.5					1	1

		Putayaka	Armenohor	Manağrul	Pirko	Podamidisise	Aya Todoro	Tarhun
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.					1	24	
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	118	65	30	54			14
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	38	45	26	14	5	17	13
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	2		2	2	2	21	
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Magosa Kazâsı ve Köyleri

		Magosa	Magosa Kalesi Varoşu	Aya Sergi	Engomi	Limye	Güğercinlik
Hâne	ad.	43	13	18	9	1	2
Dükkan	ad.	1	1				
Hamam	ad.	0					
Şıra-Hâne	ad.	0					
Mandıra	ad.	3	2	1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	2811	736.5	1785	121.5	168	

		Magosa	Magosa Kalesi Varoşu	Aya Sergi	Engomi	Limye	Güğercinlik
Bağ, Bahçe	dön.	186.5	153.5	7	26		
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	12	9	1	2		
Ceviz Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Dut Ağacı	dön.	20			20		
	ad.	35	35				
Fındık Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Harup Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Zeytin Ağacı	dön.	0					
	ad.	17		7	10		
İncir Ağacı	dön.	0					
	ad.	4		4			
Badem Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0					
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0					

Mesarye Kazâsı ve Köyleri

		Mesarye	Vadili	Arçoz	Meluşa	Ornuta	Pirga Çiftliği	Aya Listre Çiftliği
Hâne	ad.	800	43	10	10	21	6	1
Dükkan	ad.	0						
Hamam	ad.	0						

		Mesarye	Vadili	Arçoz	Meluşa	Ornuta	Pirga Çiftliği	Aya Listre Çiftliği
Şıra-Hâne	ad.	0						
Mandıra	ad.	24		2		1		1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtı, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	43334.25	1344	985	304	1655	400	502
Bağ, Bahçe	dön.	374	48			79.5		
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	48	11			9		
Ceviz Ağacı	dön.	1						
	ad.	0						
Dut Ağacı	dön.	5.25		2				
	ad.	96						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	34						
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	1340		15		11		
İncir Ağacı	dön.	3						
	ad.	19						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Sinde	Istroncilo	Tiremetuşa	Pergamo	Mora	Paşaköy (Aşa)	Pedrohan
Hâne	ad.	35	35	13	5	27	36	4
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		2	1	1	2	1	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	725	2174	427	464	1619	1408	252
Bağ, Bahçe	dön.	10	31	3	8	10		
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		4	1	2	2		
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.				2			
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.		6		43			
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Avdelloro	Dimbu	Afanya	Lisi bahçeleri	Aya [Aya Kebir]	Kırklar Makamı Tekkesi Aya k.	Drolli
Hâne	ad.	1	1	32	2	18		2
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.			3				
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	50	75	2146		1314	1084	115
Bağ, Bahçe	dön.			4	2	12		
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.					3		
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.		2	27		1		2
İncir Ağacı	dön.		3					
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Ormidya	Kukla	Makrasika	Avkoro	Kalopside	Ligopedri	Prasko
Hâne	ad.	1	25	1	11	16	31	5
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.		1545	61	623	386	1275	44
Bağ, Bahçe	dön.		28	46	15		6	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			1			3	1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.		10	4				
İncir Ağacı	dön.							
	ad.		4					
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Gaydura	İstolloz	Peristerona	Milya	Marata	İlide (?)	Sandallar
Hâne	ad.	1	10	31	2	6	1	4
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	1	2					
Tarla, Arsa, Harman, Frahtı, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	202	799	998	472	364	78	983.5
Bağ, Bahçe	dön.		11					18
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1					
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.		1					
	ad.				19			45
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.			3				31
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Aloda	Yanagra	Arnai	İşpetariko	Mandıra-i Alaksi	Aya Yorgi İşpetariko	Singrasi
Hâne	ad.	10	43	8	5	8	6	21
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.					3		
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	146.5	2213	135	94.5	289	315	2422
Bağ, Bahçe	dön.		6	6	6	2.5	10	1
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			2	1		2	3
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.		20		12			
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.					10		
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.		75			33	90	80
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Lapotos	İpsillad	Piladan	Lefkoniko	Akatu	Haritmi	Malunda
Hâne	ad.	18	19	21	23	3	6	5
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.					1		
Tarla, Arsa, Harman, Frahtı, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	541.5	1576	1029	1009.5	150.25	253	282
Bağ, Bahçe	dön.				5	2.5		1.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.				2			
Ceviz Ağacı	dön.					1		
	ad.							
Dut Ağacı	dön.			0.25				
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			10		2		
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.		22	171	123	55	125	100
İncir Ağacı	dön.							
	ad.	10			2			
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.					z		

		Kufez	Kunedra	Çatoz	Viçsada	Görneç	Musulida	Ankastina
Hâne	ad.	21	35	47	19	22	1	12
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		2					
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1258.5	2135	2434	884	718	111	464
Bağ, Bahçe	dön.					2		
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.							
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			9	3			
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	53	38	64	11	145		
İncir Ağacı	dön.							
	ad.			3				
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Omorfa Kazâsı ve Köyleri

		Omorfa	Omorfa	Filya	Masari	Nicide	Arkacı
Hâne	ad.	319	23	1	1	8	21
Dükkan	ad.	0					
Hamam	ad.	0					
Şıra-Hâne	ad.	0					
Mandıra	ad.	22.5	2				
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	14249.87	3251.25	32	386	144	783
Bağ, Bahçe	dön.	34.75					
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	13.5	1.5				
Ceviz Ağacı	dön.	0					
	ad.	5					
Dut Ağacı	dön.	9.75					
	ad.	227			15		
Fındık Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Harup Ağacı	dön.	0					
	ad.	10	10				
Zeytin Ağacı	dön.	0					
	ad.	1135	73	5	65	1	15
İncir Ağacı	dön.	0					
	ad.	20					
Badem Ağacı	dön.	0					
	ad.	21					
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	7					
Kamışlık, Kavaklık	dön.	1.5					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0					

		Çıra [Kire]	Rosolyo [Hırsilyo]	Prasyo	Gaziviran	Kaput	İflopi
Hâne	ad.	1	1	1	18	3	5
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.			1	1		1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	597	62	131	1058.5	201	103
Bağ, Bahçe	dön.						1
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1			1		
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.				2		
Dut Ağacı	dön.				1		
	ad.		2		17		
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.						
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	100	2		72	5	51
İncir Ağacı	dön.						
	ad.				9		
Badem Ağacı	dön.						
	ad.				1		
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

		Denya	Pedre	Elya	Angolem	Peresterona	Kodrafa
Hâne	ad.	12	24	53	11	61	22
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.		2	6	1.5	4	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	702	2082.5	1596	308	1222.62	326
Bağ, Bahçe	dön.	18	4.75	2.5		4.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		4			1	1
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.						
Dut Ağacı	dön.	6.25	2.5				
	ad.		31	12		10	61
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.						
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	66	237	61	2	111	22
İncir Ağacı	dön.						
	ad.		1		2	8	
Badem Ağacı	dön.						
	ad.					20	
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.		7				
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

		Vizaca	Orunda	Akaça	Avlona	Meniko	Astromerid	Aya Marina
Hâne	ad.	2	17	21	3	10		
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		1	1	1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	56	300	599.5	116	172.5	10	10
Bağ, Bahçe	dön.		2	2				
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	2				
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.		3					
Dut Ağacı	dön.							
	ad.	6		50	21	2		
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	4	33	155	12	43		
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.				1.5			
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Piskopi Kazâsı ve Köyleri

		Piskopi	Palodya	Pano Polemidya	Kado Polemidya	Asomado	Korfi
Hâne	ad.	280	1	15	31	8	1
Dükkan	ad.	3					
Hamam	ad.	1					
Şıra-Hâne	ad.	2					1
Mandıra	ad.	18				1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	3858.5	8	151	574.25	282.25	11.5
Bağ, Bahçe	dön.	383.75			7	2	15
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	10.5		4	1		
Ceviz Ağacı	dön.	0					
	ad.	3			1		
Dut Ağacı	dön.	18.75				2	
	ad.	0					
Fındık Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Harup Ağacı	dön.	0					
	ad.	1904	5	183	517	144	15
Zeytin Ağacı	dön.	0					
	ad.	510		53	50	15	5
İncir Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Badem Ağacı	dön.	0					
	ad.	35					
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0					
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0					

		İspidallı	Yerasa	Poramide	Zakaci	Erimi	Kando
Hâne	ad.	11	1		4	1	20
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.	3					2
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	142.25	4	1.5	31		132.5
Bağ, Bahçe	dön.	8	0.5				12
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.						
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.						1
Dut Ağacı	dön.						4
	ad.						
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.	217	10	5	47	3	50
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	35	6	4	9		40
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.	2					4
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

		Koloş	Fasuri	Kado Çividis	Pano Çividis	Piskopi
Hâne	ad.	23	2	19	5	138
Dükkan	ad.					3
Hamam	ad.					1
Şıra-Hâne	ad.			1		
Mandıra	ad.	1		3	1	7
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	236	60.5	121.75	17.5	2084.5
Bağ, Bahçe	dön.	55.5	1	111	28	143.75
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			1		4.5
Ceviz Ağacı	dön.					
	ad.			1		
Dut Ağacı	dön.	2			1.5	9.25
	ad.					
Fındık Ağacı	dön.					
	ad.					
Harup Ağacı	dön.					
	ad.	287		14	3	404
Zeytin Ağacı	dön.					
	ad.	62	2	67	22	140
İncir Ağacı	dön.					
	ad.					
Badem Ağacı	dön.					
	ad.			28		1
Limon, Portakal Ağacı	dön.					
	ad.					
Ahur, Samanlık Develik	ad.					
Kamışlık, Kavaklık	dön.					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.					

Tuzla Kazâsı ve Köyleri

		Tuzla	Baş(Sodira) M.	Milhan [Hala] Sultan Dergahı	İskele-i Tuzla Kasabası	Tuzla İskelesi Câmi-i Şerîf Evkâfı	Suhteler	Menevi
Hâne	ad.	915	129	4	188		2	16
Dükkan	ad.	83	23	16	43	1		
Hamam	ad.	4	1	2	1			
Şıra-Hâne	ad.	0						
Mandıra	ad.	6	2	1				
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	34414.5	4972.5	1687	2455		540	1191
Bağ, Bahçe	dön.	352.5	26	14	34			
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	34.5	2	5	8			
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Dut Ağacı	dön.	29						
	ad.	221						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0.25						
	ad.	2682	3		110			
Zeytin Ağacı	dön.	20						
	ad.	7636	337	1305	450	74	16	1
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	39						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	232						
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	19	1	2	11		2	
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	2						

		Mormenekşe	Menoya	Çite	Celye	Vuda	Kallabya	Pirga
Hâne	ad.	26	21	21	18	41	31	11
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.				1		1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	891	1091	1500	783	1731	698	300
Bağ, Bahçe	dön.		2	36		20		20.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		3	1		0.5		
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.		1			0.5		
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.		28	31		10		
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	75	335	175	5	234	157	20
İncir Ağacı	dön.							
	ad.				20			
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							228
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.			3				
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Civil	Aplanda	Aya Nana	Arpere	Alatirko	Pile	İğlisiye
Hâne	ad.	25	2	7	1	11	16	11
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	1						
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1391	190	34	95	511.5	613	893
Bağ, Bahçe	dön.	4.5		2	1	0.25		27
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.							
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.					5		
	ad.	27	6					30
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			9		9		17
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	319	75	105		58	4	157
İncir Ağacı	dön.							
	ad.			2				
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	3						
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.			2				

		Ana Fodiye	Mazato	Alamino	Aya Tatro	İpsemadizmeno	Kofunya	Şirocidya
Hâne	ad.	21	14	40	31	2	65	8
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	954	2933	2025.5	1009	225	2160	229
Bağ, Bahçe	dön.	1	13	1	4	2		10.25
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			4	1		3	2
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	7		4				
	ad.	14		96				
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.			0.25				
	ad.	5	23	32	280	95	282	240
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	155	222	513	287	42	521	168
İncir Ağacı	dön.							
	ad.		4	6			1	
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Dohni	Kalavusun	Maroni	Vavla	Tatlisu	Yukarı Lefkara
Hâne	ad.	39	43	16	4	24	27
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.						
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1556.75	703.75	428.5	31	523.5	68.5
Bağ, Bahçe	dön.	9	8	3	19		95
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			1		2	2
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.						
Dut Ağacı	dön.	5.5	5.5				0.5
	ad.	8	5				35
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.	723	293	213	58	178	43
Zeytin Ağacı	dön.						20
	ad.	453	477	76	27	207	586
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						6
Badem Ağacı	dön.						
	ad.	1					
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

VI- Temettuât Defterlerine Göre Kıbrıs'taki Gayr-i Müslimlerin Kazâ ve Köylere Göre Mal Varlıkları

Baf-Kukla Kazâsı ve Köyleri

		Baf - Kukla	Kasaba-i Baf ma'a İhtima	Marahunda	Loraka	Trimitusa	Konya	Anavarkoz
Hâne	ad.	1396	65	24	28	12	14	13
Dükkan	ad.	2	1					
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	13						
Mandıra	ad.	56	2	1		2		1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	25989.75	640.5	673	506.5	130	112	331
Bağ, Bahçe	dön.	2018	37.5		0.5			8
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	63.5	5	1	1			
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	30						
Dut Ağacı	dön.	1228	35	24.5	26	8.5	11.5	13
	ad.	0						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	65						
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	4151	121	47		2		6
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	132	1					
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Cisonerka	Dala	Mesoyi	Armı	Mesahorko	Peya	Emba
Hâne	ad.	30	23	26	39	25	48	42
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.					1	2	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	841.5	426.5	656.5	1035.5	508	1604	798.5
Bağ, Bahçe	dön.	2			33	13	13	4.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	2	1	1	1	4	2
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	18	20	19.5	29.5	16	9	22
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			1	5	2		
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	1	5	13	31	42	17	
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.				5	2		
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Çada [Şada]	Cili	Usturunbi	Akurso	Polem	İşati (İpşati)	Tranya [Derinya]
Hâne	ad.	46	32	46	10	46	3	17
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	1	4	1		1	1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	999	896	1937	133	1981	23	562
Bağ, Bahçe	dön.	4.5	18	2		13.5		13.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	1		1		
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	32.5	31.5	86	10.5	86	3.5	34.25
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	7	21	9	2	13		3
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Drimu	Ledimbu	Kallepya	Eledyu	Piskopu	Amarget	Aya Marina
Hâne	ad.	31	37	18	3	19	30	9
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		1	1		1	1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	699	1221	765	104	378.5	799	68
Bağ, Bahçe	dön.	12.5	4	11	2	4.5	16	3
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	4		1	1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	38.5	83.5	38.5	1	19	30.5	0.5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	3	46	27	15	26	276	34
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		1		14		22	5
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Galatarka	Pendalya	Çilinya [Gilinya]	Aya Fodi	İstado	Asproya	Pano Panaya
Hâne	ad.	24	26	27	23	29	11	34
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.				1	2		
Mandıra	ad.		2	1	3	1		3
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsılık	dön.	187.5	143.5	165.5	369	401.5	140.5	87.5
Bağ, Bahçe	dön.	139	138	174.5	123	177.5	13.5	53
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	1	4.5		1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.			5	15			2
Dut Ağacı	dön.	33.75	15.5	24.5	41	38.5	11	11.5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	259	269	249	147	236	21	2
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.			7				
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Hulu	Lemona	Nada	Celocedra	Kannavyu	Salamyu	Mesana
Hâne	ad.	41	18	26	19	7	29	9
Dükkan	ad.							1
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	1	1	3	4		4	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	535	239.5	224.5	115	75	219	127
Bağ, Bahçe	dön.	37.5	17		4	4.5	75	19
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	2	1			1	1	1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	28.5	17.5	5	4.5	7.5	1.5	11
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			4				
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	157	53	78	159	44	278	60
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	12	6		1		1	6
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Aya Yanni (Çamlı Manastır)	Aya Nikola	Filusa	Predor	Cidares	Arminu	Kidas [Cidas]
Hâne	ad.	8	18	28	29	17	17	1
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	1	1	1	5		1	
Mandıra	ad.	1					1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	179	96.5	157.5	204	198	236	116
Bağ, Bahçe	dön.	80	109.5	135	223.5	139	88	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	4		1	1	1	1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	1		4				
Dut Ağacı	dön.	18	13.75	27.75	39.5	21	11.5	5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	150	14	69	34	61	73	10
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		7	9	13			
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Prasko	Pano Arkimandriye	Kato Arkimandriye	Musere	Sosyo	Kukla	Mandriya
Hâne	ad.	3	14	10	1	8	43	6
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	1						
Mandıra	ad.		2		1		2	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	70	247.5	209		141	207	259
Bağ, Bahçe	dön.	15		3		8	0.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	2	1	2		1	2	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.				1			
Dut Ağacı	dön.	1.25	1.5	14	2	9	10.25	3.5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.		18	23		2	3	
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	129	58	90	5	133	226	17
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	10	1				1	3
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Mamonya	Traşpedevle	İstavrakonno	Dimi	Anarida	Aşelya	Yeroşibo	Nikoklo
Hâne	ad.	14	6	5	25	17	11	47	9
Dükkan	ad.								
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.								
Mandıra	ad.		3			1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	19.5	193	63	165.5	228	213	805	123.25
Bağ, Bahçe	dön.		7		10			8	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1					1		
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.				2				
Dut Ağacı	dön.	4	1.5		1.5	2.5	14	19.75	7.25
	ad.								
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								
Harup Ağacı	dön.								
	ad.					4			3
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	44	80	96	11	12	1	10	49
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								
Badem Ağacı	dön.								
	ad.	3	1				1		
Limon, Portakal Ağacı	dön.								
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

Dağ Kazâsı ve Köyleri

		Dağ	İncirli(Aydemet)	Balcı Ayazması	Gönyeli	Litronda	Analyonda	Trimetye
Hâne	ad.	1153	50	46		89	17	26
Dükkan	ad.	0						
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	116.41				4	1	
Mandıra	ad.	7						
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	20411.75	502	424.25	17	1050.25	493.5	842
Bağ, Bahçe	dön.	4692.99	15.5	40.5	3	821	86	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	25.75				3		
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Dut Ağacı	dön.	0.5						
	ad.	10						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	11						
	ad.	0						
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	6867	23	64.5	125	1514	44	24
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	16					1	13
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Engomi (İncirli)	Aya Varvara	Ayos Tirmitye	Matyat	Yukarı Lakatamya	Aşağı Lakatamya	Deftera
Hâne	ad.	22	50	14	15	18	33	49
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.			1	1			
Mandıra	ad.	1	1				1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	66.5	2036.75	1055	273.5	351	906	2448
Bağ, Bahçe	dön.		259.5	45	63	1	3	178
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			1	1	1	2	1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							0.5
	ad.						10	
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	8	298	203	189	118	222	341.5
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							1
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		İklimo	Aya Marina	Piskopiyo	Anaya	Aya Yani Malunda	Ayos Vavatsinya	Pera
Hâne	ad.	64	8	15	18	13	41	58
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	7		1.25		0.12	13.12	4.75
Mandıra	ad.					1		
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1275	158.25	303	673	491	432.75	1540
Bağ, Bahçe	dön.	287.5	6	80.75	24.5	34.5		233
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	11	1	1				2
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	762	169	74	36	53	482	286
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.		1					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Kamya	Merika	Argadez	Kapadez	Karmaka	Fikardo	Lazanya
Hâne	ad.	28	27	31	38	37	8	19
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	2	13.33	3	3	8.75	2.12	14
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtı, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	435	292	710	524	36		27
Bağ, Bahçe	dön.	144	153	105.5	182.5	327.5	70.5	116.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1		0.25				
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	71	137	102	123	168	28	75
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Odu [Orta]	Guri [Vorri]	Kombiya [Kanbi]	Aya Pifan	Agrocipye	Aratyu	Vavatsinya	Mitsero
Hâne	ad.	30	14	22	6	4	19	32	10
Dükkan	ad.								
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.	11.78	2	5.22	0.75		1.08	5.25	0.25
Mandıra	ad.								
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.		9	12	5	58	234	33	122
Bağ, Bahçe	dön.	290.75	180	197	8	9.75	43	186.37	18
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.						0.5		
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.								
Dut Ağacı	dön.								
	ad.								
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								
Harup Ağacı	dön.							10	
	ad.								
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	305	54	69	3	37	119	233	51
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								
Badem Ağacı	dön.								
	ad.								
Limon, Portakal Ağacı	dön.								
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

		Şillura	Apliç	Palyomedoho	Yerolakko	Aya Vasil	Mammari	Kado Moni	Palohor
Hâne	ad.	13	10	35	25	7	18	11	63
Dükkan	ad.								
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.		1.75		1.14			0.25	7.5
Mandıra	ad.			1			1	1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	307		933	733	166	317	107	13
Bağ, Bahçe	dön.		58	1	53		5	22	339.87
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.								
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.								
Dut Ağacı	dön.								
	ad.								
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								
Harup Ağacı	dön.	1							
	ad.								
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	23	18	94	34		10	24	53
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								
Badem Ağacı	dön.								
	ad.								
Limon, Portakal Ağacı	dön.								
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

Değirmenlik Kazâsı ve Köyleri

		Değirmenlik	Mesokelepsi (Kaymaklı-yı Kebir)	Küçük Kaymaklı	Palırkodise	Trahona	Margo	İstrovillo
Hâne	ad.	1208	75	21	43	20	4	75.5
Dükkan	ad.	37	3		5			
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	2.5	2					
Mandıra	ad.	4						
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	28569.62	2537	313	1976	878.25	60	2232.5
Bağ, Bahçe	dön.	2536.36	180					44
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	7	1					
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Dut Ağacı	dön.	4						
	ad.	15						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	43						
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	5112	90			4		270
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						

		Değirmenlik	Mesokelepsi (Kaymaklı-yı Kebir)	Küçük Kaymaklı	Palırkodise	Trahona	Margo	İstrovillo
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	1						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		İsmolof	Yerahorko	Aya Sozomeno	Dizdar	Eğlence	Dali	Anyemilye
Hâne	ad.	48	20	23	10	36	81	22
Dükkan	ad.	22	1					
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	1					1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1691	560	345	442	583	2886	552.5
Bağ, Bahçe	dön.	96	92	14	323	5	242	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.				2		2	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.				10			
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	206	62	7	46	3	251	27.5
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							

		İsmolof	Yerahorko	Aya Sozomeno	Dizdar	Eğlence	Dali	Anyemilye
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Minareli	Luricine	Podamya	Tarhun	Pano Horsiye M. – Değirmenlik	Kado Horsiye M. – Değirmenlik	Aya Androniko M. – Değirmenlik
Hâne	ad.	19	13	12	20	42	17	105
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	815.5	621	489	60	42.5	412	216.37
Bağ, Bahçe	dön.	69	53	64	25	40	112.75	170.62
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.							
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							4
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			40				

		Minareli	Luricine	Podamya	Tarhun	Pano Horsiye M. – Değirmenlik	Kado Horsiye M. – Değirmenlik	Aya Androniko M. – Değirmenlik
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	131	24	42.5	101	315	208	1233
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Hardacodisse M. – Değirmenlik	Sirkanya M. – Değirmenlik	Palukitre	Dimbu	Çeri	Eksomodoş	Voni
Hâne	ad.	81	31	20	28	47	34	60
Dükkan	ad.	6						
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	46.25	1	106	800	1698	1774.5	573.5
Bağ, Bahçe	dön.	65.75	54.75	5	57	38	82.25	115
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1					

		Hardacodisse M. – Değirmenlik	Sirkanya M. – Değirmenlik	Palukitre	Dimbu	Çeri	Eksomodoş	Voni
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.				5			
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	292	94	8	32	131	175	161
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Piroy	Yeri	Olmaya (?) [Ormidye (?)]	Alambra	Korno	Sevda	Delicipo
Hâne	ad.	7	22	19	16	26	11	12
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							0.5

		Piroy	Yeri	Olmaya (?) [Ormidye (?)]	Alambra	Korno	Sevda	Delicipo
Mandıra	ad.				2			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	619	1620	589	771.25	288.25	323	54
Bağ, Bahçe	dön.	9	11.75	76.5	96.5	47.37	16.37	34.75
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.							
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			3				
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	12	107	97	202	216	71	65
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.		1					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Mallora	Mosfilodi	İşa	Polidiko
Hâne	ad.	4	25.5	33	25
Dükkan	ad.				

		Mallora	Mosfilodi	İşa	Polidiko
Hamam	ad.				
Şıra-Hâne	ad.				
Mandıra	ad.				
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	102	389.25	650.5	451.5
Bağ, Bahçe	dön.		86	79.75	130.25
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.				
Ceviz Ağacı	dön.				
	ad.				
Dut Ağacı	dön.				
	ad.				
Fındık Ağacı	dön.				
	ad.				
Harup Ağacı	dön.				
	ad.				
Zeytin Ağacı	dön.				
	ad.		194	167	67
İncir Ağacı	dön.				
	ad.				
Badem Ağacı	dön.				
	ad.				
Limon, Portakal Ağacı	dön.				
	ad.				
Ahur, Samanlık Develik	ad.				
Kamışlık, Kavaklık	dön.				
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.				

Evdim Kazâsı ve Köyleri

		Evdim	Evdim	Anoyra	Vasa	Arçoz	Malya
Hâne	ad.	373	5	31	43	40	11
Dükkan	ad.	1					
Hamam	ad.	0					

		Evdim	Evdim	Anoyra	Vasa	Arçoz	Malya
Şıra-Hâne	ad.	27.33			4.33	6	2
Mandıra	ad.	8			1	2	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	3866.25	65.75	222.5	562.75	447.25	109.75
Bağ, Bahçe	dön.	2620.25	18	63.5	460.5	331.5	69
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	18	1	3	1	2	2
Ceviz Ağacı	dön.	0					
	ad.	17			1		1
Dut Ağacı	dön.	56	1	6.25	1.75	7	3
	ad.	0					
Fındık Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Harup Ağacı	dön.	0					
	ad.	442	64	183			
Zeytin Ağacı	dön.	0					
	ad.	650	1	94	57	36	15
İncir Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Badem Ağacı	dön.	0					
	ad.	31			8	9	3
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0					
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0					

		Fini	Omodoz	Ayavras	Pissuri	Pahna	Cisusa
Hâne	ad.	23	85	13	45	51	26
Dükkan	ad.		1				
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.	1	7	1	1	2	3

		Fini	Omodoz	Ayavras	Pissuri	Pahna	Cisusa
Mandıra	ad.		2		2		1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	22	717	94.5	728.25	658	238.5
Bağ, Bahçe	dön.	121.5	708.25	81	30	484	253
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		2		3	2	2
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.	9	4				2
Dut Ağacı	dön.	7.5	2.25	1	18.5	4	3.75
	ad.						
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.			5	189	1	
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	8	37	12	256	84	50
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.		1	4	2	3	1
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

Gilan Kazâsı ve Köyleri

		Gilan	Gilan	Mandırya	Koka	Monyad	Lanya
Hâne	ad.	568	99	18	4	3	35
Dükkan	ad.	0					
Hamam	ad.	0					

		Gilan	Gilan	Mandirya	Koka	Monyad	Lanya
Şıra-Hâne	ad.	79.2	15	4	1	1	10
Mandıra	ad.	8.2					
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	5219.75	1141	228	63	20	485
Bağ, Bahçe	dön.	5605.75	786.75	166.5	40	8	609
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	30	4		1	1	1
Ceviz Ağacı	dön.	0					
	ad.	63.25	37	3	4	2	0.25
Dut Ağacı	dön.	36.75	2	3.75	0.5		
	ad.	0					
Fındık Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Harup Ağacı	dön.	0					
	ad.	723					
Zeytin Ağacı	dön.	0					
	ad.	1612	76	10	39	35	223
İncir Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Badem Ağacı	dön.	2	2				
	ad.	81	36		13	1	1
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0					
	ad.	0					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0					
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0					

		Kato Platres	Tornadi [Durnar]	Pano Platres	Prasyo	Aya Terap	Goti
Hâne	ad.	16	6	3	6	27	80
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.	1	2	6	1	1	6

		Kato Platres	Tornadi [Durnar]	Pano Platres	Prasyo	Aya Terap	Goti
Mandıra	ad.						
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsılık	dön.	45.75	22	23	75.75	156.75	1102
Bağ, Bahçe	dön.	187.5	75.5		13	199	960
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1		1	2	2
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.	5					
Dut Ağacı	dön.	0.5	0.75	1.5	3.5	2	2.75
	ad.						
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.				20	40	
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	5	1	3	38	64	42
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.						10
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

		Monagri	Aya Mama	Trimiklini	Aya Yorgi	Limnad	Siliku
Hâne	ad.	6	28	11	17	25	12
Dükkan	ad.						
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.		9	3	1	3	3
Mandıra	ad.			1			

		Monagri	Aya Mama	Trimiklini	Aya Yorgi	Limnad	Siliku
Tarla, Arsa, Harman, Frahtı, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	13	217.75	88.5	147.5	211.25	132.25
Bağ, Bahçe	dön.	31	451.25	124	288	194	146
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1	2	1	2	2
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.			3			
Dut Ağacı	dön.		1			0.75	
	ad.						
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.	11	15			215	26
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	8	198	74	87	202	59
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.		4	1			9
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

		Doro	Perapeki	Dora	Lof	Kapilyo
Hâne	ad.	24	34	15	74	25
Dükkan	ad.					
Hamam	ad.					
Şıra-Hâne	ad.	2	6	2	2.2	
Mandıra	ad.	1			2	4.2

		Doro	Perapeki	Dora	Lof	Kapilyo
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	347.5	198	139	248.5	114.25
Bağ, Bahçe	dön.	157.25	315.25	146.25	489	218.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	2	1	2	1	2
Ceviz Ağacı	dön.					
	ad.		9			
Dut Ağacı	dön.	6	7.25	0.5	3.5	0.5
	ad.					
Fındık Ağacı	dön.					
	ad.					
Harup Ağacı	dön.					
	ad.	2		16	350	28
Zeytin Ağacı	dön.					
	ad.	87	70	39	62	190
İncir Ağacı	dön.					
	ad.					
Badem Ağacı	dön.					
	ad.		6			
Limon, Portakal Ağacı	dön.					
	ad.					
Ahur, Samanlık Develik	ad.					
Kamışlık, Kavaklık	dön.					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.					

Girinye Kazâsı ve Köyleri

		Girinye	Girinye	Palyosofo	Karmi ve Trimit	Elea ve Efteriha	Praskovi M. – Lapta	Aya Todoro M. – Lapta
Hâne	ad.	1046	38	11	32	7	72	89
Dükkan	ad.	2	1					
Hamam	ad.	0						

		Girinye	Girinye	Palyosofo	Karmi ve Trimit	Elea ve Efteriha	Praskovi M. – Lapta	Aya Todoro M. – Lapta
Şıra-Hâne	ad.	3						
Mandıra	ad.	35			3			3
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	20081.49	756	48	458	208	54.5	692
Bağ, Bahçe	dön.	1188.23	4	6	40	20	19.25	55.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	78.5	5	1	4	2	8	4
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	23						
Dut Ağacı	dön.	174.12		1.75	12	6	11.5	13
	ad.	641			36	2	59	41
Fındık Ağacı	dön.	3						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	5760	436	49	571	198	61	104
Zeytin Ağacı	dön.	3						
	ad.	20120	802	129	2342	577	306	590
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	6						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	256	22	4	6	4	1	
Limon, Portakal Ağacı	dön.	6.5						
	ad.	20						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Podromo M. – Lapta	Aya Anastasya M. –Lapta	Aya Luka M. – Lapta	Karava M. – Lapta	Vasilya	Yorgos	Kanili
Hâne	ad.	31	62	83	157	16	17	6
Dükkan	ad.			1				
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.				1			
Mandıra	ad.		1			2		
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	142.5	130	512	2628	420	215.5	101
Bağ, Bahçe	dön.	20.75	25.75	89	453.75	28.75	1.5	1
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		3	3	7	6		1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	2			1			
Dut Ağacı	dön.	2	11	21.75	53.5	5		
	ad.	11	3	22	26	93	14	10
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	43	137	181	962	49		2
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	231	382	844	3758	695	46	81
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	1	10	9	4	35		
Limon, Portakal Ağacı	dön.		5.5		0.5			
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Asamato	Ağırlaki	Sisklip	Larnaka	Karpaşa	Mirti	Gürdemen
Hâne	ad.	14	23	14	24	13	48	16
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.						1	
Mandıra	ad.	5		1	1	1	3	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	490.5	647	695	692.5	293.5	1582.5	524
Bağ, Bahçe	dön.	1.5	24	8	7.5	8.25	88	2
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	0.5		1	1	0.5	19	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.						20	
Dut Ağacı	dön.	0.5	1.75	1.25	3		9	
	ad.		62	10	9	28	30	
Fındık Ağacı	dön.						3	
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	8	38	13	15		23	
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	103	576	255	463	134	999	
İncir Ağacı	dön.							
	ad.						2	
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		32	29	2		24	
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.				2		2	
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Kormacid	Ayarini	Vunos	Sihari	Kutsovandi	Dikomi	Gazipifan
Hâne	ad.	50	11	3	4	5	52	45
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	4	3		1		2	
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1940.5	56.75	28	69		1210	2040.12
Bağ, Bahçe	dön.	6	0.5				48.25	51.82
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1						4.5
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							0.5
	ad.	17			2		124	36
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							1933
Zeytin Ağacı	dön.							3
	ad.	223	55	82	24		64	1386
İncir Ağacı	dön.							
	ad.	4						
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							40
Limon, Portakal Ağacı	dön.							0.5
	ad.							16
Ahur, Samanlık Develik	ad.							

		Kormacid	Ayarini	Vunos	Sihari	Kutsovandi	Dikomi	Gazipifan
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Aya Pihtido	Harçeh	Kallorka	Aya Koroş	Ak Manastır (Kûdüs-i Şerif mülhakâtından)	Kahra Manastırı	Prasyo
Hâne	ad.	22	11	13	45	8	2	2
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							1
Mandıra	ad.				1	2	1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	887.62	133	99	725	856	252	494
Bağ, Bahçe	dön.	2	7	19.5	52.66	43.5	6	46.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	3	1	1	1	1		
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	2.87	1	7	0.25	4	1	4.5
	ad.				6			
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	722	18	10	145		25	17
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	311	70	333	954	2550	300	455
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	12	2	12			7	

		Aya Pihtido	Harçeh	Kallorka	Aya Koroş	Ak Manastır (Kûdüs-i Şerîf mülhakâtından)	Kahra Manastırı	Prasyo
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Hırsofi Kazâsı ve Köyleri

		Hırsofi	Giritmarut	Fidi	Milya	Lasa	Simu	İşkarko
Hâne	ad.	668	31	31	7	17	23	5
Dükkan	ad.	3		1				
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	0						
Mandıra	ad.	25	2	1				
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	14499.25	892	921.5	159	333.5	747	153
Bağ, Bahçe	dön.	473.5	45.5	60.5	12.5	16.5	31.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	28.5	2	1		1	1.5	
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	21						
Dut Ağacı	dön.	352.25	37	32	6.75	13.5	21	5
	ad.	0						
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	2						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	56						

		Hırsofi	Giritmarut	Fidi	Milya	Lasa	Simu	İşkarko
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	729	56	8		18	67	2
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	123	15	3		4	45	
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Filusa	Malatya	Çinusa	Liso	Aya Sidiro	Peristorona	Arudez
Hâne	ad.	17	4	7	43	17	16	29
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.			2		3	2	2
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	203	108.5	178.5	844.5	711	473.5	598.5
Bağ, Bahçe	dön.		4		7.5			22
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.				1	1	1	1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	2.75	4	4	36	19.5	22	23
	ad.							

		Filusa	Malatya	Çinusa	Liso	Aya Sidiro	Peristorona	Arudez
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	8			11	1	6	
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	7	5	18	36	60	22	1
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	2	1		1	2	5	
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Turuşa	İnye	Aya Narkeroz (?) Manastırı (Faslı karyesine yakın)	Milyu	Akurdalya	Giritterra	Hulu
Hâne	ad.	39	35	1	13	8	47	10
Dükkan	ad.	1						
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	1	3			1		
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	814	532.5	51	230	191.5	863.5	79.25

		Turuşa	İnye	Aya Narkeroz (?) Manastırı (Faslı karyesine yakın)	Milyu	Akurdalya	Girittera	Hulu
Bağ, Bahçe	dön.	28.5	4	5			17.75	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	2	1		6	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	1						
Dut Ağacı	dön.	12.5	22.25	2	3.75		19.75	1.25
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.				2			
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	4			1	1	2	5
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	65	7	8	11	2	11	7
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.				1		2	3
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		İskulli	Yulu	Teletra	Argaka	İnyahorko	Vorri	Pomo
Hâne	ad.	5	40	48	11	4	6	25
Dükkan	ad.			1				
Hamam	ad.							

		İskulli	Yulu	Teletra	Argaka	İnyahorko	Vorri	Pomo
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.				1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	212	1556.75	938.5	135.25	37	192.5	489
Bağ, Bahçe	dön.		40.25	99	0.25			
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	2			1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	4	17	6	1.25	0.75	2.5	
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	1						5
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	17	38	11	10		16	42
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	1	27	2	2			
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Aya Marina	Yalya	Kadika	Livai	Poli	Aya Tirmityano	Melamyu
Hâne	ad.	4	2	30	15	49	26	3
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	1		1	5			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	132	13	655.25		389.75	559.5	103.5
Bağ, Bahçe	dön.		0.75	61.5		4	12.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			1		1	1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.			20				
Dut Ağacı	dön.			1.5		3.75	22.5	5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.					1	10	
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	11	2	15	9	37	52	58
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.						4	3
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Karpas Kazâsı ve Köyleri

		Karpas	Trikomo	Yerani	Motarfa	Aya Elya	Kom-i Kebîr	Ardana
Hâne	ad.	638	74	9	6	15	34	14
Dükkan	ad.	13	1				1	
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	0						
Mandıra	ad.	6			2			
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	26764.5	3098.5	230	260	529	1189	566
Bağ, Bahçe	dön.	195.5			2		64	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	178.5	1		1.75		3	1
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Dut Ağacı	dön.	646					21	
	ad.	52				10		
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	333					1	
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	5435	24	116		145	327	202
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	34				6		
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	12						
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Livayi [Livati]	Padric	Aya Totoro	Kamaraz	Kazdirga	Eftakomi	Vokolya
Hâne	ad.	5	25	15	3	18	38	16
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	140	581.5	339	406	1054	1208.5	513
Bağ, Bahçe	dön.		9.5	5	13			
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	1	2	2	1	1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.		17	5	5			
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			5			2	
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.		33	58	12	12	93	23
İncir Ağacı	dön.							
	ad.			10	2			8
Badem Ağacı	dön.							
	ad.			8				
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Davroz	Vavlos	Kumyalık	Pladanisso	Litronkomi	Neda	Ayandroniko
Hâne	ad.	15	18	24	2	11	11	27
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	386	598	1263	117	408	513	899.5
Bağ, Bahçe	dön.			5				5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	6	1	1	4	12.25
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.			8		14	6	68.5
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.					3	17	5
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.		423		6	64	186	172
İncir Ağacı	dön.							
	ad.	8						
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	4						
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Vunilika	Kilanimoz	Yalusa	Milanarka	Leonarisso (Zeâmet)	Dibkarpas
Hâne	ad.	13	10	52	18	53	112
Dükkan	ad.						11
Hamam	ad.						
Şıra-Hâne	ad.						
Mandıra	ad.					1	3
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	599	212	1635	374	1958	7687.5
Bağ, Bahçe	dön.	6.5		16.5	2.5	30.5	36
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	7		32	3	8.5	86
Ceviz Ağacı	dön.						
	ad.						
Dut Ağacı	dön.	11.5	12	189	5	36	275
	ad.				15		
Fındık Ağacı	dön.						
	ad.						
Harup Ağacı	dön.						
	ad.		4	131			165
Zeytin Ağacı	dön.						
	ad.	235	103	655	125	414	2007
İncir Ağacı	dön.						
	ad.						
Badem Ağacı	dön.						
	ad.						
Limon, Portakal Ağacı	dön.						
	ad.						
Ahur, Samanlık Develik	ad.						
Kamışlık, Kavaklık	dön.						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						

Lefke Kazâsı ve Köyleri

		Lefke	Lefke	Anbaliku	Galini	Litro	Aya Marina	Pirko
Hâne	ad.	1099	15	3	24	18	8	37
Dükkan	ad.	13						
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	38						
Mandıra	ad.	12						
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	10667.5	33.25	71	1025.25	496	382	1478.5
Bağ, Bahçe	dön.	4791.75	10.5	4	6.5			
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	45	2		1	1	2	1
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	721.5	10.5					
Dut Ağacı	dön.	342.25	1.5					
	ad.	805	36	4	12			
Fındık Ağacı	dön.	0.5						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	44		3	4	9	4	14
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	3906	219	25	293	151	101	517
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	101			2	5	7	54
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	280	1					
Limon, Portakal Ağacı	dön.	16.5	15.75					
	ad.	39						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	4						

		Kambo ve Çakistre	Çiko Manastırı	Milikor	Kaminarka	Dirselyas [Tırsel Elyas]	Lemitu	Progromo
Hâne	ad.	73	16	50	45	26	48	30
Dükkan	ad.	2	6					
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	12	3					
Mandıra	ad.		7					
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	0.5	2934		2	0.5	0.5	5
Bağ, Bahçe	dön.	478.5	346	285.75	386.75	179.5	257.5	74
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		5		3	2		
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	39	18	50	26	23	14	63
Dut Ağacı	dön.	32	1.25	18	15	10	12.5	2
	ad.		19	18			12	25
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	25	819	19	110	26	3	4
İncir Ağacı	dön.							
	ad.				1			
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	18	22	2	27	4		10
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.						4	

		Palyomilo	Midulla [Midillü]	Pedulla	Kalapanayot	Yeracez	Koraku	Temmirka	Kakopedre
Hâne	ad.	12	71	30	64	18	63	39	53
Dükkan	ad.		2	1	1				
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.								8
Mandıra	ad.	1							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.			1	15.5		584	351	175
Bağ, Bahçe	dön.	44.25	555	335.5	608	121	33.5	4.5	176
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		3	4	3		2		2
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.	17	91	25	72	6	12	3	30
Dut Ağacı	dön.		42	4.5	44	1.5	21.5	14	37
	ad.	2			10	4	112	32	18
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								
Harup Ağacı	dön.								
	ad.						4	4	
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	10	9	15	132	29	255	95	75
İncir Ağacı	dön.								
	ad.				1		15		16
Badem Ağacı	dön.								
	ad.		2		41	24	1	2	6
Limon, Portakal Ağacı	dön.						0.25		
	ad.						34		
Ahur, Samanlık Develik	ad.								

		Palyomilo	Midulla [Midillü]	Pedulla	Kalapanayot	Yeracez	Koraku	Temmirka	Kakopedre
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

		Sinehor [Sinyenehorko]	İspilai ve Kurdali	Handirye	Kiberunda	Kalyana	Galata	Evrihu	Ağrolladu
Hâne	ad.	19	20	17	25	22	42	102	4
Dükkan	ad.							1	
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.		1	6	6	2			
Mandıra	ad.		2					1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	210	91.5			37.5	191.5	1409.5	41.5
Bağ, Bahçe	dön.	29.5	171.5	221	338	29	66.5	18	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.					1	2		
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.	1	19	47	133	5	7	5	
Dut Ağacı	dön.	3		0.5	0.5	10	5.5	23	1
	ad.	61	2	3	1	3	49	168	3
Fındık Ağacı	dön.				0.5				
	ad.								
Harup Ağacı	dön.								
	ad.								
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	28	30	56	64	45	48	261	14

		Sinehor [Sinyenehorko]	İspilai ve Kurdali	Handirye	Kiberunda	Kalyana	Galata	Evrihu	Ağrolladu
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								
Badem Ağacı	dön.								
	ad.		16	43	34		4	8	1
Limon, Portakal Ağacı	dön.								
	ad.							5	
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

		Flasu	Katizade [Katide]	Aya Pifan	Linu	Çamlı	Aya Yorgi	Aya Nikola	Aya Dimitri
Hâne	ad.	20	20	10	35	6	4	6	4
Dükkan	ad.								
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.								
Mandıra	ad.		1						
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	168.5	323.5	82	352.5	79	26	87	12.5
Bağ, Bahçe	dön.	5	1						5.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	3	1		4			2	1
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.	2							3
Dut Ağacı	dön.	16	4.5	2.5	12.5	0.5	2.5	2	1.5
	ad.		69	85	52	5			
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								

		Flasu	Katizade [Katide]	Aya Pifan	Linu	Çamlı	Aya Yorgi	Aya Nikola	Aya Dimitri
Harup Ağacı	dön.								
	ad.	2							
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	123	81	36	115	2	10	31	30
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								
Badem Ağacı	dön.								
	ad.	3	1	4	4				2
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0.5							
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

Lefkoşa Kazâsı ve Köyleri

		Lefkoşa	Baş M.	Aya Sava M.	Fanoremeni M.	Aya Anton M.
Hâne	ad.	583	101	42	102	80
Dükkan	ad.	59	11	6	21	2
Hamam	ad.	0				
Şıra-Hâne	ad.	0				
Mandıra	ad.	0				
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	2				1
Bağ, Bahçe	dön.	6	1	1		
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	0				
Ceviz Ağacı	dön.	0				
	ad.	0				
Dut Ağacı	dön.	0				
	ad.	0				

		Lefkoşa	Baş M.	Aya Sava M.	Fanoremeni M.	Aya Anton M.
Fındık Ağacı	dön.	0				
	ad.	0				
Harup Ağacı	dön.	0				
	ad.	0				
Zeytin Ağacı	dön.	0				
	ad.	0				
İncir Ağacı	dön.	0				
	ad.	0				
Badem Ağacı	dön.	0				
	ad.	0				
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0				
	ad.	0				
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0				
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0				
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0				

		Aya Yani M.	Kafesli M.	Aya Kaşano M.	Aya Luka M.	Ermeniyân M.
Hâne	ad.	91	44	45	40	38
Dükkan	ad.	7	2	1	3	6
Hamam	ad.					
Şıra-Hâne	ad.					
Mandıra	ad.					
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.				1	
Bağ, Bahçe	dön.	2			1	1
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.					
Ceviz Ağacı	dön.					
	ad.					
Dut Ağacı	dön.					
	ad.					

		Aya Yani M.	Kafesli M.	Aya Kaşano M.	Aya Luka M.	Ermeniyân M.
Fındık Ağacı	dön.					
	ad.					
Harup Ağacı	dön.					
	ad.					
Zeytin Ağacı	dön.					
	ad.					
İncir Ağacı	dön.					
	ad.					
Badem Ağacı	dön.					
	ad.					
Limon, Portakal Ağacı	dön.					
	ad.					
Ahur, Samanlık Develik	ad.					
Kamışlık, Kavaklık	dön.					
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.					

Leymason Kazâsı ve Köyleri

		Leymason	Aya Napa M.	Kaholici [Kavilici] M.	Aya Antoni M..	Falonari	Palyoklişe	Azgada
Hâne	ad.	1225	145	74	17	17	12	24
Dükkan	ad.	101	81	18	1			
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	245.50	14	6		3		
Mandıra	ad.	5	1				1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	9829.75	1771.75	200.75	73.25	111.25	147.75	145
Bağ, Bahçe	dön.	9111.75	497.25	258.25		151	37.75	52.25
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	76.75	13	6		4	1	
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	455	14	2		12		

		Leymason	Aya Napa M.	Kaholici [Kavilici] M.	Aya Antoni M..	Falonari	Palyoklise	Azgada
Dut Ağacı	dön.	69.75	2	1.5				
	ad.	6		6				
Fındık Ağacı	dön.	0.5						
	ad.	362						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	5677	681	342	32	22	95	207
Zeytin Ağacı	dön.	20						
	ad.	11379	796	267	22	362	120	251
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	464	14			12	7	
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Pendekomo	Fasulya [Fasulla]	Vasa	Prasko	Moni	Sanida	Oğronko
Hâne	ad.	11	21	22	44	25	28	6
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	1		2	5.5		2.75	1.25
Mandıra	ad.		1			1		
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	381.75	418.5	225.5	259.5	743.75	125	7
Bağ, Bahçe	dön.	5	25	151	383.25	4.75	184.75	40.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1	1	2	1	1	

		Pendekomo	Fasulya [Fasulla]	Vasa	Prasko	Moni	Sanida	Oğronko
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.			3	2	1	1	
Dut Ağacı	dön.			5	7.5			
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	103	515	216	170	276	132	
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	181	121	535	774	324	385	49
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		2	13	27	8	8	8
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Kalohoryo	Celacı	Aya Kostantino	Aya Pavlo	Masikoloni	Mesaidonya	Yermasoya
Hâne	ad.	29	72	9	25	3	18	34
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	10	13.25	6.25	19			1
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	80.5	812.25	7.5	4	13	533	524.75
Bağ, Bahçe	dön.	550	616	207.5	318.5	3	1.5	3.5

		Kalohoryo	Celacı	Aya Kostantino	Aya Pavlo	Masikoloni	Mesaidonya	Yermasoya
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1.75	8	1			1	4
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	14		7	18			
Dut Ağacı	dön.	7	22	2.5	12.5			
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.				15			
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	7	177			24	319	509
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	362	628	175	130	20	61	224
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	8	8	22	13			
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Aya Atanaş	Finikarya	Atrako	Abşu	Manağrul	Pirko	Zopi
Hâne	ad.	18	14	12	30	18	17	22
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	1	2	11	9.5		2	16
Mandıra	ad.							

		Aya Atanaş	Finikarya	Atrako	Abşu	Manağrul	Pirko	Zopi
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	476.75	149.75	0.5	318.5	436	466.5	9.25
Bağ, Bahçe	dön.	9	13.25	133.5	214.5		35	266.75
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.						1	1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.			4	3		1	6
Dut Ağacı	dön.		0.5					
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	421	199		559	62	274	1
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	206	82	151	341	130	154	241
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		5		15		19	21
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Arakapa	Miloz	Kado Diyerona	Lugara	Podamidisse	Pano Diyerona	Eftagonya
Hâne	ad.	20	10	5	16	23	33	58
Dükkan	ad.							

		Arakapa	Miloz	Kado Diyerona	Lugara	Podamidisise	Pano Diyerona	Eftagonya
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	3	2	0.25	3.5	23	7	5
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	93.25	17.25	23	43.25		29.25	388.5
Bağ, Bahçe	dön.	155	99.5	29.5	174	199.75	536.75	500.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	3	3		1	1	7	5
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	3	4	1	14	21		9
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			4	17	5		5
Zeytin Ağacı	dön.						20	
	ad.	443	128	80	116	97	1132	936
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	7	2	2	7	4		17
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Vikla	Dimes	Ağro	Skopedra	Aya Todoro	Kado Mili	Palandirye
Hâne	ad.	14	24	52	8	15	9	62
Dükkan	ad.			1				
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	2.75	3	8		6.25	3.75	26.25
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	154	14.5	14	1	12.75	7	18
Bağ, Bahçe	dön.	186.25	234	881.5	82	252.5	144.5	696.75
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1			1	1		3
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.		25	82	7	45	13	34
Dut Ağacı	dön.	0.25						
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.			0.5				
	ad.			334		13		
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	25						2
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	252	40	194	62	80	57	337
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	6	3	112		46	18	4
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Ağridya	Aya Yani	Tarhun	Sodira
Hâne	ad.	24	29	32	24
Dükkan	ad.				
Hamam	ad.				
Şıra-Hâne	ad.	9.5	11.75	3	1
Mandıra	ad.				1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	2	4.5	466.5	98
Bağ, Bahçe	dön.	277.5	343.5	24	131.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1	1	1
Ceviz Ağacı	dön.				
	ad.	34	75		
Dut Ağacı	dön.			1	8
	ad.				
Fındık Ağacı	dön.				
	ad.				
Harup Ağacı	dön.				
	ad.			216	60
Zeytin Ağacı	dön.				
	ad.	31	117	55	130
İncir Ağacı	dön.				
	ad.				
Badem Ağacı	dön.				
	ad.	5	16	1	4
Limon, Portakal Ağacı	dön.				
	ad.				
Ahur, Samanlık Develik	ad.				
Kamışlık, Kavaklık	dön.				
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.				

Magosa Kazâsı ve Köyleri

		Magosa	Magosa Kalesi Varoşu	Aya Sergi	Derinya	Fannaro	Engomi	Limye	Paralime	Güğercinlik
Hâne	ad.	456	167	51	57	28	15	62	57	19
Dükkan	ad.	10	7	2						1
Hamam	ad.	0								
Şıra-Hâne	ad.	2	2							
Mandıra	ad.	6						3	2	1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	10826	1392.5	1928	1086	601	344.5	3275.5	1421.5	777
Bağ, Bahçe	dön.	471	410	5	32.5	4		8	5	6.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	50.5	44.5	1		1		2	2	
Ceviz Ağacı	dön.	0								
	ad.	0								
Dut Ağacı	dön.	223.5	223.5							
	ad.	0								
Fındık Ağacı	dön.	0								
	ad.	0								
Harup Ağacı	dön.	0								
	ad.	2							2	
Zeytin Ağacı	dön.	0								
	ad.	146	11	9		4		50	72	
İncir Ağacı	dön.	0								
	ad.	0								
Badem Ağacı	dön.	0								
	ad.	0								
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0								
	ad.	0								

		Magosa	Magosa Kalesi Varoşu	Aya Sergi	Derinya	Fannaro	Engomi	Limye	Paralime	Güğercinlik
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0								
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0								

Mesarye Kazâsı ve Köyleri

		Mesarye	Vadili	Arçoz	Ornuta	Istroncilo	Tiremetuşa	Paşa (Aşa)	Avdelloro
Hâne	ad.	1340	37	5	31	21	10	77	9
Dükkan	ad.	3							
Hamam	ad.	0							
Şıra-Hâne	ad.	0							
Mandıra	ad.	24						1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	63374.62	1949	32	1652	882	410	5847	421.5
Bağ, Bahçe	dön.	277.5	43						
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	46	6						
Ceviz Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Dut Ağacı	dön.	65.25							
	ad.	10							
Fındık Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Harup Ağacı	dön.	0							
	ad.	98							

		Mesarye	Vadili	Arçoz	Ornuta	Istroncilo	Tiremetuşa	Paşa (Aşa)	Avdelloro
Zeytin Ağacı	dön.	63.5							
	ad.	2264					35		10
İncir Ağacı	dön.	4							
	ad.	57							
Badem Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0							
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0							

		Dimbu	Afanya	Atyoni	Lisi bahçeleri	Drolli	Ormidya	Lisi
Hâne	ad.	9	19	127	19	15	10	60
Dükkan	ad.							1
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	2					1	3
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	404.5	772	8120	782	467	635.5	2560
Bağ, Bahçe	dön.	10	8	4	27	13	1	12
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1	1	4	1		2
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							

		Dimbu	Afanya	Atyoni	Lisi bahçeleri	Drolli	Ormidya	Lisi
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.				4.5			8
	ad.	6		13		35	28	43
İncir Ağacı	dön.							4
	ad.	15		9		3	1	6
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Ahna	Makrasika	Avkoro	Kalopside	Ligopedri	İkselofai	Sodira
Hâne	ad.	28	23	27	43	2	13	35
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	2						4
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1583	416	1464.5	1520	102	1001	1818.5
Bağ, Bahçe	dön.	1	45	10.5				
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1					10

		Ahna	Makrasika	Avkoro	Kalopside	Ligopedri	İkselofai	Sodira
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.	3		7				20
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.		2	16				1
İncir Ağacı	dön.							
	ad.		6	3				
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Prasko	Gaydura	İstolloz	Peristerona	Pigi	Milya	Sandallar
Hâne	ad.	85	13	29	26	30	18	7
Dükkan	ad.	2						
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.	2	1	2	2			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsullık	dön.	2063	379	1085	2008	1131	571	160

		Prasko	Gaydura	İstolloz	Peristerona	Pigi	Milya	Sandallar
Bağ, Bahçe	dön.				4			
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.							
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.				5			
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	61			61	5		
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Yanagra	Arnai	İşpetariko	Peraisi	Aya Yorgi İşpetariko	Singrasi	Lapotos
Hâne	ad.	20	20	8	10	29	12	8
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							

		Yanagra	Arnai	İşpetariko	Peraisi	Aya Yorgi İşpetariko	Singrasi	Lapotos
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	641	623.0	362	253.5	1634.5	568.5	504
Bağ, Bahçe	dön.		16	4		3	7.5	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		3	1		1	3	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.						1	
	ad.		5					
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							1
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.					25	2	1
İncir Ağacı	dön.							
	ad.		12					
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Aya Napa	Aya Yorgi Çere	İpsoz	Lefkoniko	Akatu	Flamuda	Aya Nikola
Hâne	ad.	25	2	43	89	74	19	4
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.						2	2
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	563.12	105	1957	5004	2903	291	202
Bağ, Bahçe	dön.				2.5	22.5	12	3
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1				7		
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.					25.25		
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.					89		
Zeytin Ağacı	dön.						51	
	ad.	4	2	17	102	1433	151	26
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Kufez	Kunedra	Tirmen	Vicsada	Maratoğno	Musilida	Ankastina
Hâne	ad.	7	5	27	5	69	5	31
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	274	41	194	259	4716.5	394	1648
Bağ, Bahçe	dön.			16		6		6.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			1		3		
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.			9				
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.			8				
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	20		147		1		17
İncir Ağacı	dön.							
	ad.					2		
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Omorfa Kazâsı ve Köyleri

		Omorfa	Omorfa	Filya	Masari	Nicide	Arkacı	Çıra [Kire]
Hâne	ad.	956	197	15	2	10	23	26
Dükkan	ad.	4	1	2				
Hamam	ad.	0						
Şıra-Hâne	ad.	42.75						
Mandıra	ad.	14						
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	23806.12	5243.25	620.5	125	407.5	1383	952.5
Bağ, Bahçe	dön.	1761.25	0.25	11.5				
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	17			1			1
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	351		3				
Dut Ağacı	dön.	33.49	1.5					
	ad.	323	19	34				6
Fındık Ağacı	dön.	120.75						
	ad.	4						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	1						
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	1679	141	51	9	1	61	53
İncir Ağacı	dön.	0						
	ad.	72	53	13		3		
Badem Ağacı	dön.	0						
	ad.	399	1	2				
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0						
Kamışlık, Kavaklık	dön.	2.5						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	5						

		Sirkanohorko	Liva-yı Sirkanohorko	Rosolyo [Hırsilyo]	Prasyo	Gaziviran	Kaput	Denya
Hâne	ad.	32	2	8	17	1	15	3
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.						1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	814	93.25	355.25	579	51	1095	235
Bağ, Bahçe	dön.				1.5			3.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.			1				
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.				1			
Dut Ağacı	dön.							
	ad.	1		2				10
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	9		38	4		30	4
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		İkselyani	Pedre	Pendaya	Elya	Pano Zodya	Kado Zodya	Astromerid
Hâne	ad.	2	41	5	8	32	24	27
Dükkan	ad.		1					
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.		3			1		
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	10	1132	477	131.5	1120	774	810.5
Bağ, Bahçe	dön.	2	5.25		4.5			
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		3					
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.			4				
Dut Ağacı	dön.		2.75		0.25			
	ad.		96		9		12	
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.		1					
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	7	206	35	26	31	7	2
İncir Ağacı	dön.							
	ad.			1				
Badem Ağacı	dön.							
	ad.		2	1		2	3	
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Peresterona	Vizaca	Nicidari	Kado Kopya	Podami	Alona	Aska
Hâne	ad.	40	6	5	26	8	41	14
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.						9.5	2.25
Mandıra	ad.					1	1	
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	886	62	46	938.5	79	53.75	2.25
Bağ, Bahçe	dön.			2.25		2	271.5	138.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.						1	
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.			1			41	20
Dut Ağacı	dön.						2.87	0.25
	ad.	4		18			5	6
Fındık Ağacı	dön.	0.25					40.5	1
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	73	21	12	1	7	37	21
İncir Ağacı	dön.							
	ad.					1		
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	6	4	1			53	20
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		İfterikoi	Kannavya	Aya Marina	Orunda	Akaça	Avlona	Meniko
Hâne	ad.	15	21	3	24	55	17	47
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	4						
Mandıra	ad.		1	2		3		
Tarla, Arsa, Harman, Frahtı, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsılık	dön.	11.25	4.5	63	523	3160	317	1164
Bağ, Bahçe	dön.	128.75	91.75	1	1	9	7	4
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1			1	1		2
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	19	10				2	6
Dut Ağacı	dön.	1						0.5
	ad.					38	13	32
Fındık Ağacı	dön.	11.25	0.25				1	
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	30	91	15	54	193	40	195
İncir Ağacı	dön.							
	ad.				1			
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	14	112			4	2	
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.					1	1.5	
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.		5					

		Livadya	Palahor	Lagudera	Polliseryo (?) [Polidiko]	Sarandi	Alihino	Pladanistasa
Hâne	ad.	15	46	17	14	14	15	23
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.	1	16	1	2	1	3	3
Mandıra	ad.	1						
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	2.37	3	39	37.5	0.5	1.5	2.75
Bağ, Bahçe	dön.	91	524.75	85.5	102	58.75	72.75	141.25
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1	1			1	2
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.	27	57	26	41	34	17	42
Dut Ağacı	dön.	1.12	21	0.5	0.25	0.25		1.25
	ad.	9		3		6		
Fındık Ağacı	dön.	14	0.5		13	4.5	17.5	17
	ad.			4				
Harup Ağacı	dön.							
	ad.							
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	13	62	26	3	10	17	43
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.	27	21	27	21	14	31	31
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

Piskopi Kazâsı ve Köyleri

		Piskopi	Palodya	Kado Polemidya	Asomado	Aya Fila	Korfi	İspidallı	Yerasa
Hâne	ad.	357	9	20	2	69	17	3	14
Dükkan	ad.	0							
Hamam	ad.	0							
Şıra-Hâne	ad.	19.75		1		1	1.25		5.5
Mandıra	ad.	6		1					
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsullık	dön.	5473.5	135	319.5	60	1233.25	161.50	135	150.5
Bağ, Bahçe	dön.	960		22		23.5	208		158.75
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	13	1	2					
Ceviz Ağacı	dön.	6							
	ad.	61							
Dut Ağacı	dön.	20.25							
	ad.	0							
Fındık Ağacı	dön.	0							
	ad.	10							
Harup Ağacı	dön.	0							
	ad.	3370	170	332		1108	274	123	284
Zeytin Ağacı	dön.	0							
	ad.	1170	18	59		149	113	20	237
İncir Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Badem Ağacı	dön.	0							
	ad.	19				2	2		3
Limon, Portakal Ağacı	dön.	0							
	ad.	0							
Ahur, Samanlık Develik	ad.	0							
Kamışlık, Kavaklık	dön.	0							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0							

		Apeşa	Poramide	Zakaci	Erimi	Koloş	Fasuri	Pano Çividis	Piskopi
Hâne	ad.	13	12	15	8	61	41	25	48
Dükkan	ad.								
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.	4			2			5	
Mandıra	ad.			2			2		1
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	215.5	211	225.5	529	483.5	1276.25	179	159
Bağ, Bahçe	dön.	70		16	67.5	71.25	4	251.5	67.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	1	1	1	1	3		2	1
Ceviz Ağacı	dön.				6				
	ad.	1		14		45	1		
Dut Ağacı	dön.							20.25	
	ad.								
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.					10			
Harup Ağacı	dön.								
	ad.	148	276	115	33	442	8	18	39
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	87	105	28	10	138	57	118	31
İncir Ağacı	dön.								
	ad.								
Badem Ağacı	dön.								
	ad.			3		1	3	5	
Limon, Portakal Ağacı	dön.								
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

Tuzla Kazâsı ve Köyleri

		Tuzla	Baş (Sodira) M.	Küçük M. (Hurdepolise)	Aya Yani M.	İskele-i Tuzla Kasabası	Mormenekşe	Menoya
Hâne	ad.	1768	127	175	149	231	21	2
Dükkan	ad.	102	24	15	21	41		
Hamam	ad.	2		1				1
Şıra-Hâne	ad.	28				1		
Mandıra	ad.	3	1		1			
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	46831	2680.5	1496	1590.5	1685.5	1516	150
Bağ, Bahçe	dön.	4609.5	45	104	52	195.25	6	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	85.66	8	5	9	5		
Ceviz Ağacı	dön.	0						
	ad.	5	1					
Dut Ağacı	dön.	86.25			3			
	ad.	106	2					
Fındık Ağacı	dön.	0						
	ad.	0						
Harup Ağacı	dön.	0						
	ad.	14335		38	15			
Zeytin Ağacı	dön.	0						
	ad.	47114	63	337	295	2301	92	43
İncir Ağacı	dön.	14.5			5			
	ad.	343	2					
Badem Ağacı	dön.	3			1			
	ad.	71	1			6		
Limon, Portakal Ağacı	dön.	30						
	ad.	14	14					
Ahur, Samanlık Develik	ad.	8	2		3	1	1	
Kamışlık, Kavaklık	dön.	1						
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.	0						

		Çite	Celye	Vuda	Kallabya	Pirga	Civisil	Aya Nana
Hâne	ad.	78	6	18	2	15	3	3
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	4515.5	99	947	40	317	100	50
Bağ, Bahçe	dön.	72		13		24		21
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	7				1		
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.							
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	35				20		3
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	121	20	49	17	185	1	27
İncir Ağacı	dön.							
	ad.							
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Ana Fodiye	Alamino	Aya Totto	İpsemadizmeno	Kofunya	İskarino	Drapya
Hâne	ad.	16	15	32	26	2	28	10
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.							
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	1378	363	1794	1163.75	105	680.5	22.5
Bağ, Bahçe	dön.	16	3	13	37		7.75	
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.		1	1.5	3		1	1
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.							
Dut Ağacı	dön.			5				
	ad.							
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	5	9	1166	823	4	1336	21
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	364	121	991	847	26	485	448
İncir Ağacı	dön.							
	ad.					1		
Badem Ağacı	dön.							
	ad.							
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Şirocidya	Dohni	Kalavusun	Maroni	Vavla	Laya	Kado Lefkara (Aşağı Lefkara)
Hâne	ad.	32	24	45	21	22	12	42
Dükkan	ad.							
Hamam	ad.							
Şıra-Hâne	ad.					1	1	
Mandıra	ad.							
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsılık	dön.	970	1146	2032.25	942.5	500	153.25	601.75
Bağ, Bahçe	dön.	43.5	17.25	66	30.5	168	77	364.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	3.66		8	1		2	4
Ceviz Ağacı	dön.							
	ad.			2				
Dut Ağacı	dön.		1	4.25			2.25	16
	ad.	3	5		37		3	
Fındık Ağacı	dön.							
	ad.							
Harup Ağacı	dön.							
	ad.	1936	1250	1382	746	813	276	1113
Zeytin Ağacı	dön.							
	ad.	947	406	1417	468	608	887	5172
İncir Ağacı	dön.						2	2
	ad.						1	9
Badem Ağacı	dön.						2	
	ad.		2				5	
Limon, Portakal Ağacı	dön.							
	ad.							
Ahur, Samanlık Develik	ad.							
Kamışlık, Kavaklık	dön.							
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.							

		Kado Dira	İstavruz M. – Yukarı Lefkara	Aya Yorgi M. – Lefkara	Aya Dimitri M. – Lefkara	Aya Androniko M. –Lefkara	Ora	Akapnu	Melini
Hâne	ad.	65	77	24	60	20	51	15	21
Dükkan	ad.			1					
Hamam	ad.								
Şıra-Hâne	ad.		5		5	1	7	3	4
Mandıra	ad.								
Tarla, Arsa, Harman, Frahti, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	956.75	251.5	47.5	159.5	107.75	1428.75	135	514.5
Bağ, Bahçe	dön.	595.5	536.5	165	416	146.25	832.75	115	351.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	4.5	4			1	5	3	4
Ceviz Ağacı	dön.								
	ad.								2
Dut Ağacı	dön.	4.5	19.25	11.25	10.5	2.5	5.5		
	ad.		35	14	3		3		
Fındık Ağacı	dön.								
	ad.								
Harup Ağacı	dön.								
	ad.	824	479	223	294	138	1131	6	217
Zeytin Ağacı	dön.								
	ad.	4007	5055	1985	4361	1624	7974	1307	3207
İncir Ağacı	dön.				5				
	ad.	61	39	10	9	12	29		2
Badem Ağacı	dön.								
	ad.						47	2	7
Limon, Portakal Ağacı	dön.								30
	ad.								
Ahur, Samanlık Develik	ad.								
Kamışlık, Kavaklık	dön.								
Ayva, Armut, Elma, Nar Ağacı	ad.								

VII- Kıbrıs'ta Bulunan Düvel Konsoloslar ve Tebalarının Emlâk ve Arazileri

		Flemenk	İngiltere	İsveç	Nemçe	İspanya	Prusya	Danimarka	Fransa	TOPLAM
Hâne	ad.	25	48	5	46	4	39	5	26	198
Dükkan	ad.	6	9		27	6	4		27	79
Hamam	ad.									
Şıra-Hâne	ad.				2				1	3
Mandıra	ad.	1			1		4		2	8
Tarla, Arsa, Harman, Frahtî, Çiftlik, Havlı, Duhan, Hâsıllık	dön.	5611	534	1918	6127.5	755.75	7218	268	4035.5	26467.75
Bağ, Bahçe	dön.	44	3	6	123.5	26	106	8	24	340.5
Değirmen Dolap, Havuz, Kuyu	ad.	4		2	8		11		2	23
Dut Ağacı	dön.		1		7		0.5	3		11.5
	ad.								1032	1032
Harup Ağacı	dön.									
	ad.		5		640			12		657
Zeytin Ağacı	dön.									
	ad.	37	9		2324		631	850	370	4221
İncir Ağacı	dön.						4			4
	ad.						24			24

Tuzla İskelesi'nde Bulunan Konsolosluklar

	hâne (adet)
Nemçe	2
İngiltere	1
İspanya	1
Prusya	1
Sicilyateyn	1
Flemenk	1
İsveç	1
Fransa	2
Danimarka	2
TOPLAM	12

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KIBRIS TÜRK VAKIFLARI VE MAL VARLIKLARI

I- Kıbrıs Türk Vakıfları Kataloğu
(Kıbrıs Türk Vakıflarının İsimleri ve Mal Varlıkları)

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
1	K.V.D. s. 60 T.V.D. 5/121	Mehmed Bey ibn-i Ebubekir Vakfı (Sâbık Baf sancakbeyi) 1 S. 1001	Baf	İhtima kasabasında 1 hamam, 1 kahvehâne, Câmi-i Şerîf Mahallesi'nde 1 bahçe (kahvehâne-i atîk diye bilinir), 2 ev (2'şer katlı), Pazarortası mevkiinde 1 kilise (mahzen olabilecek), Pazarortası mevkiinde muhtelif dükkânlar, Kuruka, Huli, LEMONA, Kado Panaya, İpşati, KOLONİ ve MALUNDA köylerinde fetihten sonra devletten satın aldığı subasar ve kıraç tarlalar, Finike, Tada, Fayda, Platanite, İksilohorya, Lazar ve Nada köylerinde akarsuları ile birlikte fetihten sonra devletten satın aldığı muhtelif tarlalar, Finike, Tada, Fayda, Platanite, İksilohorya, Lazar ve Nada köylerinde harup, pelit, zeytin ağaçları ile meyveli ve meyvesiz ağaçlar, İhtima kasabasında 1 kıta tarla (Devletten satın alınan ve Despotye adıyla anılan), Cironya köyünde Vasiliko adıyla bilinen sudan köye gelen su, Aya Firende adıyla bilinen 1 kıta tarla (akarsuyu ile birlikte), Falya adlı mevkide Kalamiri adıyla bilinen 1 kıta tarla (akarsuyu ile birlikte), Aşelya köyünde 1 su değirmeni ve bahçe, Pladanise köyünde 1 su değirmeni, Sendi köyünde 1 su değirmeni, MALUNDA köyünde 2 su değirmeni, subasar ve kıraç tarlalar, Finike köyünde 1 su değirmeni, 1 yağ değirmeni, Celocedra köyünde 1 su değirmeni, Petavropo köyünde Şildon adıyla bilinen 1 su değirmeni, Tuzla-Kokkina köyünde 1 parça arazi (Devletten satın alınmış, akarsuyu ve içindeki zeytin ve harup ağaçlarıyla birlikte), İşa köyünde 1 parça arazi (Devletten satın alınmış, akarsuyu ve içindeki zeytin ve harup ağaçlarıyla birlikte), Piryan köyünde 1 parça tarla (Devletten satın alınmış, akarsuyu ve içindeki zeytin ve harup ağaçlarıyla birlikte).
2	Ş.S. 1/154	Hüma bint-i Ali Vakfı 30 R. 1003	Lefkoşa	2.5 dönüm tarla.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
3	V.G.M.A. V.D. 2/29 T.V.D. 5/192 T.V.D. 5/203	Kıbrıs Beylerbeyi Cafer Paşa bin Abdülmennan Vakfı 10 M. 1008	Lefkoşa	Simolofo'da Süleyman Subaşı ve Mustafa Kethuda'dan satın alınan mülk çiftlik, 4 hâne, 4 parça bahçe, Peyrolara adıyla bilinen 1.000 dönüm tarla (akarsuyu ile birlikte), Makriya adıyla bilinen tarlalar, Pavlo adıyla bilinen tarlalar, Toma adlı zimmîden satın alınan 2 hâne, Pavlona Penaye adıyla bilinen 4 parça bahçe (hudutları belirli meyveli ve meyvesiz ağaçlarıyla birlikte), Hudutları belirli evler ve yerler, Saray yakınında 10 dükkân, 1 değirmen, Pano Milya, Kado Milya ve Romano adlı köyler ile Zepe, Paşine Ablığı, Palye, Piskopi, Aya Dimitrano adlı mezraalar dahilinde Lefkoşa Alaybeyi Ahmed'den satın alınan çiftlik, çiftlik içerisinde akarsuyu, adı geçen köylerde bulunan eski ve yeni evler, ahırlar ve mahzenler, Mesarye'de Misivri (Kolalı) köyünde mülk çiftlik ve çayır, 11 hâne, avlusu ve anbarı olan üç parça mülk.
			Leymason Mesayitonya	—Vasili Kollavri adıyla bilinen 60 dönüm tarlalı çiftlik, 20 dönüm tarla, Vakalaryeri diye bilinen 50 dönüm tarla, Şile adıyla bilinen 15 dönüm tarla, Ficurye yerleri diye bilinen 125 dönüm tarla, Ahaliden satın alınan yerler ile üzerlerinde bulunan evler, anbarlar, ahırlar ve binâlar, Yermasoya ve Putayaka köyleri dahilinde satın alınmış Maliyari ve Vaginiyeli ve Riştire adıyla bilinen yerler, Yermasoya köyünde 1 değirmen (bahçesi ve levâhıkıyla birlikte), Yermasoya ve Putayaka köyleri arazisinde bulunan 40 zeytin ağacı, Kankarya köyü dahilinde değirmen önünde 6 dönüm tarla, 6 hâne, 2 parça bahçe, 1 değirmen, 8 harup ağacı, 9 zeytin ağacı, Yermasoya, Putayaka ve Anliya Maline diye bilinen akarsuları ile birlikte 100 dönüm tarla, 50 zeytin, 16 hâne, Yermasoya ve Putayaka köylerindeki Ahmed Çavuş'tan satın alınan 100 dönüm tarla (Eptelye ve Kirene adıyla bilinen akarsuyu ile birlikte), 16 ev ve zeytin ağaçları, Kankarya köyünde Covan adlı zimmîden satın alınan ve Koçiyeri adıyla bilinen onbeş dönüm mülk tarla,

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
				Putayaka köyünde Pete, Pavlo ve Argiro adlı zimmîlerden satın alınan Enamelyar adıyla bilinen 9 kilelik tarla, 86 harup, Rakna köyünde Ceva adlı zimmîden satın alınan Yocarı adıyla bilinen 1 değirmen, 3 hâne, Hankofi köyünde Todori metrukâtından satın alınan evler ve yerler ile akarsuları ile birlikte meyveli ve meyvesiz ağaçlar, Arnavut tarlası adıyla bilinen 4 dönüm tarla, Lucya yeri diye bilinen 14 dönüm penbe tarlası, Divane Andon'dan satın alınan 7 dönüm penbe tarlası, Kado Livadya ve Taruya adlarıyla bilinen iki parça tarla, Androniko köyünde Luka Nikola ve Melaniko adlı zimmîlerden satın alınan 6 dönüm penbe tarlası, Tuzla'nın Alaminio köyünde Hacı Mehmed Çavuş'tan satın alınan 20 hâne, 7 parça bahçe (meyveli ve meyvesiz ağaçlarıyla birlikte), 1 yağ değirmeni, 1 su değirmeni, 1 havuz, Alaminio köyünde 2.500 dönüm tarla.
4	V.D. 2/35	Kıbrıs Beylerbeyi Cafer Paşa bin Abdülmennan Vakfı 10 B. 1010		Tuzla'nın Ayana köyünde hudutları bilinen tarla, 680 zeytin ağacı, 9 harup ağacı, Magosa'da 5 ev, 10 dükkan, 1 fırın, 1 değirmen, Hamzabey adıyla bilinen bahçe, 1 su kuyusu.
5	Ş.S. 2/50 T.V.D. 1/248	Refail veled-i Lazari Vakfı 1 Za. 1013	Lefkoşa	Zeynelabidin Mahallesi'nde 1 ev (2 katlı, 8 odalı, bütün müştemilâtı, avlusu ve kuyusu ile),
6	Ş.S. 2/14	Kıbrıs Beylerbeyi Cafer Paşa bin Abdülmennan Vakfı 30 M. 1016	Lefkoşa	Enaye köyünde Timurçavuş oğullarından alınan mülk çiftlik (akarsuyu, meyveli ve meyvesiz ağaçlarıyla birlikte), 12 darı değirmeni, 1 yağ değirmeni,
7	Ş.S. 2/65 T.V.D. 1/115	Hacı Keyvan bin Abdülmennan Vakfı 1 C. 1016	Lefkoşa	İncirli köyünde 1 çiftlik (4 hâne, bahçeleri, ağaçları ve Eklimso adıyla bilinen yerden gelen suyu ile birlikte), 500 dönüm tarla (akarsuyu ile birlikte), Emlâk ve tarlalar (bütün eklentileriyle birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
8	Ş.S. 2/22 T.V.D. 1/111	Yusuf Ağa bin Perviz Bey Vakfı 1 B. 1016	Piskopi	1 çiftlik, 30 hâne, 600 dönüm sulak tarla, Asomado'da 1 çiftlik, 14 hâne, 3 dönüm bahçe, 600 dönüm subasar ve kıraç tarla, İpso ve Vasilasi köylerinde 300 zeytin ağacı,
			Omorfa	–Peristerone köyünde 1 çiftlik (İçindeki evleri, 3 değirmen, 4 avlu, 5.000 dönüm tarla), Palyomilo köyünde 1 çiftlik (evleri, bahçesi, 5 havuz, 5 çeşme, 200 dönüm subasar tarla),
			Tuzla	–Aya Mana köyünde 1 zeytinlik (bütün eklentileriyle birlikte).
9	Ş.S. 2/13	Mehmed Efendi bin Abdülmennan Vakfı 20 M. 1017	Lefkoşa	Eğlence köyünde 3 kile tohum ekilebilecek hasıllık, 1 dut ağacı, 1 zeytin ağacı, suyuyla birlikte).
10	Ş.S. 3/34	Ali Beşe ibn-i Abdullah Vakfı 10 Z. 1018	Lefkoşa	110 kuruş.
11	V.G.M.A.	Mahpeyker Sultan Vakfı (Çinili Valide Sultan Vakfı) 1 Za. 1039	Baf	Kukla Çiftliği, toplam 1.339 dönüm tarla. Arazinin dökümü: 70 dönüm tarla, Karafilye tarlası diye bilinen 76 dönüm tarla, Cellade tarlası diye bilinen 90 dönüm tarla, Vağli tarlası diye bilinen 30 dönüm tarla, Eryanmuti tarlası diye bilinen 80 dönüm tarla, Kanderi tarlası diye bilinen 40 dönüm tarla, Sitavri tarlası diye bilinen 12 dönüm tarla, 3.000 dut ağacı, 14 dönüm bahçe, Motekamrol tarlası diye bilinen 80 dönüm tarla, Manderye tarlası diye bilinen 38 dönüm tarla, Mandra Yaylası tarlası diye bilinen 90 dönüm tarla, Cıraca tarlası diye bilinen 70 dönüm tarla, Lizade tarlası diye bilinen 45 dönüm tarla, Bokarı tarlası diye bilinen 78 dönüm tarla, Balyokıl tarlası diye bilinen 30 dönüm tarla, Cecori tarlası diye bilinen 40 dönüm tarla, Brodari tarlası diye bilinen 50 dönüm tarla, Taro tarlası diye bilinen 60 dönüm tarla, Bederice tarlası diye bilinen 80 dönüm tarla, Kanderci tarlası diye bilinen 20 dönüm tarla, Gonem tarlası diye bilinen 16 dönüm tarla, Malacez tarlası diye bilinen 20 dönüm tarla,

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
				<p>Şater Tırmıt tarlası diye bilinen 20 dönüm tarla, Kater Tırmıt tarlası diye bilinen 30 dönüm tarla, Totokarmet tarlası diye bilinen 20 dönüm tarla, Ali tarlası diye bilinen 16 dönüm tarla, Kanavri tarlası diye bilinen 12 dönüm tarla, Palyokılar tarlası diye bilinen 18 dönüm tarla, Karmo tarlası diye bilinen 8 dönüm tarla, Bozca tarlası diye bilinen 50 dönüm tarla, 3 değirmen, 15 dönüm arsa üzerinde dut bahçesi. Aşelya çiftliği, toplam 4.317 dönüm tarla. Arazinin dökümü: Mecikobada tarlası diye bilinen 40 dönüm tarla, Aya Nikola tarlası diye bilinen 70 dönüm tarla, Valreş tarlası diye bilinen 120 dönüm tarla, Babra zimmî tarlası diye bilinen 150 dönüm tarla, Baryos tarlası diye bilinen 200 dönüm tarla, Kalaborita tarlası diye bilinen 80 dönüm tarla, Merbitci tarlası diye bilinen 100 dönüm tarla, Mefliye tarlası diye bilinen 120 dönüm tarla, Aya Nikola tarlası diye bilinen 20 dönüm tarla, Aya Sofya tarlası diye bilinen 70 dönüm tarla, Turkuter tarlası diye bilinen 180 dönüm tarla, Aya Merkodi tarlası diye bilinen 200 dönüm tarla, Kire tarlası diye bilinen 20 dönüm tarla, Palyoni tarlası diye bilinen 12 dönüm tarla, Eşar tarlası diye bilinen 115 dönüm tarla, Merbah tarlası diye bilinen 350 dönüm tarla, Madvar tarlası diye bilinen 1.400 dönüm tarla, Kalbuk tarlası diye bilinen 225 dönüm tarla, Derece Bovamiska tarlası diye bilinen 64 dönüm tarla, Monlada tarlası diye bilinen 110 dönüm tarla, Povamirye tarlası diye bilinen 34 dönüm tarla, İlyayader tarlası diye bilinen 115 dönüm tarla,</p>

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
				Viskokle tarlası diye bilinen 110 dönüm tarla, Palyokile tarlası diye bilinen 50 dönüm tarla, Mote tarlası diye bilinen 80 dönüm tarla, Kuklada tarlası diye bilinen 16 dönüm tarla, Aya Vifoy tarlası diye bilinen 70 dönüm tarla, Kufoka tarlası diye bilinen 180 dönüm tarla, Atalaraca tarlası diye bilinen (?) dönüm tarla, 27 oda, 1 değirmen, 16 dönüm arsa üzerinde 500 dut ağacı, 2 parça bahçe.
12	Ş.S. 6/145 T.V.D. 1/249	Ahmed Efendi ibn-i Saadeddin Efendi Vakfı 1 M. 1052	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 menzil (Birçok evi, akarsuyu, havuzu, dolabı, meyveli ağacı ve kuyusuyla birlikte), Palkitre köyünde 1 çiftlik, 1 değirmen, ahır ve evleri ile, Hurşide'de 1 değirmen, Murkiye diye bilinen 100 dönüm tarla, Batsa diye bilinen 50 dönüm tarla, Dut ağaçları, Rizari diye bilinen 60 dönüm tarla, Venyadi diye bilinen 25 dönüm tarla, dut ağaçları, Androkoni diye bilinen 40 dönüm tarla, Elya diye bilinen 60 dönüm tarla, Bedonacı diye bilinen 18 dönüm tarla, Fetice diye bilinen 30 dönüm tarla, Gubbi diye bilinen 150 dönüm tarla, Petre diye bilinen 40 dönüm tarla, Gobi diye bilinen 5 dönüm tarla, Dolabre diye bilinen 20 dönüm tarla.
13	V.D. 4/11 T.V.D. 5/296 V.G.M.A.	Belkıs Hatun bint-i merhum Ferruh Ağa Vakfı 12 R. 1059	Piskopi	İstrancılaka diye bilinen 45 dönüm tarla (içindeki 10 zeytin ağacıyla), Pano Mazero diye bilinen 20 dönüm tarla, Pano Karavi diye bilinen 13 dönüm tarla, Peradise diye bilinen 4 dönüm yer, Aloni diye bilinen 2 dönüm tarla, Pano Vizaceri diye bilinen 12 dönüm tarla, Kado Vizaceri diye bilinen 20 dönüm tarla, Lûre diye bilinen 4 dönüm tarla, Kado Mazero diye bilinen 10 dönüm tarla, Alakadı diye bilinen 2.5 dönüm tarla, Pano Maroçin diye bilinen 12 dönüm tarla, Kozvarya diye bilinen 10 dönüm tarla, Petre diye bilinen 4 dönüm tarla (toplam 158.5 dönüm tarla su hakları ile birlikte), 1 harman yeri, 1 masarhâne hissesi, 8 odalı 1 ev (6 dönüm bahçesi, müstemilâtı ve ağaçlarıyla birlikte),

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
14	Ş.S. 13/68	Ümmühani bint-i Mehmed Kethuda Vakfı 10 B. 1101	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 dükkan.
15	V.D. 6/38 T.V.D. 6/195	Sadrazam Ali Paşa Vakfı 5 Z. 1120	Hırsofi	Poli köyünde Sultan Çiftliği (Poli Çiftliği adıyl bilinen yaklaşık 752 dönüm) 1 çiftlik (müştemilâtiyle birlikte), 1.000 dönüm arazi (malikânesi ve su hakkıyla birlikte), 120 zeytin ağacı, 15 incir ağacı.
16	Ş.S. 7/103	Şaşı Cemile bint-i Abdülkerim Vakfı 7 L. 1121	Lefkoşa	40 kuruş.
17	Ş.S. 8/46 T.V.D. 1/256	Sadrazam Ali Paşa Vakfı 1 Ş. 1125	Tuzla	1 dükkan, 1 mahzen.
18	Ş.S. 10/111	Mümine bint-i el-Hâc Mustafa Vakfı 8 Ş. 1133	Lefkoşa	300 kuruş.
19	Ş.S. 10/123	Hacı Ahmed bin Osman Vakfı 20 Ş. 1133	Lefkoşa	40 kuruş.
20	Ş.S. 10/123	Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi Vakfı 25 Ş. 1133	Lefkoşa	50 kuruş.
21	Ş.S. 11/19	Hacı İsmail Ağa bin Ramazan Ağa Vakfı 1 Ş. 1134	Lefkoşa	23 zeytin ağacı ile birlikte 1 bahçe.
22	Ş.S. 11/96	Çorbacı Mustafa Ağa bin Nurullah Vakfı M. 1137	Lefkoşa	10 kuruş.
23	Ş.S. 12/49 T.V.D. 1/121	Hacı Mustafa bin İvaz Vakfı 10 N. 1137	Lefkoşa	80 kuruş.
24	Ş.S. 12/115 T.V.D. 1/123	Duacı Derviş Mehmed bin Mahmud bin Seydi Ahmed Efendi Vakfı 15 B. 1138	Lefkoşa- Değirmenlik	Tirhon köyü Ali Çelebi Çiftliği'ndeki 2 hâne, 1 frahti, 3 dönüm bahçe, Alakadı tarlalarındaki 14 zeytin ağacı (Tirhon'dan gelen suyulla birlikte),
25	Ş.S. 12/35 T.V.D. 1/118	Hatice bint-i Abdullah Vakfı (Hâce Kadın) 12 R. 1139	Lefkoşa	300 kuruş.
26	Ş.S. 12/133	Hanım bint-i Halil Vakfı 15 C. 1139	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 50 kuruş.
27	Ş.S. 13/68	Hacce Fatma bint-i Şaban Vakfı 27 N. 1139	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
28	K.V.G.M.A. K.V.D. s. 225 T.V.D. 5/143 V.G.M.A.	Ferruhzâde el-Hâc İsmail Ağa bin el-Hâc Ramazan Ağa Vakfı 1 B. 1141	Lefkoşa	<p>Ayasofya Câmii yanında 1 medrese, Alakadı diye bilinen 60 dönüm tarla, Ammûdi diye bilinen 3 dönüm tarla, Hamaceri diye bilinen 40 dönüm tarla, Agrammedima diye bilinen 20 dönüm tarla, Koba diye bilinen 9 dönüm tarla, Dalonodi diye bilinen 1 dönüm tarla, toplam 133 dönüm şekerâne tarlaları ve 15 günde 24 saat Piskopi suyundan su hakkı, Büyük Kodina diye bilinen 14 dönüm tarla, Küçük Kodina diye bilinen 12 dönüm tarla, toplam 26 dönüm şekerâne tarla, 15 günde 5 saat Piskopi suyundan su hakkı, Ammûdi diye bilinen 9 dönüm tarla, Vizaceri diye bilinen 4 dönüm tarla, Mazuro diye bilinen 6 dönüm tarla, Hamaceri diye bilinen 15 dönüm tarla, Kozvarko diye bilinen 15 dönüm tarla, Büyük Mersina diye bilinen 9 dönüm tarla, Küçük Mersina diye bilinen 5 dönüm tarla, toplam 63 dönüm şekerâne tarlaları ve 15 günde 16 saat su hakkı, Kordelyo diye bilinen 8 dönüm tarla, Tomas bahçesi diye bilinen 23 dönüm tarla, Kobasto diye bilinen 11 dönüm tarla, Mauzo diye bilinen (?) dönüm tarla, Hamaceri diye bilinen 10 dönüm tarla, Büyük Kodenya diye bilinen 12 dönüm tarla, Küçük Kodenya diye bilinen 7 dönüm tarla, Petra diye bilinen 8 dönüm tarla, Kozvarko diye bilinen 10 dönüm tarla, Bambudez diye bilinen 4 dönüm tarla, Küçük Mersina diye bilinen 4 dönüm tarla, Büyük Mersina diye bilinen 7 dönüm tarla, toplam 177 dönüm şekerâne tarlaları ve 15 günde 12 saat su hakkı, İstroncilako diye bilinen 37 dönüm tarla, İspilyo diye bilinen 9 dönüm tarla, Küçük İspilyo ve Radoye diye bilinen 5 dönüm tarla, Mazuro diye bilinen 5 dönüm tarla, Vizaceri diye bilinen 5 dönüm tarla, toplam 61 dönüm şekerâne tarlaları ve Piskopi suyundan 15 günde 12 saat su hakkı, Aya Varvara diye bilinen 5 dönüm tarla, Büyük Kudella diye bilinen 40 dönüm tarla, Elivando diye bilinen 10 dönüm tarla, Kurka tarlası diye bilinen 25 dönüm tarla, Ammûdi diye bilinen 4 dönüm tarla, toplam 87 dönüm oşur tarlaları,</p>

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
				Zenk diye bilinen 30 dönüm tarla, Dirandayni diye bilinen 8 dönüm tarla, Erdavofna diye bilinen 18 dönüm tarla, Ağrıdy diye bilinen 70 dönüm tarla, Aya Yorgi diye bilinen 8 dönüm tarla, Serre Kanduna diye bilinen 2 dönüm tarla, Aya Yorgi diye bilinen 5 dönüm tarla, Harman lurası diye bilinen 6 dönüm tarla, Aya Yorgi lurası diye bilinen 2 dönüm tarla, Evlek diye bilinen 7 dönüm tarla, Aya Yorgi bahçesi diye bilinen 5 dönüm tarla, Lura diye bilinen 12 dönüm tarla, toplam 174 dönüm öşür tarlaları, 9 dönüm tarla, 7 dönüm tarla, toplam 16 dönüm şekerâne tarlaları ve 15 günde 4 saat su hakkı. İstavros diye bilinen 30 dönüm tarla, Kobras to diye bilinen 30 dönüm tarla, Verfe diye bilinen 7 dönüm tarla, Abahodi diye bilinen 10 dönüm tarla, Linodi diye bilinen 1 dönüm tarla, toplam 102 dönüm şekerâne tarlaları ve 15 günde 24 saat su hakkı, 600 kuruş.
29	Ş.S. 14/9	Fatma Hatun Vakfı 25 S.1144	Lefkoşa- Değirmenlik	3 dönüm dut bahçesi (su hakkıyla birlikte).
30	Ş.S. 14/40	Durdu bint-i Hasan Vakfı 11 Ş. 1144	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 50 kuruş.
31	Ş.S. 15/30	Emir Ağazâde es-Seyyid Ali Ağa Vakfı 11 R. 1150	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 450 kuruş.
32	Ş.S. 15/71	Demirci el-Hâc Hasan bin Mahmud bin Abdullah Vakfı 26 B. 1151	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi'nde Balıkpazarı'nda 1 dükkan.
33	Ş.S. 15/77	Kıbrıs Muhassılı Osman Ağa ibn-i Ahmed Vakfı 1 Za. 1151	Tuzla	Braga ve Aya Yani köylerinde 130 zeytin ağacı, 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte).
34	Ş.S. 15/87 T.V.D. 1/126	Hasan Ağa bin Hacı İsmail Ağa Vakfı 15 B. 1152	Lefkoşa	300 kuruş.
35	Ş.S. 15/107	Dergâh-ı Âli Kapıcıbaşılardan Hasan Ağa bin el-Hâc İsmail Ağa Vakfı 1 M. 1155	Piskopi	90 dönüm tarla (su hakkıyla birlikte).
36	Ş.S. 16/30	Güliden bint-i Abdullah Derviş ibn el-Hâc Abdullah Vakfı 14 C. 1158	Lefkoşa	Kızılale Mahallesi'nde 1 ev (müştemilâtıyla birlikte).
37	Ş.S. 16/140 T.V.D. 1/129	Fatma Hatun bint-i Hüseyin Ağa Vakfı 2 S.1159	Lefkoşa	600 kuruş.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
38	Ş.S. 34/45 Ş.S. 17/97-100 T.V.D. 1/139 T.V.D. 1/236 V.G.M.A. T.V.D. 2/2	Hacı Ebubekir Paşa Vakfı 12 Ra. 1161	Lefkoşa	Sarayönü Câmii yanında 23 dükkan,
			Tuzla	–Arpere köyü İstavroz bahçesi yakınından geçen dere üstünde açılan su kuyuları ve buradan Tuzla ve Tuzla iskelelerine su getiren suyolları, Kolünbo'da 37 dönüm arazi (bütün ağaçlarıyla birlikte), 1 değirmen, 20 dönüm dut bahçesi, 4 dönüm bağ, 13 dönüm boş arazi, Aya Yorgi Manastırı yanında 1 değirmen (bütün eklentileriyle birlikte), (Ebubekir Paşa'nın bundan sonra Kıbrıs'ta binâ ve ihyâ edeceği her türlü musakkafât, bahçe, bostan vs. bu vakfa dahil edilecek)
39	Ş.S. 45/135 Ş.S. 45/137 V.G.M.A. T.V.D. 1/139	Hacı Ebubekir Paşa Vakfı 25 Ca. 1161	Lefkoşa	Saray-ı Kebîr'de vakıf dükkanlarının arkasında yeni binâ olunan 1 büyük köşk (bütün müştemilâtıyla birlikte), 1.000 zira' avlu,
			Tuzla	–Arpere köyünde vakıf bahçeye bitişik 1 çiftlik (12 odalı hâne, 2 ahırda birlikte).
40	V.G.M.A.	Abdullah Paşa bin Hasan Paşa Vakfı 1 Ş. 1161	Karpas	Karpas'ta Magosa Mukâtaası demekle bilinen arazi (bütün tevâbii ve levâhıkıyla).
41	V.G.M.A.	Abdullah Paşa bin Hasan Paşa Vakfı 1 M. 1162	Karpas	Karpas'ta Magosa Mukâtaası demekle bilinen arazi (bütün tevâbii ve levâhıkıyla).
42	V.G.M.A.	Abdullah Paşa bin Hasan Paşa Vakfı 29 Za. 1162	Karpas	Karpas'ta Magosa Mukâtaası demekle bilinen arazi (bütün tevâbii ve levâhıkıyla).
43	V.G.M.A.	Abdullah Paşa bin Hasan Paşa Vakfı 1 B. 1163	Karpas	1 mektep, 1 çeşme, Karpas'ta Magosa Mukâtaası demekle bilinen arazi (bütün tevâbii ve levâhıkıyla), 25.000 kuruş.
44	Ş.S. 18/39	Seyyid Mustafa Ağa ibn-i Hacı Mehmed Ağa Vakfı 30 Ca. 1173	Lefkoşa	550 kuruş.
45	V.D. 4/14 T.V.D. 5/302 V.G.M.A.	Hatice Molla Kadın (Menteşzâde Hasan Ağa eşi) Vakfı 1 Ca. 1174	Piskopi	Kobristo diye bilinen 12 dönüm tarla, Alakadı diye bilinen 10 dönüm tarla, Emmeyi diye bilinen 3 dönüm tarla, Petre diye bilinen 5 dönüm tarla, 20 dönüm tarla, Vizaceri diye bilinen 2 dönüm tarla, toplam 61 dönüm tarla su hakları ile birlikte.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
46	K.V.D. s. 225 T.V.D. 5/132 K.V.D. 104 T.V.D. 5/13 V.G.M.A.	Şerâibzâde el-Hâc Osman Efendi bin el-Hâc Ahmed Ağa (Hamidiye Medresesi Evkafı) Vakfı 30 Ca. 1175	Lefkoşa	Arabahmed Câmii bitişiğinde Hamîdiye Medresesi (70 odalı), Dükkanlarönü mevkiinde 2 dükkan, Çangarlar Çarşısı'nda Kemerli dükkan diye bilinen 1 dükkan, Balıkpazarı'nda sundurma ve avlusuyla birlikte 1 dükkan, Sarayönü'nde yağhâne ve değirmeni ile birlikte 1 dükkan, Mertekpazarı'nda Çulha Hanı'ndan ifraz olunmuş 1 dükkan, 18 dönüm tarla (Maratla diye bilinen), 6 dönüm tarla (Karavi diye bilinen), 8 dönüm tarla (Ankacı diye bilinen), 10 dönüm tarla (Verka adıyla bilinen),
			Piskopi	—4 dönüm tarla (Kodine adıyla bilinen) şekerâne tarlaları, toplam 46 dönüm tarlalara Piskopi suyundan 15 günde 16.5 saat su hakkı, 1 çiftlik.
47	Ş.S. 18/45	Ayşe bint-i Mehmed Vakfı 10 Z. 1175	Lefkoşa	50 kuruş.
48	Ş.S. 19/27 T.V.D. 1/141	Süleyman Efendi bin Abdurrahman Vakfı 10 B. 1180	Lefkoşa	1 dükkan.
49	Ş.S. 19/39	Kara Ayşe bint-i Derviş Vakfı 10 M. 1181	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev (müştemilâtiyle birlikte).
50	Ş.S. 20/3	Ayşe bint-i Mustafa Vakfı 20 Za. 1183	Lefkoşa	150 kuruş.
51	Ş.S. 20/26 T.V.D. 1/143	Emine Hatun bint-i Seyyid Hacı Ebubekir Ağa Vakfı 13 R. 1184	Lefkoşa	1 dükkan.
52	V.D. 4/122 T.V.D. 5/318	Hacı Ahmed Ağa bin Receb Vakfı 14 L. 1186	Lefkoşa	Unpazarı'nda 1 bakkal dükkanı.
53	Ş.S. 21/82	Ranlakzâde Hasan Debuli Vakfı 25 Ş. 1201	Lefkoşa	Tahtakale'de 125 kuruş.
54	Ş.S. 21/177	Mehmed Raşid Efendi Vakfı 1 B. 1205	Magosa	Magosa Kalesi'ne akan su.
55	V.G.M.A.	Fatma Hanım ibnet-i Musli el-Hâc Mustafa Vakfı 11 L. 1205	Lefkoşa	İmirke Mahallesi'nde 1 büyük mülk menzili (su kuyusu ve müştemilâtiyle birlikte). Paşa köyünde Paşaköyü Çiftliği adıyla bilinen 1 çiftlik (31 odası ve bütün müştemilâtiyle birlikte).
56	Ş.S. 21/274	Emetullah bint-i Ömer Ağa Vakfı 25 N. 1208	Değirmenlik	10 zeytin ağacı.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
57	Ş.S. 21/297 T.V.D. 1/146	Müftü Efendizâde Mehmed Efendi ve diğer bazı şahıslar 15 L. 1209	Lefkoşa	1.820 kuruş.
58	K.V.G.M.A. Orijinal vakfiye	Lefkoşalı Seyyid Mustafa Şeker Efendi Vakfı 3 Ş. 1210	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte), Ömeriye Mahallesi'nde 1 hâne (4 dönüm arsası ile birlikte), Ömeriye Mahallesi'nde 1 dönüm arsa, Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne, Ortaodası'nda 1 dükkan, Köprübaşı'nda birbirine bitişik 4 dükkan (önerinde bulunan arsaları ile birlikte), Köprübaşı'nda 1 dükkan, Tahtapazarı'nda 1 dönüm arsa.
59	Ş.S. 21/323 T.V.D. 1/149	Emine Hatun bint-i Zurnacı Hacı Mustafa Vakfı 25 L. 1210	Lefkoşa	75 kuruş.
60	Ş.S. 21/364	Hacı Dede Mustafa Ağa Vakfı 11 Ca. 1212	Magosa	700 kuruş.
61	Ş.S. 22/13	Abdülhadi Efendizâde el-Hâc Ali Efendi, Mahmud Efendizâde el- Hâc Mehmed Efendi, Mahkeme Kâtibi Osman Efendi bin Ali ve diğerleri. 17 B. 1213	Lefkoşa	950 kuruş.
62	Ş.S. 22/101	Hacı Ahmed bin Hacı Abdurrahman Vakfı 18 Ra. 1214	Dağ	3 zeytin ağacı.
63	Ş.S. 22/101	Basmacı Mehmed bin el-Hâc Abdurrahman Vakfı 26 Ra. 1214	Lefkoşa	100 kuruş.
64	Ş.S. 22/103	Emetullah bint-i Mevlüd Vakfı 18 R. 1214	Lefkoşa	Tahtakale'de 1 ev (müştemilâtiyle birlikte).
65	Ş.S. 22/128	İmamoğlu el-Hâc Mehmed Vakfı 8 R. 1215	Tuzla	1 hamam.
66	K.V.G.M.A.	Hacı Hüseyin Ağa Vakfı 15 Za. 1216	Lefkoşa	İncirli köyü sınırında 113 su kuyusu, Lefkoşa'ya akan sudan 10 masura su hakkı, 500 kuruş.
67	Ş.S. 23/42	Şerife Fatma bint-i Mehmed Vakfı 22 S. 1217	Lefkoşa	100 kuruş.
68	Ş.S. 23/48	Moravî el-Hâc Muhammed Efendi ibn-i el-Hâc İbrahim Vakfı 15 Ca. 1217	Lefkoşa	300 kuruş.
69	Ş. S. 24/147	Sultan bint-i Davud Vakfı 3 M. 1221	Girinye	Kazafana köyünde 5 zeytin ağacı (Sava bahçesi diye bilinen), 2 zeytin ağacı (May bahçesi diye bilinen).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
70	Ş.S. 26/12	Seyyid Hâfız İbrahim Edhem Vakfı 23 Ş. 1221	Lefkoşa	Lefkoşa Mahkemesi'ne akmak üzere 5 kuyu.
71	V.D. 2/55 T.V.D. 5/217	Gümrük Emîni Osman Ağa bin el-Hâc Ömer Ağa bin Mennan Vakfı 1 C. 1225	Lefkoşa	İstanbul'da bazı mülkler, Petre köyünde kendi adıyla anılan 1 çiftlik (bütün müştemilâtı ve 150 zeytin ağacıyla birlikte), Pendaya'da 2 ev yeri, Petre köyünde 1 yağ değirmeni, 70 zeytin ağacı, 10 turunç ağacı, 2 limon ağacı, 3 hurma ağacı, 3 kırmızı gül ağacı, 14 kavak ağacı, 1 çembez ağacı, Polistipos köyünde Vasilici mezraasında fındık ağaçları hissesi, Galata deresinde su hissesi, 1 un değirmeni ve su hakkı, Aya Yorgi köyünde Solya deresinden su hakkı, Doni adıyla bilinen 1 değirmen, 60 zeytin ağacı.
72	Ş.S. 27/114	Seyyid el-Hâc Mehmed Ağa ibn-i İsmail Vakfı 17 Ş. 1225	Lefkoşa	101 cilt kitap.
73	Ş.S. 27/113	Kırmî Feyzi Ağa ibn-i Abdullah Vakfı 15 N. 1225	Lefkoşa	180 kuruş.
74	Ş.S. 27/118 T.V.D. 1/150	Abdi oğlu Bakkal Hacı Hüseyin bin Mustafa Vakfı 19 Z. 1225	Lefkoşa	Basmacılar Çarşısı'nda 4 dükkân, Çangarlar Çarşısı'nda 1 dükkân, Balıkpazarı'nda 1 dükkân, Unpazarı'nda 1 dükkân, Boyahâne yanında 1 dükkân, Dağ nahiyesinde Analyonda ve Matyat köylerinde 200 zeytin ağacı.
75	Ş.S. 27/130	Âbide bint-i Hasan bin Abdullah Vakfı 3 Ra. 1226	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev (müştemilâtıyla birlikte).
76	Ş.S. 26/136	Mustafa bin Ramazan Vakfı 19 S. 1227	Lefkoşa	50 kuruş.
77	Ş.S. 27/258	Debbağ el-Hâc Hasan Vakfı 23 Ca. 1227	Lefkoşa	Unpazarı'nda 1 dükkân.
78	Ş.S. 28/35	Fatma bint-i Mehmed bin Abdullah Vakfı 28 Za. 1227	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 1 ev (müştemilâtıyla birlikte).
79	Ş.S. 28/51 V.G.M.A.	Kıbrıs Muhassılı Mehmed Efendi ve Müderris İbrahim Efendi, Katip Hüseyin Efendi, Mahkeme Kâtibi Mehmed Efendi ve diğerleri. 15 S.1228	Lefkoşa	2.075 kuruş.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
80	Ş.S. 28/53	Seyyid el-Hâc Ali Efendi bin Abdülhâdi Vakfı 25 S. 1228	Lefkoşa	1.000 kuruş.
81	Ş.S. 28/73	Basmacı Sarı İbrahim Vakfı 11 Ca. 1228	Lefkoşa	100 kuruş.
82	Ş.S. 28/86 T.V.D. 1/154	Hafize Hanım bint-i Hacı Ahmed Ağa Vakfı 13 C. 1228	Lefkoşa	300 kuruş.
83	Ş.S. 28/104	Hacı Mistik Vakfı 18 L. 1228	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi'nde 50 kuruş.
84	Ş.S. 28/72	Ayşe bint-i Abdullah Vakfı (1228)	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi'nde 60 kuruş.
85	Ş.S. 28/149	Zenciye Âlime bint-i Abdullah Vakfı 19 R. 1229	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev (akarsuyu ve avlusuyla birlikte).
86	Ş.S. 28/150 T.V.D. 1/156	Fatma Hatun Vakfı (Ebubekir Ağazâde Hacı İbrahim Ağa zevcesi) 25 R. 1229	Lefkoşa	Sarayönü Çarsısı'nda 1 dükkân.
87	Ş.S. 28/156 T.V.D. 1/158	Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 25 R. 1229	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte), 700 kuruş.
88	Ş.S. 28/247	Emir el-Hâc Mehmed Ağa bin İsmail Ağa Vakfı 15 Z. 1229	Lefkoşa	2.000 kuruş.
89	Ş.S. 28/252	Nuri Baba Vakfı 5 B. 1230	Magosa	Ağlayan Dede Tekkesi yanında 1 ev (sundurmasıyla birlikte).
90	Ş.S. 29/51 T.V.D. 1/167	Şerâibzâde el-Hâc Osman Ağa, Baflı el-Hâc Hüseyin Efendi, el-Hâc Osman Efendi ve diğerleri (Arabahmed Câmii Tedrîs-i Âmme Vakfı) 7 S.1231	Lefkoşa	875 kuruş.
91	Ş.S. 29/52 T.V.D. 1/170	Hacı Hüseyin bin Hacı İsmail Vakfı 7 C. 1231	Lefkoşa	400 kuruş.
92	Ş.S. 29/178 T.V.D. 1/180 V.G.M.A. 580.97.61	Tuzla İskelesi Gümrükçüsü Hacı İbrahim Ağa bin Hacı Koca Hasan Ağa Vakfı 5 Ra. 1232	Tuzla İskelesi	Alâiyeli Hanı adıyla bilinen han (17 odalı), 3 mahzen, 4 dükkân,
			Lefkoşa	–1 dükkân, 1 arsa.
93	Ş. S. 29/132	Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 30 Ra. 1232	Kıbrıs	1.500 kuruş.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
94	V.G.M.A. 1145	Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 9 R. 1232 (9 Ş. 1241)	Lefkoşa	Saraçlar sokağında Çulhacılar Hanı'nın yakınında 1 mektep.
95	Ş.S. 29/145	Müftü Kızı Fatma Kadın Vakfı (Abdülaziz Efendi'nin kızı) 13 B. 1232	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 300 kuruş.
96	Ş.S. 29/169 T.V.D. 1/174 V.G.M.A. 580.98.61	Sertüccar Seyyid Hacı Mehmed Ağa bin Seyyid Mustafa Evkafı 20 L. 1232	Lefkoşa	Magosakapısı'nda 1 kahvehâne, Çınaraltı'nda 1 kuyumcu dükkânı, Balıkpazarı'nda 1/4 dükkân hissesi, Hırsofi'de 1/2 değirmen hissesi, Aya Süzemeni'da 26 zeytin ağacı, Analyonda ve Kadalyonda'da 27 zeytin ağacı, 5.000 kuruş.
97	Ş.S. 29/197 T.V.D. 1/185	Ornutalı Hacı Ahmed Vakfı 11 Ra. 1233	Lefkoşa	1.900 kuruş.
98	Ş.S. 29/209 T.V.D. 1/186	Bilal Ağa bin Hasan Ağa Vakfı 1 C. 1233	Lefkoşa	1.800 kuruş.
99	Ş.S. 30/33	Emine bint-i Ahmed Vakfı 15 R. 1234	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 150 kuruş.
100	Ş.S. 30/53	Fatma bint-i Hüseyin Vakfı 30 C. 1234	Lefkoşa	400 kuruş.
101	Ş.S. 29/171 T.V.D. 1/179	Sertüccar Hacı Mehmed Ağa Vakfı 1 Ş. 1235	Lefkoşa	Basmacılar Çarşısı'nda 2 dükkân.
102	V.D. 4/9 T.V.D. 5/291 (V.G.M.A. 631.82 mükerrer)	Muhassıl Ahmed Raşid Efendi Vakfı 10 L. 1235	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 dersâne (içindeki su çeşmeleri ile birlikte), 1.000 kuruş.
103	V.D. 6/75 T.V.D. 6/200	Ayşe Gülsüm Koşuna bint-i Süleyman Halleri (Lapityo Çiftliği) Vakfı 7 C. 1236	Baf	Lapityo köyünde Lapityo Çiftliği adıyla bilinen 80 dönüm arazi (içindeki 1 câmi, hâneleri ve ağaçlarıyla birlikte), Babaluka adıyla bilinen mahalden gelen sudan su hakkı.
104	Ş.S. 31/29 T.V.D. 1/190 V.G.M.A. 747.325.232	Silahdar Mehmed Ağa bin Mustafa Ağa Vakfı 1 B. 1238	Lefkoşa	Unpazarı'nda 1 dükkân, Balıkpazarı'nda 1 dükkân, Dellallar Kahvesi civarında 2 dükkân, Köprübaşı civarında 2 dükkân.
			Tuzla	-1 Câmi, Tuzla İskelesi'nde 1 kahvehâne, 1 Çiftlik (1 değirmeni, su kuyuları, harkları, havuzu, mahzeni, samanlığı, ahır, köşkü, menzilleri vs. ile birlikte), 1 bahçe (çiftlik yanında),

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
			Girinye	–Lapta'da Pano ve Kado Sindi adıyla bilinen yerde 35 zeytin ağacı, Stregone adıyla bilinen yerde 3 zeytin ağacı, Kamine adıyla bilinen yerde 6 zeytin ağacı, Lifroz adıyla bilinen yerde 10 zeytin ağacı, Eftakilya adıyla bilinen yerde 6 zeytin ağacı, İsmail Mandırası adıyla bilinen yerde 3 zeytin ağacı, Badyeri adıyla bilinen yerde 1 zeytin ağacı, Afrikaka adıyla bilinen yerde 8 zeytin ağacı, Mahmud arsası adıyla bilinen yerde 2 zeytin ağacı, Galadrisa adıyla bilinen yerde 43 zeytin ağacı, Karni köyü-Tirmidi'de 85 zeytin ağacı (3 dönüm arsa üzerinde), Karava-Galadro'da 16 zeytin ağacı, Elya köyünde 1 yağ değirmeni, 16 zeytin ağacı, Temros köyünde 20 zeytin ağacı. Lakatamya köyünde 12 zeytin ağacı.
			Mesarye	–Akatu köyünde 70 zeytin ağacı, İstafincaadlı yerde 20 zeytin ağacı, Safira adlı yerde 8 zeytin ağacı, Elyobodamos adlı yerde 29 zeytin ağacı, Vizaca adlı yerde 17 zeytin ağacı, İstene Drohonya adlı yerde 7 zeytin ağacı, Harkobodamo adlı yerde 5 zeytin ağacı, Elyobodamos adlı yerde 15 zeytin ağacı, Safira adlı yerde 6 zeytin ağacı, Leskon adlı yerde 4 zeytin ağacı, Yeryeva adlı yerde 15 zeytin ağacı.
105	V.G.M.A. 747.325.232	Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed (Kıbrıs Muhassılı) Vakfı 1 B. 1238	Lefkoşa	6 dükkan, 1 çiftlik (bütün müstemilâtıyla),
			Girinye	–498 zeytin ağacı, 1 yağ değirmeni.
106	V.D. 4/66 T.V.D. 5/312 V.G.M.A. 989.8.7	Muhassıl Ahmed Raşid Efendi Vakfı 21 Ş. 1238	Kıbrıs	1 dükkan.
107	V.G.M.A. 747.325.232	Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed (Kıbrıs Muhassılı) Vakfı 1 Ra. 1239		-----
108	K.V.D. s. 40 T.V.D. 5/116 V.G.M.A. 988.291.186 P.Ş.S. sr. 101	Ahmed Efendi bin Mustafa el- Hatib Vakfı 13 R. 1241	Lefkoşa	İbrahimpasha Câmii yakınındaki binâ ve konağın 1/2 hissesi, 6 dükkan, 1 hâne.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
109	Ş.S. 31/133 T.V.D. 1/179	Çektirizâde Hacı Yusuf Ağa bin Abdurrahman Vakfı 13 R. 1241	Lefkoşa	Debbağhâne Mescidi karşısında 1 menzil, Debbağhâne Mescidi avlusunda bulunan ve dışardaki çeşmeye akan su ve suyolları, 1 ahır, Çangarlar Çarşısı'nda 9 dükkan, Delicibo köyünde 27 zeytin ağacı, Korno köyünde 37 zeytin ağacı, Aya Nana'da 23 zeytin ağacı, Litronda'da 34 zeytin ağacı, Matyat'ta 55 zeytin ağacı.
110	Ş.S. 32/10 T.V.D. 1/201	Karakaş Hacı Osman Efendi bin Karakaş Mustafa Vakfı 7 B. 1241	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 menzil (içindeki evleriyle birlikte), 1 bostan bahçesi (dolap kuyusu, havuz, menzil, 1.000 cilt kitap ile birlikte), 5.000 kuruş.
111	Ş.S. 32/22 V.G.M.A. 1632-1145	Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 9 Ş. 1241	Lefkoşa	Saraçlar Çarşısı'nda 1 mektep.
112	V.G.M.A. V.D. 4/146 T.V.D. 5/320	Sufi Mehmed Efendi, Serdar Hacı Mehmed Ağa, Hacı Ömer Ağa, Hacı Süleyman bin Mehmed ve diğerleri 17 Za. 1241	Lefkoşa	3.700 kuruş,
			Leymason	–Leymason'da yeni inşa olunan 7 odalı bir medrese, 1 menzil.
113	V.D. 4/148 T.V.D. 5/324	Leymasonlu Köprülü Hacı İbrahim Ağa Vakfı 17 Za. 1241	Leymason	1 câmi, 6.000 kuruş, Müslüman Çarşısı'nda 4 dükkan, 1 kahvehâne, Zabit konağı yanında 1 mahzen, 1 gümrük mahzeni, Meyhâneler içinde 1 mahzen, Tuzla İskelesi'nde 1 dükkan (İbrahim Ağa Hanı bitişiğinde), 1 mahzen,
			Leymason- Piskopi	–29 dönüm tarla ve 8 saat su hissesi, Monağrul'da 43 zeytin ağacı, Muteyaka'da 59 zeytin ağacı, Yermasoya'da 61 zeytin ağacı, Yermasoya'da 50 harup ağacı, Polemida'da 14 zeytin ağacı.
114	Ş.S. 32/70 T.V.D. 1/214	Kıbrıs Muhassılı Hacı es-Seyyid Mehmed Ağa, kethudası Hacı İbrahim Ağa, Lefkoşa Alaybeyi Yasinzâde Seyyid Hüseyin Ağa, Emine Hatun ve diğerleri. 15 R. 1242	Lefkoşa	Meniko'da 6.000 kuruş.
115	Ş.S. 32/64 T.V.D. 1/206	Hurşid Ağa Vakfı 9 Ca. 1242	Lefkoşa	Buğdaypazarı'nda 5 dükkan.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
116	Ş.S. 32/66 T.V.D. 1/207 V.G.M.A. 989.209.161	Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 19 Ca. 1242	Lefkoşa	Mertekpazarı'nda Fethiye Câmii, Tahtakale Mahallesi'nde 1 câmi, Balıkpazarı'nda 1 dükkan, Çangarlar Çarşısı'nda 1 dükkan, Aya Varvara ve Matyat köyleri arasında 1 değirmen (Habeş değirmeni), İplikpazarı Çarşısı'nda 1 dükkan, Mertekpazarı'nda 1 dükkan, 1 arsa, İplikpazarı Çarşısı'nda dükkanlar, Basmacılar Çarşısı'nda 1 dükkan, Samalof köyünde 25 zeytin ağacı (Devi tarlasında), 1 ceviz ağacı, 1 incir ağacı, Samalof köyünde 1 zeytin ağacı (Bafidi tarlasında), Malunda köyünde 2 zeytin ağacı (Acı Vasili tarlasında), Pera köyünde 2 zeytin ağacı (Papas Mihail tarlasında), Anaya köyünde 2 zeytin ağacı, Litrona köyünde 23 zeytin ağacı, Yeracer isimli yerde 12 zeytin ağacı, Şalomanko isimli yerde 1 zeytin ağacı, Vaklezderoda bağı isimli yerde 2 zeytin ağacı, Lakatamya isimli yerde 11 zeytin ağacı, Somolof isimli yerde Kosta tarlasında 14 zeytin ağacı, Anaya isimli yerde Ciryako tarlasında 3 zeytin ağacı, Malunda isimli yerde Papas Yakmo tarlasında 6 zeytin ağacı, Angader isimli yerde İpteri ve Ali tarlasında 2 zeytin ağacı, Memiko adlı yerde Bovari tarlasında 5 incir ağacı, 2 ceviz ağacı, Anaya köyünde 2 incir ağacı, 20.000 kuruş. Lapta; 1 değirmen (Maktul Ligorı adıyla bilinen), 1/4 değirmen hissesi (Acı Hui adıyla bilinen), 1 değirmen 12 günde 8.5 gün hisse (Âsiyâb-ı Cedîd adıyla bilinen), Ayarmola köyünde 3 zeytin ağacı, Tirmitya'da 11 zeytin ağacı (Acı Pareveşka tarlasında Kahveci Ali zeytinleri adıyla bilinen), Kazabıfan'da 17 zeytin ağacı, Kazve Mahallesi'nde 23 zeytin ağacı (Acı Nikola bahçesi diye bilinen 1.5 dönüm bahçe içinde), Yarımdönüm bahçe içinde 9 zeytin ağacı, Esfinar köyünde Maktul Lipori zeytinleri diye bilinen 1 dönüm bahçe içinde 10 zeytin ağacı.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
117	Ş.S. 33/12 T.V.D. 1/219	Ayşe Molla Hatun Vakfı 25 Za. 1242	Lefkoşa	900 kuruş.
118	Ş.S. 32/115 T.V.D. 1/217	Debbağ-ı Dana Hacı Hasan bin Hüseyin Vakfı 5 M. 1243	Lefkoşa	Vizaca tarlasında 30 zeytin ağacı.
119	Ş.S. 33/27 T.V.D. 1/222	Ali Rûhi Efendi Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 5 C. 1243	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 câmi, Unpazarı'nda 3 dükkân, 1 bostan bahçesi (Ortaodası adıyla bilinen, içindeki kuyu, havuz ve kulübeleri ile birlikte), Yenicâmi yanındaki mektep bitişiğinde 1 bostan bahçesi (içindeki kuyu, havuz ve ağaçlarıyla birlikte), Sarayönü'nde 1 dükkân, Değirmenlik Mosfilida köyünde 85 zeytin ağacı, İncirli köyünde 50 zeytin ağacı.
120	Ş.S. 33/29 T.V.D. 1/227	Ali Rûhi Efendi Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 11 C. 1243	Lefkoşa	Kaledişi'nde Ali Rûhi Efendi'nin açtırdığı 35 kuyudan çıkan 16 lüle sudan 14 lüle su.
121	V.G.M.A.	Dergah-ı Âli Kapıcıbaşılardan Kıbrıs Eski Muhassılı Tırnova Voyvodası Hacı Mustafa oğlu Hacı Mehmed Ağa Vakfı 27 C. 1243	Lefkoşa	Mertekpazarı'nda 1 câmi (Fethiye Câmi), Tahtakale'de 1 câmi, İplikpazarı'nda 1 dükkân, Mertekpazarı'nda 1 dükkân, Balıkpazarı'nda 1 dükkân, Çangarlar Çarşısı'nda 2 dükkân, Basmacılar Çarşısı'nda 1 dükkân, 185 zeytin ağacı (Lefkoşa, Lapta ve köylerinde toplam olarak), 8 incir ağacı, 3 ceviz ağacı, 20.000 kuruş nukud.
			Lapta	–1 câmi, 1 değirmen, 1 değirmenin 1/4 hissesi, 1 değirmenin 8.5/12 hissesi.
122	Ş.S. 39/80 Ş.S. 33/80 T.V.D. 1/315 Ş.S. 33/67	Silikulu Seyyid Hüseyin bin Veli Vakfı 15 M. 1244	Leymason	Siliku köyünde 10 dönüm bağ, 10 zeytin ağacı, Serka suyundan 7 günde 1 gün su hakkı.
123	Ş.S. 33/171 T.V.D. 1/230 V.G.M.A. 593.77.69	Ali Rûhi Efendi Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 5 Ca. 1245	Karpas	Yalusa köyünde 50 zeytin ağacı, Kom-i Kebîr köyünde 41 zeytin ağacı, 5.000 kuruş.
124	Ş.S. 36/129 T.V.D. 1/281	Emine bint-i Hacı Hüseyin bin Ahmed Vakfı 9 C. 1245	Lefkoşa	Tophâne Mahallesi'nde 1 hâne (8 odalı, sundurmalı, avlusuyla birlikte), Yarım dönüm arsa.
125	Ş.S. 34/1	Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi Vakfı 15 Za. 1245	Lefke	Linu köyünde 400 kuruş, 20 zeytin ağacı.
126	V.D. 4/81 T.V.D. 5/354	Mista'cızâde Hacı Mustafa Efendi Vakfı 1 Ra. 1246	Dağ (Vakfiyenin baş tarafı eksiktir)	Litronda'da 35 zeytin ağacı, Kamya'da 7 zeytin ağacı, Pera'da 11 zeytin ağacı, İmyohorye ve Trimidy'a'da 8 kıt'a kamışlık (senede 40 bin kamış hâsıl olur arsalarıyla).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
127	Ş.S. 34/42 T.V.D. 1/234	Seyyid Halil Efendi Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 23 Ca. 1246	Lefkoşa	1.000 kuruş.
128	Ş.S. 34/99 T.V.D. 1/244	Basmacı Sofu Hacı Mustafa bin Ramazan Vakfı 3 B. 1247	Lefkoşa	Litronda köyünde: Kamara'da 6 zeytin ağacı, Amaksari'de 2 zeytin ağacı, Levayi'de 7 zeytin ağacı, Cağuşu'de 1 zeytin ağacı, Manastır tarlasında 1 zeytin ağacı, Babo'da 22 zeytin ağacı, Kolinbo'da 1 zeytin ağacı, Mağroni'de 1 zeytin ağacı, Horodi'de 1 zeytin ağacı, Koçimuyi'de 2 zeytin ağacı, Selamofko'da 1 zeytin ağacı, Yofizo'da 3 zeytin ağacı, Kolimo'da 2 zeytin ağacı, Litronda köyü Liska'da 1 zeytin ağacı, Mansuka'da 1 zeytin ağacı, Ankala'da 3 zeytin ağacı, Fida'da 1 zeytin ağacı, Cehri'de 1 zeytin ağacı, Polya Ambeli'de 1 zeytin ağacı, Barteleme'de 1 zeytin ağacı, Koftiyo'da 3 zeytin ağacı, Anaya köyünde 10 zeytin ağacı, Lakadamy'a da 4 zeytin ağacı.
129	V.D. 6/367 T.V.D. 6/293	Efluili Hacı Ahmed Efendi Vakfı 7 B. 1247	Lefkoşa	Litronda köyünde toplam 550 zeytin ağacı.
130	P.Ş.S. sr. 97	Hacı Ahmed Efendi Vakfı 7 B. 1247	Lefkoşa	Litronda köyünde Kado Porvalya mevkiinde 550 zeytin ağacı. (129 numaralı vakfiyenin mükerreridir).
131	Ş.S. 34/118 T.V.D. 1/246	Kâtip Hüseyin Efendi bin Mehmed Bican Ağa Vakfı 15 N. 1248	Lefkoşa	1.000 kuruş.
132	Ş.S. 35/42 T.V.D. 1/258	Seyyid Hacı Mehmed Ağa, Lefkoşa Alaybeyi Menteşizâde Hüseyin Ağa ve diğerleri 17 Z. 1249	Lefkoşa	7.500 kuruş.
133	Ş.S. 35/75	Hatice bint-i Ahmed Ağa Vakfı 30 Ra. 1250	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1.200 kuruş.
134	V.G.M.A.	Hüseyin Efendi bin el-Hâc Muhammed Ağa ve Mustafa Efendi bin Osman ve Kazzaz el- Hâc Ali Efendi ve diğerleri 3 R. 1250	Lefkoşa	1.410 kuruş.
135	V.D. 4/20 T.V.D. 5/310 Ş.S. 35/89	Hacı Hasan bin Molla Salih Vakfı (Haydarpaşa Câmii Zeytinleri) 3 R. 1250	Lefkoşa- Değirmenlik	Margi köyünde 40 zeytin ağacı.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
136	Ş.S. 35/108 T.V.D. 1/261	Rukiye Kadın bint-i Derviş Mehmed Efendi Vakfı 21 C. 1250	Lefkoşa	1.000 kuruş.
137	Ş.S. 35/123 V.D. 5/91 T.V.D. 6/67	Kambilili Boyacı Ömer bin Ahmed Vakfı 23 Ş. 1250	Girinye	Kambili köyünde 5 dönüm bahçe (Darbiyo bahçesi diye bilinen; suyu ve havuzu ile birlikte), 30 zeytin ağacı, 4 limon ağacı, 8 armut ağacı, 10 nar ağacı, 10 incir ağacı, 2 dönüm bağ.
138	Ş.S. 35/125	Çıbıkcı Paşa Efendi bin es-Seyyid Yakub Vakfı 25 L. 1250	Lefkoşa	750 kuruş.
139	Ş.S. 35/128 T.V.D. 1/264	Seyyid Ali Efendi bin Seyyid Hacı Mustafa Vakfı 9 Za. 1250	Lefkoşa	2.250 kuruş.
140	Ş.S. 35/131 T.V.D. 1/268	Zaîm Hüseyin Ağa bin Köse Kethuda Hacı Mustafa Ağa Vakfı 2 Z. 1250	Lefkoşa	750 kuruş.
141	Ş.S. 36/133 T.V.D. 1/285 V.G.M.A.	Pençizâde Seyyid Mehmed Efendi bin Mustafa Vakfı 9 Z. 1250	Lefkoşa	8.000 kuruş.
142	Ş.S. 35/133 T.V.D. 1/270	Borazanzâde Hacı Ahmed Ağa kerîmesi Mümine Hanım Vakfı 20 Z. 1250	Lefkoşa	6.000 kuruş.
143	Ş.S. 35/161 T.V.D. 1/274	Köşklü Emine Kadın bint-i Ahmed Efendi Vakfı 21 Ra. 1251	Lefkoşa	700 kuruş.
144	Ş.S. 36/37 T.V.D. 1/279	Fatma Kadın bint-i Seyyid Ali Vakfı 17 Z. 1251	Lefkoşa	2.500 kuruş.
145	Ş.S. 36/1 T.V.D. 1/277	Fatma Molla bint-i Emir Ahmed Vakfı 13 Ca. 1252	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 menzil (2 oda, sundurması ve avlusu ile birlikte).
146	Ş.S. 36/240 V.G.M.A.	Hacı Hasan Efendi bin Osman Vakfı 21 C. 1252	Lefke	Karadağ Mahallesi'nde Osman bahçesi adıyla bilinen meyveli ve meyvesiz ağaçları ve evleri ile birlikte 10 dönüm bahçe, Karadağ Mahallesi'nde meyveli ve meyvesiz ağaçları ile birlikte 2 dönüm bahçe, 2 hâne (22 günde 6 saat su hakkı ile birlikte), Emalis tarlası diye bilinen 12 dönüm tarla, 3 dönüm tarla, 60 zeytin ağacı.
147	Ş.S. 36/134 T.V.D. 1/287	Rahime Hatun bint-i Hacı Mustafa Vakfı 3 Ca. 1253	Lefkoşa	1.500 kuruş.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
148	Ş.S. 36/132 T.V.D. 1/283	Emine bint-i Hacı Hüseyin bin Ahmed Vakfı 12 Ca. 1253	Lefkoşa	Karababa Mahallesi'nde 1 dükkan.
149	Ş.S. 36/150 T.V.D. 1/289	Eşmene bint-i Mustafa Vakfı 15 N. 1253	Mesarye	Malunda köyünde Bahçeler adıyla bilinen yerde 7 zeytin ağacı, Harman yeri diye bilinen yerde 2 zeytin ağacı, Çeşmeyolu diye bilinen yerde 2 zeytin ağacının (toplam 11) 2 hissesi (11/2), Konedra köyünde 1 menzil (3 odalı, avlusuyla birlikte).
150	Ş.S. 36/160 T.V.D. 1/291	Emine bint-i Mehmed bin Safer Vakfı 1 M. 1254	Mesarye	Kufes köyünde 500 kuruş.
151	V.D. 4/50 T.V.D. 5/361 V.G.M.A. 989.209.161	Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Hacı Mehmed Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 3 Ca. 1254	Lefkoşa	Bafkapısı'nda Tevfik Câmii (Dükkanlarönü Câmii diye bilinen), Basmacılar Çarşısı'nda Basmacılar Hanı (23 oda ve dükkanları ile birlikte), Bafkapısı'nda 1 fırın, 1 menzil, 1 un mahzeni, Odun ve hayvan ahır, sundurma, boş arsa. Köprübaşı'nda 3 bakkal ve 1 berber dükkanı, 2 bakkal, 1 manav dükkanı, 1 berber dükkanı, Balıkpazarı'nda 1/3 dükkan hissesi, 1 dükkan, Unpazarı'nda 1 bezirgan dükkanı, Litronda köyünde 103 zeytin ağacı, Matyat köyünde 33 zeytin ağacı, Litronda köyünde 51 zeytin ağacı, 31.000 kuruş, Piskopi-Argadez köyünde 63 zeytin ağacı,
			Tuzla	–Pirga köyünde 32 zeytin ağacı,
			Girinye	–Lapta'da Seyyid Mehmed Ağa Câmii diye bilinen câmi,
			Magosa	–Kaledişi'nda Kutub Osman Câmii, Türbeici'nde dershâne (hâriciye ve dâhiliye odaları).
152	Ş.S. 36/212 T.V.D. 1/293	Hacı İsmail Ağa bin Hacı Mustafa Ağa Vakfı 3 Za. 1254	Lefkoşa	Palıkitre'de Değirmenlik dağından çıkan sudan 22 günde 1 gün su hakkı, 8.000 kuruş.
153	K.V.D. s. 160 T.V.D. 5/139	Hacı İsmail Ağa bin Hacı Mustafa Ağa Vakfı 4 Za. 1254	Lefkoşa	Değirmenlik dağından çıkıp Palıkitre köyüne gelen sudan 22 günde 24 saat su hakkı, 8.000 kuruş.
154	Ş.S. 38/31 T.V.D. 1/289	Üzengici oğlu Ahmed kerîmesi Dellâke Meryem Hatun Vakfı 4 R. 1255	Lefkoşa	İbrahimpâşa Mahallesi'nde 1 menzil (içindeki 2 odalı ve sundurmalı hâne ile).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
155	Ş.S. 38/125 T.V.D. 1/300	Hatike Kadın bint-i Zanolak Hacı Mustafa Ağa Vakfı 13 C. 1256	Lefkoşa	5.000 kuruş.
156	Ş.S. 38/134 T.V.D. 1/303	Hatice Kadın binti Mustafa Vakfı 8 Ş. 1256	Lefkoşa	Aya Süzemen köyündeki 73 zeytin ağacının 7/2 hissesi, Dali köyünde Baldo adlı zimmînin bahçesinde 6 zeytin ağacı.
157	Ş.S. 38/169 T.V.D. 1/304 V.G.M.A.	Anbar Emîni Ahmed Efendi bin Mahmud Vakfı 17 Z. 1256	Girinye	Lapta'da 5 dönüm bahçe (su kullanma hakkıyla birlikte), 20 zeytin ağacı.
158	Ş.S. 38/190 T.V.D. 1/306	Fatma bint-i Mehmed Vakfı 29 Ra. 1257	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 menzil (1 hâne ve meyveli ve meyvesiz ağaçlarıyla birlikte).
159	Ş.S. 38/214 T.V.D. 1/308	Lefkeli Şerife Kadın bint-i Hüseyincik Vakfı 27 C. 1257	Lefke	Baş Mahallesi'nde 1 bahçe (4 dönüm arsası, hânesi ve içindeki ağaçlarıyla birlikte).
160	Ş.S. 39/8 T.V.D. 1/311	Tuzla'nın Klavya köyünden Ali bin Mehmed Vakfı 16 M. 1258	Tuzla	Pirga köyünde Viranbağlar adlı mahalde 11 zeytin ağacı.
161	Ş.S. 39/65 T.V.D. 1/312	Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed Vakfı (Kıbrıs Muhassılı) 1 Ca. 1258	Lefkoşa	Ortaodası Çarşısı'nda 6 dükkan.
162	V.G.M.A.	Mustafa Bey ibn-i İsmail Ağa Vakfı 21 B. 1260	Lefkoşa	Câmi-i Atîk Mahallesi'nde 1 arsa, 1 zaviye, odaları ile birlikte, 500 kuruş.
163	Ş.S. 40/147 T.V.D. 1/338	Seyyid Osman Vechi Efendizâde Seyyid Mustafa Refik Efendi Vakfı 21 R. 1262	Lefkoşa	3.000 kuruş.
164	V.D. 2/59 T.V.D. 5/223	Tuzla İskeleli Topal Abdullah Vakfı 20 C. 1262	Tuzla İskelesi	Kabristan yanında 3/4 dükkan hissesi.
165	Ş.S. 40/178 T.V.D. 1/341	Hacı Mahmud bin Curcur Mehmed Vakfı 5 Ş. 1262	Lefkoşa	1.250 kuruş.
166	Ş.S. 41/41 T.V.D. 1/343	Hacı Hüseyin Ağa bin Süleyman Vakfı 16 M. 1263	Leymason	3.000 kuruş.
167	Ş.S. 41/48 T.V.D. 5/189 T.V.D. 1/346 V.D. 2/26	Seyyid Mehmed Salih Efendi bin Seyyid Hacı Hatib Ali Efendi Vakfı 14 S. 1263	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 menzil (5 odalı, 2 sundurmali, eklentileriyle birlikte).
168	Ş.S. 41/82 T.V.D. 1/349	Seyyid Mustafa Efendi bin Seyyid Hatib Hacı Ali Efendi Vakfı 4 Ca. 1263	Lefkoşa	200 kuruş.
169	Ş.S. 41/148 T.V.D. 1/351	Seyyid Hacı Ömer Efendi bin Seyyid Ali Vakfı Ra. 1264	Lefkoşa	500 kuruş.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
170	Ş.S. 42/74 T.V.D. 1/353	Mehmed Ârif Efendi Vakfı 14 Ş. 1266	Lefkoşa	1.000 kuruş (Laleli Câmii imam vs.'ne).
171	V.G.M.A.	Fatma Kadın bint-i Mehmed Efendi Karamanî Vakfı 3 Ra. 1267	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1.500 kuruş.
172	Ş.S. 42/136 T.V.D. 1/356	Gümrükçüzâde Hacı Mustafa Efendi Vakfı 11 Ca. 1267	Girinye	Kazabıfan köyünde Salıgünü suyu diye bilinen sudan haftada 12 saat su.
173	Ş.S. 46/64 T.V.D. 2/12 V.G.M.A.	Hacı Ömer Efendi Vakfı 1 B. 1267	Piskopi	68 dönüm tarla (15 günde 18.5 saat sulama hakkı), 15 dönüm bahçe (15 günde 18.5 saat sulama hakkı), 18 dönüm tarla.
174	Ş.S. 42/218 T.V.D. 1/359	Hasna Kadın bint-i Alican Hacı Ahmed Ağa Vakfı 6 N. 1268	Lefkoşa	3.000 kuruş.
175	Ş.S. 44/29 T.V.D. 1/362	Hacı Ömer Ağa bin Mehmed Ağa Vakfı 13 Ca. 1271	Lefkoşa	2.000 kuruş.
176	Ş.S. 44/88 T.V.D. 1/364 V.G.M.A.	Hatice Hatun binti Hacı Mustafa Ağa Vakfı 20 Ca. 1272	Lefkoşa- Değirmenlik	Podamya köyünde 4 zeytin ağacı, Alipaşa bahçesi yanında 4 zeytin ağacı, Haseki tarlasında 6 zeytin ağacı, Çiftlik tarlasında 10 zeytin ağacı, Musili tarlasında 3 zeytin ağacı, Sekkini tarlasında 8 zeytin ağacı, Nikola tarlasında 8 zeytin ağacı, Faga Çiftlik tarlasında 7 zeytin ağacı, 500 kuruş.
177	Ş.S. 45/25 T.V.D. 1/369 T.V.D. 5/285 V.D. 4/6	Basmacızâde Hacı Halil Efendi bin Hacı İbrahim Vakfı 21 N. 1275	Lefkoşa	Meygedeler Çarşısı'nda 2 dükkan ve 2 dolap, Köprübaşı Çarşısı'nda 1 mağaza,
			Dağ	—Lakadamya'da toplam 62 zeytin ağacı.
178	Ş.S. 45/71 V.D. 4/101 T.V.D. 1/373 T.V.D. 5/331	Hacı Hüsnü Efendi bin Horoz el- Hâc Ali Efendi Vakfı 13 Ca. 1277	Dağ	Argadez köyünde Hacı Antoni tarlasında 2 zeytin ağacı, Hacı Andreyta tarlasında 1 zeytin ağacı, Yakumi tarlasında 1 zeytin ağacı, Kilise tarlasında 1 zeytin ağacı.
179	Ş.S. 45/99 T.V.D. 1/374	Kazzâz Hacı Ahmed Ağa bin Mehmed Ağa Vakfı 29 Ş. 1277	Lefkoşa	3.000 kuruş.
180	Ş. S. 45/106 T.V.D. 2/1	Civisilli Ahmed Ağa ibn-i Hacı Ali Vakfı 15 Ra. 1278	Tuzla	Civisilli köyünde 500 kuruş.
181	V.G.M.A.	Hacı Mehmed Ağa ibn-i Ahmed Ağa Vakfı 1 M. 1279	Tuzla	Kalorsen köyünde 500 kuruş.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
182	Ş.S. 46/99 T.V.D. 2/20	Sukûti İsmail Ağa ibn-i Mustafa Vakfı 23 R. 1279	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 2.800 dirhem sîm-i hâlis.
183	Ş.S. 46/67 T.V.D. 2/16	Piroyili Mehmed Ağa ve Halil Ağa ibn-i Hacı Mahmud Vakfı 25 C. 1279	Değirmenlik	Proyi köyünde 3.000 kuruş.
184	Ş.S. 46/94 T.V.D. 2/19	Abdali Nalband Ali bin Dede Mustafa Vakfı 23 N. 1279	Larnaka	Dali köyünde 5 zeytin ağacı.
185	Ş.S. 46/120 T.V.D. 2/23	Cezâyirî Hâfız Hacı Ömer Efendi ibn-i Mehmed Efendi Vakfı 8 M. 1280	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 160 sîm-i Mecidiye (1280 dirhem).
186	Ş.S. 47/58 T.V.D. 2/26	Fatma bint-i Ömer Ağa Vakfı 8 N. 1280	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 5.000 kuruş.
187	Ş.S. 47/83 T.V.D. 2/29	Hacı Ali Ağa ibn-i Ebûbekir Ağa Vakfı 11 M. 1282	Lefkoşa	Gönyeli köyünde 3.000 kuruş.
188	Ş.S. 47/86 T.V.D. 2/31	Hatice bint-i Hacı Mustafa Ağa (Zerdalici kızı) Vakfı 13 S.1282	Değirmenlik	Podamya köyünde 10 zeytin ağacı.
189	Ş.S. 47/100 T.V.D. 2/34	Köse Kethudâzâde Hacı Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mahmud Ağa Vakfı 22 R. 1282	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 85 adet 100'lük Mecidiye altını.
190	Ş.S. 47/108 T.V.D. 2/37	Şeyhülislâm Ömer Hüsameddin Efendi Vakfı 25 B. 1282	—	7.000 kuruş.
191	Ş.S. 47/130 T.V.D. 2/40	Hacı Hüseyin Efendi ibn-i Sadeddin Vakfı 8 Za. 1282	Değirmenlik	Minareli köyünde 7.500 kuruş.
192	Ş.S. 47/148 T.V.D. 2/44	Yasakçızâde Yusuf Ağa ibn-i Ali Vakfı 19 M. 1283	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 16.516 kuruş.
193	Ş.S. 47/189 T.V.D. 2/45	İşkıcı Penbe bint-i Mehmed Ali Vakfı 9 B. 1284	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 5.000 kuruş.
194	Ş.S. 48/9 T.V.D. 2/48	Emine Kadın ibnet-i Mollazâde Mehmed Ağa Vakfı 7 Ş. 1284	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 4.000 kuruş.
195	Ş.S. 48/109 T.V.D. 2/52 V.G.M.A. 988.127.47	Hacı Mustafa Ağa ibn-i Ali Vakfı 1 N. 1284	Karpas	Kalatya'da 5.000 kuruş.
196	Ş.S. 48/96 T.V.D. 2/50	Hacı Ahmed Efendi ibn-i Hüseyin Efendi Vakfı 28 Z. 1284	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 4.000 kuruş.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
197	V.D. 4/192 T.V.D. 5/333 Ş.S. 49/205 T.V.D. 2/55	Kazabıfanlı Mesud Hasbî Efendi Vakfı 17 C. 1286	Girinye	Kazafana'da 3 zeytin ağacı (Kemeçeci bahçesi diye bilinen yerde).
198	Ş.S. 49/217 T.V.D. 2/58 V.D. 6/23 T.V.D. 6/182	Derviş Efendizâde Mustafa Nazif Efendi Vakfı 2 Ş. 1286	Lefkoşa	1 ev, 1 menzil, 4 dönüm bahçe, Yarım dönüm avlu, 303 dönüm tarla (su haklarıyla birlikte), Litradonda'da 93 zeytin ağacı, Matyat'da 7 zeytin ağacı, 15 günde 12 saat su hakkı, 22 günde 72 saat su hakkı. Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte), Palıkire'de 4 dönüm bahçesi ve yarım dönüm avluyu müştemil Palıkire Çiftliği adıyla bilinen 1 ev, Palıkire'de 303 dönüm tarla, Değirmenlik köyü Başpınar mevkiinden çıkan suyun her 15 günde bir pazar günü 12 saat ve her 22 günde 72 saat su hakkı, Dağ nahiyesinin Litrodonda köyünde Balyamila adlı mahalde 93 zeytin ağacının 4/5 hissesi, Matyat köyündeki dere kenarında 7 zeytin ağacı.
199	Ş.S. 51/80 T.V.D. 2/65	Hace Fatma Ana ve Emine bint-i Mehmed bin Abdullah Vakfı 23 Z. 1289	Lefkoşa	Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde 60.000 kuruş.
200	Ş.S. 52/75 T.V.D. 2/72	Attar Mehmed Emin Efendi ibn-i Hâfız Osman Efendi Vakfı 5 Za. 1291	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi'nde 1 hâne, 3 dönüm bahçe, 1 masura su hakkı.
201	Ş.S. 52/92 T.V.D. 2/76	Prastyolu Osman Ağa ibn-i Abdullah Vakfı 15 M. 1292	Baf	Prastyo'da 1.200 kuruş.
202	Ş.S. 52/213 T.V.D. 2/79	Hacı Fatma Ana ve Emine bint-i Mehmed bin Abdullah Vakfı 9 Ra. 1294	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 40.000 kuruş.
203	Ş.S. 52/230-231 T.V.D. 2/84	Hacı Ahmed Efendi ibn-i Hüseyin Efendi Vakfı 25 Ca. 1294	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 3.000 kuruş.
204	Ş.S. 52/240 T.V.D. 2/95	Hacce Şemsi Hatun Vakfı 15 N. 1294	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 hâne, 2 dönüm bahçe.
İNGİLİZ DÖNEMİ 4 Haziran 1878 (h. 1295)				
205	Ş.S. 53/27 T.V.D. 2/106	Cezâyirî Hâfız Hacı Ömer Efendi ibn-i Mehmed Vakfı 1 Ş. 1296	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 hâne.
206	Ş.S. 53/39 T.V.D. 2/109	Hacce Şerife ibnet-i Mustafa bin Abdullah Vakfı 2 Ca. 1297	Lefke	Pîripaşa Mahallesi'nde 1 dönüm bahçe, 8 zeytin ağacı, 2.5 saat su hakkı.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
207	Ş.S. 53/79 T.V.D. 2/113	Yusuf Ağa ibn-i Zaîm Mustafa Ağa ibn-i diğer Yusuf Ağa Vakfı 14 Ra. 1298	Omorfa	Denya'da 1 hâne, 8 dönüm meyve bahçesi, 3 dönüm enginarlık, Haftada 4 gün 4 gece su hakkı.
208	Ş.S. 53/91 T.V.D. 2/117	Kazzâz Hacı Ahmed Ağa bin Mehmed Ağa Vakfı 28 C. 1298	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 1 ev, 5 zeytin ağacı.
209	Ş.S. 53/93 T.V.D. 2/120	Nazife Hanım bint-i Hacı Hamid Ağa Vakfı 12 Ş. 1298	Girinye	Kambilli'de 73 zeytin ağacı, 8.424 sehimde 3.096 sehim hisse, Vasilya'da 75 zeytin ağacının 2/6 hissesi, 75 zeytin ağacının 1/6 hissesi.
210	Ş.S. 53/100 T.V.D. 2/124	Sucu Mustafa bin Uncu Mustafa bin Abdullah Vakfı 22 Z. 1298	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 1 hâne (muhtelif ağaçlı bahçesiyle birlikte).
211	Ş.S. 53/105 T.V.D. 2/131	Tabur İmamı Hâfız Hacı Hasan Efendi bin Ali Ağa Vakfı 11 S.1299	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 2 hâne (bahçesi ve yarım masura su hakkı ile birlikte).
212	Ş.S. 53/106 T.V.D. 2/134	Tabur İmamı Hâfız Hacı Hasan Efendi bin Ali Ağa Vakfı 16 S.1299	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 15.000 kuruş.
213	Ş.S. 53/105 T.V.D. 2/127	Tabur İmamı Hâfız Hasan Efendi bin Ali Ağa Vakfı 16 S.1299	Lefkoşa	1 hâne (bahçesiyle birlikte).
214	Ş.S. 54/11 T.V.D. 2/137	Emine Ana bint-i Mehmed Ağa Vakfı 6 R. 1301	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 7.000 kuruş.
215	V.D. 2/7 T.V.D. 5/161	Kazabıfanlı Mesud Hasbî Efendi bin Lutfullah Efendi Vakfı 11 B. 1301	Girinye	Kazafana köyünde 1 ev (1 dönüm bahçesi ve ağaçlarıyla, 2 katlı). 1 misafir odası, 1 ahır, 1 tuvalet, 1 haftada 1.5 saat tatlı su hakkı, 1 samanlık ve ahır, 1 evlek arsa, 10 zeytin ağacı (Luis tarlasında), 4 zeytin ağacı (Mustafa Alemdar tarlasında), 60.000 kuruş.
216	Ş.S. 54/25 V.D. 5/108 T.V.D. 6/75 T.V.D. 2/139 V.G.M.A.	Tüccarbaşı Hacı Mehmed Efendizâde Hacı Derviş Ahmed Efendi Vakfı 7 L. 1301	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi Bağkapısı caddesinde 1 dönüm bahçe, ağaçlarıyla birlikte, 1 ev, Arabahmedpaşa suyundan 1 masura su hakkı, Tüccarbaşı Çarşısı'nda 5 dükkan, 1 kahvehâne, Basmacılar Çarşısı'nda 1 dükkan.
217	V.D. 6/19 T.V.D. 6/171	Hacı Mustafa Kaşuli bin Ali Vakfı 15 Ra. 1302	Baf	Câmi-i Sagîr Mahallesi'nde Sultaniye Çarşısı'nda 1 dükkan (müştemilâtiyle birlikte).
218	Ş.S. 54/50 V.D. 6/264 T.V.D. 2/146	Sitti Hanım ibnet-i Hacı Feyzullah Ağa Vakfı 25 L. 1302	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 4.000 kuruş.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
219	V.D. 6/103 T.V.D. 6/220	Hacı Penbe Molla Vakfı 6 Za. 1302	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 5.000 kuruş, 2.500 kuruş.
220	V.D. 6/104 T.V.D. 6/222	Hacı Penbe Molla Vakfı 6 Za. 1302	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 2.500 kuruş.
221	Ş.S. 54/94 T.V.D. 2/175	Ayşe Hanım ibnet-i Ömer Ağa Vakfı 15 Z. 1302	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev, yarım masura suyu akan, meyveli ve meyvesiz ağaçlarıyla 1 bahçe.
222	Ş.S. 54/66 T.V.D. 2/150	Hacı Mustafa Nuri Efendi ibn-i Osman Efendi Vakfı 15 Ra. 1303	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne, Arabahmedpaşa suyundan yarım masura su hakkı,
			Dağ	–Analyonda köyünde 66 zeytin ağacı.
223	V.D. 5/14 T.V.D. 6/17	Kazabıfanlı Mesud Hasbi Efendi bin Lutfullah Efendi Vakfı 1 Ş. 1303	Kazafana	Kazafana karyesinin yeni mektebi ile câmi-i şerifine 2.500 kuruş.
224	Ş.S. 54/79 T.V.D. 2/164	Emine bint-i Abdulluttalib bin Abdullah Vakfı 7 Ş. 1303	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1.000 kuruş.
225	İ.Ş.S. 8/121 V.D. 2/23 T.V.D. 5/183	Hatike Kadın (Hasbi Efendi zevcesi) bint-i el-Hâc Mustafa Vakfı 13 Ş. 1303	Girinye	Lapta'nın Esfinar Mahallesi'nde Hacı Luizi bahçesinde 7 zeytin ağacı, 15.000 kuruş.
226	İ.Ş.S. 8/122 V.D. 2/18 T.V.D. 5/174	Kazabıfanlı Mesut Hasbi Efendi bin Lutfullah Efendi Vakfı 13 Ş. 1303	Girinye	Çatalköy'de 300 harup ağacı (Beymandırası adıyla bilinen tarlada), 120 harup ağacı, 44 zeytin ağacı, 20.000 kuruş.
227	Ş.S. 54/70 T.V.D. 2/156	Abdülaziz Efendi bin Attar Molla Salih Vakfı 9 Za. 1303	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 7.000 kuruş.
228	Ş.S. 54/71 T.V.D. 2/160	Nalbandbaşı Hacı Hüseyin Ağa ibn-i İsmail Vakfı 16 Za. 1303	Lefkoşa	Debbağhâne Mahallesi'nde 3.000 kuruş.
229	Ş.S. 5/83 T.V.D. 2/167	Penbe Molla bint-i Çekdiri oğlu İbrahim Ağa Vakfı 11 B. 1304	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 150 İngiliz lirası.
230	V.D. 5/68 T.V.D. 6/60	Leymasonlu Ali Rıza Efendi bin Hasan Efendi Vakfı 23 B. 1304	Leymason	Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde Hanbeli sokağında 3 dükkan (bütün müstemilâtiyle birlikte), 1 hâne.
231	Ş.S. 54/84 T.V.D. 2/171	Molla Hürşid Efendi bin Hüseyin Efendi Vakfı 20 Ş. 1304	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 2.5 dönüm tarla, 1 kuyu, 1 dolap ve 1 havuzun 1/2 hissesi.
232	Ş.S. 54/98 T.V.D. 2/179	Ayşe Kadın bint-i İbrahim Ağa bin Salih Vakfı 9 Za. 1304	Lefkoşa	Tophâne Mahallesi'nde 4.000 kuruş.
233	Ş.S. 54/106 T.V.D. 2/183	Süeda Hanım bint-i İsmail Vakfı 21 Z. 1304	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 36.000 kuruş.
234	Ş.S. 54/114 T.V.D. 2/188	Hacı Yusuf Ağa bin Hacı Hasan Ağa Vakfı 5 Ra. 1305	Lefkoşa	Arabacılar Çarşısı'nda 2 dükkan.

BELGELERLE OSMANLI YÖNETİMİNDE KIBRIS

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
235	Ş.S. 54/114 T.V.D. 2/188	Helvacı Mehmed Ali Efendi bin Molla Salih Vakfı 5 Ra. 1305	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 5.000 kuruş.
236	Ş.S. 54/125 T.V.D. 2/192	Ahmed Ağa bin Mehmed Kahya bin Ahmed Vakfı 26 C. 1305	Değirmenlik Omorfa	1 ev, 8 dönüm bahçe, 100 zeytin ağacı.
237	Ş.S. 54/132 T.V.D. 2/194	Şerife Kadın bint-i Mehmed Vakfı 14 B. 1305	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 ev.
238	Ş.S. 54/132 T.V.D. 2/196	Meryem Kadın bin Hasan Ağa Vakfı 24 R. 1305	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 ev.
239	İ.Ş.S. 1/13 V.D. 6/197 T.V.D. 2/198	Mehdi Efendi bin İsmail Efendi Vakfı 14 R. 1306	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 ev.
240	İ.Ş.S. 1/105 T.V.D. 2/201	Nakîbu'l-Eşrâf Zühdü Efendizâde Osman Nuri Efendi Vakfı 9 M. 1307	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 75 Osmanlı lirası.
241	İ.Ş.S. 1/183 T.V.D. 2/216 V.D. 2/91 T.V.D. 5/230	Tüccar Hacı Mustafa Nuri Efendi bin Osman Vakfı 3 Ra. 1307	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 dükkanın 1/2 hissesi.
242	V.D. 5/65 T.V.D. 6/54 V.D. 6/326 T.V.D. 6/276	Leymasonlu Mustafa Fethi Efendi bin Hüseyin Ağa Vakfı 20 Ca. 1307	Leymason	Müslüman Çarşısı'nda 1 mağaza.
243	İ.Ş.S. 1/65 V.D. 6/392 T.V.D. 2/199	Ümmühan Kadın bint-i Mustafa bin Abdullah Vakfı 22 Ca. 1307	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev (bahçesi ve ağaçlarıyla birlikte.).
244	İ.Ş.S. 7/98	Hâfız Ali Efendi bin Molla Mehmed Vakfı 11 Ca. 1308	Lefkoşa	15 günde 3 saat su hakkı.
245	İ.Ş.S. 7/100	Mehmed Ağa bin Hasan Vakfı 9 C. 1308	Lefkoşa	2.000 kuruş.
246	İ.Ş.S. 1/131	Nazife Hanım bint-i Hacı Ali Efendi Vakfı 28 C. 1308	Lefkoşa	1 dükkan, Ayasofya Mahallesi'nde 1 evin 1/2 hissesi.
247	İ.Ş.S. 1/130 T.V.D. 2/203	Şükrü Efendi bin Mahmud Ağa Vakfı 28 C. 1308	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev, 1 dükkan.
248	İ.Ş.S. 7/126	Ayşe Hanım bint-i el-Hâc Mehmed Ağa Vakfı 17 Za. 1308	Lefkoşa	1.600 kuruş.
249	İ.Ş.S. 1/190 V.D. 6/27 T.V.D. 2/111	Mısırlızâde Ahmed Hulûsi Efendi ibn-i Hacı Osman Ağa Vakfı 25 B. 1309	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan.
250	V.D. 6/343	Leymasonlu Hasan Kaptan Ağa bin İsmail bin Abdullah Vakfı 22 Ş. 1309	Leymason	20.000 kuruş.
251	V.D. 2/151 T.V.D. 5/265	Leymasonlu Emetullah Hanım bint-i Hacı İbrahim Efendi Vakfı 27 Za. 1309	Lefke	Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde Aya Hekli Ayazması sokakta 1 menzil (bütün müştemilâtıyla birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
252	İ.Ş.S. 1/196 T.V.D. 2/220	Havva Molla bint-i Osman Efendi Vakfı 25 Z. 1309	Lefkoşa	Laleli Câmii yakınında 1 ev.
253	V.D. 5/118 T.V.D. 6/92 V.D. 2/89 T.V.D. 5/227	Aya Varvaralı Yusuf bin Ali Vakfı 1 M. 1310	Baf	Aya Varvara köyünde 1 değirmen, suyuyla birlikte.
254	İ.Ş.S. 7/223	Havva Kadın bint-i el-Hâc Bekir Vakfı 5 Ra. 1310	Lefkoşa	1.600 kuruş.
255	İ.Ş.S. 1/227 T.V.D. 2/222	İbrahim Zihni Efendi ibn-i Ali Ağa Vakfı (Turunçlu Mektebi Muallimi) 8 B. 1310	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi'nde Yediler sokağında 1 ev (meyveli ve meyvesiz ağaçları, havuzlu, sarnıçlı bahçesiyle birlikte).
256	V.D. 5/117 T.V.D. 6/91	İskeleli Hacı Emin Kadın bint-i Hacı Hasan Efendi Vakfı 11 L. 1310	Baf	İskele kasabasında 1 hâne (su kuyusu, bahçesi ve muhtelif ağaçlarıyla birlikte).
257	V.D. 5/118 T.V.D. 6/93	Evratu Karyeli Molla Ahmed bin Hacı Mehmed Vakfı 7 Ca. 1311	Baf	Evratu köyünde 1 parça tarla yanında bulunan muhtelif cinsteki ağaçların 28/48 hissesi.
258	V.D. 6/410 T.V.D. 6/301	Leymasonlu Hacce Behiye Hanım bint-i Yusuf Ağa Vakfı 24 L. 1311	Leymason	Müslüman Çarşısı'nda 1 büyük mağaza, Câmî-i Kebîr karşısında 1 mağaza.
259	İ.Ş.S. 1/341 T.V.D. 2/229	Palikitreli Ayşe Kadın bint-i İsmail Kethudâ Vakfı 23 B. 1312	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde Mahmudağa suyundan 15 günde bir pazar günü sabah ve pazartesi günü gece 12 saat su hakkı.
260	İ.Ş.S. 7/328 V.D. 2/15 T.V.D. 5/170	Abuhorlu el-Hâc Ömer Ağa bin Hasan Vakfı 11 L. 1312	Lefkoşa	Değirmenlik köyünde 1 ayda 3 saat su hakkı ve ark.
261	İ.Ş.S. 2/10 V.D. 3/23-24 V.D. 2/53-54 İ.Ş.S. 3/358 T.V.D. 2/236	Hatice Molla bint-i Müderris Hüseyin Efendi Vakfı 25 L. 1312	Lefke	Orta Mahallesi'nde 3 dönüm portakal bahçesi, 1 hâne, 1.5 dönüm bahçe.
262	V.D. 5/66 T.V.D. 6/56	Leymasonlu Ali Rıza Efendi bin Hasan Efendi Vakfı 5 R. 1313	Leymason	Ayashekli Ayazması sokağında 1 hâne.
263	V.D. 5/65 T.V.D. 6/55	Leymasonlu Havva Hanım bint-i Yusuf Ağa bin Hacı Ömer Vakfı 5 Ra. 1313	Leymason	1 mağaza.
264	İ.Ş.S. 7/763 V.D. 2/45 T.V.D. 5/207	Kazabıfanlı Mesud Hasbî Efendi bin Lutfullah Efendi Vakfı 18 R. 1313	Girinye	10.000 kuruş.
265	İ.Ş.S. 7/362 V.D. 2/47 T.V.D. 5/212	Kazabıfanlı Mesud Hasbî Efendi bin Lutfullah Efendi Vakfı 18 R. 1313	Girinye	Kazafana'da 1 yağ değirmeni, 1 mağaza, 1/2 evlek avlu, 5.000 kuruş.
266	İ.Ş.S. 3/21 T.V.D. 2/243	Ahmed Remzi Efendi ibn-i Hacı Halil Ağa Vakfı 28 B. 1313	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 30 İngiliz lirası.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
267	İ.Ş.S. 7/364	Mustafa Ağa bin Yakub oğlu Hüseyin Vakfı 29 B. 1313	Lefkoşa	2.500 kuruş.
268	İ.Ş.S. 3/37 T.V.D. 2/246 V.D. 6/316 T.V.D. 6/270	Hacı Molla Mustafa bin Molla Dede Vakfı 3 L. 1313	Baf	Malatya'da 2 dönüm bahçe, 20 harup ağacı.
269	İ.Ş.S. 3/36 T.V.D. 2/245	Ziba Kadın ibn-i Hacı Mustafa Vakfı 30 L. 1313	Baf	Malatya'da 1 ev (meyveli ve meyvesiz ağaçları olan bahçesiyle birlikte).
270	İ.Ş.S. 3/143 T.V.D. 2/253	Ahmed Belig Paşa Vakfı 25 Ra. 1315	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 büyük konak (2 masura akarsuyu bulunan bahçesi ve evleri ile birlikte).
271	İ.Ş.S. 3/119 T.V.D. 2/251	Denyalı İbrahim bin Molla Ahmed Vakfı 6 B. 1315	Lefkoşa	Denya'da 1 dönüm bahçe, akarsuyu ile birlikte, 3 odalı 1 ev.
272	İ.Ş.S. 3/157 T.V.D. 2/257	Penbe Kadın bint-i Karagöz Yusuf Ağa bin Abdullah Vakfı 3 S. 1316	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde yarım dönüm bahçe, 2 odalı 1 ev, 1 ev (dolap kuyusu ve havuzun 1/4 hissesi).
273	İ.Ş.S. 9/117	Hacı Hüseyin Ağa bin Ahmed bin Yakub Vakfı 24 B. 1316	Lefkoşa	3.000 kuruş.
274	İ.Ş.S. 3/289 T.V.D. 2/262	Hatice Hanım ibnet-i Moravîzâde Hacı Ahmed Efendi Vakfı 15 B. 1318	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 1 hâne (avlusu ve müstemilâtıyla birlikte).
275	V.D. 5/60 T.V.D. 6/43	Leymasonlu Ayşe Hanım bint-i Fellahoğlu Mehmed Ağa bin Ahmed Çavuş Vakfı 20 Ş. 1318	Leymason	Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde Kuyin sokağında 1 büyük mağaza. (Leymason'daki Câmi-i şerîfe vakfı).
276	V.D. 5/61 T.V.D. 6/46	Leymasonlu Ayşe Hanım bint-i Fellahoğlu Mehmed Ağa bin Ahmed Çavuş Vakfı 20 Ş. 1318	Leymason	Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde Kuyin sokağında büyük mağaza bitişiğindeki 1 küçük mağaza.
277	İ.Ş.S. 3/358 T.V.D. 2/273	Hatice Molla bint-i Müderris Hüseyin Efendi Vakfı 22 Ra. 1319	Lefke	Orta Mahalle'de 1 ev (bahçesiyle birlikte), 4.5 dönüm limon bahçesi.
278	İ.Ş.S. 3/349 T.V.D. 2/270	İffet Hanım ibnet-i Derviş Efendi Vakfı 28 Ra. 1319	Lefkoşa	Tophâne Mahallesi'nde 1 ev (havuzu ve avlusu ile birlikte).
279	İ.Ş.S. 3/321 T.V.D. 2/267	Hâfız Hüseyin Şirazi Efendi ibn-i Basmacı Hacı Hasan Ağa Vakfı 2 Ra. 1319	Lefkoşa	Eğlence Çiftliği'nde 6 dönüm bahçe.
280	İ.Ş.S. 3/320 T.V.D. 2/264	Barutçu Hacı Ali İsmail Vakfı 27 Ra. 1319	Lefkoşa	Barutçu Çarşısı'nda 9 dükkan, Hekimbaşı Çarşısı'nda 2 dükkan, Hattatlar Çarşısı'nda 5 dükkan.
281	İ.Ş.S. 3/334 T.V.D. 2/269	Müftîzâde Hüseyin Rıza Efendi ibn-i Râci Efendi Vakfı 16 Ş. 1319	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
282	V.D. 2/118 T.V.D. 5/277	Leymason ve Baf Naibi Abdurrahman Niyazi Efendi eşi Zehra Hanım bint-i Hasan Ağa Vakfı 27 N. 1319	Leymason	Câmi-i Cedîd Mahallesi Bafyolu sokakta 1 ev (bütün müstemilâtıyla birlikte), Dereboyunda 1 ev (bütün müstemilâtıyla), Dereyolu'nda 1 ev (alt katta 2 dükkanı, su kuyusu, ağaçları ve bütün müstemilâtıyla).
283	Ş.S. 3/364 T.V.D. 2/275	Bakkalbaşı Hacı Hüseyin Ağa ibn-i Mehmed Vakfı 18 Ra. 1320	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 9.000 kuruş.
284	V.D. 2/94 T.V.D. 5/234	Bakkalbaşı Hacı Hüseyin Ağa bin Mehmed Vakfı 28 Ra. 1320	Lefkoşa	9.000 kuruş.
285	İ.Ş.S. 3/382 T.V.D. 2/275	Kunduracı Hasan Efendi ibn-i Mustafa Vakfı 3 Ş. 1320	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev.
286	İ.Ş.S. 3/651 T.V.D. 3/15	Aliye Hanım ibnet-i Ali Fehim Efendi Vakfı 13 Za. 1320	Lefkoşa	Arabacılar Çarşısı'nda 1 dükkan, Karamanzâde Mahallesi'nde 2 dükkan.
287	Ş.S. 3/388 T.V.D. 2/278	Hacce Sıdika bint-i Ali bin Abdullah Vakfı 6 Z. 1320	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 3.000 kuruş.
288	İ.Ş.S. 3/430 T.V.D. 2/278	Fatma bint-i Pabuççu Usta Mehmed Vakfı 14 Ra. 1321	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 ev.
289	İ.Ş.S. 3/427 V.D. 6/52 T.V.D. 2/276	Gülsüm Hanım ibnet-i Derviş Ali Vakfı 22 Z. 1321	Lefkoşa	Tophâne Mahallesi'nde 1 ev (avlusuyla birlikte).
290	V.D. 5/49 T.V.D. 6/34	Leymasonlu Hacı Ali Efendi bin Hasan Kaptan Vakfı 18 Ca. 1322	Leymason	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde Hanbeli sokakta 1 dükkan.
291	Ş.S. 3/491 T.V.D. 2/285	Ayşe Hanım ibnet-i Mavi Gözlü Mehmed Vakfı 28 B. 1322	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 2.000 kuruş.
292	V.D. 5/116 T.V.D. 6/89	Poli karyeli Yahyaoğlu Mehmed Ağa Vakfı 7 Ş. 1322	Baf	Poli'de 1 hâne, 1 bahçe (içerisindeki ağaçlarıyla birlikte).
293	V.D. 5/117 T.V.D. 6/90	Poli karyeli Ayşe bint-i İbrahim Çavuş Vakfı 25 Ş. 1322	Baf	Poli'de 2 hâne, 1 bahçe, 1 arsa ve içerisindeki ağaçlar. (Baf'taki İbrahim Sıdık Efendi Medresesi'ne mevkuף).
294	İ.Ş.S. 3/482 T.V.D. 2/280	Penbe Kadın bint-i Abdullah Vakfı 24 Za. 1322	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev.
295	V.D. 6/22 T.V.D. 6/178	Eledyulu Havva bint-i Mustafa Vakfı 10 M. 1323 (4 Mart 1321)	Baf	Celocera-Eledyu köyünde 1 parça bağ, Amarkent köyü Holyadi mevkiinde 4 zeytin ağacı, 8 harup ağacı, Bomilidya mevkiinde 2 zeytin ağacı, Abavla mevkiinde 1 harup ağacı, Arkelyes mevkiinde 1 zeytin ağacı, Arkokaleme mevkiinde 1 harup ağacı, Kamyondopetra mevkiinde 2 zeytin ağacı, Dimitriya mevkiinde 3 dönüm bağ.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
296	V.D. 5/116 T.V.D. 6/88	Havvalı Hatun Molla Mustafa Vakfı 10 M. 1323	Baf	Amargeti köyünde Sofyeri mevkiinde 4 zeytin, 8 harup ağacı, 2 zeytin ağacı, Ayavya mevkiinde 2 harup ağacı, 1 zeytin ağacı, Kampo Endonire mevkiinde 3 zeytin ağacı, Yermidya mevkiinde 2 dönüm bağ.
297	İ.Ş.S. 3/499 T.V.D. 3/2	Berber Halil Ağa zevcesi Zeliha Hatun ibnet-i Yusuf Efendi Vakfı 1 R. 1323	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 ev.
298	V.D. 2/109 T.V.D. 5/236	Kazabıfanlı Rebia bint-i Kara Mustafa Vakfı 14 R. 1323	Girinye	Kazafana köyünde 15 zeytin ağacı, 2 harup ağacı.
299	V.D. 2/111 T.V.D. 5/239	Girinyeli Emine bint-i İsmail Vakfı 19 R. 1323	Girinye	Yazıcızâde Mahallesi'nde 1 ev (avlusı ile beraber).
300	İ.Ş.S. 3/520 T.V.D. 3/4	Yorgozlu Kazım Ağa ibn-i Halil Vakfı 27 Ca. 1323	Girinye	Yorgoz köyünde 1 evlek arsa.
301	İ.Ş.S. 3/492 T.V.D. 3/1 V.D. 5/184 T.V.D. 6/148	Şükrü Efendizâde Mahmud Ağa Vakfı 20 B. 1323	Lefkoşa	Uzunçarşı'da 1 dükkân.
302	V.D. 2/117 T.V.D. 5/242	Moralı Hacı Mustafa bin Ahmed bin Hüseyin Vakfı 5 Ş. 1323	Lefkoşa- Değirmenlik	Mara köyünde 1 kahvehâne, 1 dükkân, (Mora Câmii'ne mevkuf).
303	İ.Ş.S. 3/556 T.V.D. 3/5	Pabuççu Hacı Yusuf Ağa ibn-i Hüseyin Vakfı 23 Ra. 1324	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 1 ev (içindeki içme suyuyla beraber).
304	V.D. 2/119 T.V.D. 5/245	Abuhorlu Hacı Mehmed Karavezir bin Osman Vakfı 20 R. 1324	Lefkoşa- Değirmenlik	Abuhor'da 750 kuruş.
305	İ.Ş.S. 3/571 T.V.D. 3/6	Hacı Naim Efendi ibn-i Himmeti Efendi Vakfı 16 Ca. 1324	Lefkoşa	İbrahimpâşa Mahallesi'nde 100 İngiliz lirası.
306	İ.Ş.S. 4/572 T.V.D. 3/8	Ali Faiz Efendi ibn-i Hacı Hasan Ağa Vakfı 17 B. 1324	Lefkoşa	Haydarpaşa Mahallesi'nde 10 İngiliz lirası.
307	V.D. 2/146 T.V.D. 5/257	Magosalı Zühdü Efendi eşi Rabia Hanım Vakfı 20 R. 1325	Magosa	300 İngiliz lirası.
308	İ.Ş.S. 3/618 T.V.D. 3/12	Fatma Hanım ibnet-i Ali Vakfı 16 Ca. 1325	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 ev.
309	V.D. 2/149 T.V.D. 5/261	Leymasonlu el-Hâc Şakir Efendi bin Hacı Mehmed Efendi Vakfı 29 Ca. 1325	Leymason	Aya Anton Mahallesi Dereyolu sokakta 2 bahçe, Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 1 menzil (2 katlı, avlusu, suyu ve müştemilâtıyla birlikte), Aşağı Civiya köyünde 7 dönüm bağ, Muti mevkiinde 8 zeytin ağacı (Hüseyin Molla Ali tarlasında).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
310	İ.Ş.S. 3/632 T.V.D. 3/13	Zeliha Hanım ibnet-i Molla Yusuf Vakfı 23 Ş. 1325	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 ev.
311	İ.Ş.S. 4/159 T.V.D. 3/36	Hacı İsmail bin İbrahim ve Zevcesi Emine bint-i İbrahim Vakfı 24 Ş. 1325	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 dükkan.
312	V.D. 5/64 T.V.D. 6/52 V.D. 6/324 T.V.D. 6/272	Leymasonlu Havva Hanım bint-i Yusuf Ağa Vakfı 18 L. 1325	Leymason	1 kahvehâne, 1 dükkan.
313	V.D. 5/40 T.V.D. 6/27	Ağırdağlı Arnavud Hasan Ağa bin Ahmed Vakfı 25 L. 1325	Girinye	Ağırdağ'da Kemerpınar mevkiinde 361 harup ağacı, 25 zeytin ağacı, 4 dut ağacı, 3 armut ağacı, 1 incir ağacı, Pınarönü mevkiinde 23 zeytin ağacı, 4 harup ağacı, Cennetbahçesi mevkiinde haftada 1 gün ve 1 gece su hakkı, (Haftada 2.5 gün ve gece su hakkı), Kırmızıtoprak mevkiinde 2.5 dönüm bağ, 10 harup ağacı, 3 zeytin ağacı, Haftada 9 saat su hakkı.
314	V.D. 5/4 T.V.D. 6/14	Mısırlı Prenses Zehra Hanım ibnet-i Mustafa Fadıl Paşa ibn Abdullah Vakfı 24 M. 1326	Tuzla	İskele kasabasında 1 mülk menzil (müştemilâtiyla birlikte).
315	V.D. 2/158 T.V.D. 5/270	Lefkeli Ahmed Dâniş Efendi bin Hasan Fedai Efendi 1 R. 1326	Lefke	Kololanbi Mahallesi'nde 1 ev, 8 dönüm bahçe.
316	İ.Ş.S. 4/35 T.V.D. 3/19	Hacı Salih bin Salih Vakfı 18 C. 1326	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 ev.
317	İ.Ş.S. 4/44 T.V.D. 3/22	Hacı Nazife Hanım ibnet-i Hacı Ali Efendi Vakfı 27 C. 1326	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 2 ev.
318	İ.Ş.S. 4/36 T.V.D. 3/20	Hatice Hanım ibnet-i Helvacızâde Hacı Mehmed Efendi Vakfı 28 B. 1326	Lefkoşa	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 1 ev.
319	İ.Ş.S. 4/49 V.D. 6/124 T.V.D. 3/23	Zâhide Hanım ibnet-i Hüseyin Efendi Vakfı 9 L. 1326	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev.
320	İ.Ş.S. 4/58 T.V.D. 3/25	Aliye Akile Hanım ibnet-i Şeyh Mustafa Efendi Vakfı 17 Z. 1326	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 30 İngiliz lirası.
321	İ.Ş.S. 4/70 T.V.D. 3/27	Zenciye Zeynep bint-i Ali Vakfı 14 S.1327	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 ev.
322	İ.Ş.S. 4/105 T.V.D. 3/28	Lefkeli Hüseyin Afif Efendi bin Hasan Vakfı 6 Z. 1327	Lefke	Aşağımahalle'de 1 ev, 2 dönüm bahçe (mülhakâtıyla), Lefke'deki sırakuyulardan akan sudan ayda 1 gün kullanma hakkı.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
323	İ.Ş.S. 4/107 T.V.D. 3/30	İlmiye Hanım bint-i Murid Efendi Vakfı 24 Z. 1327	Lefkoşa	Debbağhâne Mahallesi'nde 1 ev.
324	V.D. 5/15 T.V.D. 6/18	Girinyeli Şerife Hanım bint-i Saraç Hasan Efendi Vakfı 8 R. 1328	Girinye	1 hâne (avlusı, sundurması, bahçesi ve müştemilâtiyle birlikte).
325	İ.Ş.S. 4/139 T.V.D. 3/32	Ziba Hanım ibnet-i Hacı Mevlüd Efendi Vakfı 5 C. 1328	Lefke	2 dönüm bahçe, 5 dönüm 1 evlek bahçe, 1 hâne (mülhakâtıyla).
326	İ.Ş.S. 4/153 T.V.D. 3/34	Hacı Hasan Fehmi Efendi ibn-i Hacı Muttalib Vakfı 5 Ş. 1328	Lefkoşa	İbrahimpâşa Mahallesi'nde 1 ev (müştemilâtiyle beraber), 1 dükkan, 20 İngiliz lirası.
327	Zabıt Def. 1/235 T.V.D. 5/95	Denyalı Ahmed bin Osman Vakfı 28 Ş. 1328	Lefkoşa Omorfa	Denya köyünde 1 ev (2 katlı, bütün müştemilâtiyle, avlusı ve eklentileriyle), -1 dönüm bahçe, 14 zeytin ağacı.
328	İ.Ş.S. 4/160 T.V.D. 3/37	Hacı İbrahim Efendi ibn-i Ali bin İbrahim Vakfı 11 L. 1328	Lefkoşa	Kazancılar Çarşısı içerisinde 1 dükkan.
329	İ.Ş.S. 4/161 T.V.D. 3/38	Hacı İbrahim Efendi ibn-i Ali bin İbrahim Vakfı 11 L. 1328	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde, Kazancılar, Hekimbaşı Çarşısı ve Uzunçarşı'da 1 hâne, 5 dükkan,
			Değirmenlik	-Lakatamya'da 48 zeytin ağacı.
330	V.D. 5/20 T.V.D. 6/21	Lefkeli Ahmed Daniş Efendi bin Hasan Fedai Vakfı 17 L. 1328	Lefke	Orta Mahallesi'nde 1 hâne.
331	V.D. 5/111 T.V.D. 6/84	Hatice Hanım ibnet-i Hacı Mehmed Kufi Efendi bin Hacı Ahmed Ağa Vakfı 15 M. 1329	Baf	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 1 ev (bütün müştemilâtiyle birlikte).
332	İ.Ş.S. 4/194 T.V.D. 3/42	Ali Rıza Efendi ibn-i Mehmed Efendi ibn-i Hacı Ali Efendi Vakfı 2 C. 1329	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
333	İ.Ş.S. 4/221 T.V.D. 3/48	İzzet Efendi Vakfı 24 M. 1330	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
334	V.D. 5/66 T.V.D. 6/57	Leymasonlu Hacı Emirzâde ibn-i Hacı Mehmed Vakfı 10 Ra. 1330	Leymason	Cankulu sokağında 1 hâne, Viktoria sokağında 2 mağaza.
335	İ.Ş.S. 4/229 T.V.D. 3/50	Emetullah Hatun ibnet-i Debbağ Mahmud Vakfı 19 Ra. 1330	Lefkoşa	Debbağhâne Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
336	V.D. 6/118 T.V.D. 6/227	Lefkeli Tahir Efendi bin Ahmed Nuri Efendi Vakfı 13 Ca. 1330	Lefke	1 hâne, 1.5 dönüm bahçe, 1 değirmen, Orta mahallede 1 hâne (bahçesiyle birlikte), Kobrama mevkiindeki sudan 28 günde 1 gün su hakkı.
337	İ.Ş.S. 4/256 T.V.D. 3/54	Hacı Emin Efendi ibn-i Mustafa bin Saadettin Vakfı 5 Ş. 1330	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 60 İngiliz lirası.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
338	İ.Ş.S. 4/260 T.V.D. 3/56	Saadetlû İzzet Efendi ibn-i Hüseyin Efendi Vakfı 3 N. 1330	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
339	Zabit Def. 1/108 T.V.D. 5/98	Vâhîde Hanım bint-i Kirnevî Osman Efendi Vakfı 20 Za. 1330	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 2 katlı 1 ev (bütün müştemilâtiyle birlikte).
340	İ.Ş.S. 4/280 T.V.D. 3/59	Hacı Osman Ağa ibn-i Hacı Hasan Vakfı 15 Z. 1330	Lefkoşa	Küçükkaymaklı'da 11 İngiliz lirası.
341	İ.Ş.S. 4/288 V.D. 6/209 T.V.D. 3/62	Zehra Hanım ibnet-i Ömer Vakfı 30 M. 1331	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
342	İ.Ş.S. 5/638 T.V.D. 3/211	Mustafa Ağa ibn-i Ahmed Mindik Vakfı 8 Ra. 1331	Magosa	Piyiperisterona'da 150 İngiliz lirası.
343	V.D. 5/57 T.V.D. 6/37	Bafı Ali Efendi ibn-i Hacı Ramazan Ağa Vakfı 11 Ca. 1331	Baf	Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde 2 mağaza, Çarşı'da 1 dükkân.
344	V.D. 5/48 T.V.D. 6/31	Lefkeli Nazife Kadın bint-i Eskuri Hasan Vakfı 15 Ca. 1331	Lefke	Arifağa Mahallesi'nde 2 dönüm tarla.
345	V.D. 5/180 T.V.D. 6/139	Lefkeli Ayşe Hanım Selim Ağa Vakfı 16 C. 1331	Lefke	Yukarı Mahallesi'nde 1 hâne, 1 evlek bahçe.
346	İ.Ş.S. 4/366 T.V.D. 3/64	Molla Mehmed bin İbrahim ve Fatma Hatun bint-i İbrahim Vakfı 24 Ra. 1332	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
347	V.D. 5/147 T.V.D. 6/119	Leymasonlu Hacı Mustafa Şakir Efendi Vakfı 12 R. 1332 (9 Mart 1914)	Leymason	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 1 kahvehâne (avlusıyla birlikte, 1 geçit.
348	İ.Ş.S. 5/19 T.V.D. 3/72	Hacce Hanife bint-i Abdullah Vakfı 2 Ca. 1332	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
349	İ.Ş.S. 3/101 T.V.D. 5/142	Kunduracı Mehmed Şah Efendi ibn-i Hacı Yahya Vakfı 3 Ca. 1332	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 50 İngiliz lirası.
350	V.D. 5/58 T.V.D. 6/41	Magosa'nın Piperisterona köyünden Rifat Ağa ibn-i İbrahim Ağa Vakfı 18 Ca. 1332	Magosa	Piyiperisterona'da 1 ev (müştemilâtiyle birlikte).
351	İ.Ş.S. 5/16 T.V.D. 3/67	Müsewidzâde Mehmed Derviş Efendi Vakfı 11 B. 1332	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 2 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
352	İ.Ş.S. 5/26 T.V.D. 3/74	Müsewidzâde Mehmed Derviş Efendi Vakfı 23 B. 1332	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 hâne (arsası ve müştemilâtiyle birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
353	İ.Ş.S. 5/17 T.V.D. 3/70	Tevhide Hatun ibnet-i Mehmed Ağa Vakfı 30 B. 1332	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 hâne (arsası ve müstemilâtıyla birlikte).
354	İ.Ş.S. 5/60 V.D. 6/385 T.V.D. 3/79	Akile Molla ibnet-i Ali Vakfı 28 L. 1332	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 hâne (müstemilâtıyla birlikte).
355	İ.Ş.S. 5/37 T.V.D. 3/77	Ahmed Belig Paşa Vakfı 22 Za. 1332	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 6 ev (bahçeleri ile birlikte), 3 dükkan.
356	İ.Ş.S. 5/665 T.V.D. 3/221	Zehra Hanım ibnet-i Ömer bin Hüseyin Vakfı 7 R. 1333	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne.
357	İ.Ş.S. 5/98 T.V.D. 3/89	Lefkeli Ahmed Daniş Efendi ibn-i Hasan Fedai Efendi Vakfı 28 R. 1333	Lefke	1.5 dönüm bahçe (ağaçlarıyla birlikte).
358	İ.Ş.S. 5/97 T.V.D. 3/86	Lefkeli Ahmed Daniş Efendi ibn-i Hasan Fedai Efendi Vakfı 28 R. 1333	Lefke	1.5 dönüm bahçe.
359	İ.Ş.S. 5/99 T.V.D. 3/92	Lefkeli Ahmed Daniş Efendi ibn-i Hasan Fedai Efendi Vakfı 28 R. 1333	Lefke	2 katlı 1 hâne (avlusuyla birlikte), 12 dönüm bahçe, 1 hâne (müstemilâtıyla birlikte), 12 dönüm bahçenin 1/22 sulama hakkı, 1/28 gün ve gece su hakkı, 24 saatte 3 dolap su hakkı, 1/28 gün kuyuların havuzundan akarsuyu kullanma hakkı.
360	İ.Ş.S. 5/67 T.V.D. 3/82	Nazife Kadın ibnet-i Bahçeci Mehmed Vakfı 15 Ca. 1333	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 hâne (müstemilâtıyla birlikte).
361	İ.Ş.S. 5/96 T.V.D. 3/84	Tüccar Yusuf Ziya Efendi ibn-i Mustafa Muhtar Efendi Vakfı 10 Za. 1333	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (arsasıyla ve müstemilâtıyla birlikte), 1/2 dükkan hissesi.
362	İ.Ş.S. 5/101 T.V.D. 3/96	Zehra Hanım ibnet-i Hacı Mehmed Ağa Vakfı 26 Za. 1333	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 hânenin 20/48 hissesi (müstemilâtıyla birlikte).
363	V.D. 5/101 T.V.D. 6/70	Magosa'nın Aya Sergi köyünden Ebe Ayşe bint-i İsmail bin Mehmed Vakfı 5 S.1334	Magosa	Aya Sergi köyünde 1 hâne (müstemilâtıyla birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
364	İ.Ş.S. 5/118 T.V.D. 3/98	Zehra Hanım ibnet-i Hacı Mustafa Vakfı 11 Ra. 1334	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 2'şer katlı iki hâne (müştemilâtıyla birlikte), Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (avlusı, ağaçları ve bütün müştemilâtıyla birlikte), 16 zeytin, 3 harup ağacının 3/5 sehim hissesi.
			Girinye	–Vasilya köyünde 3 hâne (müştemilâtıyla birlikte), 1 dükkan (müştemilâtıyla birlikte).
365	V.D. 6/10	Mehmed Naif Efendi bin Hüseyin Zihni Efendi Vakfı 23 R. 1334	Lefkoşa	1 ev (müştemilâtıyla birlikte).
			Girinye	–1 ev (müştemilâtıyla birlikte). 200 İngiliz lirası.
366	İ.Ş.S. 5/593 T.V.D. 3/198	Zehra Hanım ibnet-i Nazlı Mehmed Ağa ibn-i Ali Vakfı 13 Ca. 1334	Lefkoşa	İplikpazarı'nda 2 hâne (müştemilâtıyla birlikte), 1 dükkan.
367	V.D. 6/96 T.V.D. 6/218	Girinyeli Halil Sabri Efendi zevcesi Emine Hanım ibnet-i Hasan Faki Efendi Vakfı 19 B. 1344	Girinye	Yazıcızâde Mahallesi'nde 1 ev.
368	İ.Ş.S. 5/480-90 T.V.D. 3/182	Hacı Hasan Fehmi Efendi ibn-i Hacı Muttalib Vakfı 21 Za. 1334	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 1 hâne, 2 dükkan, 1 kahvehâne (ahır, avlu vs. müştemilâtıyla birlikte).
369	V.D. 5/111 T.V.D. 6/82	İpsillatlı Müteveffâ Hacı Ahmed Efendi Vakfı 5 Ra. 1335	Mesarye	İbsillat'ta 3 su kuyusunun su içme hakkı, 356 kuruş.
370	V.D. 7/66	Hâfız Salih Senaî Efendi bin Hüseyin Vakfı 17 C. 1335	Lefkoşa	1 ev (müştemilâtıyla birlikte).
371	İ.Ş.S. 5/218 T.V.D. 3/114	Debbağ Derviş Efendi ibn-i Hacı Şükrü Vakfı 19 Ca. 1335	Lefkoşa	Tophâne Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla beraber), 2.200 kadem-i murabba' arsa, 1 hâne, 500 lira, 500 liralık senet, Dükkanında bulunan ham ve pişmiş gön ve meşinler ile dükkan mefruşatı, Debbağhânesinde bulunan gönler, 3.000 lira nukûd.
372	İ.Ş.S. 5/511 T.V.D. 3/187	Hâfız İbrahim Efendi ibn-i Odacı Musa Vakfı 26 Ca. 1335	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 evlek bahçe, 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte). 30 İngiliz lirası.
373	5/288 T.V.D. 3/137	Sıdika Hanım ibnet-i Hacı Mustafa Vakfı 24 C. 1335	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
374	V.D. 6/16	Mehmed Naif Efendi bin Hüseyin Zihni Efendi Vakfı 5 B. 1335	Lefkoşa	200 İngiliz lirası.
375	İ.Ş.S. 5/227 T.V.D. 3/119	Tüccar Yusuf Ziya Efendi ibn-i Mustafa Muhtar Vakfı 18 S. 1336	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev (hamamı, aşhânesi, çamaşırhânesi, fırını, avlusu, ağaçları vs. müştemilâtiyle birlikte).
376	İ.Ş.S. 5/250	Fatma Kadın ibnet-i İbrahim Margolu Vakfı 14 C. 1336	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (bütün müştemilâtiyle).
377	İ.Ş.S. 5/249 T.V.D. 3/122-124	Fatma Kadın ibnet-i İbrahim Margolu Vakfı 14 C. 1336	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 2 hâne (bütün müştemilâtiyle birlikte).
378	İ.Ş.S. 5/257 T.V.D. 3/126	Barutçuzâde Hâfiz Ahmed Vasıf Efendi ibn-i Hacı Ali Efendi Vakfı 4 B. 1336	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan (arsası ve fırını ile birlikte), 4 mağaza (müştemilâtiyle birlikte), 10 dükkan (müştemilâtiyle birlikte), Balcı Ayazması köyünde 1 hâne ile bahçesi,
			Magosa	–Debbağhâne mevkiinde 2 evlek 2.800 kadem-i murabba' arsanın 3 sehimde 1 sehim hissesi, Kızılhamam mevkiinde 3 evlek 3.400 kadem-i murabba' arsanın 3/6 sehim hissesi, Debbağhâne'de 1 evlek arsanın 33/40 sehim hissesi, Altıntabya mevkiinde 1 evlek 1.000 kadem-i murabba' arsanın 1/2 sehim hissesi, Kızılküle mevkiinde 300 kadem-i murabba' 1 dükkan, Mustafapaşa mevkiinde 2 hâne (müştemilâtiyle birlikte), 1 dükkan ve 1 hânenin 1/2 sehim hissesi, Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan ile 1 arsanın 1/2 sehim hissesi, Ayaluka Mahallesi'nde iki katlı 1 hâne (bütün müştemilâtiyle birlikte).
379	V.D. 5/131 T.V.D. 6/94	Abuhor karyeli Hasan Ağa bin Mustafa Vakfı 28 B. 1336	Lefkoşa	Değirmenlik köyünde Değirmenlik suyundan Abuhor köyüne akan sudan her 15 günde 6 saat su hakkı.
380	V.D. 5/132 T.V.D. 6/96	Barutçuzâde Hâfiz Ahmed Vasıf Efendi ibn-i Hacı Ali Efendi Vakfı 28 L. 1336	Magosa	Altıntabya mevkiinde 1 ev (müştemilâtiyle birlikte).
381	V.D. 5/142 T.V.D. 6/108	Magosalı Zeliha bint-i Ahmed Tello Vakfı 9 M. 1337	Magosa	Altıntabya Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
382	V.D. 5/148 T.V.D. 6/122	Leymasonlu Hacı Şakir bin Hacı Mehmed Efendi Vakfı 26 R. 1337	Leymason	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde 1 hâne, 1 arsa (içinde bulunan 1 zerdali, 1 incir, 1 yusufefendi, 1 nar, 1 yenedünya, 3 zeytin ağacıyla birlikte).
383	V.D. 5/154 T.V.D. 6/126	Lefkeli Nesibe Hanım bint-i Kayyum Ali Vakfı 21 Ca. 1337	Lefke	Orta Mahallesi'nde 1 hâne, 1 evlek bahçe.
384	İ.Ş.S. 52/312 T.V.D. 3/145	Züleyha Kadın Vakfı 28 Ca. 1337	Lefkoşa	Balıkpazarı'nda 2 dükkan.
385	İ.Ş.S. 5/671 T.V.D. 3/223	Muttalibzâde Hacı Hasan Efendi Vakfı 6 Ş. 1337	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
386	İ.Ş.S. 5/672 T.V.D. 3/225	Muttalibzâde Hacı Hasan Efendi Vakfı 6 Ş. 1337	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (ebniyesi, arsası ve müştemilâtiyle birlikte).
387	İ.Ş.S. 5/673 T.V.D. 3/227	Muttalibzâde Hacı Hasan Efendi Vakfı 6 Ş. 1337	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (ebniyesi, arsası ve müştemilâtiyle birlikte).
388	İ.Ş.S. 5/323 T.V.D. 3/151	Hacce Ayşe Hanım bint-i Karamanî Müderriş Hacı Mehmed Efendi Vakfı 10 Ş. 1337	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 hâne (1 avlu ve ağaçlarıyla birlikte), Ayasofya Mahallesi'nde 2 dükkanın 3/6 sehim hissesi, 1 dükkanın 7209/466.560 hissesi, 1 dükkanın 753/3456 sehim hissesi, 1 dükkanın 195/3456 sehim hissesi, İplikpazarı Korkudefendi Mahallesi'nde 1 dükkanın 3/6 sehim hissesi, 1 dükkanın 6/24 hissesi,
			Değirmenlik	–Tirhon köyünde Başpınar'dan akan sudan her ay 3 günde 12 saat su hakkının 6/12 hissesi, Başpınar'dan akan sudan her ay 3 günde 6 saat su hakkının 6/12 hissesi.
389	İ.Ş.S. 5/327	Hacce Ayşe Hanım bint-i Karamanî Müderriş Hacı Mehmed Efendi Vakfı 13 N. 1337	Lefkoşa	1 dükkanın 466.560 hissesinden 142.560 hissesi (müştemilâtiyle birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
390	V.D. 5/143 T.V.D. 6/110	İskeleli Hatice ve Tuzlalı Sıdika Hanımlar Vakfı 25 Z. 1337	Magosa	İskele kasabası Aylazaro mevkiinde 1 fırın, 2 hâne, Toma Çarşısı'nda 1 hâne, Toma sokağında 3 hâne, 1 mağaza, Lefkoşa yolu mevkiinde 1 kahvehâne, 1 dükkân, 1 hâne (Bank-ı Osmanî'nin bulunduğu hâne, 2 katlı, bütün müstemilâtıyla birlikte), Mesarye yolu mevkiinde 1 hâne (İngiliz Kulübü'nün bulunduğu hâne, 2 katlı, havuzu ve bütün müstemilâtıyla birlikte), 1 avlu, 1 dükkân, Hamam sokağında 1 hamam,
			Lefkoşa	–Ömeriye Mahallesi'nde Akropoli mevkiinde 2 hâne (avlusı, havuzu, ağaçları ve bütün müstemilâtıyla birlikte), 1 dükkânın 1/2 hissesi, 2 dükkânın 13/45 hisseleri.
391	İ.Ş.S. 5/348 T.V.D. 3/160	Hatike Kadın ibnet-i İsmail Vakfı 16 M. 1338	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 hâne (müstemilâtıyla birlikte).
392	İ.Ş.S. 5/357 T.V.D. 3/162	Şaziye Hanım ibnet-i İsmail Ağa ibn-i Hacı Hürrem Ağa Vakfı 2 Ra. 1338	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (müstemilâtıyla birlikte).
393	İ.Ş.S. 5/412 T.V.D. 3/165	Sıdika Molla ibnet-i Osman Efendi Vakfı 13 Z. 1338	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (müstemilâtıyla birlikte).
394	İ.Ş.S. 5/466 V.D. 5/156 T.V.D. 6/128 T.V.D. 3/178	Lefkeli Ahmed Daniş Efendi ibn-i Hasan Fedai Vakfı 21 R. 1339	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (arsasıyla birlikte).
395	İ.Ş.S. 3/190 T.V.D. 5/520	Hawva Molla ibnet-i Yorgancı Hüseyin Vakfı 26 L. 1339	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 hâne (avlusı, ağaçları ve müstemilâtıyla birlikte), 1 arsa, 100 İngiliz lirası.
396	V.D. 6/186 T.V.D. 6/248	Yeniceköylü Hacı Ahmed Ağa ibn-i Mehmed Vakfı 19 Z. 1339	Lefkoşa	Yeniceköy'de 300 İngiliz lirası.
397	İ.Ş.S. 5/593	Zehra Hanım bint-i Nazlı Mehmed Ağa bin Ali Vakfı 13 Ca. 1340	Lefkoşa	3 ev (müstemilâtıyla birlikte), 1 dükkân,
			Girinye	–Vasilya köyünde 16 zeytin ağacının 3/5 sehim hakkı. 1 harup ağacının 3/5 sehim hakkı, 75 zeytin ağacının 3/5 sehim hakkı, 13 harup ağacının 3/5 sehim hakkı.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
398	İ.Ş.S. 5/605 T.V.D. 3/202	Behiye Hanım Kerimesi Ahmed Beliğ Paşa Vakfı 13 B. 1340	Lefkoşa	Ortaköy'de Köşklü Çiftlik'in Kuşyemişi mekkinde 2 dönüm üzerinde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte), Karamanzâde Mahallesi'nde 1 hâne (3 evlek arsası, ağaçları ve müştemilâtiyle birlikte), Karamanzâde Mahallesi'nde 1 hâne (arsası, ağaçları ve müştemilâtiyle birlikte).
399	V.D. 5/176 (1/1932) İ.Ş.S. 5/613 T.V.D. 3/206	Ali Onbaşı ibn-i Mustafa Vakfı 5 Za. 1340	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 1 ev.
400	İ.Ş.S. 5/647 V.D. 6/170 T.V.D. 3/212	Ahmed Beliğ Paşa Vakfı 13 Za. 1340	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 konak (müştemilâtiyle birlikte), 1 evlek bahçe (müştemilâtiyle birlikte), 5 dükkan.
401	İ.Ş.S. 5/622 T.V.D. 3/208	İsmet Hanım ibnet-i Hüseyin Cin Vakfı 4 Z. 1340	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtiyle birlikte).
402	V.D. 5/186 T.V.D. 6/150	Baf Kasabasından Lütfiye Hanım Hacı Mustafa Efendi Yirikzâde Vakfı 5 M. 1341 (28 Ağs. 1922)	Baf	Ayasofya Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde 2 hâne, 2 dükkan, Eskiçarşı Kasaphâne Çarşısı'nda 1 fırın, 5.5 dönüm bağ, 1 menzil, Hamam bahçelerinde 2 parça bahçe (ağaçlarıyla birlikte), bu bahçelerin Fodisdüko havuzundan haftada 48'er saat su hakkının 154/216 hissesi, Poli'de 1 dükkan.
403	V.D. 5/179 T.V.D. 6/137	Lefkeli Molla Tahsin ibn-i Mustafa Vakfı 15 M. 1341 (8 Eylül 1922)	Lefke	Pîripaşa Mahallesi'nde 1 ev (müştemilâtiyle birlikte), 4 dönüm 2 evlek bahçe.
404	İ.Ş.S. 5/649 T.V.D. 3/215 V.D. 5/182 T.V.D. 6/141	Kahvecizâde Hâfız Mustafa Faik Efendi Vakfı 26 Ra. 1341	Lefkoşa	1 han (1 kuyusu, çeşmesi, ağaçları vs. ve müştemilâtiyle birlikte), 1 dükkan (162 kadem-i murabba'), 1 dükkan (350 kadem-i murabba'), 1 dükkan (350 kadem-i murabba'), 1 ev (ağaçları vs. müştemilâtiyle birlikte, 1 evlek 1.048 kadem-i murabba'), 1 dükkan (690 kadem-i murabba'), 1 dükkan (500 kadem-i murabba'), Ayasofya Mahallesi'nde 1 dönüm 2 evlek 1.072 kadem-i murabba' havluhan (bütün müştemilâtiyle birlikte), Taveromari Mahallesi'nde 1 dükkan (180 kadem-i murabba'), 1 hâne, 1 evlek bahçe (bütün müştemilâtiyle birlikte), 2 dükkan.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
405	İ.Ş.S. 5/688 T.V.D. 3/230	Şerife Hanım ibnet-i İbrahim Vakfı 3 B. 1341	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi'nde İplikpazarı Mahallesi'nde 1 hâne, 1 dükkan.
406	V.D. 5/196 T.V.D. 6/156	Girinyeli Hawva Hanım bint-i Hüseyin Ağa Kayyum Vakfı 10 B. 1341	Girinye	Yazıcızâde Mahallesi'nde 1 ev.
407	İ.Ş.S. 6/148 V.D. 6/6 T.V.D. 3/255	Ayşe Hanım ibnet-i Hacı Ahmed Mülâzım Vakfı 11 Ş. 1341	Lefkoşa	Ayaluka Mahallesi'nde 2 hâne (müştemilâtıyla birlikte).
408	İ.Ş.S. 5/711 T.V.D. 3/232	Şerife Hanım ibnet-i İbrahim Vakfı 6 B. 1341	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi'nde 1 hâne (ebniyesi, ağaçları ve müştemilâtıyla birlikte).
409	İ.Ş.S. 6/15 V.D. 6/97 T.V.D. 3/235	Hafize Emine Hanım ibnet-i Hacı Hasan Vakfı 16 Z. 1341	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 hâne (ebniyesi, arsası, ağaçları vs. müştemilâtıyla birlikte).
410	İ.Ş.S. 6/40 V.D. 6/172 T.V.D. 3/237	Ahmed Belig Paşa Vakfı 2 S.1342	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 4 dükkan (müştemilâtıyla birlikte).
411	V.D. 6/7 İ.Ş.S. 6/87 T.V.D. 3/243	Muttalibzâde Hacı Hasan Efendi Vakfı 2 Ra. 1342	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte).
412	İ.Ş.S. 6/88 V.D. 6/8	Muttalibzâde Hacı Hasan Efendi Vakfı 2 Ra. 1342	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte).
413	İ.Ş.S. 6/74 T.V.D. 3/239	Zehra Hanım ibnet-i Nuhzâde İbrahim Efendi Vakfı 24 R. 1342	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 hâne (ebniyesi, arsası, ağaçları vs. ile beraber), 700 kadem-i murabba' arsa (içindeki ağaçlarıyla beraber 96/128 sehim hissesi).
414	İ.Ş.S. 6/78 T.V.D. 3/241	Fatma Hanım ibnet-i Hasan Vakfı 2 S.1342	Lefkoşa	Ayaluka Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla beraber).
415	V.D. 6/1 T.V.D. 6/158	Lefkeli Ayşe Hanım ibnet-i Hacı Salih Efendi Vakfı 8 M. 1343	Lefke	1 hâne, 2 zeytin ağacı, 2.5 dönüm bahçe.
416	V.D. 6/2 T.V.D. 6/162	Lefkeli Ayşe Hanım ibnet-i Hacı Salih Efendi Vakfı 8 M. 1343	Lefke	1 ev (avlusu ve müştemilâtıyla birlikte), 1 mağaza, 1 evlek bahçe, 1 geçit, 1 hâne (bahçesi ve müştemilâtıyla birlikte). 1/2 evlek bahçe.
417	V.D. 5/203 T.V.D. 6/10	Lefkeli Ayşe Hanım ibnet-i Hacı Salih Efendi Vakfı 18 Ra. 1343	Lefkoşa	1 parça avlu, 1 dönüm bahçe.
418	V.D. 6/66 T.V.D. 6/198	Lefkeli Mustafa Çelebi bin Osman Efendi Vakfı 9 Ca. 1343 6 K.evl. 1924	Lefke	Karadağ Mahallesi'nde 1 ev.

BELGELERLE OSMANLI YÖNETİMİNDE KIBRIS

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
419	V.D. 6/285 İ.Ş.S. 6/133 T.V.D. 3/247	Kunduracı Hüseyin Resmî Efendi ibn-i Feramuz Mehmed Efendi Vakfı 26 C. 1343	Lefkoşa	Karamanzâde Mahallesi'nde 2 hânenin 1040/1152 sehim hissesi (müştemilâtıyla birlikte), 1 hâne (müştemilâtıyla birikte).
420	İ.Ş.S. 6/140 V.D. 6/14 T.V.D. 3/251	Zehra Hanım ibnet-i Biber Hüseyin Vakfı 21 Ş. 1343	Lefkoşa	Ayaluka Mahallesi'nde 3 hâne (müştemilâtı ve ağaçlarıyla birlikte).
421	İ.Ş.S. 6/157 V.D. 6/314 T.V.D. 3/257	Hâfız Mustafa Salim Efendi ibn-i Ahmed Efendi Vakfı 24 Za. 1343	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hânenin 26/40 sehim hissesi (1 evlek 1.736 murabba' bahçesi, havuzu, ağaçları ve bütün müştemilâtıyla birlikte).
422	İ.Ş.S. 6/190 V.D. 6/21 T.V.D. 3/261	Ayşe Hanım ibnet-i Natüvanzâde Hüseyin Efendi Vakfı 6 B. 1344	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla birikte).
423	V.D. 5/63 T.V.D. 6/50	Leymasonlu Tüccar Mehmed Ağa bin Ahmed Çavuş Vakfı 6 T.evl. 1891	Leymason	Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde İslâm Çarşısı'nda 1 dükkan.
424	V.D. 5/103 T.V.D. 6/74	Hırsofilî Kara Hasan Mercan Vakfı 1 Mart 1910	Hırsofi	Kamaroz mevkiinde 1 harup ağacının 3/5 hissesi, Mermekof mevkiinde 2 harup ağacının 3/5 hissesi, Hırsofi'de 1 hâne, 1 hânenin 3/5 hissesi, 2 badem ağacı.
425	V.D. 6/92 T.V.D. 6/214	Leymasonlu Hacı Emirzâde ibn-i Hacı Mehmed Vakfı 29 Şubat 1912	Leymason	Çangarlar sokağında 1 ev (müştemilâtıyla birlikte), 2 mağaza.
426	V.D. 5/64 T.V.D. 6/51	Leymasonlu Ciğerci Hasan bin Ciğerci Hüseyin bin Hasan Vakfı 19 Hzn. 1914	Leymason	Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde 1 hâne, 1 mağaza.
427	V.D. 5/67 T.V.D. 6/59	Leymasonlu Hâfız Ahmed Raşid Efendi bin Hüseyin Efendi zevcesi Hacı Behiye Hanım bint-i Yusuf Ağa Vakfı 24 Hzn. 1914	Leymason	Müslüman Çarşısı'nda 1 mağaza, Câmi-i Kebîr Çarşısı'nda 1 mağaza.
428	V. D. 6/65 T.V.D. 3/268	Derviş Mustafa zevcesi Hatice Mehmed Vakfı 1 Mart 1915	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 hâne.
429	V.D. 5/93 T.V.D. 6/69	Vadilili Hacı bint-i Hüseyin ve Mustafa Sarioğlu Vakfı 1 T.sn. 1915	Magosa	Vatili köyünde 1 avlu (müştemilâtıyla birlikte), Vatili köyü etrafındaki arazi (miktarı belirtilmemiş).
430	V.D. 5/142 T.V.D. 6/106	Ambelikulu Hacı Sait Ali Küçük Hüseyin Vakfı 25 Şubat 1919	Lefkoşa	Ambeliku köyünde Tiridoriseri mevkiinde Lakşa tarlası diye bilinen 12 dönüm tarla, 1 zeytin ağacı, Petro Virisofya mevkiinde 20 zeytin ağacı, 1 hâne (bahçesi ve müştemilâtıyla birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
431	V.D. 5/177 T.V.D. 6/136	Görneç karyeli Fatma Oylum Mehmed Vakfı 2 Eylül 1921	Magosa	Görneç köyünde Dikentaş mevkiinde 28 zeytin ağacı, Topaktaş mevkiinde 10 zeytin ağacı, Zeytinliboğaz mevkiinde 1 harup ile 1 zeytin ağacı.
432	V.D. 5/168 T.V.D. 6/132	Baf Evkaf Vekili Efendizâde Osman Efendi Vakfı 17 Nisan 1922	Baf	Pidarku'da kâin Kuşatu mevkiinde 15 dönüm bağ (ağaçlarıyla birlikte), Câmi-i Sagır Mahallesi'nde 2 katlı 1 hâne, 1 evlek bahçe (ağaçlarıyla birlikte), 2 mahzen, Câmi-i Kebir Mahallesi'nde 1 dükkan.
433	V.D. 6/20 T.V.D. 6/174	Baflı Hacı Hâfız Mehmed Hilmi Efendi Vakfı 12 Eylül 1925	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne, arsa ve hamamın 1 evlek 1.736 kadem-i murabba' arazide bulunan 14/40 hissesi.
434	V. D. 6/101 T.V.D. 3/280	Borazanzâde Yusuf Cemal Bey ibn-i Mustafa Raif Efendi Vakfı 12 K.evl. 1926	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 han, 10 dükkan (müştemilâtiyle beraber).
435	V.D. 6/79 T.V.D. 6/205	Baflı İrikzâde Ratib Efendi Vakfı 17 K.evl. 1927	Baf	Câmi-i Kebir Mahallesi'nde 8 dükkan, 1 hâne (havuzu, suyu ve müştemilâtiyle birlikte).
436	V.D. 6/81 T.V.D. 6/209	Baflı İrikzâde Ratib Efendi Vakfı 17 K.evl. 1927	Baf	Câmi-i Kebir Mahallesi'nde 5 dükkan, 1 hâne (bahçesindeki ağaçları ve müştemilâtiyle birlikte).
437	V. D. 6/182 T.V.D. 3/269	Kazafana karyeli Havva Hanım Hacı Ali Efendi Vakfı 18 K.sn. 1928	Girinye	Kazafana köyünde 1 kahvehâne, 84 zeytin ağacı, 4 harup ağacı.
438	V. D. 6/71 T.V.D. 3/273	Müezzîn Hacı Ali Efendi ibn-i Kazzaz Ahmed Vakfı 23 Mayıs 1928	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 hâne.
439	V. D. 6/78 T.V.D. 3/275	Zehra Hanım Molla Salih Vakfı 20 Eylül 1928	Lefkoşa	Ebûkavuk Mahallesi'nde 1 hâne.
440	V. D. 6/85 T.V.D. 3/277	Sâbık Yüzbaşı Mehmed bin İbrahim Vakfı 25 T.sn. 1928	Lefkoşa	3 hâne.
441	V.D. 6/105	Lefkeli Zekiye Hanım Ahmed Harid Efendi Vakfı 20 Şubat 1930	Lefke	3 parça emlâk.
442	V.D. 5/154 (2/1932) T.V.D. 4/43	Nesibe Kayyım Ali Vakfı 5 Nisan 1930	Lefke	Orta Mahallesi'nde 1 ev, 1 evlek bahçe.
443	V.D. 6/113 T.V.D. 6/224	İskeleli Müzeyyen Hanım bint-i Halil Ağa Vakfı 16 Nisan 1930	Tuzla İskelesi	Tantura sokağında 1 ev (müştemilâtiyle birlikte).
444	V.D. 6/115 (3/1930) T.V.D. 4/2	Nafia Hanım Kamil Efendi Vakfı 21 Mayıs 1930	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
445	V.D. 6/122 (4/1930) T.V.D. 4/4	Nazire bint-i Mehmed Çavuş Vakfı 26 Hzn. 1930	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 5 ev.
446	V.D. 6/125 T.V.D. 6/231	Leymasonlu Gülfere Aygır Osman ve İbrahim Fehim Bahçeci Hüseyin Vakfı 10 Tmz. 1930	Leymason	Baf yolunda 1 hâne, Arnavut sokağında 3 hâne (avlılarıyla birlikte).
447	V.D. 6/127 (5/1930) T.V.D. 4/7	Hacı Servet Hanım bint-i Şişezâde İbrahim Efendi Vakfı 24 Tmz. 1930	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev.
448	V.D. 6/132 (6/1930) T.V.D. 4/9	Yusuf Ziya ibn-i Hacı Halil Efendi Vakfı 18 T.evl. 1930	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde Küçük Medrese arkası sokakta 2 ev.
449	V.D. 6/133 (7/1930) T.V.D. 4/11	Hacı Ahmed Mehmed Vakfı 19 T.sn. 1930	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev.
450	V.D. 6/134 (8/1930) T.V.D. 4/13	Lema Hanım bint-i Şükrü Efendi Vakfı 23 K.evl. 1930	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 ev.
451	V.D. 6/135 (1/1931) T.V.D. 4/15	Molla Hüseyin Hasan Efendi Vakfı 14 Şubat 1931	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 ev, Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev.
452	V.D. 6/136 (2/1931) T.V.D. 4/17	Molla Hüseyin Hasan Efendi Vakfı 14 Şubat 1931	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 2 ev.
453	V.D. 6/137 (3/1931) T.V.D. 4/19	Molla Hüseyin Hasan Efendi Vakfı 17 Şubat 1931	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 ev, Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev.
454	V.D. 6/138 (4/1931) T.V.D. 4/21	Molla Hüseyin Hasan Efendi Vakfı 17 Şubat 1931	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 ev, Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev.
455	V.D. 6/139 (5/1931) T.V.D. 4/23	Molla Hüseyin Hasan Efendi Vakfı 17 Şubat 1931	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 ev, Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev.
456	V.D. 6/144 T.V.D. 6/234	Leymasonlu Meryem Mustafa Vakfı 1 Mayıs 1931	Leymason	Câmi-i Cedîd Mahallesi Dereboyu'nda 1 ev.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
457	V.D. 6/155 (8/1931) T.V.D. 4/29	Hatice Hanım bint-i Yangın Hasan Vakfı 8 Tmz. 1931	Girinye	Kazafana köyünde 1 dönüm bahçe, 44 zeytin ağacı, 1 incir ağacı, 1 nar ağacı, 10 badem ağacı, 10 dut ağacı, 2 zerdali ağacı, 5 harup ağacı, 30 zeytin ağacının 44/48 hissesi, 20 harup ağacının 44/48 hissesi, Bırvolya'da 45 zeytin ağacı. Bellapais'te 19 harup ağacı, Bellapais'te 2 zeytin ağacı.
458	V.D. 6/147 (9/1931) T.V.D. 4/36	Mehmed Salim Efendi ibn-i Mehmed Ağa Vakfı 25 Eylül 1931	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev, 1 kahvehâne, 6 dükkan.
459	V.D. 6/149 (10/1931) T.V.D. 4/40	Hacı Ali Efendi ibn-i Ahmed Ağa Vakfı 24 T.evl. 1931	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan.
460	V.D. 6/150 T.V.D. 6/236	Baf kasabalı Saffet Hanım Mahmud Efendi Vakfı 23 T.sn. 1931	Baf	Câmi-i Sagır Mahallesi'nde 3 hâne (bahçeleriyle birlikte).
461	V.D. 6/151 T.V.D. 6/239	Magosa'ya bağlı Piperisterona köyünden Fatma Hanım Balcı Hüseyin Vakfı 3 K.evl. 1931	Magosa	Piyiperisterina köyünde 25 İngiliz lirası.
462	V.D. 6/173 T.V.D. 6/244	Tuzla İskeleyli Nazire bint-i Mehmed Nazım Efendi Vakfı 4 Hzn. 1932	Tuzla	İskele kasabası İslâm Mahallesi'nde 1 hâne, Yorgancılar Çarşısı'nda 1 mağaza (müştemilâtıyla birlikte).
463	V.D. 6/181 (4/1932) T.V.D. 4/47	Afet Kamil Hanım Vakfı 30 Tmz. 1932	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev.
464	V.D. 6/180 (3/1932) T.V.D. 4/45	Mehmed Ratıb Efendi ibn-i Ahmed Vakfı 30 Tmz. 1932	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev.
465	V.D. 6/175 (5/1932) T.V.D. 4/49	Borazanzâde Yusuf Cemal Bey ibn-i Mustafa Raif Efendi Vakfı 3 Ağıs.1932	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev, 4 dükkan, 1 kahvehâne.
466	V.D. 6/183 (1/1933) T.V.D. 4/54	Huriye Hanım Helvacı Ahmed Vakfı 23 K.sn. 1933	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev.
467	V.D. 6/184 (2/1933) T.V.D. 4/56	Mustafa Mehmed Efendi Bakkal Vakfı 20 Mart 1933	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 2 dükkan, 1 ev.
468	V.D. 6/185 (3/1933) T.V.D. 4/58	Fatma Hanım Ahmed Dayı Vakfı 20 Mart 1933	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev, 1 ev ve avlusunun 1/2 hissesi.
469	V.D. 6/187 T.V.D. 6/250	Vudalı Hasan Gazi Ağa Mehmed Vakfı 27 Mart 1933	Magosa- İskele	Vuda köyünde Gamnik caddesinde 1 dükkanın 239.5/243 hissesi.
470	V.D. 6/191 T.V.D. 6/252	Bafalı İrikszâde Ratıb Efendi Vakfı 29 Nisan 1933	Baf	Çarşı Mahallesi'nde 1 dükkanın 1/6 hissesi.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
471	V.D. 6/192 (5/1933) T.V.D. 4/63	Borazanzâde Yusuf Cemal Bey ibn-i Mustafa Raif Efendi Vakfı 1 Hzn. 1933	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 evin 1/2 hissesi, 1 evin 1/4 hissesi, 1 garajın 3/4 hissesi, 1 evin 1/2 hissesi.
			Değirmenlik	-1 dolap kuyusunun 3/5 hissesi, 39 dut ağacı, 2 incir ağacı, 1 badem ağacı, 91 efkallipte ağacının 1/2 hissesi, 14 nar ağacı, 15 zeytin ağacı,
				12 kavak ağacı, 1 erik ağacı, 1 harup ağacı, 3 zerdali ağacı, 1 ceviz ağacı, 59 selvi ağacının 1/2 hissesi, 1 zeytin ağacının 1/20 hissesinin yarısı, 2 evin 1/2 hissesi, 1 dut ağacının 1/20 hissesinin yarısı, Suyu akan 1 havuzun 1/2 hissesi, 1 evin 1/2 hissesi (bahçesi ve ağaçlarıyla birlikte), Aya Süzemeni'de 472 zeytin ağacının 5/8 hissesi, 3 zeytin ağacının 1/8 hissesi, 346 zeytin ağacının 1/8 hissesinin 42/56 hissesi,
472	V.D. 6/198 (6/1933) T.V.D. 4/72	Lütfiye Hanım Hasan Efendi Vakfı 17 Hzn. 1933	Lefkoşa	Haydarpaşa Mahallesi'nde 1 evin 1/2 hissesi, Ömeriye Mahallesi'nde 3 dükkan, Flasu'da 9 zeytin ağacı, Aya Pifan'da 23 zeytin ağacı, Kadya'da 1 zeytin ağacı, Linu'da 1 zeytin ağacı.
473	V.D. 6/207 T.V.D. 6/253	Baflı Saffet Hanım Mahmud Efendi Vakfiyesine zeyl vakfiye 20 Tmz. 1933	Baf	4 dükkan.
474	V.D. 6/212	Pabuççu Hüseyin Efendi Mehmed Ağa Vakfı 14 T.sn. 1933	Lefkoşa	3 ev (müştemilâtiyle birlikte), Silahtar suyundan yarım masura su hakkı.
475	V.D. 6/213 (1/1934) T.V.D. 4/86	Hacı Hatice bint-i Sipahi Abdullah Vakfı 5 K.sn. 1934	Lefkoşa	İbrahimpâşa Mahallesi'nde 1 ev.
476	V.D. 6/222 (6/1932) T.V.D. 4/52	Hasan bin Hacı Necib Efendi Vakfı 30 Mayıs 1934	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev.
477	V.D. 6/223 (4/1934) T.V.D. 4/90	Müteveffâ Pabuççu Hüseyin Efendi Mehmed Ağa'nın Vasiyet Yolu ile Vakfı 24 Tmz. 1934	Lefkoşa	Ayaluka Mahallesi'nde 1 ev.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
478	V.D. 6/233 (3/1935) T.V.D. 4/96	Amargezli Hamza Aziz Ağa Vakfı 10 T.ev. 1935	Lefke	Amargez'de 3 ev, 1760 harup ağacı, 119 zeytin ağacı, İkserongo'da 1 ev (avlusuyla birlikte), 290 harup ağacı, 65 zeytin ağacı,
				154 harup ağacının 1/2 hissesi, 1 su değirmeninin 1/3 hissesi, Yukarı Pirgo'da 8 zeytin ağacı, 6 harup ağacı.
479	V.D. 6/236 (4/1935) T.V.D. 4/130	Sıdika Murat Hanım Vakfı 30 T.sn. 1935	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 ev, Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev.
480	V.D. 6/242 (1/1936) T.V.D. 4/108	Şefika Hanım Sofu Mustafa Efendi Vakfı 24 Mart 1936	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev.
481	V.D. 6/245 (2/1936) T.V.D. 4/112	Ayşe Kemaleddin Ali ve Fatma Recai Hanımlar 11 Mayıs 1936	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev.
482	V.D. 6/250 T.V.D. 6/259	İskeleli Hakkı Ağa ibn-i Hasan Vakfı 10 T.sn. 1936	Magosa- İskele	Babutça sokağında 1 ev (müştemilâtiyla birlikte).
483	V.D. 6/251 T.V.D. 6/262	İskeleli Fatma bint-i Emirali Vakfı 12 T.sn. 1936	Magosa	İskele kasabasında Babutça sokağında 1 hâne, Paşa sokağında 1 hâne.
484	V.D. 6/252 (1/1937) T.V.D. 4/110	Kazabıfanlı Ayşe İsmail Vakfı 14 K.sn. 1937	Girinye	Bellapais'te 19 zeytin ağacı, 6 harup ağacı, Bellapais Vasiliği suyundan 15 masura su hakkı.
			Kazafana	-2 ev (bahçesi ve ağaçlarıyla birlikte), 15 limon ağacı, 8 erik ağacı, 8 badem ağacı, 1 zerdali ağacı, 5 dut ağacı, 1 elma ağacı, 2 incir ağacı, 5 nar ağacı, 1 zeytin ağacı.
485	V.D. 6/253 (2/1937) T.V.D. 4/114	Hacı Müride Hanım Hacı Hasan Efendi Vakfı 22 Mart 1937	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev, Nevbethâne Mahallesi'nde 3 dükkanın 1/3 hisseleri, Tophâne Mahallesi'nde 1 dükkanın 1/3 hissesi, Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkanın 1/3 hissesi Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 evin 7/12 hissesi.
486	V.D. 6/257 (3/1937) T.V.D. 4/120	Lefkeli Naciye Hanım Mehmed Ali Vakfı 12 Hzn. 1937	Lefke	Orta Mahallesi'nde 1 ev (bahçesiyle birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
487	V.D. 6/256 (4/1937) T.V.D. 4/122	Aşçı Molla Mehmed Ali Vakfı 25 Hzn. 1937	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev (mülhakâtıyla birlikte).
488	V.D. 6/258 (5/1937) T.V.D. 4/124	Hacı Mehmed Emin Efendi Â mâ Hâfız Vakfı 3 Ağs.1937	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 ev.
489	V.D. 6/263 (1/1938) T.V.D. 4/127	Hâfız Hüsnü Efendi Hacı Ahmed Ağa Vakfı 29 K.sn. 1938	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 ev.
490	V.D. 6/271 (2/1938) T.V.D. 4/129	Mehmed İzzet Bey Asım Bey Vakfı 11 Nisan 1938	Lefkoşa	İplikpazarı'nda 2 dükkanın 8/12 hisseleri, Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkanın 8/12 hissesi, Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 evin 8/12 hissesi, Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev (bahçesi ve ağaçlarıyla birlikte). Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan (avlusuyla birlikte), 1 otelin 2/12 hissesi, 1 ambarın 2/12 hissesi, 1 kahvehânenin 2/12 hissesi, 5 dükkanın 2/12 hisseleri, 1 çifte dükkanın 2/12 hissesi (ambarıyla birlikte), 2 evin 2/3 hisseleri.
491	V.D. 6/278 (3/1938) T.V.D. 4/136	Cemaliye Hasan Karabardak Vakfı 29 Hzn. 1938	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev (altındaki dükkanıyla birlikte), 1 ev, 1 çamaşırlık, 1 abdesthâne, 1 avlu (ağaçlarıyla birlikte).
492	V.D. 6/277 T.V.D. 6/265	Muharrem Ağa ibn-i Abdullah Vakfı 2 Tmz. 1938	Magosa	İskele kasabasında Câmîönü sokağında 1 hâne.
493	V.D. 6/280 (4/1938) T.V.D. 4/139	Mehmed İzzet Bey Asım Bey Vakfı 18 Tmz. 1938	Lefkoşa	İplikpazarı'nda 2 dükkanın 4/12 hisseleri, Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev ve bahçesindeki ağaçlarının 4/12 hisseleri, 1 ev ve su kuyusunun 4/12 hisseleri. Ayasofya Mahallesi'nde 1 otelin 1/12 hissesi, 1 kahvehânenin 1/12 hissesi, 6 dükkanın 1/12 hisseleri, 1 çifte dükkanın ambarıyla birlikte 1/12 hisseleri, 1 taraça, koridor, banyo odası, 2 abdesthânenin 1/12 hisseleri, 12 evin 1/3 hisseleri.
494	V.D. 6/289 (8/1938) T.V.D. 4/150	Fikriye Hanım Hüseyin Efendi ve Mehmed Ali Efendi Tilki Hüseyin Ağa Vakfı 13 Eylül 1938	Lefkoşa	150 lira değerinde emvâl-i menkule.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
495	V.D. 6/294 (1/1939) T.V.D. 4/153	Mustafa Ali Çavuş Vakfı 10 Mart 1939	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 ev.
496	V.D. 6/295 (2/1939) T.V.D. 4/155	Hacı Ayşe Hanım Halil Efendi Vakfı 19 Nisan 1939	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev.
497	V.D. 6/296 (3/1939) T.V.D. 4/157	Hüseyin Zihni Hacı Emin Efendi Vakfı 3 Mayıs 1939	Lefke	1 kahvehâne.
498	V.D. 6/298 (4/1939) T.V.D. 4/160	Hacı Emine Hanım Aşçı Süleyman Vakfı 3 Mayıs 1939	Lefkoşa	İplikpazarı'nda 1 ev.
499	V.D. 6/299 (5/1939) T.V.D. 4/163	Kambili Sabri Mehmetçik Vakfı 25 Mayıs 1939	Girinye	Kambili'de 1 ev.
500	V.D. 6/300 (6/1939) T.V.D. 4/166	Zekiye Hacı İsmail Vakfı 25 Mayıs 1939	Kazafana	Deli Hasan mevkiinde 55 zeytin ağacı, Kalefedes mevkiinde 12 zeytin ağacı ve 2 dut ağacı.
501	V.D. 6/304 (7/1939) T.V.D. 4/170	Seriye Hanım bint-i Hüseyin Vakfı 26 Hzn. 1939	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi İplikpazarı'nda 2 dükkan, 1 ev.
502	V.D. 6/306 (8/1939) T.V.D. 4/173	Emine Hanım İzzet Ağa Vakfı 9 T.sn. 1939	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev.
503	V.D. 6/307 (9/1939) T.V.D. 4/175	Hatice Hasan ve Fehime Hasan Hanımlar Vakfı 24 T.sn. 1939	Lefkoşa	Arabçeşmesinde 1 kuyu, 16 zeytin ağacı, Lefke'de 1 ev (bahçesiyle birlikte).
504	V.D. 6/309 (10/1939) T.V.D. 4/179	Bakkal Yusuf Saraç Hüseyin Efendi Vakfı 22 K.ev. 1939	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 2 ev, Akkavuk Mahallesi'nde 6 ev, Akkavuk Mahallesi'nde 2 dükkan, Akkavuk Mahallesi'nde 1 evlek 50 kadem avlu.
505	V.D. 6/311 (11/1939) T.V.D. 4/183	Bakkal Yusuf Saraç Hüseyin Vakfı 22 K.ev. 1939	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev.
506	V.D. 6/312 (1/1940) T.V.D. 4/186	Seher Molla Mehmed Vakfı 3 Şubat 1940	Lefke	1 dönüm bahçe.
507	V.D. 6/317 (2/1940) T.V.D. 4/189	Fehim Bey Molla İbrahim Vakfı 9 Nisan 1940	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev (bahçesiyle birlikte), Yenicâmi Mahallesi'nde 1 ev (müştemilâtıyla birlikte), 1 ev (avlusı ve ağaçlarıyla birlikte).
508	V.D. 6/319 (3/1940) T.V.D. 4/193	Mustafa İsmail Tirilli Vakfı 18 Mayıs 1940	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 1 ev.
509	V.D. 6/322 (4/1940) T.V.D. 4/195	Asiye Selim Hanım Ham Arab Vakfı 7 Eylül 1940	Lefke	1 ev (bahçesi ve avlusuyla birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
510	V.D. 6/330 (1/1941) T.V.D. 4/198	Müride Hanım Sabri Efendi Vakfı 5 Şubat 1941	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev (avlusı ve ağaçlarıyla birlikte). Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan.
511	V.D. 6/332 (2/1941) T.V.D. 4/201	Yorgancı Saffet Mehmed Efendi Vakfı 17 Mart 1941	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev.
512	V.D. 6/333 (3/1941) T.V.D. 4/204	Ayşe Hanım Arif Onbaşı Vakfı 21 Mart 1941	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 ev.
513	V.D. 6/336 (5/1941) T.V.D. 4/210	Nadire Hanım Ahmed Tuzakçı Vakfı 8 Eylül 1941	Lefkoşa	Küçükkaymaklı'da 1 ev.
514	V.D. 6/338 (2/1942) T.V.D. 4/214	Fehim Bey Molla İbrahim Vakfı 14 Mayıs 1942	Lefkoşa Girinye	Kızılbaş'da 1 ev (avlusı ve ağaçlarıyla birlikte), Kazafana'da 1 ev (avlusı ve ağaçlarıyla birlikte).
515	V.D. 6/340 (3/1942) T.V.D. 4/217	Moralı Mehmed Tahir Ağa Vakfı 8 T.evl. 1942	Lefkoşa	Mora'da 1 ev (bütün müştemilâtıyla).
516	V.D. 6/341 (4/1942) T.V.D. 4/219	Mehmed Çakır Mustafa Halil Karpaslı Vakfı 22 T.evl. 1942	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 ev (avlusuyla birlikte).
517	V.D. 6/342 (1/1943) T.V.D. 4/222	Zehra Mehmed Emin Hanım Vakfı 27 Şubat 1943	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev (avlusuyla birlikte).
518	V.D. 6/346 T.V.D. 6/291	İskele Kasabalı Şefika Hanım bint-i Pabuççu Halil Vakfı 15 Hzn. 1943	Magosa	İskele kasabasında 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte).
519	V.D. 6/348 (3/1943) T.V.D. 4/227	Fehim Bey Molla İbrahim Vakfı 20 Tmz. 1943	Lefkoşa	Kızılbaş'da (Tırakhona) 1 ev (avlusuyla birlikte).
520	V.D. 6/349 (4/1943) T.V.D. 4/230	Emine Mustafa Vakfı 31 Ağs.1943	Lefkoşa- Değirmenlik	Küçükkaymaklı'da 1 ev (avlusuyla birlikte).
521	V.D. 6/351 (7/1943) T.V.D. 4/239	İbrahim Usta Mehmed Pabuççu Vakfı 25 T.sn. 1943	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 ev, 1 dükkan.
522	V.D. 6/353 (8/1943) T.V.D. 4/243	İbrahim Usta Mehmed Pabuççu Vakfı 25 T.sn. 1943	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 ev (avlusuyla birlikte).
523	V.D. 6/356 (1/1944) T.V.D. 4/246	Hıfziye Hanım Hacı Yusuf Ağa Vakfı 3 Şubat 1944	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde bahçe (2 evlek 314 kadem), 1 ev.
524	V.D. 6/358 (3/1944) T.V.D. 4/255	Müzeyyen Hanım Mustafa Hamdi Vakfı 6 Mart 1944	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 ev (520 kadem avlusı ile birlikte), Tahtakale Mahallesi'nde 1 ev.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
525	V.D. 6/360 (2/1944) T.V.D. 4/250	Mustafa Şevki Kamil Efendi Vakfı 6 Mart 1944	Lefkoşa	Palluryodisa-Tırhona'da 1 ev (su hazinesi ve avlusuyla birlikte), Aya Luka'da 1 ev (avlusı ve ağaçlarıyla birlikte), Palluryodisa'da 1 ev (avlusuyla birlikte).
526	V.D. 6/362 (4/1944) T.V.D. 5/1	İbrahim Usta Mehmed Pabuççu Vakfı 1 Mayıs 1944	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 ev.
527	V.D. 6/364 (5/1944) T.V.D. 5/4	Murat Molla Mehmed Vakfı 10 Mayıs 1944	Girinye	Yukarı Girinye'de 2 dükkan, 1 ev.
528	V.D. 6/365 (6/1944) T.V.D. 5/7	Fethiye Mehmed Şah Hanım Vakfı 5 Eylül 1944	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi'nde 3 dükkan, 1 kahvehâne, 1 hâne.
529	V.D. 6/370 (7/1944) T.V.D. 5/11	Baf Kasabalı Sinan Hüseyin Onbaşı Vakfı 13 K.evl. 1944	Baf	Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan, Câmi-i Kebîr Mahallesi'nde 1 kahvehâne, 3 dükkan, 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte), Çarşıci'nde 1 mağaza, Çarşı mevkiinde 3 dükkan, sundurma, 3 oda, 3 ahır, kuyu. Câmi-i Sagîr Mahallesi'nde 1 hâne, Ayasofya Mahallesi'nde 2 dükkan, Afrodet sokağında 1 kahvehâne.
530	V.D. 6/374 (3/1945) T.V.D. 5/21	Ahmed Mehmed Balcı Vakfı 28 Mart 1945	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 ev (müştemilâtıyla birlikte).
531	V.D. 6/381 (4/1945) T.V.D. 5/24	Mustafa Galib Mehmed Efendi Vakfı 25 Hzn. 1945	Lefkoşa	Korkudefendi Mahallesi İplikpazarı'nda 1 dükkan, Ayasofya Mahallesi'nde 2 ayrı dükkanın 1/2 hissesi.
532	V.D. 6/382 (5/1945) T.V.D. 5/27	Hacı Ahmed Hacı Ali Efendi Vakfı 25 Hzn. 1945	Girinye	Yukarı Girinye'de 1 kahvehâne ve büfe, 1 hâne.
533	V.D. 6/388 (1/1946) T.V.D. 5/30	Aliye Hanım Kara Hasan Vakfı 22 K.sn. 1946	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne.
534	V.D. 6/389 (2/1946) T.V.D. 5/32	Durmuş Mehmed Emrullah Vakfı 2 Nisan 1946	Girinye	Vasiya köyünde 1 hâne (2 katlı, bütün müştemilâtı, frahtisi ve ağaçlarıyla).
535	V.D. 6/390 (3/1946) T.V.D. 5/35	Rasiha Hanım Hüseyin Zihni nâm-ı diğer Rasiha Hanım Hacı Yusuf Ağa Vakfı 2 Nisan 1946	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (bütün müştemilâtıyla), 1 hâne (460 murabba' arsası ile birlikte).
536	V.D. 6/395 (4/1946) T.V.D. 5/40	İmam Mehmed İzzet İsmail Efendi ve zevcesi Penbe İzzet Hanım Vakfı 18 Mayıs 1946	Lefke	Acendu mevkiinde 1 ev (avlu ve bahçesiyle).
537	V.D. 6/399 (5/1946) T.V.D. 5/43	Hüseyin Zihni Efendi Vakfı 28 Eylül 1946	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 ev (bütün müştemilâtı, havuz ve ağaçlı avlusı ile).
538	V.D. 6/401 (6/1946) T.V.D. 5/47	Ahmed Said Hacı Zeki Efendi Vakfı 8 T.evl. 1946	Girinye	Yukarı Girinye'de 1 ev.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
539	V.D. 6/412 (2/1947) T.V.D. 5/56	Mehmed Münir Rüstem ve kardeşleri Vakfı 27 K.sn. 1947	Lefkoşa	Tophâne Mahallesi'nde 1 evin 6/13 hissesi (2 katlı, bütün müstemilâtiyla), 1 evin 2/13 hissesi (2 katlı, bütün müstemilâtiyla), 3 ayrı evin 1/13 hisseleri (2'şer katlı, bütün müstemilâtiyla).
540	V.D. 6/421 (4/1947) T.V.D. 5/67	Derviş Yusuf Efendi Vakfı 21 Mayıs 1947	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 2 ev.
541	V.D. 6/428	Mehmed Ârif Molla Osman Efendi Vakfı 3 Tmz. 1947	Magosa	50 İngiliz lirası.
542	V.D. 6/431 (1/1948) T.V.D. 5/71	Ayşe Hüsnü Hanım Vakfı 12 Tmz. 1948	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 ev (müstemilâtiyla birlikte).
543	V.D. 6/434	Larnakalı Şefika Pabuççu Halil Vakfı 30 Mart 1949	Tuzla İskelesi	1 ev (müstemilâtiyla birlikte).
544	V.D. 4/439	Hacı Yahya Mehmed Vakfı 1 Hzn. 1949	Magosa	50 İngiliz lirası.
545	V.D. 6/442 (5/1949) T.V.D. 5/86	Mehmed İzzet Yanıkoğlu Vakfı 15 Kasım 1949	Larnaka	İskele kasabasında 1 ev, Yarım çuvaldız su.
546	V.D. 6/448 (6/1949) T.V.D. 5/90	Bahire Hanım Hacı Yusuf Vakfı 23 Arl. 1949	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan hissesi.
547	V.D. 6/45/	Havva Mustafa Karadağlı Vakfı 18 Şubat 1950	Girinye	1 ev (müstemilâtiyla birlikte).
548	V.D. 6/461	Ahmed Said Hacı Zeki Efendi Vakfı 16 Mart 1951	Girinye	1 ev (müstemilâtiyla birlikte).
549	V.D. 6/472	Mustafa Lütfi Hasan Vakfı 19 Eylül 1951	Magosa	25 İngiliz lirası.
550	V.D. 6/473	Lefkoşalı Hüseyin Fetin Suyolcu Mehmed 22 Ekim 1951	Lefkoşa	1 arsa (içerisindeki müstemilâtiyla birlikte).
551	V.D. 7/3 (2/52)	Lefkoşalı Nezime Kiracı Mehmed Vakfı 4 Ocak 1952	Lefkoşa	Aya Luka'da 1/2 hâne hissesi.
552	V.D. 7/4 (3/52)	Lefkoşalı Hüseyin Fetin Suyolcu Mehmed Vakfı 28 Ocak 1952	Lefkoşa	İbrahimpâşa Mahallesi'nde 1 hâne (bütün müstemilâtiyla).
553	V.D. 7/5 (4/52)	Lefkoşalı Hacı Katriye Hacı Lütfi Vakfı 8 Mart 1952	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (bütün müstemilâtiyla).
554	V.D. 7/6 (5/52)	Girinyeli Ahmed Said Hacı Zeki Efendi Vakfı 11 Nisan 1952	Girinye	Yukarı Girinye'de 1 hâne (bütün müstemilâtiyla).
555	V.D. 7/11 (9/52)	Lefkoşalı Ahmed Nafiz Hüseyin Vakfı 30 Ağs. 1952	Lefkoşa	Ayaluka Mahallesi'nde 1/2 hâne hissesi, Ayaluka Mahallesi'nde 1 hânenin 20/60 hissesi, Akkavuk Mahallesi'nde 2/3 hâne hissesi.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
556	V.D. 7/12 (10/52)	Lefkoşalı Salih Salahi Onbaşı Vakfı 30 Aġs. 1952	Lefkoşa	Ayaluka Mahallesi'nde 1 hânenin 1/2 hissesi, 1 hânenin 40/60 hissesi.
557	V.D. 7/13 (1/53)	Peristeronali Naciye Hanım Ali Hacı Hüseyin Vakfı 17 Mart 1953	Lefkoşa	Peristerona'da 1 hâne.
558	V.D. 7/14 (2/53) V.G.M.A. 620.102	Lefkoşalı Seyyide Hanım İbrahim Bilal Vakfı 25 Nisan 1953	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne, 1 garaj.
559	V.D. 7/15 (2/53)	Lefkoşalı Suphiye Hanım Mehmed Salih Vakfı 28 Arl. 1953	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 hâne.
560	V.D. 7/19 (3/54)	Lefkoşalı Melahat Hanım Mehmed Mevlâna Vakfı 12 Hzn. 1954	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 hâne.
561	V.D. 7/20 (4/54)	Lefkoşalı Mehmed Sadık nâm-ı diğer Mehmed Ahmed Vakfı 12 Hzn. 1954	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 dükkan, Ömeriye Mahallesi'nde 1 hânenin 96/90 hissesi.
562	V.D. 7/22 (5/54)	Lefkoşalı Ahmed Rifat Mehmed Vakfı 8 Ekim 1954	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 1 hâne.
563	V.D. 7/25 (1/55)	Vadili karyeli Hacı Musa bin Hüseyin Vakfı 7 Ocak 1955	Magosa	Vadili'de 290 İngiliz lirası.
564	V.D. 7/26 (2/55)	Debbağ Hasan Hilmi Bektaş Efendi Vakfı 27 Ocak 1955	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 2 dükkan, 1 hâne (bütün müştemilâtıyla).
565	V.D. 7/27 (3/55)	Lefkoşalı Bayan Ülfet Mehmed Emin Vakfı 2 Mart 1955	Lefkoşa	İplikpazarı'nda 1 hâne.,
			Girinye	–Kazafana'da Petranes mevkiinde 7 dönüm tarla, 23 harup ağacı, 25 zeytin ağacının 1/2 hisseleri, 2 dönüm tarlanın 1/2 hissesi, 9 zeytin ağacının 47/96 hissesi, Temlos köyü Sir Nikola mevkiinde 21 zeytin ağacının 47/96 hissesi, Mezarlık mevkiinde 12 zeytin ağacı ile 3 harup ağacının 47/96 hissesi, Çürük Harupluk mevkiinde 10 dönüm tarlanın 3/6 hissesi, 71 zeytin ağacı ile 59 harup ağacının 47/96 hisseleri, 19 dönüm 1 evlek tarlanın 3/6 hissesi.
566	V.D. 7/33 (4/55)	Piroyili Mehmed Şefik Mustafa Vakfı 5 Aġs. 1955	Lefkoşa	Piroyi Köyiçi mevkiinde 1 dönüm tarla, Akkavuk Mahallesi'nde 1 hâne.
567	V.D. 7/34 (5/55)	Lefkoşalı Mustafa Sıdkı Hacı Hasan Vakfı 26 Ekim 1955	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte).
568	V.D. 7/35 (6/955)	Lefkoşalı Emete Beyaz Ahmed (Hacı Şükrü) Vakfı 24 Kasım 1955	Lefkoşa	Yenicâmi Mahallesi'nde 1 hâne (müştemilâtıyla birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
TÜRK DÖNEMİ				
15 Nisan 1956				
569	V.D. 7/36 (2/956)	Lefkoşalı Mustafa Naci Hikmet 25 Tmz. 1956	Lefkoşa	Nevbethâne Mahallesi'nde 1 hâne.
570	V.D. 7/37 (3/56)	Hüseyin Hasan (Hüseyin Hasan Tahsin) Vakfı 24 Ağs. 1956	Larnaka İskelesi	1 hâne (avlusı ve bütün müştemilâtiyle).
571	V.D. 7/38 (2/957)	Lefkoşalı Mustafa Fuad Fehim Tüccarbaşı Vakfı 27 Hzn. 1957	Lefkoşa	İplikpazarı'nda Korkudefendi Mahallesi'nde 1 kahvehâne ve müştemilâtı.
572	V.D. 7/48 (1/57)	İsmet Hâfız Muhsin Vakfı 5 Mayıs 1959	Larnaka	İskele kasabasında 1 hâne (bütün müştemilâtiyle birlikte).
573	V.D. 7/39 (3/57)	Hıfziye Molla Hüseyin Vakfı 31 Ekim 1957	Lefkoşa	Abdiçavuş Mahallesi'nde 1 hâne (bütün müştemilâtiyle birlikte).
574	V.D. 7/40	Hacı Ömer bin Hüseyin Vakfı (Gönyelili) Vakfı 31 Ekim 1957	Lefkoşa	500 İngiliz lirası.
575	V.D. 7/40 (1/1958)	Naciye Hanım Ali Vakfı 28 Mart 1958	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 1 ev (müştemilâtiyle birlikte).
576	V.D. 7/41 (2/958)	Hasan Galip Hacı Mehmed Vakfı 24 Nisan 1958	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 17 hâne (avlusı ve müştemilâtiyle birlikte), 1 parça bahçe, 1 arsa, 4 dükkân, 1 mutfak (avlusı ile birlikte), 1 garaj, Tophâne Mahallesi'nde 6 dükkân (avlusı ile birlikte).
577	V.D. 7/45 (3/958)	Bayan İsmet Hacı Ali Akif Vakfı 4 Hzn. 1958	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1 avlu (bütün müştemilâtiyle).
578	V.D. 7/46 (1/59)	Mehmed Emir Ali Vakfı 4 Arl. 1958	Leymason	Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde Ankara sokakta bulunan 2 dükkân, 1 hâne. Derviş sokakta bulunan 1 hâne (bütün müştemilâtiyle).
579	V.D. 7/47 (2/1959)	Mustafa Hüseyin Aynalı Vakfı 7 Mart 1959	Lefkoşa	Ebükkavuk Mahallesi'nde 1 hâne, Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne.
580	V.D. 7/48 (3/59)	Lefkoşalı Osman Şakir Şeyh Mehmed Fadıl ve Vicdan Şeyh Mehmed Fadıl Vakfı 5 Mayıs 1959	Lefkoşa	Korkudefendi İplikpazarı Mahallesi'nde 3 dükkân, 1 hâne.
581	V.D. 7/49 (5/1959)	Ayşe Hacı İsmail ve Salih Mustafa Vakfı 9 Eylül 1959	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne, 1 arsa, Akkavuk Mahallesi'nde 1 hâne.
582	V.D. 7/49 (7/59)	Havva Arab Ahmed Vakfı 2 Kasım 1959	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 hâne.
583	V.D. 7/50 (6/1959)	Şerife Hanım Hâfız Mehmed Emin Vakfı 28 Kasım 1959	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 1 hâne (avlusuyla birlikte).

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
584	V.D. 7/51 (1/1960)	Rauf Raif Denктаş Vakfı 18 Mayıs 1960	Girinye	Templos'da 1 ev (avlusı, havuzu, değirmeni ve 21 zeytin, 1 harup ağacı olan bahçesiyle birlikte), 2 dönüm 1 evlek tarla, 83 dut ağacı, 2 armut ağacı, 7 zerdali ağacı, 9 nar ağacı, 3 incir ağacı, 4 ceviz ağacı.
585	V.D. 7/53 (3/1960)	Leymasonlu Hatice Ahmed Emin Vakfı 25 Kasım 1960	Leymason	1 hâne,
586	V.D. 7/52 (2/1960)	Arife Yusuf Hanım Vakfı 28 Kasım 1960	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 hâne.
587	V.D. 7/56 (4/1961)	Girinyeli Hüseyin Mustafa Dango zevcesi Emine Süleyman Vakfı 29 Nisan 1961	Girinye	Yukarı Girinye'de 1 evin 1/2 hissesi (Müştemilatıyla birlikte), 1 dükkanın 1/2 hissesi.
588	V.D. 7/56 (5/1961)	Girinyeli Hüseyin Mustafa Dango Vakfı 29 Nisan 1961	Girinye	Yukarı Girinye'de 1 evin 1/2 hissesi (Müştemilatıyla birlikte), 1 dükkanın 1/2 hissesi.
589	V.D. 7/55 (3/1961)	Lefkoşalı Ahmed Rifat Mehmed Vakfı 5 Mayıs 1961	Lefkoşa	Tahtakale Mahallesi'nde 2 hâne.
590	V.D. 7/57 (6/61)	Lefkoşalı Ayşe Bekir Vakfı 5 Eylül 1961	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 1 hâne.
591	V.D. 7/58 (7/61)	Lefkoşalı Melek Hasan Efendi nâm-ı diğer Melek İsmail Raşit Vakfı 17 Ekim 1961	Lefkoşa	Arabahmedpaşa Mahallesi'nde 2 ev, 1 dükkan.
592	V.D. 7/58 (8/61)	Lefkoşalı Mehmed Sadık nâm-ı diğer Mehmed Ahmed Vakfı 15 Kasım 1962	Lefkoşa	Ömeriye Mahallesi'nde 1 evin 6/96 hissesi.
593	V.D. 7/59 (1/1962)	Hüseyin Vecihi Hacı Hasan Vakfı 20 Ağu. 1962	Lefkoşa	Mahmudpaşa Mahallesi'nde 1 ev.
594	V.D. 7/61 (1/1963)	Lefkoşalı Zekiye Hanım Mustafa Ömer Efendi Vakfı 12 Şubat 1963	Lefkoşa	İplikpazarında 1 dükkan.
595	V.D. 7/61 (2/63)	Lefkoşalı Zekiye Hanım Mustafa Ömer Efendi Vakfı 18 Şubat 1963	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 1 ev, 1 dükkan.
596	V.D. 7/62 (3/1963)	Hüseyin Vecihi Hasan ve Margarita nâm-ı diğer Meryem Hüseyin Vecihi Hacı Hasan Vakfı 14 Mayıs 1963	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 2 ev (avlusı ve müştemilatıyla birlikte).
597	V.D. 7/64 (1/68)	Lefkoşalı Mehmed Cemal Yusuf Bakkal Vakfı 23 Ocak 1968	Lefkoşa	Akkavuk Mahallesi'nde 5 ev, 2 kahvehâne, 1 dükkan, İplikpazarında 1 dükkan.
598	V.D. 7/66	Fehime Hacı İsmail Vakfı 10 Eylül 1969	Lefkoşa	300 lira.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
599	V.D. 7/68 (1/71)	Lefkoşalı Naciye Hanım Hanım Ali Vakfı 8 Tmz. 1971	Lefkoşa	İbrahimpaşa Mahallesi'nde 1 ev.
600	V.D. 7/70 K.V.G.M.A.	Ahmed Hüseyin Toto Vakfı 14 Mayıs 1973	Magosa	Vadili'de 200 lira.
601	VGMA 746.163.70	Lala Mustafa Paşa Vakfı 14 Ra. 987	Lefkoşa	Lakatamya'da 14.492.5 dönüm tarla (su haklarıyla birlikte), 9.053 zeytin ağacı, 35 hâne, 10 incir ağacı.
			Omorfa	-597 dönüm arazi, 427 zeytin ağacı, 23 hâne, 36 harup ağacı, 95 muhtelif ağaç, 1 havuz.
			Lefkoşa	-Yalyamla kıtaâtı 120 dönüm, Selmo veled-i Korfu kıtaâtı 120 dönüm, Goçtoye kıtaâtı 100 dönüm, Hristoforo kıtaâtı 2 dönüm bahçe, Harse bahçesi 1.5 dönüm, Lekazade bahçesi 2 dönüm, Eniyli kıtaâtı 40 dönüm, Lori Yodmire bahçesi 3 dönüm, Yanika bahçesi 10 dönüm, Zorzi bahçesi 2 dönüm, Ergülü kıtaâtı 100 dönüm, Luka kıtaâtı 10 dönüm, Simo kıtaâtı 10 dönüm, İspito kıtaâtı 100 dönüm, Elvene kıtaâtı 60 dönüm, Bofri Yokari kıtaâtı 20 dönüm, Kasterobe kıtaâtı 150 dönüm, Vakka kıtaâtı 60 dönüm, Zace kıtaâtı 25 dönüm, Yoni Cenar kıtaâtı 80 dönüm, Mercisoya kıtaâtı 50 dönüm, Sokfiya kıtaâtı 50 dönüm, Mercili kıtaâtı 80 dönüm, Kaotoya kıtaâtı 200 dönüm, Elviya Teriye kıtaâtı 50 dönüm, Perace kıtaâtı 400 dönüm, Sakmiya kıtaâtı 60 dönüm, Bezahon kıtaâtı 150 dönüm, Yoğla kıtaâtı 50 dönüm, Sayenti kıtaâtı 100 dönüm, Pışku kıtası 1 dönüm, Ağrasima kıtaâtı 40 dönüm, Loryaşde kıtaâtı 300 dönüm, Yelmen kıtaâtı 300 dönüm, Mesfalya kıtaâtı 300 dönüm,

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
				<p>Yozatni kıtaâtı 300 dönüm, Minas köyünde 14 dönüm bahçe, 16 hâne, 1 dolap, 1 mâ-icârî, Yukarıda adı geçen mezraaların içinde ve dışında bulunan binâlar, meyveli ve meyvesiz ağaçlar ile muayyen miktarlarda mâ-icârîler, Palıkitre'de 110 dönüm arazi, 7 hâne, Palıkitre'de 170 dönüm arazi, meyveli ve meyvesiz ağaçlar, mâ-i cârîler, Latorop köprüsü yakınındaki 2 değirmen (bütün müştemilâtıyla), 1 ekmek fırını, 2 dönüm tarla, 1 muhtelif ağaç, 35 hâne, 4 dükkan, 1 dolap, 1 kıta mülk menzil, Haraâbe yerler ve ev yerleri, 8 dönüm hâlî arazi, 7 dönüm bahçe, Yarım dönüm avlu ve hâlî arazi, Eksodridos Mahallesi'nde 1.5 dönüm bahçe, Eksodridos Mahallesi'nde 25 dönüm zeytin bahçesi, Trimitya köyünde 25 dönüm zeytin bahçesi, 97 dönüm arazi, 14 dönüm bahçe, 35 dönüm muhtelif arazi, Aya Dimod köyünde 10 dönüm arazi, Aya Lefteri Mahallesi'nde 1.5 dönüm bahçe, Aya Nostosbalo Mahallesi'nde 2 dönüm bahçe, 2 kıta hâlî arazi, Piskopi Mahallesi'nde 3 dönüm bahçe, Aya Nikola Mahallesi'nde 1 dönüm bahçe, Manastır Andriya Mahallesi'nde 1 dönüm bahçe, Tahtakale Mahallesi'nde 1 dönüm arazi, 299 dönüm mezraa, Toplam 1579.5 dönüm mezraa, ayrıca bu mezraalara ait 18 günde altı gün ve gece su hakkı, 7.5 dönüm bahçe, Pendaya Siryanohoryo köyünde birçok ev ve 2 bahçeyi içine alan çiftlik, Çiftliğin müştemil olduğu kıtaât aşağıdaki gibidir: Botamo kıtaâtı 80 dönüm,</p>

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
				Yalama kıtaâtı 100 dönüm, Fenci kıtaâtı 50 dönüm, Botamo Refika kıtaâtı 100 dönüm, 203 dönüm arazi, 600 zeytin ağacı, 10 hâne, 677 dönüm arazi, 14 hâne.
			Girinye- Dimetoka	–Sahil şeridinden vâdiye, oradan dağa ve dağdan denize kadar uzanan mezraa ve arazi (bağları, mâ-icârîsi, binâları, meyveli ve meyvesiz ağaçları ile birlikte).
			Piskopi	–2 değirmen (Koloş suyu üzerinde, bütün bakır ve tunç aletleriyle birlikte), Palvinya ırmağı üzerinde 10 değirmen.
			Girinye- Kazabıfan	–Ematine köyünde 2 değirmen (bütün âletleriyle birlikte), Lefke'de 5 değirmen, Lefke-Aya Yorgi'de 1 parça tarla, 2 hâne., 1 değirmen, Urlino'da 6 dönüm tarla,
			Lefke	–Tembriye'de 5 dönüm arazi, 1 mezraa ve içinde 1 dönüm bahçe, 1 değirmen, Koragu'da 3 değirmen, Değirmenlere ait 21 dönüm arazi, Hamam-ı Kebîr yakınındaki menzil, 30 hâne.
			Lefkoşa	–Balıkpazarı sokağında 1 menzil, 4 hâne, 1 fırın, Baf Kapısı'nda 6 dönüm bahçe, 1 mâ-icârî, 1 parça bahçe, 1 parça bostan yeri, 200 dönüm arazi, 2 değirmen,
				–3 menzil (bütün müstemilâtiyla, sarnıçlarıyla, bahçeleriyle birlikte), 25 mahzen, 2 fırın, 1 hurma ağacı, Câmi-i şerîf karşısında 20 dükkanı hâvi han, 10 hâne, 2 değirmen, 1 hamam, 1 mescit, 1 mâ-icârî,

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
			Magosa	<p>Ayabostoli köyünde 1 sarnıç, 1 menzil, 1 mahzen, 1 ahır, 1 mâ-icârî, Kışlık ve yazlık koyun ağılı, otlağı ve harman yerleri, Câmi-i şerîf yakınında birbirine bitişik 2 dükkan, Ayastefanos Mahallesi'nde 2 dükkan, Câmi-i şerîf karşısında 1 büyük dükkan (20 odayı hâvi), Câmi-i şerîf yakınında 10 dükkan,</p> <p>1 taş köprü, 2 dut ağacı, 5 mahzen, Gomendande köyünde 2.000 dönüm mezraa, 4 dönüm bahçe, 1 menzil, 3 hâne, 1 dükkan,</p> <p>1 ahır, Saranahoya köyünde kışlık ve yazlık koyun ağılı, suyu, harman yerini müştemil mezraa, mezraa içerisinde bulunan muhtelif sayılarda kısırak, camus, öküz, erkek ve dişi büyük ve küçükbaş hayvanlar. Hamam Mahallesi'nde 1 parça bahçe, 1 menzil, Saray yakınında 5 dükkan,</p>
			Lefkoşa-Kitriya	<p>–Re'sû'l-Ayn nehri üzerinde bulunan toplam 32 değirmen (değirmenlere ait bütün âletler, içerisinde bulundukları mezraalar, bahçeleri ve bostanları ile birlikte). Lefkoşa'da 1 hamam (Kiliseden çevirilen câmiye mevkûf),</p>
			Tuzla	<p>–Çıyığı köyünde 1.840 dönüm arazi (kışlık ve yazlık suları, mandırası, otlağı, harman yerleri, meyveli ve meyvsesiz ağaçları, 44.5 dönüm bahçesi, içinde muayyen mâ-icârîsi ve müştemilâtıyla birlikte). 1.059 dönüm arazi (meyveli ve meyvsesiz ağaçları, içerisinde bulunan evleri ile birlikte), 6 zeytin ağacı, Kristefan köyünde 595 dönüm arazi (muayyen mâ-icârîsi ve ağaçlarıyla birlikte), 40 zeytin ağacı, 5 muhtelif ağaç, 2 ayrı hâne, Alamano köyünde 1 değirmen, Tuzla İskelesi'nde 1 kıta mezraa, 1 değirmen,</p>

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
			Lefkoşa	–Tirmitya köyünde 25 dönüm bahçe (350 ağacı ile), 60 dönüm bahçe (Elefemi adıyla bilinen), 4 dönüm tarla, 1 kıta tarla (Civarhi diye bilinen), 1 kıta tarla (Çibo vakfı diye bilinen), 8 dönüm tarla (Çibo vakfı diye bilinen), 25 dönüm tarla (Çibo vakfı diye bilinen, 8 zeytin ağacı ile), 1 parça tarla (Çibo kıtası diye bilinen), 6 dönüm tarla (Çibo kıtası diye bilinen, içindeki badem ağaçları ile birlikte), 2 dönüm tarla (Çibo kıtası diye bilinen), 16 dönüm tarla (22 zeytin ağacıyla), 2 dönüm tarla (4 zeytin ağacıyla), 2 dönüm tarla (2 zeytin ağacıyla),
			Lefkoşa	–İncirliköy'de 1 bahçe (2 zeytin, 1 incir ağacıyla, Yoanni Nikola adıyla bilinen), 2 dönüm bahçe, Yarım dönüm bahçe (2 zeytin ağacıyla),
			Pendaya	–Siryanahorya'da 3 dönüm bahçe (6 zeytin, 7 incir ağacıyla),
			Girinye	–Dimetoka'da 1 dönüm bahçe (1 zeytin, 3 incir ağacıyla), Yarım dönüm bahçe (2 zeytin, 3 incir ağacıyla), 1 dönüm bahçe (2 incir ağacıyla), 1 dönüm bahçe (15 zeytin, 10 incir ağacıyla, Hristofu bahçesi diye bilinen), 1 dönüm bahçe (1 zeytin, 1 incir ağacıyla), 1 dönüm bahçe (1 zeytin, 2 incir ağacıyla), 10 dönüm bahçe (115 zeytin, 5 ağaçkavunu, 24 ağacıyla), 10 dönüm bahçe, 1 çiftlik (toplam 3778.5 dönüm araziyle), 172 dönüm tarla (toplam), 600 zeytin ağacı.
602	V.D. 4/59 T.V.D. 5/347	Kıbrıs Beylerbeyi Cafer bin Abdülmennan Vakfı 10 Ra. 998	Lefkoşa	Podamya'da 1 çiftlik (50 dönüm bahçesi ve içindeki 1.200 zeytin ağacı ile birlikte), 1 çiftlik (içindeki 20 hâne, 30 dönüm bahçesi ile birlikte), Ağrı'da akarsu, Büyükcâmi Mahallesi'nde 1 han (30 odalı).
603	V.D. 4/239 T.V.D. 5/336	Edirne Kadısı Mazhar Efendi Vakfı 1135	Piskopi	Koloş köyünde 1 menzil (2 katlı, 12 odalı, bahçesiyle birlikte), 1 değirmen, 2.266 dönüm mezraa ve su mecraası.

No	Referans No	Vakfın İsmi Ve Tarihi	Bulunduğu Yer	Mal Varlığı
604	V.D. 4/152 T.V.D. 5/329	Piskopili es-Seyyid Ahmed bin Keleş Hüseyin Vakfı 3 Ra. 1230	Piskopi	Vizaceri diye bilinen 15 dönüm tarla, Küçük Vizaceri diye bilinen 5 dönüm tarla, Vizaceri diye bilinen 9 dönüm tarla, Karavi diye bilinen 6 dönüm tarla, Samaceri diye bilinen 12 dönüm tarla, Karavi diye bilinen 6 dönüm tarla, Mersini diye bilinen 9 dönüm tarla (toplam 62 dönüm şekerâne tarlaları ve 15 günde 12 saat su hakkı), 1 menzil (içerisinde başka evler de bulunan).
605	V.G.M.A. 580.217.103	Bilal Ağa bin Hasan Ağa Vakfı 11 Ca. 1236	Maraş	Varoş'da 1 mescid, Leymason'da 2 çeşme, 1.900 kuruş.
606	İ.Ş.S. 4/244	Ziba Hanım ibnet-i Hacı Mevlüd Efendi Vakfı 5 C. 1330	Lefke	2 dönüm bahçe, 5 dönüm 1 evlek bahçe, 1 hâne (mülhakâtıyla).
607	İ.Ş.S. 5/421 T.V.D. /169	Şükrü Efendi ibn-i Mahmud Ağa Vakfı 18 M. 1339	Lefkoşa	Ayasofya Mahallesi'nde 1/2 hâne, 1 dükkanın 2/3 hissesi.
608	V.D. 6/120 T.V.D. 6/230	Kasabalı Mustafa Raif Efendi Vakfı 17 Hzn. 1930	Baf	Çarşı'da 1 dükkan.

II-Kıbrıs Türk Vakıflarının Mal Varlıkları (Genel)

Hâne, Menzil, Konak	783 adet	10 grup					
Bağ, Bahçe, Bostan, Kamışlık, Zeytinlik, Emlak	289.1 dönüm	75.5 parça/ adet	19 grup				
Arazi, Tarla, Hâsıllık, Mera, Arsa, Frahti, Avlu, Harman	51980 dönüm	24 grup	130.5 parça/ adet				
Mukâtaa, Çiftlik, Mezraa, Mandıra	16 adet	3 grup					

Akarsu, Çeşme, Kuyu	106 birim	3 grup	6 kuyu	1 grup kuyu	9 çeşme	1 grup çeşme	
Değirmen, Yağhâne	119						
Zeytin Ağacı	17997	10 grup					
Harup Ağacı	3198	9 grup					
Muhtelif Ağaç	3996	86.5 grup					
Nükûd	655722 kuruş	4080 dirhem gümüş	85 adet 100'lük Mecidiye altını	75 Osmanlı lirası	6481 İngiliz lirası	200 lira	650 liralık menkul kıymet
Medrese, Dershâne, Mektep	8						
Câmi, Mescid, Zâviye	13						
Hamam	5						
Dükkan, Kahvehâne, Matbah, Fırın, Mahzen, Anbar, Garaj	491						
Han, İşhanı, Otel	6.25						
Kitap	1101 cilt						
Köprü, Geçit	3						

III-Kıbrıs Türk Vakıflarının Mal Varlıkları (Kazâlara Göre)

Lefkoşa Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)

Hâne, Menzil, Konak	497 adet	5 grup				
Bağ, Bahçe, Bostan, Kamışlık, Zeytinlik, Emlak	64.25 dönüm	3 grup	36.5 parça/ adet			
Arazi, Tarla, Hâsıllık, Mera, Arsa, Frahti, Avlu, Harman	28934.5 dönüm	4 grup	92.5 parça/ adet			
Mukâtaa, Çiftlik, Mezraa, Mandıra	9 adet	2 grup				
Akarsu, Çeşme, Kuyu	44 birim	2 grup	1 çeşme	1 grup çeşme	3 kuyu	
Değirmen, Yağhâne	65					
Zeytin Ağacı	13783					
Harup Ağacı	37					
Muhtelif Ağaç	272	43 grup				
Nükûd	462966 kuruş	4080 dirhem gümüş	85 adet 100'lük Mecidiye altını	75 Osmanlı lirası	5591 İngiliz lirası	650 liralık menkul kıymet
Medrese, Dershâne, Mektep	5					
Câmi, Mescid, Zâviye	7					
Hamam	1					

Dükkan, Kahvehâne, Matbah, Fırın, Mahzen, Anbar, Garaj	308					
Han, İşhanı, Otel	4.25					
Kitap	1101 cilt					
Köprü, Geçit						

Girinye Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)

Hâne, Menzil, Konak	32 adet	1 grup	
Bağ, Bahçe, Bostan, Kamışlık, Zeytinlik, Emlak	16.5 dönüm	4 parça /adet	1 grup
Arazi, Tarla, Hâsıllık, Mera, Arsa, Frahti, Avlu, Harman	225 dönüm	4 parça/adet	1 grup
Mukâtaa, Çiftlik, Mezraa, Mandıra			
Akarsu, Çeşme, Kuyu	7 birim	1 grup	
Değirmen, Yağhâne	6		
Zeytin Ağacı	2049		
Harup Ağacı	832		
Muhtelif Ağaç	190	6 grup	
Nükûd	112500 kuruş		

Medrese, Dershâne, Mektep			
Câmi, Mescid, Zâviye	1		
Hamam			
Dükkan, Kahvehâne, Matbah, Fırın, Mahzen, Anbar, Garaj	8		
Han, İşhanı, Otel			
Kitap			
Köprü, Geçit			

Lefke Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)

Hâne, Menzil, Konak	32 adet	1 grup
Bağ, Bahçe, Bostan, Kamışlık, Zeytinlik, Emlak	67.6 dönüm	5 parça /adet
Arazi, Tarla, Hâsıllık, Mera, Arsa, Frahti, Avlu, Harman	33 dönüm	7 parça/adet
Mukâtaa, Çiftlik, Mezraa, Mandıra		
Akarsu, Çeşme, Kuyu	9 birim	

Değirmen, Yağhâne	8	
Zeytin Ağacı	322	
Harup Ağacı	2133	
Muhtelif Ağaç	4 grup	
Nükûd		
Medrese, Dershâne, Mektep		
Câmi, Mescid, Zâviye		
Hamam		
Dükkan, Kahvehâne, Matbah, Fırın, Mahzen, Anbar, Garaj	2	
Han, İşhanı, Otel		
Kitap		
Köprü, Geçit	1	

Baf Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)

Hâne, Menzil, Konak	20 adet		
Bağ, Bahçe, Bostan, Kamışlık, Zeytinlik, Emlak	72.75 dönüm	12 parça/adet	

Arazi, Tarla, Hâsıllık, Mera, Arsa, Frahti, Avlu, Harman	8510 dönüm	4.5 parça/adet	14 grup
Mukâtaa, Çiftlik, Mezraa, Mandıra			
Akarsu, Çeşme, Kuyu	14 birim	1 kuyu	
Değirmen, Yağhâne	12		
Zeytin Ağacı	139	6 grup	
Harup Ağacı	42	6 grup	
Muhtelif Ağaç	517	19.5 grup	
Nükûd	1200 kuruş		
Medrese, Dershâne, Mektep			
Câmi, Mescid, Zâviye	1		
Hamam	1		
Dükkan, Kahvehâne, Matbah, Fırın, Mahzen, Anbar, Garaj	44		
Han, İşhanı, Otel			
Kitap			
Köprü, Geçit			

Leymason Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)

Hâne, Menzil, Konak	108 adet	2 grup	
Bağ, Bahçe, Bostan, Kamışlık, Zeytinlik, Emlak	44 dönüm	4 parça/adet	1 grup
Arazi, Tarla, Hâsıllık, Mera, Arsa, Frahti, Avlu, Harman	5551 dönüm	9 parça/adet	3 grup
Mukâtaa, Çiftlik, Mezraa, Mandıra	2 adet		
Akarsu, Çeşme, Kuyu	20 birim	7 çeşme	1 kuyu
Değirmen, Yağhâne	18		
Zeytin Ağacı	670	1 grup	
Harup Ağacı	144		
Muhtelif Ağaç	5	2 grup	
Nükûd	34300 kuruş		
Medrese, Dershâne, Mektep	1		
Câmi, Mescid, Zâviye	1		
Hamam			
Dükkan, Kahvehâne, Matbah, Fırın, Mahzen, Anbar, Garaj	44		

Han, İşhanı, Otel			
Kitap			
Köprü, Geçit	1		

Tuzla Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)

Hâne, Menzil, Konak	46 adet	1 grup	
Bağ, Bahçe, Bostan, Kamışlık, Zeytinlik, Emlak	24 dönüm	9 parça/adet	
Arazi, Tarla, Hâsıllık, Mera, Arsa, Frahti, Avlu, Harman	6721 dönüm	6 parça/adet	2 grup
Mukâtaa, Çiftlik, Mezraa, Mandıra	3 adet	1 grup	
Akarsu, Çeşme, Kuyu	8 birim	1 grup kuyu	
Değirmen, Yağhâne	7		
Zeytin Ağacı	904	3 grup	
Harup Ağacı	9	3 grup	
Muhtelif Ağaç	5	11 grup	
Nükûd	856 kuruş		
Medrese, Dershâne, Mektep			
Câmi, Mescid, Zâviye			
Hamam	1		

Dükkan, Kahvehâne, Matbah, Fırın, Mahzen, Anbar, Garaj	12		
Han, İşhanı, Otel	1		
Kitap			
Köprü, Geçit			

Magosa Kazâsındaki Vakıfların Mal Varlıkları (Genel)

Hâne, Menzil, Konak	48 adet		
Bağ, Bahçe, Bostan, Kamışlık, Zeytinlik, Emlak	5 parça/adet		
Arazi, Tarla, Hâsıllık, Mera, Arsa, Frahti, Avlu, Harman	2005.5 dönüm	7.5 parça/dönüm	
Mukâtaa, Çiftlik, Mezraa, Mandıra	2 adet		
Akarsu, Çeşme, Kuyu	4 birim	1 çeşme	1 kuyu
Değirmen, Yağhâne	3		
Zeytin Ağacı	130		
Harup Ağacı	1		
Muhtelif Ağaç	3003	1 grup	
Nükûd	43900 kuruş	890 İngiliz lirası	200 lira

Medrese, Dershâne, Mektep	2		
Câmi, Mescid, Zâviye	3		
Hamam	2		
Dükkan, Kahvehâne, Matbah, Fırın, Mahzen, Anbar, Garaj	73		
Han, İşhanı, Otel	1		
Kitap			
Köprü, Geçit	1		

IV- Kıbrıs'ın Müslim ve Gayr-i Müslim Halkının Temettuât Defterleri ve Vakfiye Kayıtlarına Göre Ada Genelindeki Toplam Mal Varlıkları ve Yüzde Oranları

Kazâ, Karye, Mahalle		Kıbrıs	Müslim	Gayr-i Müslim	Müslim %	G. Müslim %
Hâne	(ad.)	21182	6931	14251	33	67
Dükkan Hamam, Kahvehâne, Fırın, Han	(ad.)	969	676	293	70	30
Tarla, Arsa, Bağ, Bahçe, Bostan, Kavaklık, Kamışlık, Mezraa, Havlı, Harman, Frahtî, Çiftlik, Duhan, Hâsıllık	(dön.)	612174	254629	357545	42	58
Şirahâne, Değirmen, Yağhâne, Mandıra	(ad.)	2512	813	1699		

Ceviz Ağacı	(dön.)	9	3	6		
	(ad.)	1940	192	1748		
Dut Ağacı	(dön.)	4200	862	3338		
	(ad.)	3458	1490	1968		
Fındık Ağacı	(dön.)	125	0	125		
	(ad.)	379	1	378		
Harup Ağacı	(dön.)	11.25	0.25	11		
	(ad.)	43970	13021	30949		
Zeytin Ağacı	(dön.)	135	49	86		
	(ad.)	161318	48984	112334		
İncir Ağacı	(dön.)	22	3.5	18.5		
	(ad.)	764	151	613		
Badem Ağacı	(dön.)	6	1	5		
	(ad.)	2679	811	1868		
Limon, Portakal Ağacı	(dön.)	104	51	53		
	(ad.)	83	10	73		
Ahur, Samanlık Develik	(ad.)	38	30	8		
Ayva, Armut, Elma, Nar Vs. Muhtelif Ağaç	(ad.)	4872	4863	9		

Not: 1 grup ağaç= 10 ağaç,

1 grup tarla, bağ, arazi= 10 dönüm olarak alınmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BELGELER

1

BOA. A.DVNSMHM.d., 8/114

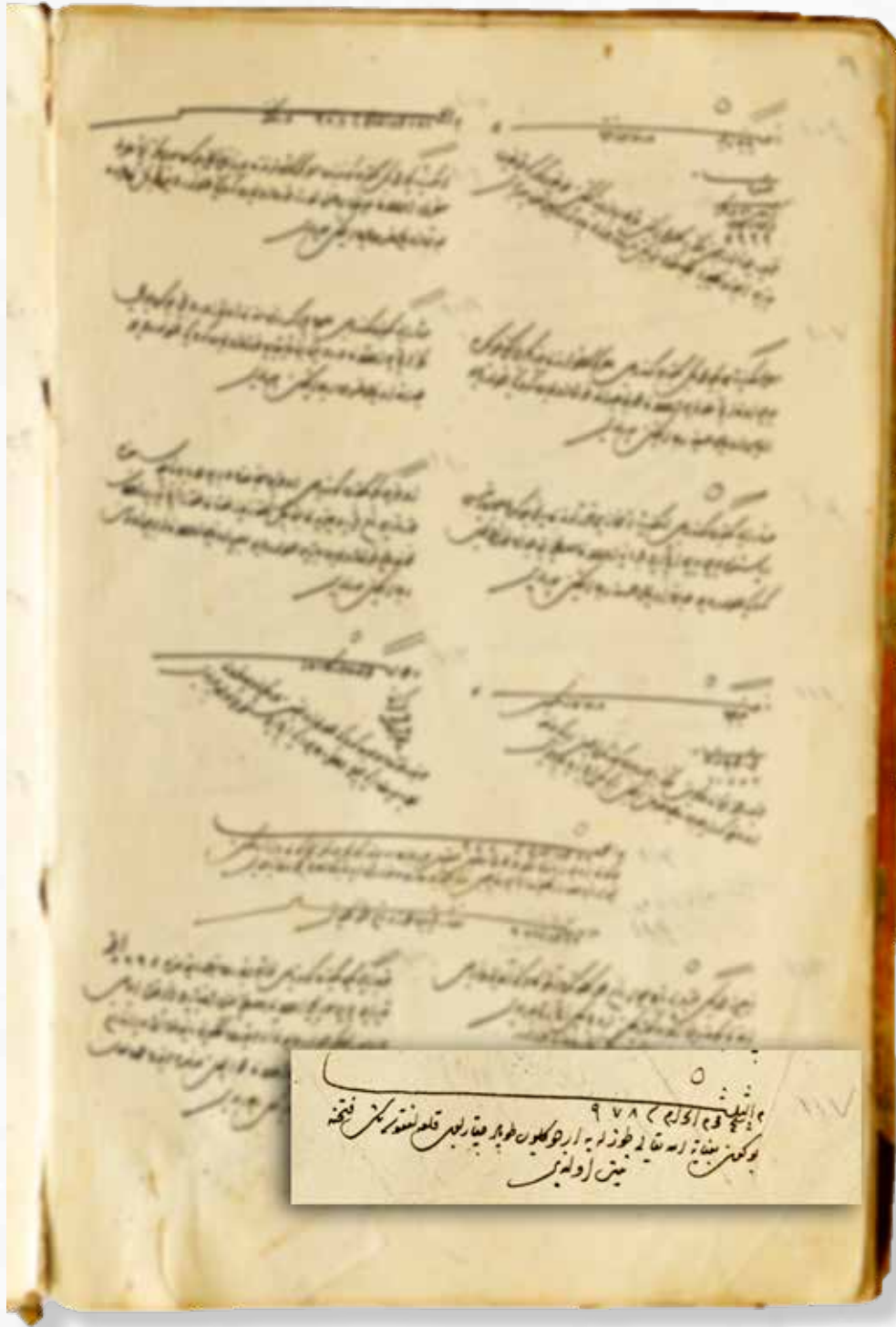
Osmanlı ordusunun Kıbrıs Adası'na ilk kez ayak bastığını gösteren Mühimme Defteri'ndeki kayıt: "Akşama karib Tuzla nam mahalle gelindi."

3 Temmuz 1570

*Yevmü'l-İsneyn
29 Muharrem sene 978.*

Akşama karib Tuzla nâm mahalle gelindi.

BOA. A.DVNSMHM.d., 8/117

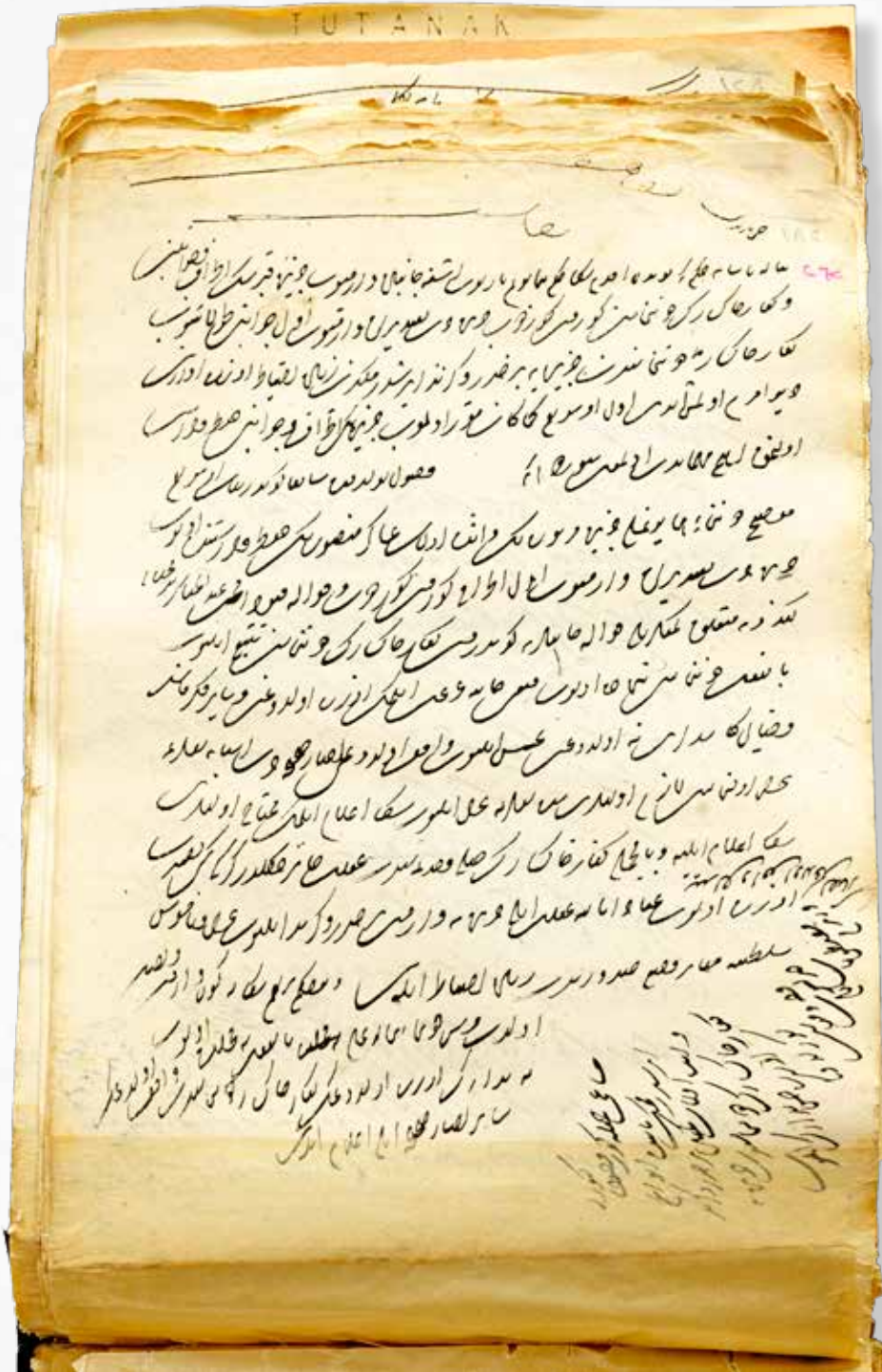
“Bugün Tuzla’ya ordu gelip topar çıkarılıp Kale-i Lefkoşa’nın fethine niyet olundu” şeklinde Lefkoşa Kalesi’nin fethine karar verildiğini gösteren Mühimme Defteri’ndeki kayıt.

4 Temmuz 1570

*Yevmü's-Sülâsâ
Fî selh-i Muharremü'l-harâm sene 978*

Bugün bi-inâyeti'llâhi Teâlâ Tuzla'ya ordu gelüp topar çıkarılıp Kal'a-i Lefkoşa'nın fethine niyet olundu.

Kaptan-ı Derya Piyale Paşa'nın Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs Adası'nın fethiyle görevlendirildiği konusundaki fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

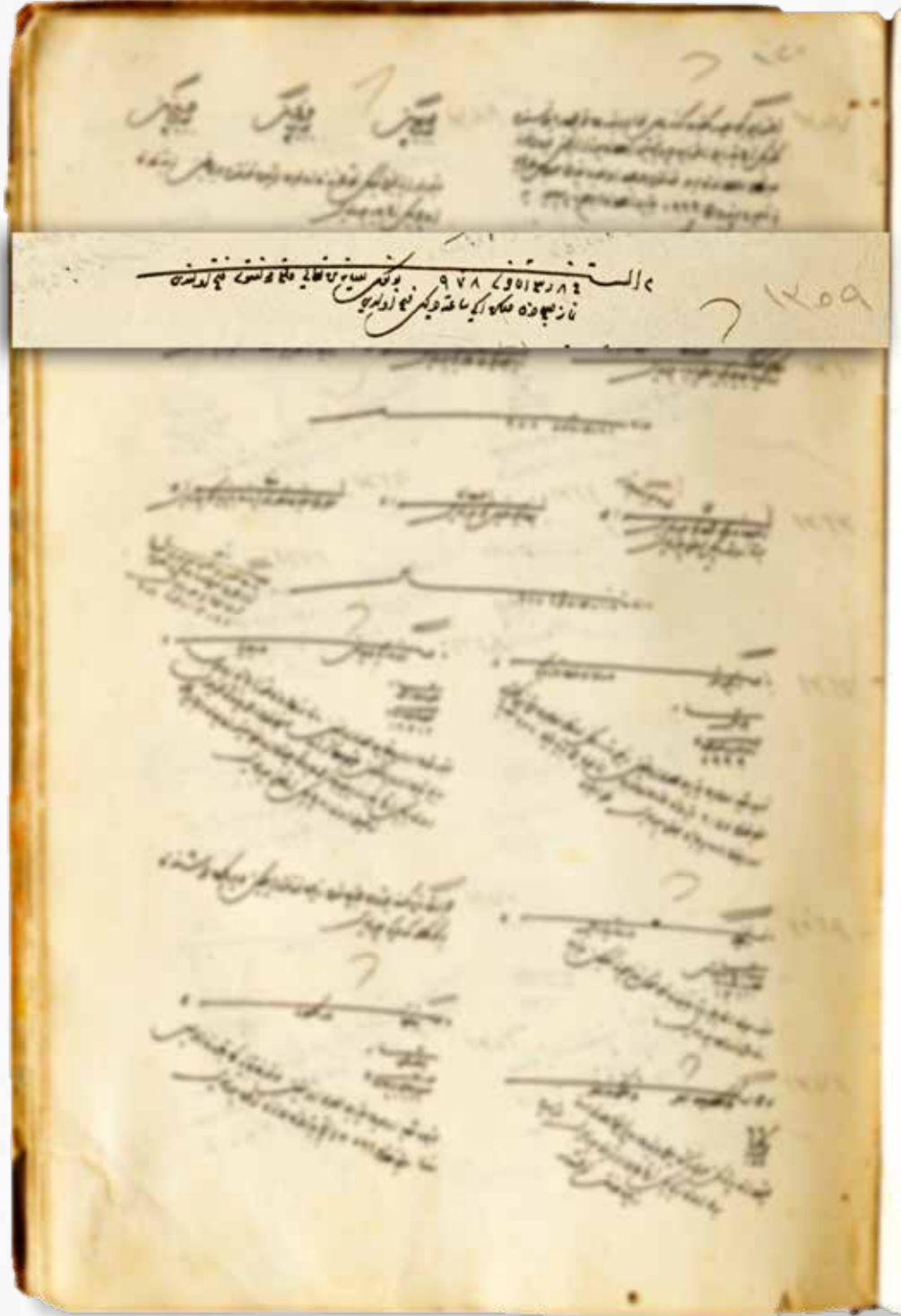
30 Temmuz 1570

Piyale Paşa'ya hüküm ki: Bundan akdem sana hükm-i hümayûnum yazılıp aşğa (?) câniblere varmayup cezîre-i Kıbrıs'ın etrâf ve cevânibini ve küffâr-ı hâksârın donanmasını görüp gözedüp cezîreden ba'îd yerlere varmayup ol cevânibi dolaşup küffâr-ı hâksâr donanmasından cezîreye bir zarar u gezend erişdirmekten ziyâde ihtiyât üzere olasız deyü emrim olmuş idi. Ol emr-i şerîfim kemâ-kân mu-karrer olup cezîrenin etrâf ve cevânibi hıfz u hırâset olunmak ehemmi-mâtndan olup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfim muvazzah donanma-yı hümayûnumla cezîre-i mezbûrenin ve anda olan asâkir-i mansûrenin hıfz u hırâsetinde olup cezîreden ba'îd yerlere varmayup evvel etrâfı görüp gözedüp ve Kavalâ Kapudânı Abdülcebbâr -zîde mecdühû-yu kendüye müte'allik gemileriyle Kavalâ câniblerine gönderüp küffâr-ı hâksârın donanmasın tettebbu' eyleyüp bi'l-fiil donanması nerede olup kangı cânibe azîmet eylemek üzere olduğu veya bir fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri ne olduğu tecessüs eyleyüp vâkıf olduğu ahabâr-ı sahihadan Âsitâne-i Saâdetime arz olunması lâzım olanları Südde-i Saâdetime arz eyleyüp sana i'lâm eylemek muhtâc olanları sana i'lâm eyleye ve bi'l-cümle küffâr-ı hâksârın hile ve hud'asından gaflet câiz değildir. Gereği gibi basîret üzere olup iyâzen bi'llâh gaflet ile cezîreye varup bir zarar u gezend eyleyüp ırz ve nâmus-ı saltanata mugâyir vaz' sudûrundan ziyâde ihtiyât eyleyesiz ve bu hükm-i şerîfim sana ne gün varup vâsıl oldu ve sen donanma-yı hümayûnumla bi'l-fi'l ne mahalde olup ne tedârik üzere olduğun küffâr-ı hâksâr donanmasından vâkıf olduğun sâir ahabâr-ı sahiha ile i'lâm eyleyesiz.

... sen dahi vâkıf olduğun ahabârı vezîrim Mustafa Paşa ile haberleşüp vech ü münâsib görüldüğü üzere hüsn-i tedârik eyleyüp küffâr-ı hâksârın donanmasından cezîreye ve anda olan gemilere bir zarar u gezend erişdirmemek bâbında envâ'-ı mesâî-i cemîlenüz vücûda getürile.

4

BOA. A.DVNSMHM.d., 8/1359

*Lefkoşa Kalesi'nin 8 Rebiülahir 978/9 Eylül 1570 tarihinde sabah namazından
2 saat sonra fethinin tamamlandığını gösteren Mühimme Defteri'ndeki kayıt.*

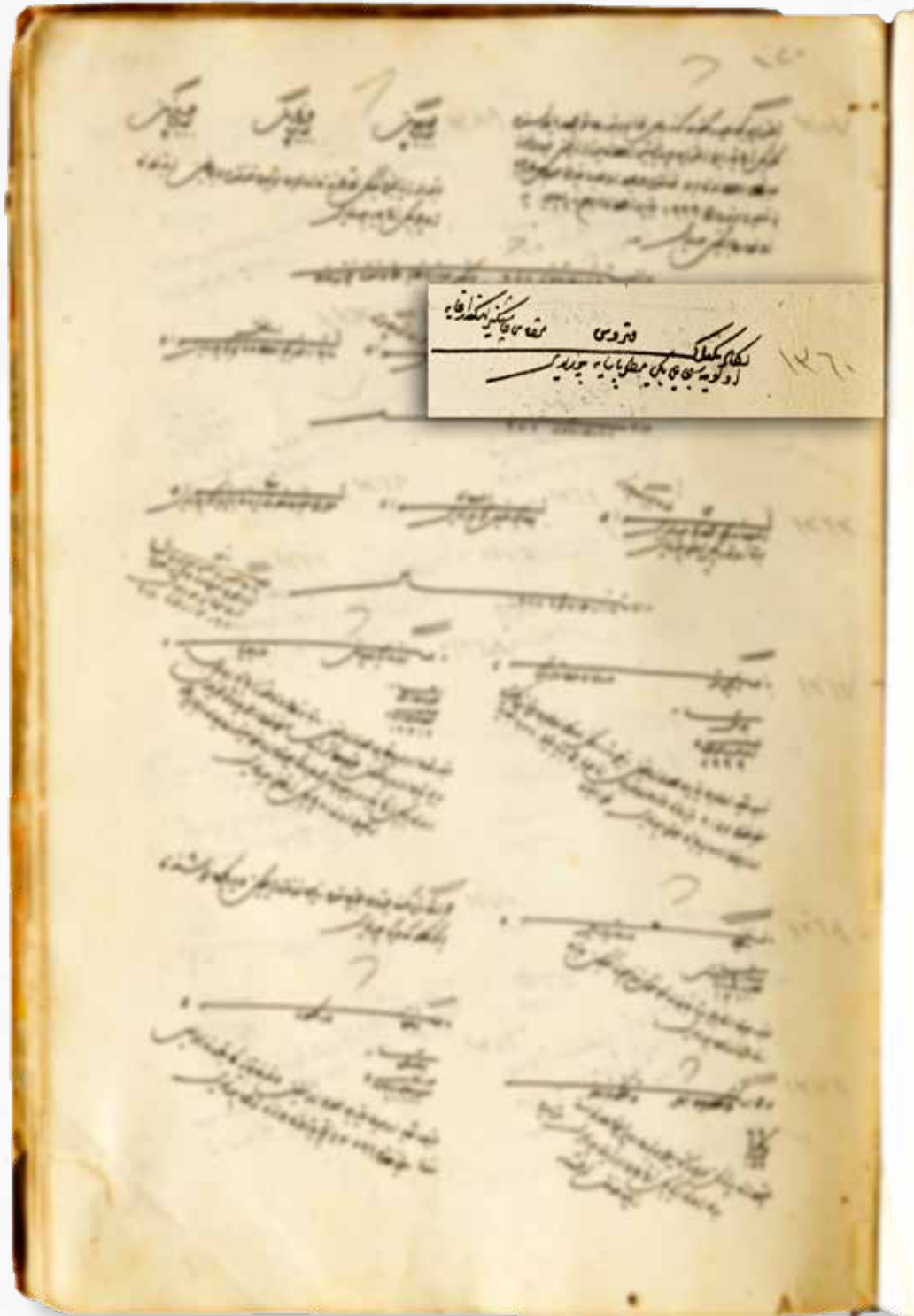
9 Eylül 1570

*Yevmü's-sebt
Fî 8 Rebiulâhir sene 978*

Bugün bi-inâyeti'llâhi Teâlâ Kal'a-i Lefkoşa feth olundu. Namâz-ı subhdan
sonra iki sâate değin feth olundu.

5

BOA. A.DVNSMHM.d., 8/1360

*Fethedilen Kıbrıs Adası'nın idari faaliyetlerini yürütmek üzere Avlonya
Sancakbeyi Muzaffer Paşa'nın ilk beylerbeyi olarak atandığını gösteren
Mühimme Defteri'ndeki kayıt.*

9 Eylül 1570

Müjdesi (?) Çâşnigîr İskender Ağ'a
Beylerbeyilik-i Kıbrıs Avlonya Sancağı Beyi Muzaffer Paşa'ya buyuruldu.

*Lefkoşa Kalesi'nde bulunan Büyük Kilise'nin Lefkoşa'nın fethinden sonra camiye
çevrildiğine dair Mühimme Defteri'ndeki kayıt.*

12 Eylül 1570

Kıbrıs Kâdısı Ekmel Efendi mektub gönderüp, hâliyâ cezâre-i mezbûrede
feth olunan Lefkoşa nâm kal'ada vâkı' olan Büyük Kilise câmi oldukda tevliyeti
kırk akçe ile Abdülgaıffar'a ricâ etmeğın buyuruldu.

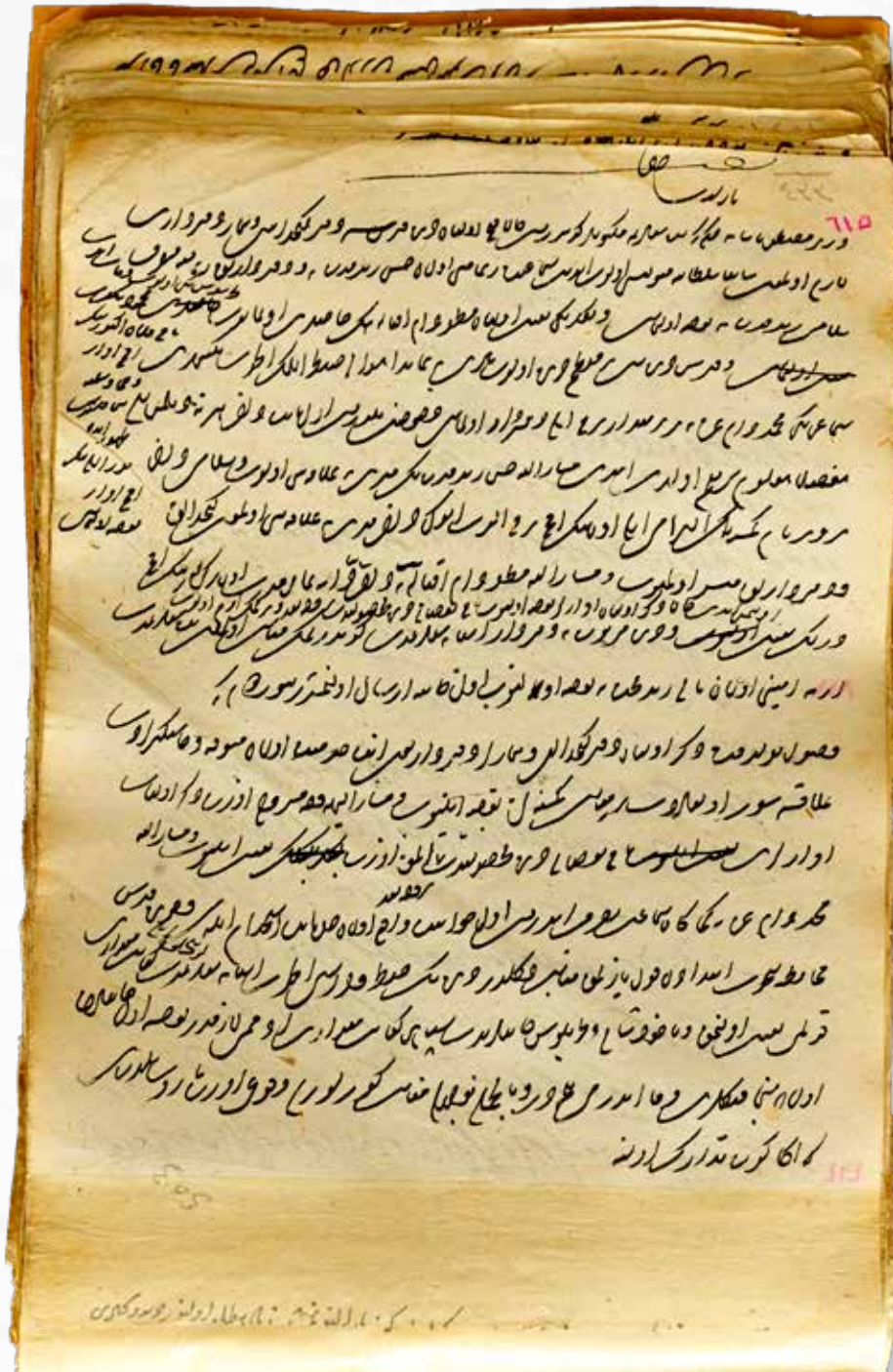
BOA. A.DVNSMHM.d., 8/356

Girne Kalesi'nin anahtarını teslim ederek kalenin fethini kolaylaştıran Gaspro adlı zimmiye (gayrimüslim) Kıbrıs Adası gelirlerinden günlük otuz akçe ulufe (maaş) verileceği konusunda Mühimme Defteri'ndeki kayıt.

19 Ekim 1570

Gaspro nâm zimmî Girinye Kal'ası'nın miftâhın verdirüp itâat etdirmesine sebep olduğu ecilden Kıbrıs cezîresi mahsûlâtından yevmî otuz akçe ulûfe olmak buyuruldu.

Fethedilen Kıbrıs Adası'nın mali faaliyetlerini yürütmek üzere Dersaadet Arpa Emîni Bali Çelebi'nin ilk defterdar olarak atanması konusunda Sultan II. Selim tarafından Vezir Mustafa Paşa'ya gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

22 Ekim 1570

Bu dahi yazıldı.

Vezîr Mustafa Paşa'ya hüküm ki: Südde-i Saâdetime mektuplar gönderüp hâlâ feth olunan cezîre-i Kıbrıs'a defter kethüdâsı ve timâr defterdârı lâzım olmağın, sâbıkâ Sultâniye Mütevellisi olup Aydın sancağında zeâmeti olan Hasan zîde kadruhûya ve defterdârlık rütbesine mutasarrıf Selami zîde kadruhûya tevcîh olunması ve beylerbeyi tayîn olunan Muzaffer dâme ikbâluhûnun hâsları olmayup Tarsus Beyi olup vefât eden Mahmud Bey'den bâkî kalan iki yüz bin akçe ifrâz dahi vereseşi cânibinden zuhûr edüp yüz elli bin akçe ifrâz tevcîh olunmasın ve Kıbrıs cezîresi bir mu'azzam cezîre olup mîrîye âid emvâli zabt eylemek için Beyşehri Sancağı Beyi Mehmed dâme izzihûya birer mikdâr terakkî ile defterdâr olması husûsunu bildirüp ol bâbda dahi her ne denilmiş ise mufassalan ma'lûm-ı şerîfim oldu. İmdi müşârun ileyh Hasan zîde kadruhûnun mîrîye alâkası olup ve Selami dahi Server (?) nâm kimesnenin ilzâmı ile on bin akçe terakkî aldı. Anun dahi mîrîye alâkası olmayup kethüdâlık ve defterdârlık müyesser olmayup ve müşârun ileyh Muzaffer dâme ikbâluhûya dahi sâbıkâ cerâe(?) tamâmı mîrî on bir kerre yüz bin akçe dirlik tayîn olunmuş idi. Hâlen zikr olunan ifrâzlar tevcîh olunup bâkî noksanı cezîre mahsûlünden ber vech-i mu'tâd verilmek emrim olup ve cezîre-i mezbûreye defterdâr Âsitâne-i Saâdetimden gönderilmek münâsib olmağın Südde-i Saâdetimden Arpa Emîni olan Bali zîde mecduhûya tevcîh olunup ol cânibe irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda zikrolunan defter kethüdâlığı ve timarlar defterdârlığı anda (?) hidmetde olan müteferrika ve çâşnigirlerden alâkasuz olanlardan birer münâsib kimesnelere tevcîh eyleyüp ve müşârun-ileyhe vech-i meşrûh üzere zikrolunan ifrâzları bâkî noksanı cezîre mahsûlünden almak üzere tayîn eyleyüp ve müşârun-ileyh Mehmed dâme izzihûya kemâ-kân sancağın tasarruf etdirüp ol cevânibde ber vech-i mu'tâd vâkî' olan cihâtda istihdâm eylesesiz ve cezîre-i Kıbrıs muhâfazasıçün ibtidâdan kul yazılmak münâsib değildir. Cezîrenin hıfz u hırâseti için Âsitâne-i Saâdetimden (.....) kifâyet mikdârı kulumu tayîn olunmak veyâhûd Şam ve Trablus câniblerinden sipâhi kifâyet mikdârı adam mı lâzımdır, yoksa ol câniblerde olan sancakbeyleri vefâ eder mi, nicedir ve bi'l-cümle ne vechile münâsib görülürse vukûu üzere yazup bildiresüz ki ana göre tedârik oluna.

*Lefkoşa Kalesi'nin Rebiülahir 978 (Eylül 1570) tarihinde fethedildiğine gösteren
Mühimme Defteri'ndeki kayıt.*

1570

Rumeli yalılarında olan kâdırlara ve dizdârlara hükm yazıla ki: Kıbrıs cezî-
resinin fethine irsâl olunan asâkir-i mansûrem tarafından ahhâr-ı meserret-âsârı
müş'ir mekâtib gelüp sene 978 Rebiulâhîrinin gününde cezîre-i mezbûrede
metânet ü hasânet ile meşhûr olan Lefkoşa nâm kal'ânın bi-inâyeti'llâhi Teâlâ feth
ü teshîri müyesser olup bir nice bin küffâr-ı hâksâr kılıçdan geçirilüp ve bir nice bin
dahi (?) giriftâr u esîr olup ve andan mâadâ cezîre-i mezbûrede vâkı' olan kılâ'
u bıkâ' serdârânın başları irsâl olundukda bazı şürût ile istîmân taleb olunduğun
bildirmişler el-hamdülillâh ve sene-i mezbûrenin Rebiulevvelî evâhîrinde Südde-i
Saâdetimden Girid câniblerine dil içün iki kalite irsâl olup bi-inâyeti'llâhi Teâlâ
mezbûr kalitelere cezîre-i Girid kurbunda bir fırkate alup Venediklü la'înin yüz
otuz pâre gemisi ve İspanya la'înin dahi kırk dokuz pâre gemisi ile Papa mel'ûnun
on bir pâre gemisi anlara mülâkî olup cümle donanma-i hezîmet-karârları iki yüz
pâre olup gerçi la'înlerin cem'îyyetleri bu minvâl üzredir, ve illâ içlerinde muhkem
hastalık olduğu alınan dillerden haber alınup cezîre-i mezbûrenin fethi müyesser
olduğu gibi donanma-i hümayûnum dahi mel'ûnların donanması üzerine varmak
lâzım olmuşdur. Ana göre siz ki, kâdırlar ve dizdârlarsız, habîr ü âgâh olup dahi her
birinüz il-eriyle ve hâzır olan neferât ile hâzır u müheyyâ olup imdi küffâr-ı hâksâr
me'yûs olduğu hâl ile yalılarda olan kılâ'ın birine de şedîd il-erleriyle ve neferât ile
def'-i a'dâya iştigâl üzere olasız.

Ve serdârlarından kimi tu'me-i alef-i şemşîr ve kimi gill-i inkisâr ile mukay-
yed ü esîr

Girne Kalesi'nin fethinde, kale anahtarının alınıp kale yöneticilerinin Osmanlı Devleti'ne itaatlerini sağlayan Mehmed'in her türlü vergiden muaf tutulduğuna dair Muafname-i Hümayun verildiği konusunda Sultan II. Selim tarafından verilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

23 Haziran 1571

Nişân-ı hümayûn oldur ki: Abdullah oğlu râfî-i tevkî'-i refî'-i şehriyârî Mehmed gelüp cezîre-i Kıbrıs'da Kal'a-i Girinye sâkinlerinden olup Lefkoşa Kal'a-sı feth olundukda Kal'a-i Girinye beylerinin ve kapudanlarının ve sâir ahâlisinin itâat ve inkiyâdlarına sebep olup kal'anın miftâhların getürüp teslim etdirdüğün bildirmeğin mezîd-i inâyet-i pâdişâhânemden mezkûr Mehmed tekâlîfden ve avârızdan muâf ve müsellemler olmak emr edüp işbu Muâfnâme-i Hümayûnu verdim ve **buyurdum ki:**

Mezbûr avârız-ı dîvâniye ve tekâlîf-i örfiyyeden muâf ve müsellemler olup asla ve kat'â mezbûr Mehmed'e kimesne dahl ü taarruzetmeyüp zuhûra gelen hizmeti mukâbelesinde muâf ola, dahl edenleri hâkimül-vakt olanlar men' edüp memnû' olmayanları yazup arz eyleyeler, şöyle bileler.

Magosa Hisarı'nda bulunan Canbolad ve Derviş Paşa kulelerinin temelden itibaren yapılması konusunda Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs Beylerbeyi'ne gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

24 Ekim 1571

Yazıldı
İbrahim Çavuş'a verildi.
Fî 3 Cemâziyelâhir sene 979

Kıbrıs Beylerbeyisi'ne hüküm ki: Südde-i Saâdetime mektûb gönderüp Magosa hisarının tamîrinde ihtimâm üzere olup etrafını ihâta edüp gereği gibi hıfz olunup ve Canbolad dâme izzihû ile muhâsara (?) etdüğü kal'anın bir tarafı deryâyâ lâhık olup tamiri âteş verildikde yere târ-mâr olup hâlâ ol kal'anın temelinden ibtidâ olunup ve Derviş Paşa Kulesi dahi temelinde olmağla levâzımı ihzâr olunduğun ve binâyâ emîn ve kâtib tayîn olunması ve Kıbrıs'a ilhâk olunan sancakların sipâhîleri ahvâlin ve sâir husûsların bildirmişsin. Ol bâbda her ne demiş isen bi't-tamâm ma'lûm-ı şerîfim olmuştur. İmdi sen dahi emvâl-i mîriye nâzır tayîn olunmuşsun. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda bu bâbda bizzât onat vechile mukayyed olup eğer emvâl-i mîrîni tevfir u izdiyâdında ve eğer reâyâ vü berâyânın nazm u intizâmında ve eğer kal'aların tamîr ü termîme muhtâc olan yerleri mu'accelen tamîr ve termîm eyleyüp lâzım olan yat u yarakların yerlû yerinde koyup hâzır u müheyyâ etdirmekde ve eğer sâir cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr eyleyüp kemâl-i adâlet ve ihtimâmıla mesâî-i cemîlin vücûda getüresin ve küffâr-ı hâksâr gemilerinin ahvâl u etvârında tettebbu' ve tecessüs eyleyüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîha i'lâm eyleyüp gaflet üzere olmayup memleket reâyâsına istimâlet verüp kimesne ihlâl etdirmemekde gereği gibi basîret üzere olup ve Girinye ve Baf ve Lefkoşa kal'alarının yaraklarını ve zahîrelerini ve cenkcilerini ve top ve tüfenk ve barut ve sâir levâzımını hâzır u müheyyâ etdirüp ve Magosa Kal'ası'nın tamîrinde ihtimâm edüp mu'accelen erişdirüp şimdiden ceng yerlerini tedârik edüp ve yarakların tekâmül edüp cenkcilerin yerlû yerine koyup dahi kendün her ahvâle vâkıf olup tamâm mertebe basîret ü intibâh üzere olasın ve bu hükm-i hümayûnum sana ne gün vusûl bulursa küffâr-ı hâksârdan ne haber alınıp fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerinden vâkıf olduğun ahbârı ve memleket ve reâyânın hâli nedir, Lefkoşa ve Girinye ve Baf kal'alarının ahvâli nice tedârik olunmuştur, tamîr ve termîmleri itmâma ermiş midir, ne vechile ...

Kıbrıs Adası'nda beylerbeyi, kadı ve hazine defterdarı olanların ikamet etmeleri için Lefkoşa Kalesi içerisinde bulunan ve Ayasofya Cami Vakfı'na ait olan evlerden her bir görevli için birer ev bulunup, devlet hiyerarşisindeki yerlerine göre kendilerine kiraya verilmesi konusunda Ayasofya Cami Mütevellisi Abdülgaffar'a gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

28 Ocak 1572

Lefkoşa'da Ayasofya mütevellisi Abdülgaffar'a hüküm ki: Hâlâ Beylerbeyi Vakkas ve Hazîne Defterdârı sâkin olmak için birer ev tedârik olunmasın emr edüp **buyurdum ki:**

Vardıkda sen ki mütevellîsin, bu bâbda mukayyed olup kal'ada olan evlerden beylerbeyi ve kâdı ve defterdâr her birinin hâline münâsib birer ev tedârik edüp içinde (?) sâkin olup ve min bâd her kim beylerbeyi ve kâdı ve defterdâr olursa ol evlerde sâkin ola ve her bir ev içün ecr-i misli ne ise tayîn edüp sen ki mütevellîsin defterine kayd edesin, kirâların mâh-be-mâh her biri içün zabt edesin ve meremmât vâki' oldukda vakf cânibinden meremmât edüp, ammâ hadden ziyâde nesne binâ etdirüp itlâfdan ziyâde ihtirâz edesin ve tayîn olunan evlerin eyüsi beylerbeyine ve andan aşağı kâdıya ve andan aşağı defterdâra olup her birinin evleri merâtibine göre ola.

Kıbrıs Adası'nın imarı için bazı vergi muafiyetleri ve ticari imtiyazlar karşılığında Konya, Larende (Karaman), Kayseri ve Niğde'den iskân edilmek üzere insanlar gönderilmesi konusunda Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs beylerbeyine gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

14 Şubat 1572

Ali Çavuş'a verildi
554

Kıbrıs Beylerbeyi'ne hüküm ki: Cezîre-i mezkûrenin âb u hevâsı kemâl-i i'tidâlde olduğu meşhûr olmağın ma'mûr u âbâdân olması aksâ-yı murâd-ı şerîfim olmağın, Konya, Larende, Kayseriyye, Niğde kazâlarından ol cânibe temekkün etmek için adam gönderilmek emrim olup kâdîlara hükm hükm gönderilmiştir. Anun gibi taht-ı kazâlarından adam irsâl eyledüklerinde temekkün etdirmen ve umûmen tekâlîfden berî olup üç yıla değin hukûk ve rûsûm alınmayup darb u harbe kâdir olanlarına mahlûl olan gedikler tevcih olunmak emr edüp **buyurdum ki:**

Vardukda anun gibi zikr olunan kazâlardan adam geldükde münâsibi olduğu üzere temekkün etdirüp ol diyârı ma'mûr u âbâdân etmen bâbında hüsn-i tedârik eyleyüp ol makûle kimesneler emrim mücebince umûmen tekâlîfden berî olup üç yıla değin hukûk ve rûsûm taleb olunmamak üzere muâf olup îcâbında darb u harbe kâdir olanlara mahlûl olan gediklerden gedik tevcih eyleyüp Südde-i Saâdetime arz eylesin.

Kıbrıs Beylerbeyilerinin Lefkoşa Kalesi'nde ikamet ettikleri ancak Müslüman ahalinin toplam sayısının bin kişi kadar olup gayrimüslimlerin çok daha fazla sayıda olduklarından, bu durumun da bir güvenlik problemine yol açacağından, gayrimüslimlerden sadece sanat ehli olanlarının kale içinde ikamet etmelerine izin verilip diğerlerinin kale haricinde ikamet ettirilecekleri konusunda Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs beylerbeyine gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

3 Mart 1572

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki,

Karaman Beğlerbeğisi Hasan dâme-ikbâlühû mektûb gönderüp, cezâre-i Kıbrıs mâ'mûr u âbâdân olunca beğlerbeğiler Lefkoşa Kal'asında mütemekkin olup hisâr içinde sancakbeği ve gönüllü tâifesinden ve azeb ve hisâr erenlerinden ve Müslimân erbâb-ı sanâyi'den cümle bin nefer olmayup keferî tâifesi ziyâde olup havf u hatar ihtimâli olmağın kal'a-i Rodos keferesi gibi bunun dahi erbâb-ı sanâyi'den mâ'adâ keferesinin bazı kal'adan taşra varoşunda ve bazı kurâda olmak münâsib olduğunu i'lâm etdüğünüz ecilden kal'a-i Rodos cârî olan üslûb üzere ahâlî-i İslâm ve kefereden erbâb-ı sanâyi' hisâr içinde olup keferenin mâ'adâsı taşra çıkup varoşın olmaların emr edüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda arz eyledüğünüz üzere sancakbeği ve gönüllü tâifesi ve azeb ve hisâr erenleri vesâ'ir ahâlî-i İslâm ve kefereden erbâb-ı sanâyi'i hisâr içinde temekkün etdürüp mâ'adâ kefereyi taşra çıkarup varoşında vech-i münâsib görülen yerlerde temekkün etdürüp hisârdan çıkması me'mûr olanlardan bir ferdi emre muhâlif hisâr içinde komayup ihrâc eylesin. Ammâ ihrâc olunacak keferenin kal'a içinde mülkleri var ise cebren kimesne^[ye] verdirmeyüp rızâları ile diledüklerine bahâsıyla ne zamânda murâd ederlerse bey' etdürüp cebren mülklerin kimesneye aldirmayasın ve hemân şimdi bey' edün^[deyü] reâyâyı ta'ciz etdürmeyesin.

Magosa'da bulunan Aya Nikola Kilisesi'nin camiye çevrilmesi konusunda gerekli adımların atılması için Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs beylerbeyi ve defterdarına gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

7 Mayıs 1572

*Kıbrıs çavuşlarından Ali'ye verildi.
Fî 23 Zilhicce sene 979*

Kıbrıs Beğlerbeğisine ve defterdârına ve muharririne hüküm ki,

Sen ki beğlerbeğisin, Südde-i Saâdetime mektûb gönderüp emr-i şerîfim mücebince Magosa Kal'asında olan câmi'-i şerîf evkâfı husûsı teftiş olunup câmi'-i mezbûr mukaddemâ kenîse iken Aya Nikola demekle meşhûr olup on bâb hâne ve iki mahzen ve sekiz dükkân vakfı olup bir ayda altı yüz yetmiş beş akçe icâreye verilüp günde yirmi iki buçuk akçe olup câmi'-i şerîfin masrafına kifâyet eylemeyüp ve umûmen kenîselerin evkâfı sahîh olmadığına fetvâ-yı şerîf verilüp Magosa'da olan kenîseler defter oldukda otuz bir kenîse bulunup Aya Yorgi nâm kenîseye kefere içün emir verilüp mâadâsına verilmeyüp cümlesinin evkâfı görüldükde yüz yetmiş sekiz bâb hâne ve yetmiş üç oda ve on beş mahzen ve yetmiş iki dükkân ve iki kıt'a bostân ki üç dönüm olur ve üç bâb çayır âsiyâbı ve iki kemerhâne bulunup bir aylık icâresi beş bin üç yüz on üç olup bir günde yüz yetmiş yedi ve bir yılda ^[altmış] üç bin yedi yüz elli altı akçe icârâtdan hâsıl olup câmi'-i mezbûr huddâmının vezâ'îfi günde seksen yedi akçe olup bir yılda otuz bir bin üç yüz yirmi akçe masrafı olduğu zikrolunan icârât mahsûlû eğer câmi'-i şerîfe vakf olmak fermân olunursa masrafına kifâyet eylediğinden mâadâ her senede otuz iki bin dört yüz altı zevâyıdi kalduğı ve câmi'-i şerîf mütevellîsi olan Ahmed zîde-kadruhûnun tevliyeti içün yirmi bin akçe zeâmet içün emri olup huddâmının vazîfeleri Hazîne-i Kıbrus'dan defterdâr ma'rifetiyle verilmeğın fî mâ ba'd icârât mahsûlû vakf olunmak fermân olunursa cem' eylemek içün bir câbî kifâyet edüp mütevellîye ihtiyâc olmadığı ve defteri gönderildiğın bildirmişsin. İmdi, câmi'-i şerîfe kifâyet edecek mikdârı eğer akârdan ve eğer gayri münâsib görülenden evkâf alıkoyup dahi Aya Yorgi Kenîsesi'nden mâadâsın değer bahâ ile fûrûht olunup akçesin beytül-mâla zabt eylemen emredüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda te'hîr eylemeyüp emrim üzere zikrolunan evkâfdan eğer akâr ve eğer gayriden câmi'-i şerîfe kifâyet edecek mikdârı vakf ta'yîn eyleyüp dahi Aya Yorgi Kenîsesi'nden mâadâ vâki' olan kenîseleri ve vakfların değer bahâ ile bey' etdürüp akçesin beytül-mâla zabt u kabz etdüresin ve ne vechile tedârük edüp ne mikdâr akçe olduğın yazup bildirsin ve Aya Yorgi Kenîsesin ta'yîn olunduğı üzere reâyâyâ tasarruf etdürüp vakfına dahi dahl ü ta'arruz etdurmeyüp ol bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf reâyâyâ sebeb-i nefret olacak iş etdürmeyesin.

Magosa'da bulunan Ayasofya-ı Sagir (Lala Mustafa Paşa Cami) Magosa Müslümanlarına yetmemesi nedeniyle Magosa'daki zevattan Sasko Kilisesi'nin (Mustafa Paşa Cami-Esirler Cami) camiye çevrilmesi konusunda gerekli adımların atılması için Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs defterdarına gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

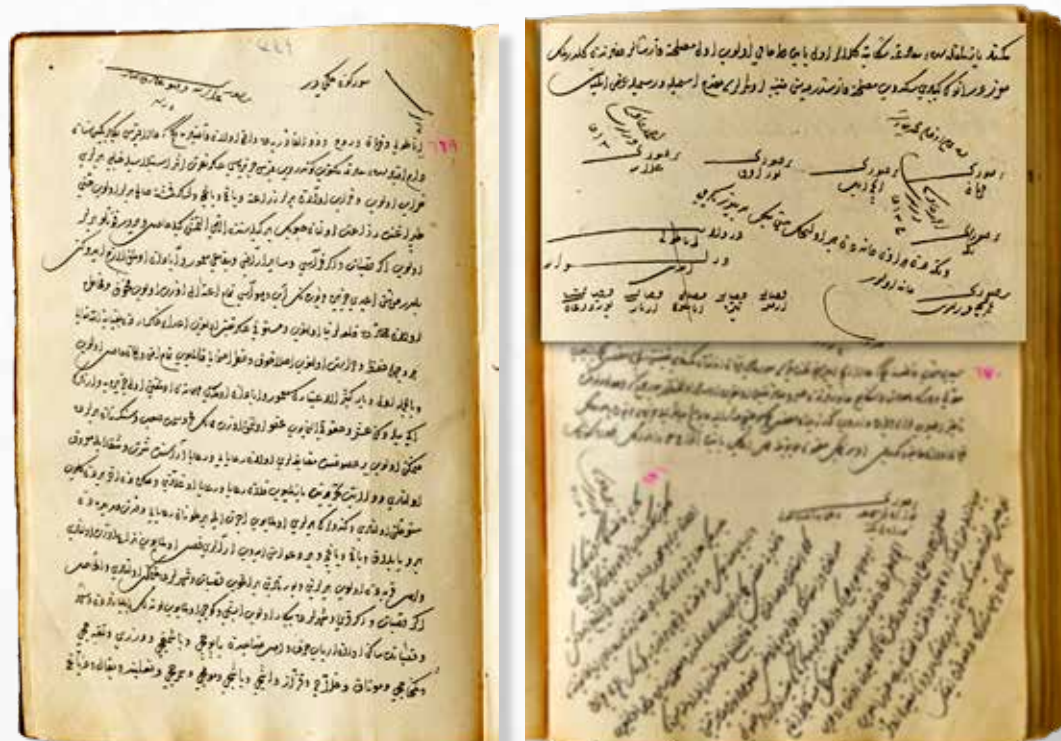
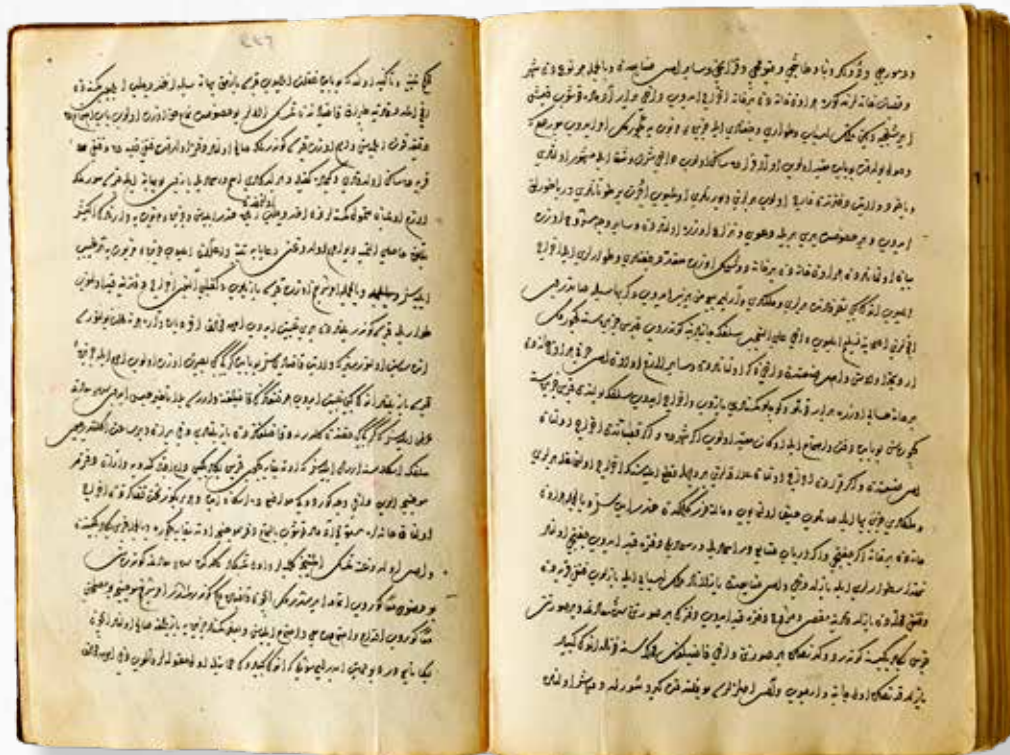
7 Mayıs 1572

Kıbrıs Defterdârına hüküm ki,

Magosa Kal'ası Kâdîsı Mevlânâ Ahmed zîde-fazlühû Südde-i Saâdetime mektûb gönderüp Magosa Kal'asında sâkin olan Müslimânlar Magosa'da cenâb-ı celâlet-me'âbım tarafından vâki' olan câmi'-i şerîf kifâyet eylemeyüp bir câmi'e şiddet-i ihtiyâcları olduğın ve Kıbrıs Beglerleğisi Sinân dâme-ikbâlühû kal'a-i mez-bûrede hâlî kalan Zvan Sasko nâm kenîse câmi' olmağa kâbil olmağın mîrî cânibinden hakk-ı karârı ile satun alup câmi' eylemeğe isticâze eyledüğün bildürmeğın zikrolunan kenîse-i müşârun-ileyh câmi' eylemek hakk-ı karârı ve değer-bahâsıyla mîrî cânibinden fûrûht olunup akçesi Hazîne-i Âmireme zabt olundukdan sonra câmi' eylemeğe icâzet-i hümayûnum olup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda zikrolunan kenîsenün evkâfın dahi mîrî cânibinden fûrûht eyleyüp akçesin mîrî içün zabt eyleyesin.

Güvenlik sorunu bulunmayan ve verimli topraklara sahip olan Kıbrıs Adası'nın imar ve geliştirilmesi amacıyla her on haneden bir hanenin iki yıl vergiden muaf olmak şartıyla mecburi göçe tabi tutulacağı ve önceliğin dağlık, verimsiz ve yetersiz arazisi olan köylüler, şehirlerde çalışan köylüler; işsizlikten dolayı leventlik yapanlar; sanat ehli olanlarda olacağı konusunda Anadolu, Karaman, Rum ve Zülkadriye eyaleti kadılarına hitaben yazılan Sultan II. Selim fermanının Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

20 Temmuz 1572

*Sürgün hükmüdür.
Bir sûreti Alaiye ve Manavgad kadılarına yazıla.
Yazıldı.*

Anadolu ve Karaman ve Rum ve Zül-Kâdiriyye'de vâki' olan kadılara hüküm ki,

Hâlâ Kıbrıs Beğlerbeğisi Sinan dâme-ikbâlühû Südde-i Saâdetime mektûb gönderüp, Kıbrıs Cezîresi asker-i nusret-eser istilâsıyla hayli yerleri harâb olup ve harâb olan yerler zirâate ve bağ ve bağçe ve şeker kamışına sâlih yerler olup hattâ toprağında zirâat olunan hubûbun bir kîlesinden elli-altmış kîle hâsıl verür kuvvetlü yerler olup eğer kasabât ve eğer kurâsı vesâ'ir arâzî ve bukâ'ı ma'mûr u âbâdân olmak lâzım idüğün bildirmişsin imdi; cezîre-i mezbûrenün âb ü hevâsı tamâm i'tidâl üzere olup mahûf u muhâtara olan mahallerde kal'alar binâ olunup ve müstevfi asker ta'yîn olunup âdâ-i hâk-sârdan bi-inâyetillâhi Teâlâ her vechile hıfz u hırâset olunup aslâ havf u hatar ihtimâli kalmayup tamâm emn ü emân hâsıl olup ve bi'l-cümle ol diyâr-ı kesîrül-i'tibârın ma'mûr u âbâdân olması mühimmâtından olmağın ol cezîreye varanların iki yıla değin öşr ü hukûku alınmayup afv olunmak üzere memâlik-i mahrûsemde sa'b ü sengistân yerlerde mütemekkin olup yer husûsunda muzâyakaları olan reâyâyı ve reâyâ arasında şirret ü şakâ ile marûf olanları ve vilâyet tahrîrinde yazılmayup kalan reâyâ ve reâyâ oğulların ve sonradan âhar yerden gelüp mutavattın olanları ve kendülerin yerleri olmayup ücret ile yer tutan reâyâyı ve müddet-i medîdeden berü yaylak ve bağ ve bağçe ve yer dâvâsın edüp araları fasl olmayup nizâ' üzere olanları ve ehl-i karyeden olup yerlerin ve yurtların bırakıp kasabât ve şehirlerde mütemekkin olanları ve'l-hâsıl eğer kasabât ve eğer kurâ ve şehirlerde bî-kâr olup işi ve gücü olmayup levendlik eyleyenlerden şehir ü kasabâtda sâkin olan erbâb-ı hiref ve ehl-i sanâyi'den yapıcı ve başmakçı ve derzi ve takyeci ve kemhâcı ve mûtâf ve hallâc ve kazzâz ve aşçı ve başçı ve mûmcı ve semerci ve na'lbend ve bakkâl ve debbâğ ve demürçi ve dülger ve bennâ ve taşçı

ve kuyucu ve kazancı vesâ'ir ehl-i sanâyi'den ve bi'l-cümle her nev'den şehir ü kasa-bât hânelerine göre her on hânedan bir hâne ihrâc edüp dahi yarar adamlara koşup kış erişinceye değin mükemmel esbâb ve davarı ve çiftleri ile cezîre-i mezbûreye geçürmek emredüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olup evvelâ kurâda sâkin olup dahi şir-ret ü şakâ ile meşhûr olanları veyâhûd vilâyet defterinden hâric olup yerleri ve yurtları olmayup ücret yer tutanları ve riyâ-horluk edüp ve bir husûsda biri biriyle dâvâ ve nizâ' üzere olanlardan vesâ'ir vech-i meşrûh üzere beyân olunanlardan her on hânedan bir hâne düşmek üzere müte'addid çiftleri ve davarları ile ihrâc eyleyüp anun gibi tasarruflarında yerleri ve mülkleri var ise bey'-i men-yezîd edüp değer-bahâsıyla satdırup akçelerin ashâbına teslim eyleyüp dahi ale't-tacîl Silifke câniblerine gönderüp Kıbrıs Cezîresi'ne geçürmek ardınca olasin ve ehl-i sanât-dan dahi zikrolunanlardan vesâ'ir lâzım gelen ehl-i hirefi her on hânedan bir hâne hesâbı üzere yarar kuvvetlü ve güçlü kimesneleri yazup ve ihrâc edüp Silifke yolun-dan Kıbrıs Cezîresi'ne geçüresin. Bu bâbda dikkat ü ihtimâm ile onat mukayyed olup eğer şehirde ve eğer kasabâtdan ihrâc olunan ehl-i sanâtdan ve eğer kurâ-dan ihrâc olunan alâkaların bir vechile kat' eylesin ki ihrâc olunmağla yerleri ve mülkleri cüz'î bahâ ile satılup hayf olunmayup ve mâlına zarar gelmekden hazer edesiz ve bi'l-cümle her on hânedan bir hâne eğer çiftci ve eğer erbâb-ı sanâyi'dür isimleriyle ve resmleriyle deftere kayd edüp çiftci olanlar ne mikdâr davarları ile yazıldığı ve ehl-i sanâyi'den yazılanlar mükemmel esbâbı ile yazılup kangı karyeden ve kangı mahalleden yazılduklarına mufassal ü meşrûh deftere kayd edüp defterin bir sûretin Südde-i Saâdetime ve bir sûretini Kıbrıs Beğlerbeğisine gönderdükden sonra bir sûretin dahi kadılığın mahkemesine konıla. Anun gibiler yazıldukdan sonra ol cânibe varmayup dâhil olmazlarsa yoklandukda gerü sürüle.

Ve mübâşir olanlara muhkem tenbîh ü te'kid oluna ki bu bâbda gaflet eyle-meyüp Kıbrıs'a yazmak bahânesiyle ahz u celb eylemeyüp kimesneden akça alma-duklarına toprak kadılarından temessük alalar. Bu husûsda tamâm hak üzere olup bâb-ı ihtimâmda dakîka fevt eylemeyesin ve emrim üzere Kıbrıs'a gönderilmeğe sâlih olanlar defter oldukda kangı kasabada ve kangı karyede sâkin oldukları ve kimlere kefile verildükleri ism ü resmleriyle yazup bu bahâne ile Kıbrıs'a sürülme-ğe lâzım olmayan mütemevvil kimesnelerden ahz u celb olunmakdan ziyâde hazer eylesin ve cezîre-i mezbûreye varanların ikişer yıllık hâsılı alınmaya deyü em-rim olduğın reâyâyâ tenbîh ve i'lân eyleyüp cezîre-i mezbûreye terğîb eylesin ve bi'l-cümle emr-i şerîfüm üzere Kıbrıs'a yazılup ve kefile alınup ihrâc defterine kayd olunup davarıyla Kıbrıs'a gönderilenlerden biri gaybet edüp emrime muhâlif âhar diyâra vara her ne mahalde bulunursa anda siyâset olunur.

Siz ki vilâyet kadılarısız, bu bâbda gereği gibi basîret üzere olup emrim ile cezîre-i Kıbrıs'a yazılanlar anun gibi gaybet edüp her kangınızun kadılığına varursa

bilâ-te'hîr habs edüp Südde-i Saâdetime arz eylesiz ki gereği gibi hakkından geldürile ve kadılığınuzdan yazılanları dahi bir an ve bir sâat eğlendirmeyüp Silifke İskelesi'ne irsâl eylesiz ki öte yakaya geçüp Kıbrıs Beğlerbeğisi dâme-ikbâlühû kendüye varan defter mücebince alup dahi vech gördüğü mevâzı'da iskân ede ve her birinüz taht-ı kazânuzdan ihrâc olunan hânelere müstevfî adamlar koşup bi'tamâm defter mücebince öte yakaya geçüre ve bi'l-cümle Kıbrıs Beğlerbeğisinden vâsıl olduğına temessük alınmayınca gelmeyeler ve ol temessükler geldükde Südde-i Saâdetime gönderesin. Bu husûsı ma'an görüp itmâma erişdirmek için kadı-lara hükm gönderilmişdür. Emr-i şerîfüm mücebince bu maslahatı ma'an görüp ikdâm ü ihtimâmı sa'y ü ihtimâm eylesin ve bazı kimesneler cezîreye yazılmağa sâlih olanlar için; "Bana tâbî'dir" deyü hamîyyet eder ise şöyle ki: anun gibilerün himâyetiyle ol makûleler kalup dahi emrime muhâlif kimesneler yazılmağa Südde-i Saâdetüme şikâyetle geleler ol bâbda hâmî olup ol maslahata karışanlar haklarından geldirilmek mukarrerdür. Anun gibileri segidüp maslahata karışdurmayasın, mütenebbih olmazlarsa mukaddem ismiyle ve resmiyle arz eylesin.

Lefkoşa'nın imarı için Kıbrıs Beylerbeyilerinin mutlaka Lefkoşa Kalesi içerisinde bulunan evlerde ikamet etmeleri gerekliliği konusunda Sultan II. Selim tarafından Kıbrıs Beylerbeyi'ne gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

3 Kasım 1573

*Kıbrıs Beğlerbeğisinin ademîsi Mustafa'ya verildi.
Fi 8 Receb 981*

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki,

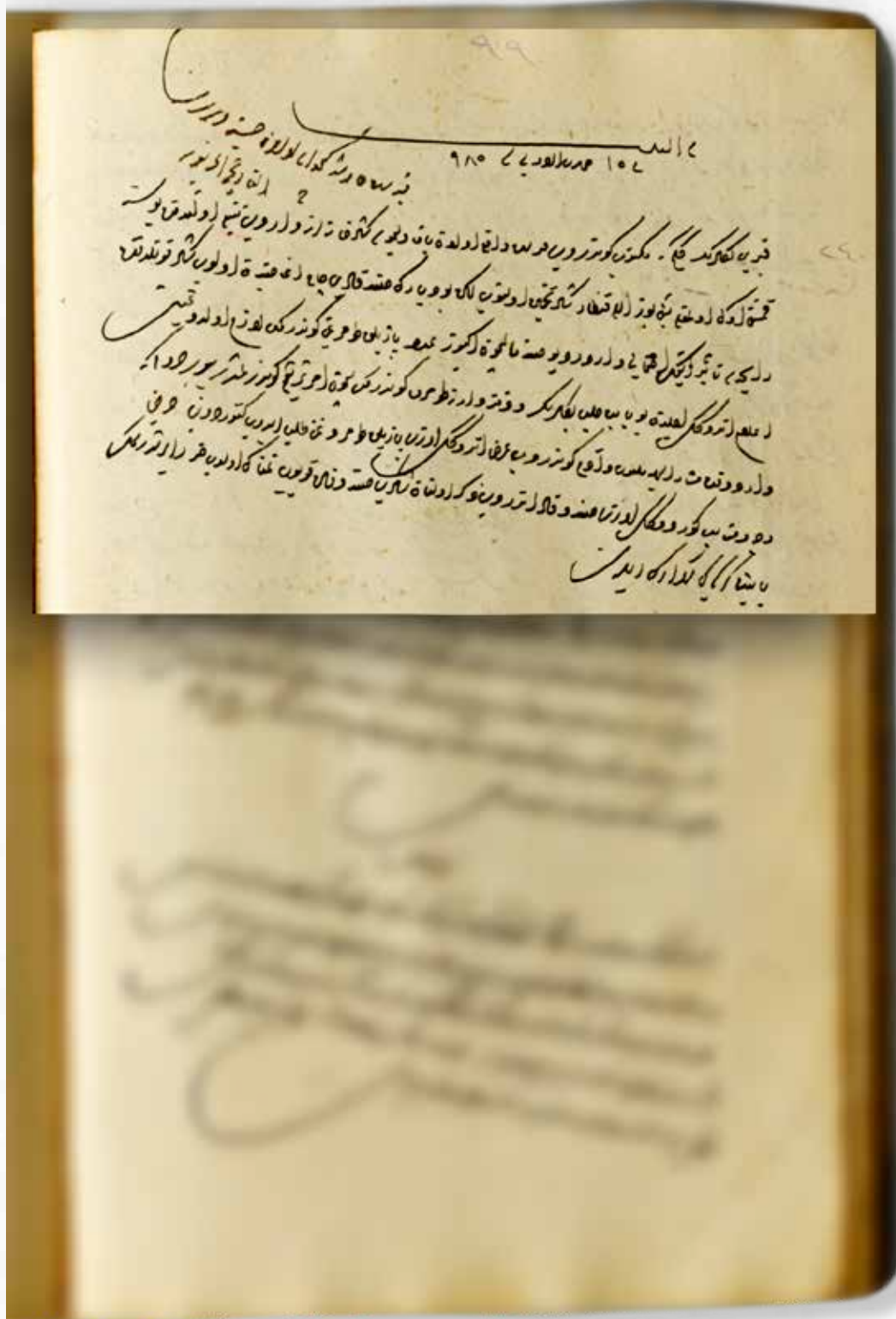
Bundan akdem hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Lefkoşa Kal'ası'nun evleri beğlerbeğiler anda sâkin olmamağla harâba müteveccih olmuşdur, min-ba'd kal'a-i Lefkoşa'da sâkin olasin" deyü emrim olmuşdı. Hâliyâ Südde-i Saâdetüme mektûb gönderüp; "Emrim mücebince kal'a-i mezbûreye sâkin olup lâkin bu cânibde olan re'îsler gemiler için ziyâde harc taleb ederler, gemiler limandan çıkınca Magosa'ya varılup bi'z-zât levâzımları görülmeyecek küllî harc-ı zâ'id gösterilmek mukarrerdür. Husûsan Magosa Kal'ası'na köprü yapılması dahi fermân olunmuşdur. Bir emr-i mu'azzam vâki' olsa istihdâma kâbil bir kimesne yokdur ki sipâriş olunup i'timâd oluna ve bunlardan gayri ol cânibde nice mâddeye müte'allik husûslar vardır şöyle ki, Magosa'ya varılmamak fermân olunup mâl-ı mîriye küllî zarar olmak mukarrerdür" deyü bildirmişsin. İmdi, Lefkoşa'da olman lâzım olup emr-i sâbıkım kemâ kân mukarrerdür ve; "İstihdâma kâbil kâbil kimesne yokdur" demişsin. Niçün olmaya, Magosa Beği hod Tersâne-i Âmire'mde istihdâm olunmuş yarar ve kâr-güzâr kimesnedür. **Buyurdum ki:**

Vardukda emrim mücebince Lefkoşa'da sâkin olup gemilere müte'allik olan ahvâli mîr-i müşârun-ileyhe ısmarlayasın ve mâl husûsı defterdâra müfevvazdur eğer kal'aya ve eğer gemilere müte'allik olan masâlihi görmekte mîr-i müşârun-ileyh acz ızhâr ederse ol vakt sen varsan olur. Mücerred Lefkoşa'da sâkin olmamak için bu makûle bahâne eylemen münâsib değildir. Lefkoşa'nun ma'mûr u âbâdân olması bâbında sa'y ü ihtimâm eylesesin ve; "Girinye Limanı'nun tathîri lâzım olup bin Filori tahmîn olunmuşdur" deyü bildürmüşsin. Arz eylediğün üzere mezkûr limanı tathîr ü ta'mîr etdürüp itlâf ü isrâf olunmakdan ziyâde ihtiyât eylesesin ve anda olan gemilere kürek lâzım olduğun bildürmüşsin. İmdi; mukaddemâ Uzeyr Beğine hüküm gönderilüp; "Kıbrıs'a müte'allik olan eğer gemi kerestesidür ve eğer sâ'ir mühimmâtdur kesdirdüp hâzır u müheyyâ eyleyüp ol cânibden talep olundukca veresin" deyü emrim olup bu husûs sana dahi hükm-i şerîfümle i'lâm olunmuşdı. Bu bâbda anda olan re'îslerden birine kifâyet mikdârı akçe verüp gemi-

siyle Payas İskelesi'ne gönderesin ki eğer kürekdür ve eğer sâ'ir kerestедür her ne lâzım ise varup müşârun-ileyhden taleb edüp gemisine tahmîl eyleye ve sürgün olanlar bi't-tamâm gelmemekle defteri irsâl olunmadı deyü bildürmişsin. Bu bâbda müstakil çavuşlar gönderilüp min-bâd yarar kimesnelere sürdürmek için kuzât ve mübâşirîne müekked ahkâm gönderilmişdür. Bi't-tamâm varduklarında tevzî' etdikden sonra emr-i sâbıkım mücebince defterin Südde-i Saâdete irsâl eylesesin.

Baf ve Leymosun (Limasol) kazalarında üretilen beş yüz elli kantar şekerin çam sandıklarıyla gönderilmesi konusunda Sultan III. Murad'ın Kıbrıs Beylerbeyi'ne hitaben gönderdiği fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

31 Temmuz 1577

*Yevmü's Sülâsâ
Fî 15 Cumâde'l-Ûlâ sene 985*

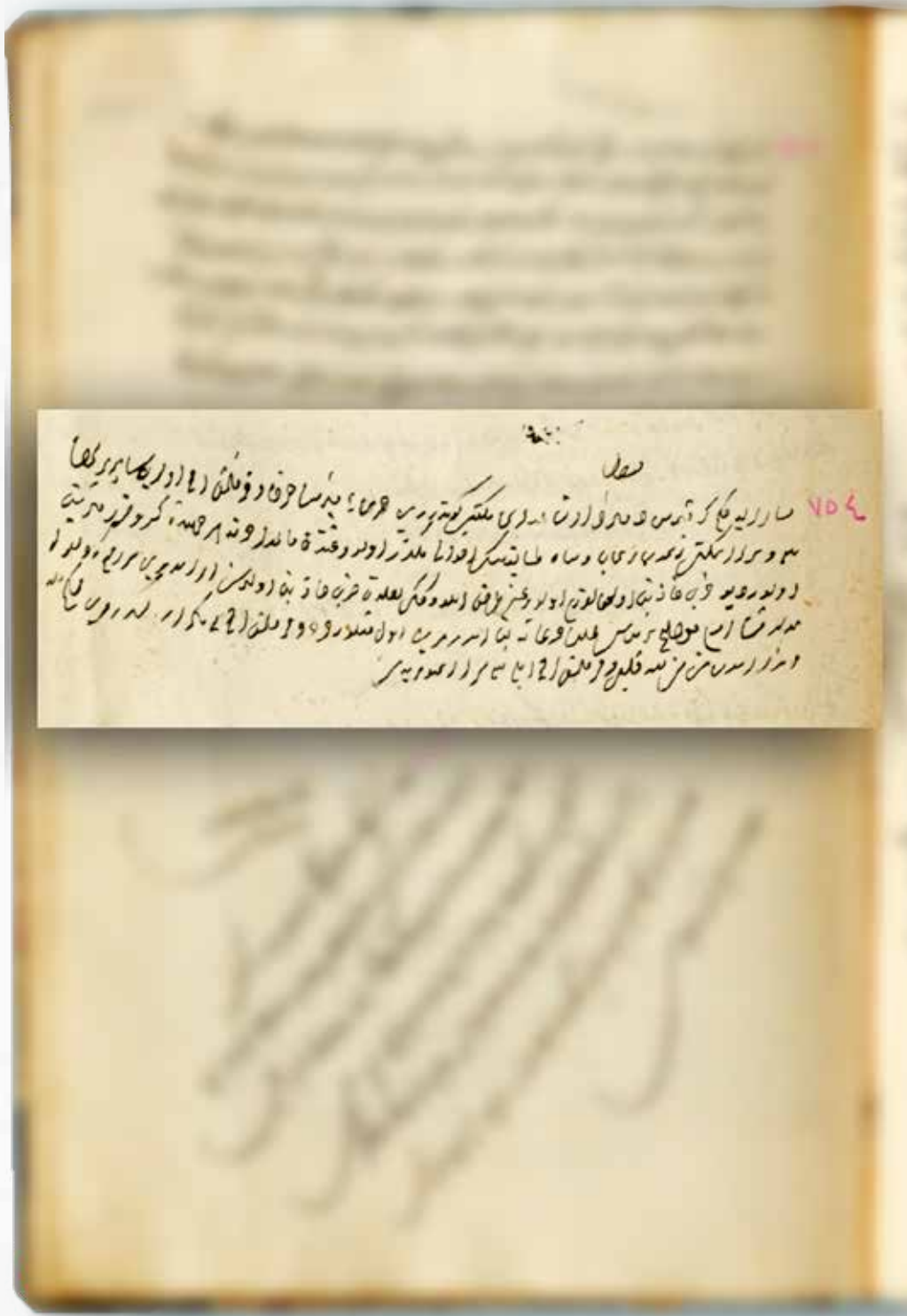
*Kıbrıs'da çavuşlar kethüdâsı olan Hüseyin'e verildi.
Fî t-târîhi l-mezbûr.*

Kıbrıs Beğlerbeğisine hüküm ki,

Mektûb gönderüp Kıbrıs'da vâki' olan Baf ve Leymosun şeker-hâneleri-ne varup tetebbu' olundukda bu sene kamış ön olmağla beş yüz elli kantâr şeker tahmîn olunup lâkin bu diyârun sandıkları çam ağacından olup şeker konuldukda râyihası te'sîr etmek ihtimâli vardur deyü sandık için iki yüz aded pajılık tomruğı gönderilmek lâzım olduğın i'lâm etduğün ecilden bu bâbda Haleb beğlerbeğisi ve defterdârına tomruk göndermek için emr-i şerîfüm gönderilmişdür **buyurdum ki:**

Vardukda müşârun-ileyhe mektûb ve adam gönderüp arz etduğün üzere pajılık tomruğını taleb edüp getürdüp dahi vech ü münâsib gördüğün üzere sanduklar etdürüp zikrolunan şekeri sanduklara koyup nem-nâk olup zarar erişdürmemek bâbında gereği gibi tedârük eylesin.

BOA. A.DVNSMHM.d., 36/754

Kıbrıs Defterdarı'nın Kıbrıs Adası'nda mevcut hurda ve kırık akçenin ortadan kalkması için bir darphane inşası gerekliliğini bildirmesi üzerine bir darphane inşa edilmesi konusunda Sultan III. Murad tarafından Kıbrıs Beylerbeyine gönderilen fermanın Mühimme Defteri'ndeki kaydı.

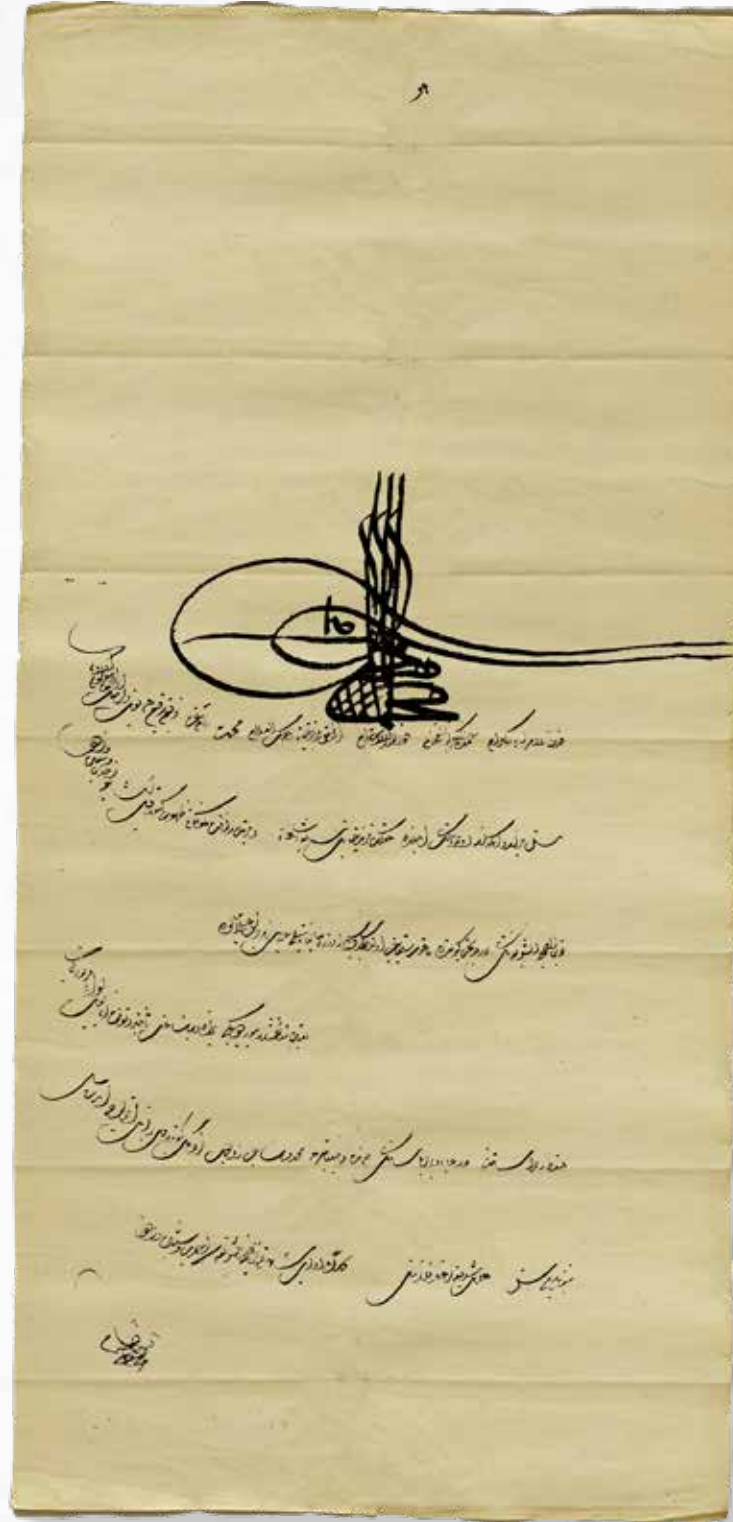
24 Mayıs 1579

Kıbrıs Beğlerbeğisi müşârun-ileyhe hüküm ki,

Kıbrıs Defterdârı Abdurrahman mektûb gönderüp cezîre-i Kıbrıs'da hurde ve kırılmış akçe olup sâ'ir yerlerde bey' u şîrâ etmeğın imdi; reâyâ ve sipâh tâ'ifesiñün ahvâli mükedder olduğundan mâ'adâ Hazîne cihetinden kesr ü zarar müretteb olur deyü darbhâne binâ olunmak lâzım olduğunı arz eyledüğün ecilden darbhâne binâ olunmasın emr edüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda emrim mücebince bir münâsib mahalde darbhâne binâ etdürüp ol misillü hurde ve kırılmış akçeyi tekrâr kesdirüp muhkem bey' u şîrâ etdüresin min-bâd kalb ve kırılmış akçe ile bey' u şîrâ etdirmeyesiz.

BOA. TSMA.e. 723/19

Magosa Sancağı yönetiminin salyanesiyle birlikte kendisine verildiğinden bir an önce livanın işlerinin görmeye başlaması ve beratını almak üzere bir adamını Dersaadet'e göndermesi için Mehmed'e yazılan berat.

24 Kasım 1651

[Tuğra]

Kıdvetül-ümerâi'l-kirâm umdetül-küberâi'l-fihâm zül-kadri ve'l-ihtirâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-allâm Mehmed -dâme izzuhû- tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Sen yarar ve emekdâr olduğun ecilden hakkında mezîd inâyet-i aliyye-i şâhâne ve mezîd-i re'fet-i mülûkânem zuhûre getirip işbu ihdâ ve sittîn ve elf Zilhiccetiş-şerîfenin dördüncü gününde Magosa sancağı olageldiği üzere sâliyânesiyle inâyet edip i'lâmı için (...) ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki bir an ve bir sâat te'hîr ve tevekkuf etmeyip livâ-i mezbûrun hıfz ve hirâsetine ve reâyâ ve berâyâsının himâyet ve sıyânetinde mücidd ü sâî olup adamın gönderip berâtın ihrâc ettiresin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrînen Evâil-i şehr-i Zilhiccetiş-şerîfe sene ihdâ ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantîniyye el-mahrûse

BOA. AE.SMMD.IV, 8/808

Tersane'nin mühimmatı için tahsis edilmiş olunan Kıbrıs Adası'nın 1093 senesi nüzül bedeli gelirlerinden gerek halk gerekse mütesellimler elinde kalan mikdarların bu kişilerden tahsil edilerek Tersane'ye gönderilmesi

29 Ocak 1687

[Tuğra]

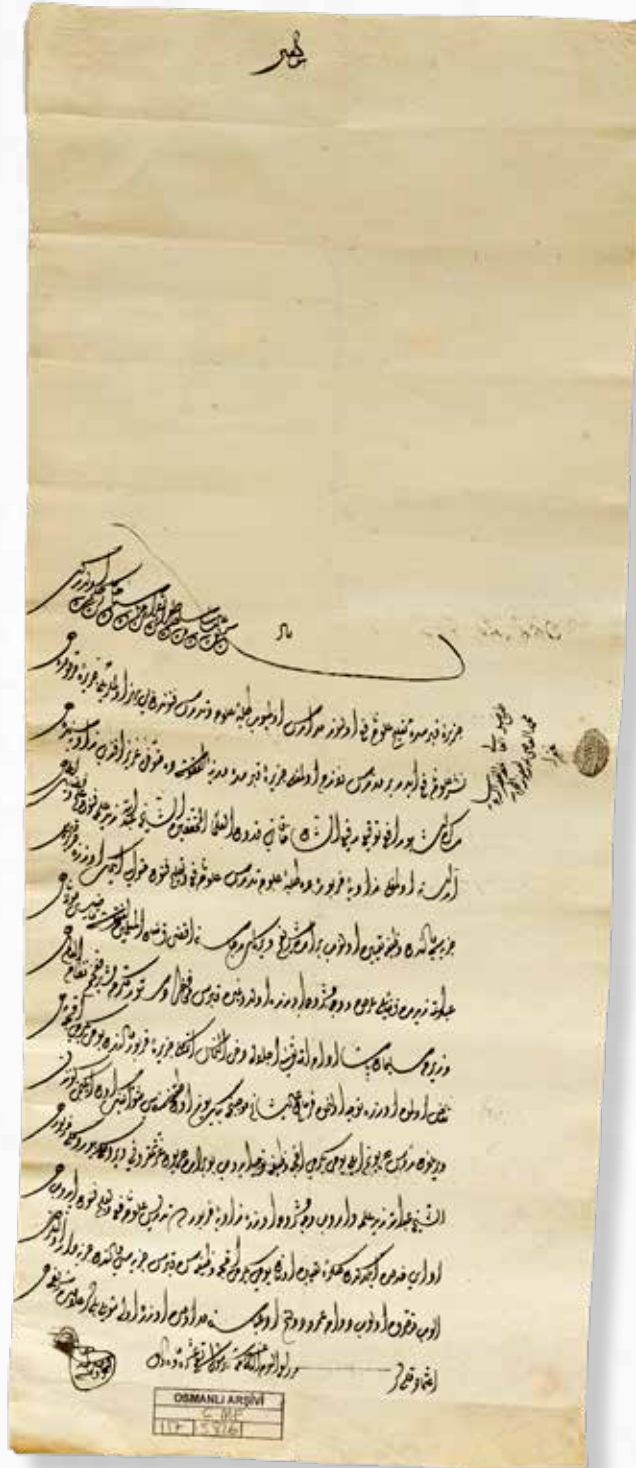
Akzâ kuzâtül-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn mâdenül-fazli ve'l-yakîn vârisü ulûmî'l-enbiyâi ve'l-mürselîn hüccetül-hakkı ale'l-halkı ecma'în el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Lefkoşa Kâdîsı -zîdet fezâiluhû- kıdvetül-emâsil ve'l-akrân Kıbrıs Mütesellimi -zîde izzuhû- tevkî'-i refî'-i hümayûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Bi'l-fi'l Tersâne-i Âmîrem emîni olan kıdvetül-emâcid ve'l-âyân Ali -zîde mecduhû- Dersaadet'ime arzuhâl edip bin doksan üç senesine mahsub olmak üzere Kıbrıs Cezîresi'nin bedel-i nüzülü mâlî Tersâne-i âmire mühimmatı için havâle ve tahsildârı olan Mehmed nâm kimesne yedinden bir mikdârın teslim-i Tersâne olunup cezîre-i mezbûre ahâlîsi zimmetlerinde târîh-i mezbûrun bedel-i nüzülü mâlından dört bin beş yüz Esedî kuruş bâkî kaldığın yedine hüccet-i şer'îyye verilip meblağ-ı mezbûrdan dahi bin dokuz yüz kuruşu tahsil ve iki bin altı yüz kuruşu hâlâ zimmetlerinde bâkî kalıp bu ana değin teslim-i Tersâne olunmamakla küllî gadr olunduğun bildirip meblağ-ı merkum iki bin altı yüz kuruş gerek cezîre-i mezbûre ahâlîsinden ve gerek mütesellim olan kimesnenin zimmetindedir hüccet-i şer'îyye mücebince muâccelen tahsil ve bir gün mukaddem Tersâne-i Âmireme irsâl ve teslim ettirilmek babında emr-i şerîfim verilmek ricâ eylemeğin emdi hüccet-i şer'îyye mücebince mahallinde şer'le lazım gelenlerden tahsil ettirile deyü fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfim vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzere amel edip bakâyâ(?) tarih-i mezbûre mahsûb olmak üzere cezîre-i mezbûre ahâlîsinin üzerlerine edâsı lazım gelip mühimmat-ı merkum için ta'yîn ve havâle olunan bedel-i nüzül mâlından zimmetlerinde bâkî kalan ol mikdar kuruşa gerek ahâlîsi zimmetlerinde ve gerek mütesellim olan kimesnenin zimmetindedir hüccet-i şer'îyye mücebince şer'le lazım gelenlerden ma'rifet-i şer'le bi-eyy-i vechin kân muâccelen taleb ve bir gün mukaddem Tersâne-i Âmireme irsâl ve teslim ettirdip mâl-ı mirîden kimesne zimmetinde bir akçe bâkî kodurmayıp hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'îyye kimesneye taallül ve mümânaat ettirmeyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılasın.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis aşar şehri Rebiülulâ sene semânin ve tis'în ve elf [1098]

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

BOA. C.MF, 117/5826

Şeyh Abdullah'ın, günde 20 akçe ücretle Lefkoşa'daki Aziz Efendi Zaviyesi'nde müderrislik yapması için Padişah III. Ahmed tarafından verilen berat.

6 Ocak 1708

Hüve'l-mu'in

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî oldur ki,

Cezîre-i Kıbrıs'da ta'lîm-i ulûm-ı nâfi' olunur medâris olmayup talebe-i ulûm ve tedris-i fûnûndan bî-behz olmalarıyla cezîre-i mezbûre neşr-i ulûm-ı nâfi' eder bir müderris lazım olmağla cezîre-i Kıbrıs'da medîne-i Lefkoşa'da müteveffa Aziz Efendi Zâviyesi'nde sâkin işbu râfi'-i tevki'-i refi'uş-şân-ı hâkânî kıdvetül-ulemâ'il-muhakkikîn eş-Şeyh Abdullah zîde ilmuhu fûnûn-ı ilm ve fezâ'il ile ârâste olmağla zâviye-i mezbûrede talebe-i ulûm tedris-i ulûm-ı nâfi' ve ta'lîm-i fûnûn-ı kavli etmek üzere cezîre-i Kıbrıs cizyesi malından vazife ta'yîn olunup bir emri şerifim verilmek ricasına akzâ kudâti'l-müslimîn Lefkoşa Kâdisı Mevlânâ Abdullah zîde fezâ'iluhu arz ve vech-i meşrûh üzere olduğu da Kıbrıs muhafızı düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfehham nizâmül-âlem vezirim Süleyman Paşa edâmellahu Teâlâ iclâlehu dahi iltimâs etmekle cezîre-i mezbûre malından yevmi yirmi akçe tegâz olmak üzere tevcih olunmak fermân-ı âlî-şânım mücibince bin yüz on dokuz senesi Şevvâlinin on ikinci gününde verilen ruus-ı hümayûnum ile yevmi yirmi akçe vazife tevcih edüp bu berât-ı hümayûn-ı izzet-makrûnu verdim ve **buyurdum ki:**

Mezbûr eş-Şeyh Abdullah zîde ilmuhu varup vech-i meşrûh üzere zaviye-i mezbûrda tedris-i ulûm-ı nâfi' ve ta'lîm-i fûnûn edüp edâ-yı hidmet eyledikten sonra ta'yîn olunan yevmi yirmi akçe vazifesi de Kıbrıs Cezîresi malından cizye-dâr olanlardan alup mutasarrıf olup devâm-ı ömr u devletim ad'iyesine müdâvemet üzere ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar. Tahrîran fi'l-yevmi's-sânî aşere min şehri-i şevvâl sene tis'a aşere ve mi'e ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

BOA.C.EV, 143/7127

Kıbrıs cizyesi malından günlük kırk akçe yiyecek parası verilmesi hususundaki beratını kaybeden Lefkoşa Mevlevîhanesi Şeyhi Mehmed Sadreddin'e kendisine bundan sonra da bu paranın ödenmesi hakkında verilen yeni beratı.

6 Eylül 1746

Hüve'l-Mu'in

Derûn-ı berât-ı âlide mezkûr Mevlevîhâne Şeyhi olan el-Hâcc Mehmed Sadreddin fevt olup meşihat-i merkûme oğlu eş-Şeyh Ahmed Dede Efendi[ye] tevcih olunmakla taâmiye-i merkûme şeyh-i mûmâ-ileyhin ismine tashîhen tevcih ve berâtı i'tâ olunmak buyuruldu

19 Z sene [1]212

Kaydı derkenardan

Ber-mûceb-i defter-i hazîne

An-mâl-ı Cizye-i Gebran-ı Kıbrıs

Bahâ-i taâmiye-i fukarâ-i Şeyh-i Mevlevîhâne-i Lefkoşa der-uhde-i eş-Şeyh el-Hâcc Mehmed Sadreddin Mevlevîhâne-i Lefkoşa

Yevmiye 3

Beray-ı zâyî'-i sened bâ-arzuhâl hod ve bâ-ruûs-ı hümayûn fi 20 Ş 1199

Vech-i meşrûh üzere taâmiye-i mezbûr mezkûrun uhdesinde hızâne defterinde mastûr ve mukayyedir emr u ferman devletli saadetli sultanım hazretleridir.

[Tuğra]

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân

Lefkoşa Mevlevîhanesi Şeyhi işbu râfî'ü tevkî'-i refî'üş-şân-ı hâkânî eş-Şeyh el-Hâcc Mehmed Sadreddin -zîde salâhuhû- Divân-ı Hümayûnum'a arzuhal edip Kıbrıs kefare cizyesi malından olmak üzere para üçere yevmî kırk akçe Mevlevîhâne-i mezkûre şeyhi fukarasına taâmiye vazîfesi bâ-berât-ı âlî-şân uhdesinde iken ber takrîb berâtın zâyî' etmekle zâyî'den müceddeden yedine berât-ı şerîf-i âlî-şânım verilmek babında istidâ-yı inâyet etmeğin zâyî'inden müceddeden berâtı ve-

rilmek fermanım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i Pâdişâhânem zuhura getirip bin yüz doksan dokuz senesi Şaban-ı şerifinin yirminci tarihiyle müverraha verilen ruûs-ı hümayûnum mucebince bu berât-ı hümayûnu verdim ve **buyurdum ki:**

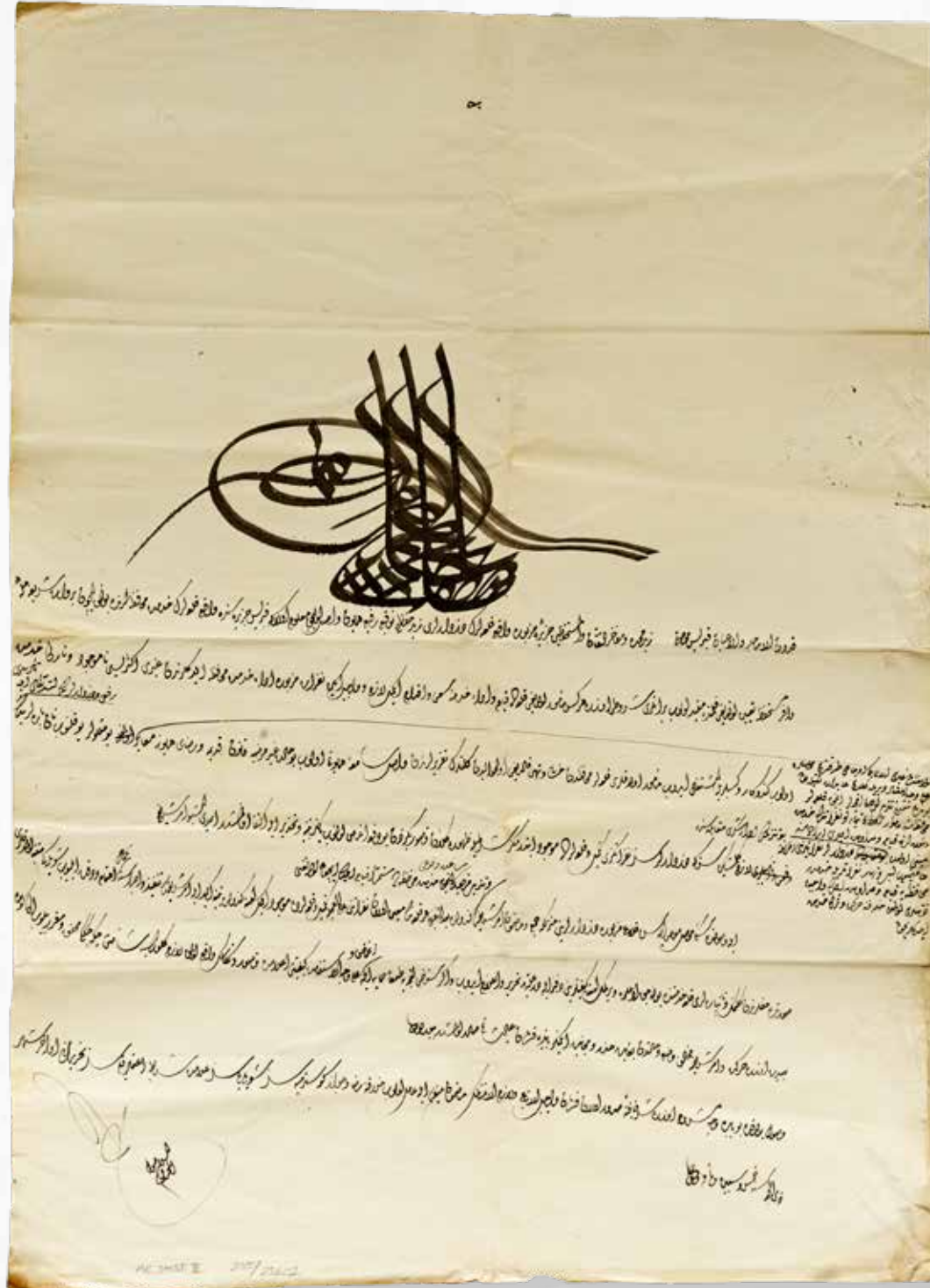
Mevlevîhâne-i mezkûre şeyhi mûmâ-ileyh Şeyh el-Hâcc Mehmed Sadred-din -zîde salâhuhû- varıp kemâ-kân tayîn olunan yevmî kırk akçe taâmiye vazifesin para üçere Kıbrıs kefare cizyesi mâlından cizyedâr olanlar yedinden alıp sarf eyleyeler. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşar şehr-i Şaban sene tis'a ve hamsîn ve mie ve elf.
[1159]

Be-makâm-ı Kostantîniyye el-mahrûse

***Kıbrıs Adası'ndaki kalelerin korunması için Kıbrıs Muhassıl'ına gönderilen
Sultan III. Mustafa'nın tuğrasını taşıyan ferman.***

21 Temmuz 1762

[Tuğra]

Kıdvetül-emâcid ve'l-âyân Kıbrıs Muhassılı () -zîde kadruhû- ve mefâhi-ru'l-sikât ve'l-müstahfızın cezîre-i mezbûre[de] vâkı' kal'aların dizdârları -zîde hıf-zuhum- tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Kıbrıs cezîresinde vâkı' kal'aların hizmet-i muhâfazalarında bulunmak için berevât-ı şerîfemle vâfir müstahfız tayîn olduğu kaleminde mukayyed olup berâtları şürûtu üzere herkes me'mûr olduğu kal'ada kıyâm ve edâ-i hizmete sa'y ü ikdâm eylemek lâzım ve vâcib iken neferât-ı mezbûre edâ-i hizmet-i muhâfaza eylemediklerinden gayri ekserisinin nâ-mevcûd ve târik-i hizmet olup kendi kâr ü kisbleriyle iştigâl edip me'mûr oldukları kal'alar muhafızdan hâlî ve tehî kaldığı ol havâlden gelenlerin takrîrlerinden vâsıl-ı sâmia-i hümayûnum olup bu hâlet-i gayr-ı marziyye kânûn-ı kadîme ve rızâ-yı hümayûnuma mugâyir olduğundan gayri alaybeyi ocağı tarafından muhassıllara alâ-vechî'l-mu'tâd verilegelen âidât-ı sakîleden bundan mukaddem tenzîl olunan akçeler ancak kal'alar muhâfazasına me'mûr olan tımarlı neferâtının hizmet-i me'mûrelerine kıyâm ve müdâvemet eylemeleri irâdesine mebnî olup bu tenzîlin edâ-i şükrü mukâbilesinde dizdârlar neferâtlarını etrâfa dağıtmayıp leyl ü nehâr neferâtlarıyla hizmet-i muhâfazaya kıyâm ve müdâvemet eylemek vâcibe-i zimmetleri olmağla hilâfına hareket ve terk-i hizmet eyledikleriçün bu misilliler yoklanıp nân-pârelerinin ref'i ve dizdârlarının eşedd-i nekâl ile te'dîbleri lâzım gelmişken siz ki dizdârlarsız neferâtınızı tekmi'l ve kal'alarda mevcûd etdirmeniz şartıyla zuhûra gelen kusûrunuzdan bu def'a iğmâz olunup yalnız tenbîh ve tahzîr ile iktifâ olunmuşdur imdi işbu emr-i şerîfim () ile vusûlünde sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin kılâ'-ı mezbûre dizdârlarını menziline cem' ve mazmûn-ı emr-i şerîfimi ve tenzîl-i mezbûra müsâade vukûu ancak hizmet-i muhâfazada müstemirren kıyâm eylemek için olduğunu kendilere bâde't-tefhîm her kal'anın muayyen olan neferâtını ale'l-acele tekmi'l ve kal'alarda mevcûd eylemek üzere kendilere tenbîh-i ekîd ile emr-i şerîfimin tenfiz ve icrâsına kemâl-i ihtimâm ü dikkat eyleyip şöyle ki mütenebbih olmadıkları sûretde haklarından gelinmek ve nân-pâreleri kal'a hizmetinde bulunacak âdemlere verilmek üzere keyfiyetlerini defterleriyle Deraliyyeme tahrîr u i'lâm edip ve eğer sen dahi akçeye tamaan himâye ile iğmâz ve alâ-vechî'l-istikâmet keyfiyeti i'lâmda kusûr ve tekâsülün vâkı' olmak lâzım gelir ise şeâmetini çekeceğini muhakkak ve mukarrer bilip âna göre basîret üzere

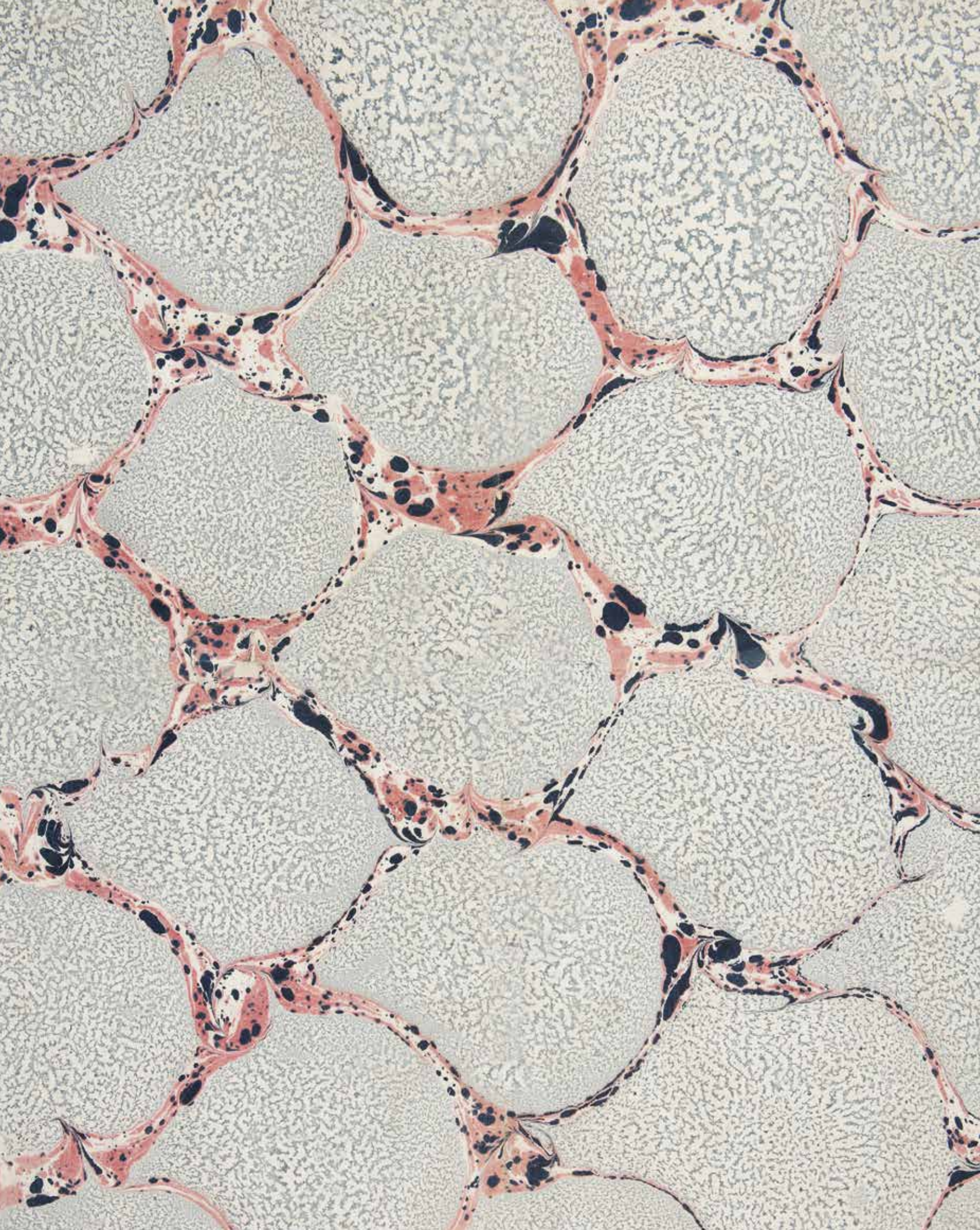
hareket ve emr-i şerîfime muhâlif vaz' u hâletden be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

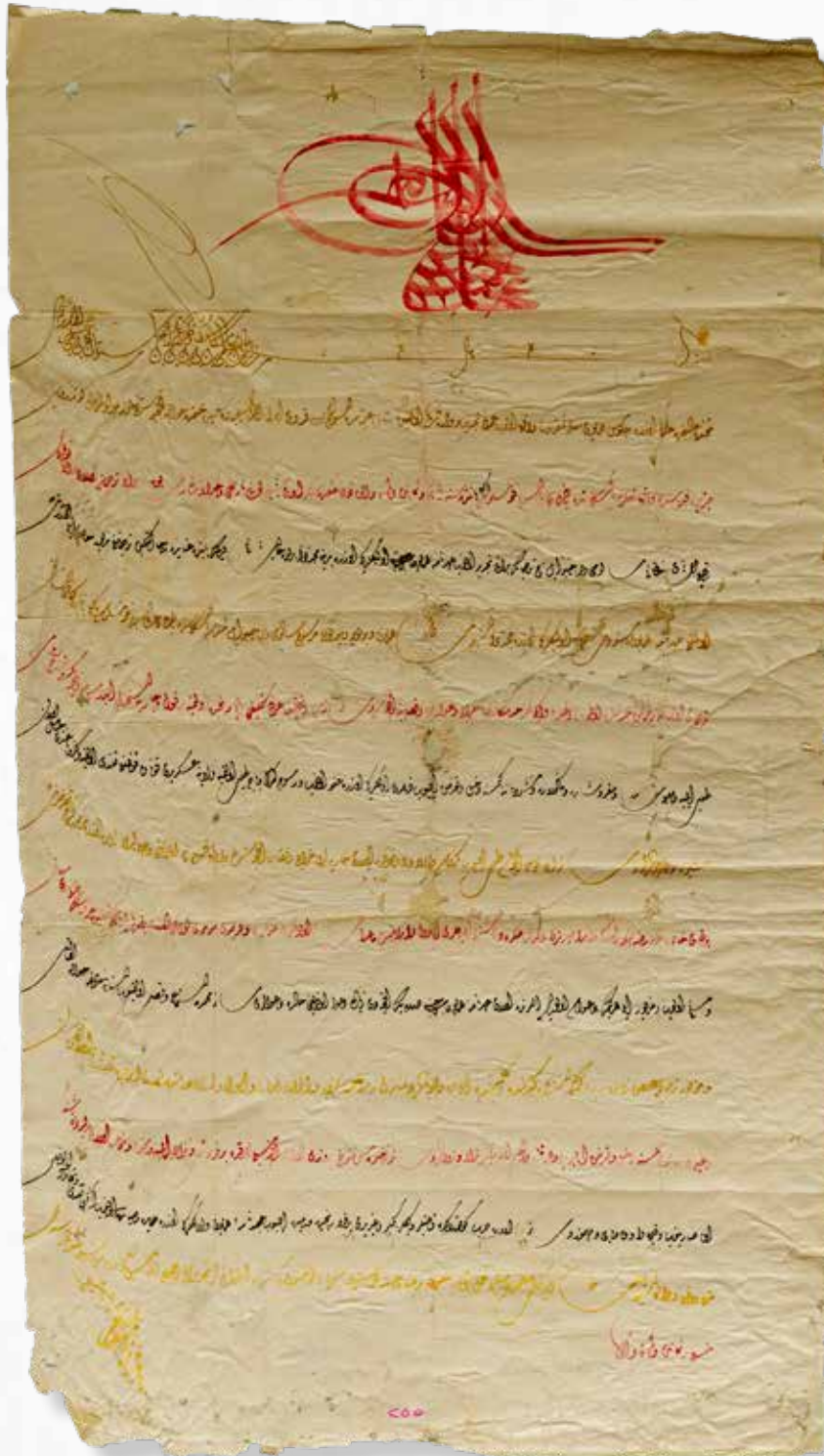
() Vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi ile âmil olup hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kulasız.

Tahrîren fî evâhiri şehri Zî'l-hicce sene hamse ve seb'in ve mi'e ve elf.

İslambol el-mahrûse

BOA. MFB, 297

Lefkoşa İskelesi'nde [kazasında] İsveç Konsolos Vekili yanında tercümanlık yapan Cibrail oğlu Salomi'nin Sultan I. Abdülhamid'in cülusu (tahta oturması) münasebetiyle yenilenen beratı (yetki belgesi).

27 Nisan 1775

[Tuğra]

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sâmi-mekân-i sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-i cihân-sitân-i hakanî hükmü oldur ki:

Taht-ı âlî-baht-ı Osmanî üzere cülûs-ı hümayûn-ı saâdet-makrûnum vâkı' olup umûmen tecdîd-i berevât fermânım olmağın Âsitâne-i Aliyyemde İsveç Elçisi kıdvetü ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Desis¹-hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr-Südde-i Saâdetime arzuhâl gönderip cezîre-i Kıbrıs'da vâkı' Lefkoşa İskelesi'nde bâ-fermân-ı âlî İsveç konsolosu vekili yanında sene isnâ ve semânîn ve mi'e ve elf Zi'l-kâdesi'nin on beşinci günü tarihi ve hudâvendigâr-ı sâbık berâtıyla tercümân olan râfî'-i tevkî'-i refî'ûş-şân-ı hakanî Salomi veled-i Cibrail nâm tercümânın beratı tecdîd olunup ahidnâme-i hümayûn mücebince olıgeldiği üzere yedine müceddeden berât-ı âlî-şânım verilmek bâbında inâyet ricâ etmeğin tercümanlık-ı mezbûr hâlâ berâtıyla üzerinde olmağla ahidnâme-i hümayûn şürûtu mücebince olıgeldiği üzere müceddeden işbu nişân-ı hümayûnu verdim ve **buyurdum ki:**

Mersûm Salomi veled-i Cibrail Lefkoşa İskelesi'nde bâ-fermân-ı âlî İsveç konsolosu vekili yanında kemâ fîs-sâbık tercümân olup ve tercümanlık hidmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları haraç ve avârız ve kassâbiyye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlîf-i örfiyye teklîfi ile rencîde olunmaya ve kul ve câriye istihdâm edermişsiz deyu kimesne harâc ve rüsümü taleb eylemeye ve melbûsât ve mefrûşât ve me'kûlât ve meşrûbâtına kimesne dahl ü taarruz eylemeyip kadîmden olıgeldiği üzere afv olunup ve rüsûm-ı gümrük ve bâc taleb olunmaya ve evine askerîden konak konulmağla teaddî olunmaya ve kendi bağından hâsıl olan şıradan voyvodalar ve sâirleri fiçı akçesi taleb eylemeyip kendisi ve evlâdı ve tasarrufunda olan câriyeleri harâc ve kassâb akçesinden ve bu def'a fermânım olduğu vechile îrâd olmak üzere mezbûrların tasarruflarında bulunan hâne-i avarıza bağlı emlâk ve arâzîlerinden ve kezâlık sonradan iştirâ eyledikleri emlâk ve arâzîden mâadâ sâkin oldukları menzilleri ve kadîmden menzilleri levâhıkı olan bağ ve bağçesinin tekâlîf-i örfiyyesinin cümlesinden muâf ve müsellemler olup ve mezbûr ile her kimin da'vâsı olur ise ellerinde olan ahidnâme-i hümayûn mücebince dört bin akçeden ziyade da'vâ olunduğu hâlde da'vâları sâir mahalde istimâ' ve fasl olunmayıp Âsitâ-

ne-i Saadetime havâle olunup ve mezbûr tercüman bazı zamanda bir yere gitmek istedikde gidişde ve gelişde ve karada ve deryâda ve menâzil ve merâhilde kendiye ve esvâb ve davarına ve emvâl ve erzak ve yanında olan âdemlerine ulakdan ve ulak akçesinden ve gayri cânibden kimesne dahl ü taarruz eylemeyip ve her kande dâhil olur ise zâd ü zevâde ve sâir zahiresin narh-ı rûzî üzere akçesiyle aldıkda bir ferd teallül ve nizâ' eylemeye ve mahûf ve muhâtara olan yerlerde başına ak sarınıp ve kılıç ve ok ve yay ve mehmûz ve sâir âlât-ı harb götürdükde kâdılar ve beylerbeyiler ve gayriden bir ferd rencîde vü remîde eylemeyip ahidnâme-i hümâyûn ve olıgeldiği üzere himâyet ü sıyânet olunur iken teaddî vü tecâvüz üzere olanlar men' u def' ve dâimâ işbu nişân-ı hümâyûnumun mazmûn-ı münîfiyle amel olunup hilâfına rızâ ve cevâz gösterilmeye şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehri Saferi'l-hayr sene tis'a ve semânîn ve mi'e ve elf.

Bi-makâmı Kostantiniyyeti'l-mahrûse

Hazret-i Peygamber'in süt halası Ümmülharam binti Melhan'ın Tuzla kazasındaki memlaha (tuz ocağı) civarında bulunan türbesi vakfına ait araziye yapılan müdahalenin engellenmesi konusunda sunulan muameleli arzuhal (dilekçe ve üzerindeki işlemler).

15 Şubat 1786

Der-i devlet-i mekîne arz-ı dâî-i kemîne oldur ki

Tarîkat-i Uşşâkiyye'nin büzürgvarı olan ceddîm kutbül-ârifin Seyyid Şeyh Mehmed Cemaleddin Uşşâkî hazretlerinin ihtiyâr hulefâsından ve zümre-i meşâyihden fukâra-i dervîşânı terbiyeye kâdir eş-Şeyh Feyzullah Efendi dâileri bâ-berât-ı âlî el-yevm mutasarrıf olduğu Kıbrıs cezîresinde Memlaha kurbünde ravza-nişin olan habîb-i Hudâ şefî'-i rûz-ı cezâ mefhar-ı mevcûdât aleyhi efdalü kâinât Hazret-i Muhammedül-Mustafa -sallâllahu Teâlâ aleyhi ve sellem- efendimizin rızâan hâleteleri Ümmülharâm bint-i Melhan -radiyallâhu Teâlâ anhâ- hazretlerinin türbedâr-ı sânisî olup beher yevm türbe-i şerîfi münâvebe tarîkile ifâ ve kanâdîl ve hidmet-i şerîflerini bilâ-kusûr edâ eyledikten sonra türbe-i münevvere-ye hâsıl kayd olunan hân ve hammâm ve dekâkîn ve hayvanât ve eşcâr-ı müsmire ve mahsûl-i sâire türbedâr-ı evveli olan Şeyh İsmail Rıza Dede ile ber-vech-i münâsafe üzere türbedârlığı bilâ-nizâ zabt u rabt olunagelir iken ashâb-ı ağrâzdan bazı kimesne fuzûlî bilâ-sened ve bilâ-berât türbe-i şerîfin umûruna karışdığını inhâ ve ihbâr eyledikleri ecilden fî-mâ-bâ'd merkûmânın yedinde olan berâtları mücebince zabt u rabt eyleyip âhardan olanların müd[â]haleleri mahallinde ma'rifet-i şer'le men' u def' olunmak üzere türbe-i şerîfi sıyânet birle mazhar-ı duâ-yı fukarâ olunmak ricasıyla pâye-i serîr-i a'lâya vâkî'-i hâli ifâde zımnında inhaya cesâret olundu elt[â]f-ı inâyetlerinden mercûdur ki derkenârı ve istid'âsı üzere müekked emr-i âlî Kıbrıs Muhassılı Ağaya, Lefkoşa Kâdisına ve Tuzla Nâibi dâilerine hitâben emr-i âlî itâsı bâbında emr u fermân lütf [ü] ihsân devletli merhametli efendimiz hazretlerindir.

Hâdimül-fukar[â]

Seyyid Şeyh Mehmed Cemaleddin Uşşâkî Cemalîzâde dâileri

Tatbîk

Mührü mutâbıkdır.

Fermân devletli inâyetli sultânım hazretlerindir.

Fî 19 Ra. sene 1200

Verilen fermân Başmuhâsebe'den [ihrâc]

Efdal-i kâinât ve mefhar-ı mevcûdât aleyhi ekmelüs-salavât efendimiz hazretlerinin hâleteleri Ümmülharâm radiyallâhu Teâlâ anhânın Kıbrıs cezîresinde vâkı' Tuzla kazâsında kâin evkâf-ı şerîfesinin bâ-berât-ı âlî-şân vazîfe-i muayyene ile mütevellisi olan Seyyid Şeyh Mehmed ile türbedârı Şeyh İsmail -zîde takvâhû-nun Divân-ı Hümâyûnuma verdikleri arzuhâlleri mefhûmunda vakf-ı mezkûr müstegallâtından sâlifüz-zikr Tuzla İskeleyi'nde vâkı' bir bâb hâne tevârüd ve nüzûl eden tüccâr tâifesi mütegalibeden bazı kimesneler fuzûlî âhar mahalle kondurup vâridât-ı vakf-ı şerîfin kesr u noksân tertîbine bâis olmalarıyla o makûlelerin ber-vech-i muharrer vâkı' olan müdâhaleleri men' u def' etdirilmek üzere emr-i şerîf sudûrunu tahrîr ve istidâ ve husûs-ı mezbûr zımnında taraf-ı şer' den verilen mürâsele-i şer' iyyeyi ibrâz eyledikleri ecilden Hazîne-i Âmire defterlerine nazar olundukda türbedâr ve tevliyet kaydları Anadolu Muhâsebesi'nden ihrac ve muktezâsı led'e-suâl vakf-ı müşârun-ileyhâya himâyeten ez-kadîm hân-ı mezkûra tevârüd eden tüccâr tâifesi mahalle ihrac nüzûl birle vakf-ı mezbûr vâridâtının kesr u noksânına bâis olanların müdâhaleleri ma'rifet-i şer' le men' u def' etdirilmek üzere ekîd ve şedîd emr-i şerîfim i'tâsı iktizâ eylediği Başmuhâsebe'den derkenâr olunmağla mahallinde ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle görölüp öteden beri ücret-i belde ne vechile ise ol vechile tanzîm olunmak üzere emr-i şerîfim tahrîri telhîs olundukda telhîs mücebince hüküm deyu fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın mücebince 2 S. sene 1200 tarihinde Kıbrıs Monlasına hitâben emr-i şerîf verildiği mukayyedir. Fermân devletli sultânım hazretlerindir.

Fî 21 Ra. sene 1200.

Ber-müceb-i defter-i hazîne

Vakf-ı Tekye-i Ümmülharâm der-kazâ-i Tuzla der-cezîre-i Kıbrıs

Eş-Şeyh Mehmed müteveli, yevmiyye-i muayyene

Berât sitâde an-[mahlû]l-i Abdülbaki Ağa ibn-i Şaban bâ-arzuhâl-i hod ve bâ-işâret-i Mevlânâ Dürrizâde es-Seyyid Mehmed Ataulah Efendi hazret-i Şeyhülislâm ve bâ-ru'ûs-ı hümâyûn fî 20 C. sene 1198.

Eş-Şeyh İsmail Rızâ Dede türbedâr, yevmiyye-i muayyene

Berât sitâde an-[mahlû]l-i Evrenos diğer eş-Şeyh Hasan Efendi bâ-arzuhâl-i hod ve bâ-i'lâm-ı Mehmed Murâd Efendi Kâdiasker-i Rumili ve bâ-ru'ûs-ı hümâyûn fî 27 M. sene 1188

Vakf-ı mezbûrun tevliyeti eş-Şeyh Mehmed'in bâ-işâret-i aliyye ve türbedârlığı bilâ-işâret-i aliyye eş-Şeyh İsmail'in üzerlerinde mastûr ve mukayyedlerdir. Emr u fermân devletli saâdetli sultânım hazretlerindir.

Fî 24 Ra. sene 1200.

Türbedârlık kaydı Anadolu'dan ve Askerî'den [ihrâc]

Kıbrıs cezîresinde Tuzla kasabası muzâfâtından Memlaha kurbünde yüsr-râhat-ı gülşenhâ-i cinân Ümmülharâm bint-i Melha[n] rızâan hâlete-i Resûlullâh -sallâllahu Teâlâ aleyhi ve sellem- hazretlerinin türbe-i münevverelerinde türbedâr-ı sâni es-Seyyid eş-Şeyh Mahmud Ahliha (?) bilâ-veled mahlûlünden tarîk-i aliyye-i meşâyihlerinden eş-Şeyh Feyzullah Ahliha'ya inâyet ve bi'l-fi'l Şeyhülislâm sellemehûs-selâm ve müftî'l-enâm Dürrîzâde es-Seyyid Mehmed Ârif Efendi hazretleri mücebince tevcîh buyurulmak mercudur deyu işâret etmeleriyle mevlânâ-yı müşârun-ileyhin işâretleri mücebince tevcîh olunmak deyu bin iki yüz senesi Rebî'ul-evvelî'nin on beşinci günü musahhah sâdır [olan] fermân-ı âlî mantûkunca tevcîh olunup hâlâ üzerinde olduğu defter-i rûznâmçede mukayyedir. Emr u fermân devletli inâyetli sultânım hazretlerindir.

Fî 28 Ra. sene 1200.

İzzetlü defterdâr efendi göresin deyu buyuruldu.

28 Ra. sene 1200

Bu def'a verilen fermân kaydı Dîvân'dan

Kıbrıs cezîresinde vâkı' Tuz[la] kazâsı nâibine hüküm ki

Sulehâdan Feyzullah -zîde salâhuhû- gelip bunun Kıbrıs cezîresinde Tuzla kazâsı muzâfâtından Memlaha kurbünde Resûlullâh -sallâllahu Teâlâ aleyhi ve sellem- hazretlerinin rızâan hâletesi olan Ümmülharâm bint-i Melhan'ın türbesinde bâ-berât-ı âlî-şân türbedâr-ı sâni olup edâ-yı hidmet edip türbedârlığı umûruna âhardan bilâ-berât ve bilâ-sened ve bî-vech teaddî olunmak icâb etmez iken ecâ-nibden bâzı kimesneler bilâ-berât ve bilâ-sened türbedârlığı umûruna fuzûlî müdâhale ve teaddî eylediklerin bildirip ol vechile ecâ-nibden olan mezkûrlara bir türlü dahl ü taarruz etdirmeyip men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle mahallinde şer'le görülmek bâbında evâil-i R. sene 1200 tarihinde Dîvân-ı Hümayûn tarafından emr-i şerîf verildiği mukayyedir. Fermân devletli sultânımıdır.

Fî 10 R. sene 1200.

Bu sûretde ne vechile emir verilmek iktizâ eder, Anadolu'dan

Derkenârda mastûr tevliyet ve türbedarlık bin doksan dokuz tarihinde derkenâr târihine gelince tedâvül-i eyâdî ile tevcîh olunarak el-yevm tevliyet bâ-işâ-

ret-i aliyye Mehmed'in ve türbedarlık dahi bilâ-işâret Şeyh İsmail Rıza Dede'nin üzerlerinde mastûr ve mukayyedler olup türbedâr-ı sânilik kaydı bulunmamıştır ve bundan akdem Askerî Rûznâmçesi'nden türbedâr-ı sânilik ihdâs eden Mahmud'un berâtı kaydı ref' ve terkîn olunmak için arz ve arzuhâl üzerlerine cevâbı tahrîr olunmuştur. Divân-ı Hümayûndan derkenâr olunan kânûn ve emr-i âlî mücebince uhdesine lâzım gelen hidmetin edâ eyledikten sonra ecânibden olan kimesneler türbedârlığı umûruna bî-vech ve bilâ-sened fuzûlî müdâhale eyledikleri vâkı' ise def'îçün mahallinde şer'a havâle ile emr-i şerîf i'tâsı kânûn ve emr-i şerîfe mutâbık olmağla bu sûretde hasmıyla terâfu'-i şer'-i şerîf ve muktezâ-yı şer'î-sini i'lâm ve mücebince emr-i âlî i'tâsı iktizâ eder. Emr u fermân devletli saâdetli sultânım hazretlerindir.

Fî 15 R. sene 1200.

Kânûnu [derkenâr]

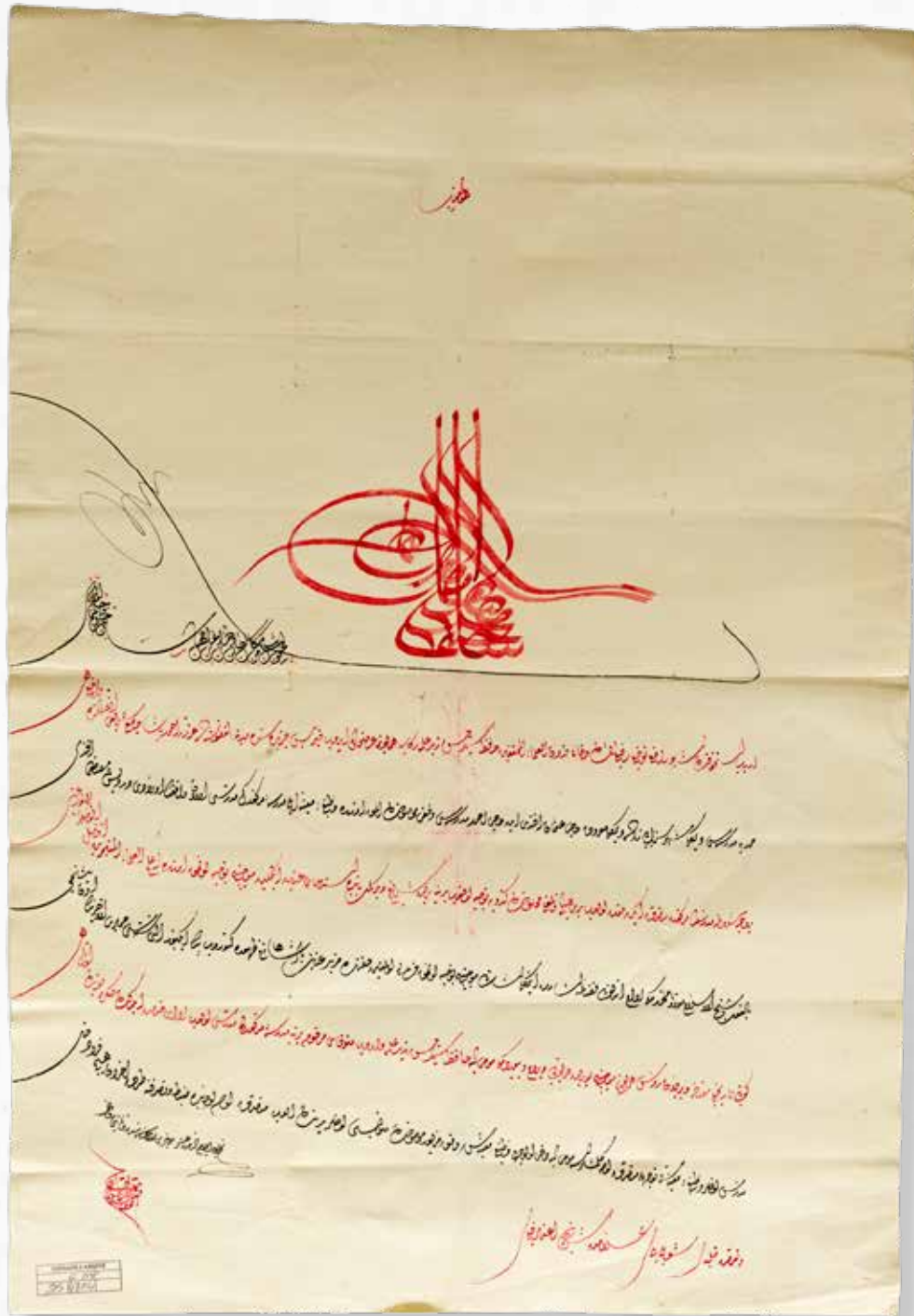
Sabîhdir.

Kıbrıs cezîresinde vâkı' Tuzla kazâsında efdal-i kâinât mefhar-i mevcûdât -aleyhi's-salavâtü ve's-selâm- hazretlerinin rızâan hâleteleri Ümmülharâm radiya'l-lâhu Teâlâ anhâ hazretlerinin türbedâr-ı sânilîği eş-Şeyh Feyzullah Halîfe'nin askerî berâtıyla üzerinde ve uhdesine lâzım gelen hidmetin edâ eder iken ecânibden olan kimesneler türbe[dârlık]-ı sânilîği umûruna bî-vech ve bilâ-berât ve bilâ-sened fuzulu müdâhale eyledikleri vâkı' ise men' u def'îçün mahallinde şer'a havâle ile emr-i şerîf yazılagelmiştir. Fermân devletli sultânımıdır.

Telhîs

BOA. C. MF, 95/4704

Lefkoşa şehrinde İzzet Ahmed Paşa Cami yakınında bulunan Sezâyizâde Hacı Osman Efendi Medresesi'ne müderris atandığını gösteren Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan berat.

12 Şubat 1792

[Tuğra]

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sâmi-mekân-i sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-i cihân-sitân-i hakanî hükmü oldur ki

Erbâb-ı istihkâkdan işbu râfî'-i tevkî'-i refî'üş-şân-ı hakanî kıdvetül-u-lemâil-muhakkîkîn Hâfız Seyyid Hasan -zîde ilmuḥû- Rikâb-ı Hümâyûnuma arzuhâl edip Kıbrıs cezîresinde medîne-i Lefkoşa'da İzzet Ahmed Paşa Câmi'-i Şerîfî ittisâlinde vâkı' Ham[i]diye Medresesi demekle meşh[û]r Sezâyizâde demekle ma'rûf Hacı Osman Efendi ibn-i Hacı Ahmed Medresesi Vakfı mahsûlünden almak üzere vazîfe-i muayyene ile medrese-i mezkûrun müderrisi olan vâkıfın evlâdı Derviş Mustafa Efendi ber-vech-i meşruta müderrislik-i mezkûra mutasarrıf iken fevt olup yeri hâlî kalmağla mahlûlünden kendiye tevcîh olunup yedine berât-ı şerîfim verilmek bâbında istidâ-yı inâyet etmeğin mücebince tevcîh olunmak üzere a'lemül-ulemâil-mütebahhirîn efdalül-fudalâil-müteverriîn bi'l-fi'l Şeyhülişlâm Mevlânâ Mehmed Mekki -edâma'llâhu Teâlâ fezzâileḥû- işâret etmekle işâreti mücebince tevcîh olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip bin iki yüz altı senesi Cumâde'l-âhir'inin on beşinci günü târihiyle muvarrah verilen ruûs-ı hümâyûnum mücebince bu berât-ı hümâyûnu verdim ve **buyurdum ki:**

Mûmâ-ileyh Hâfız Seyyid Hasan -zîde ilmuḥû- müteveffâ-yı merkûm yeri-ne medrese-i mezkûrun müderresi olup edâ-yı hidmet eyledikden sonra bundan evvel müderris olanlar vazîfe-i muayyenesine ne vechile mutasarrıf olagelmişler ise mûmâ-ileyh dahi ol vechile vazîfe-i muayyenesin vakf-ı mezbûr mahsûlünden mütevellisi olanlar yedinden alıp mutasarrıf ola. Ol bâbda zabt u tasarrufuna taraf-ı âhardan hiç ferd dahl ü taarruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fîs-sâmin aşer Cemâziye'l-âhir sene sitte ve mi'eteyn ve elf.

Bi-makâmı Kostantiniyyet'l-mahrûse

Müskirat (alkollü içecekler) yapımında ve naklinde uyulması gerekli kurallar ve alınacak rüsuma (vergiler) konusunda Kıbrıs Adası'nda bulunan kadı ve naiblerine (yardımcılarına) hitaben Sultan III. Selim tarafından gönderilen ferman.

30 Temmuz 1792

[Tuğra]

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'denül-fazl ve'l-yakîn râfî'u a'lâmiş-şerîati ve'd-dîn vârisü ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-Muîn Mevlânâ Lefkoşa Kâdîsı () -zîdet fezaîluhû- ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm maâdinül-fezâil ve'l-keâm Kıbrıs cezîresinde vâkı' kazâların kâdîları ve nâibleri -zîde fazhuhum- ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki umûm ehl-i İslâm şürb-i hamrdan men'-i şedîd ile men' ve meyhâneler külliyyen sedd ü bend olundukdan sonra reâyânın kendilere kâfi rızk-ı mahsûslarından ziyâde ticâret için hamr ta'siri ve arak taktîri mâddesinden memnûiyetleri irâdesiyle işbu bin iki yüz altı senesi rûz-ı Hızır'ından itibâr ile memâlik-i İslâmiyyede her ne mahalde hamr ve arak ta'sir ve taktîr olunur ise beher sene ta'sir ve taktîr olundukda bir kerre hamrın kıyyesinden ikişer pare ve arak ve emsâli müskiratın kıyyesinden dörder para zecriyyesi ta'sir ve taktîr ve fûrûht edenlerden bi't-tamâm tahsîl olundukdan sonra resmi alınmış şarâb ve arak ve müskirat-ı sâireden kalîl ve kesîri bir mahalle nakl olunmak iktizâ etdikde ne mahalden ne mahalle nakl olunacağını ve bâyi' ve müşterisi kimler olduğunu ve kimin yediyle ve kangî kimesneye gitdiğini mübeyyin üzerinde olan âmîli tarafından memhûr ve ma'mûlün-bih tezkireler verilmek ve ol tezkirelerin aynı mahall-i merkûmda olan âmîl defterine kayd olundukdan sonra ilmühaber olarak bir sureti Âsitâne-i Saâdetimde olan rûsûmât muhassılına ve bir sureti nakl olunacak mahallin rûsûmât muhassılına gönderilmek husûslarını hâvî hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum muktezâsı üzere neşr olunan evâmir-i şerîfemden bir kıt'ası dahi siz ki mevlânâ ve kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhim ve sâirlerisiz kazâlarınıza irsâl olunmuşidi. İşbu rûsûmât memâlik-i mahrûsemde sâkin bâgât ashabı olan reâyâ kendi nefsi-leriçün lâzım olacak mikdârdan ziyâde âhara fûrûht için hamr ve arak ta'sir ve taktîriyle hilâf-ı tenbih ve fermân medâr-ı kisb ü kâr ittihâz ve ısrâr eylediklerine binâen zecren resm tahsîl olunacak rûsûmât-ı zecriyye makulesinden olduğundan ber-muktezâ-yı evâmir-i şerîfe me'mûrlar ma'rifetleriyle tahsîllerinde kusûr olunmaması ve o makûle âhara bey' için i'mâl etdikleri hamr ve arakdan mükerrer ve

ziyâde resm tahsîliyle reâyâ fukarâsının teaddiden muhâfazası lâzımeden olmağla reâyâ-yı mezkûrenin bağlarından tâsîr ve taktîr eyledikleri hamr ve arakın kendi nefslerine kifâyet edecek mikdâr-ı cüz'[iyye]sinden mâadâsından ber-mûceb-i nizâm lâzım gelen rûsûmât-ı zecriyye-i mezkûrenin tahsiline ikdâm ve ticâret için olan müskirâtların rûsûm-ı zecriyyesi tahsili nizâmına hâlel gelmekden ve reâyânın kendi nefslerine kifâyet edecek mikdâr-ı cüz'iyyesinden resm talebiyle reâyâyı iz'âcdan ittikâ-yı tâm olunmak fermânım olmağın işbu fermân-ı cihân-mutâim ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmîr-i şerîfem müceblerince bâgât ashâbı olan reâyâ-yı Devlet-i Aliyyemin bağlarından hâsıl eyledikleri üzümünden tâsîr ve taktîr olunan hamr ve arak ve müskirâtdan kendi nefsleriçün kifâyet edecek mikdâr-ı cüz'iyyesinden mâadâsı âhara fûrûht için olmağla o makûle âhara fûrûht için olanlarından ber-mûceb-i nizâm tahsili lâzım gelen rûsûmât-ı zecriyye-i mezkûrenin beher sene tâsîr ve taktîr eyledikleri hengâmda tahsiline ve ticâret için fûrûht olunan hamr ve arakdan bir vakiiyesinin resmi zâyî' ve telef olmamasına bî'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat ve ashâb-ı bâgât olan reâyânın kendi nefsleriçün kifâyet edecek mikdâr-ı cüz'iyyesinden resm talebiyle reâyâyı rencide etmekden mücânebet ile umûr-ı nizâmiyyenin celîl ve hakîrinde hilâf-ı emr u tenbîh zerre kadar harekete cesâret veyahud iğmâz ve müsâmahaya cür'et her kimden sudûr eder ise mazhar-ı te'dîb kılınacağı mukarrer olmağla âna göre revâbıt-ı nizâmiyye-i Devlet-i Aliyyemin alêd-devâm ve'l-istimrâr takviyesine bî'l-ittifâk teşmîr-i müsâid-i gayret eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlüş-şân-ı vâcibül-imtisâl ve lâzımül-ittibâımın mazmûn-ı münîfi üzere âmil olup hilâfına kat'ân rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilersiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî gurreti Zîl-hicce sene sitte ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyyetül-mahrûse

BOA. MFB, 597

Kıbrıs'ta İspanya Konsolosluk Tercümanı yanında hizmetkâr olarak çalışmakta olan Komniyo oğlu Kristodolo'nun himaye edilmesi konusunda Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan ferman.

2 Eylül 1797

[Tuğra]

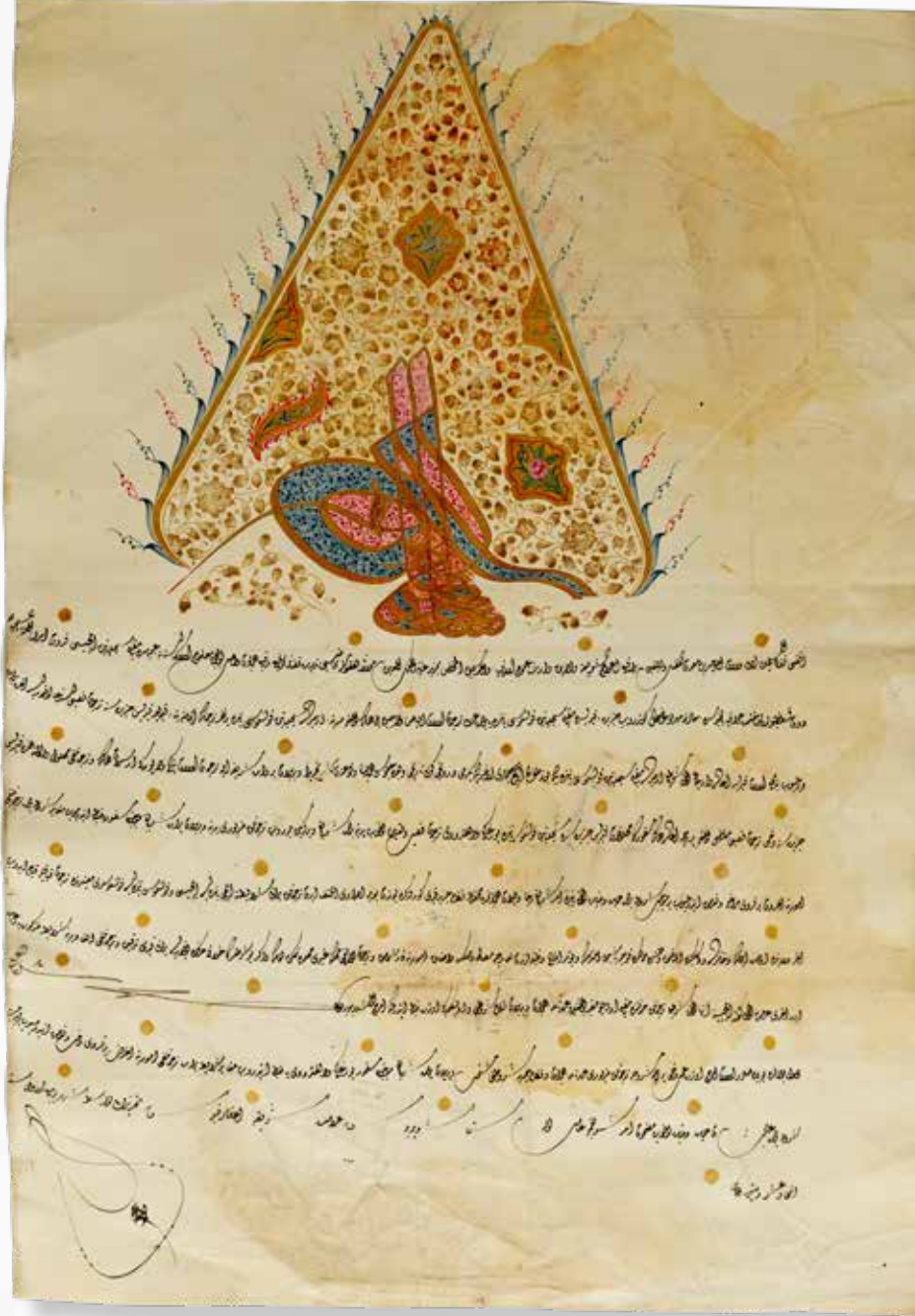
Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerriîn Lefkoşa Nâibi Mevlânâ () -zîde ilmuhû-tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Âsitâne-i Saâdetimde mukîm İspanya Kralı'nın Maslahatgüzârı kıdvetü âyânî'l-milleti'l-Mesihîyye Yozef Pokini -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- Südde-i Saadetime mühürlü arzuhâl edip Kıbrıs cezîresinde mukîm İspanya Konsolosu Vekili yanında Civani Kiteri berât-ı şerîfimle tercüman olup ve tercümanlık hidmetinde olanlar ve oğulları ve yedlerine başka başka evâmir-i şerîfem verilen iki nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâbiyye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlif-i örfiyye teklîfi ile teaddî vü rencide olunmalarını tercümanlık berâtı şürûtundan olmakdan nâşî tercüman-ı mesfûrun iki nefer hizmetkârlarından Yovakim veled-i Yorgaki nâm bir nefer hizmetkârını tard ve ihrâc ve yerine Kristodolo veled-i Komniyos nâm hizmetkâr istihdâm murâd eylediğın bildirip mesfûr hilâf-ı şürût-ı berât cizye mütâlebesi ve sâir vechile müdâhale vü taarruz olunmayıp himâyet ü sıyâneti bâbında emr-i şerîfim ricâ, Dîvân-ı Hümayûnumda mahfûz nişân kaydı şürûtu görüldükde mesfûr Civani Kiteri konsolos vekili mersûmun yanında iki yüz dört senesi Cumâde'l-evvel'inin dördüncü gününde verilen berât-ı âlî-şânımla tercüman olduğı ve tercümanlık hidmetinde olanlar ve oğulları ve yedlerine başka başka evâmir-i şerîfe verilen iki nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâbiyye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlif-i örfiyye teklîfi ile teaddî vü rencide olunmamaları berâtı şürûtunda mûnderic idüğü mastûr ve mukayyed bulunmağın tercümanının hidmetinde olup âhar mahalde ikâmet etmemek şartı ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur.

Buyurdum ki:

Hük-m-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi ber-vech-i muharrer mesfûr Kristodolo veled-i Komniyo[s] hizmetkâr tercüman-ı mersûmun hidmetinde mukîm olup âhar mahalde temekkün etmemek şartıyla cizye mütâlebesi ve sâir bahâne îrâdıyla müdâhale vü taarruz etdirilmeyip ber-mûceb-i şürût-ı berât-ı âlî-şân himâyet ü sıyânet olunup mazmûn-ı emr-i şerîfimle âmil olası şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız.

Tahrîren fî evâili şehri Rebî'î'l-evvel sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Bi-makâmı Kostantiniyyeti'l-mahrûse

BOA. MFB, 1277

Sicilyateyn Kıbrıs Konsolosluk Tercümanı Cebrail oğlu İlyas'ın vefat etmesi üzerine yerine Lefterodi oğlu Yorgaki'nin atandığını gösteren Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan ferman.

12 Eylül 1797

[Tuğra]

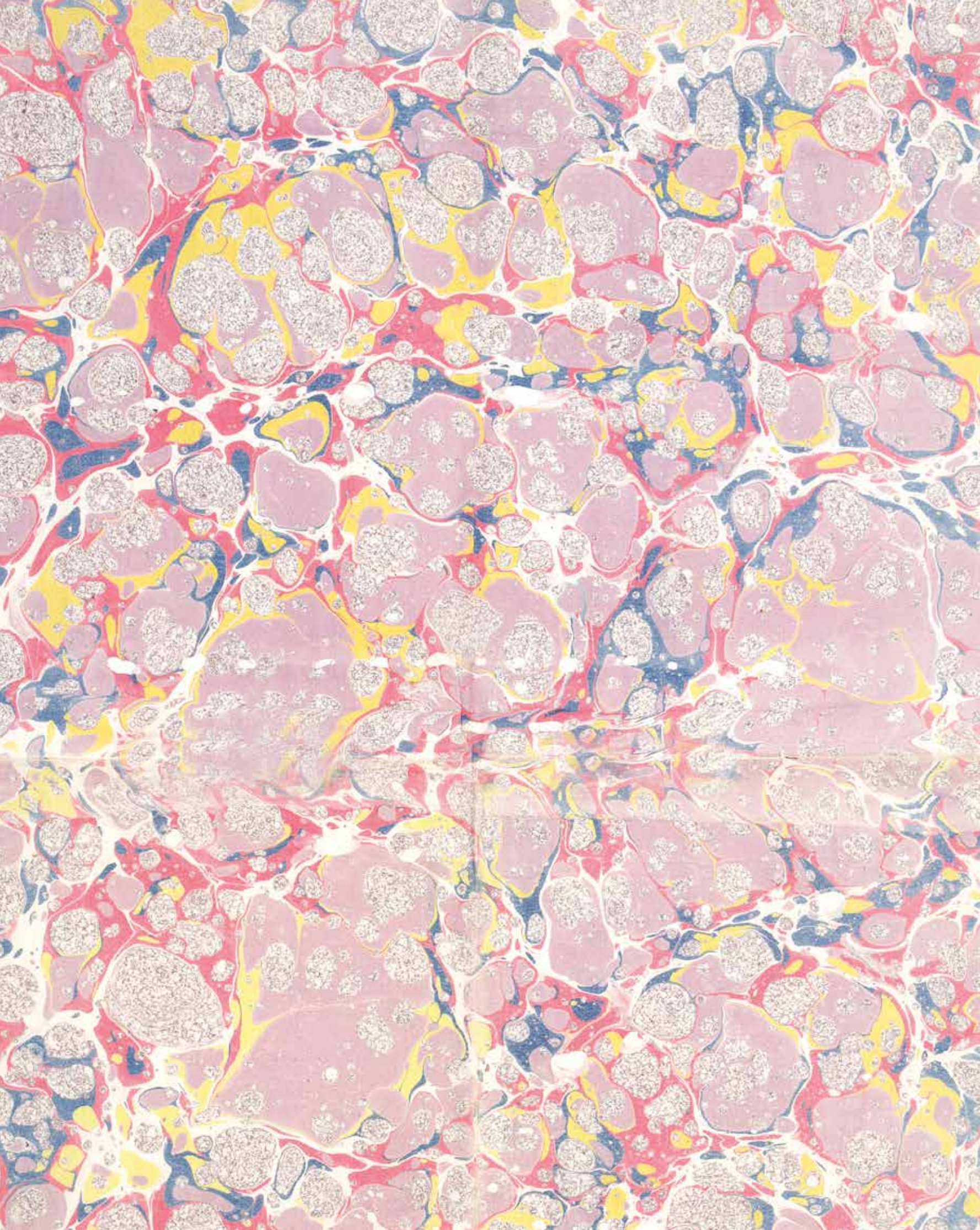
Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'denül-fazl ve'l-yakîn râfî'u a'lâmiş-şerîati ve'd-dîn vârisü ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-Muîn Mevlânâ Lefkoşa Kâdîsi () -zîdet fezâiluhû-tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Âsitâne-i aliyyemde mukîm Sicilyateyn Elçisi kîdvetü ümerâî'l-milleti'l-Mesîhiyye Don Kostantino Ledolk -*huttimet avâkıbuhû bi'l-hayr*- Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhâl gönderip cezîre-i Kıbrıs'da mukîm Sicilyateyn konsolosu yanında bâ-berât-ı âlî tercüman olan İlyas veled-i Cebrail hâlik olmağla medîne-i İzmir'de Sicilyateyn konsolosu yanında bir nefer tercümanın ikâmeti[n]e binâen fîmâ-bâ'd Kıbrıs cezîresine tercüman nasbı istid'â olunur ise âhara berât verilmeyip yine mahalli olan Kıbrıs'a iâde ve ircâ' olunmak şartıyla İzmir'de mukîm Sicilyateyn konsolosu yanında bin yüz doksan üç senesi Cumâde'l-âhiri'nin yirmi dördüncü günü târihi ve bâdehû cülûs-ı hümayûnum vukûundan nâşî tecdîden verilen berevât-ı şerîfe ile tercüman olan Yanaki veled-i Yorgi Arslan hâlik ve tercümanlığı mahlûl ve el-hâletü hâzihî Kıbrıs cezîresine dahi tercüman nasbı muktezî olmağla ber-vech-i iâde hâlik-i mesfûrun mahlûlünden Kıbrıs cezîresinde Sicilyateyn konsolosu yanında Yorgaki veled-i Lefterodi tercüman nasb ü ta'yîn olunup yedine berât-ı şerîfim verildiğın bildirip tercümanlık-ı mezbûru yedine verilen berât-ı şerîfim mücebince mesfûra zabt etdirilip mugâyir-i şürût-ı berât tercümanlığı umûruna âhardan bir ferdi müdâhale vü tarraz etdirilmeyip ber-müceb-i şürût-ı berât himâyet ü sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayûnumda mahfuz nizâm-ı cedîd kaydı görüldükde bundan böyle ısdârı iktizâ eden tercümanlık berâtı şerâyitine elçi yanında ise elçisi ve konsolos yanında ise konsolosları maiyetlerinde tercüman kıyafetiyle kıyâm edip âhar vilâyetde ikâmet eylememek ve hânlarda ve dekâkinde esnâflık ve taşra memalikde kocabaşılık ve mültezimlik ve bunlar emsâli vazifelerinden hâric mesâlihe ve memleket ve esnâf umûruna karışmamak ve tercüman olduğı mahallin gayrı mahalde temekkün etmemek ve eğer bu şartların hilâfı hareketde bulunur ise berâtı kaydı terkîn ve tercümanlığı ilgâ ve yerine şerâyit-i mezkûreye riâyet eder âharı arz olunmak üzere elçisine inhâ olunmak şartıyla tercümanlık hizmetinde mukîm ola deyu mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayûn verilen nizâm şürûtu ve olıgeldiğı üzere zabt etdirilmek emrim olmuştur. **Buyurdum ki:**

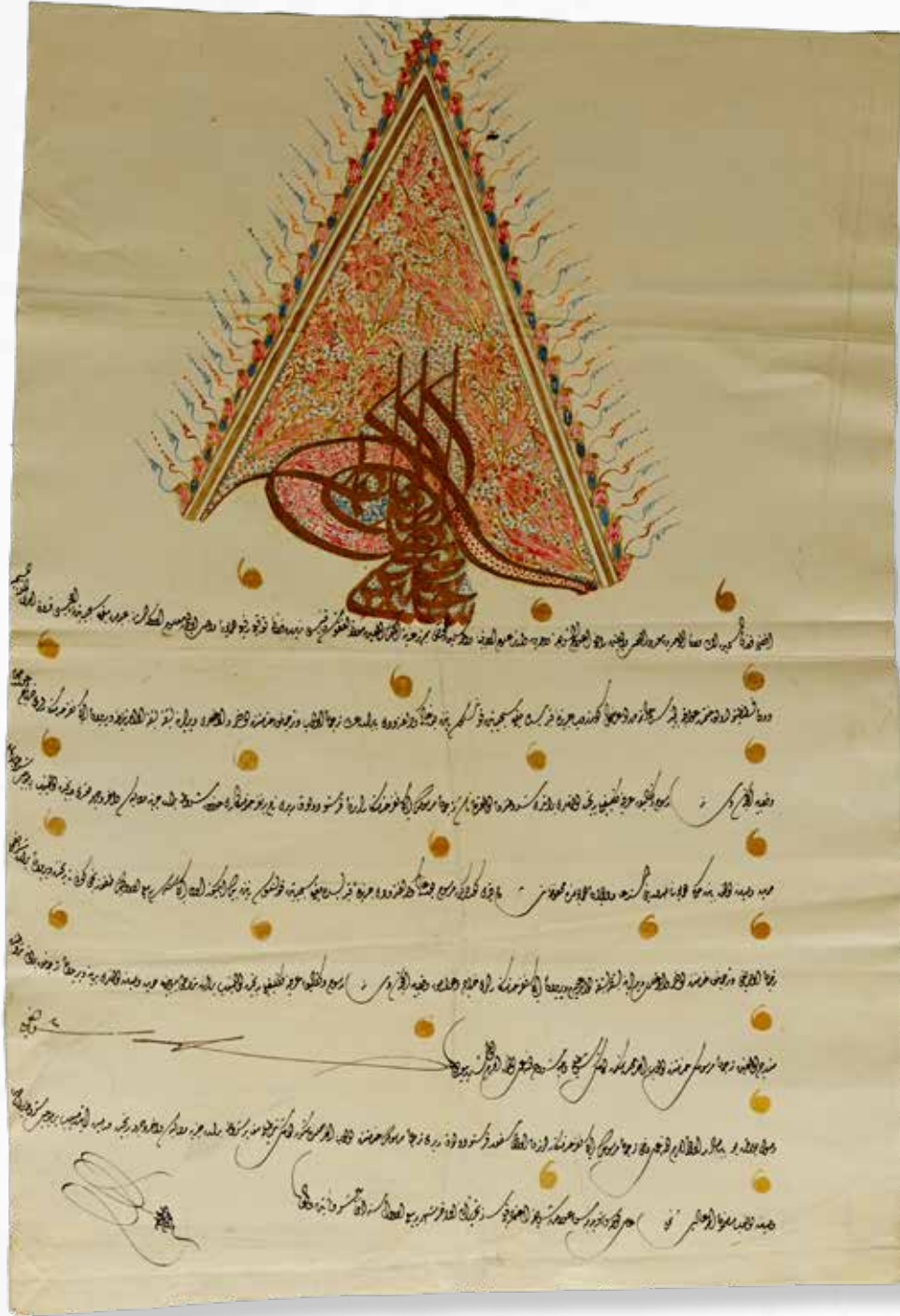
Hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi ber-vech-i meşrûh tercümanlık-ı mezbûru ahidnâme-i hümayûn ve nizâm-ı cedîd şürûtunu müştamil verilen berât-ı şerîfim mücebince mesfûr Yorgaki veled-i Lefterodiye zabt etdirip mugâyir-i şerâyit-i berât tercümanlığı umûruna âhardan bir ferdi dahl ü taarruz etdirmeyip ber-müceb-i şürût-ı berât-ı âlî-şân himâyet ü sıyânet olunup mazmûn-ı emr-i şerîfimle âmil olasin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Rebî'î'l-evvel sene isnâ ve aşer ve mi'eteyn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye-i mahrûse

BOA. MFB, 982

*Kıbrıs'ta mukim Sicilyateyn Konsolosunun Tercümanı Lefterodi oğlu Yorgaki'nin
hizmetkârı olan Kristodolo Karidi'nun her türlü vergiden muaf olduğunu
gösteren Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan ferman.*

21 Eylül 1797

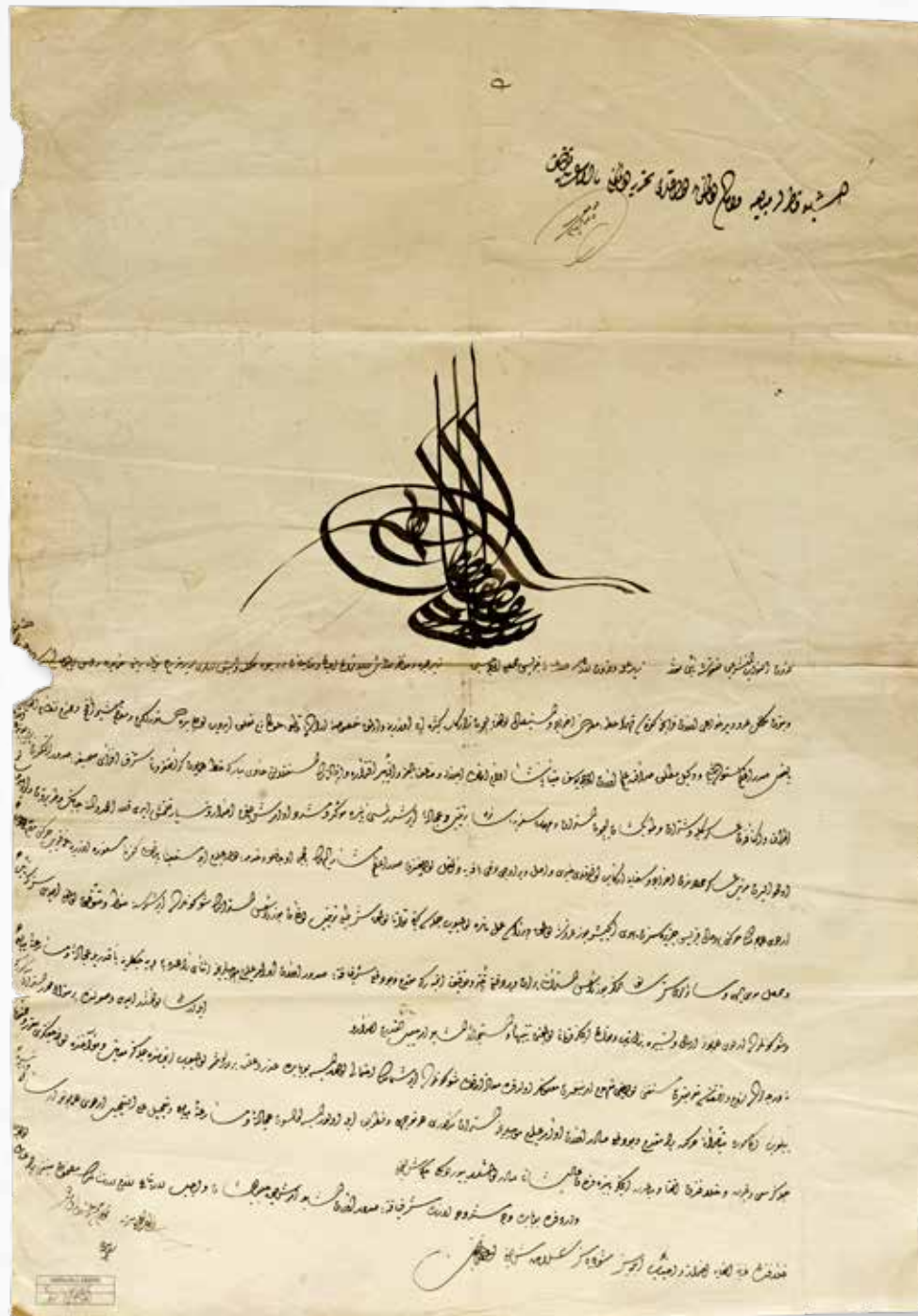
[Tuğra]

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'denül-fazl ve'l-yakîn râfî'u a'lâmiş-şerîati ve'd-dîn vârisü ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-Muîn Mevlânâ Lefkoşa Kâdîsi () -zîdet fezâiluhû-tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Âsitâne-i aliyyemde mukîm Sicilyateyn Elçisi kıdvetü ümerâî'l-milleti'l-Mesîhiyye Don Kostantino Ledolk -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhâl gönderip cezîre-i Kıbrıs'da mukîm Sicilyateyn konsolosu yanında Yorgaki veled-i Lefterodi bâberât-ı âlî tercüman olup ve tercümanlık hidmetinde olanlar ve oğulları ve yedlerine başka başka evâmîr-i şerîfe verilen iki nefer hidmetkârları harâc ve avâriz ve kassâbiyye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlîf-i örfiyye teklîfiyle rencîde olunmalarını berâtları şürûtundan olmakdan nâşî tercüman-ı mersûmun iki nefer hidmetkârlarından Kristodolo Karidi nâm bir nefer hidmetkârı hilâf-ı şürût-ı berât cizye mütâlebesi ve âhar vechile teaddî vü rencîde olunmayıp ber-mûceb-i şürût-ı berât himâyet ü sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz nişân kaydı görüldükde mersûm Yorgaki veled-i Lefterodi cezîre-i Kıbrıs'da mukîm Sicilyateyn konsolosu yanında bin iki yüz on iki senesi Rebî'ül-evvelî'nin dokuzuncu günü târihinde verilen berât-ı şerîfimle tercüman olduğu ve tercümanlık hidmetinde olanlar ve oğulları ve yedlerine başka başka evâmîr-i aliyyem verilen iki nefer hidmetkârları harâc ve avâriz ve kassâbiyye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlîf-i örfiyye teklîfiyle rencîde olunmayıp berât şürûtu mûcebince himâyet u sıyânet olunmaları yedine verilen tercümanlık berâtı şürûtunda münderic olmağın tercüman-ı mersûmun hidmetinde olup âhar mahalde temekkün etmemek şartıyla vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi tercüman-ı mersûmun iki nefer hidmetkârlarından olan mesfûr Kristodolo Karidi tercüman-ı mersûmun hidmetinde olup âhar mahalde temekkün etmemek şartıyla mugâyir-i şürût-ı berât cizye mütâlebesi ve âhar vechile rencîde vü remîde etdirmeyip ber-mûceb-i şürût-ı berât himâyet ü sıyânet olunup mazmûn-ı emr-i âlî-şânımla âmil olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî evâhiri şehri Rebî'ül-evvel sene isnâ ve aşer ve mi'eteyn ve elf.

Kostantıniyye-i Mahrûse

Osmanlı'nın düşmanı olan Fransızların Mısır topraklarından çıkarılmaları için yapılacak harekatta kullanılmak üzere Kıbrıs'tan yüz adet genç ve kuvvetli katırın hemen Osmanlı Ordusu'na gönderilmesi.

12 Haziran 1800

[Tuğra]

Kıdvetün-nüvvâbbi'l-müteşerri'in Lefkoşa Nâibi Mevlânâ (...) -zîde il-muhû- ve kıdvetül-emâcid ve'l-âyân Kıbrıs Muhassılı el-Hâcc Hüseyin (...) -zîde mecduhû- ve mefâhirül-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erleri -zîde kadruhüm- tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Devlet-i Aliyyemin düşmanı ve bütün milelin adüvv ve bedhâhı olan Franca keferesi kahren hıttâ-i Mısır'dan ihrâc ve istisâl olunmak için tedârikât-ı kesîre ile üzerine varılmak hususuna irâde-i kâtî'a-i mülûkânem ta'alluk edip bu babda düstûr-ı ekrem ve muâzzam müşîr-i efham ve muhterem nizâmül-âlem bi'l-fi'l Sadrazam-ı âsûde şiyem ve vekîl-i mutlak-ı sadâkat ilmim olan el-Hâcc Yusuf Ziya Paşa -edâmallâhü Teâlâ iclâluhû ve zâafa bi'l-izzi ve't-te'yîd iktidâruhû ve ikbâluhûnun istiklâlini hâvî mübârek hatt-ı hümayûn-ı şevket makrûnum şeref efzâyı sahife-i sudûr etmekden nâşi bundan akdem etrâf ve eknâfdan asâkir-i külliye ve şütürân ve topkeşân için esterân ve mühimmât-ı seferiye-i sâire tertîb ve ucâleten eriştirilmesi babında mü'ekked ve müşedded evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr kılınmış idi. Fe-lillâhi'l-hamd ve'l-menn Canik ve Trabzon ve İzmir vesâir ol havâliden müretteb asâkir mahallerinden ihrâc ve sefâyine ırkâb olundukları haberi vâsıl ve bir ucu dahi Yafaya dâhil olduğundan Sadrazam-ı müşârun-ileyhin bi'l-cümle ocaklı ve hademe-i Devlet-i Aliyyem ile müste'inen billâhi Teâlâ keferre-i mesfûre üzerine an-karîb hareketi musammem olup Ordu-yı Hümayunumun hareketi beher-hâl Kıbrıs Cezîresi'nden beheri ikişer yüz kuruşa olmak ve bir re'si amel mânde olmayıp cümlesi genç tuvânâ olmak şartıyla tertîb olunan yüz re's esterânın şu günlerde erişmesine menût ve mütevekkîf olmakla imdi siz ki nâib ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhimâ ve sâirlerisiz sâlifü'z-zikr yüz res esterânı bir an ve bir dakika te'hir ve tevkîf etmeyerek mukaddem ve bu def'a şeref-yâfte-i sudur olan evâmir-i aliyyem mucablersince esnâ-yı râhda yem ve yiyeceklerine baktırıla ucâleten ve müsâraâten mübâyâa ve şu günlerde Ordu-yı Hümayûnuma irsâl ve tesyîre bezl-i tâb ve tuvân eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve estîcâlen işbu emri-i celîlî'l-kadrim ısdâr ve (...) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusulünde ber-minvâl-i muharrer esterân-ı mezkûrun ne derecelerde lüzum ve iktizâsı ta'rifden müstağni

olduğu mefhum-ı emr-i münîfîmîden ma'lûmunuz oldukda ma'âzallâhi Teâlâ şu günlerde erişmemek ihtimâli olur ise bu babda özl ve illet bir türlü müsmir olmayıp encâmında cümleiniz mu'âteb ve mu'âheze olunacağınızı mukarrer ve muhakak bilip ana göre mutebassırâne hareket birle mukaddem ve bu def'a sâdır olan evâmîr-i aliyyem mücebberince esterân-ı mezkûru her vechle ve ne tarîk ile olur ise olsun ucâleten ve müsâraâten mübâyâa ve ta'cîl alet-ta'cîl Ordu-yı Hümâyûnuna irsâl ve tesyîre cümleiniz sa'y ve gayret ve hilâfından ittikâ ve mübâadet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfîmle (...) vardıkda bu babda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudur olan işbu emr-i şerîf-i celîlî-şân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzîmül-imtisâlimin mazmun-ı münîfî birle âmil olup hilâfından gâyetüt-gâye ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsîz.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsî' aşar Muharrem sene hamse aşar ve mie ve elf [1215]

Be-yurd-ı sahrâ-yı Rakka

BOA. EV.BRT., 5/12

Lefkoşa'da bulunan Ayasofya-i Kebir Camisi'ne (Selimiye Cami) imam atandığını gösteren Sultan III. Selim'in tuğrasını taşıyan berat (yetki belgesi).

20 Ocak 1806

[Tuğra]

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sâmi-mekân-i sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-i cihân-sitân-i hakanî hükmü oldur ki

İftihârul-havâs ve'l-mukarrebîn mu'temedül-mülûk ve's-selâtîn muhtârul-izzî ve't-temkîn bi'l-fi'l Dâru's-saâdetim ağası olup Haremeyn-i Şerîfeyn Evkâfî nâzırı olan Bilal Ağa -*dâme ulüvvuhû*- Dîvân-ı Hümâyûnuma arz gönderip taht-ı nezâretinde olan evkâfdan Kıbrıs cezîresinde Lefkoşa Kal'asında vâkı' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Selim Hân -*tâbe serâhû*-nun Ayasofya-i Kebîr ve Sagîr Câmî-i Şerîfî Evkâf'ından almak üzere Lefkoşa'da kâin Ayasofya-i Kebîr Câmî-i'nde yevmî altı akçe vazîfe ile imâm-ı sâni olan Yusuf bin Mustafa fevt olmağla mahlûlünden sulbî oğlu işbu râfî-i tevki'-i refi'üş-şân-ı hakanî Mustafa bin Yusuf -*zîde salâhuhû*-ya tevcih olunup yedine berât-ı şerîf-i âlî-şânım verilmek ricasına mütevellî-i vakıf inhâsıyla i'lâm etmeğin hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip ağa-yı müşârun-ileyhin arzı mücebince bin iki yüz yirmi senesi Şevvâlî'nin yirmi yedinci gününden tevcih edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve **Bu- yurdum ki:**

Mûmâ-ileyh Mustafa bin Yusuf -*zîde salâhuhû*- varıp babası müteveffâ-yı merkûm mahlûlünden cihet-i mezkûreye mutasarrıf olup hidmet-i lâzimesini bî-kusûr mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî altı akçe vazifesin evkâf-ı mezkûre mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alıp mutasarrıf ola şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fil-yevmi't-tâsî' ısrîn [min şehri] Şevvâl sene ısrîn ve mi'eteyn ve elf.

Bi-makâmı Kostantiniyyeti'l-mahrûse

35

BOA. C.EV., 143/7114

Sultan II. Selim'in ordu şeyhlerinden olup Kıbrıs'ın fethi sırasında şehit düşmüş olan Şeyh Abdülaziz Efendi adına Lefkoşa Ayasofya Cami civarında yaptırılan tekke dervişlerine taamiye (yeme-içme ücreti) tahsis edilmesi konusunda yapılan müracaatı gösteren arzuhal ve üzerinde konuya ilişkin işlemler.

13 Ekim 1809

Kerâmetli şevketli mehâbetli devletli inâyetli sehâvetli kemâl-i merhametli vârisu Resûlillahi'l-a'zam zıllu'llâhi fi'l-âlem efendim sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yi merhametlerine arzuhâl-i kullarıdır ki

Bu kulları cezîre-i Kıbrıs'ın hîn-i fethinde cedd-i a'lânız Sultân Selim Hân-ı Gâzi *-aleyhi rahmetü'l-Bârî-* hazretlerinin Ordu-yı Hümayûnu meşâyihlerinden kutb-i ehlullâhdan Abdülaziz Efendi-i Veliyyü'llah'ın bâ-berât-ı âlî-şân tekyesinde şeyh olup bu eyyâmda tekye-i şerîf ashâb-ı hayrât yedlerinden müceddeden ta'mîr olup içindeki fukarâ kullarının aslen taâmiyyesi olmayıp imdâd-ı şâhânelerine kemâl-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla merâhim-i aliyyelerinden mercûdur ki cezîre-i mezbûrede vâkı' tekye-i şerîfede her leyâl-i mübarekelerde ve isneyn ve cuma gecelerinde hatm-i hâcegân-ı şerîf ve yedi bin aded kelime-i tevhîd-i şerîf ve sâir ibâdât-ı tââta ilâ yevmi'l-kıyâm muvâzabet ve müdâvemet olunup hâsıl olan sevâbını ibtidâ fahr-i âlem-i kâinât *-aleyhi ekmelü't-tahiyye ve's-salât-* efendimiz ve sâir enbiyâ-i izâm *-aleyhimü't-tahiyye ve's-selâm-* hazretlerinin ervâh-ı tayyibe-i âlîşanlarına ihdâsı için bâdehû cemî'-i evliyâ-i kiram *-radıyallâhu anhum ecmaîn-* hazretlerinin ervâh-ı şerîflerine ihdâsı için bâ-husûs cümle ümmet-i Muhammed üzere duâ-i hayriyyesi lâzım ve vâcib olan kerâmetli şevketli mehâbetli efendimizin hall-i müşkilâtı ve merâm-ı âliyâtı için ve cedd ü ceddât ve âbâ-yı ecdâdlarının ervâh-ı şerîflerine ihdâsı için cezîre-i merkûmede vâkı' Tuzla İskeleyi Gümrüğü mâlından yahud Tuzhâne malından müste'cirleri yedinden fukarâ kullarına âid olmak üzere tekye-i şerîfde taâmiyye-i fukarâ kayd-ı inâyetiyle yüz yirmi akçe mikdârı yevmiyye ihsân-ı hümayûn buyurup fukarâ kullarını ve bi'l-cümle cezîreyi ihyâ buyurmalarıyla ve ancak kerâmetli mehâbetli inâyetli efendimizin küffâr-ı hâksâr üzere gâlib olup dünyâda ni'met-i Lâ-yezâl ve Lâ-yenâm ve ukbâda mazhar-ı şefâat-i hazret-i Seyyidü'l-enâm *-aleyhi efdalü't-tahiyye ve's-selâm-* olmaları için arzuhâle cesâret ve âcizânem olmuştur. Bâkî fermân [ve] inâyet devletli inâyetli sehâvetli kemâl-i hürmetli efendim sultânım hazretlerindir.

Bende

Es-Seyyid eş-Şeyh Ali

hâdimül-fukarâi Tekyeti Abdülaziz bi-cezîreti Kıbrıs

Mâlikâne kaydı görüle

Mukâtaa-i Gümrük-i Tuzla ve memlaha-i Kıbrıs vâcib sene an-mahlûl-i Sadr-ı esbak
 Hasan Paşa kâbız-ı mukâtaa-i mezbûre berây-ı tahsîs şüd be-mevâcib-i kalyonhâ-i
 donanma-yı hümayûn bâ-şat-ı mâlikâne fûrûht şüde be-cânib-i Darbhâne-i Âmire
 iltizâm şüde fermûde
 Mâl maâ zam
 Fî sene
 6.290,5 guruş 15 akçe
 Berây-ı ocaklık fî sene: 6.100 guruş
 Berây-ı irsâliyye fî sene: 190,5 guruş 15 akçe

Mukâtaa-i mezbûr bu mikdâr mâl ile mukayyed olup el-yevm Darbhâne-i
 Âmire tarafından zabt olunugeldiği mukayyedir. Fermân devletli inâyetli sultân-
 ım hazretlerininindir.

Fî gurreti N. Sene 1224.

Senevîsi hesâb ola

Vâcib-i sene
 Yevmiyye 15 sağ [akçe]
 Eyyâm 354
 Fî sene: 5.310 [akçe]
 Be-hesâb-ı guruş: 44 [guruş] 30 akçe

Fermân-ı şerîfleri buyurulduğu üzere hesâb olundukda bu mikdâra bâliğ ol-
 muşdur. Emr u fermân devletli saâdetli sultânım hazretlerininindir.

Fî 4 N. Sene 1224.

Zimmet defterlerinden tertîb ola

An-mâl-ı mukâtaa-i Gümrük-i Tuzla ve Memlaha-i Kıbrıs vâcib-i sene 1224.
 44 guruş 30 akçe

Fermân buyurulduğu üzere mukâtaa-i mezbûrun yirmi dört senesi mâlına
 zam ve tayîn olunarak tertîb olunmuşdur fermân devletli inâyetli sultânım haz-
 retlerininindir.

Fî 4 N. Sene 1224.

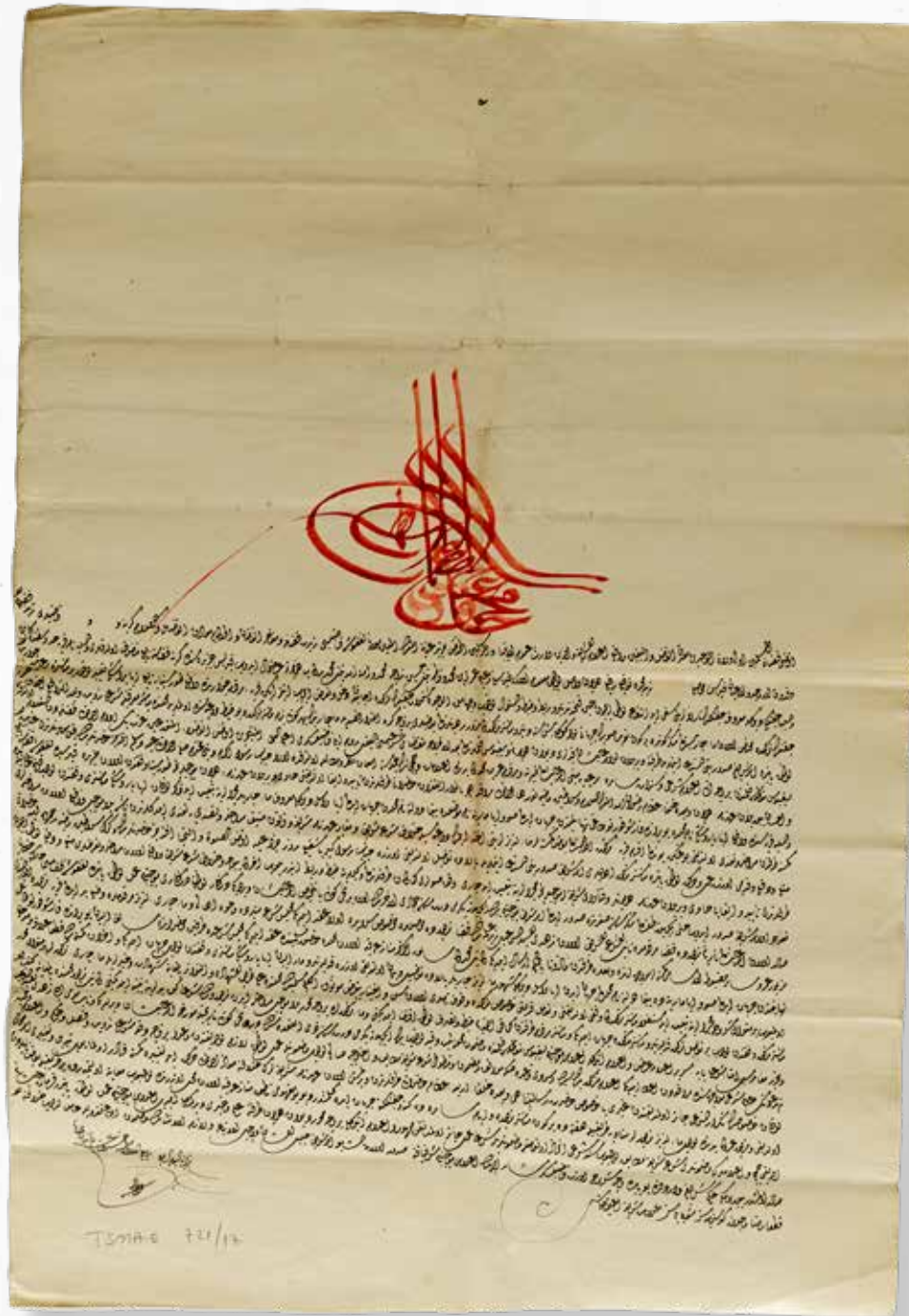
Telhîs

İzzetli defterdâr efendi

Bu makûle zâviye-nişîn olan fukarâ-yı dervîşânın taâmiyyeleriçün yevmiyye ta'yîni sadakât-ı câriyye-i şehinşâhîden ve isticlâb-ı daavât-ı hayriyyeye vesîle olur hâlâtdan olmağla mâluna zam ile memlaha-i mezkûreden zâviye-i mezkûre fukarâsına on beş sağ akçe yevmiyye tevcîhini tanzîme mübâderet eylesiz deyu buyuruldu.

Fî 29 Ş. sene [122]4

Girne'ye bağlı Vasilya köyünde bulunan Vasilya Çiftliği'ne akmakta olan akarsuyun kullanımı konusunda adı geçen çiftlik ile Vasilya köyü civarında bulunan Aya Piraşki Manastırı (Panagia Kiriniotissa) arasında çıkan anlaşmazlığın çözülmesi konusunda Lefkoşa ve Girne kadılarına ile Kıbrıs muhassılına Sultan II. Mahmud tarafından gönderilen ferman.

12 Nisan 1810

[Tuğra]

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'denül-fazl ve'l-yakîn râfî'u a'lâmiş-şerîati ve'd-dîn vârisü ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Melikî'l-Muîn Mevlânâ Lefkoşa Kâdîsi () -zîdet fezzâiluhû- ve mefâhirul-kuzât ve'l-hükkâm maâdinül-fezâil ve'l-kelem Girne ve () ve () kâdî-ları -zîde fazluhum- ve kîdvetül-emâcid ve'l-âyân Kıbrıs Muhassılı () -zîde mecduhû- tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Kıbrıslı Zaîm Ömer ibn-i Mehmed ve Fatma bint-i Hüseyin zevce-i Mehmed ve Emetullah bint-i Mehmed Rikâb-ı Hümayûnuma arzuhâl edip Kıbrıs cezîresinde Girne kazâsına tâbî' mutasarrıf oldukları Vasilya nâm karye hadd-i vasatında kâin Vasilya Çiftliği demekle ma'rûf çiftliğin tarlalarını saky ile intifâ olunmak için hîn-i fetihden beri rabt u zabt ve istimâl olunup vechen mine'l-vücûh müştamilât-ı çiftlik-i mezkûra ecâ-nibden dahl ü taarruz îcâb etmez iken karye-i merkûme civârında vâkı' Tûr-ı Si-na'ya tâbî' Aya Piraşki ta'bîr olunur bir manastıra riâyet-i civâriyet üzere çiftlik-i mezkûra muhtas olan mâ-i cârîsinden sekiz günde bir gün nevbet-i suyun cereyânı olugelmekle beş seneden beri manastır-ı mezkûrun müzevvir ruhbanlarından bazıları birkaç kerre ızrâr kasdıyla "Mâ-i cârînin beher günü bizim manastırımızdır" deyu zabt dâiyesinde olmalarıyla mahallinde mübâşir ma'rifetiyle şer'le rüyet ve bâde't-terâfu ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidâ etmeleriyle tarafeyne verilen evâmîr-i âlî-şân kaydları Dîvân-ı Hümayûnum ve Piskopos kalemlerinden bâde'l-ihrâc muktezâ-yı şer'isi bi'l-fi'l Rumili Kâdiaskeri a'lemül-ulemâî'l-mütebahhirîn efdalül-fudalâî'l-müteverriîn İzzet Bey -edâma'llâhu Teâlâ fezzâilehû- dan isti'lâm olundukda Piskopos Mukâtaası Kaleminden ber-vech-i âtî i'lâm-ı şer'î ve senedât-ı sâire-i mer'iyeye mebnî emr-i âlî-şân kaydına ve merkûm Ömer bin Mehmed'in yedinde i'lâmât ve hücecâtın cümlesine imân-ı nazar ve mütâlâa olundukda evvelen cenâb-ı Resûl-i ekrem ve Nebî-i muhterem -sallallahu Teâlâ aleyhi ve sellem- efendimiz hazretlerinin kibel-i saadetlerinden inâyet ve ihsân buyurulan ahidnâme-i hümayûn ve bâdehû hulefâ-i izâm -rudva-nullâhi'l-Meliki'l-Allâm- ve selâtin-i mâziyye -nevverehâ'llâhu Teâlâ merâkidehum

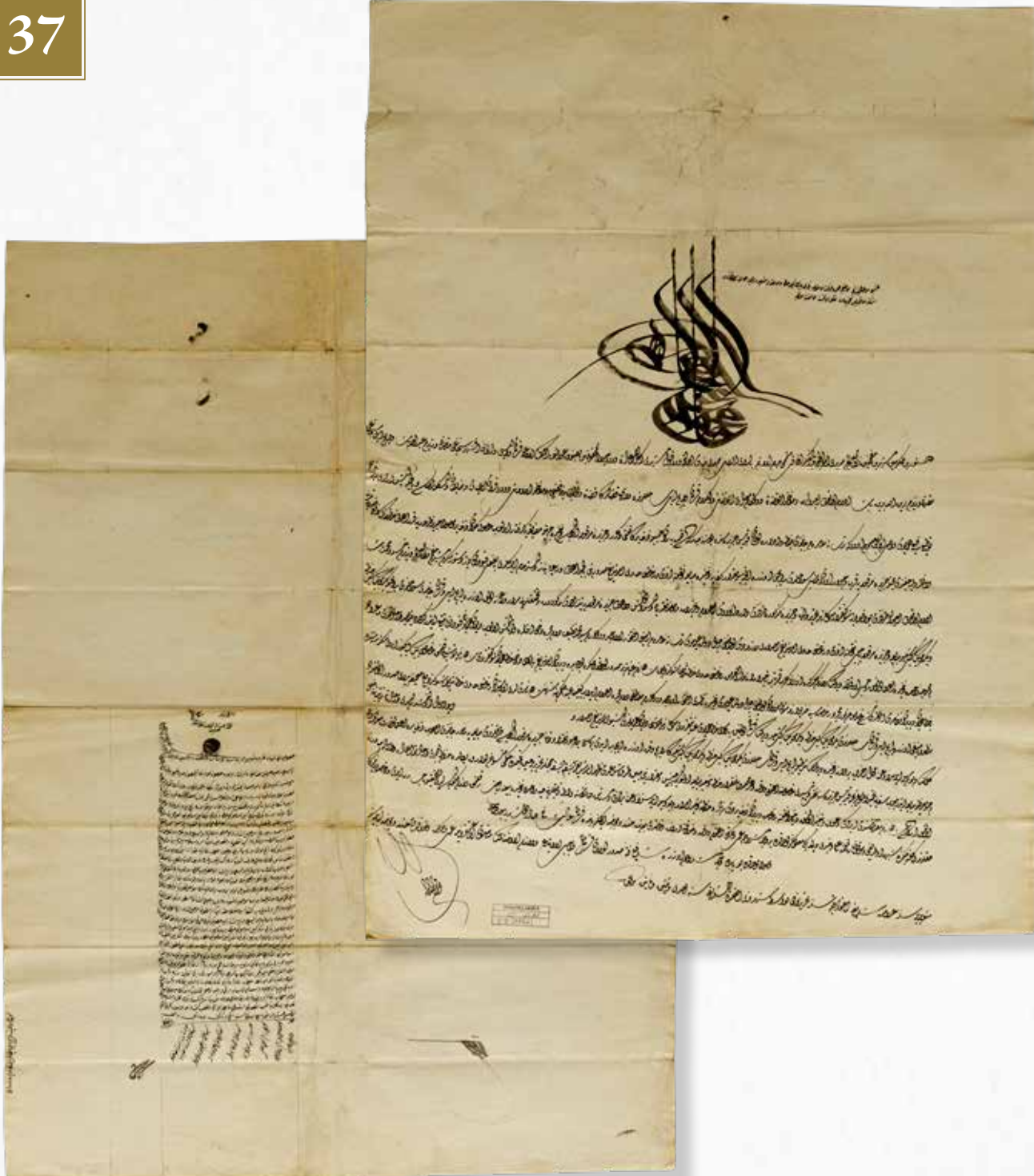
bi-envâri'l-gufrân- hazerâtı taraflarından te'yîd ve ibkâ olunduğunu hâvî verilen ahidnâme-i hümayûn müceblerince Tûr-ı Sina Vakfı'ndan olan cezîre-i Kıbrıs'da Lefkoşa kazâsına tâbî Vasilya karyesinde vâkı' Aya Piraşki nâm mahalde poyraza karşı Korfu Dağı nihâyetinden cereyân eden su ve Aya Marine nâm mevzide Biga Dolna nâm mahalde cereyân eden Ayavasil demekle ma'rûf mâ-i câriler mecrâlarına tebaiyyet ile zikr olunan Aya Piraşki Manastırı Vakfı'ndan olup feth-i hakanîden beri kimesne tarafından müdâhale vü teaddî olunduğu yoğiken bundan akdem karye-i mezkûre ahâlisinden bazı kimesneler mâ-i lezizlerini ahz eylemek dâiyesiyle hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i ahidnâme-i şerîf ve kânûn-ı münîf müdâhale vü tasaddîye teaddî eylediklerinden nâşî bilâ-mücib vâkı' olan müdâhaleleri men' u def' ve kadîmî üzere amel ve hareket olunmak bâbında manastır-ı mezkûr ahâlîleri emr-i şerîf sudûrunu istidâ etmeleriyle bâlâda tafsîl olunduğu üzere cenâb-ı Resûl-i kibriyâ-i şefî'-i rûz-ı cezâ *-aleyhi efdalü's-salâti ve't-tahiyyâ-* efendimiz hazretlerinin ve gerek selâtîn-i mâziyye *-rahimehumu'llâh-* hazerâtı taraflarından te'yîd ve ibkâyı hâvî verilen ahidnâme-i hümayûnlar ve fetâvâ-yı şerîfeler müceblerince mecrâlarına tebaiyyet ile cârî vakıf suları kemâ kân taraflarından vekîllerine zabt u rabt etdirilip âharın bî-vech ve hilâf-ı şer'-i şerîf vâkı' olan müdâhale vü taarruzları men' u def' olunmak için taaddüd evâmîr-i şerîfe sudûr edip hattâ bin yüz doksan sekiz senesi Saferî'nde sudûr eden emr-i şerîf mücebinde bin iki yüz yirmi dört senesi Cumâde'l-âhiri'nin on birinci günü bâ-telhîs emr-i âlî-şân verildiği derkenâr olmağla derkenârı mücebinde amel olunmak bâbında Lefkoşa kazâsı hâkimine hitâben sâdır olan emr-i âlî-şân târih-i mezbûrda kazâ-i merkûmda nâibü's-şer'î's-şerîf olan Zühdü es-Seyyid İsmail *-zîde ilmuhû-*nun kazâ-i mezbûrda muhassıllara mahsûs sarayda evvelen akd eylediği meclis-i şer'-i münîrde vücûh-ı ahâlî ve mâ-i cârî-i lezîz-i merkûmlara vaz'-ı yed eden karye-i mezbûre ahâlisinden mezbûr Ömer ve sâir mazbûtu'l-esâmî kimesneler muvâcehelerinde bâdehû tarafından me'zûnen bî'l-hükm irsâl eylediği Kâtib Mehmed'in sâlifüz-zikr münâza'un-fih olan mahalde huzûr-ı müsliminde akd eylediği meclis-i şer'de tarafeyn mahzarlarında sâlifül-beyân poyraza karşı Korfu Dağı nihâyetinden cereyân eden su ve Aya Marine'de Biga Dolna nâm mahalde cereyân eden Ayavasil demekle meşhûr mâ-i lezîz-i câriler bâlâda tafsîl ü beyân olunduğu üzere kadîmden beri mârrül-beyân Aya Piraşki Manastırı Vakfı'ndan olup cereyân eylediği ve âhardan kimesnenin kat'â alâka ve medhali olmayıp ber-minvâl-i meşrûh mecrâlarına tebaiyyet ile müstakillen manastır-ı mezkûrun vakfı olduğunu ve teâmül-i kadîmîni husûs-ı mezkûra vukûf-ı tâmları olan müsinn ü ihtiyâr bî-garaz [ve] mevsûku'l-ke-lim müslimînin mahallinde alâ tarîkî's-şehâde ve't-tevâtür bî'l-muâyene şehâdet ve haberleriyle mâ-i carî-i mezkûrlar ber-minvâl-i muharrer manastır-ı mezkûr vakfından olup ber-tafsîl-i mezkûr kadîmden beri manastır-ı mezkûra cereyân eylediği ve manastır-ı merkûm tarafından kemâ fî'l-kadîm zabt u tasarruf olunmak ik-

tizâ eylediğini ve mâ-i mezkûrlara ber-vech-i muharrer bilâ-mûcib müdâhale eden mezbûrünün şer'an keff-i yedlerine tenbîh eylediğini kâtib-i mezbûr mahallinde bi'l-muâyene ketb ü tahrîr maan mürsel ümenâ-i şer'le pâye-i serîr-i a'lâma arza u i'lâm etmekle i'lâmı mücebince Piskopos Mukâtaası Kalemi'nde mazmûn-ı mahalline sebt ü kayd olunup bin iki yüz yirmi dört senesi Zi'l-ka'des'inin dördüncü günü târihiyle muvarrah emr-i âli-şân verildiği ve nâib-i mûmâ-ileyh Zühdü es-Seyyid İsmail -zîde ilmuhû-nun hasm-ı şer'î muvâcehesinde murâfaadan itâ eylediği i'lâm-ı mezkûrunun sebk ü serdi kâide-i sakka muvâfık ve mazmûn ve mantûku şer'-i şerîfe mutâbık ve ihticâca sâlih olup mazmûnuyla amel olunmak lâzım olduğundan mâadâ birkaç def'a şer'le rüyet ve fasl ve hükm ve i'lâm ve hüccet olunan husûsun tekrâr istimâi câiz olmadığından gayri bâ-husûs hazret-i risâlet-penâhî ve bâdehû hulefâ-i erbaa-i izâm hazerâtı taraflarından verilmiş olan ahidnâme-i şerîfelerin hilâfına maâzallahu Teâlâ hareket ile tagyîre kimesne kâdir olmayıp tebdîl ve tagyîri emr-i muhâl olduğu ve mezbûr Ömer'in yedinde olup "Mâ-i lezîz-i mezbûrlar münâvebe tarîkiyle haftada bir gün manastır-ı mezbûra ve eyyâm-ı sâire de kendi çiftliğine cereyân edegelmışdir" deyu bu mefhûmu nâtık münâzaun-fih olan mahal üzerinde olmayıp muâyene olunmayarak bir tarîkile bazı nâiblerden aldığı hüccet ve i'lâmların mazmûnları şer'-i şerîfe mutâbık olmayıp sened-i şer'î ittihâz olunmamağla mazmûnlarıyla şer'an amel câiz olmadığıın memhûren i'lâm etmekle ber-vech-i muharrer Dîvân-ı Hümayûn tarafına ilmühaberi verilmekle imdi i'lâmı mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âli-şânım sâdir olmuştur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere kâdiasker-i müşârun-ileyhin i'lâmı mücebince şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzımül-imtisâlimin mazmûn-ı itâat-makrûnuyla âmil olup hilâfına kat'â rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız.

Tahrîren fi'l-yevmîs-sâbi [min şehri] Rebî'îl-evvel [li]-sene hamse ve işrîn ve mi'eteyn ve elf.

BOA. C.DH. 59/2946

Yağmurun azlığı sebebiyle Tersane tarafından yönetilen Kıbrıs Adası'nda bu sene mahsul az olduğu için sıkıntı olduğundan, yeni mahsul ortaya çıkıncaya kadar halkın sıkıntısını gidermek için İçel ve Karaman sahillerinden rayiciyle yirmi biner keyl buğday ve arpanın Kıbrıs'a gönderilerek bu alımların nerelerden yapıldığının defterinin tutularak İstanbul'a gönderilmesi

21 Ekim 1816

İşbu emr-i âlî-şânım mücebince amel ve hareket olunup yirmi bin keyl hinta ve ol mikdar şa'îr râyiciyle havâlî-i merkûmeden iştirâ ve Kıbrıs Cezîre'sine nakl olunmasına mümânaat olunmaya..

[Tuğra]

Düstûr-ı mükerremeyn müşîreyn-i müfahhameyn nizâmül-âlem Müdeb-birey-i umûrî'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimey-i mehâmmi'l-enâm bir-re'yîs-sâib mümehidey-i bünyânî'd-devle ve'l-ikbâl müşeyyideyy-i erkânî's-sââde ve'l-iclâl el-mahûfeyn-i bi-sunûfi'l-avâtıfî'l-melikî'l-a'lâ Karaman Vâlisi ve ilhâken Akşehir Sancağı Mutasarrıfı Vezîrim Abdullah Paşa ve İçel Sancağı Mutasarrıfı Vezîrim Zeynelabidin Paşa -edâmallâhü Teâlâ iclâlühümâ- ve mefâhirül-kuzât ve'l-hukkâm me'âdinül-fezâil ve'l-keâm Karaman ve İçel sâhillerinde vâkı' kazâ-ların kuzât ve nüvvâbı -zîde fazluhum- ve mefâhirül-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve iskele ümenâsı ve bilcümle iş erleri -zîde kadruhüm- tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Tersâne-i Âmirem canibinden zabt ve idâre olunan Kıbrıs Cezîresi'nde bu sene-i mübâreke kilet-i bârân hasebiyle zehâyirin kileti derkar ve cezîre-i merkûme ahâlîsi zahire cihetiyle müzayakaya giriftâr olup husûle gelen zehâyir mahsul-i cedîd zuhûruna kadar ahâlî-i merkûmenin def'-i zarûriyetlerine vâfi olmayacağından bahisle cezîre-i merkûmeye kurb ve civâr olan ve münâsib sevâhil-den râyici üzere akçesile mikdâr-ı kifâye zahire mübâyâa ve nakline izin ve ruhsatı havî emr-i şerifim sudûrunu bi'l-cümle ahâlî ve reâyâ niyaz ve istirham eyledikleri bi'l-fi'l Kaptan-ı Derya düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmül-âlem Vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa -edâmallâhü iclâlühü- tarafından bu def'a der-i şevket karâr-ı mülûkâneme tahrîr ve inhâ ve cezîre-i mezkûre tarafından vârid olan i'lâm ve tahrîrât ve mahzar takdim ve isrâ olunmuş ve ahâlî-i cezîre-i merkûmeye tezelten mekulât ve tohumluklarına medâr ve i'âne olmak üzere İçel ve Karaman cânibleri sevâhilinden râyicle yirmi bin keyl hinta ve yirmi bin keyl şa'îr mübâyâa ve cezîre-i merkûmeye celb ve nakline izin ve ruhsatı havî emr-i şerifim ısdârı

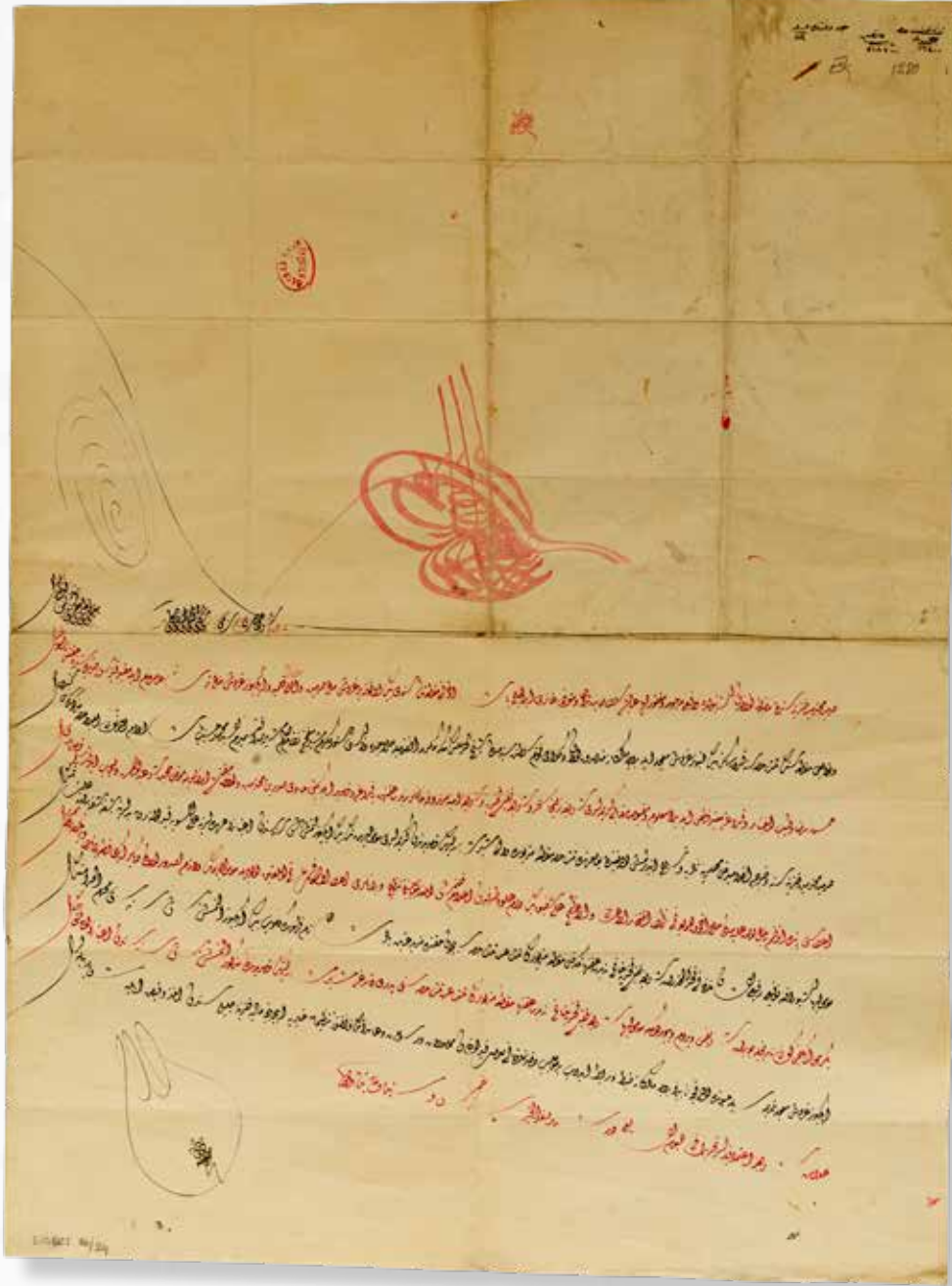
lâzimedен olduğunu ricâl-i Devlet-i Aliyyemden Tersâne-i Âmirem emîni iftihârül-emâcid ve'l-ekârim Seyyid Mehmed Nazîf -dâme mecduhû- dahi ifade ve inhâ etmiş olup Divân-ı Hümâyûnum kaptanı tettebbu' ettikde fîmâ-bâ'd Dersaadetimden mâ'adâ bir mahalle habbe-i vâhide zahire i'tâ olunmamak ve hasebe'l-iktizâ ve-rilmek lâzım geldikde evvelen rikâb-ı kamer tâb-ı tâcdârâneme lede'l-arz ruhsatı hâvî hatt-ı şerîf-i şevket redif-i şâhânem inâyet rîz-i sudûr olduktan sonra ol babda verilen emr-i şerîfim bâlâsı dahi hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûn-ı şâhânemle tevşih kılınmak hususu bin iki yüz on sekiz senesinde bâ-hatt-ı hümâyûnu verilen nizâmdan olmakdan nâşî husus-ı mezbûr mücerred ruhsat-ı seniyye-i hidivâne-me menût mevâddan olduğunu ricâl-i Devlet-i Aliyyemden Zahîre Nâzırı iftihârül-emâcid ve'l-ekârim Mustafa -dâme mecduhû- i'lâm edip keyfiyet atebe-i felek mertebe-i şehenşâhânemden lede'l-istizân ruhsatı hâvî hatt-ı şerîf-i şevket redifim sahife pirâ-yı sudur olmakla mantûk-ı münîfi üzere İçel ve Karaman sâhillerinden yirmi bin keyl hinta ve yirmi bin keyl şa'îr verilmek fermânım olmağın bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı inâyet makrûn-ı mülûkânemle müveşşahan Divân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (.....) ile irsâl olunmuşdur. İmdi Dersaadetim tertibatına halel gelmemek ve bu vesîle ile sırren ve alenen mahall-i uhrâya bir tane zahire verilmemek şartıyla İçel ve Karaman sâhillerinden yirmi bin keyl hinta ve yirmi bin keyl şa'îrin râyic-i vakt üzere icab eden bahâsı bilâ-cevr nakden ve tamâmen cezîre-i merkûme ahâlîsi taraflarından mübâyâ'aya memur canibinden ashâb-ı zehâyire i'tâ olunarak ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle mübâyâ'a ettirilip sefâyine tahmîlen doğruca Kıbrıs ceziresine nakl ve tesyîri hususuna ihtimâm ve dikkat ve her mahalden ne mikdâr hinta ve şa'îr mübâyâ'a olunur ise cins ve mikdârını mübeyyin taraf-ı şer'den zahr-ı emr-i şerîfime başka başka hüccetler tahrîriyle hîn-i teknilinde hükmü mensûh olarak battâlde hıfz için Dersaadetime i'ade ve irsâle mübâderet olunmak irâde-i şâhânem muktezasından idiği ve avk ve te'hîr olunmak veyahut nakline ruhsat verilen zehâyirden ziyâde hinta ve şa'îr imrâr ve bu vesile ile sırren ve alenen berati ve müstemen taifesine ve ada kayıklarına habbe-i vâhide zahire bey'ine ictisâr kılınmak lâzım gelir ise lede't-tahkik cesaret eden ve ruhsat verenlerin haklarından gelineceğinde şüphe olmadığı ve mevkûfât kalemine ilmühaberi verildiği ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve hareketde ihtimâm ve dikkat ve hilâfına irâet-i ruhsatdan bi-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz babında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda bu babda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudur olan fermân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzimül-imtisâlimin mazmûn-ı itâat makrûnuyla amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî Evâsıt-ı şehir-i Zilkadetiş-şerîfe li-sene ihdâ ve selâsîn ve mieteyn ve elf. [1231]

Be-mâkam-ı Kostantiniyye mahrûse

Kıbrıs Adası'nda bulunan Omorfa Çiftliği'nin Cidde Valisi Mehmed Hasib Paşa kızları tarafından kiralandığını gösteren Sultan Abdülmecid'in tuğrasını taşıyan berat (yetki belgesi).

2 Ocak 1849

[Tuğra]

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sâmi-mekân-i sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-i cihân-sitân-i hakanî nefeze bi'l-avni'r-rabbânî hükmü oldur ki

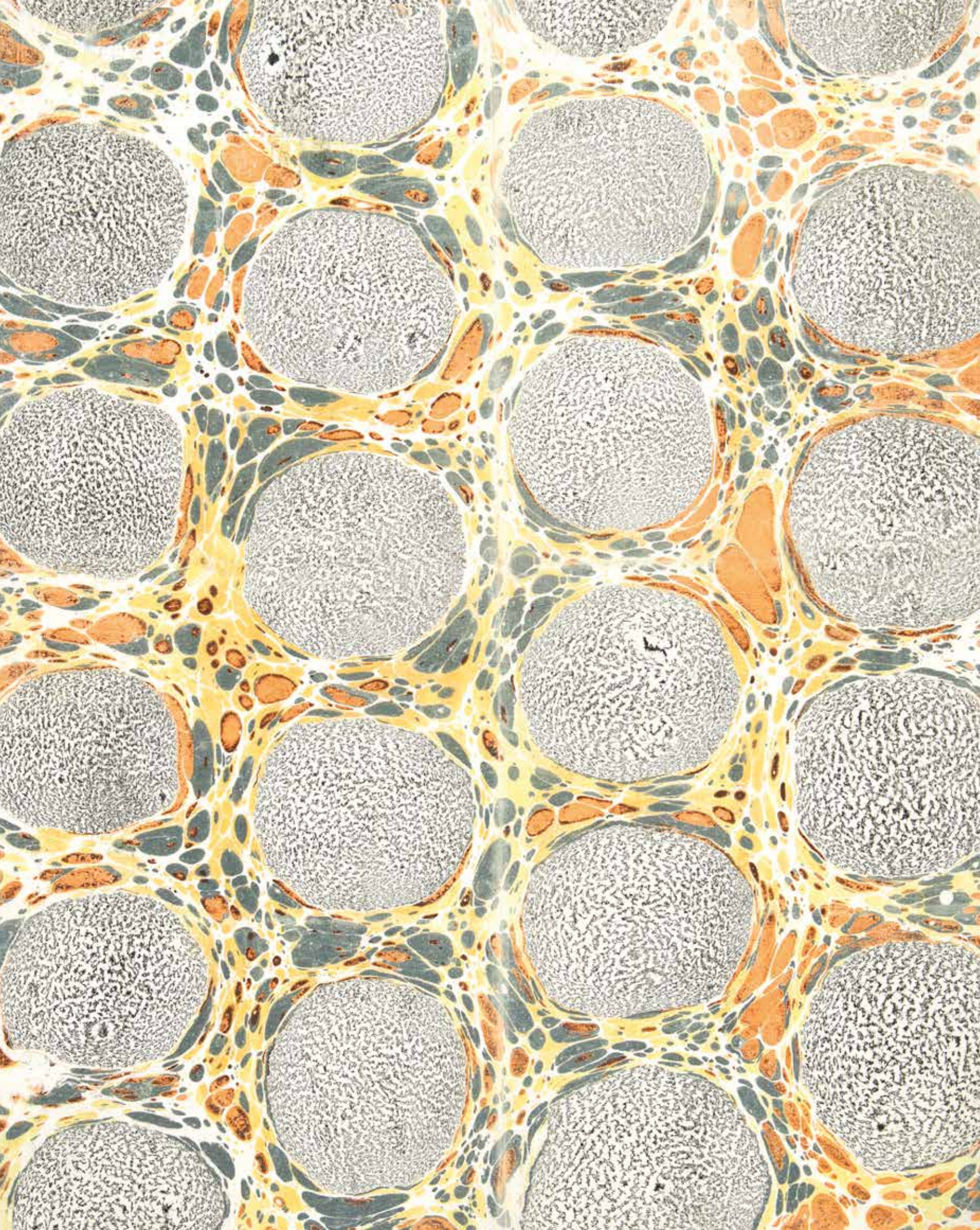
Haremeyn-i Muhteremeyn Hazînesi'nden mazbût evkâfdan İstanbul'da vâkı' merhûme ve mağfûrun-lehâ Ayşe Sultân -*tabet serâhâ*- ve müteveffâ Gâzi İbrahim Paşa Evkâfı mukâtaâtından senevî bin otuz bir guruş mâl-ı Haremeyn ve elli guruş kalemiyye ve iki yüz guruş mâl-ı Tersâne-i Âmirem ile mukayyed Kıbrıs cezâiresinde Çiftlik-i Omorfa ve tevâbii mukâtaasının sülûs hissesine kırk sekiz bin altı yüz guruş muaccele ile ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olan vükelâ-yı fihâm-ı Saltanat-ı Seniyyemden Şeyhül-Haremlîk-i Mekke-i Mükerrerme inzimâmıyla hâlâ Cidde Vâlisi düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmül-âlem müşîr-i sadâkat-semîrim es-Seyyid Mehmed Hasib Paşa -*edâma'llâhu Teâlâ iclâlehû*- hisse-i mezkûresini kendi hüsn-i rızâ ve tayyib-i ihtiyâr ve ferâğ-ı mu'teber-i kat'î ile bedel-i mâ'lûm ve makbûz mukâbili kerîmeleri Şerîfe Zeliha Seher ve Şerîfe Nefise Fahriye ve Şerîfe Emine Merzuka hânımlar -*zîdet iffetühünne*-ye ferâğ u kasr-ı yed eylediğini hâvî sadreyn-i muhteremeyn ve evkâf müfettişi imzâlarıyla mûmzâ hüccet-i şer'îyye olunmuş ve icâb eden resm-i kasr-ı yedi Haremeyn-i Muhteremeyn Hazînesi'ne ve harc-ı aklâmı dahi mahallerine te'diye ve teslîm etdirilmiş olduğundan bu sûretde sülûs hisse-i mukâtaa-i mezbûre vâli-i müşîr-i müşârun-ileyhin kasr-ı yedinden kerîmeleri mûmâ-ileyhinnenin bin iki yüz altmış beş senesinden itibâren uhdelerine ale's-seviyye kayd olunarak yedlerine başka başka berât-ı âlî-şânının itâsı bâbında efâhim-i ricâl-i Devlet-i Aliyyemden hâlâ Evkâf-ı Hümâyûnum Nâzırı iftihârul-e'âlî ve e'âzım Ali Şefik Bey -*dâme ulüvvuhû*- tarafından ilâm kılınmış olmağla mücebince tanzîm ve berâtları itâ olunmak fermânım olmağın ol vechile mûmâ-ileyhimânın lâzımûs-sudûr olan diğer iki kıt'a berâtları verilmekle ber-vech-i muharrer mûmâ-ileyhâ işbu râfia-i tevkî'-i refiûş-şân-ı hakanî fahru'l-muhadderât Şerîfe Nefise Fahriye Hânım -*zîdet iffetuhâ*-nın dahi mukâtaa-i mezbûrun sülûs an-sülûs hissesiçün hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra gelip bin iki yüz altmış beş senesi Muharremül-harâmı'nın yirmi ikinci günü târihiyle bu berât-ı şerîfimi verdim ve **buyurdum ki:**

Mûmâ-ileyhâ Şerîfe Nefise Fahriye Hânım -*zîdet iffetuhâ*- mukâtaa-i mez-bûrun sülûs an-sülûs hissesini pederi fârîğ-i müşîr-i müşârun-ileyhin kasr-ı yedin-den mezkûr altmış beş senesinden i'tibâren on altı bin iki yüz guruş muaccele-i kadîmesiyle hayâtda oldukça te'bîden ber-vech-i mâlikâne zabt u rabt edip ber-mûceb-i defter-i hakanî hâsıl kayd olunan mahsûlât ve rûsûmât ve âidâtının fâizini Tanzîmât-ı Hayriyye îcâbında Maliye Hazîne-i Celîlesi'nden ahz u kabz eyleye şöyle bileler alâmet-i şerîfime i'timâd kılalar.

Tahrîren fil-yevmîs-sâbi' der-şehr-i Saferül-hayr sene hamse ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyyetül-mahrûse

Tuzla Kalesi rıhtımının tamirine ilişkin Sultan Abdülaziz'in iradesi (Padişah Emri) ve rıhtıma ait plan.

9 Ocak 1865

Atûfetlü efendim hazretleri

Meclis-i Vâlâdan kaleme alınup melfûfatıyla beraber arz u takdim kılınan mazbata me'âlinden müstebân olduğu üzere Kıbrıs Cezîresi'nde kâin Tuzla Kalesi'nde harâb olan ve heman tamirine lüzum görünen rıhtımın mukaddemki keşfi mûcibince masârifatı kırk üç bin bu kadar gurus iken iktizâ eden kurşunun kale mevcudundan sarfı ve umûr-ı inşâ'yyede emsâli misillü neferât-ı askeriye istihdâmı tensîb kılınması üzerine tâ'mîrât-ı mezkûrenin otuz iki bin otuz gurusâ tesviyesi kararlaştırılmış idüğünden mezkûr rıhtımın bu mikdâr masrafla tâ'mîr ve inşâsı husûsunun Tophâne-i Âmire müşîri devletlü paşa hazretlerine ve Hazînece îfâ-yı muktezâsının Maliye Nezaret-i Celîlesi'ne havâlesi tezekkür kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 10 Ş. sene 1281

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Esâbî-i zîb-i tâzîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i asâfâneleriyle evrâk-ı ma'rûza manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı hazret-i padişahî burulmuş ve husûs-ı mezbûrun tezekkür ve istîzân olunduğu vechile müşîr-i müşârünileyhe ve Hazînece îfâ-yı muktezâsının nezaret-i müşârünileyhâya havâlesi müte'allik ve şeref-sudûr buyrulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i padişahî mantûk-ı münîfinden olarak evrâk-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i Sadâret-penahiye îade kılınmış olmağla ol bâbda emr u ferman hazret-i men lehül-emrindir. Fi 11 Ş. sene 1281

***Magosa ve Karpas kazaları arasında bulunan üç adet köprünün tamirine ilişkin
Sultan Abdülaziz'in iradesi (Padişah Emri) ve köprülere ait planlar.***

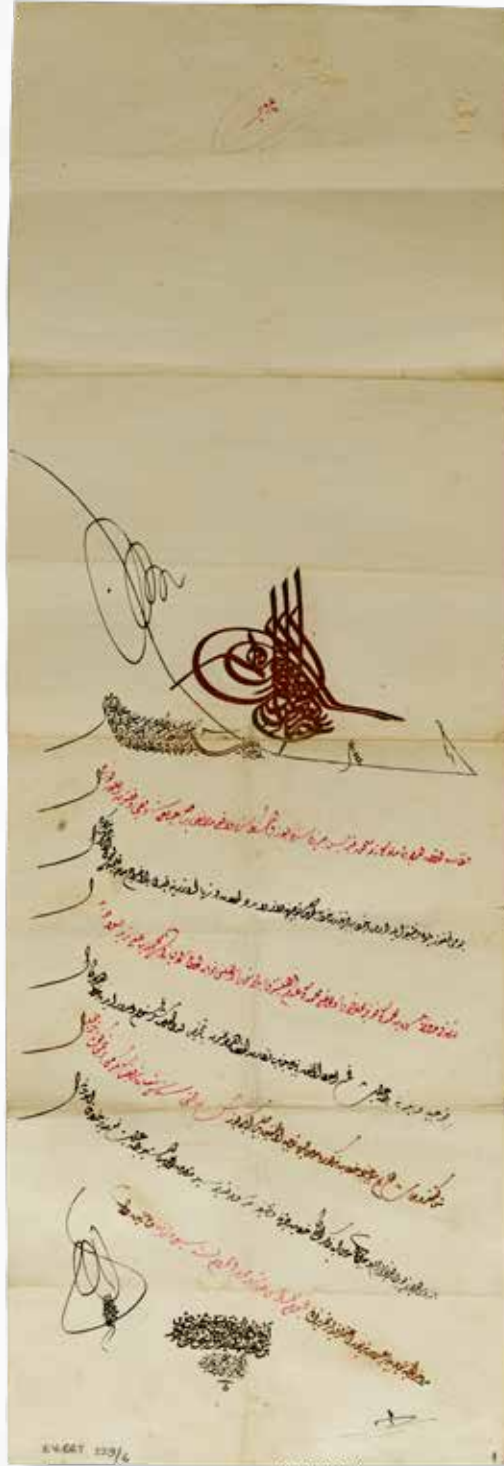
8 Ağustos 1868

Atûfetlü efendim hazretleri

Şura-yı Devlet Nafia Dairesi'nin mazbata-i ma'rûzası mütalaasından müstebân olduğu üzere Kıbrıs Cezîresi'nde Magosa ve Karpas kazaları beyinde kâin caddede bulunan üç adet köprünün lede'l-keşf seksen iki bin yüz altmış beş gurus masrafla vücûda geleceği anlaşıldığından bundan böyle yevmiye ve nakliye masâ-rifi olarak ahali tarafından bedenlen ifâsı ta'ahhüd olunan altmış bin yüz yetmiş gurusu bi't-tenzîl kusûru olan yirmi bir bin dokuz yüz doksan beş gurusun sâye-i inâyet-vâye-i hazret-i şehinşâhîde mürûr ve ubûrun te'mîn ve teshili ile oranın tezâyüd-i ma'mûriyetini mûcib olmak üzere mahalli emvalinden tesviye ve i'tâ-sıyla mezkûr köprünün tamiri husûsunun Cezayir-i Bahr-ı Sefid Vilayeti'ne iş'arı ve Hazinece tesviye-i muktezâsının Maliye Nezaret-i Celilesi'ne havâlesi tezekkür kılınmış ise ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî müte'allik ve şeref-sudûr buyrulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkim kılındı efendim. Fi 17 R. sene [12]85

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Enmile-i zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i asâfâneleriyle mazbata-i merkûme manzûr-ı hazret-i mülûkâne burulmuş ve tezekkür ve istîzân olunduğu mezkûr köprünün tamiri husûsunun vilayet-i mezkûreye iş'arı ve Hazînece tesviye-i iktizâsının nezaret-i müşârünileyhâya havâlesi müte'allik ve şeref-sudûr buyrulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i mülkdârî mantûk-ı münîfinden olarak mazbata-i merkûme yine savb-ı sâmi-i hidîvîlerine i'ade kılınmış olmağla ol bâbda emr u ferman hazret-i veliyyül-emrindir. Fi 18 R. sene [12]85

BOA. EV.BRT., 229/6

Kıbrıs'ın Tuzla İskelesi'nde bulunan Evkaf Nezaretine bağlı Mustafa Bey Cami Vakfı'ndan günlük dokuz para vazife ile imam ve hatiplik görevlerinden hatiplik görevini yapan Hafız Hasan b. Mehmed'in ölümü ile bu vazifenin yapılan sınav neticesi ehliyetli olduğu anlaşılan Evliyazade Mehmed b. Ali'ye verilmesi.

8 Nisan 1870

[Tuğra]

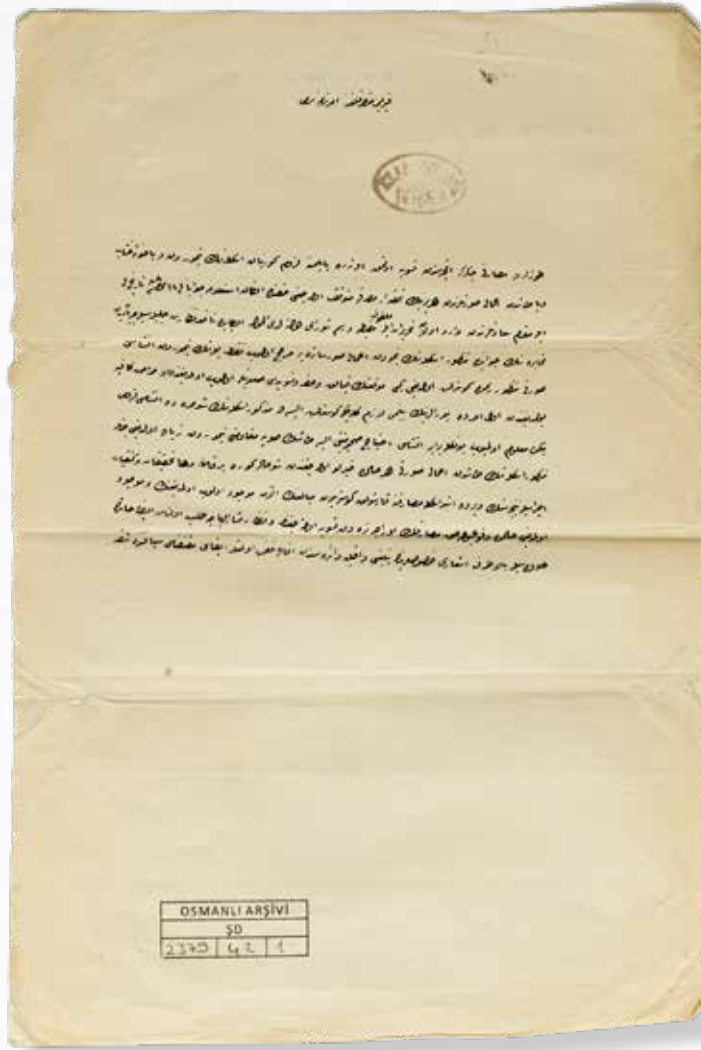
Nişân-ı şerîf-i âlişan

Nezâret-i Evkaf-ı Hümâyûn-ı mülâkâneme mülhak Kıbrıs Cezîresi'nde Tuzla İskelesi'nde vâki' Mustafa Bey Cami-i şerifi vakfından olmak üzere yevmî dokuz para vazife ile imâmet ve hitâbet cihetlerinden hitâbet cihetinin tevcihi-ne dâir vârid olan inhâ üzerine kaydı bi'l-ihrac mu'amele-i kalemiyesi lede'l-icrâ cihet-i mezkûre mutasarrıfı Hâfız Hasan b. Mehmed'in fevtiyle mahlûlünden ve oğlu Mehmed'in adem-i ehliyetinden bi'l-imtihân ehliyeti nümâyân olan Evliyâzâde Mehmed b. Ali -zîde salâhuhû-ya tevcih ve yedine berât-ı âlî-şânım i'tâ olunmak babında canib-i nezaret-i Evkaf-ı Hümâyûnumdan bâ-tahsis lede'l-arz şeref sünûh ve sudur eden hatt-ı hümâyûn şevket makrûn-ı şâhânem mücebince hitâbet-i mezkûre mûmâ-ileyhe tevcih olunmağın bin iki yüz seksen altı senesi Şaban-ı şerifinin yirmi birinci günü tarihiyle bâ-ruûs-ı hümâyûnum bu berât-ı hümâyûnumu verdim ve **buyurdum ki:**

Mûmâ-ileyh zikr olunan hitâbet cihetine vazîfe-i mersûme-i kadîmesiyle mutasarrıf olup işbu berât-ı âlî-şânıma mugâyir hitâbeti umuruna müdâhale olunmaya. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene seb'a ve semânîn ve mieteyn ve elf. [1287]

Be-makâm-ı Kostantîniyye el-mahrûse

Tuzla Limanı'nda demirden bir iskele inşasının gerekliliği ve masrafları konusunda Kıbrıs Meclisi'nin mazbatası (raporu) ve yapılacak iskeleye ait planlar.

21 Mart 1872

[mühür] Meclis-i İdare-i Kaza-i Tuzla

Huzûr-ı Âli-i Hazret-i Mutasarrıf-ı Efhamîye

İşbu ahşâb iskelenin tûlî yüz ve arzı dört yarda olacağı ma'lûm olmak için şerh verildi

Ahşâbdan olacak iskelenin keşf olunan masârifi

Guruş

38000	Kiriş tabir olunur yirmi beş ve otuz ayak tulünde ağaç beheri 380 100 aded
20000	Aksonya tabir olunur kezalik ağaç beheri 1000 guruş 20 aded
24000	Timur burgu beheri 2400 guruş 10 aded
00600	Timur halka [beheri] 100 guruş 6
12000	Dülger ustası neferen 800 15 (İşbu dülgerler denizde işleyecek olmasıyla karada işleyecek olan dülgerlerin yevmiyesinden üç guruş farklı olacağı ma'lûm olmak üzere şerh verildi)
04000	Mezkûr aksonyaların rabtîçün timur 1000 kıyye 4 guruş
98600	
12000	Mezkûr iskelenin ilsâk olunacağı taş divarın keşfi
110600	

Guruş

0400	Kiriş beheri 4 100 kuruş
2800	Mertek tabir olunur bir nev' ağaç beheri 400 7 kuruş
0900	Tahta beheri 300 3 kuruş
0600	Enser 150 kıyye 4 kuruş
1200	Dülger ustası neferen 100 12 kuruş
2000	Taş
1000	Kireç
0400	Kum
1200	Divarcı ustası neferen 100 12 kuruş
1500	Amele neferen 300 5 kuruş
12000	

Bu dahi [İşbu ahşâb iskelenin tûlî yüz ve arzı dört yarda olacağı ma'lûm olmak için şerh verildi]

Timurdan olacak iskelenin Mösyö Lafik tahrîrâtında mûnderic olan masârifi
Mecidiye
altunu

702 İngiltere'de vâki' Liverpool İskelesi'ne îsâl olunmak üzere timur âlâtın kıymet ve masârifi

066 İskele-i mezbûrdan mezkûr timurların Kıbrıs Tuzla İskelesi'ne değin navulları irsâliyesi.

110 Mezkûr timur iskeleyi Kıbrıs'da mahalline vaz' edecek olan ustanın İngiltere'den Kıbrıs'a kadar vuku bulacak masârif-i râhiyesiyle ücret-i vaz'iyesi

120 Mezbûr timur iskelenin üzerine döşenecek olan ahşâbın kıymeti

100 Ahşâb-ı mezbûrun Kıbrıs'da olacak ücret-i neccâriyesi

020 Bazı masârif-i müteferrikası

1118

Guruş

111800

012000 Bu sûretde de kezâlik inşasına lüzum görünen taş divarın keşf olunan masârifi

123800

Tuzla kasabasında lüzum ve inşası Bâbiâlîce tasdik buyrulan iskelenin keşfiyle iktizâ eden mazbata ve resminin takdimi irâde-i aliyyesini mutazammın cevaben şeref-tevârüd eden emirnâme-i sâmi-i hazret-i Sadâret-penâhîlerinin hükûmet tercümanı Hanna Efendi'ye teslimen irsâl buyrulduğu beyânıyla iskele-i mezbûrun timurdan yapılmasını tervîc ve fiyat-ı mu'ayyenesiyle celbini te'ahhüd ve masârif-i sâiresiyle inşası bin lirayı tecâvüz eyleceği tahmin eyleyen İngiltere Konsolosu Mösyö Lafik cenâblarıyla birleşilerek emirnâme-i sâmi-i mezkûrun ahkâm-ı celîlesine tevfikân icrâ-yı mukteziyâtı esbâbının istihsâli ve taleb buyrulan keşif mazbatasıyla resminin efendi-i mumâ-ileyhe itâen irsâl ve takdimi fi 4 Muharrem sene [1]289 tarihi ve 3 numrosuyla murakkamen şeref-tastîr ve tesyîr buyrulan emirnâme-i âlî-i cenâb-ı mutasarrıfleri tercüman-ı mûmâ-ileyh vesâtatıyla hâme-pîrâ-yı izâz ve ibcâl olmuş ve emirnâme-i sâmi-i mezkûr dahi şeref-tevârüd ederek bî't-tâzîm kırâet olunması üzerine konsolos-ı mûmâ-ileyh ile birleşilerek ve li-ecli'l-keşf bina ve neccâr ustaları dahi celb edilerek mezkûr iskelenin ahşâbdan veyâhûd taşdan yapılması suretlerinden kangısında metânet ve ehveniyet olacağı müzâkeresine ibtidâr olundukda müfredâtı bâlâda murakkam olduğu üzere iskelenin ve ilsâkı için sâhil-i bahrda tûlî elli ve arzı bir buçuk ve irtif'ı dahi iki buçuk zirâ'-ı mi'mârî itibârıyla inşasına lüzûm görünen taş divarın bir yük on bin altı

yüz guruş masârifle ve ba'de'l-inşâ be-her sene dahi üç bin guruş masraf ile tamire muhtaç olduğu neccâr ustaları marifetiyle lede'l-keşf anlaşılmış ve taşdan inşası bahsine gelince hiçbir vakitte böyle hey'et ve cesâmetde olarak deniz içine bina etmediklerinden bu san'ata ma'lûmâtı olmadığı ve benâberîn ol suretle olacak iskelenin taşdan i'mâli kendülerce rütbe-i istihâlede görüldüğü ve bu havâlîde deniz suyundan mürûr-ı zamân ile fersûde olmayacak cinsde taş bulunmadığı gibi divarcı ustalarının diyâr-ı ahardan ve o makûle taşların dahi bulunduğu kazalardan celbi mümkün olsa bile bu bâbda vuku bulacak masârif zikrolunan iskelenin gerek demirden ve gerek ahşâbdan inşası suretlerinde edilecek masârifin iki misli ve belki daha ziyade olacağı divarcı ustaları tarafından dahi cevap verilmiş ve mukaddem vermiş olduğu resme göre timurdan i'mâl olunacak iskele şimdiki halde bi'l-cümle masârifile beraber kezâlik ber-vech-i terkîm-i bâlâ tûlî yüz ve arzı dört yarda olmak üzere nihâyet bin yüz on sekiz aded medidiye altunu sarfiyla vücûda geleceği ve ol bâbda lazım gelen timurların ve burada mahalline vaz' edecek erbâbı bulunmadığından iktizâ eden ustanın İngiltere canibinden celbi maddelelerini kontoratoya rabt eyleyeceği konsolos-ı mûmâ-ileyh tarafından irsâl ve manzûr-ı ayn-ı ulyâları buyrulmak üzere tercümesiyle beraber aynen ve leffen takdim ve isbâl kılınan bir kıt'a tahrîrâtıda beyân olunmuş ve mezkûr iskelenin ahşâbdan i'mâli takdirine sâhil-i bahrda ilsâkiçün on iki bin kuruş masârif ile inşasına lüzum görüldüğü anifen arz u beyân olunan taş divarın timurdan olacak iskeleyle dahi lüzumu olacağından işbu timur iskelenin yekûn-ı masârifî bir yük yirmi üç bin sekiz yüz guruşa varacağı derkâr ve bu hesaba nazaran mezkûr iskelenin ahşâbdan inşa olunması sûretinde masârifce on üç bin iki yüz guruş menfaat görünüyor ise de bunun tamiriçün ber-minvâl-ı muharrer senevî üç bin guruş dahi sarf olunmak iktizâ edeceğinden üç dört sene zarfında vuku bulacak masârif-i ta'mîriye ile ahşâb iskelenin masârifî timurdan olacak iskele masârifine tekâbül ederek sene be-sene tezâyüd edeceği derkâr ve mamafih timur gibi metin ve rasîn olamayacağı müstağni-i arz ve tebyîn olmağla mârruz-zikr bir yük yirmi üç bin sekiz yüz guruşun sarfiyla şu iskelenin timurdan i'mâl olunması esbâbının istihsaline himem-i mekârim-tev'em-i cenâb-ı mutasarrıfleri erzân ve şâyân buyrulması umum-ı seken-i kasaba-i mezbûre taraflarından niyaz ve istirham olunduğunun ve emirnâme-i sâmi-i mezkûr dahi tercüman-ı mûmâ-ileyhe i'tâen i'âde kılındığının arz u beyanına cür'et olundu. Kâtibe-i ahvâlde emr u ferman hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fi 11 Muharrem sene [1]289 ve fi 9 Mart sene [1]288

Ka'imakâm
Mehmed Arif

Aza
Agâh Yusuf

ed-Dâ'i Nâib
es-Seyyid Ahmed

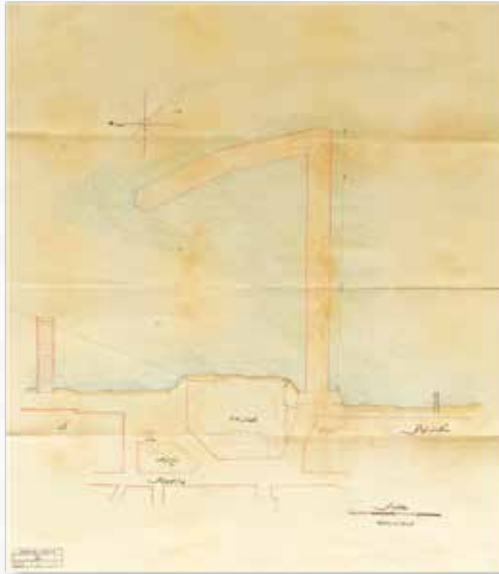
Raşid
Aza
es-Seyyid Fevzi
Sabah

ed-Dâ'i Despot
Metropolid
Kibriyanos

Aza

Müdür-i Mal
Cafer Sadık

Aza
Yuvan Yuvanidi

***Tuzla kasabasında taş iskele inşa olunması konusunda Kıbrıs İdare Meclisince
hazırlanmış mazbata (rapor) ve iskeleye ait plan.***

29 Aralık 1873

Makam-ı Ulyâ-yı Cenâb-ı [Sadâret-penâhiye]

[mühür] Meclis-i İdare-i Cezire-i Kıbrıs

Guruş

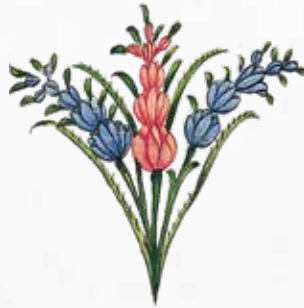
54000	Magosa'dan ve civarından celb olunacak taşların navl ve masarifi sâiresi taş 24000 aded 2 guruş 10 para
12000	Ahşâb kazık 2000 aded 6 guruş
54000	Divarci ustası neferen 4500 12 aded
54000	Amele neferen 9000 6 guruş
18000	Künd için muktezi timur 3000 kıyye 6 guruş
02000	Kurşun 400 kıyye 5 guruş
194000	

Kıbrıs'ın Tuzla kasabasına yapılmış bi'l-cümle tüccâr ve sekene-i muhtelif taraflarından istid'â olunan iskele hakkında tevârih-i muhtelif ile re'yen ve cevaben takdim kılınan ma'rûzâtta bir radde kadar arz ve beyân kılındığı vechile kasaba-i mezkûre şimdiki halde cezîrenin şâhrâhı ve vapurların dahi yalnız oraya uğraması sebebiyle gelüp gidenlerin ve eşya ve emti'a-i ticâriyenin vuku bulmakda idüğünden icâb-ı hâl ve mevki'e münâsib bir iskelenin şiddet-i lüzûmu derkâr ve sâye-i ma'mûriyet-vâye-i şâhânede mahal-ı mezkûr bu ihtiyâc ile beraber iskelesiz bırakılması tecvîz buyrulmayacağı âşikâr olmağla ve bu misillü ebniyenin mahal ve mevki'i müsâ'id olduğu ve taş bulunduğu halde kârgîr olarak inşası suver-i sâireye müreccah bulunmağla Magosa'daki ebniye-i atika enkâzı olan işlenmiş taşlardan inşa kılınmak üzere mühendis Mehmed Ali Efendi bi'l-izâm Tuzla Kaimmakâm-ı Hey'et-i Meclis marifetiyle keşf-i evveli icrâ kılınarak tanzim ve irsâl olunan mazbata me'âline ve tahkikât-ı vâkı'aya nazaran bâlâ-yı mazbata-i çâkerânemizde gösterilen bir yük doksan dört bin guruş masârifle vücûda geleceği anlaşılmış ve tanzim olunan mikyaslı haritası manzûr-ı dekâyik-nüşûr-ı hidîv-i âzamîleri buyrulmak üzere leffen arzu takdim kılınmış ve şu iskele şimdilik bütün cezirenin iskelesi demek olacağından lüzûm-ı ihtiyâc-ı sahîhi bir kadem akdem i'mâl ve inşasını muktezi olduğuna ve hâsılâtı dört beş sene zarfında sarf edilecek akçeyi

ödeyebileceğine binaen masârif-i lâzimesi hâsılât-ı vâkı'asından yerine konmak üzere mukaddema karşılık gösterilen çekirge akçesiyle fûrûht olunmakda bulunan taş esmânından sarf ve tesviye olunarak mezkûr Magosa taşlarından i'mâl ve inşası husûsunda irâde-i aliyye-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleri şeref-zuhûruna intizâren heman şimdiden levâzımât ve tedârükâtına mübâşeret olunmuş ve hitâmında masârifât-ı vâkı'ası ber-vech-i müfredât bâ-mazbata arz ve iş'âr kılınacağı derkâr bulunmuş olmağla ol bâbda emr u ferman hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 Zilkâ'de sene [12]90 ve fi 17 Kânûn-ı Evvel sene [12]89

Mutasarrıf-ı Cezîre-i Kıbrıs İbrahim	ed-Dâ'i Nâib-i Cezire-i minh. es-Seyyid Hafız Ali Rıza	ed-Dâ'i Müfti-i Cezîre-i minh es-Seyyid Mehmed Raci	ed-Dâ'i Başpiskopos Sofrodiyosen (?) Başpiskopos-ı Cezîre-i Kıbrıs	Muhasebeci-i Cezîre-i minh Abdullah Hulusi
Muhasebeci-i Evvel es-Seyyid Mehmed Salim	Aza es-Seyyid Ahmed Asım	Aza el-Hac Ahmed Raif	Müdir-i Tahrirat Mehmed Atıf	Aza Hıristofaki Efendi (Li- maslahatin Leymasun'da
Aza Yaneko Evankelidi				

Kıbrıs'ta öğretmen ataması yapılan köyler ile atanan öğretmenlerin isimleri

8 Nisan 1874

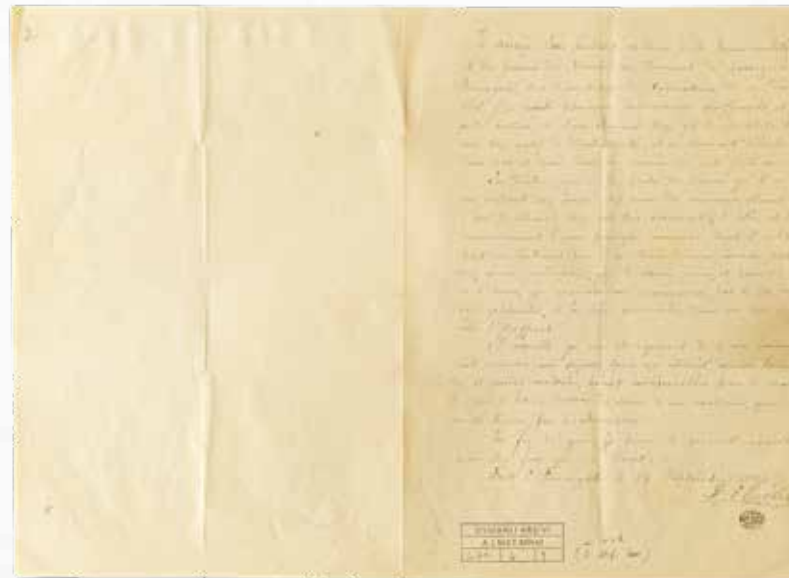
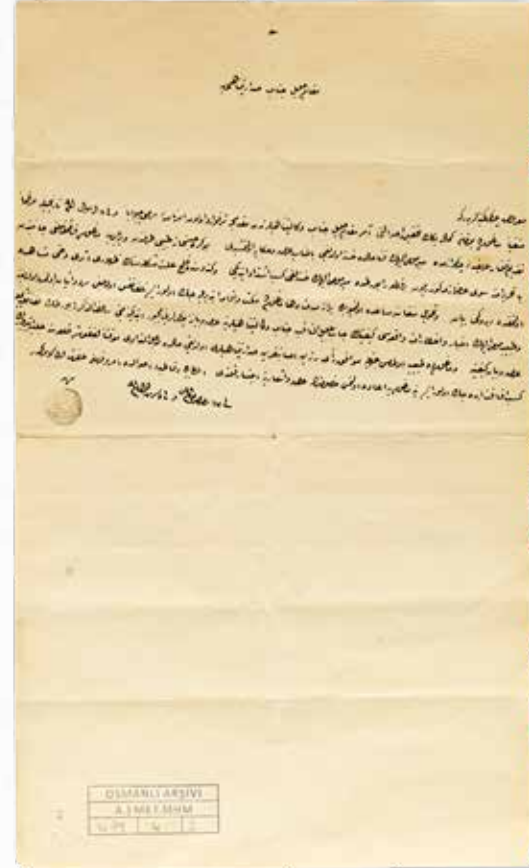
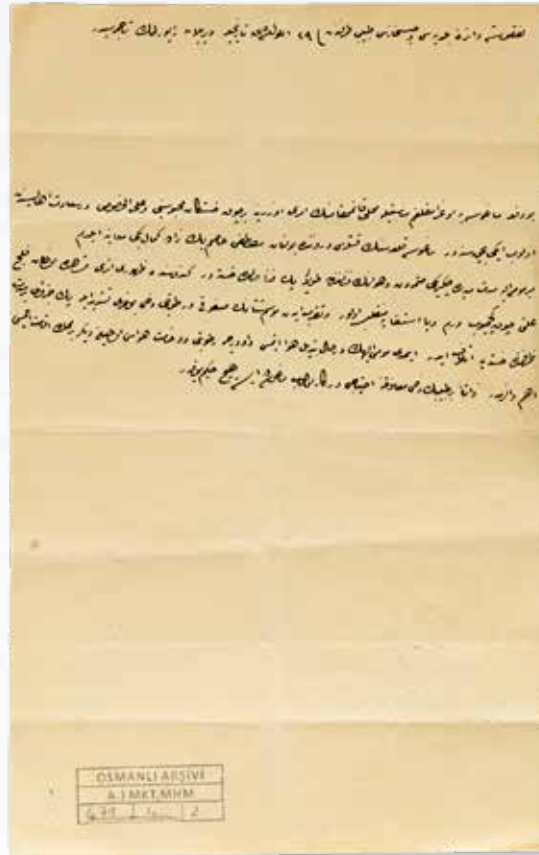
Kurâ-yı cesîmeden olup bu kere muallim-i sıbyâna ta'yîni tensîb görünen kurâ ile muallimlerinin isim ve şöhretlerini mübeyyin defterdir				
Esâmî-i Muallimîn	Esâmî-i Kaza	Esâmî-i Kurâ	Aded-i Kurâ	Yekûn
Hacı Ali Efendi	Değirmenlik Kazası	Dizdar karyesi	1	
Ahmed Efendi	Leymasun Kazası	Odima karyesi	1	
Hacı Mustafa Efendi	Magosa Kazası	Kondera Karyesi	1	
Hacı Ali Efendi	Magosa Kazası	Paşa Karyesi	1	
Hacı Mustafa Efendi	Girinye Kazası	Ağırdı Karyesi	1	
Hacı Veli Efendi	Baf Kazası	Malatya Karyesi	1	
Ahmed Efendi	Tuzla Kazası	Küfünye Karyesi	1	
Ahmed Efendi	Magosa Kazası	İpsilat Karyesi	1	
Hacı Ahmed Efendi	Tuzla Kazası	Pirka Karyesi	1	
Hafız Mustafa Efendi	Yafa Kazası	Tirmentusa Karyesi	1	10

Mazbata

189

Kıbrıs Sancağı Meclis-i İdaresi'nden tevârüd eden mazbatada cezîre-i mezkûrede yirmi karyeye yüzer gurus maaşla birer sıbyan hocası ta'yîni hakkında şâyân buyrulan müsaadeden bahisle bu kere dahi melfuf defterde muharrer karyelere doksan senesi Martından itibaren intihâb ve ta'yîn olunan muallimlerin tasdik-i asaletleri inhâ olunmuştur. Bundan mukaddem vârid olan inhâlar üzerine kurâ-yı mezkûreden yedisine muallim ta'yîn olunmuş ve işbu defterde muharrer on aded karye için dahi ber-vech-i inhâ tarih-i mezkûrdan itibaren sene-i merkûme Maarif bütçesinin beşinci faslının üçüncü maddesinden şehri yüzer gurus maaş tahsisıyla defter-i mezkûrda isimleri beyân olunan muallimlerin tasdik-i memuriyetleri tezekkür ve tensîb kılınmağla zikrolunan maaşlar irâdesinin istihsâli husûsunun Bâbâlî'ye arz ve işâr ve mezkûr defterin dahi bâs ve tesyâr buyrulması bâbında emr u ferman.

Fi 23 Safer sene [1]291 ve fi 27 Mart sene [1]290

BOA. A.MKT.MHM, 479/4

Magosa'da sürgünde bulunan Namık Kemal hakkında Lefkoşa Belediye Dairesi ve Hapishanesi tabibi Afendis tarafından düzenlenen sağlık raporu ve tercümesi. Kemal Bey'in tedavi amaçlı Lefkoşa Kalesi'ne naklinin yararlı olacağı konusunda Sadaret'e (Sadrazamlık) hitaben yazılmış yazı.

17 Ekim 1875

Makam-ı Celîl-i Cenâb-ı Sadâret-penâhiye

Maruz-ı çaker-i kemineleridir ki

Menfiyen Magosa'da bulunan Kemal Bey'in tahkik-i ahvâlini âmir makam-ı celîl-i cenâb-ı vekâlet-penâhîlerinden mukaddemce şeref-vârid olan emirnâme-i sâmiye cevaben ve fi 8 Eylûl sene [12]91 tarihiyle murakkamen takdim kılınan arîza-i çâkerânemde mîr-i mûmâ-ileyhin fena halde hasta olduğu bi'l-münâsebe arz ve hikâye olunmuş idi. Bu kere hapishane tabibi tarafından verilüp Magosa Kâim-makâmı cânibinden bâ-tahrîrât sûy-ı âcizâneme gönderilen bir kıta raportda mîr-i mûmâ-ileyhin hastalığı kesb-i iştîdâd ettiği ve kendüsünde felç illet-i müşkilinin zuhûru eseri dahi müşâhede olunmakda idügü beyân ve tahvîl-i menfasına müsaade olunmayup da biraz müddet daha Magosa'da meks ve ikâme ettirilecek olur ise telef-i nefis olacağı serd ve ityân olunmuş olduğuna ve tabîb-i mûmâ-ileyhin ihbâr ve ihtârât-ı vâkı'ası keyfiyetin cânib-i celîlül-menâkib-i cenâb-ı vekâlet-penâhîlerine arz ve beyânına çâkerlerini mecbur ettiğine mebni salifûz-zıkr raportun leffen takdimiyle arz ve beyân-ı keyfiyete ve Magosa'da tabîb olmaması cihetiyle muvafık-ı re'y-i rezîn-i isâbet-karîn-i Sadâret-penâhîleri olduğu halde li-ecli't-tedavi muvakkaten Lefkoşa Kalesi'ne celb ettirilerek kesb-i ifâkât edecek olur ise yine Magosa'ya îade olunması husûsunun arz ve işârına ictisâr kılındı. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvalde emr u ferman hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Ramzan sene [1]292 ve fi 5 Teşrin-i Evvel sene [12]91

[mühür] es-Seyyid Ahmed Aziz

**

*Lefkoşa Daire-i Belediyesi ve Hapishanesi Tabibi Tarafından fi 29 Eylûl sene [1]875
Tarihiyle Verilen Raportun Tercümesidir*

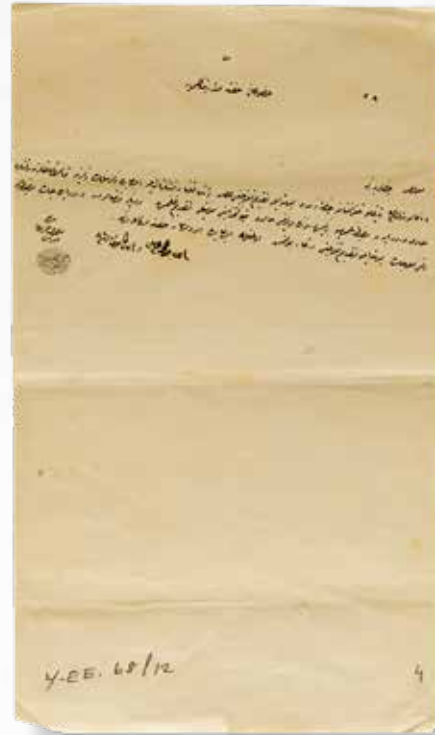
Bu def'a Magosa'ya uğramaklığım münasebetiyle mahalli kâimmakâmının emri üzerine birçok hastegân-ı mahbûsîni ve ale'l-husûs Dersaadet ahalisndan olup iki buçuk senedir Magosa Kalesi'nin kışlası derûnunda bulunan Mustafa Asım Beyzâde Kemal Bey'i muayene eyledim.

Mîr-i mûmâ-ileyh müddet-i medîde çektiği sıtmadan ve havanın fenalığından dolayı pek fena halde hastadır. Kendüsünde zuhûru eseri müşâhede olunan felç illeti çok geçmeyüp verem veya istiskâya münkalib olur ve takarrüb eden mevsim-i şitânın soğuğu ve rutubeti dahi bunları teşdîd ile pek cüz'î bir müddet zarfında hastayı itlâf eder. İmdi mûmâ-ileyhin derhal tebdil-i hava etmesi ve ayrıca rutubeti ve vahamet-i havası olmayan bir mahalde ikâmet eylemsi ehem ve elzemdir. Zaten bir tabibin dahi mu'âvenetine ihtiyacı derkâr olup Magosâ'da ise hiç hekim yoktur.

46

BOA. Y.EE., 68/12

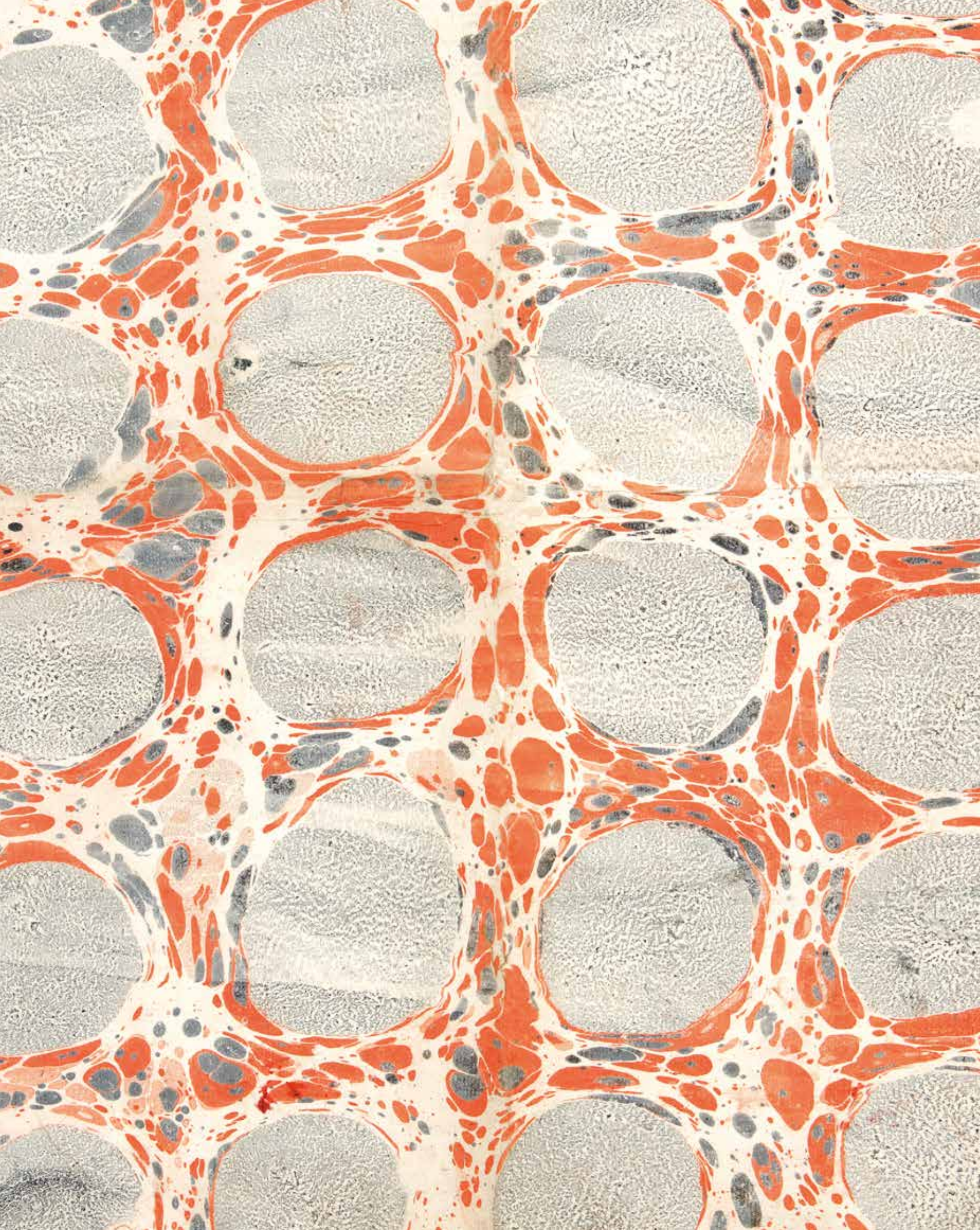
Kanun-ı Esasî'nin ilanı münasebetiyle Kıbrıs Adası mutasarrıfı (vali), naibi (kadı yardımcısı), müftüsü, başpiskoposu ve eşrafın tebrikini gösteren yazı.

15 Ocak 1877

Cenab-ı Hak padişah-ı teb'a-perver ve şehinşâh-ı ma'delet-küster-i velî-ni'metimiz efendimizi kâffe-i Osmaniyân ve sunûf-ı teb'a ve bendegân-ı sıkd-nişânına bağışlasın. Vedî'a-i cenâb-ı kibriyâ olan teb'a-i sâdika-i mülûkânelerinin haklarında anbean mebzûl ve dâ'imül-cereyân olan ni'met-i adâlet ve merhamet ve şefkat ve âtîfet-ı hazret-i mülûkânelerine müstağrak olduğumuzdan ve o sâye-i meşmûlül-himâyde [silik] ırz ve can ve malımızın muhafazası ve ez-her cihet ma'mûriyet ve servetimizin ve vatandaşça ve karındaşça hubb ve müvâlâtımızın işkâli ve hukukumuzun itmâmı hakkında şimdiye kadar dide-i mefharetle göreceğimiz muamele-i adalet-kârâne ve teb'a-perverâne-i hazret-i padişahîden kâffe-i müteşekkir ve duâ-yı hazret-i tâcdârîyi leyl ü nehâr tâlî ve zâkir olduğumuz halde bunca ni'âmât-ı gayri mütenâhiye ve icraat-ı müstahsine-i sâbıkaya bir ilave-i lâhika olmak üzere bu kere dahi idare-i umumiye-i devletin bir kânun-ı cedîd üzerine tanzim ve te'sisini te'mîn etmek maksad-ı âlisiyle taraf-ı hümayûn-ı hazret-i padişahî mantûk-ı celili üzerine Bâbıâlfîde teşekkül eden Komisyon-ı Âlî-i Umûmî'nin vezâ'ifi ikmâl edilmiş olduğundan tanzim kılınan kânun-ı esâsinin i'lân ve icrâsı hakkında olan hatt-ı hümayûn-ı ma'delet-makrûnun şu zaman-ı mes'adinde kırâetiyle usûl-ı istibdâda hitâm verilerek işbu tensikât-ı cedîde devlet ve milletin hukûk-ı siyâsiyesini te'mîne kâfil olduğu tebşîrâtını âmir şeref-keşide buyrulup tevkîrât-ı azîme ve ihtirâmât-ı lâyika-i fevkal'-âde ile kırâet olunan telgrafnâme-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleri mefâd-ı lâzimül-inkiyâdı ve her harfinden istinbât olunan ma'delet ve şefkat-ı hazret-i zillullahî cümlemizi müstağrak-ı fahr ve sürûr eylediğinden edâsı üzerimize farz olan duâ-yı tevâfur-i şân ve ikbâl ve terakkî-i ömr ve iclâl-ı hazret-i tâcdârî tizkâr ve bizim padişahımızı kâffe-i Osmanîyâna bağışlasun duâları kalben ve kâlen îsâl-ı kabul-ı hâne-i cenâb-ı perverd-gâr kılınmış ve zat-ı hazret-i Sadâret-penâhîlerini dahi her bir icrâât ve teşebbüsât-ı hidîv-i âzamîlerinde muvaffak bi'l-hayr ve fâ'ik ale'l-hayr buyursun ed'îye-i i'tilâları ilâve olunmuştur. İşbu ıslâhât-ı fevkal'-âde millet ve vatanımızca mefharet-bahş olacak bir icrâât-ı cedîde-i âdile olduğundan cümlemiz tarafından ibrâz-ı şâdî ve meserret ve ifâ-yı teşekkür ve mahmidetle misli mesbûk olmayan bir derecede icrâ-yı şehri-i âyîn edilmiş ve ber-minvâl-ı ma'rûz şu suretle dahi hak-ı âcizânemizde bezl ve inâyet buyrulan eltâf-ı mâ-lâ-nihâye-i hazret-i padişahîden cümleten memnûn ve müteşekkir olduğumuzun arz ve beyânı bâbında işbu teşekkürnâme-i umûmî tastîr ve

hâk-ı pâ-yı merâhim-ihativâ-yı cenâb-ı vekâlet-penâhilerine takdim kılınmıştır. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr u ferman hazret-i men lehü'l-emrindir. Fi Zilhicce sene [12]93 ve Kânûn-ı evvel sene [12]92

Mutasarrıf-ı Cezîre-i Kıbrıs Ahmed Kâmil	Nâib-i Cezîre-i mezkûre Ahmed Şevki	Müfti-i Cezîre-i mezbûre Mehmed Rasih	Başpiskopos-ı Cezîre-i mezbûre Sofrodiyosen (?)	Muhasebeci-i Cezîre-i mezbûre Mehmed
Aza Mustafa Fuad	Evkaf Muhasebecisi Mehmed Arif	Müdîr-i Tahrîrât İzzet	Aza Yorgaki Mihailidi	Mümeyyiz Osman Nuri
Mümeyyiz Hüseyin Zekai	Mümeyyiz Kosti Safukli	Heci Yorgi Hırtokando (?)	Ahmed Asım	Mehmed Arif
Mehmed Ağâh	Hüseyin Şevki	Ahmed İzzet	Ali Rıza	Mustafa Safvet
Abdurrahman Niyazi	Mehmed Emin	Ali Faik	Xp. Hopilu	Ahmed Emin
Şükrü	Yusuf Ziya	Vamık	Hafız Mustafa	Mihayil İlyasidi
Hasan Hüsnü	Münib	Abdullah	Mustafa Şevki	Prens Yusuf
Artin Berguti	Hıristodolu Suri	Mehmed Kamil	Ahmed	Mustafa Sabri
Ahmed Nafi	Ahmed Behcet	Mehmed Kamil	Musa	Hamut Ermiyan
Ali Sayfi	Heci Tomi	Hasan	Şeyh Hasan el- Ebi	Mihail Şenalli
Mustafa Hulusi	Penakomi Taharyadi	Zihni	Muhammed Fedai	Ahmed Kemal
Ziya	Mehmed Şerif	Ahmed Muhlis	Hasan Rifat	Osman İzzi
İbrahim	Seyyid Ali	el-Hac Azmi	es-Seyyid Şükrü	Durali
Mehmed Derviş	Ahmed Aziz	Mehmed Mehdi	İbrahim Hakkı	Ali bin Mehmed
Mustafa Şükrü	Ali Hulusi	Mehmed Şerif	Mustafa Nadri	Osman
Mehmed Sami	Mehmed Tevfik	İbrahim Hakkı	Pavlaki	Mehmed Raşid
Mustafa Rıza	Ali Ragıp	Ali	Mehmed Niyazi	Hüseyin Hüsnü
Kostis	Hasan Sadık	Muhammed Abduh	Hüseyin Vehbi	Mehmed Rifat
Mustafa Nuri	Fedai	Mehmed Atallah	Ali	

BOA. EV.BRT., 299/19

Kıbrıs'ın Baf kazasına bağlı Ahtama kasabasında bulunan ve Küçük Cami diye bilinen caminin vakıf gelirlerinden günlük belli bir ücretle imamlık ve hitabet görevlerini yerine getiren Hasan b. Salih'in çocuksuz olarak ölmesinden dolayı boşta kalan görevinin bu işe liyakatli olan o yörenin müftüsü el-Hâcc Hafız Ali'ye verildiği.

12 Ağustos 1898

[Tuğra]

Nişan-ı şerîf-i âlî-şân

Evkâf-ı mülhakadan Kıbrıs Ceziresi'nde Baf Kazasına tâbi' Ahtama Kasabasında kâin Küçük Cami demekle mârûf cami-i şerîf vakfından olmak üzere yevmî vazîfe-i mu'ayyene ile imâmet ve hitâbet cihetlerinin tevcihlerine dair mahallinden varid olan i'lâm üzerine kuyûd-ı lâzimesi bi'l-ihrac muâmele-i kalemiyesi lede'l-icrâ ciheteyn-i mezkûreteyn müteveffâ Hasan ibn-i Salih'in bilâ-veled vefâtı vukû'uyla mahlûlünden lede'l-imtihan ehliyeti nümâyân olan müftî-i belde işbu râfi'ü tevkî'-i refi'üş-şân-ı hâkânî el-Hâcc Hafız Ali -zîde salâhuhû- uhdesine tevcihi Mahkeme-i Teftişden tanzim ounan i'lâm üzerine makam-ı nezâret-i Evkâf-ı Hümayûnumdan bâ-telhîs lede'l-arz ancak hitâbeti bin üç yüz on altı senesi Muharremül-harâmının yirmi birinci günü tarihinde şeref sünûh ve sudur eden hatt-ı hümayûn-ı şevket makrûn-ı şâhâne ve imâmeti dahi bin üç yüz on bir senesi Muharremül-harâmının on ikinci günü tarihinde sâdır olan fermân-ı âlî-i mülûkânem mücebince tevcih olunmağın bu berât-ı hümayûnumu verdim ve **buyurdum ki:**

Mûmâ-ileyh sâlifüz-zikr imâmet ve hitâbet cihetlerine vazîfe-i mu'ayyene-i mersûmesiyle bilâ-kusûr edâ-yı hizmet etmek üzere mutasarrıf ola.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min şehr-i Rebiülûlâ sene ısrîn ve selâse-mie ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye mahruse.

Kıbrıs Adası'nda idadi mektebini bitiren beş öğrencinin her sene Darülfünun'un (Üniversite) tıp ve hukuk kısımlarında tahsillerine müsaade olunarak kendilerine bir miktar tahsisat verilmesi Kıbrıs Müslüman ahalisi tarafından talep olunmuştur.

Kıbrıs İdadi Mektebi mezunlarının Darülfünun'a kabul edilmelerinde bir engel olmadığı, nizamname gereği öğrencilerden alınmakta olan harçların Kıbrıslı öğrencilere yardımcı olmak adına alınmayacağı ancak adadan gelecek öğrencilere daha başka bir para yardımında bulunulmasının mümkün olmadığına dair Meclis-i Vükelaca (Bakanlar Kurulu) alınan karar.

15 Eylül 1909

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Mazbata Varakasıdır

Zabıtnâme Varakı 119		Hazır Bulunan Zevât-ı Fihâmın Esâmisi	Cild Rakamı	
Tarih			Meclis-i Küşâdı	
Arabi	Rumî		Saat	Dakika
30 Şaban sene [1]327	2 Eylül sene [1]325			
Müzâkere olunan mevâdda müte'allik varakanın nev'iyile hülâsa-i me'âli Babialı Evrak Odasınca olan numarası ve meclise havâlesi tarihi ve melfûfâtı dahi kaç kıt'a olduğu				
Nev'i	Aded-i Melfûfâtı	Evrak Odası Numarası	Tarih-i Havâlesi	
		Arabi	Rumi	

Hülâsa-i Me'âli

Kıbrıs ceziresi etfâlinden mekteb-i i'dâdiyi ikmâl eden beş tâlibin her sene Darülfünun-ı Osmaniye'nin Tıp ve Hukuk kısımlarında tahsillerine müsaade ve kendilerine bir mikdâr tahsisât itâsı istid'ânı mutazammın cezîre-i mezkûre ahalî-i İslâmiyesi tarafından verilen varaka üzerine cezîre-i mezbûre etfâl-ı müslimesinden her sene mekâtib-i i'dâdiyeye leyli olarak ikişer tâlib kabul edilmekle beraber Mekteb-i Sultanî ile Darüşşafakâ'ya ve Hendese-i Mülkiye Mektebi'ne dahi birer şâkird kabulünün usûl ittihâzı 23 Kânûn-ı Evvel sene [1]323 tarihinde Ma-

arif ve Mekâtib-i Askeriye Nezaretine tebliğ olunan irâde-i seniyye iktizasından bulunduğu beyânıyla îcâb-ı hâlin icrâ ve inbâsı hakkında sebk eden işâra cevaben Maarif Nezaretinden mürsel 17 Receb sene [1]327 tarihli ve 169 numaralı tezkire kırâat olundu.

Kararı

Tezkire-i mezkûrede Kıbrıs İdadisi mezunlarının Darülfünûn şûubâtına kabûlü tabîî ve Darülfünûn-ı Osmanî Nizamnâmesi mücibince alınmakda olan harçların cezîre-i mezkûre ahalisine muâveneten Maarif Veznesinden tesviyesi zımnında bir karşılık tedârîki kâbil ise de talebe-i mûmâ-ileyhime başkaca tahsîsât îtâsı mümkün olamayacağı ve mekâtib-i îdâdiyeye nizamına tevfikân alınacak meccânî talebe meclis-i idarece verilecek karar üzerine mahalleri fukara-yı etfâlin-den intihâb olunacağı cihetle buna nezaretçe müdahale olunamayacağı ve Darüş-şafak'a talebe kabûlü Cem'iyet-i Tedrisiyye-i İslâmiye'ye âid ve oraya alınacak talebenin anasız babasız olması meşrût olduğu gibi Mekteb-i Sultanîde bulunan ücretsiz talebenin mikdârı yüzde yirmiye tenzil edinceye kadar mekteb-i mezbûrede ücretsiz talebe kabul olunması mukarrer bulunduğu gösterilmiştir. Nezaret-i müşârün-ileyhânın işârına nazaran Kıbrıs Mekteb-i İdadisi mezunlarının Darülfünûn-ı Osmanî şûubâtına kabulleri ve Darülfünûn-ı Osmanî nizamnâmesi mücibince talebeden istîfâsı lazım gelen harçların cezîre ahali-i İslâmiyesine bir muâvenet olmak üzere Maarifce bir karşılık tedarikiyle tesviyesi kâbil fakat cezireden gelecek talebeye başkaca tahsîsât îtâsı gayri mümkün olduğu anlaşılmış olduğundan buralarının müracaatleri vukûunda cezîre ahalisine Bâbîâlî Evrak Müdüriyetince tebliği ve memâlik-i ecnebiye ve vilâyât-ı mümtâzeden ve Kıbrıs'dan li-celi't-tahsîl Dersaadet'e gelecek etfâl-ı İslâmiye ve Osmaniyeden Dersaadet'deki mekâtibe kabullerini istid'â eden ve tervîci devletçe münâsib ve muvâfık görülen etfâlin masârif-i tedrisiyesine mukâbil sene-i âtiye bütçesine meblağ-ı lâzîminin idhâli husûsunun nezaret-i müşârün-ileyhâya cevaben işâri tezekkür kılındı.

MAGOSA KALESİ
PLANI
(19. Yüzyıl)
BOA,PLK,p.852

1 - Kıbrıs'ta bulunan Osmanlı kalelerinden Mağosa Kalesi'nin Liman tarafından çizilen kale ve limanın bir planıdır.

2 - Hendek

3 - Canbolat Paşa Kulesi

4 - Çayırılık

5 - Buranın derinliği de bir ve bazen bir buçuk kulaçtır.

6 - Liman

7 - Buranın

8 - Güney

9 - Kuzey

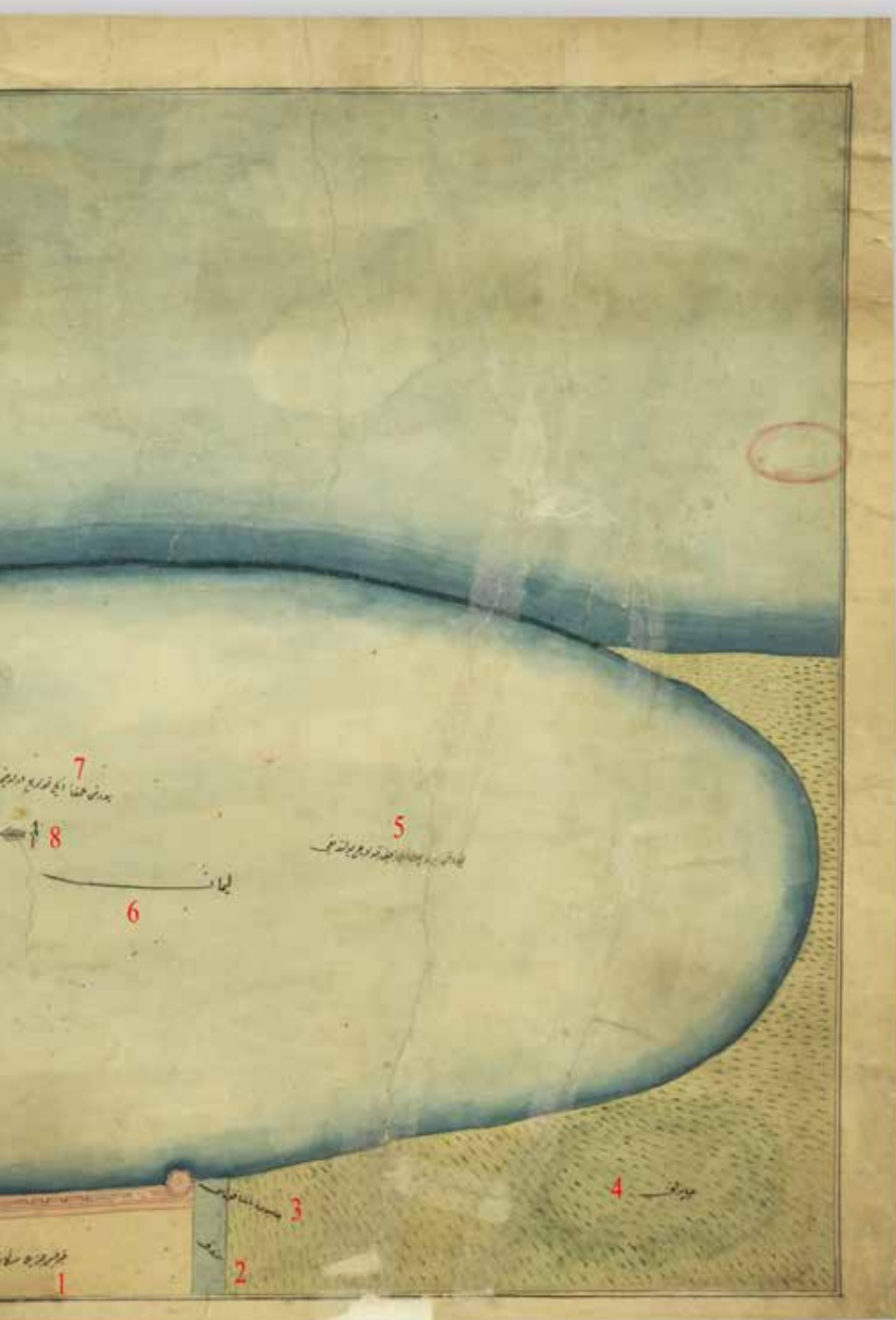
10 - Buranın

11 - Akkule

12 - Liman

Magosa Kalesi

BOA, PLK.p. 852

derinliği de iki kulaçtır.

n derinliği üç kulaçtır.

Kapısı

13 - Cephane kulesi

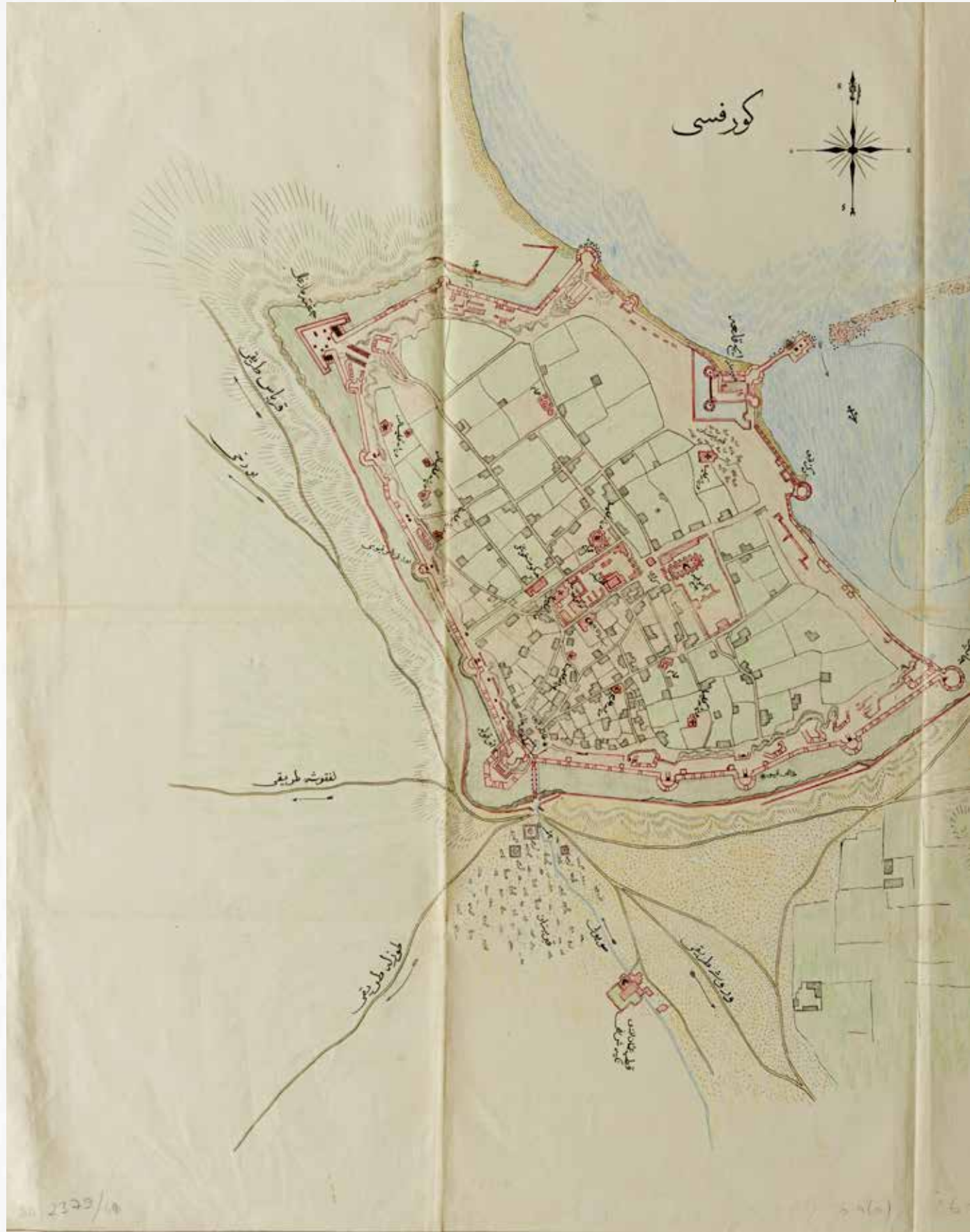
14 - Karpas kulesi

15 - Burnu

16 - Harap Fener

17 - Liman ağzı

18 - Bir parmak , seksen zira kabul edilerek
dört yüz Osmanlı zara-ı ölçөгündedir.

Mühendis Mehmed
Ali tarafından çizilmiş
Magosa Kalesi planı.

1873

BOA. ŞD., 2379/48

51

Kıbrıs haritası.

17 Şubat 1874

BOA.HRT.h., 724

KAYNAKÇA

- AKGÜNDÜZ, Ahmet., *İslâm Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1988.
- ALAGÖZ, Arif., "Kıbrıs Tarihine Coğrafi Giriş" *Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi Türk Heyeti Tebliğleri*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara 1971.
- ALASYA, Fikret., *Kıbrıs Tarihi ve Kıbrıs'taki Türk Eserleri*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara 1964.
- , "Türk Dünyasındaki Gelişmeler Işığında Tarihi Perspektiften Kıbrıs", *Kıbrıs'ın Dünü-Bugünü Uluslararası Sempozyum*, Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınları, Ankara 1993.
- ALTAN, Mustafa Haşim., *Belgelerle Kıbrıs Türk Vakıflar Tarihi, 1571-1974, C. I-II*, Kıbrıs Vakıflar İdaresi Yay., Girne 1986.
- AYDIN, Mahir., "Sultan II. Mahmud Döneminde Yapılan Nüfus Tahrirleri", *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri-Bildiriler*, İ. Ü. Edebiyat Fak. Tarih Araştırma Merkezi, İstanbul 1990.
- AYSAN, Emin., *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi: Kıbrıs Seferi (1570-1571)*, III. Cilt, Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı, Ankara 1971.
- BANOĞLU, Ahmet Niyazi., *Kıbrıs Dosyası*, Kervan Yayınları, İstanbul 1974.
- BARKAN, Ömer Lütfü., "Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler I, İstilâ Devrinin Kolonizatör Türk Dervişleri" *Vakıflar Dergisi*, S. II, 1942, s. 279-386.
- BERBEROĞLU, Ahmet Mithat., "Evkaf Davamız", *Halkın Sesi*, Lefkoşa 1954.
- BERKİ, Ali Himmet., "Vakıfların Tarihi, Mâhiyeti, İnkişâfı ve Tekâmülü, Cemiyet ve Fertlere Sağladığı Faideler", *Vakıflar Dergisi*, Sayı VI, 1965, s. 9-13.
- ÇADIRCI, Musa., "1830 Genel Sayımına Göre Ankara Şehir Merkezi Nüfusu Üzerinde Bir Araştırma", *Osmanlı Araştırmaları*, S. 1, İstanbul 1980, s. 109-132.
- ÇAY, Abdülhaluk., *Kıbrıs'ta Kanlı Noel-1963*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara 1989.
- DARKOT, Besim., "Kıbrıs" *İslâm Ansiklopedisi*, C. VI, MEB Basımevi, İstanbul 1986, s. 672-676.
- DOĞRU, Halime., "Osmanlı Devleti'nde Toprak Yazımından Nüfus Sayımına Geçiş ve Bir Nüfus Yoklama Defteri Örneği", *Anadolu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C. I, S. 2, 1989, s. 233-285.
- EGELİ, Sabahattin., *1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Nasıl Yıkıldı*, Kastaş A.Ş., İstanbul, 1991.
- ERZEN, Arif., "Kıbrıs Tarihine Bir Bakış", *Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi Türk Heyeti Tebliğleri*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara 1971.
- GÜLER, Ali., *Osmanlı Devleti'nde Azınlıklar*, Turan Yay., İstanbul 1997.
- GÜRKAN, Haşmet M., *Kıbrıs Tarihinden Sayfalar*, 2. Basım, Nehir Yayınları, Lefkoşa 1982.
- GÜRSOY, Cevat., "Coğrafya Bakımından Kıbrıs ve Türkiye", *Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi Türk Heyeti Tebliğleri*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara 1971.
- HAKERİ, Bener Hakkı., *Başlangıcından 1878'e dek Kıbrıs Tarihi*, K.K.T.C. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1993.
- HALAÇOĞLU, Yusuf., "Osmanlı Döneminde Kıbrıs'ta İskân Siyaseti", *Kıbrıs'ın Dünü-Bugünü Uluslararası Sempozyum*, Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınları, Ankara 1993.
- HİLMİ EFENDİ, Ömer., *İthâfu'l-Ahlâf fi-Ahkâmî'l-Evkâf*, Vakıflar Gn. Md. Yay., Ankara 1977.

KARAL, Enver Ziya., *Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı 1831*, Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, Ankara 1943

_____, "Râgıb Efendi'nin Islahat Lâyhâsı (Mahmud II. Devri)", *Tarih Vesikaları Dergisi*, S. 5, 1942, s. 356-368.

_____, *Osmanlı Tarihi*, C. VII., TTK. Yay., Ankara 1964.

RUMBEYOĞLU, Fahreddin., Nabi, Mehmed., *Kıbrıs Meselesi*, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1335 (1919).

Kıbrıs Vakıflar Dergisi, Sayı I, 1990.

Kıbrıs Vakıflar İdaresi, *Rakamlarla Gerçekler*, Lefkoşa 1978

Kıbrıs'ta Vakıf Tarihi Eserler, KKTC Vakıflar ve Din İşleri Dairesi Yay., 1990 Lefkoşa.

KÖPRÜLÜ, M. Fuad., *İslâm ve Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1983.

KÖKDEMİR, Naci., *Dünkü-Bugünkü Kıbrıs*, İstiklal Matbaası, Ankara 1957.

KURT, İsmail, *Para Vakıfları: Nazariyat ve Tatbikat*, İSAV Yay., İstanbul 1996.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., "Osmanlı Sosyal ve İktisadî Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri", *Belleten*, C. LIX, S. 225, 1995, s. 395-418.

MERT, Özcan., "Fetihden Sonra Kıbrıs'ta Türk İdaresi", İstanbul Üniversitesi Basılmamış Lisans Tezi, 1969.

OBERLING, Pierre., *Bellapaisé Giden Yol: Kıbrıs Türkleri'nin Kuzey Kıbrıs'a Zorunlu Göçü*, çev. Mehmet Erdoğan, Genelkurmay Başkanlığı Yay., Ankara 1987.

ORHONLU, Cengiz., "Osmanlı Türkleri'nin Kıbrıs Adasına Yerleşmesi (1571-1580), *Kıbrıs'ın Dünü-Bugünü Uluslararası Sempozyum*, Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınları, Ankara 1993.

SADRAZAM KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA, *Mecmûatu'r-Risâle*, Nûruosmaniye Kütüphanesi, Nr: 4950, s. 1-29.

SERTOĞLU, Midhat, *Osmanlı Tarih Lûgatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986.

TOZDUMAN, Arzu., "Aydın Güzelhisarının Sosyal ve İktisadî Durumu", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1992.

UÇAROL, Rifat., *1878 Kıbrıs Sorunu ve Osmanlı İngiliz Anlaşması, (Adanın İngiltere'ye Devri)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1978.

UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı., *Osmanlı Tarihi*, C. III, TTK Yay. Ankara 1947.

YEDİYILDIZ, Bahaeddin., "Müessese-Toplum Münâsebetleri Çerçevesinde XVIII. Asır Türk Toplumunu ve Vakıf Müessesesi", *Vakıflar Dergisi*, C. 15, S. 15, 1982, 23-54.

_____, "Vakıf", *İslâm Ansiklopedisi*, C. XIII, MEB Basımevi, İstanbul 1986, s. 153-172.

YUVALI, Abdülkadir, "Selçuklular Döneminde Kıbrıs'ın Anadolu ile Siyasî ve Ticarî İlişkileri", *Kıbrıs'ın Dünü-Bugünü Uluslararası Sempozyum*, Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınları, Ankara 1993.

ARŞİV BELGELERİ

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet
Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA)

Bâb-ı Âsafî Divân-ı Hümayûn Sicillatı Mühimme
Defterleri (A.DVNS.MHM.d.), no. 19, 8/114,
8/117, 14-1/262, 8/1359/, 8/1360, 8/1454,
8/356, 14-1/615, 14-1/615, 14-1/680, 13/684,
16/145, 13/1127, 10/378, 18/277, 16/304,
16/339, 19/669, 23/370, 31/240, 36/754

Bâb-ı Âsafî Divân-ı Hümayûn Sicillâtı Nâme-i
Hümayûn Defterleri (A.DVNS.NMH.d.), no. 14

Sadâret Mektubî Mühimme Kalemi (A.MKT.MHM),
479/4

Ali Emiri Sultan Mustafa III (AE.MST.III), 295/23602

Ali Emiri Sultan Mehmed IV (AE.SMMD.IV), 8/808

Cevdet Askeriye (C.AS), 61/2856

Cevdet Dahiliye (C.DH), 59/2946

Cevdet Evkaf (C.EV), 138/6875, 143/7127

Cevdet Maarif (C.MF), 95/4704, 117/5826

Cevdet Maliye (C.ML), 234/9801

Evkâf Berat (EV.BRT), 5/12, 86/24, 229/6, 299/19

Haritalar (HRT.h), 724

Hatt-ı Hümayûn (HAT), 19202, 19203, 19210, 19217,
19248, 19255, 19258-B, 19258-C, 19263, 19272,
19275.

Îrâde Meclis-i Vâlâ (İ.MVL), 525/23555

Îrâde Şûrâ-yı Devlet (İ.ŞD), 9/469

Kâmil Kepeci Defterleri (KK.d.), no. 2251.

Maarif Nezareti Mektubi Kalemi (MF.MKT), 18/22

Müzehheb Ferman ve Beratlar (MFB), 297, 597, 982,
1277

Meclis-i Vükela Mazbataları (MV), 131/3

Şûrâ-yı Devlet Evrakı (ŞD), 258/35, 2379/42, 2379/48

Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Evrakı (TS.MA.e),
723/19, 721/17

Yıldız Esas Evrak (Y.EE), 68/12

İNDEKS

A

- A. M. Berberoğlu, İcrâ Komitesi üyesi, 43
- Abavla mevkii, Amarkent köyü, Baf, 280
- Abbasi dönemi, 6
- ABD Başkanı, 20, 21
- ABD, 22, 23
- Abdali Nalband Ali bin Dede Mustafa Vakfı, 273
- Abdi oğlu Bakkal Hacı Hüseyin bin Mustafa Vakfı, 261
- Abdiçavuş Mahallesi, Lefkoşa, 50, 255, 267, 273, 274, 279, 280, 282, 284, 285, 288, 291, 294, 296, 297, 299, 302, 303, 304
- Abdullah Paşa bin Hasan Paşa Vakfı, 258
- Abdullah, Şeyh, Lefkoşa'daki Aziz Efendi Zaviyesi'nde Müderris, 373
- Abdülaziz Efendi bin Attar Molla Salih Vakfı, 276
- Abdülaziz, Sultan, 429, 431
- Abdülgaflar, Ayasofya Cami Mütevellisi, 347
- Abdülhadi Efendizâde el-Hâc Ali Efendi, 260
- Abdülhamid, I., Sultan, 37, 383
- Abdülhamid, II., Sultan, 13, 14
- Abdülmecid, Sultan, 425
- Abdûlmelik bin Mervan, Halife, 6
- Âbide bint-i Hasan bin Abdullah Vakfı, 261
- abluka, 21
- Abohor, Değirmenlik, 53
- Abşu, Leymason, 58, 219
- Abuhor karyeli Hasan Ağa bin Mustafa Vakfı, 287
- Abuhor köyü, Lefkoşa, 281, 287
- Abuhorlu el-Hâc Ömer Ağa bin Hasan Vakfı, 278
- Abuhorlu Hacı Mehmed Karavezir bin Osman Vakfı, 281
- Acendu mevkii, Lefke, 301
- Acı Hui değirmeni, Lapta, 266
- Adana, 31
- Adnan Menderes, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı, 18
- Aeria (Kıbrıs'ın eski isimlerinden), 4
- Afanya, Mesarye, 72, 148, 226
- Afendis, Lefkoşa Belediye Dairesi ve Hapishanesi tabibi, 445
- Afet Kamil Hanım Vakfı, 295
- Afrikaka, Girinye, 264
- Afrodet Sokağı, Baf, 301
- Afrodisia (Kıbrıs'ın eski isimlerinden), 4
- Agridya, Leymason, 58
- Agrocipye, Dağ, 51, 179
- Ağırda, Girinye, 63, 126
- Ağırdağ, Girinye, 282
- Ağırdağlı Arnavud Hasan Ağa bin Ahmed Vakfı, 282
- Ağirdaci bkz. Ağirlaki
- Ağirlaki [Ağirdaci], Girinye, 63, 196
- Ağlayan Dede Tekkesi, Magosa, 262
- Ağrıd, Lefkoşa, 310
- Ağridya, Leymason, 223
- Ağro, Leymason, 58, 222
- Ağrocipye, Dağ, bkz. Agrocipye, Dağ
- Ağrolladi [Ağrolladu], Lefke, 68, 139, 212
- Ağrolladu bkz. Ağrolladi
- Ağustos (kaza ismi), 31
- Ahiçelebi, 31
- Ahkâmül-Evkâf, 41, 44, 45
- Ahmed Ağa bin Mehmed Kahya bin Ahmed Vakfı, 277
- Ahmed Belig Paşa Vakfı, 279, 285, 290, 291
- Ahmed Çavuş, 250
- Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi Vakfı, 267
- Ahmed Efendi bin Mustafa el-Hatib Vakfı, 264
- Ahmed Efendi ibn-i Saadeddin Efendi Vakfı, 254
- Ahmed Hüseyin Toto Vakfı, 306
- Ahmed Mehmed Balci Vakfı, 301
- Ahmed Paşa, Kıbrıs Cezîresi Mutasarrıfı, 14
- Ahmed Raşit Mustafa, İcrâ Komitesi üyesi, 43
- Ahmed Remzi Efendi ibn-i Hacı Halil Ağa Vakfı, 278
- Ahmed Said Hacı Zeki Efendi Vakfı, 301, 302
- Ahmed, III., Sultan, 373
- Ahmed, Lefkoşa Alaybeyi, 250
- Ahna, Mesarye, 72, 227
- Ahrıdye [Çiftlik-i Çömlekçi], Mesarye, 72
- Ahtama kasabası, Baf, 453
- Ahtıman bkz. İhtıman
- Ak Manastır, Girinye, 198
- Akaça, Omorfa, 55, 157, 237
- Akadca, 4
- Akapnu, Tuzla, 70, 245
- akâr(ât), 27, 37
- Akaslu [Aksyalu], Baf, 65, 105
- Akatu köyü, Mesarye, 72, 152, 231, 264
- Akçakızanlık, 31
- Akdeniz adaları bkz. Cezâyir-i Bahr-i Sefid Eyâleti
- Akdeniz Bölgesi, 3
- Akdeniz, 3, 9, 10
- Akile Molla ibnet-i Ali Vakfı, 285
- Akkavuk Mahallesi, Lefkoşa, 282, 284, 285, 294, 298, 299, 301, 302, 303, 304, 305
- Akmanastır, Girinye, 63
- Akritas Planı, 19
- Akrodir, Piskopi, 60
- Akropoli mevkii, Ömeriye Mahallesi, Lefkoşa, 289
- Akrunda, Leymason, 58, 141
- Aksaray, 11
- Aksyalu bkz. Akaslu
- Akşehir, 11
- Akurdalya, Hırsofi, 75, 131, 201
- Akurso, Baf, 65, 168
- Alacamescid Mahallesi, Leymason, 58
- Alâiye kadısı, 10
- Alâiye, 10, 31
- Alâiyeli Hanı, Tuzla İskelesi, 262
- Alamano köyü, Tuzla bkz. Alamino köyü, Tuzla
- Alambra, Değirmenlik, 183, 185
- Alamino köyü [Alaminyo, Alamano], Tuzla, 70, 164, 243, 251, 309
- Alaminyo köyü bkz. Alamino köyü
- Alamra, Değirmenlik, 53
- Alaşıya (Alasya), 3
- Alatirko, Tuzla, 70, 163
- alçı taşı, 5
- Alektora, Evdim, 62
- Ali Beşe ibn-i Abdullah Vakfı, 252
- Ali Çelebi Çiftliği, Tirhon köyü, Lefkoşa, 255
- Ali Faiz Efendi ibn-i Hacı Hasan Ağa Vakfı, 281
- Ali Onbaşı ibn-i Mustafa Vakfı, 290
- Ali Rıza Efendi ibn-i Mehmed Efendi ibn-i Hacı Ali Efendi Vakfı, 283
- Ali Rûhi Efendi Vakfı, 267
- Ali Rûhi Efendi, Kıbrıs Muhassılı, 267
- Ali, Hafız, el-Hâcc, imam ve hatip, 453
- Ali, Hz., 8
- Alihino [Alisino], Omorfa, 55, 238
- Alisino, Omorfa bkz. Alihino, Omorfa
- Aliye Akile Hanım ibnet-i Şeyh Mustafa Efendi Vakfı, 282
- Aliye Hanım ibnet-i Ali Fehim Efendi Vakfı, 280

Aliye Hanım Kara Hasan Vakfı, 301
alkollü içecekler bkz. müskirat
Almanya, 12, 16
Aloda, Mesarye, 72, 151
Alona, Omorfa, 55, 236
Altıntabya
Altıntabya Mahallesi, Magosa, 287
Altıntabya mevkii, Magosa, 287
Amaksari, Lefkoşa, 268
Amanoslar, 3
Amargerde [Amarkez], Baf bkz.
Amarget, Baf
Amarget [Amarget, Amargeti,
Amarkent, Amarkez], Baf, 65,
167, 169, 280, 281, 297
Amargeti köyü, Baf bkz. Amarget, Baf
Amargez, Lefke, 297
Amargezli Hamza Aziz Ağa Vakfı, 297
Amarkent köyü, Baf bkz. Amarget, Baf
Amarkez bkz. bkz. Amarget, Baf
Amasya, 31
Amatosia, 4
Amazato bkz. Mazato
Ambeliku [Anbaliku], Lefke, 68, 138,
209
Ambeliku köyü, Lefkoşa, 292
Ambelikulu Hacı Sait Ali Küçük
Hüseyin Vakfı, 292
Amerika, 4
Ana Fodile bkz. Ano Fodiye
Ana Fodiye [Ana Fodile], Tuzla, 70,
164, 243
Ana Zodya bkz. Yukarı Zodya
Anadolu Eyaleti Kadısı, 357
Anadolu Eyaleti, 10
Anadolu kıyıları, 3
Anadolu sipahileri, 9
Anadolu Türk nüfusu, 4
Anadolu, 3, 5, 6, 7, 10, 13, 28, 29, 30,
31, 32, 33, 39
Anadolu'ya göç etmek, 16
Anadyu, Hirsofi, 75, 129
Analyonda köyü, Dağ, 51, 173, 175,
261, 263, 276
Anarida, Baf, 65, 174
Anastasiya Mahallesi, Lapta, Girinye,
63
Anavarko, Baf bkz. Anavarkoz, Baf
Anavarkoz [Anavarko], Baf, 166
Anaya köyü, Lefkoşa, 266, 268
Anaya, Dağ, 175, 177
Anayasa (1960 tarihli), 22
Anayasa Mahkemesi, 18, 19
Anbaliku bkz. Ambeliku

Anbar Emini Ahmed Efendi bin
Mahmud Vakfı, 271
Anbelye, Lefke, 138
Andifoni Manastırı, Girinye, 63
Andiroliko bkz. Androliku
Andreas Burnu, 3
Androliku [Andiroliko, Androniko],
Hirsofi, 75, 131, 251
Androniko köyü bkz. Androliku
[Andiroliko, Androniko],
Hirsofi
Andronikos, I., Bizans İmparatoru, 6
Anduğu, 11
Angader, Lefkoşa, 266
Angolem, Omorfa, 55, 156
Ankala, Lefkoşa, 268
Ankara Sokağı, Câmî-i Cedid
Mahallesi, Leymason, 304
Ankara tiftiği, 5
Ankara, 21, 22, 31
Ankastina, Mesarye, 72, 153, 232
Anliya Maline bkz. Anyemilye
Ano Fodi [Ana Fodile], Tuzla, 70
Anoyra, Evdim, 62, 187
Antalya Limanı, 5
Antalya, 7
Antonio Barbaro, Venedik Elçisi, 9
Anye Milye, Değirmenlik bkz.
Anyemilye
Anyemilye [Anye Milye, Anliya
Maline], Değirmenlik, 53, 116,
182, 250
Apeşa, Piskopi, 60, 240
Aplanda, Tuzla, 70, 163
Apliç, Dağ, 180
Arab Ahmed (Paşa) [Arabahmed], 10
Arab Ahmed Paşa Câmîi Tedris-i
Âmme Vakfı, 262
Arab Ahmed Paşa Câmîi, Lefkoşa, 259
Arab Ahmed Paşa Mahallesi, Lefkoşa,
50, 255, 257, 259, 260, 261, 263,
273, 274, 275, 276, 278, 279,
283, 285, 289, 290, 291, 292,
294, 295, 297, 298, 299, 300,
301, 302, 303, 304, 305
Arab Ahmed Paşa Suyu, 275, 276
Arab, Girinye, 127
Arabacılar Çarşısı, Lefkoşa, 276, 280
Arabçeşmesi, Lefkoşa, 299
Arablar Câmîi [Yahyapaşa] Mahallesi,
Lefkoşa, 50
Aradip, Tuzla, 70
Arakapa, Leymason, 58, 220
Arapköyü [Klapin], Girinye, 63
Aratyu, Dağ, 114, 179

Arcimandırva [Arçimandirye], Baf, 65
Arçimandirye bkz. Arcimandırva
Arçoz, Evdim, 62, 187
Arçoz, Mesarye, 72, 145, 225
Ardahan, 13
Ardana, Karpas, 56, 205
Argadez köyü, Dağ, 272
Argadez köyü, Piskopi, 270
Argadez, Dağ, 176, 178
Argaka, Hirsofi, 75, 202
Argiro, zimmî, Puteyka köyü, 251
Arifağa Mahallesi, Lefke, 284
Arife Yusuf Hanım Vakfı, 305
Arkacı, Omorfa, 55, 154, 233
Arkelyes mevkii, Amarkent köyü, Baf,
280
Arkokaleme mevkii, Amarkent köyü,
Baf, 280
Armenohor, Leymason, 58, 143
Arminu, Baf, 66, 172
Armu, Baf bkz. Armuta, Baf
Armuta [Armu], Baf, 66, 167
Arnabud Mahallesi, Leymason, 58
Arnai, Mesarye, 72, 151, 229
Arnavut Sokağı, Leymason, 294
Arnavutluk, 32
Arnayi, Mesarye bkz. Arnai, Mesarye
Arodes bkz. Arudez
Arpere köyü, Tuzla, 70, 163, 258
Artemi, Mesarye, 72
Arudez [Arodes], Hirsofi, 75, 131, 200
Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye,
25, 31
Asamato, Girinye, 63, 196
Ashâb-ı Havâriyyûndan Tûrâbî
Tekkesi, Tuzla, 70
Asi (Kıbrıs'ın eski isimlerinden), 3
Âsiyâb-ı Cedîd, Lapta, 266
Asiye Selim Hanım Ham Arab Vakfı,
299
Aska, Omorfa, 55, 236
Asomado, Piskopi, 60, 158, 239, 252
Aspida, yeraltı teşkilatı, 21
Aspromeliti, Omorfa bkz. Astromerid
Asproya, Baf, 66, 170
Astromerid [Aspromeliti], Omorfa, 55,
157, 235
Asurlular, 3, 6
Asya, 13
Aşa bkz. Paşaköy
Aşağı Civiya köyü, Leymason, 281
Aşağı Lakatamya, Dağ, 174, 176
Aşağı Zodya [Kato Zodya], Omorfa, 55
Aşağımahalle, Lefke, 282
Aşarido bkz. Güğercinlik

Aşçı Molla Mehmed Ali Vakfı, 298
 Aşelya Çiftliği, Baf, 253
 Aşelya, Baf, 66, 174, 249
 Aşiretler, 31
 Aşrobidi Manastırı, Girinye, 63
 Atesri bkz. Çeri
 ateşkes, 20, 23
 ateşli silahlar, 26, 27
 Atina Yüksek Mahkemesi, 23
 Atina, 17, 21, 22
 Atlılar katliamı, 23
 Atrako, Leymason, 58, 219
 Atrepoli, 31
 Attar Mehmed Emin Efendi ibn-i
 Hâfız Osman Efendi Vakfı, 274
 Atyonı, Mesarye, 72, 226
 avâriz
 avâriz sandıkları, 39
 avâriz vakıfları, 39
 Avdelloro, Mesarye, 72, 148, 225
 Avkaroz bkz. Avkoro
 Avkoro [Avkaroz], Mesarye, 73, 149,
 227
 Avlona, Omorfa, 55, 157, 237
 Avlonya Sancakbeyi, 10, 333
 Avrathısı, 31
 Avrece bkz. İvrecca
 Avrupa Devletler Hukuku, 12
 Avrupa devletleri, 9, 12, 26
 Avrupa Konseyi, 24
 Avrupa, 8, 26
 Avusturya, 9
 Avusturya-Macaristan, 12
 Aya [Aya Kebir], Mesarye, 148
 Aya Anastasya Mahallesi, Lapta,
 Girinye, 195
 Aya Andoni Mahallesi, Lefkoşa, 50,
 214
 Aya Andoni Mahallesi, Leymason, 59,
 216, 281
 Aya Androniko Mahallesi,
 Değirmenlik, 53, 183
 Aya Androniko Mahallesi, Lefkara,
 Tuzla, 245
 Aya Anton Mahallesi, Lefkoşa bkz. Aya
 Andoni Mahallesi, Lefkoşa
 Aya Anton Mahallesi, Leymason
 bkz. Aya Andoni Mahallesi,
 Leymason
 Aya Antoni Mahallesi, Leymason
 bkz. Aya Andoni Mahallesi,
 Leymason
 Aya Atanaş [Ayatanaş], Leymason, 59,
 142, 219

Aya Demet [Aydemet, İncirli], Dağ, 51,
 173, 175
 Aya Dimitrano, mezra, 250
 Aya Dimitri Mahallesi, Lefkara, Tuzla,
 245
 Aya Dimitri, Lefke, 69, 213
 Aya Dimod köyü, Lefkoşa, 307
 Aya Elya, Karpas, 134, 205
 Aya Eystathios bkz. Ayistat
 [Eystathios], Dipkarpas
 Aya Fanoromani Mahallesi, Lefkoşa, 50
 Aya Fila, Piskopi, 60, 239
 Aya Fodi, Baf, 66, 170
 Aya Hekli Ayazması Sokağı, Câmî-i
 Kebir Mahallesi, Lefke, 277
 Aya İliye, Dipkarpas, 56
 Aya İsidora, Hırsofi, 75
 Aya Kaşano Mahallesi, Lefkoşa, 50, 215
 Aya Kebir bkz. Aya
 Aya Kenoya, Baf, 66
 Aya Koroş bkz. Ayoş Amrosyos
 Aya Koroş, Girinye, 198
 Aya Kostantino, Leymason, 59, 218
 Aya Lefteri Mahallesi, Lefkoşa, 307
 Aya Listre Çiftliği, Mesarye, 145
 Aya Luka Mahallesi, Lapta, Girinye,
 63, 195
 Aya Luka Mahallesi, Lefkoşa, 50, 215,
 301, 302
 Aya Mama, Gilan, 61, 191
 Aya Mana köyü, Tuzla bkz. Aya Nana,
 Tuzla
 Aya Marina [Maşara Manastırı], Dağ,
 51
 Aya Marina, Baf, 66, 169
 Aya Marina, Dağ, 175, 177
 Aya Marina, Hırsofi, 75, 204
 Aya Marina, Lefke, 69, 209
 Aya Marina, Omorfa, 55, 157, 237
 Aya Memno, Magosa, 58
 Aya Merkori, Hırsofi, 130
 Aya Nakofa, Mesarye, 73
 Aya Nakofa, Hırsofi, 75
 Aya Nana [Aya Anna], Tuzla, 70
 Aya Nana [Aya Mana], Tuzl, 163, 242,
 251
 Aya Nana, Lefkoşa, 265
 Aya Napa Mahallesi, Leymason, 59,
 216
 Aya Napa, Mesarye, 73, 231
 Aya Narkeroz (?) Manastırı, Hırsofi,
 201
 Aya Nikola Kilisesi, Magosa, 353
 Aya Nikola Mahallesi, Lefkoşa, 307
 Aya Nikola Mahallesi, Magosa, 58

Aya Nikola, Baf, 66, 172
 Aya Nikola, Lefke, 69, 140, 213
 Aya Nikola, Mesarye, 73, 231
 Aya Nostosbalo Mahallesi, Lefkoşa,
 307
 Aya Pavlo, Leymason, 59, 142, 218
 Aya Pifan, Dağ, 51, 179
 Aya Pifan, Lefke, 69, 140, 213
 Aya Pifan, Lefkoşa, 296
 Aya Pihtido [Çatalköy], Girinye, 63,
 127, 198, 276
 Aya Piraşki Manastırı (Panagia
 Kiriniotissa), 417
 Aya Prasko Mahallesi, Lapta, Girinye,
 63
 Aya Prasko Mahallesi, Magosa, 58
 Aya Sava Mahallesi, Lefkoşa, 50, 214
 Aya Segudro [Aya Todorı], Tuzla, 70
 Aya Sergi [Aya Serki] köyü, Magosa,
 58, 144, 224, 285
 Aya Serki bkz. Aya Sergi köyü, Magosa
 Aya Sezomeno [Aya Sozemene, Aya
 Sezomeno,], Değirmenlik, 53,
 116, 182
 Aya Sidiro, Hırsofi, 130, 200
 Aya Simyo, Karpas, 56, 137
 Aya Sofya Mahallesi, Lefkoşa, 50
 Aya Sozemene bkz. Aya Sezomeno
 Aya Sezomeno, Değirmenlik bkz. Aya
 Sezomeno, Değirmenlik
 Aya Süzemeno köyü, Lefkoşa, 263, 271,
 296
 Aya Terap, Gilan, 61, 190
 Aya Tirmityano, Hırsofi, 204
 Aya Todorı bkz. Aya Segudro
 Aya Todoro Mahallesi, Lapta, Girinye,
 64, 193
 Aya Todoro, Leymason, 59, 143, 222
 Aya Todro [Aya Totoraj], Karpas, 56,
 135, 206
 Aya Todro, Baf, 66
 Aya Todro, Leymason bkz. Aya
 Todoro, Leymason
 Aya Toma, Evdim, 62
 Aya Totoraj, Lefke, 138
 Aya Todoro, Karpas bkz. Aya Todro,
 Karpas
 Aya Totro Mahallesi, Lapta, Girinye
 bkz. Aya Todoro Mahallesi,
 Lapta, Girinye
 Aya Totro, Tuzla, 164, 243
 Aya Varvara köyü, Baf, 110, 278
 Aya Varvara, Dağ, 51, 176
 Aya Varvara, Lefkoşa, 266
 Aya Varvaralı Yusuf bin Ali Vakfı, 278

Aya Vasil, Dağ, 51, 114, 180
 Aya Yani Ağro, Leymason, 59
 Aya Yani köyü, Tuzla, 257
 Aya Yani Mahallesi, Lefkoşa, 50, 215
 Aya Yani Mahallesi, Tuzla, 71, 241
 Aya Yani Malunda, Dağ, 51, 177
 Aya Yani, Baf bkz. Aya Yanni, Baf
 Aya Yani, Leymason, 223
 Aya Yanni [Aya Yani, Çamlı Manastır],
 Baf, 66, 107, 172
 Aya Yorgi Çere bkz. Aya Yorgi İcsara
 Aya Yorgi İcsara [Aya Yorgi Çere],
 Mesarye, 73, 231
 Aya Yorgi İşpetariko, Mesarye, 73, 151,
 229
 Aya Yorgi köyü, Lefkoşa, 261
 Aya Yorgi Mahallesi, Lefkara, Tuzla,
 245
 Aya Yorgi Manastırı, Tuzla, 258
 Aya Yorgi, Baf, 66
 Aya Yorgi, Gilan, 61, 191
 Aya Yorgi, Lefke, 69, 140, 213, 308
 Aya Zoni Mahallesi, Magosa, 58
 Ayabostoli köyü, Magosa, 309
 Ayakebir, Mesarye, 73
 Ayaluka Mahallesi, Lefkoşa, 287, 291,
 292, 296, 302, 303
 Ayamteriyano, Hirsofi, 75
 Ayana köyü, Tuzla, 251
 Ayandihona, Leymason, 59, 141
 Ayandroniko, Karpas, 56, 136, 207
 Ayarini, Girinye, 64, 126, 197
 Ayarini, Omorfa, 55
 Ayarmola bkz. Ermola
 Ayarmola köyü, Lapta, 266
 Ayarmola, Girinye, 125
 Ayashekli Ayazması Sokağı, Leymason,
 278
 Ayasofya Câmii (Selimiye Camii),
 Lefkoşa, 256, 347, 411, 413
 Ayasofya Câmii-i Kebîr Mahallesi, Baf,
 290
 Ayasofya Câmii Mütvevllisi, 347
 Ayasofya Câmii Vakfı, 347
 Ayasofya Mahallesi, Baf bkz. Ayasofya
 Câmii-i Kebîr Mahallesi, Baf
 Ayasofya Mahallesi, Lefkoşa, 254, 260,
 263, 265, 268, 271, 272, 274,
 276, 277, 280, 282, 283, 284,
 285, 286, 287, 288, 289, 290,
 291, 293, 294, 295, 296, 297,
 298, 299, 300, 301, 302, 303,
 304, 311

Ayasofya-ı Sagir Kilisesi bkz. Lala
 Mustafa Paşa Cami, Magosa,
 355
 Ayasofya-i Kebir Camii (Selimiye
 Camii), Lefkoşa bkz. Ayasofya
 Câmii (Selimiye Camii),
 Lefkoşa
 Ayastefanos Anlaşması, 12
 Ayastefanos Mahallesi, Magosa, 309
 Ayatanaş bkz. Aya Atanaş
 Ayavras, Evdim, 62, 188
 Ayavya mevkii, Amarkent köyü, Baf,
 281
 Aydemet bkz. Aya Demet
 Aydın, 31
 Ayistat [Ayostasi, Eystathios],
 Dipkarpas, 57, 135
 Aylazaro mevkii, İskele kasabası,
 Magosa, 289
 Aymako, Hirsofi bkz. Aymakor
 Aymakor [Aymakor], Hirsofi, 75, 132
 Ayos Drimitya, Dağ, 51
 Ayos Mina Manastırı, Tuzla, 71
 Ayos Tirmitye, Dağ, 176
 Ayos Vavatsinya, Dağ, 51, 177
 Ayostasi [Ayistat], Karpas, 135
 Ayoz Amrosyos [Aya Koroş], Girinye,
 64
 Ayşe bint-i Abdullah Vakfı, 262
 Ayşe bint-i Mehmed Vakfı, 259
 Ayşe bint-i Mustafa Vakfı, 259
 Ayşe Gülsüm Koşuna bint-i Süleyman
 Halleri (Lapityo Çiftliği) Vakfı,
 263
 Ayşe Hacı İsmail ve Salih Mustafa
 Vakfı, 304
 Ayşe Hanım Arif Onbaşı Vakfı, 300
 Ayşe Hanım bint-i el-Hâc Mehmed
 Ağa Vakfı, 277
 Ayşe Hanım ibnet-i Hacı Ahmed
 Mülâzım Vakfı, 291
 Ayşe Hanım ibnet-i Mavi Gözlü
 Mehmed Vakfı, 280
 Ayşe Hanım ibnet-i Natüvanzâde
 Hüseyin Efendi Vakfı, 292
 Ayşe Hanım ibnet-i Ömer Ağa Vakfı,
 276
 Ayşe Hüsnü Hanım Vakfı, 302
 Ayşe Kadın bint-i İbrahim Ağa bin
 Salih Vakfı, 276
 Ayşe Kemaleddin Ali Hanım, 297
 Ayşe Molla Hatun Vakfı, 267
 Azalu Çiftliği, Girinye, 64
 Azgada, Leymason, 59, 216
 Azınlık Vakıfları, 37

Aziz Efendi Zaviyesi, Lefkoşa, 373

B

Babadağı, 31
 Baba-i Atik, 31
 Babaluka mevkii, Baf, 263
 Bâb-ı Âlî, 14, 29
 Babo, Lefkoşa, 268
 Babutça Sokağı, İskele kasabası,
 Magosa, 297
 Badyeri, Girinye, 264
 Baf Evkaf Vekili Efendizâde Osman
 Efendi Vakfı, 293
 Baf Kapısı, Lefkoşa, 308
 Baf kasabalı Saffet Hanım Mahmud
 Efendi Vakfı, 295
 Baf Kasabalı Sinan Hüseyin Onbaşı
 Vakfı, 301
 Baf Kasabasından Lütfiye Hanım Hacı
 Mustafa Efendi Yirikzâde Vakfı,
 290
 Baf yolu, Leymason, 294
 Baf, 10, 11, 20, 36, 49, 65, 66, 166, 249,
 252, 263, 274, 275, 278, 278,
 279, 280, 281, 283, 284, 290,
 293, 295, 296, 301, 311, 316,
 365, 453
 Bafkapısı, Lefkoşa, 270
 Bafı Ali Efendi ibn-i Hacı Ramazan
 Ağa Vakfı, 284
 Bafı el-Hâc Hüseyin Efendi, 262
 Bafı Hacı Hâfız Mehmed Hilmi Efendi
 Vakfı, 293
 Bafı İrikzâde Ratib Efendi Vakfı, 293,
 295
 Bafı Saffet Hanım Mahmud Efendi
 Vakfiyesi, 296
 Bafyolu Sokağı, Câmii-i Cedid
 Mahallesi, Leymason, 280
 Bağmsızlık bildirisi, 24
 Bağkapısı Caddesi, Arabahmedpaşa
 Mahallesi, Lefkoşa, 275
 Bahçeler, Malunda köyü, Mesarye, 270
 Bahire Hanım Hacı Yusuf Vakfı, 302
 Bahr-i Sefid Valisi bkz. Cezâyir-i Bahr-i
 Sefid
 Bakanlar Kurulu, 18, 22
 bakır (madeni), 3, 4, 5
 Bakkal Yusuf Saraç Hüseyin Efendi
 Vakfı, 299
 Bakkalbaşı Hacı Hüseyin Ağa bin
 Mehmed Vakfı, 280
 Balcı Ayazması köyü, Lefkoşa, 287
 Balcı Ayazması, Dağ, 51, 173, 175
 Balçık, 31
 Baldo, zimmi, 271

Balıkpazarı Sokağı, Korkudefendi Mahallesi, Lefkoşa, 257, 259, 261, 263, 266, 267, 270, 288, 308
 Bali Çelebi, Dersaadet Arpa Emini, Kıbrıs defterdarı, 339
 Balkanlar, 12
 Balyamila, Litrodonda köyü, Dağ, nahiyesi, 274
 Bank-ı Osmanî Magosa, 289
 Barbays, Memluk Sultanı, 7
 barça, 9
 Bariş
 Bariş Gücü, 20
 Bariş Harekâtı, I. ve II., 23, 45
 Bariş Konferansı, 16
 Barteleme, Lefkoşa, 268
 Barutçu Çarşısı, Lefkoşa, 279
 Barutçu Hacı Ali İsmail Vakfı, 279
 Barutçuzâde Hâfız Ahmed Vasıf Efendi ibn-i Hacı Ali Efendi Vakfı, 287
 Basmacı Mehmed bin el-Hâc Abdurrahman Vakfı, 260
 Basmacı Sarı İbrahim Vakfı, 262
 Basmacı Sofu Hacı Mustafa bin Ramazan Vakfı, 268
 Basmacılar Çarşısı, Lefkoşa, 261, 263, 266, 267, 270, 275
 Basmacılar Hanı, Lefkoşa, 270
 Basmacızâde Hacı Halil Efendi bin Hacı İbrahim Vakfı, 272
 Basra Körfezi, 12
 Basra, 31
 Baş (Sodira) Mahallesi, Tuzla, 72, 161, 241
 Baş Mahallesi [Tribyodi], Lefkoşa, 50, 214, 271
 Başbakanlık Osmanlı Arşivi, 34
 Başkanlık Harekâtı, 22
 Başpınar mevkii, Değirmenlik köyü, 274
 Başpınar, Tirhon köyü, Değirmenlik, 288
 başpiskopos, 15
 Batum, 13
 Bayan İsmet Hacı Ali Akif Vakfı, 304
 Bayrak Radyosu, 22
 Bayraktar Câmii, 20
 Behişte, 31
 Behiye Hanım Kerîmesi Ahmed Belîğ Paşa Vakfı, 290
 Belediye, 39
 belediyeler, 18, 19
 Belkis Hatun bint-i merhum Ferruh Ağa Vakfı, 254

Bellapais Vasiliği suyu, Girinye, 297
 Bellapais, Girinye, 295, 297
 berat, 369, 383
 Berber Halil Ağa zevcesi Zeliha Hatun ibnet-i Yusuf Efendi Vakfı, 281
 Bergos, 31
 Berkofça, 31
 Berlin Konferansı, 14
 Bey, Değirmenlik, 117
 Beylerbeyi(lik), 10, 11, 347
 Beyrut, 21
 Beyşehir, 11
 Bırvolya, Girinye, 295
 Biga, 31
 Bilal Ağa bin Hasan Ağa Vakfı, 263, 311
 Bilan, 31
 Birinci Dünya Savaşı, 4, 16
 Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 20, 22, 23, 24
 Birleşmiş Milletler, 22, 24
 Bizans İmparatorluğu, 6
 Bizans'ı yeniden canlandırmak, 16
 Boğaziçi, 20, 21
 Boğazlar, 12
 Bolu, 31
 Bomilidya mevkii, Amarkent köyü, Baf, 280
 Bor, 11
 Borazanzâde Hacı Ahmed Ağa kerîmesi Mümine Hanım Vakfı, 269
 Borazanzâde Yusuf Cemal Bey ibn-i Mustafa Raif Efendi Vakfı, 293, 295, 296
 Bosna-Hersek, 12
 Boyacıoğlu Mehmed İsyarı, 11
 Boyahâne yanı, Lefkoşa, 261
 Bozok kadısı, 10
 Bozok, 31
 Bölge Gelişme Komitesi Kanunu, 19
 Braga köyü, Tuzla, 257
 Bragadino, Magosa Kalesi Komutanı, 10
 Britanya Hükûmeti, 16
 Buckingham Kraliyet Sarayı, 41
 Buğdaypazarı, Lefkoşa, 265
 Bulgaristan Prensliği, 12
 Bulgaristan, 12
 Buricina bkz. Luricine
 Bülent Ecevit, Başbakan, 22
 Büyük Britanya ve İrlanda Birleşik Krallığı, 13
 Büyük İskender, Makedonyalı, 6

Büyük Kaymaklı [Kaymaklı-yı Kebir, Mesokelepsi], Değirmenlik, 53, 179, 181
 Büyük Kilise, Lefkoşa, 335
 Büyük Konstantin, Roma İmparatoru, 6
 Büyükcâmi Mahallesi, Lefkoşa bkz. Câmi-i Kebir Mahallesi, Lefkoşa
 büyükelçiler, 24

C

Cağuşı, Lefkoşa, 268
 cami/camiler, 28, 41
 Câmi-i Atik Mahallesi, Lefkoşa, 271
 Câmi-i Cedid Mahallesi, Baf, 283
 Câmi-i Cedid Mahallesi, Lefkoşa, 69
 Câmi-i Cedid Mahallesi, Lefkoşa, 274, 275, 279, 280, 281, 282
 Câmi-i Cedid Mahallesi, Leymason, 280, 281, 284, 288, 294, 304
 Câmi-i Kebir Çarşısı, Leymason, 292
 Câmi-i Kebir Mahallesi [Büyükcâmi Mahallesi], Lefkoşa, 274, 310
 Câmi-i Kebir Mahallesi, Baf, 284, 293, 301
 Câmi-i Kebir Mahallesi, Lefkoşa, 277
 Câmi-i Kebir Mahallesi, Leymason, 59, 276, 278, 279, 292
 Câmi-i Sagır Mahallesi, Baf, 275, 293, 295, 301
 Câmi-i Sagır Mahallesi, Lefkoşa, 69
 Câmi-i Şerif Mahallesi, İhtime kasabası, 249
 Câmionü Sokağı, İskele kasabası, Magosa, 298
 Canbolad Kulesi, Magosa Hisarı'nda, 345
 Canik, 31
 Cankulu Sokağı, Leymason, 283
 Cebrail oğlu İlyas, Sicilyateyn Kıbrıs Konsolosluk Tercümanı, 401
 Cehri, Lefkoşa, 268
 Celacı, Leymason, 59, 218
 Celocedra [Celocera] köyü, Baf, 66, 171, 249
 Celocera bkz. Celocedra
 Celye, Tuzla, 71, 162, 242
 Cemaliye Hasan Karabardak Vakfı, 298
 Cenevizliler, 7
 Cenevre Konferansı, I., 23
 Cenevre Konferansı, II., 23
 Cenevre, 23
 Cengiz Topel, Yüzbaşı, şehit, 20

Cennetbahçesi mevkii, Ağırdağ,
Girinye, 282
Cenusa bkz. Cinusa
Ceride Nâzırı, 26, 29, 30, 32
Ceride Nezâreti, 29, 32
Ceride Odası, 29, 30
Ceride-i Nüfus İdaresi, 25
Ceva, zimmi, Rakna köyü, 251
Cezâyir, 31
Cezâyir-i Bahr-i Sefid eyâleti (Akdeniz
Adaları), 11, 31
Cezâyir-i Bahr-i Sefid Vilâyeti Vâlisi,
14
Cezâyiri Hâfız Hacı Ömer Efendi ibn-i
Mehmed Efendi Vakfı, 273, 274
Chypre (Kıbrıs'ın eski isimlerinden), 3
Ciberunda, Lefke, 69
Cibrail oğlu Salomi, Lefkoşa İsveç
konsolos vekili, 383
Cidares, Baf, 66, 172
Cidas, Baf bkz. Kidas
Cili, Baf, 66, 168
Cinusa [Cenusa], Hırsofi, 75
Cironya köyü, 249
Cisonerka, Baf, 66, 167
Cisr-i Ergene, 31
Cisusa, Evdim, 62, 188
Civisil, Tuzla, 71, 163, 242, 272
Civisilli Ahmed Ağa ibn-i Hacı Ali
Vakfı, 272
Civisilli köyü bkz. Civisil
cizye evrâkı, 27
cizye, 25, 28
Copper, 4
Covan, zimmi, Kankarya köyü, 250
Cumapazarı, 31
Cumhurbaşkanı, 22
Cumhurbaşkanlığı koltuğu, 22
Cumhuriyet Anayasası, 44
Cumhuriyet, 37
cunta idaresi, Yunanistan, 23
cunta yönetimi, Yunanistan, 21
cunta, 21, 22, 23
Cuprum, 4
cülûs bahşişleri, 27
Cypre (Kıbrıs'ın eski isimlerinden), 3
Cypren (Kıbrıs'ın eski isimlerinden), 3
Cypress (Kıbrıs'ın eski isimlerinden), 4
Cyprus (Kıbrıs'ın eski isimlerinden),
3, 4
Cyrus R. Vance, Savunma Eski Bakan
Yardımcısı, 21

Ç

Çada [Şada], Baf, 168

Çakistre, Lefke, 139, 210
Çamlı [Kalahorko], Lefke, 69, 140, 213
Çamlı Manastır bkz. Aya Yanni
Çangarlar Çarşısı, Lefkoşa, 259, 261,
265, 266, 267
Çangarlar Sokağı, Leymason, 292
Çankırı, 31
Çarşı Mahallesi, Baf, 295
Çarşı mevkii, Baf, 301
Çarşı, Baf, 284, 311
Çarşıiçi, Baf, 301
Çatalca, 31
Çatalhöyük, 5
Çatalköy bkz. Aya Pihtido
Çatoz, Mesarye, 73, 153
çayır, 27
çekirge sürüleri, 4
Çektirizâde Hacı Yusuf Ağa bin
Abdurrahman Vakfı, 265
çeltik, 27
Çeri [Atesri], Değirmenlik, 53, 184
Çeşmeyol, Malunda köyü, Mesaryeu,
270
Çıbıkcı Paşa Efendi bin es-Seyyid
Yakub Vakfı, 269
Çıldır, 31
Çınaraltı, Lefkoşa, 263
Çıra [Kire], Omorfa, 155, 181, 233, 259
Çırpan, 31
Çıyığı köyü, Tuzla, 309
Çiftlik-i Çömlekçi bkz. Ahridye
Çiftlik-i Manya bkz. Manya
Çiko Manastırı, Lefke, 69, 210
Çilinya [Gilinya], Baf, 67, 170
Çinili Valide Sultan Vakfı bkz.
Mahpeyker Sultan Vakfı
Çinusa, Hırsofi, 129, 200
Çire, 31
Çirmen, 31
Çite, Tuzla, 71, 162, 242
Çorbacı Mustafa Ağa bin Nurullah
Vakfı, 255
Çorlu, 31
Çorum, 31
Çöke, 31
Çukurova bölgesi, 3
Çulhacılar Hanı, Saraçlar Sokağı,
Lefkoşa, 263
Çürük Harupluk mevkii, Temlos köyü,
Girinye, 303

D

Dağ, 11, 36, 49, 51, 111, 173, 175,
260, 261, 267, 272, 274, 276
Dala, Baf, 66, 167

Dali köyü, Larnaka, 273
Dali köyü, Lefkoşa, 271
Dali, Değirmenlik, 53, 182
Dalmaçya bölgesi, 9
Danimarka, 246
Darbe/darbeciler, 22
dâr-ı İslâm, 8
darphane inşası, 367
darülfünûn, 38, 455
Davros, Dipkarpas, 57
Davroz, Karpas, 207
Debbağ Derviş Efendi ibn-i Hacı Şükrü
Vakfı, 286
Debbağ el-Hâc Hasan Vakfı, 261
Debbağ Hasan Hilmi Bektaş Efendi
Vakfı, 303
Debbağhâne Mahallesi, Lefkoşa, 50,
276, 283
Debbağhâne Mescidi, Lefkoşa, 265
Debbağhâne mevkii, Magosa, 287
Debbağ-ı Dana Hacı Hasan bin
Hüseyyin Vakfı, 267
Defâtir Nâzırı, 32
Deftera, Dağ, 174, 176
Değirmenlik Dağı, 270
Değirmenlik köyü, Lefkoşa, 11, 36, 49,
53, 179, 181, 255, 257, 259, 267,
268, 272, 273, 274, 277, 278,
281, 288, 287, 296, 300
Değirmenlik suyu, 287
Deli Hasan mevkii, Kazafana, Girinye,
299
Delicibo köyü, Lefkoşa, 265
Delicipo, Değirmenlik, 53, 185
Dellallar Kahvesi, Lefkoşa, 263
demir, 5, 20
Demirci el-Hâc Hasan bin Mahmud
bin Abdullah Vakfı, 257
Demirhisar, 31
Demokratik Parti Lideri, 24
deniz ticaret gemileri, 7
denizdeki donanma faaliyeti, 9
Denktaş, 21
Denya köyü, Lefkoşa, 279, 283
Denya, Omorfa, 55, 156, 234, 275
Denyalı Ahmed bin Osman Vakfı, 283
Denyalı İbrahim bin Molla Ahmed
Vakfı, 279
Depa (Soli) şehri, 4
Deraliyye, 35
Dereboyu, Câmî-i Cedid Mahallesi,
Leymason, 294
Dereyolu Sokağı, Aya Anton Mahallesi,
Leymason, 281

Dergâh-ı Âli Kapıcıbaşlarından Hasan Ağa bin el-Hâc İsmail Ağa Vakfı, 257
 Dergah-ı Âli Kapıcıbaşlarından Kıbrıs Eski Muhassılı Tırnova Voyvodası Hacı Mustafa oğlu Hacı Mehmed Ağa Vakfı, 267
 Derinya bkz. Tranya
 Derinya, Magosa, 58, 224
 Dersaadet Arpa Emini, 339
 Dersaadet, 30, 32, 369
 Derviş Efendizâde Mustafa Nazif Efendi Vakfı, 274
 Derviş Mustafa zevcesi Hatice Mehmed Vakfı, 292
 Derviş Paşa Kulesi, Magosa Kalesi, 345
 Derviş Sokağı, Câmî-i Cedid Mahallesi, Leymason, 304
 Derviş Yusuf Efendi Vakfı, 302
 Develihisar, 11
 Devlet-i Aliyye, 13, 15
 Devlet-i Osmâniyye, 14
 Dışişleri Bakan Yardımcısı, 22
 Dışişleri Bakanı, 15
 Dikelyasa Kalesi, 459
 Dikentaş mevkii, Görneç köyü, Magosa, 293
 Dikomi, Girinye, 64, 127, 197
 Dimbu [Dinbu], Değirmenlik, 53, 182, 184
 Dimbu, Mesarye, 73, 148, 226
 Dimes, Leymason, 59, 222
 Dimetoka (Rumeli kazası), 31
 Dimetoka, Girinye, 310
 Dimi, Baf, 66, 174
 Dimitriya mevkii, Amarkent köyü, Baf, 280
 Din, 25
 Dinbu bkz. Dimbu
 dinî ayinler, 21
 Dinî gayeli vakıflar, 38
 Dipkarpas, 49, 56, 57, 208
 Dirimitya, Dağ, 52
 dirlik, 11
 Dirselyas [Tirsel Elyas], Lefke, 70, 210
 Divân, 16
 Divane Andon, 251
 Divân-ı Hümayûn çavuşları, 9
 Divân-ı Hümayûn tercümanları, 8
 Divân-ı Hümayûn, 11, 30
 Dizdar, Değirmenlik bkz. Nisuz
 Doğu Akdeniz ticaret yolları, 5
 Doğu Akdeniz, 7, 8, 12
 Doğu Anadolu, 12, 13
 Doğu Roma İmparatorluğu, 6

Doğu-Batı deniz ticaret yolları, 5
 Dohni, Tuzla, 71, 165, 244
 Dor istilası, 6
 Dora bkz. Doro
 Dora, Evdim, 62
 Doro [Dora, Zoro], Gilan, 61, 190, 192
 Drama, 31
 Drapya bkz. Grabya
 Drepena Burnu, 3
 Drimu, Baf, 66, 169
 Drolli, Mesarye, 148, 226
 Duacı Derviş Mehmed bin Mahmud bin Seydi Ahmed Efendi Vakfı, 255
 dulhâne, 38
 Durdu bint-i Hasan Vakfı, 257
 Durkari, Girinye, 64, 127
 Durmuş Mehmed Emrullah Vakfı, 301
 Durnar bkz. Tornadi
 Durnar, Gilan, 61
 Dutlaka [Vudilaka], Dipkarpas, 57
 Dükkanlarönü mevkii, Lefkoşa, 259

E

Ebu Hanife, 38
 Ebu Talha, 36
 Ebu Yusuf, 38
 Ebubekir Paşa, 258
 Ebukâvıkpaşa Mahallesi, Lefkoşa, 50
 Ebûkavuk Mahallesi, Lefkoşa, 277, 278, 280, 281, 282, 286, 289, 290, 293, 304
 Ebussuûd Efendi, Şeyhülislam, 8
 Edirne Kadısı Mazhar Efendi Vakfı, 310
 Edirne, 31
 EDMA (Millî Demokratik Mücadeleciler Cephesi), 18
 Efluili Hacı Ahmed Efendi Vakfı, 268
 Eftagonya, Leymason, 59, 220
 Eftakilya, Girinye, 264
 Eftakomi, Dipkarpas, 57
 Eftakomi, Karpas, 135, 206
 Efterha, Girinye bkz. Efteriha
 Efteriha [Efterha], Girinye, 64, 124, 193
 Ege adaları, 15
 Ege, 6, 9
 Eğlence Çiftliği, Lefkoşa, 279
 Eğlence köyü, Lefkoşa, 252
 Eğlence, Değirmenlik, 53, 182
 Eğribucak, 31
 Eğridere, 31
 ehl-i İslâm, 28, 30, 34, 35
 ehl-i zimmet reayâ, 34

Eksodridos Mahallesi, Lefkoşa, 307
 Eksomatos/Eksomodos, Değirmenlik, 53, 184
 Elea, Girinye, 124, 193
 Eledyu, Baf, 66, 169, 280
 Eledyulu Havva bint-i Mustafa Vakfı, 280
 Elya, Girinye, 64, 264
 Elya, Omorfa, 55, 156
 Elyobodamos, Mesarye, 264
 Ematine köyü, Girinye, 308
 Emba [Enba], Baf, 66, 167
 Emetullah bint-i Mevlüd Vakfı, 260
 Emetullah bint-i Ömer Ağa Vakfı, 259
 Emetullah Hatun ibnet-i Debbâğ Mahmud Vakfı, 283
 Emeviler, 6
 Emine Ana bint-i Mehmed Ağa Vakfı, 275
 Emine bint-i Abdulmuttalib bin Abdullah Vakfı, 276
 Emine bint-i Ahmed Vakfı, 263
 Emine bint-i Hacı Hüseyin bin Ahmed Vakfı, 267, 270
 Emine bint-i Mehmed bin Safer Vakfı, 270
 Emine Hanım İzzet Ağa Vakfı, 299
 Emine Hatun bint-i Seyyid Hacı Ebubekir Ağa Vakfı, 259
 Emine Hatun bint-i Zurnacı Hacı Mustafa Vakfı, 260
 Emine Hatun, 265
 Emine Kadın ibnet-i Mollazâde Mehmed Ağa Vakfı, 273
 Emine Mustafa Vakfı, 300
 Emir Ağazâde es-Seyyid Ali Ağa Vakfı, 257
 Emir el-Hâc Mehmed Ağa bin İsmail Ağa Vakfı, 262
 Enaye köyü, Lefkoşa, 251
 Enba bkz. Emba
 Enez, 31
 Engomi [İncirli], Dağ, 174, 176
 Engomi [Pano İncirli], Dağ, 52
 Engomi, Magosa, 58, 144, 224
 Enosis kampanyaları, 4
 Enosis mücadelesi, 21
 Enosis, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22
 EOKA liderleri, 19
 EOKA terör örgütü, 17, 18
 EOKA-B elemanları, 23
 EOKA-B, 21, 23
 EOKA-B, yeraltı teşkilatı, 21
 EOKA-B'nin şiddet eylemleri, 22
 EOKA'cılar, 21

Eptelye suyu, Yermasoya, 250
 Ereğli, 31
 Erenköy olayları, 20
 Erenköy, 20
 Erimi, Piskopi, 60, 159, 240
 Ermeni Manastırı, Girinye, 64
 Ermeniler, 6
 Ermenistan, 14
 Ermeniyân Mahallesi, Lefkoşa, 50, 215
 Ermola [Ayarmola], Girinye, 64
 Eroza, 4
 Esfekia, 4
 Esfinar köyü, Lapta, 266
 Esfinar Mahallesi, Lapta, 276
 esir, 23
 esirler, 23
 eski mezarlar, 5
 Eskiçarşı Kasaphâne Çarşısı, Baf, 290
 Eskişehir, 31
 esnaf cemiyetleri, 29
 esnaf vakıfları, 37
 esnaf vergisi, 33
 Eşmene bint-i Mustafa Vakfı, 270
 Evdim, 11, 36, 49, 62, 63, 119, 187
 Evkâf Dairesi memurları, 42
 Evkâf Dairesi, 41, 42, 44
 evkâf delegesi, 41
 Evkâf Hazinesi, 42
 Evkâf İdaresi binası, 43
 Evkâf İdaresi gelirleri, 42
 Evkâf İdaresi, 41, 42, 44
 Evkâf Kanunu, 43
 evkâf mallarının idaresi, 41
 Evkâf Mitingi, 43
 evkâf murahhası, 41
 Evkâf murahhasları, 42
 Evkâf Müdürü, 43
 Evkâf Nezâreti, 28, 37, 41, 433
 Evkâf Seçimleri, 43
 Evkâf Yasası, 43
 Evkâf Yüksek Meclisi Başkanlığı, 43
 evkâf, 27, 42, 43
 Evkâf-ı Hümayûn Nezâret-i Celîlesi, 15
 Evkâf-ı Hümayûn Nezâreti, 13, 37, 41
 evkâf-ı hümayûn, 14
 Evkâfı Kurtarma Kampanyası, 42, 43
 evkâfın Türk toplumuna
 devredilemesi, 43
 Evratu Karyeli Molla Ahmed bin Hacı
 Mehmed Vakfı, 278
 Evratu köyü, Baf, 278
 Evratu, Hırsofi, 75, 128
 Evreşe, 31
 Evrihu, Lefke, 69, 139, 212
 eyâletler, 25

F

Faga Çiftlik, Lefkoşa, 272
 Fahri Korutürk, Cumhurbaşkanı, 22
 Faiz Kaymak, İcrâ Komitesi
 Başkanlığına, 43
 Falonari, Leymason, 216
 Falya adlı mevki, Baf, 249
 Falya, Baf, 66
 Fannaro, Magosa, 58, 224
 Fanoremeni Mahallesi, Lefkoşa, 214
 Farmaka, Dağ, 52
 Faslı, Hırsofi, 75, 131
 Fasula/Fasulla, Baf, 66, 109
 Fasulla bkz. Fasulya
 Fasulya [Fasulla], Leymason, 59, 141,
 217
 Fasur/Fasuri, Piskopi, 60, 160, 240
 Fatma bint-i Hüseyin Vakfı, 263
 Fatma bint-i Mehmed bin Abdullah
 Vakfı, 261
 Fatma bint-i Mehmed Vakfı, 271
 Fatma bint-i Ömer Ağa Vakfı, 273
 Fatma bint-i Pabuççu Usta Mehmed
 Vakfı, 280
 Fatma Hanım Ahmed Dayı Vakfı, 295
 Fatma Hanım ibnet-i Ali Vakfı, 281
 Fatma Hanım ibnet-i Hasan Vakfı, 291
 Fatma Hanım ibnet-i Musli el-Hâc
 Mustafa Vakfı, 259
 Fatma Hatun bint-i Hüseyin Ağa
 Vakfı, 257
 Fatma Hatun Vakfı (Ebubekir Ağazâde
 Hacı İbrahim Ağa zevcesi), 262
 Fatma Hatun Vakfı, 257
 Fatma Kadın bint-i Mehmed Efendi
 Karamani Vakfı, 272
 Fatma Kadın bint-i Seyyid Ali Vakfı,
 269
 Fatma Kadın ibnet-i İbrahim Margolu
 Vakfı, 287
 Fatma Molla bint-i Emir Ahmed Vakfı,
 269
 Fatma Recai Hanım, 297
 Fayda, 249
 Fazıl Küçük, Dr., Kıbrıs Türk Toplumu
 Lideri, Evkâf Yüksek Meclisi
 Başkanı, 18, 20, 43
 Fedai A. Ferit, İcrâ Komitesi üyesi, 43
 Fehim Bey Molla İbrahim Vakfı, 299,
 300
 Fehime Hacı İsmail Vakfı, 305
 Fellahlar, 31
 Fenike/Fenikeliler, 6
 feodal sistem, 11
 Ferecik, 31

Ferruhzâde el-Hâc İsmail Ağa bin el-
 Hâc Ramazan Ağa Vakfı, 256
 Fethiye Câmii, Mertekpazarı, Lefkoşa,
 266, 267
 Fethiye Mehmed Şah Hanım Vakfı,
 301
 Fetvâ Emîni, 42
 Fida, Lefkoşa, 268
 Fidi, Hırsofi, 75, 199
 Fikardo, Dağ, 52, 178
 Fikriye Hanım Hüseyin Efendi ve
 Mehmed Ali Efendi Tilki
 Hüseyin Ağa Vakfı, 298
 Filibe, 31
 Filistin, 6, 7
 Filonari, Leymason, 59
 Filorina, 31
 Filusa, Baf, 67, 172
 Filusa, Hırsofi, 75, 129, 200
 Filya köyü, Omorfa, 16, 55, 154, 233
 Fini, Evdim, 63, 188
 Finikarya, Leymason, 59, 142, 219
 Finike köyü, 249
 Finike Limanı, 9
 Finike, Baf, 67
 Firariler, 49
 Flamuda, Mesarye, 231
 Flasu, Lefke, 139, 213
 Flasu, Lefkoşa, 296
 Flemenk, 246
 Forsthoff, Prof. Dr. E., Anayasa
 Mahkemesi Başkanı, Alman, 19
 Fransa, 9, 12, 246
 Fransızca, 13
 Fransızlar, 407
 Fuat Sami Bey, Türk Evkâf Murahhası,
 43

G

Galadrisa, Girinye, 264
 Galata deresi, Polistipos köyü, Lefkoşa,
 261
 Galata, Lefke, 69, 212
 Galatarka, Baf, 67, 170
 Galini, Lefke, 69, 209
 Gamnik caddesi, Vuda köyü, Magosa,
 295
 Garanti Anlaşması, 23, 24
 garantör devletler, 22
 garantörlük hakkı, 20, 22
 gasp, 8
 Gaspro, zimmi, Girne Kalesi, 337
 Gata Burnu, 3
 Gaydura bkz. Kaydura
 gayrimüslim ahali, 34

gayrimüslim din adamları, 33
 gayrimüslim mahalleler, 25
 gayrimüslim nüfus, 25, 31
 gayrimüslim reayâ, 28
 gayrimüslim(ler), 25, 30, 33, 35, 39,
 81, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94,
 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102,
 103, 321
 gayrimüslimlerin patrikleri ve
 hahambaşları, 30
 Gazipifan bkz. Kazapifan
 Gaziviran [Kadıvıran], Omorfa, 20, 55,
 155, 234
 Geçici Kıbrıs Türk Yönetimi, 21
 Geçici Türk Yönetimi'nin ilan edilmesi,
 21
 Geçitkale, 20, 21
 Gelibolu, 31
 Genel Komite, 21
 Genova Cumhuriyeti, 9
 Gilan, 11, 36, 49, 61, 189
 Gilinya bkz. Çilinya, Baf
 Gipro, 3
 Girid/Girit, 8, 9, 76, ayrıca bkz.
 Girittera
 Girinye, 36, 49, 63, 64, 124, 193, 260,
 264, 269, 270, 271, 272, 274,
 275, 276, 278, 281, 282, 283,
 286, 289, 291, 293, 295, 297,
 299, 300, 301, 302, 303, 305, 308
 Girinyeli Ahmed Said Hacı Zeki
 Efendi Vakfı, 302
 Girinyeli Emine bint-i İsmail Vakfı, 281
 Girinyeli Halil Sabri Efendi zevcesi
 Emine Hanım ibnet-i Hasan
 Faki Efendi Vakfı, 286
 Girinyeli Havva Hanım bint-i Hüseyin
 Ağa Kayyum Vakfı, 291
 Girinyeli Hüseyin Mustafa Dango
 Vakfı, 305
 Girinyeli Hüseyin Mustafa Dango
 zevcesi Emine Süleyman Vakfı,
 305
 Girinyeli Şerife Hanım bint-i Saraç
 Hasan Efendi Vakfı, 283
 Girit Adası, 7
 Girit Savaşı, 11
 Giritmarut, Hırsofi, 75, 128, 199
 Girittera [Girid], Hırsofi, 76
 Girittera, Hırsofi, 132, 201
 Girne kadısı, 417
 Girne Kalesi, 337, 343
 Girne, 10, 11, 22, 23, 417 ayrıca bkz.
 Girinye
 Girne-Karpas Dağları, 3

Girne-Lefkoşe, 23
 Gizikis, General, Yunanistan
 Cumhurbaşkanı, 22
 Glafkos Klerides, 19
 Gomendande köyü, Magosa, 309
 Goti, Gilan, 188, 190
 Gönyeli köyü, Lefkoşa, 273
 Gönyeli, Dağ, 52, 175
 Görneç karyeli Fatma Oylum Mehmed
 Vakfı, 293
 Görneç köyü, Magosa, 293
 Görneç, Mesarye, 73, 153
 Grabya [Drapy], Tuzla, 71, 243
 Grivas, EOKA terör örgütünün
 komutanı, 17, 20, 21
 Guri [Vorri], Dağ, 52, 179
 Guy de Lusignan, Kudüs Kralı, Kıbrıs
 Kralı, 7
 Güğercinlik [Aşarido], Magosa, 58,
 144, 224
 Gülden bint-i Abdullah Derviş ibn el-
 Hâc Abdullah Vakfı, 257
 Gülhâne Fermanı [Tanzimat Fermanı],
 34
 Gülsüm Hanım ibnet-i Derviş Ali
 Vakfı, 280
 Gümrük Emni Osman Ağa bin el-Hâc
 Ömer Ağa bin Mennan Vakfı,
 261
 Gümrükçüzâde Hacı Mustafa Efendi
 Vakfı, 272
 Gümölcine, 31
 gümüş madeni, 3
 gümüş, 5
 Gündimen [Gürdemen], Girinye, 64,
 196
 Güney Anadolu, 7
 Güney Kıbrıs, 24, 45
 Gürdemen bkz. Gündimen
 Güvenlik Konseyi, 24

H

Habeş, 31
 habs, 36
 Hacce Ayşe Hanım bint-i Karamanî
 Müderris Hacı Mehmed Efendi
 Vakfı, 288
 Hacce Fatma bint-i Şaban Vakfı, 255
 Hacce Hanife bint-i Abdullah Vakfı,
 284
 Hacce Sıdika bint-i Ali bin Abdullah
 Vakfı, 280
 Hacce Şemsi Hatun Vakfı, 274
 Hacce Şerife ibnet-i Mustafa bin
 Abdullah Vakfı, 274

Hace Fatma Ana ve Emine bint-i
 Mehmed bin Abdullah Vakfı,
 274
 Hâce Kadın bkz. Hatice bint-i
 Abdullah Vakfı
 Hacı Ahmed Ağa bin Receb Vakfı, 259
 Hacı Ahmed bin Hacı Abdurrahman
 Vakfı, 260
 Hacı Ahmed bin Osman Vakfı, 255
 Hacı Ahmed Efendi ibn-i Hüseyin
 Efendi Vakfı, 273, 274
 Hacı Ahmed Efendi Vakfı, 268
 Hacı Ahmed Hacı Ali Efendi Vakfı,
 301
 Hacı Ahmed Mehmed Vakfı, 294
 Hacı Ali Ağa ibn-i Ebûbekir Ağa Vakfı,
 273
 Hacı Ali Efendi ibn-i Ahmed Ağa
 Vakfı, 295
 Hacı Ayşe Hanım Halil Efendi Vakfı,
 299
 Hacı Dede Mustafa Ağa Vakfı, 260
 Hacı Ebubekir Paşa Vakfı, 258
 Hacı Emin Efendi ibn-i Mustafa bin
 Saadettin Vakfı, 283
 Hacı Emine Hanım Aşçı Süleyman
 Vakfı, 299
 Hacı Fatma Ana ve Emine bint-i
 Mehmed bin Abdullah Vakfı,
 274
 Hacı Hasan bin Molla Salih Vakfı, 268
 Hacı Hasan Efendi bin Osman Vakfı,
 269
 Hacı Hasan Fehmi Efendi ibn-i Hacı
 Muttalib Vakfı, 283, 286
 Hacı Hatice bint-i Sipahi Abdullah
 Vakfı, 296
 Hacı Hüseyin Ağa bin Ahmed bin
 Yakub Vakfı, 279
 Hacı Hüseyin Ağa bin Süleyman Vakfı,
 271
 Hacı Hüseyin Ağa Vakfı, 260
 Hacı Hüseyin bin Hacı İsmail Vakfı,
 262
 Hacı Hüseyin Efendi ibn-i Sadeddin
 Vakfı, 273
 Hacı Hüsnü Efendi bin Horoz el-Hâc
 Ali Efendi Vakfı, 272
 Hacı İbrahim Ağa, Kıbrıs Muhassılı
 Hacı es-Seyyid Mehmed Ağa
 kethudası, 265
 Hacı İbrahim Efendi ibn-i Ali bin
 İbrahim Vakfı, 283
 Hacı İsmail Ağa bin Hacı Mustafa Ağa
 Vakfı, 270

Hacı İsmail Ağa bin Ramazan Ağa Vakfı, 255
 Hacı İsmail bin İbrahim ve Zevcesi Emine bint-i İbrahim Vakfı, 282
 Hacı Keyvan bin Abdülmennan Vakfı, 251
 Hacı Mahmud bin Curcur Mehmed Vakfı, 271
 Hacı Mehmed Ağa ibn-i Ahmed Ağa Vakfı, 272
 Hacı Mehmed Çavuş, Alaminyo köyü, Tuzla, 251
 Hacı Mehmed Emin Efendi Âma Hâfız Vakfı, 298
 Hacı Mıstık Vakfı, 262
 Hacı Molla Mustafa bin Molla Dede Vakfı, 279
 Hacı Mustafa Ağa ibn-i Ali Vakfı, 273
 Hacı Mustafa bin İvaz Vakfı, 255
 Hacı Mustafa Kaşuli bin Ali Vakfı, 275
 Hacı Mustafa Nuri Efendi ibn-i Osman Efendi Vakfı, 276
 Hacı Müride Hanım Hacı Hasan Efendi Vakfı, 297
 Hacı Naim Efendi ibn-i Himmeti Efendi Vakfı, 281
 Hacı Nazife Hanım ibnet-i Hacı Ali Efendi Vakfı, 282
 Hacı Osman Ağa ibn-i Hacı Hasan Vakfı, 284
 Hacı Ömer Ağa bin Mehmed Ağa Vakfı, 272
 Hacı Ömer Ağa, 265
 Hacı Ömer bin Hüseyin Vakfı (Gönyelili) Vakfı, 304
 Hacı Ömer Efendi Vakfı, 272
 Hacı Penbe Molla Vakfı, 276
 Hacı Salih bin Salih Vakfı, 282
 Hacı Servet Hanım bint-i Şişezâde İbrahim Efendi Vakfı, 294
 Hacı Süleyman bin Mehmed, 265
 Hacı Yahya Mehmed Vakfı, 302
 Hacı Yusuf Ağa bin Hacı Hasan Ağa Vakfı, 276
 Hacılar Neolitik devir yerleşim yerleri, 5
 Haçlı Seferi, III., 7
 Hâfız Ali Efendi bin Molla Mehmed Vakfı, 277
 Hâfız Hüseyin Şirazi Efendi ibn-i Basmacı Hacı Hasan Ağa Vakfı, 279
 Hâfız Hüsnü Efendi Hacı Ahmed Ağa Vakfı, 298

Hâfız İbrahim Efendi ibn-i Odacı Musa Vakfı, 286
 Hâfız Mustafa Salim Efendi ibn-i Ahmed Efendi Vakfı, 292
 Hâfız Salih Senai Efendi bin Hüseyin Vakfı, 286
 Hafize Emine Hanım ibnet-i Hacı Hasan Vakfı, 291
 Hafize Hanım bint-i Hacı Ahmed Ağa Vakfı, 262
 hahambaşılar, 30
 Hala Sultan Türbesi, Tuzla, 8, 71
 Hamam bahçeleri, Baf, 290
 Hamam Mahallesi, Magosa, 309
 Hamam Sokağı, Magosa, 289
 Hamid, 31
 Hamîdiye Medresesi, Arabahmed Câmii, Lefkoşa, 259
 Hanbeli Sokağı, Câmî-i Kebir Mahallesi, Leymason, 276
 Handirye, Lefke, 69, 212
 Haneî mezhebi, 38
 Hanım bint-i Halil Vakfı, 255
 Hankofî köyü, 251
 Hanlarda ikâmet edenler, 49
 Harca [Harçeh], Girinye, 64, 127, 198
 Harcodisse Mahallesi, Değirmenlik, 53
 Harçeh bkz. Harca
 Hardacodisse Mahallesi, Değirmenlik, 117, 184
 Harding, Mareşal, Kıbrıs Valisi, 17
 Hariciye Nazırı, 13
 Haritmi, Mesarye, 73, 152
 Harkobodamo, Mesarye, 264
 Harman yeri, Malunda köyü, Mesarye, 270
 Hasan Ağa bin Hacı İsmail Ağa Vakfı, 257
 Hasan bin Hacı Necib Efendi Vakfı, 296
 Hasan bin Mehmed, Hafız, imam ve hatip, 433
 Hasan bin Salih, imam ve hatip, 453
 Hasan Galip Hacı Mehmed Vakfı, 304
 Hasköy, 31
 Hasna Kadın bint-i Alican Hacı Ahmed Ağa Vakfı, 272
 hastahâne, 38, 39
 Hatay, 3, 5
 Hatice bint-i Abdullah Vakfı [Hâce Kadın], 255
 Hatice bint-i Ahmed Ağa Vakfı, 268
 Hatice bint-i Hacı Mustafa Ağa (Zerdalici kızı) Vakfı, 273

Hatice Hanım bint-i Yangın Hasan Vakfı, 295
 Hatice Hanım ibnet-i Hacı Mehmed Kufî Efendi bin Hacı Ahmed Ağa Vakfı, 283
 Hatice Hanım ibnet-i Helvacızâde Hacı Mehmed Efendi Vakfı, 282
 Hatice Hanım ibnet-i Moravîzâde Hacı Ahmed Efendi Vakfı, 279
 Hatice Hasan ve Fehime Hasan Hanımlar Vakfı, 299
 Hatice Hatun binti Hacı Mustafa Ağa Vakfı, 272
 Hatice Kadın binti Mustafa Vakfı, 271
 Hatice Molla bint-i Müderris Hüseyin Efendi Vakfı, 278, 279
 Hatice Molla Kadın (Menteşzâde Hasan Ağa eşi) Vakfı, 258
 Hatike Kadın (Hasbi Efendi zevcesi) bint-i el-Hâc Mustafa Vakfı, 276
 Hatike Kadın bint-i Zamlak Hacı Mustafa Ağa Vakfı, 271
 Hatike Kadın ibnet-i İsmail Vakfı, 289
 Hattatlar Çarşısı, Lefkoşa, 279
 Hattuşili, III., Hitit Kralı, 5
 Havsa, 31
 Havva Arab Ahmed Vakfı, 304
 Havva Kadın bint-i el-Hâc Bekir Vakfı, 278
 Havva Molla bint-i Osman Efendi Vakfı, 278
 Havva Molla ibnet-i Yorgancı Hüseyin Vakfı, 289
 Havva Mustafa Karadağlı Vakfı, 302
 Havvalı Hatun Molla Mustafa Vakfı, 281
 Hayâli Mustafa bin el-Hâc İbrahim Efendi, Lefkoşe Kadısı, 33
 Haydarpaşa Câmii, 268
 Haydarpaşa Mahallesi, Lefkoşa, 50, 281, 296
 Hayrabolu, 31
 Hazine Defterdarı, 347
 Hazret-i Peygamber bkz. Muhammed (s.a.v), Hz.
 Heinze, Dr., Anayasa Mahkemesi Sekreteri, 19
 Hekimbaşı Çarşısı, Lefkoşa, 279, 283
 Helen Cumhuriyeti, 22
 Helvacı Mehmed Ali Efendi bin Molla Salih Vakfı, 277
 Henry Layard, İstanbul Elçisi, 12, 13 ayrıca bkz. Layard
 Hersek İsyanı, 12

Hıfziye Hanım Hacı Yusuf Ağa Vakfı, 300
 Hıfziye Molla Hüseyin Vakfı, 304
 hırfet erbâbı, 34
 Hristiyanlığın doğuşu, 6
 Hırokıdy [Şirocitya], Tuzla, 71
 Hırsilyo [Horsilyo], Omorfa, 55
 Hırsilyo bkz. Rosolyo
 Hırsofi, 11, 36, 49, 75, 76, 128, 199, 255, 263, 292
 Hırsofilı Kara Hasan Mercan Vakfı, 292
 Hırsoolidise Mahallesi, Tuzla, 71
 Hırsova, 31
 Hitit hakimi, 5
 Hitit/Hititler, 3, 5, 6
 Holyadi mevkii, Amarkent köyü, Baf, 280
 Homeros, 3
 Horodi, Lefkoşa, 268
 Horpeşte, 31
 Horsilyo bkz. Hırsilyo
 Hota, Girinye, 126, 64
 Huli/Hulu, Hırsofi, 76, 201
 Hulu, Baf, 67, 171, 249
 hurda akçe, 367
 Huriye Hanım Helvacı Ahmed Vakfı, 295
 Hurşid Ağa Vakfı, 265
 Hurşide, Lefkoşa, 254
 Hüdavendigar, 31
 Hüma bint-i Ali Vakfı, 249
 Hüsam Efendi, Bursalı, Kütahya'yı tahrir ile görevlendirilen, 29
 Hüseyin Efendi bin el-Hâc Muhammed Ağa, 268
 Hüseyin Hasan (Hüseyin Hasan Tahsin) Vakfı, 304
 Hüseyin Vecihi Hacı Hasan Vakfı, 305
 Hüseyin Vecihi Hasan ve Margarita nâm-ı diğer Meryem Hüseyin Vecihi Hacı Hasan Vakfı, 305
 Hüseyin Zihni Efendi Vakfı, 301
 Hüseyin Zihni Hacı Emin Efendi Vakfı, 299

I

III. Murşili bkz. Uhri-Teşup
 İlgin, 11
 Islahat, 28
 Işkıcı Penbe bint-i Mehmed Ali Vakfı, 273

İ

İbrahim Ağa Hanı, Tuzla İskelesi bitişiğinde, 265

İbrahim Sıdkı Efendi Medresesi, Baf, 280
 İbrahim Usta Mehmed Pabuççu Vakfı, 300, 301
 İbrahim Zihni Efendi ibn-i Ali Ağa Vakfı, 278
 İbrahim Zihni Efendi ibn-i Ali Ağa, Turunçlu Mektebi Muallimi, 278
 İbrahimpaşa Câmii, Lefkoşa, 264
 İbrahimpaşa Mahallesi, Lefkoşa, 50, 261, 270, 275, 276, 281, 283, 286, 290, 296, 299, 302, 304, 305, 306
 İbraniler, 3
 İbsillat, Mesarye, 286
 İcrâ Komitesi, 43
 İçel [İçil], 10, 31, 421
 İçil bkz. İçel
 İçil kadısı, 10
 İffet Hanım ibnet-i Derviş Efendi Vakfı, 279
 İflamuda, Mesarye, 73
 İflası, Lefke, 69
 İflopi, Omorfa, 155
 İflori, Omorfa, 55
 İfterikoi, Omorfa, 55, 237
 İğlisiye, Tuzla, 163
 İhlisides bkz. İhlisiye
 İhlisiye [İhlisides], Tuzla, 71
 İhloraka, Baf, 67
 İhtima kasabası, Baf, 68, 164, 166, 249
 İhtiman [Ahtıman], 31
 ihtisab resmi, 33
 İkinci Dünya Savaşı, 4, 17
 İkliro, Dağ, 52, 177
 İkselofai, Mesarye, 73, 227
 İkselyani, Omorfa, 235
 İkselyari, Omorfa, 55
 İkseroğonu/İkserongo, Lefke, 69, 297
 İksilohorya köyü, 249
 ilhak faaliyetleri, 15
 İlde (?), Mesarye, 73, 150
 İligoroz, Dağ, 114
 İlmiye Hanım bint-i Murid Efendi Vakfı, 283
 İmam Mehmed İzzet İsmail Efendi ve zevcesi Penbe İzzet Hanım Vakfı, 301
 imam/imamlar, 25, 30, 34
 İmamoğlu el-Hâc Mehmed Vakfı, 260
 imâret/imaretler, 38, 39
 İmirke Mahallesi, Lefkoşa, 259
 İmmühan Kadın bint-i Mustafa bin Abdullah Vakfı, 277

İmmühani bint-i Mehmed Kethuda Vakfı, 255
 İmyohorye, Dağ, 267
 İncirli bkz. Engomi
 İncirli köyü, Değirmenlik, 267
 İncirli köyü, Lefkoşa, 251, 260, 310
 İncirli, Dağ bkz. Aya Demet
 İncelik, 31
 İnez, 31
 İngiliz amirali, 14
 İngiliz Büyükelçisi, 15
 İngiliz donanması, 14
 İngiliz Dönemi Şeriye Sicil Defteri, 46
 İngiliz Elçisi, 13
 İngiliz hakimiyeti, 41
 İngiliz Hükûmeti, 17, 22, 41, 43
 İngiliz idaresi, 16, 17
 İngiliz Kabinesi, 12
 İngiliz Kralının Has Meclisi, 41
 İngiliz Kraliçesi, 15
 İngiliz Kulübü, Magosa, 289
 İngiliz kuvvetleri, 20
 İngiliz memur, 16
 İngiliz Milletler Topluluğu Ülkeleri, 4
 İngiliz notası, 12
 İngiliz Sömürge Yönetimi, 42
 İngiliz tâbiyeti, 16, 17
 İngiliz vali, 42, 43
 İngiliz yöneticiler, 43
 İngiliz yönetimi, 15
 İngiliz Yüksek Komiseri, 15
 İngiliz, 16, 41
 İngilizce, 16
 İngilizler, 15, 16, 17, 22, 41, 42
 İngilizlerin, 1881 yılında yaptığı sayım, 4
 İngiltere Başbakanı, 17
 İngiltere Devleti, 13, 14, 41
 İngiltere Hükûmeti, 13
 İngiltere Kralı, 7
 İngiltere Parlamentosu, 23
 İngiltere Sömürgeler Bakanlığı, 43
 İngiltere, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 42, 43, 46, 246
 İnyahorko, Hırsofi, 202
 İnye, Hırsofi, 76, 201
 İnyohorko bkz. Minareli
 ipek, 5
 ipekli kumaş, 5
 İplikpazarı Çarşısı, Lefkoşa, 266
 İplikpazarı Mahallesi, Lefkoşa, 50, 267, 286, 288, 291, 298, 299, 301, 303, 304, 305
 İpsemadizmeno [Yalancı], Tuzla, 71, 164, 243

İpsillad, Mesarye, 73, 152,
İpsillatlı Müteveffâ Hacı Ahmed
Efendi Vakfı, 286
İpso köyü, 252
İpsomolof, Değirmenlik, 53
İpsoz, Mesarye, 73, 231
İpşati bkz. İşati, Baf
İsak Komnenus, Tarsus Valisi, 6
İshakçı, 31
İshaklı, 11
iskan politikası, 10
iskana tabi tutulanlar, 10
İskarino, Tuzla, 71, 243
İskarko, Hırsofi, 76, 199
İskele Kasabalı Şefika Hanım bint-i
Pabuççu Halil Vakfı, 300
İskele kasabası, Baf, 71, 278
İskele kasabası, Larnaka, 302, 304
İskele kasabası, Magosa, 289, 297, 298,
300
İskele kasabası, Tuzla, 71, 161, 241,
282, 295
İskele-i Tuzla [İskele Kasabası], Tuzla
bkz.İskele Kasabası, Tuzla
İskele-i Tuzla Kasabası bkz.İskele
Kasabası, Tuzla
İskeleli Fatma bint-i Emiralı Vakfı, 297
İskeleli Hacı Emin Kadın bint-i Hacı
Hasan Efendi Vakfı, 278
İskeleli Hakkı Ağa ibn-i Hasan Vakfı,
297
İskeleli Hatice ve Tuzlalı Sıdika
Hanımlar Vakfı, 289
İskeleli Müzeyyen Hanım bint-i Halil
Ağa Vakfı, 293
İskenderun Körfezi, 3, 12
İskenderun, 12, 20
İskulli, Hırsofi, 76, 132, 202
İslâm dini müessesesi, 44
İslam hakimiyeti dönemi, 6
İslâm hukukçuları, 36
İslâm Hukuku, 37, 38
İslâm Mahallesi, İskele kasabası, Tuzla,
295
İslâm mezârlığı, 13, 15
İslâm mezarlıkları, 41
İslâm nüfusu, 29, 31
İslâm okulları, 41
İslâm orduları, 6
İslâm ordusu, 6
İslâm, 31, 36
İsmail Mandırası, Girinye, 264
İsmet Hâfız Muhsin Vakfı, 304
İsmet Hanım ibnet-i Hüseyin Cin
Vakfı, 290

İsmolof, Değirmenlik, 180, 182
İspanya Konsolosluk Tercümanı,
Lefkoşa, 399
İspanya, 9, 246
İşpetariko, Mesarye, 73, 151, 229
İspidallı, Piskopi, 60, 159, 239
İspilai, Lefke bkz. İspilye
İspilye, Lefke, 69, 212
İssus Savaşı, 6
İstado, Baf, 170
İstafınca, Mesarye, 264
İstanbul mahalleleri, 39
İstanbul, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 25, 26,
27, 29, 30, 32, 42, 261, 421
İstato, Baf, 67
İstavrakonno, Baf, 67, 174, 110
İstavro Mahallesi, Magosa, 58
İstavruz Mahallesi, Yukarı Lefkara,
Tuzla, 245
İstene Drohonya, Mesarye, 264
İstiklâl Savaşı, 16
İstilloz, Mesarye bkz. İstolloz
İstinco, Hırsofi, 76, 129
İstironcalu [İstroncilo], Mesarye, 73,
147, 225
İstişâre Meclisi, 17
İstolloz, Mesarye, 73, 150, 228
İstroğolo (?), Lefke, 138
İstroncilo bkz. İstironcalu
İstrova, 31
İstrovillo, Değirmenlik, 53, 181
İstrunbi, Baf, 67
İsveç konsolos vekili, 383
İsveç, 246
İşa köyü, Baf, 249
İşa, Değirmenlik, 53, 186
İşati [İpşati], Baf, 67, 166, 168, 249
İştîp, 31
İtalya, 12
İtalyan şehir devletleri, 7
İtilaf Devletleri, 16
İvrace bkz. İvrecca
İvranya, 31
İvrecca [İvrace, Avrece], Baf, 31, 66,
106
İzengici oğlu Ahmed kerîmesi Dellâke
Meryem Hatun Vakfı, 270
İzladi, 31
İzmir, 16
İznebol, 31
İzzet Ahmed Paşa Cami, Lefkoşa, 393
İzzet Efendi Vakfı, 283

J

Jacques, II., Kıbrıs Kralı, 7
jandarma, 18, 19
Janus, Kıbrıs Kralı, 7
Jeolojik devirler, 5
jetler, 20
Johnson, ABD Başkanı, 20, 21
Joseph Sisco, Dışişleri Bakan
Yardımcısı, 22
Justinianus, II., Bizans İmparatoru, 6

K

kabristan, 38
Kadalyonda, Dağ, 52, 263
kadı/kadılık, 10, 40, 41, 347, 395
kadın nüfusu, 33
kadınların ırzına geçmek, 23
kadirga, 9, 10
Kadıviran bkz. Gaziviran
Kadika, Hırsofi, 76, 204
Kado Çividis, Piskopi, 60, 160
Kado Dira, Tuzla, 71, 245
Kado Diyerona, Leymason, 59, 220
Kado Horsiyeh Mahallesi, Değirmenlik,
183
Kado Kopya, Omorfa, 236
Kado Lefkara (Aşağı Lefkara), Tuzla,
71, 244
Kado Mili, Leymason, 59, 222
Kado Milya, Lefkoşa, 250
Kado Moni, Dağ, 180
Kado Panaya, Baf, 67, 249
Kado Pladres, Gilan, 61
Kado Polemidya, Piskopi, 61, 158, 239
Kado Porvalya mevkii, Litronda köyü,
Lefkoşa, 268
Kado Sindi, Girinye, 264
Kado Zodya, Omorfa, 235
Kadya, Lefkoşa, 296
Kafesli Mahallesi, [Alatyodise
Mahallesi,], Lefkoşa, 50, 21
Kafkasya, 12
Kaholiçi [Kavilici] Mahallesi,
Leymason, 216
Kahra Manastırı, Girinye, 64, 198
Kahvecizâde Hâfız Mustafa Faik
Efendi Vakfı, 290
Kakopedirka, Lefke, 69
Kakopedre, Lefke, 211
Kalaburnu, Karpas, 57, 137
Kalahorko bkz. Çamlı
Kalahorko, Leymason, 59
Kalapanayot, Lefke, 69, 211
Kalatya, Karpas, 57, 137, 273
Kalavaç, Değirmenlik, 53

Kalavusun, Tuzla, 71, 165, 244
 Kaledişi, Lefkoşa, 267, 270
 Kalefedes mevkii, Kazafana, Girinye, 299
 Kalkandelen, 31
 Kallabya, Tuzla, 162, 242
 Kalleppe, Baf, 67, 169
 Kallorka, Girinye, 198
 Kalohoryo, Leymason, 218
 Kalopside, Mesarye, 73, 149, 227
 Kalorka, Girinye, 64
 Kalorsen köyü, Tuzla, 272
 Kaloynade ?, Gilan, 121
 Kalyana, Lefke, 69, 212
 Kamara, Lefkoşa, 268
 Kamaraz, Karpas, 206
 Kamaroz mevkii, Hırsofi, 292
 Kambili (Kambillili) köyü, Girinye, 269, 275, 299
 Kambilili Boyacı Ömer bin Ahmed Vakfı, 269
 Kambilili Sabri Mehmetçik Vakfı, 299
 Kambillili, Girinye bkz. Kambili köyü
 Kambo, Lefke, 69, 139, 210
 Kaminarka, Lefke, 69, 210
 Kamine, Girinye, 264
 Kampo Endonire mevkii, Amarkent köyü, Baf, 281
 Kamu Hizmetleri Komisyonu, 19
 Kamy, Dağ bkz. Kamya, Dağ
 Kamya, Dağ, 52, 178, 267
 Kamyondopetra mevkii, Amarkent köyü, Baf, 280
 Kanada, 4
 Kanbi bkz. Kombiya
 Kanbili [Kanili], Girinye, 64, 125, 195
 Kando, Piskopi, 61, 159
 Kanili bkz. Kanbili
 Kankarya köyü, 250
 Kannavya, Omorfa, 55, 237
 Kannavyu, Baf, 67, 171
 Kanohorko, Omorfa, 55
 Kanun-ı Esasî, 449
 Kapades, Dağ bkz. Kapadez, Dağ
 Kapadez, Dağ, 52, 178
 Kapıkulu Ocakları, 9, 27
 Kapilyo, Gilan, 61, 192
 Kapitülasyon, 9
 Kaptan-ı Derya, 9, 329
 Kaptanpaşalık, 11
 Kaput, Omorfa, 55, 155, 234
 Kara Ayşe bint-i Derviş Vakfı, 259
 Karababa Mahallesi, Lefkoşa, 270
 Karadağ Mahallesi, Lefke, 269, 291
 Karadağ, 31

Karaferiye, 31
 Karakaş Hacı Osman Efendi bin Karakaş Mustafa Vakfı, 265
 Karaman Eyaleti Kadısı, 357
 Karaman sahili, 421
 Karaman valisi, 28
 Karaman Vilâyeti Kanunnâmesi, 10
 Karaman, 10, 28, 31
 Karamanlis, Yunanistan Başbakanı, 18
 Karamanzâde Mahallesi, Lefkoşa, 50, 280, 290, 292
 karamürsel (gemi çeşidi), 9
 Karava Mahallesi, Lapta, Girinye, 195
 Karava, Girinye, 64
 Karava-Galadro, 264
 Karava-i İsfindi, Girinye, 64
 Karesi, 31
 Karmaka, Dağ, 178
 Karmi [Karni], Girinye, 64, 124, 193, 264
 Karni köyü bkz. Karmi
 Karpas Yarımadası, 3, 5
 Karpas, 7, 11, 36, 134, 202, 205, 258, 267, 273, 431
 Karpaşa, Girinye, 64, 196
 Kars, 13, 14, 31
 Karusos, EOKA-B'nin lideri, 21
 Kasabalı Mustafa Raif Efendi Vakfı, 311
 Kasdirga [Kazdirga], Dipkarpas, 57, 206
 Kastamonu, 31
 Katapon, 6
 Katerina Kornaro, Kıbrıs Kraliçesi, Venedikli, 7
 Katide bkz. Katizade
 Kâtip Hüseyin Efendi bin Mehmed Bican Ağa Vakfı, 268
 Katip Hüseyin Efendi, 261
 Katizade [Katide, Kattidere], Lefke, 69, 139, 213
 katliâm/katliamlar, 23
 Kato Arkimandriye, Baf, 173
 Kato Kopya, Omorfa, 55
 Kato Moni, Dağ, 52
 Kato Platres, Gilan, 190
 Kato Rosiye Mahallesi, Değirmenlik, 54
 Kato Zodya bkz. Aşağı Zodya
 Katolik, 7, 8
 Katolik-Ortodoks mücadelesi, 6
 Katolyonda, Dağ, 112
 Kavala, 31
 Kavanin Meclisi, 16
 Kavilici Mahallesi, Leymason, 59, 216

Kaydura [Gaydura], Mesarye, 73, 150, 228
 Kaymaklı-yı Kebir bkz. Büyük Kaymaklı
 Kayseri, 349
 kaza müdürü, 27
 kaza/kazâlar, 25, 27, 30, 32
 Kazabifan köyü, Girinye bkz. Kazapifan
 Kazabifanlı Ayşe İsmail Vakfı, 297
 Kazabifanlı Mesud Hasbi Efendi bin Lutfullah Efendi Vakfı, 274, 275, 276, 278
 Kazabifanlı Rebia bint-i Kara Mustafa Vakfı, 281
 Kazafan bkz. Kazapifan
 Kazafana bkz. Kazapifan
 Kazafana karyeli Havva Hanım Hacı Ali Efendi Vakfı, 293
 Kazafana karyesi bkz. Kazapifan
 Kazafana köyü, Girinye bkz. Kazapifan
 Kazafana, Girinye bkz. Kazapifan
 Kazancılar Çarşısı, Lefkoşa, 283
 kazanç vergisi, 34
 Kazapifan [Kazabifan, Kazafan, Kazafana, Gazipifan], Girinye, 64, 127, 197, 260, 266, 272, 274, 275, 276, 278, 281, 293, 295, 297, 299, 300, 303, 308
 Kazdirga, Karpas bkz. Kasdirga
 Kazve Mahallesi, Lapta, 266
 Kazzaz el-Hâc Ali Efendi, 268
 Kazzâz Hacı Ahmed Ağa bin Mehmed Ağa Vakfı, 272, 275
 Kemankeş Kara Mustafa Paşa, Sadrazam, 27
 Kemerpınar mevkii, Ağırdağ, Girinye, 282
 Keraşitsi, 4
 kereste, 5, 20
 kerestecilik, 5
 Kesriye, 31
 Keşan, 31
 Kıbrıs Adası [Ceziresi] mutasarrıfı (vali), 14, 449
 Kıbrıs Adası Türk Azınlığı Kurumu, 17
 Kıbrıs Anayasası, 18, 19
 Kıbrıs Barış Harekâtı, 23, 24
 Kıbrıs başpiskoposu, 449
 Kıbrıs Beylerbeyi, 345, 349, 351, 353, 361, 365, 367
 Kıbrıs Beylerbeyiliği, 11
 Kıbrıs cizyesi, 375
 Kıbrıs Cumhurbaşkanı, 24
 Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası, 44

Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, 18
 Kıbrıs Cumhuriyeti, 15, 18, 20, 23, 44
 Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Başkan Vekili, 21
 Kıbrıs defterdarı, 353, 355, 367
 Kıbrıs Devlet Başkanlığı, 22
 Kıbrıs Devleti, 22
 Kıbrıs ekonomisi, 5
 Kıbrıs eşrafı, 449
 Kıbrıs Evkâf Dairesi, 41
 Kıbrıs evkâfı, 41
 Kıbrıs fetih harekâtı, 40
 Kıbrıs halkı, 43
 Kıbrıs haritası, 464
 Kıbrıs Helen Cumhuriyeti, 22
 Kıbrıs Hükûmeti, 17
 Kıbrıs İdadi Mektebi, 455
 Kıbrıs İdare Meclisi, 439
 Kıbrıs idaresi, 13
 Kıbrıs kadısının etbâi, 49
 Kıbrıs Kanunnâmesi, 10, 11
 Kıbrıs Koloni Hükûmeti, 41
 Kıbrıs Konvansiyonu (1928 tarihli), 41
 Kıbrıs Krallığı, 7
 Kıbrıs Latin Başpiskoposluğu, 7
 Kıbrıs Meclisi, 435
 Kıbrıs meselesi, 20
 Kıbrıs Millî Muhâfız Teşkilâtı, 22
 Kıbrıs Millî Türk Birliği, 17, 43
 Kıbrıs Millî Türk Halk Partisi, 17
 Kıbrıs muhassılı, 379, 417
 Kıbrıs muhassılının etbâi, 49
 Kıbrıs muhassılının kavvasları, 50
 Kıbrıs muhassılının tüfenkçileri, 50
 Kıbrıs Mutasarrıfı bkz. Kıbrıs Adası Mutasarrıfı
 Kıbrıs Müftülüğü, 42, 45, 46
 Kıbrıs Müftüsü, 16, 449
 Kıbrıs naibi, 449
 Kıbrıs nüfusu, 11
 Kıbrıs Rum Kesimi, 45, 46
 Kıbrıs Rum Ortodoks Kilisesi, 17
 Kıbrıs Rum Toplumu, 23
 Kıbrıs Rum ve Türk cemaat meclisleri, 19
 Kıbrıs Rum Yönetimi, 22
 Kıbrıs Rumları, 11, 15, 16, 18, 19, 21, 24
 Kıbrıs Seferi, 9
 Kıbrıs şarabı, 5
 Kıbrıs toprakları, 15
 Kıbrıs Türk Alayı, 18
 Kıbrıs Türk Barış Harekâtı, 23
 Kıbrıs Türk Cemaat Meclisi, 21

Kıbrıs Türk cemaati, 42
 Kıbrıs Türk Federe Devleti Meclis, 24
 Kıbrıs Türk Federe Devleti, 24
 Kıbrıs Türk halkı, 16, 17, 18, 19, 24
 Kıbrıs Türk halkının can ve mal güvenliği, 20
 Kıbrıs Türk halkının imhâ tehlikesi, 22
 Kıbrıs Türk kesimi, 22
 Kıbrıs Türk Kurumları Birliği, 17
 Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu, 17
 Kıbrıs Türk Liderliği, 19
 Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatı, 17
 Kıbrıs Türk nüfusu, 4
 Kıbrıs Türk temsilcileri, 20
 Kıbrıs Türk Toplumu, 19, 23
 Kıbrıs Türk toplumu, 40, 41, 42, 43, 44
 Kıbrıs Türk vakıf işleri, 44
 Kıbrıs Türk ve Rum halkları, 15
 Kıbrıs Türk ve Rum liderleri, 18
 Kıbrıs Türkleri, 16, 17, 19, 20, 41, 42
 Kıbrıs Türklerinin Lideri, 22
 Kıbrıs Türkü, 24, 40, 41
 Kıbrıs Vakıflar İdaresi Genel Müdürlüğü Arşivi, 46
 Kıbrıs Vakıflar İdaresi, 45
 Kıbrıs vakıfları, 41
 Kıbrıs Valisi, 6, 17, 41
 Kıbrıs vatandaşı, 20
 Kıbrıs, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 33, 36, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 81, 258, 262, 264, 321, 325, 329, 333, 337, 339, 347, 349, 357, 367, 371, 379, 395, 399, 405, 407, 413, 421, 425, 433, 443, 453, 455
 Kıbrıs'a müdâhale kararı, 20
 Kıbrıs'a sefer açılması, 8
 Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamak, 15
 Kıbrıs'ın fethi, 5, 40
 Kıbrıs'ın gelir kaynakları, 5
 Kıbrıs'ın ilk nüfus sayımı, 33
 Kıbrıs'ın İngiltere'ye ilhâkı, 17
 Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakı teşebbüsleri, 17
 Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhâkı, 16, 17
 Kıbrıslı öğrenciler, 455
 Kıbrıslı Rumlar, 19, 21
 Kıbrıslı Türkler, 17, 21
 Kıbrıslı Türklerin katli, 23
 Kıbrıslılar, 5, 6
 Kıbrıslılar'ın Bizans'a yardım etmeleri, 6

Kıbrıs'ta Bulunan Düvel Konsoloslar, 246
 Kıbrıs'taki Müslüman Mallarının İdaresi Fermân-ı Kanûnisi, 41, 42
 Kıbrıs'taki Türk varlığı, 41
 Kıbtîyân/Kıptiler, 31, 50
 kına çiçeği, 4
 Kırçova, 31
 kırık akçe, 367
 Kırım Savaşı, 12
 Kırımî Feyzi Ağa ibn-i Abdullah Vakfı, 261
 Kırklar Makamı Tekkesi Aya k., Mesarye, 148
 Kırklar Tekkesi, Değirmenlik, 54
 Kırmızıtoprak mevkii, Ağırdağ, Girinye, 282
 Kızılağaç, 31
 Kızılbaş [Tirahona], Lefkoşa, 54, 300
 Kızılhamam mevkii, Magosa, 287
 Kızılale Mahallesi, Lefkoşa, 257
 Kızılkule mevkii, Magosa, 287
 Kibele, Ana Tanrıça, 3
 Kiberunda, Lefke, 212
 Kidas [Cidas], Baf, 66, 108, 170, 172
 Kilanemoz bkz. Kilanimoz
 Kilanimoz, Karpas, 57, 137, 208
 Kilikya, 6
 kilise emlâkı, 45
 kilise malları, 42, 43
 kilise malları, 43
 kiliseler, 21
 Kipris, 3
 Kipriyanu, 17, 24
 Kire bkz. Çıra
 Kirene suyu, Yermasoya, 250
 Kiridya, Karpas, 57, 136
 Kitriya, 309
 Kittim, 3, 4
 KKTC Kurucu Meclisi, 24
 KKTC, 24
 Klabiye (?), Tuzla, 71
 Klavin bkz. Arapköyü
 Klerides, Temsilciler Meclisi Başkanı, 18, 21
 Klis ve Hersek sınırları, 9
 Kobrama mevkii, Orta mahalle, Lefke, 283
 kocabaşlar, 25, 30
 Kocaali, 31
 Koçana, 31
 Koççat, Dağ, 114
 Koçhisar, 11
 Koçi Çiftliği, Girinye, 64

Koçimuyi, Lefkoşa, 268
 Koçina, Hırsofi, 76, 132
 Koçyat, Dağ, 52
 Kodrafa, Omorfa, 156
 Kofine [Kofno], Tuzla, 71
 Kofno bkz. Kofine
 Koftiyo, Lefkoşa, 268
 Kofunya, Tuzla, 164, 243
 Koka, Gilan, 62, 189
 Kokkina köyü, Tuzla, 249
 Kolimo, Lefkoşa, 268
 Kolinbo, Lefkoşa, 268
 Kololanbi Mahallesi, Lefke, 282
 Koloni Hükümeti, 42
 Koloni, 4, 249
 Koloni, Baf, 67
 Koloş köyü, Piskopi, 61, 160, 240, 310
 Kolünbo, Tuzla, 258
 Komanova, 31
 Kombiya [Kanbi], Dağ, 52, 179
 Kombizes, Pers Kralı, 6
 Kom-i Kebir köyü, Karpas, 57, 135, 205, 267
 Komniyo oğlu Kristodolo, Lefkoşa'da İspanyol Konsolosluk Tercümanı hizmetkârı, 399
 Kondeya Çiftliği, Mesarye, 73
 Konedra köyü, Mesarye, 270
 konferans, 20
 Konferans, I., 23
 Konsey Emirnâmesi, 16
 konsolos, 9
 konsolosluk memurları, 9
 Konsolosluklar, 246
 Konya tahriri, 29
 Konya, 349
 Konya, Baf, 67, 166,
 Kopher, 4
 Koragu/Koraku, Lefke, 69, 139, 211, 308
 Korfi, Piskopi, 158, 61, 239
 Korkudefendi Mahallesi, Lefkoşa, 50, 257, 262, 274, 278, 288, 291, 299, 301, 304
 Kormacid, Girinye, 64, 197
 Kormakiti Burnu, 3
 Kormakiti Yarımadası, 3
 Korno köyü, Lefkoşa, 265
 Korno, Değirmenlik, 54, 185
 Koroviya, Karpas, 57, 137
 Koşi, Değirmenlik, 54
 Kotrafa, Omorfa, 55
 Kömürcü, Girinye, 64, 126
 köprü tamiri, 431
 köprü ve hanların tamiri, 28

köprü, 28, 38
 Köprübaşı Çarşısı, Lefkoşa, 260, 263, 270, 272
 Köprülü, 31
 Köse Kethudâzâde Hacı Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mahmud Ağa Vakfı, 273
 Köstence, 31
 Köstendil, 31
 Köşklü Çiftlik, Ortaköy, Lefkoşa, 290
 Köşklü Emine Kadın bint-i Ahmed Efendi Vakfı, 269
 Köy Cami Komisyonları, 44
 Köyiçi mevkii, Piroyi, Lefkoşa, 303
 Kraliyet kolonileri, 16
 Krini, Girinye, 64, 126
 Kristefan köyü, Tuzla, 309
 Kristodolo Karidi, Sicilya Konsolosunun Tercümanı Lefterodi oğlu Yorgaki'nin hizmetkârı, 405
 KTFD, 24
 Kubad Çavuş, Divân-ı Hümayûn çavuşlarından, 9
 Kubrus (Kıbrıs'ın eski isimlerinden), 3
 Kudüs Kralı, 7
 Kufes köyü, Mesarye bkz. Kufez
 Kufez, Mesarye, 73, 153, 232, 270
 Kukla Çiftliği, Baf, 252
 Kukla, Baf, 11, 36, 49, 65, 67, 166, 166, 171, 173
 Kukla, Mesarye, 73, 149
 Kumyalık, Karpas, 57, 136, 207
 Kunduracı Hasan Efendi ibn-i Mustafa Vakfı, 280
 Kunduracı Hüseyin Resmî Efendi ibn-i Feramuz Mehmed Efendi Vakfı, 292
 Kunduracı Mehmed Şah Efendi ibn-i Hacı Yahya Vakfı, 284
 Kunedra, Mesarye, 73, 153, 232
 Kur'an, 36
 Kurdaka, Baf, 67, 105
 Kurdali, Lefke, 69, 212
 Kurtaka, Baf bkz. Kurdaka, Baf
 Kuru Manastır, Değirmenlik, 54
 Kuruka, 249
 Kuşatu mevkii, Pidarku, Baf, 293
 Kuşyemişi mevkii, Köşklü Çiftlik, Ortaköy, Lefkoşa, 290
 Kutsovandi, Girinye, 64, 197
 Kutub Osman Câmii, Magosa Kaledisi, 270
 Kuyin Sokağı, Câmî-i Kebir Mahallesi, Leymason, 279

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 45
 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, 24, 46
 Kuzey Kıbrıs, 24
 Küçük Câmî Mahallesi, bkz. Orta Mahallesi
 Küçük Cami, Ahtama kasabası, Baf kazası bkz. Orta Mahallesi
 Küçük Kaymaklı [Omorfide], Değirmenlik, 54, 179, 181
 Küçük Mahallesi, (Hurdepolise), 241
 Küçük Medrese, Aya Sofya Mahallesi, Lefkoşa, 294
 Küçük, Dr., bkz. Fazıl Küçük, Dr.
 Küçükkaymaklı, Lefkoşa, 19, 284, 300
 Kütahya, 29, 31
 kütüphâne/kütüphâneler, 38
 Kyprianos, Rahip, 4
 Kypros (Kıbrıs'ın eski isimlerinden), 3

L

Lagudera, Omorfa, 55, 238
 Lahsa, 31
 Lakadamy, Dağ, 272
 Lakadamy, Lefkoşa bkz. Lakatamy
 Lakatamy köyü, Girinye, 264
 Lakatamy, Değirmenlik, 283
 Lakatamy, Lefkoşa, 266, 268, 306
 Lala Mustafa Paşa bkz. Mustafa Paşa, Lala, Vezir, Serasker
 Lala Mustafa Paşa Cami (Ayasofya-ı Sagir Kilisesi), 355
 Lala Mustafa Paşa Vakfı, 307
 Laleli Câmii, Lefkoşa, 278
 Lanya, Gilan, 62, 189
 Lapatoz, Mesarye, 73
 Lapityo [Lepihku], Baf, 67, 106, 263
 Lapityo Çiftliği, Lapityu köyü, Baf, 263
 Lapotos, Mesarye, 152, 229
 Lapta, Girinye, 64, 264, 266, 267, 270, 271, 276
 Larend (Karaman), 349
 Larnaka İskelesi, 304
 Larnaka Limanı, 14
 Larnaka, Girinye, 16, 23, 64, 125, 196, 273, 302, 304
 Larnakalı Şefika Pabuççu Halil Vakfı, 302
 Lasa, Hırsofi, 76, 199
 Latin hakimiyeti, 7
 Latince, 4
 Latorop köprüsü, Lefkoşa, 307
 Laya, Tuzla, 71, 244
 Layard, İngiliz Büyükelçisi, İstanbul, 12, 13, 15

Lazanya, Dağ, 52, 178
 Lazar köyü, 249
 Ledimbu, Baf, 67, 169
 Lefke, 23, 36, 49, 68, 69, 138, 209, 267, 269, 271, 274, 277, 278, 279, 282, 283, 284, 285, 288, 290, 291, 293, 297, 299, 301, 308, 311, 315
 Lefkeli Ahmed Daniş Efendi ibn-i Hasan Fedai Efendi Vakfı, 282, 283, 285, 289
 Lefkeli Ayşe Hanım ibnet-i Hacı Salih Efendi Vakfı, 291
 Lefkeli Ayşe Hanım Selim Ağa Vakfı, 284
 Lefkeli Hüseyin Afif Efendi bin Hasan Vakfı, 282
 Lefkeli Molla Tahsin ibn-i Mustafa Vakfı, 290
 Lefkeli Mustafa Çelebi bin Osman Efendi Vakfı, 291
 Lefkeli Naciye Hanım Mehmed Ali Vakfı, 297
 Lefkeli Nazife Kadın bint-i Eskuri Hasan Vakfı, 284
 Lefkeli Nesibe Hanım bint-i Kayyum Ali Vakfı, 288
 Lefkeli Şerife Kadın bint-i Hüseyincik Vakfı, 271
 Lefkeli Tahir Efendi bin Ahmed Nuri Efendi Vakfı, 283
 Lefkeli Zekiye Hanım Ahmed Harid Efendi Vakfı, 293
 Lefkoniko, Mesarye, 152, 231
 Lefkonuk, Mesarye, 73
 Lefkoşa [Lefkoşe], 4, 214, 249, 250, 251, 49, 50, 251, 252, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 335, 361, 373, 393, 411 ayrıca bkz. Lefkoşe
 Lefkoşa Alaybeyi Menteşizâde Hüseyin Ağa, 268
 Lefkoşa Alaybeyi Yasinzâde Seyyid Hüseyin Ağa, 265
 Lefkoşa Alaybeyi, 250
 Lefkoşa Belediye Dairesi, 445
 Lefkoşa İskelesi, 383

Lefkoşa kadısı, 417
 Lefkoşa Kalesi, 327, 331, 335, 341, 347, 351, 361, 445
 Lefkoşa Mahkemesi, Lefkoşa, 261
 Lefkoşa Mevlevihanesi, 375
 Lefkoşa yolu mevkii, Magosa, 289
 Lefkoşalı Ahmed Nafiz Hüseyin Vakfı, 302
 Lefkoşalı Ahmed Rıfat Mehmed Vakfı, 303, 305
 Lefkoşalı Ayşe Bekir Vakfı, 305
 Lefkoşalı Bayan İlfet Mehmed Emin Vakfı, 303
 Lefkoşalı Emete Beyaz Ahmed (Hacı Şükrü) Vakfı, 303
 Lefkoşalı Hacı Katriye Hacı Lütü Vakfı, 302
 Lefkoşalı Hüseyin Fetin Suyolcu Mehmed Vakfı, 302
 Lefkoşalı Hüseyin Fetin Suyolcu Mehmed, 302
 Lefkoşalı Mehmed Cemal Yusuf Bakka Vakfı, 305
 Lefkoşalı Mehmed Sadık nâm-ı diğer Mehmed Ahmed Vakfı, 303, 305
 Lefkoşalı Melahat Hanım Mehmed Mevlâna Vakfı, 303
 Lefkoşalı Melek Hasan Efendi nâm-ı diğer Melek İsmail Raşit Vakfı, 305
 Lefkoşalı Mustafa Fuad Fehim Tüccarbaşı Vakfı, 304
 Lefkoşalı Mustafa Naci Hikmet, 304
 Lefkoşalı Mustafa Sıdkı Hacı Hasan Vakfı, 303
 Lefkoşalı Naciye Hanım Hanım Ali Vakfı, 306
 Lefkoşalı Nezime Kiracı Mehmed Vakfı, 302
 Lefkoşalı Osman Şakir Şeyh Mehmed Fadıl ve Vicdan Şeyh Mehmed Fadıl Vakfı, 304
 Lefkoşalı Salih Salahi Onbaşı Vakfı, 303
 Lefkoşalı Seyyid Mustafa Şeker Efendi Vakfı, 260
 Lefkoşalı Seyyide Hanım İbrahim Bilal Vakfı, 303
 Lefkoşalı Suphiye Hanım Mehmed Salih Vakfı, 303
 Lefkoşalı Zekiye Hanım Mustafa Ömer Efendi Vakfı, 305
 Lefkoşe Kadısı, 33
 Lefkoşe, 7, 9, 10, 11, 14, 19, 20, 21, 22, 36, 43 ayrıca bkz. Lefkoşa

Lefferodi oğlu Yorgaki, Sicilya Konsolosunun Tercümanı, 401, 405
 Legonarisso, Dipkarpas, 57
 Lema Hanım bint-i Şükrü Efendi Vakfı, 294
 Lemitu, Lefke, 69, 210
 Lema, Baf, 67, 171, 249
 Leonarisso [Zeamet], Karpas, 208
 Lepihku bkz. Lapityo
 Leskon, Mesarye, 264
 Levayi, Lefkoşa, 268
 Leymason ve Baf Naibi Abdurrahman Niyazi Efendi eşi Zehra Hanım bint-i Hasan Ağa Vakfı, 280
 Leymason, 36, 49, 58, 141, 250, 265, 216, 265, 267, 271, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 288, 292, 294, 304, 305, 311
 Leymasonlu Ali Rıza Efendi bin Hasan Efendi Vakfı, 276, 278
 Leymasonlu Ayşe Hanım bint-i Fellahoğlu Mehmed Ağa bin Ahmed Çavuş Vakfı, 279
 Leymasonlu Çiğerci Hasan bin Çiğerci Hüseyin bin Hasan Vakfı, 292
 Leymasonlu el-Hâc Şakir Efendi bin Hacı Mehmed Efendi Vakfı, 281
 Leymasonlu Emetullah Hanım bint-i Hacı İbrahim Efendi Vakfı, 277
 Leymasonlu Gülfere Aygır Osman ve İbrahim Fehim Bahçeci Hüseyin Vakfı, 294
 Leymasonlu Hacce Behiye Hanım bint-i Yusuf Ağa Vakfı, 278
 Leymasonlu Hacı Ali Efendi bin Hasan Kaptan Vakfı, 280
 Leymasonlu Hacı Emirzâde ibn-i Hacı Mehmed Vakfı, 283, 292
 Leymasonlu Hacı Mustafa Şakir Efendi Vakfı, 284
 Leymasonlu Hacı Şakir bin Hacı Mehmed Efendi Vakfı, 288
 Leymasonlu Hâfız Ahmed Raşid Efendi bin Hüseyin Efendi zevcesi Hacı Behiye Hanım bint-i Yusuf Ağa Vakfı, 292
 Leymasonlu Hasan Kaptan Ağa bin İsmail bin Abdullah Vakfı, 277
 Leymasonlu Hatice Ahmed Emin Vakfı, 305
 Leymasonlu Havva Hanım bint-i Yusuf Ağa bin Hacı Ömer Vakfı, 278
 Leymasonlu Havva Hanım bint-i Yusuf Ağa Vakfı, 282

Leymasonlu Köprülü Hacı İbrahim
Ağa Vakfı, 265
Leymasonlu Meryem Mustafa Vakfı,
294
Leymasonlu Mustafa Fethi Efendi bin
Hüseyin Ağa Vakfı, 277
Leymasonlu Tüccar Mehmed Ağa bin
Ahmed Çavuş Vakfı, 292
Lifroz, Girinye, 264
Ligopedri, Mesarye, 74, 149, 227
Limasol (Leymosun), 11, 20, 23, 365
ayrıca bkz. Leymason
Limba [Limya], Baf, 67, 104
Limnad, Gilan, 62, 191
Limya bkz. Limba
Limya, Değirmenlik, 54
Limye, Magosa, 58, 144, 224
Linu köyü, Lefke, 69, 140, 213, 267
Linu, Lefkoşa, 296
Lisi bahçeleri, Mesarye, 74, 148, 226
Liso, Hirsofi, 76, 130, 200
Litradonda, Lefkoşa, 274
Litro, Lefke, 70, 209
Litrodonda köyü, Dağ nahiyesi, 274
Litronda köyü, Lefkoşa, 265, 266, 268,
270
Litronda, Dağ, 52, 175, 267
Litronkomi, Dipkarpas, 57
Litronkomi, Karpas, 136, 207
Livadya, Omorfa, 56, 238
Livai, Hirsofi, 204
Livati bkz. Livayi
Livati, Dipkarpas, 57
Livatya [Sirkanahori], Omorfa, 56
Livatya Lisi, Mesarye, 74
Livatya, Tuzla, 71
Liva-yı Sirkanohorko, Omorfa, 234
Livayi [Livati], Karpas, 135, 206
Livayi, Hirsofi, 76
Lof, Gilan, 62, 192
Lofça, 31
Londra Anlaşması, 18
Londra Protokolü, 12
Londra, 12, 20, 22
Loraka, Baf, 166
Lord Derby, Hariciye Nazırı, 12
Lord Neval, 23
Lord Salisbury, Dışişleri Bakanı, 15
Lord Salisbury, Hariciye Nazırı, 12
Lord Winster, Kıbrıs valisi, 17
lordlar, 11
Lozan Anlaşması, 16, 17
Lozan görüşmeleri, 41
Lugara, Leymason, 59, 220

Luka Nikola, zimmi, Androniko köyü,
251
Lukroni, Hirsofi, 76, 131
Luricine [Buricina], Değirmenlik, 54,
116, 183
Lusignanlar, 11
Lütfiye Hanım Hasan Efendi Vakfı, 296

M

mabet, 38
Mabeyn Müşiri, 13
MacMillan Planı, 17
MacMillan, İngiltere Başbakanı, 17
madencilik, 5
Magosa Hisarı, 345
Magosa- İskele, 295, 297
Magosa Kalesi Varoşu, Magosa, 144,
224
Magosa Kalesi, 7, 11, 58, 259, 463
Magosa Mukâataşı, Karpas, 258
Magosa Müslümanları, 355
Magosa Sancağı, 369
Magosa, 4, 7, 10, 11, 23, 36, 49, 58, 144,
224, 251, 259, 260, 262, 270,
281, 284, 285, 287, 287, 289,
292, 293, 295, 297, 298, 300,
302, 303, 306, 353, 355, 431, 445
Magosakapısı, Lefkoşa, 263
Magosalı Zeliha bint-i Ahmed Tello
Vakfı, 287
Magosalı Zühdü Efendi eşi Rabia
Hanım Vakfı, 281
Magosa'nın Aya Sergi köyünden Ebe
Ayşe bint-i İsmail bin Mehmed
Vakfı, 285
Magosa'nın Piperisterona köyünden
Rifat Ağa ibn-i İbrahim Ağa
Vakfı, 284
Magosa'ya bağlı Piperisterona
köyünden Fatma Hanım Balcı
Hüseyin Vakfı, 295
Magunda, Hirsofi, 76, 132
Mağroni, Lefkoşa, 268
Mahalle-i Câmi, Lapta, Girinye, 124
Mahkeme Kâtibi Mehmed Efendi, 261
Mahkeme Kâtibi Osman Efendi bin
Ali, 260
mahkeme-i şer'iyye, 13, 15
Mahmud arsası, Girinye, 264
Mahmud Efendi, Divân-ı Hümayûn
tercümanlarından, 8
Mahmud Efendizâde el-Hâc Mehmed
Efendi, 260
Mahmud, II., Sultan, 25, 27, 28, 29, 30,
32, 33, 37, 417

Mahmudağa suyu, 278
Mahmudpaşa Mahallesi, Lefkoşa, 276,
277, 281, 283, 284, 288, 291,
292, 293, 301, 304, 305
Mahpeyker Sultan Vakfı [Çinili Valide
Sultan Vakfı], 252
maiyyet halkı, 26
Makarios, Kıbrıs Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanı, 17, 18, 19, 20,
21, 22
Makarios'un ölümü, 24
Makarya, 4
Makedonya İmparatorluğu, 6
Makrasika, Mesarye, 74, 149, 227
Maktul Ligori değirmeni, Lapta, 266
Malatya, Baf, 279
Malatya, Hirsofi, 76, 129, 200
Malkara, 31
Mallora Manastırı, Değirmenlik, 54
Mallora, Değirmenlik, 54, 186
Malta Adası, 13
Malta Şövalyeleri, 9
Malunda köyü, Lefkoşa, 266
Malunda, Baf, 67, 249
Malunda, Dağ, 52
Malunda, Mesarye, 74, 152, 270
Malya, Evdim, 63, 187
Malya, Hirsofi, 76
Mamari, Dağ, 52, 114, 180
Mammari, Dağ bkz. Mamari
Mamonya, Baf, 67, 174
Manağrul, Leymason, 59, 143, 219
Manastır Andriya Mahallesi, Lefkoşa,
307
Manastır Kori, Değirmenlik, 116
Manastır, 31
Manavgat kadısı, 10
Mandıra-i Alaksi, Mesarye, 74, 151
Mandirya [Mandriya], Baf, 67, 171,
173
Mandirya, Gilan, 62, 189
Mandriya, Baf bkz. Mandirya
Mansuka, Lefkoşa, 268
Manuel Komnenus, Bizans
İmparatoru, 6
Manya [Çiftlik-i Manya], Mesarye, 74
Mara köyü, Lefkoşa, 281
Marahunda, Baf, 67, 166
Maraş, 311
Marata, Mesarye, 74, 150
Maratogni, Mesarye, 74
Maratoğno, Mesarye, 232
Marcus Porcius Cata, Romalı komutan,
6
Margi [Marki], Dağ, 52, 113

Margi köyü, Lefkoşa, 268
 Margi, Girinye, 65, 125
 Margo, Değirmenlik, 54, 181
 Marki, Dağ bkz. Margi, Dağ
 Marona, Baf, 67
 Maronero, Baf, 106
 Maroni, Tuzla, 71, 165, 244
 Masari, Omorfa, 56, 154, 233
 Masikoloni, Leymason, 59, 218, 142
 Maşara Manastırı bkz. Aya Marina
 Matyat köyü, Lefkoşa, 265, 266, 270, 274
 Matyat, Dağ, 52, 176, 261
 mavna, 9
 Mazato [Amazato], Tuzla, 71
 Mazato bölgesi, 10
 Mazato, Tuzla, 164
 mazbata, 435, 439
 Mazbut Vakıflar, 37
 meberrât, 38
 Mecidi nişânı, 14
 Meclis, 24
 Meclis-i Hâss-ı Vükela-yı Fihâm bkz. Meclis-i Vükela
 Meclis-i Milli, 16
 Meclis-i Vükela, 14, 455
 medâris ü mesâcid, 8
 Medeni Kanun, 37
 medrese, 28, 38
 Meğri (Rumeli'de kaza ismi), 31
 Mehdi Efendi bin İsmail Efendi Vakfı, 277
 Mehmed Ağa bin Hasan Vakfı, 277
 Mehmed Ağa, Hacı, es-Seyyid, Kıbrıs Muhassılı, 265
 Mehmed Ali, Mühendis, 463
 Mehmed Ârif Efendi Vakfı, 272
 Mehmed Ârif Molla Osman Efendi Vakfı, 302
 Mehmed b. Ali, Evliyazade, imam ve hatip, 433
 Mehmed Bey ibn-i Ebubekir Vakfı, 249
 Mehmed Bey ibn-i Ebubekir, Sâbık Baf sancakbeyi, 249
 Mehmed Çakır Mustafa Halil Karpaslı Vakfı, 300
 Mehmed Efendi bin Abdülmennan Vakfı, 252
 Mehmed Efendi, Kıbrıs Muhassılı, 261
 Mehmed Emir Ali Vakfı, 304
 Mehmed Hasib Paşa, Cidde Valisi, 425
 Mehmed İzzet Bey Asım Bey Vakfı, 298
 Mehmed izzet Yanıkoğlu Vakfı, 302

Mehmed Münir Rüstem ve kardeşleri Vakfı, 302
 Mehmed Naif Efendi bin Hüseyin Zihni Efendi Vakfı, 286, 287
 Mehmed Raşid Efendi Vakfı, 259
 Mehmed Ratıb Efendi ibn-i Ahmed Vakfı, 295
 Mehmed Sadreddin, Şeyh., Lefkoşa Mevlevihanesi'nde, 375
 Mehmed Said Paşa, Ceride Nâzırı, 26
 Mehmed Salim Efendi ibn-i Mehmed Ağa Vakfı, 295
 Mehmed, Girne Kalesi, 343
 Mehmed, Magosa Sancağı, 369
 Meis Adası, 9
 Mekke-i Mu'azzama, 8
 mektep, 28, 38
 Melamiyu [Melamyu], Hırsofi, 76, 133, 204
 Melamyu bkz. Melamiyu
 Melamyu, Hırsofi bkz. Melamiyu
 Melandra, Hırsofi, 76, 129
 Melandrina Manastırı, Girinye, 65
 Melaniko, zimmî, Androniko köyü, 251
 Melanisko, Girinye, 65, 127
 Melini, Tuzla, 71, 245
 Meluşa, Mesarye, 74, 145
 Memâlik-i Mahrûse, 13
 Memiko, Lefkoşa, 266
 memlaha bkz. tuz ocağı
 Memlûk Devleti, 7
 Memlûk Sultanı, 7
 Menevi, Tuzla, 71, 161
 Meniko, Lefkoşa, 265
 Meniko, Omorfa, 56, 157, 237
 Menkul ve gayrimenkul mallar, 34
 Menlik, 31
 Menoya, Tuzla, 71, 162, 241
 Menteşe, 31
 Merika, Dağ, 52, 178
 Mermekof mevkii, Hırsofi, 292
 Mertekpazarı, Lefkoşa, 259, 266, 267
 Meryem Kadın bin Hasan Ağa Vakfı, 277
 Mesahorko, Baf, 67, 167
 Mesaidonya, Leymason, bkz. Mesaitonya
 Mesaitonya [Mesayidenya, Mesaidonya], Leymason, 59, 142, 218, 250
 mesâlih-i şer'iyye, 13, 15
 Mesana, Baf, 68, 171
 Mesarye yolu mevkii, Magosa, 289

Mesarye, 10, 11, 36, 49, 72, 145, 250, 264, 270, 225, 286
 Mesayidenya bkz. Mesaitonya bkz. Mesaitonya
 Mesaitonya bkz. Mesaitonya
 Mescid-i Mahmudpaşa Mahallesi, Lefkoşa, 51
 Mesokelepsi bkz. Büyük Kaymaklı
 Mesoyi, Baf, 68, 167
 Metaksos Meydanı, 22
 Meygedeler Çarşısı, Lefkoşa, 272
 Mezarlık mevkii, Temlos köyü, Girinye, 303
 Mısır Firavunu, 5, 6
 Mısır hakimiyeti, 6
 Mısır Hazîne defterdârı, 8
 Mısır kaynakları, 3
 Mısır, 3, 5, 6, 7, 8, 12, 31, 407
 Mısır'dan getirilen takviye kuvvetler, 17
 Mısırlı Prenses Zehra Hanım ibnet-i Mustafa Fadıl Paşa ibn Abdullah Vakfı, 282
 Mısırlızâde Ahmed Hulûsi Efendi ibn-i Hacı Osman Ağa Vakfı, 277
 Mıstacızâde Hacı Mustafa Efendi Vakfı, 267
 Midillü bkz. Midulla
 Midulla [Midillü], Lefke, 70, 211
 Milanarka, Dipkarpas, 57
 Milanarka, Karpas, 137, 208
 Milhan [Hala] Sultan Dergâhı, Tuzla, 161
 Milikor, Lefke, 70, 210
 Milikori, Lefke bkz. Milikor
 Milli Cephe Partisi, 17
 Milli Muhâfız Ordusu, 22, 23
 Milli Muhâfız, 23
 Miloz, Leymason, 59, 220
 Milya, Hırsofi, 76, 128, 199
 Milya, Mesarye, 74, 150, 228
 Milyu, Hırsofi, 76, 131, 201
 Minareli Köyü [İnyohorko], Değirmenlik, 54, 116, 183, 273
 Minas köyü, Lefkoşa, 307
 Minkalye, 31
 Mionis, 4
 Mirminko, Hırsofi, 76, 130
 Mirti Manastırı, Girinye, 65
 Mirti, Girinye, 65, 196
 Mirtu, Girinye, 65
 Misivri (Kolalı) köyü, Mesarye, 250
 Mitsero, Dağ, 52, 179
 Molla Hurşid Efendi bin Hüseyin Efendi Vakfı, 276

Molla Hüseyin Hasan Efendi Vakfı, 294
 Molla Mehmed bin İbrahim ve Fatma Hatun bint-i İbrahim Vakfı, 284
 Monagri, Gilan, 62, 191
 Monağrul, Leymason, 265
 Monarka [Motarfa (?)], Dipkarpas, 57
 Moni, Leymason, 59, 142, 217
 Monyad, Gilan, 62, 189
 Mora Câmii, Mara köyü, Lefkoşa, 281
 Mora Muhacirleri, 50
 Mora, Lefkoşa, 300
 Mora, Mesarye, 74, 147
 Morali Hacı Mustafa bin Ahmed bin Hüseyin Vakfı, 281
 Morali Mehmed Tahir Ağa Vakfı, 300
 Moravî el-Hâc Muhammed Efendi ibn-i el-Hâc İbrahim Vakfı, 260
 Mormenekşe [Romolaksa], Tuzla, 71
 Mormenekşe, Tuzla, 162, 241
 Moronero, Baf, 68
 Mosfilida köyü, Değirmenlik, 267
 Mosfilodi, Değirmenlik, 54, 186
 Motarfa (?) bkz. Monarka
 Motarfa, Karpas, 205
 Muafname-i Hümayun, 343
 Muaviye, Şam Valisi, 6
 Muhammed (s.a.v), Hz., 387
 Muharrem Ağa ibn-i Abdullah Vakfı, 298
 Muhassıl Ahmed Raşid Efendi Vakfı, 263, 264
 muhassıl(lık), 11, 34
 muhtar(lar), 25, 30, 34
 mukayyid, 25, 30
 Murad Reis, Osmanlı Donanması komutanı, 9
 Murad, III., Sultan, 365, 367
 murahaslar, 41, 42
 Murat Molla Mehmed Vakfı, 301
 Muratağa katliamı, 23
 Musakkafât, 39
 Musere, Baf, 68, 173
 Musilida, Mesarye, 74, 232
 Mustafa Ağa bin Yakub oğlu Hüseyin Vakfı, 279
 Mustafa Ağa ibn-i Ahmed Mındık Vakfı, 284
 Mustafa Ali Çavuş Vakfı, 299
 Mustafa Bey Cami, Tuzla İskelesi, Kıbrıs, 433
 Mustafa Bey ibn-i İsmail Ağa Vakfı, 271
 Mustafa bin Ramazan Vakfı, 261

Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi Vakfı, 255
 Mustafa Efendi bin Osman, 268
 Mustafa Galib Mehmed Efendi Vakfı, 301
 Mustafa Hüseyin Aynalı Vakfı, 304
 Mustafa İsmail Tirilli Vakfı, 299
 Mustafa Kethuda, 250
 Mustafa Lütfi Hasan Vakfı, 302
 Mustafa Mehmed Efendi Bakkal Vakfı, 295
 Mustafa Paşa Cami-Esirler Cami bkz. Sasko Kilisesi, 355
 Mustafa Paşa, Lala, Vezir, Serasker [Lala Mustafa Paşa], 9, 10, 339
 Mustafa Şevki Kamil Efendi Vakfı, 301
 Mustafa, III., Sultan, 379
 Mustafapaşa mevkii, Magosa, 287
 Musulida, Mesarye, 153
 mutasarrıf (lar /lık), 11, 30
 Muteyaka, 265
 Muti mevkii, Aşağı Civiya köyü, Leymason, 281
 Muttalibzâde Hacı Hasan Efendi Vakfı, 288, 291
 Muzaffer Paşa, Avlonya Sancakbeği, Beğlerbeği, 10, 333
 mübâdele, 24
 Müderris İbrahim Efendi, 261
 Müessesât-ı Hayriyye, 38, 39
 Müezzîn Hacı Ali Efendi ibn-i Kazzaz Ahmed Vakfı, 293
 Müezzinzâde Ali Paşa, Kaptan-ı Deryâ, 9, 10
 Müftizâde Hüseyin Rıza Efendi ibn-i Râci Efendi Vakfı, 279
 Müftü (müftî), 14, 15, 43
 Müftü Efendizâde Mehmed Efendi, 260
 Müftü Kızı Fatma Kadın Vakfı (Abdülaziz Efendi'nin kızı), 263
 Müftülük Dairesi, 44
 müftülük personeli, 44
 Müftülük, 41, 45
 Mühimme Defteri, 325, 327, 329, 331, 333, 335, 337, 339, 341, 343, 345, 347, 349, 351, 353, 355, 357, 361, 365, 367
 Mülhak Vakıflar, 37
 mülk tarlalar, 27
 Mümine bint-i el-Hâc Mustafa Vakfı, 255
 Müride Hanım Sabri Efendi Vakfı, 300
 Müsevvidzâde Mehmed Derviş Efendi Vakfı, 284

müskirat (alkollü içecekler), 395
 Müslim, 6, 25, 33, 34, 36, 81, 82, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 321 ayrıca bkz. Müslüman
 Müslüman Çarşısı, Leymason, 265, 277, 278, 292
 Müslüman erkek nüfus, 25
 Müslüman mahallelerin imam ve muhtarları, 30
 Müslüman malları, 42
 Müslüman nüfus, 31
 Müslüman(lar), 31, 39, 351 ayrıca bkz. Müslim
 Müslümanların din işlerini görmek, 42
 Müstegillât, 39
 mütesellimler, 371
 Müteveffâ Pabuççu Hüseyin Efendi Mehmed Ağanın Vasiyet Yolu ile Vakfı, 296
 mütevellî(ler), 30, 37, 39
 müttelik donanması, 9
 Müzeyyen Hanım Mustafa Hamdi Vakfı, 300

N

nâ'ib, 14, 15
 Naciye Hanım Ali Vakfı, 304
 Nada, Baf, 68, 171, 249
 Nadire Hanım Ahmed Tuzakçı Vakfı, 300
 Nafia Hanım Kamil Efendi Vakfı, 293
 naib, 395
 Nakibu'l-Eşrâf Zühdü Efendizâde Osman Nuri Efendi Vakfı, 277
 Nalbandbaşı Hacı Hüseyin Ağa ibn-i İsmail Vakfı, 276
 Namık Kemal, 445
 Nasliç, 31
 Nâzır, 37, 39
 nâzır-ı defter, 30
 Nazif Bey, Konya tahririne memur, 29
 Nazife Hanım bint-i Hacı Ali Efendi Vakfı, 277
 Nazife Hanım bint-i Hacı Hamid Ağa Vakfı, 275
 Nazife Kadın ibnet-i Bahçeci Mehmed Vakfı, 285
 Nazire bint-i Mehmed Çavuş Vakfı, 294
 Neda, Karpas, 57, 207
 Nemçe, 246
 Neolitik devre, 5
 Nesibe Kayyum Ali Vakfı, 293

Nevbethâne Mahallesi, Lefkoşa, 51,
297, 304
Nevrekop, 31
Nicida bkz. Nikide
Nigidari, Omorfa, 236
Nicide, Omorfa bkz. Nikide, Omorfa
Niğbolu, 31
Niğde, 11, 349
Nikeforos Fakos, II., Bizans
İmparatoru, 6
Nikidari, Omorfa, 56
Nikide [Nicida, Nicide], Omorfa, 56,
154, 233
Nikokla, Baf, 68, 174
Nikokles, 6
Nikoklo, Baf bkz. Nikokla
Nikokreon, 6
Nikos Sampson darbesi, 21
Nikos Sampson Hükûmeti, 23
Nikos Sampson, 18, 19, 21, 22
Nisuz [Dizdar], Değirmenlik, 54, 180,
182
Niş, 31
Niyazi Manyera, Dr., İcrâ Komitesi
üyeyi, 43
Noel Olayları, 20
Nuri Baba Vakfı, 262
Nüfus Defterleri, 27
nüfus memuru, 25
nüfus nâzırı, 25
nüfus sayımı, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 33
Nüfus Yoklama Defterleri, 33
Nüfus, 25

O

Odu [Orta], Dağ, 52, 179
odun ihracatı, 3
Oğronko, Leymason, 142, 217
okul inşası, 38
Olmaya (?) [Ormidye (?)],
Değirmenlik, 118, 183, 185
Omodoz, Evdim, 63, 188
Omorfa Çiftliği, Kıbrıs, 425
Omorfa, 11, 16, 36, 49, 55, 56, 154, 233,
252, 275, 277, 283, 306
Omorfide bkz. Küçük Kaymaklı
OPEK (Kıbrıs Rumlarını Koruma
Teşkilâtı), 18
Ora, Tuzla, 72, 245
Orhan Müderrisoğlu, Dr., İcrâ
Komitesi üyesi, 43
Ormidya, Mesarye, 74, 149, 226
Ormidye (?) bkz. Olmaya (?)
Ornuta, Mesarye, 74, 145, 225
Ornutalı Hacı Ahmed Vakfı, 263

Oronko, Leymason, 59
Orta [Küçük Cami] Mahallesi, İhtima
ks., Baf, 68, 453
Orta bkz. Odu
Orta Doğu, 12, 17
Orta Mahallesi, Lefke, 278, 279, 283,
288, 293, 297
Orta, Dağ, 111
Ortaçağ, 5
Ortaköy, Lefkoşa, 290
Ortaodası Çarşısı, Lefkoşa, 260, 271
Ortodoks başpiskoposu, 11
Ortodoks halkın çıkardığı isyanlar, 7
Ortodoks Kilisesi, 6
Ortodoks, 8
Ortodoksların zorla Katolik yapılmaya
çalışılması, 7
Orunda, Omorfa, 56, 157
Osman Ağa ibn-i Ahmed Vakfı, 257
Osman Efendi, el-Hâc, 262
Osman Örek, Avukat, Evkâf Yüksek
Meclisi Başkan Yardımcı, 43
Osman, Hz., Halife, 6
Osmânî nişânı, 14
Osmanlı Arşivi, 33, 36
Osmanlı Devleti, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12,
13, 15, 16, 25, 26, 31, 33, 34, 37,
39, 40, 41, 343, 407
Osmanlı Donanması, 9
Osmanlı dönemi, 46
Osmanlı hâkimiyeti, 8
Osmanlı hazinesi, 13
Osmanlı idaresi, 14
Osmanlı ordusu, 10, 12, 325
Osmanlı sınırları, 9
Osmanlı-Rus Savaşı, 12, 33
Ostirilloz, Mesarye, 74
Ovkoroz, Karpas, 57, 134
Ovokoros bkz. Ovkoros

Ö

Öğretmen ataması, Kıbrıs'ta, 443
Ömeriye Mahallesi, Lefkoşa, 50, 51,
257, 260, 263, 271, 273, 274,
276, 277, 279, 284, 285, 289,
291, 292, 293, 296, 297, 299,
303, 304, 305
öşür ödemek, 11

P

Pabuççu Hacı Yusuf Ağa ibn-i Hüseyin
Vakfı, 281
Pabuççu Hüseyin Efendi Mehmed Ağa
Vakfı, 296
padişah, 29
Padric, Karpas, 135, 206

Padric, Dipkarpas, 57
Pafos Krallıkları, 6
Pafos, 4
Pahna, Evdim, 63, 188
Palahor [Palahor], Dağ, 52, 180
Palahor, Omorfa, 56, 238
Palandirye, Leymason, 60, 222
Palanga, 31
Paleometokhi bkz. Palyemedoho
Palıkitre Çiftliği, Lefkoşa, 274
Palıkitre köyü, Lefkoşa, 254, 270, 274,
307
Palıkitre, Değirmenlik, 54, 117, 184
Palıkitreli Ayşe Kadın bint-i İsmail
Kethudâ Vakfı, 278
Palırkodise, Değirmenlik, 53, 181
Palluryodisa, Lefkoşa, 301
Palodya, Piskopi, 61, 158, 239
Palohor, Dağ bkz. Palohor
Palvinya ırmağı, 308
Palye, mezra, 250
Palyemedoho [Paleometokhi], Dağ,
52, 180
Palyoklişe [Peraklişe], Leymason, 60,
216
Palyomilo köyü, Omorfa, 252
Palyomilo, Lefke, 70, 211
Palyosofo, Girinye, 65, 193
Panagia Kiriniotissa bkz. Aya Piraşki
Manastırı, 417
Pano Arkimandriye, Baf, 173
Pano Çividis, Piskopi, 61, 160, 240
Pano Diyerona, Leymason, 60, 220
Pano Horsiyeh Mahallesi, Değirmenlik,
183
Pano İncirli bkz. Engomi
Pano Lefkara, Tuzla, 72
Pano Milya, 250
Pano Panaya, Baf, 68, 170
Pano Pladres, Gilan bkz. Pano Platres
Pano Platres, Gilan, 62, 190
Pano Polemidya, Piskopi, 61, 158
Pano Rosiye Mahallesi, Değirmenlik,
54
Pano Sindi, Girinye, 264
Pano Zodya, Omorfa, 235
Papalık, 7, 9
papaz, 25, 30
Paralim [Paralime], Magosa, 58, 224
Paralime, Magosa bkz. Paralim
Paramal, Evdim bkz. Paramali
Paramide, Piskopi, 61
Paris Anlaşması, 12
pasaport, 20

Paskalya Yortusu, 7
 Paşa köyü, Lefkoşa, 259
 Paşa Sokağı, İskele kasabası, Magosa, 297
 Paşaköy [Aşa], Mesarye, 74, 147, 225
 Paşaköyü Çiftliği, Lefkoşa, 259
 Paşine Ablığı, mezra, 250
 Patrikler, 30
 Pavlo, zimmî, Puteyka köyü, 251
 Pazarortası mevkii, İhtime kasabası, 249
 Pedre, Omorfa, 156, 235
 Pedrohan, Mesarye, 147
 Pedulla, Lefke, 70, 211
 Penbe Kadın bint-i Abdullah Vakfı, 280
 Penbe Kadın bint-i Karagöz Yusuf Ağa bin Abdullah Vakfı, 279
 Penbe Molla bint-i Çekdiri oğlu İbrahim Ağa Vakfı, 276
 Pençizâde Seyyid Mehmed Efendi bin Mustafa Vakfı, 269
 Pendakomo, Leymason, 60, 141
 Pendalya, Baf, 68, 170
 Pendaya Siryanohoryo köyü, Lefkoşa, 307
 Pendaya, Lefkoşa, 261
 Pendaya, Omorfa, 56, 235
 Pendekomo, Leymason, 217
 Pera köyü, Lefkoşa, 266
 Pera, Dağ, 52, 177, 267
 Peraisi, Mesarye, 74, 229
 Peraklışe bkz. Palyoklışe
 Perapeki, Gilan, 62, 192
 Pereisi (?), Mesarye, 74
 Peresterona [Peristorene, Peristerona], Mesarye, 74, 150, 228
 Peresterona [Perustorana, Peristerone], Omorfa, 56, 156, 236, 252
 Perestnonari, Lefke, 70
 Peresterona bkz. Peresterona
 Pergamo, Mesarye, 147, 74
 Peristerona, Lefkoşa, 303
 Peristerona, Mesarye bkz. Peresterona
 Peristeronalı Naciye Hanım Ali Hacı Hüseyin Vakfı, 303
 Peristerone köyü, Omorfa bkz. Peresterona
 Peristorana bkz. Perustorona
 Peristoranari, Lefke, 140
 Peristorene bkz. Peresterona
 Peristorona, Hırsofi bkz. Perustorona
 Pers hakimiyeti, 6
 Pers Kralı, 6
 Persepe, 31

Personel ve işçilere yardım vakıfları, 38
 Pertev Paşa, 10
 Perustorana bkz. Peresterona
 Perustorona [Peristorana], Hırsofi, 76, 130, 200
 Petavropo köyü, 249
 Pete, zimmî, Puteyka köyü, 251
 Petranes mevkii, Kazafana, Girinye, 303
 Petre köyü, Lefkoşa, 261
 Petre, Omorfa, 56
 Petriç, 31
 Petro Virisofya mevkii, Ambeliku köyü, Lefkoşa, 292
 Petrohan, Mesarye, 74
 Peya, Baf, 68, 167
 Peygamber, 36
 Philocypus, Depa (Soli) şehrinin kralı, 4
 Pınarönü mevkii, Ağırdağ, Girinye, 282
 Pidarku, Baf, 293
 Pigi, Mesarye, 74, 228
 Piladan, Mesarye, 74, 152
 Pile, Tuzla, 72, 163
 pîr, 29
 Pirasko [Prasyo], Evdim, 63
 Pirga Çiftliği, Mesarye, 145
 Pirga köyü, Tuzla, 2, 162, 242, 270, 271
 Pirga, Mesarye, 74
 Pırpaşa Mahallesi, Lefke, 70, 274, 290
 Pirko, Lefke, 69, 209
 Pirko, Leymason, 60, 143, 219
 Pirlepe, 31
 Piroi bkz. Piroy
 Piroy, Değirmenlik, 54, 183, 185
 Piroyi, Lefkoşa, 303
 Piroyili Mehmed Ağa ve Halil Ağa ibn-i Hacı Mahmud Vakfı, 273
 Piroyili Mehmed Şefik Mustafa Vakfı, 303
 Piryan köyü, 249
 Piskopi Mahallesi, Lefkoşa, 307
 Piskopi Muronnero, Baf, 68
 Piskopi suyu, 256, 259
 Piskopi, 11, 36, 49, 60, 61, 158, 160, 239, 240, 252, 254, 257, 258, 259, 265, 270, 272, 310, 311
 Piskopi, mezra, 250
 Piskopili es-Seyyid Ahmed bin Keleş Hüseyin Vakfı, 311
 Piskopiyo, Dağ, 52, 177
 piskopos, 21
 Piskopu, Baf, 169
 Pissuri, Evdim, 63, 188
 Pitargu, Baf, 68

Pitoleme Hânedanlığı, Mısır, 6
 Pitolemeler dönemi, 6
 Piyale Paşa, Kaptan-ı Derya, 9, 10, 329
 Piyemonte (İtalya), 12
 Piyiperisterina [Piyiperisterona] köyü, Magosa, 284, 295
 Piyiperisterona bkz. Piyiperisterina
 Pladanisa, Evdim, 63
 Pladanise köyü, 249
 Pladanisso, Karpas, 57, 136, 207
 Pladanistasa [Pladanistasa], Omorfa, 56, 238
 Planadisdase bkz. Pladanistasa
 Plaşa, Girinye, 65, 126
 Platanite, Baf, 249
 Platosa, Hırsofi, 76, 130
 plebisit, 16, 17
 Plevne, 31
 Podami, Omorfa, 236
 Podamidisse, Leymason, 60, 143, 220
 Podamya köyü, Değirmenlik, 117, 183, 273
 Podamya köyü, Lefkoşa, 272, 310
 Podamyo, Evdim, 63
 Podromo Mahallesi, Lapta, Girinye, 65, 195
 Polem, Baf, 68, 168
 Polemidya, 265
 Poli Çiftliği bkz. Sultan Çiftliği
 Poli Çiftliği, Hırsofi, 76
 Poli karyeli Ayşe bint-i İbrahim Çavuş Vakfı, 280
 Poli karyeli Yahyaoğlu Mehmed Ağa Vakfı, 280
 Poli köyü, Hırsofi, 76, 133, 204, 255
 Poli, Baf, 280, 290
 Polidiko bkz. Polliseryo (?)
 Polidiko, Değirmenlik, 54, 186
 Polidiko, Omorfa, 56
 Polikarpus Yorgacis, EOKA, 19
 polis, 18, 19, 22
 Polistipos köyü, Lefkoşa, 261
 Polliseryo (?) [Polidiko], Omorfa, 238
 Polya Ambeli, Lefkoşa, 268
 Pomo, Hırsofi, 76, 133, 202
 Poramide, Piskopi, 159, 240
 Potami, Omorfa, 56
 Potamya, Değirmenlik, 54
 Prasko [Prasyo], Baf, 68, 109, 173
 Prasko [Praşkü], Omorfa, 56
 Prasko bkz. Praspo
 Prasko, Leymason, 60, 217
 Prasko, Mesarye bkz. Praspo
 Praskovi Mahallesi, Lapta, Girinye, 193
 Praspo [Prasko], Mesarye, 74, 149, 228

Prastyo, Baf, 274
 Prastyolu Osman Ağa ibn-i Abdullah Vakfı, 274
 Prasyo bkz. Pirasko
 Prasyo, Baf bkz. Prasko
 Prasyo, Gilan, 188, 190
 Prasyo, Girinye, 65, 198
 Prasyo, Omorfa, 155, 234
 Praşkû bkz. Prasko, Omorfa
 Pravişte, 31
 Predor, Baf bkz. Predori, Baf
 Predori, Baf, 68, 170, 172
 Preznik, 31
 Prezrin, 31
 Progromo, Lefke, 210
 Proyi köyü, Değirmenlik, 273
 Prusya, 246
 Purodromo, Lefke, 70
 Putayaka, Leymason, 60, 143, 250, 251

R

Radomir, 31
 Radovişte, 31
 Ragıb Efendi, 27, 28
 Rahime Hatun bint-i Hacı Mustafa Vakfı, 269
 Rahova, 31
 Rakna köyü, 251
 Ramses, III., Mısır Firavunu, 6
 Ranlakzâde Hasan Debuli Vakfı, 259
 Rasiha Hanım Hüseyin Zihni nâm-ı diğer Rasiha Hanım Hacı Yusuf Ağa Vakfı, 301
 Rauf Denктаş, Devlet Başkanı, Türk Cemaat Meclisi Başkanı, Kıbrıs Türklerinin Lideri, 18, 21, 22, 2
 Rauf Raif Denктаş Vakfı, 305
 reayâ, 11, 26, 28, 30, 31
 Redif Asâkir-i Mansûre, 32
 redif askeri işleri, 27
 redif teşkilatı, 33
 Refail veled-i Lazari Vakfı, 251
 Resül-Ayn nehri, Lefkoşa, 309
 Richard (Arslan Yürekli Richard), I., İngiltere Kralı, 7
 Rodos, 3, 7, 10
 Roma İmparatorluğu, 6
 Romano, 250
 Romolaksa bkz. Mormenekşe
 Rosolyo [Hirsilyo], Omorfa, 155, 234
 Rukiye Kadın bint-i Derviş Mehmed Efendi Vakfı, 269
 Rum askerî birlikleri, 20
 Rum askerleri, 22
 Rum Bakanlar Kurulu, 22

Rum bölgeleri, 20
 Rum çeteciler, 19
 Rum Eyaleti Kadısı, 357
 Rum işkencesi, 23
 Rum liderler, 17
 Rum memurlar, 16
 Rum Millî Muhâfız Ordusu, 22
 Rum Ortodoks başpiskopos ve patrikleri, 21
 Rum sayım memurları, 4
 Rum toplumu, 41
 Rum ve Yunan delegeler, 23
 Rum ve Yunan işgalindeki Türk bölgeleri, 23
 Rum yönetimi, 20
 Rum, 4, 16, 20
 Rumca, 16
 Rumeli, 29, 30, 31, 32, 33
 Rumlar, 4, 11, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 41, 43, 45
 Rumların enosis emelleri, 16
 Rum-Yunan kuvvetleri, 23
 Rus baskısı, 12
 Rus emelleri, 12
 Rusçuk, 31
 Rusya Devleti, 13
 Rusya, 9, 12, 13, 14
 rüsum bkz. vergi

S

Saadetlü İzzet Efendi ibn-i Hüseyin Efendi Vakfı, 284
 Sâbık Yüzbaşı Mehmed bin İbrahim Vakfı, 293
 Saçın, 31
 sadaka-i câriye, 36
 Sadaret Kaymakamı, 28, 32
 Sadaret Mektupçusu, 32
 Sadaret, 445
 Sâdık Paşa, Cezâyir-i Bahr-i Sefid Vilâyeti Vâlisi, 14
 Sadık Paşa, Sadrazam, 13
 Sadrazam Ali Paşa Vakfı, 255
 sadrazam hasısı, 11
 sadrazam, 11, 29
 Safira, Mesarye, 264
 Safvet Paşa, Hariciye Nazırı, 13
 Sahrîka, 31
 Said Efendi, Sadaret Mektupçusu, Defâtir Nâzırı, Cerîde Nâzırı, 29, 30, 32
 Said Paşa, Mabeyn Müşiri, 13
 Sakistre, Lefke, 69
 Salamis Krallıkları, 6
 Salamyu, Baf, 171, 68
 Salıgünü suyu, Kazabıfan köyü, Girinye, 272
 Salih Kanat, İcrâ Komitesi üyesi, 43
 Salisbury, Hariciye Nazırı, 12, 14
 Saltanat-ı Seniyye, 13
 Samakov, 31
 Samalof köyü, Lefkoşa, 266
 Sandallar katliamı, 23
 Sandallar, Mesarye, 74, 150, 228
 Sanida, Leymason, 60, 217
 Saraçlar Çarşısı, Lefkoşa, 265
 Saraçlar Sokağı, Lefkoşa, 263
 Sarama, Hırsofi, 76, 128
 Saranahoya köyü, Magosa, 309
 Sarandi, Omorfa, 56, 238
 Saray, 250
 Saray-ı Kebîr, Lefkoşa, 258
 Sarayönü Câmii, Lefkoşa, 258
 Sarayönü Çarşısı, Lefkoşa, 262
 Sarayönü, Lefkoşa, 259, 267
 Sardinya, 3
 Sarıgöl, 31
 Sarışaban, 31
 Saruhan, 31
 Sasko Kilisesi bkz. Mustafa Paşa Camii-Esirler Camii, 355
 Savva Dükaliği, 9
 Sayım, 31
 Seher Molla Mehmed Vakfı, 299
 Selamofko, Lefkoşa, 268
 Selanik, 31
 Selçuklu Türkleri, 7
 Selçuklular, 7
 self-government, 17
 Selim, II., Sultan, 8, 9, 329, 339, 343, 345, 349, 351, 353, 355, 357, 361, 413
 Selim, III., Sultan, 393, 395, 399, 401, 405, 411
 Selimiye Camii bkz. Ayasofya-i Kebir Camii
 Sendi köyü, 249
 Serasker, 9
 Serdar Hacı Mehmed Ağa, 265
 Serfice, 31
 Seriye Hanım bint-i Hüseyin Vakfı, 299
 Serka Suyu, 267
 Sertüccar Hacı Mehmed Ağa Vakfı, 263
 Sertüccar Seyyid Hacı Mehmed Ağa bin Seyyid Mustafa Evkafı, 263
 Servi, 31
 Sevda, Değirmenlik, 54, 185
 Seydişehir, 11

Seyyid Ali Efendi bin Seyyid Hacı Mustafa Vakfı, 269
 Seyyid el-Hâc Ali Efendi bin Abdülhâdî Vakfı, 262
 Seyyid el-Hâc Mehmed Ağa ibn-i İsmail Vakfı, 261
 Seyyid Hacı Mehmed Ağa, 268
 Seyyid Hacı Ömer Efendi bin Seyyid Ali Vakfı, 271
 Seyyid Hâfız İbrahim Edhem Vakfı, 261
 Seyyid Halil Efendi Vakfı, 268
 Seyyid Mehmed Ağa Câmîi, Lapta, 270
 Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed Vakfı (Kıbrıs Muhassılı), 262, 263, 264, 265, 266, 270, 271
 Seyyid Mehmed Salih Efendi bin Seyyid Hacı Hatib Ali Efendi Vakfı, 271
 Seyyid Mustafa Ağa ibn-i Hacı Mehmed Ağa Vakfı, 258
 Seyyid Mustafa Efendi bin Seyyid Hatib Hacı Ali Efendi Vakfı, 271
 Seyyid Osman Vechi Efendizâde Seyyid Mustafa Refik Efendi Vakfı, 271
 Sezâyizâde Hacı Osman Efendi Medresesi, Lefkoşa, 393
 Sıdika Hanım ibnet-i Hacı Mustafa Vakfı, 286
 Sıdika Molla ibnet-i Osman Efendi Vakfı, 289
 Sıdika Murat Hanım Vakfı, 297
 sırakuyular, Lefke, 282
 Sicilya Krallığı, 9
 Sicilya, 3
 Sicilyateyn Kıbrıs Konsolosluk Tercümanı, 401, 405
 Sicilyateyn, 246
 Sihari, Girinye, 197, 65
 Silahdar Mehmed Ağa bin Mustafa Ağa Vakfı, 264
 Silahtar Suyu, Lefkoşa, 296
 Siliku köyü, Leymason, 267
 Siliku, Gilan, 62, 191
 Silikulu Seyyid Hüseyin bin Veli Vakfı, 267
 Silistre eyâleti, 22
 Silistre, 31, 32
 Simolofo, 250
 Simu, Hırsofi, 77, 128, 199
 Sinde, Mesarye, 74, 147
 Sinehor [Sinyenehorko], Lefke, 70, 212

Singrasi, Mesarye, 75, 151, 229
 Sinod üyesi, 21
 Sinyenehorko bkz. Sinehor
 Sipiros Kipriyanu, Demokratik Parti Lideri, 24
 Sir Garnet Wolseley, Adanın idaresine memur, 15
 Sir Nikola mevkii, Temlos köyü, Girinye, 303
 Sir Ronald Stros, Kıbrıs valisi, 41
 Sirkanahori bkz. Livatya
 Sirkanohorko, Omorfa, 234
 Sirkanya Mahallesi, Değirmenlik, 54, 184
 Siroz, 31
 Siryanahorya, Pendaya, 310
 Sis, 10
 Sisklip, Girinye, 65, 196
 Sitti Hanım ibnet-i Hacı Feyzullah Ağa Vakfı, 275
 Sivas, 31
 Skopedra, Leymason, 60, 222
 Slavcılık politikası, 12
 Sodira Mahallesi, bkz. Baş Mahallesi, Tuzla
 Sodira, Leymason, 223
 Sodira, Mesarye, 75, 227
 Sodira, Piskopi, 61
 Sofya, 31
 Sofyeri mevkii, Amarkent köyü, Baf, 281
 Sokollu Mehmed Paşa, 9, 10
 Solya deresi, Aya Yorgi köyü, Lefkoşa, 261
 Somolof, Lefkoşa, 266
 Sosyo bkz. Sovsuku
 Sovsuku [Sosyo], Baf, 68, 171, 173
 SSCB, 22
 Stregone, Girinye, 264
 Stros, Kıbrıs valisi, 41
 Sucu Mustafa bin Uncu Mustafa bin Abdullah Vakfı, 275
 Suda Limanı, Girit, 9
 Sufi Mehmed Efendi, 265
 Suhteler, Tuzla, 72, 161
 Sukûti İsmail Ağa ibn-i Mustafa Vakfı, 273
 Sultan bint-i Davud Vakfı, 260
 Sultan Çiftliği [Poli Çiftliği], Poli köyü, Hırsofi, 255
 Sultaniye Çarşısı, Câmî-i Sağır Mahallesi, Baf, 275
 Sultanyeri, 31
 Suriye, 3, 5, 6, 7, 33
 Süeda Hanım bint-i İsmail Vakfı, 276

Süleyman Efendi bin Abdurrahman Vakfı, 259
 Süleyman Subaşı, 250

Ş

 Şada bkz. Çada
 Şada, Baf, 68
 Şalomanko, Lefkoşa, 266
 Şam Valisi, 6
 şap, 5
 şarap endüstrisi, 5
 şarap, 5
 Şarköy, 31
 Şaşı Cemile bint-i Abdülkerim Vakfı, 255
 Şaziye Hanım ibnet-i İsmail Ağa ibn-i Hacı Hürrem Ağa Vakfı, 289
 Şefika Hanım Sofu Mustafa Efendi Vakfı, 297
 Şehirköy, 31
 Şer'yye ve Evkâf Vekâleti, 37
 Şerâibzâde el-Hâc Osman Ağa, 262
 Şerâibzâde el-Hâc Osman Efendi bin el-Hâc Ahmed Ağa, 259
 Şerife Fatma bint-i Mehmed Vakfı, 260
 Şerife Hanım Hâfız Mehmed Emin Vakfı, 304
 Şerife Hanım ibnet-i İbrahim Vakfı, 291
 Şerife Kadın bint-i Mehmed Vakfı, 277
 Şeriye Sicil Defteri, 46
 şeriye sicilleri, 46
 Şeyh Abdülaziz Efendi
 Şeyhülislâm Ömer Hüsameddin Efendi Vakfı, 273
 Şeyhülislam, 8
 Şildon değirmeni, Petavropo köyü, 249
 Şillura, Dağ, 52, 114, 180
 Şirocidya, Tuzla, 164, 244
 Şirocitya bkz. Hırokidya
 Şükrü Efendi(zâde) bin Mahmud Ağa Vakfı, 277, 281, 311

T

 Tabe, Değirmenlik, 54
 Tabur İmamı Hâfız Hacı Hasan Efendi bin Ali Ağa Vakfı, 275
 Tada köyü, 249
 Tahrir Defterleri, 30
 tahrir memurları, 29
 Tahrir Talimatı, (1275 (1858) tarihli), 34
 tahrir, 10, 32
 Tahrir-i Umûmî Nizamnâmesi, (1277 (1860) tarihli), 34

Tahtakale Mahallesi, Lefkoşa, 51, 259, 260, 262, 266, 267, 287, 294, 295, 297, 298, 299, 300, 303, 305, 307
 Tahtapazarı, Lefkoşa, 260
 Tahte'l-kala Mahallesi bkz. Tahtakale Mahallesi
 Talimatnâmeler, 30
 Tantura Sokağı, Tuzla İskelesi, 293
 Tanzimat, 25, 34
 Tanzimat'ın ilanı, 11
 Tapu Defterleri, 27
 tapu senetleri, 27, 28
 Tapu Tahrir Defterleri, 26, 34, 35
 tapuya şerh verilmek, 42
 Tarhun [Tirhon], Değirmenlik, 54, 181, 183
 Tarhun, Leymason, 60, 143, 223
 Tarhun, Piskopi, 61
 Tarsus Valisi, 6
 Tarsus, 10, 31
 Tatarbazarcık, 31
 Tatlısu, Tuzla, 72, 165
 Taveromari Mahallesi, Lefkoşa, 290
 TBMM, 20
 teba'a-i Hristiyâniyye, 13
 Teke kadısı, 10
 Teke, 31
 Tekfurdağı, 31
 tekke dervişleri, 413
 tekke, 28
 Tekkesi, Lefkoşa, 413
 Teledra, Hırsofi bkz. Teletra
 Teletra, Hırsofi, 77, 202
 Tembriye, Lefke, 308
 temettü' vergisi, 33, 34, 35
 Temettuât Defteri, 34, 35, 36
 temettuât kayıtları, 36
 Temlos köyü, Girinye, 65, 124, 303
 Temloz bkz. Temlos
 Temmirka, Lefke, 70, 139, 211
 Templar (Templier) şövalyeleri, 7
 Templos, Girinye, 305
 Temros köyü, 264
 Temsilciler Meclisi Başkanı, 18
 Temsilciler Meclisi, 18, 19, 20, 21
 Tera, Hırsofi, 77, 132
 terör olayları (1963 Noeli'nde yaşanan), 4
 Tersane, 371, 421
 Tersefano, Tuzla, 72
 Teşrî Meclisi, 16
 Tervik Câmîi [Dükkanlarönü Câmîi], 270

Tevhide Hatun ibnet-i Mehmed Ağa Vakfı, 285
 tezkireci, 10
 Tirahona bkz. Kızılbaş
 Tırgovişte, 31
 Tirhona, Lefkoşa, 301
 Tırnova, 31
 Tikveş, 31
 Timurçavuş oğulları, Enaye köyü, Lefkoşa, 251
 Tiremenitşe bkz. Tiremetuşa
 Tiremetuşa [Tiremenitşe], Mesarye, 75, 147, 225
 Tirfilli, 31
 Tirhon bkz. Tarhun, Değirmenlik
 Tirhon köyü, Değirmenlik, 288
 Tirhon köyü, Lefkoşa, 255
 Tiridoriseri mevkii, Ambeliku köyü, Lefkoşa, 292
 Tirkomi, Dipkarpas, 57
 Tirmen, Mesarye, 75, 232
 Tirmid, Girinye, 64
 Tirmittusa [Trimitusa], Baf, 68, 166
 Tirmitya köyü, Lefkoşa, 266, 310
 Tirmitya, Girinye, 65
 Tırsel Elyas, Lefke Dirselyas
 Todori, Hankofi köyü, 251
 Tolcı, 31
 Toma Çarşısı, Magosa, 289
 Toma Sokağı, Magosa, 289
 Toma, zimmi, 250
 Topaktaş mevkii, Görneç köyü, Magosa, 293
 Topcu, Karpas, 57, 134
 Tophâne Mahallesi, Lefkoşa, 267, 276, 279, 280, 286, 297, 302, 304
 Tophâne Mahallesi, Lefkoşa, 51
 Tornadi [Durnar], Gilan, 190
 Toroslar, 3
 Tossos Papadopoulos, 19
 Toyran, 31
 Trablusgarb, 31
 Trabzon, 31
 Trahona, Değirmenlik, 179, 181
 Tranya [Derinya], Baf, 66, 166, 168
 Trapeza, Girinye, 64, 127
 Traşipedeve, Baf, 68, 174
 Tremetusa bkz. Trimitusa
 Trepaze, Girinye bkz. Trapeza
 Tribyodi Mahallesi, bkz. Baş Mahallesi
 Trikomo, Karpas, 134, 205
 Trimetye, Dağ bkz. Trimidyia
 Trimidyia, Dağ, 175, 267
 Trimiklini, Gilan, 62, 191
 Trimit, Girinye, 124, 193

Trimitusa bkz. Tirmittusa
 Trimitusa, Baf, 166
 Trimitusa, Hırsofi bkz. Trimitusa
 Trimitya köyü, Lefkoşa, 307
 Trimitusa [Tremetusa, Trimitusa], Hırsofi, 77, 129
 Trodos Dağları, 3
 Truva kültürü, 5
 Tuna vilâyeti, 33
 Tundhaliya, III., Hitit Kralı, 5
 Tunus, 31
 Turişe bkz. Turuşa
 Tursina Manastırı, Girinye, 65
 turunçgiller, 5
 Turunçlu Mektebi Muallimi, 278
 Turuşa [Turişe], Hırsofi, 77, 131, 201
 Tutmosis, III., Mısır Firavunu, 5
 tuz ocağı (memlaha), 387
 tuz, 5
 Tuzla iskelelerine su getiren suyuolları, 258
 Tuzla İskeleli Nazire bint-i Mehmed Nazım Efendi Vakfı, 295
 Tuzla İskeleli Topal Abdullah Vakfı, 271
 Tuzla İskelesi Câmî-i Şerif Evkâfı, Tuzla, 161
 Tuzla İskelesi Gümrükçüsü Hacı İbrahim Ağa bin Hacı Koca Hasan Ağa Vakfı, 262
 Tuzla İskelesi, 262, 263, 265, 271, 293, 302, 309, 433
 Tuzla Kalesi, 429
 Tuzla kasabası, Kıbrıs, 439
 Tuzla Limanı, 435
 Tuzla, 9, 11, 36, 49, 70, 72, 161, 241, 249, 251, 252, 255, 257, 258, 260, 263, 270, 271, 272, 282, 295, 325, 327, 387
 Tuzla'nın Klavya köyünden Ali bin Mehmed Vakfı, 271
 Tüccar Hacı Mustafa Nuri Efendi bin Osman Vakfı, 277
 Tüccar Yusuf Ziya Efendi ibn-i Mustafa Muhtar Efendi Vakfı, 285, 287
 Tüccarbaşı Çarşısı, Lefkoşa, 275
 Tüccarbaşı Hacı Mehmed Efendizâde Hacı Derviş Ahmed Efendi Vakfı, 275
 tüccarlar, 26
 tüfenkçiler, 50
 Türbeici, Magosa, 270
 Türk adaleti, 10
 Türk askerî müdahalesi, 23

Türk askerleri, 23
 Türk bayrağı, 44
 Türk Belediyeler Kanunu, 18
 Türk belediyeleri, 18
 Türk belediyelerinin kurulması, 18
 Türk bölgeleri, 20
 Türk Cemaat Meclisi Başkanı, 18
 Türk Cemaat Meclisi İcra Heyeti, 44
 Türk Cemâat Meclisi, 18, 44
 Türk cemaati, 41
 Türk çıkarması, 23
 Türk çocukları, 20
 Türk Donanması, 20
 Türk evkâf murahhas/ı (ları), 41,43
 Türk göçmenler, 10
 Türk haklarının korunması, 16
 Türk Hükûmeti, 17, 20, 21
 Türk idaresi, 11
 Türk iskânı, 10
 Türk jetleri, 20
 Türk kaymakamları, 16
 Türk köylerine saldırılar, 23
 Türk kuvvetleri, 23
 Türk mahalleleri, 21
 Türk mahkemeleri, 21
 Türk Medenî Kanunu, 37
 Türk nüfusu az gösterme gayretleri, 4
 Türk nüfusu, 4
 Türk okulları, 41, 42
 Türk tâbiyeti, 16, 17
 Türk tebaası, 16
 Türk temsilciliği, 41
 Türk toplumu, 40, 42, 43, 45, 46
 Türk toplumunu tecrit kampanyası, 21
 Türk toplumunun mali ve ekonomik yapısı, 44
 Türk valisi, 16
 Türk vatandaşları, 17
 Türk ve İslâm toplumu, 37
 Türk ve Rum cemaatleri, 4
 Türk ve Rum kesimleri, 18
 Türk yerleşim birimleri, 23
 Türk yönetimi, 7, 11, 18
 Türk, 4, 16, 17, 18, 20, 23, 24
 Türkçe, 13, 16
 Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı, 18
 Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti, 24
 Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı, 17
 Türkiye Cumhuriyeti, 16
 Türkiye Dışişleri Bakanı, 18
 Türkiye Hükûmeti, 16, 22
 Türkiye sahilleri, 3
 Türkiye temsilcisi, 17
 Türkiye, 4, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 41

Türkiye'ye göç etmek, 17
 Türkler, 4, 15, 16, 17, 20, 22, 23, 24, 40
 Türklere saldırılar, 20
 Türkleri imhâ hareketi, 20
 tütün, 5

U

Uhri-Teşup (III. Murşili), Hitit Kralı, 5
 ulha Hanı, Mertekpazarı, Lefkoşa, 259
 ulufe, 337
 Unpazarı, Lefkoşa, 259, 261, 263, 267, 270
 Urlino, Lefke, 308
 Usturumca, 31
 Usturunbi, Baf, 168
 Uzuncaâbad, 31
 Uzunçarşı, Lefkoşa, 281, 283

Ü

Übeyye, 36
 Ümmülharam binti Melhan, Hz. Peygamber'in süt halası, 387
 Ürgüp, 11
 Üsküdar, 31
 Üsküp, 31, 32

V

Vadili karyeli Hacı Musa bin Hüseyin Vakfı, 303
 Vadili, Magosa, 303, 306
 Vadili, Mesarye, 75, 225
 Vadilili Hacı bint-i Hüseyin ve Mustafa Sarioğlu Vakfı, 292
 Vâhide Hanım bint-i Kırnevî Osman Efendi Vakfı, 284
 Vak'a-i Hayriyye, 25
 Vakfiye Defteri, 46
 vakfiye şartları, 39
 vakfiye, 37, 40, 42
 vakfiyeler, 40, 42, 46
 vakıf eserler, 40
 vakıf geleneği, 40
 vakıf gelirleri, 41
 vakıf hastahâneler, 39
 vakıf işleri, 44
 vakıf mal varlıkları, 41
 vakıf malları, 28, 42, 43, 44, 45
 vakıf mallarının idâmesi, 42
 vakıf mallarının yönetimi, 41, 42
 vakıf müessesesi, 37, 44
 vakıf paraları, 39
 vakıf senetleri, 27
 vakıf tarlalar, 27
 vakıf, 28, 36, 38
 vâkıf, 37, 40
 Vakıflar Genel Müdürlüğü, 37, 38

Vakıflar İdaresi, 41, 44, 45, 46
 Vakıflar Kanunu (2762 Sayılı), 37
 Vakıflar ve Din İşleri Teşkilat Kanunu (31/2970 Sayılı), 44, 45
 vakıflar, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46
 Vakıflara Dair İslâm Mukaddes Kanunu ile Müslümanların Dinî Emvâlinin İdaresiyle İlgili Kanunu Tadil Eden ve Birleştiren Kanun, 43
 vakıfların mal varlıkları, 41
 Vakıfların Türk toplumu tarafından devralınması, 44
 vakıfların yönetimi, 43
 Vaklezderoda bağı, Lefkoşa, 266
 valiler, 27, 30
 valilik makamı, 17
 vâridât-ı cezîre, 14
 Varişa, Lefke, 70
 Varna, 31
 Varoş, Maraş, 311
 Varuşa, Lefke, 138
 Vasa, Evdim, 63, 187
 Vasa, Leymason, 60, 141, 217
 Vasilasi köyü, 252
 Vasili Kollavri çiftliği, Leymason, 250
 Vasili, Karpas, 57, 136
 Vasilici mezraası, Polistipos köyü, Lefkoşa, 261
 Vasiliko suyu, Cironya köyü, 249
 Vasilya Çiftliği, Vasilya köyü, Girne, 417
 Vasilya köyü, Girinye, 65, 125, 195, 275, 286, 289, 301
 Vasilya köyü, Girne, 417
 Vatili köyü, Magasa, 292
 Vavatsinya, Dağ, 53, 114, 179
 Vavla, Tuzla, 72, 165, 2447
 Vavlos, Karpas, 57, 207
 veba, 4
 Venedik Donanması, 9
 Venedik dönemi, 11
 Venedik Elçisi, 9
 Venedik Senatosu, 9
 Venedik soyluları, 7
 Venedik ticaret gemileri, 9
 Venedik yönetimi, 7, 8
 Venedik, 8, 9
 Venedikli tâcir, 9
 Venedikliler dönemi, 4, 11
 Venedikliler zamanı, 4
 Venedikliler, 7, 8, 9, 11
 vergi (rûsum), 26, 29, 395
 Vergi adaletsizliği, 28
 vergi bakayaları, 28

vergi gelirlerinin artırılması, 27
vergi kanunu, 17
vergi kayıpları, 27
vergi mükellefi, 25, 26
vergi mükellefleri, 29
vergi sistemi, 25, 28, 32
vergi sisteminin ıslah edilmesi, 10
vergi tarifi, 34
vergi toplamak, 34
vergi vermekten kaçınmak, 28
vergi vermeye zorlanmak, 28
vergiden muaf tutulmak, 28
vergilerin hafifletilmesi, 28
vergiye tabi mal, 27, 34
Vicsada, Mesarye bkz. Viçsada
Viçsada, Mesarye, 75, 153, 232
Vidin, 31
Vikla, Leymason, 222
Viktoria Sokağı, Leymason, 283
Viranbağlar, Pirga köyü, Tuzla, 271
Viranşehir, 31
Viyana, 24
Vizaca, Mesarye, 264
Vizaca, Omorfa, 56, 157, 236
Vodi (?), Hırsofi, 77
Vodine, 31
Vokolya, Karpas, 57, 206
Vokolyo bkz. Vokolya
Voni, Değirmenlik, 54, 184
Voroklini, Tuzla, 72
Vorri bkz. Guri
Vorri, Hırsofi, 132, 202
Vuda köyü, Magosa, 295
Vuda, Tuzla, 72, 162, 242
Vudalı Hasan Gazi Ağa Mehmed Vakfı, 295
Vudilaka bkz. Dutlaka
Vuni, Gilan, 62
Vunilika, Karpas, 208
Vunos, Girinye, 65, 197

Y

Yahudiler, 31
Yahyapaşa Mahallesi, bkz. Arablar Câmii Mahallesi
Yalancı bkz. İpsemadizmeno
Yalusa köyü, Karpas, 57, 137, 208, 267
Yalya, Hırsofi, 77, 133, 204
Yanagra, Mesarye, 75, 151, 229
Yanbolu, 31
yardım vakıfları, 38
Yarmasu bkz. Yermasoya
Yasakçızâde Yusuf Ağa ibn-i Ali Vakfı, 273
Yasama faaliyetleri, 21

Yasama Meclisi, 21
Yasef'in oğlu, 4
Yatnana, 3
Yavuz Sultan Selim, 7
Yazıcızâde Mahallesi, Girinye, 281, 286, 291
Yediler Sokağı, Korkudendi Mahallesi, Lefkoşa, 278
Yemen, 31
Yenicâmi Mahallesi, Lefkoşa, 51, 262, 267, 285, 286, 294, 298, 299, 300, 301, 303
Yenicami Mahallesi, Leymason, 60
Yenice, Değirmenlik, 54
Yenice-i Karasu, 31
Yenice-i Vardar, 31
Yeniceköy, Lefkoşa, 289
Yeniceköylü Hacı Ahmed Ağa ibn-i Mehmed Vakfı, 289
Yeniçeri Ocağı, 25, 31
Yeniçeri Ordusu, 25, 32
Yeniçeri teşkilatı, 39
Yeracer, Lefkoşa, 266
Yeraces, Lefke, 70, 211
Yeracez, Lefke bkz. Yeraces
Yerahorko, Değirmenlik, 54, 182
Yerani, Karpas, 57, 134, 205
Yerasa, Piskopi, 61, 159, 239
Yeri, Değirmenlik, 54, 185
Yerli Hristiyanlar, 11
Yermasoya [Yarmasu], Leymason, 60, 218, 250, 265
Yermidyâ mevkii, Amarkent köyü, Baf, 281
Yerokipo [Yeroşibo], Baf, 68, 172, 174
Yerolakko, Dağ, 53, 114, 180
Yeroşibo bkz. Yerokipo
Yerovasa, Evdim, 63
Yeryeva, Mesarye, 264
Yeşilhat, 20
yetimhâne, 38
Yezid, Halife, 6
Yofizo, Lefkoşa, 268
Yoklama Defterleri, 30
Yorgancı Saffet Mehmed Efendi Vakfı, 300
Yorgancılar Çarşısı, İskele kasabası, Tuzla, 295
Yorgos, Girinye bkz. Yores
Yorgoz köyü bkz. Yores
Yorgozlu Kazım Ağa ibn-i Halil Vakfı, 281
Yores [Yorgos, Yorgoz], Girinye, 65, 125, 195, 281
Yukarı Deftere, Dağ, 53

Yukarı Girinye, 301, 302, 305
Yukarı Lakatamya, Dağ, 53, 176
Yukarı Lefkara, Tuzla, 165
Yukarı Mahallesi, Lefke, 284
Yukarı Pirgo, Lefke, 297
Yukarı Zodya [Ana Zodya], Omorfa, 56
Yulu, Hırsofi, 77, 202
Yunan Alayı, 18
Yunan askeri, 21
Yunan Dışişleri Bakanı, 23
Yunan Hükûmeti, 22
Yunan istihbarat teşkilatı, 22
Yunan subayı, 23
Yunanistan Başbakanı, 18
Yunanistan Cumhurbaşkanı, 22
Yunanistan işgali, 22
Yunanistan sahilleri, 3
Yunanistan, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24
Yunanlı subaylar, 22
Yunanlılar, 16, 17, 22, 24
Yusuf Ağa bin Perviz Bey Vakfı, 252
Yusuf Ağa ibn-i Zaîm Mustafa Ağa ibn-i diğer Yusuf Ağa Vakfı, 275
Yusuf Ziya ibn-i Hacı Halil Efendi Vakfı, 294
Yüksek Anayasa Mahkemesi, 19
Yüksek Kilise Meclisi, 21
yüksek komiser, 16
Yüksek Komiserlik makamı, 17
Yüksek Meclis, 43, 44
Yükseköğretim kurumları vakıfları, 38

Z

Zabıt Defterleri, 46
Zabit konağı, Leymason, 265
Zağra-i Atik, 31
Zağra-i Cedid, 31
Zaharka, Hırsofi, 77, 130
Zâhide Hanım ibnet-i Hüseyin Efendi Vakfı, 282
Zaîm Hüseyin Ağa bin Köse Kethuda Hacı Mustafa Ağa Vakfı, 269
Zakaci, Piskopi, 61, 159, 240
Zeâmet bkz. Leonarisso
zeâmet, 27
Zehra Hanım bint-i Nazlı Mehmed Ağa bin Ali Vakfı, 289
Zehra Hanım ibnet-i Biber Hüseyin Vakfı, 292
Zehra Hanım ibnet-i Hacı Mehmed Ağa Vakfı, 285
Zehra Hanım ibnet-i Hacı Mustafa Vakfı, 286

Zehra Hanım ibnet-i Nazlı Mehmed
Ağa ibn-i Ali Vakfı, 286
Zehra Hanım ibnet-i Nuhzâde İbrahim
Efendi Vakfı, 291
Zehra Hanım ibnet-i Ömer bin
Hüseyin Vakfı, 285
Zehra Hanım ibnet-i Ömer Vakfı, 284
Zehra Hanım Molla Salih Vakfı, 293
Zehra Mehmed Emin Hanım Vakfı,
300
Zekiye Hacı İsmail Vakfı, 299
Zeliha Hanım ibnet-i Molla Yusuf
Vakfı, 282

Zenciye Âlime bint-i Abdullah Vakfı,
262
Zenciye Zeynep bint-i Ali Vakfı, 282
Zepe, mezra, 250
Zeynelabidin Mahallesi, Lefkoşa, 251
zeytin, 5
Zeytinliboğaz mevkii, Görneç köyü,
Magosa, 293
zeytinlik, 27
Ziba Hanım ibnet-i Hacı Mevlüd
Efendi Vakfı, 283, 311
Ziba Kadın ibn-i Hacı Mustafa Vakfı,
279
Zihne, 31

zimmî, 250
Zinona (?), Gilan, 62
Ziştovi, 31
Ziyâî Efendi, Hacı, Hâfız, Kıbrıs
Müftüsü, 16
Zopi, Leymason, 60, 219
Zoro bkz. Doro
zulüm, 20
Züleyha Kadın Vakfı, 288
Zülkadriye Eyaleti Kadısı, 357
Zülkadriye Eyâleti, 10, 11
Zürîh Anlaşması, 18
Zürîh ve Londra anlaşmaları, 18
Zürîh, 18

NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE 1831 TARİHİNDE KIBRIS

